

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

14'üncü Birleşim 12 Temmuz 2023 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	727
II.- GELEN KÂĞITLAR	732
III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	746
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	746:750
1.- Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir'in, millî dayanışma politikasına ve iktidarın ücret politikasına ilişkin gündem dışı konuşması	746:747
2.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, fındık taban fiyatına ve sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	747:748
3.- Kayseri Milletvekili Ayşe Böhürler'in, dijital suçlara ve çocuklara ilişkin gündem dışı konuşması	748:750
IV.- AÇIKLAMALAR	750,777,786,787,794,796, 863,873,881,902
1.- Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'ın, Toprak Mahsulleri Ofisine ilişkin açıklaması	750:751

2.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, emeklilerin maaşlarına yapılacak zam oranına ilişkin açıklaması	751
3.- Kırıkkale Milletvekili Ahmet Önal'ın, emeklilerin maaşlarına yapılacak zam oranına ilişkin açıklaması	751
4.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Dünya Nüfus Günü'ne ilişkin açıklaması	751
5.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Türk çiftçisinin piyasanın sorumsuzluğuna terk edildiğine ilişkin açıklaması	752
6.- Kayseri Milletvekili Dursun Ataş'ın, emeklilerin maaşlarına yapılacak zam oranına ilişkin açıklaması	752
7.- Konya Milletvekili Mehmet Baykan'ın, tarımın başkenti Konya'ya ilişkin açıklaması	752
8.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, emeklilerin maaşlarına yapılacak zam oranına ilişkin açıklaması	753
9.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'de mayıs ve haziran aylarında meydana gelen dolu ve sel afetinden zarar gören çiftçilere ve üreticilere ilişkin açıklaması	753
10.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, bebek ölümlerinde Gaziantep'in yıllardır en ön sıralarda olmasına ilişkin açıklaması	753
11.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'nün, hasta tutsakların yaşam haklarının ihlal edildiğine ilişkin açıklaması	753:754
12.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, kızamık salgınına ilişkin açıklaması	754
13.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, Toprak Mahsulleri Ofisine ilişkin açıklaması	754
14.- Bayburt Milletvekili Orhan Ateş'in, 15 Temmuz Şehitlerini Anma, Demokrasi ve Millî Birlik Haftası'na, Karadeniz Bölgesi'ndeki sel felaketine ve vatandaşların sağlık hizmetlerinden memnuniyet oranına ilişkin açıklaması	754:755
15.- Ankara Milletvekili Deniz Demir'in, Millî Eğitim Bakanının "Kız okulları kurmak gerekiyorsa kurulur." beyanına ilişkin açıklaması	755
16.- Mersin Milletvekili Perihan Koca'nın, Millî Eğitim Bakanının "Kız okulları kurmak gerekiyorsa kurulur." beyanına ilişkin açıklaması	755
17.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak 1 Eylül Stadyumu'na ilişkin açıklaması	755:756
18.- Muğla Milletvekili Süreyya Öneş Derici'nin, enflasyonun Muğla'yı sektörel bazda derinden etkilediğine ilişkin açıklaması	756
19.- İstanbul Milletvekili Nimet Özdemir'in, İstanbul'un Şile ilçesi Balibey Mahallesi'nde doğal sit alanı içerisine yapılan villalara ilişkin açıklaması	756
20.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Türkiye'deki otizmlili çocuklara ilişkin açıklaması	757
21.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, Toprak Mahsulleri Ofisine ilişkin açıklaması	757

- 22.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, Kars Tazekent köylülerinin taleplerine ilişkin açıklaması 757
- 23.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, kamuoyunda 29 Ekimde af olacağı yönünde bir beklenti oluştuğuna ilişkin açıklaması 758
- 24.- İstanbul Milletvekili İsmail Emrah Karayel'in, Sedat Yenigün'ün şehadetinin yıl dönümüne ilişkin açıklaması 758
- 25.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, balık çiftliklerine ilişkin açıklaması 758
- 26.- Konya Milletvekili Ünal Karaman'ın, kıyılarda yürütülen temizlik faaliyetlerinde en çok toplanan çöpün sigara izmaritleri olduğuna ilişkin açıklaması 759
- 27.- Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'ın, Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatiflerinin faiz oranını artırmasına ilişkin açıklaması 759
- 28.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, birleşimi yöneten Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'e ve Şanlıurfa'da vatandaşların elektriklerinin kesildiğine ilişkin açıklaması 759:760
- 29.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, gençlerin en önemli şikâyetlerinden birinin de mülakat zilleti olduğuna, seçim öncesi verilen sözlerin hemen unutulduğuna, TUS'un önemine, gençlere "Giderlerse gitsinler." sözünü asla söylemeyeceklerine ve adalet istediklerine ilişkin açıklaması 760:761
- 30.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, şehit düşen Sözleşmeli Erler Ramazan Sarıkaya ile Erdem Kavlak'a, TBMM'ye sevk edilecek olan İsvaç'ın NATO'ya katılım protokolüne, özel okulların 2023-2024 eğitim öğretim yılı ücretlerine ve MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin grup toplantısında emekli maaşlarıyla ilgili yaptığı öneriye ilişkin açıklaması 761:762
- 31.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 762:763
- 32.- Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, gruplarını ziyarete gelen KESK, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, Türk Tabipleri Birliği ve Türk Dişhekimleri Birliği Genel Başkanına ve yöneticilerine, gıda enflasyonuna, BM İnsan Hakları Konseyinin Cenevre'de sunduğu 2020-2023 yıllarını kapsayan rapora ve Küresel Barış Endeksi'ne ilişkin açıklaması 763:765
- 33.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, yasama pratiğinin yalnızca usulü değil esası da etkileyeceğine, torba yasalara, getirilen ek bütçeye, emekli maaşlarına yapılacak zam oranına ve Millî Eğitim Bakanının karma eğitim sistemine yönelik beyanına ilişkin açıklaması 765:766
- 34.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, milletin seçimlerde AK PARTİ'ye ve Cumhuriyet İttifakı'na çok güçlü bir destek verdiğine, Türkiye Yüzyılı'nda atacakları adımlara, seçim beyannamelerinde millete verdikleri sözlere ve bugün Genel Kurul gündemine getirdikleri kanun teklifine, Cumhurbaşkanının katıldığı NATO zirvesine ve şehit düşen Sözleşmeli Erler Ramazan Sarıkaya ile Erdem Kavlak'a ilişkin açıklaması 767:769

35.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız'ın İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	777:778
36.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	786:787
37.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	787:788
38.- Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesinin tutuklu gazetecilerle ilgili verdiği karara ilişkin açıklaması	794:795
39.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Türkiye'nin bir hukuk devleti olduğuna, yargının kendi düzeni içerisinde yargılamasını yapması gerektiğine ilişkin açıklaması	796
40.- Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	797
41.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül, Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın 33 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	863
42.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	873
43.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	873
44.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	874
45.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, bazı milletvekillerinin hâlâ odalarının olmadığına ilişkin açıklaması	881
46.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Hatay'da deprem sonrası vergi mükelleflerinin ve mali müşavirlerin yaşadığı sorunlara ilişkin açıklaması	902
V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	769
<i>A) ÖNERGELER</i>	<i>769</i>
1.- Başkanlıkça, Mersin Milletvekili Hasan Ufuk Çakır'ın, Dilekçe Komisyonu üyeliğinden istifasına ilişkin yazısının 12/7/2023 tarihinde Başkanlığa ulaştığına ilişkin önerge yazısı (4/9)	769
VI.- ÖNERİLER	770,779,787,788,795,797
<i>A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ</i>	<i>770:777,779:786,787, 788:794,795:796,797:800</i>
1.- Saadet Partisi Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Bülent Kaya tarafından, 7 Temmuz 2023 tarihinde yayımlanan Cumhurbaşkanlığı kararlarıyla bir kısım vergi ve harçlarda artış yapılmak suretiyle yeniden	

düzenlemeye gidildiğine, ilgili harç ve vergilerde 2023 yılının başında yeniden değerlendirme oranında artış yapılmış olmasına rağmen bu Cumhurbaşkanlığı kararıyla yapılan fahiş artışlar sebebiyle ekonomik sıkıntılarla baş başa olan vatandaşların yeni ve adaletsiz bir vergi yüküyle daha çok ekonomik sıkıntı içine girmeleri nedeniyle 12/7/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 12 Temmuz 2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

770

2.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu tarafından, İsveç'in NATO'ya katılım protokolüne ilişkin sürecin ve Türkiye'nin haklı güvenlik taleplerinin İsveç tarafından hangi ölçüde karşılandığının kapsamlı bir şekilde anlaşılması ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin bu hususta bilgilendirilmesi amacıyla 12/7/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 12 Temmuz 2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

771:777,779

3.- Yeşil Sol Parti Grubunun, Diyarbakır Milletvekili Sevilay Çelenk Özen ve arkadaşları tarafından, tutuklu gazeteciler amacıyla 12/7/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 12 Temmuz 2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

779:786,787

4.- CHP Grubunun, Grup Başkanı Manisa Milletvekili Özgür Özel tarafından, vergi adaletinin sağlanması amacıyla 12/7/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 12 Temmuz 2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

788:794

5.- AK PARTİ Grubunun, bastırılarak dağıtılan 33 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin kırk sekiz saat geçmeden gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 1'inci sırasına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun haftalık çalışma günlerinin dışında 14 Temmuz 2023 Cuma günü saat 14.00'te toplanmasına ve bu birleşiminde denetim konularının görüşülmeyle gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında bulunan işlerin görüşülmesine ve aynı birleşiminde 14 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına, Genel Kurulun çalışma saatlerine ve 33 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi

795:796,797:800

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

778,786

1.- Ankara Milletvekili Kürşad Zorlu'nun, Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız'ın İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

778

2.- Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, Ankara Milletvekili Murat Alparslan'ın Yeşil Sol Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Yeşiller ve Gelecek Sol Partisine sataşması nedeniyle konuşması	786
VIII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI	787,816,873,880
1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız'ın İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerinin tutanaklardan çıkarılması veya hatibin düzeltmesi gerektiğine yönelik talebine ilişkin konuşması	787
2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in İzmir Milletvekili Tuncay Özkan'ın annesinin vefatına ilişkin konuşması	816
3.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin konuşması	873
4.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in 6 Şubat depremine ve yerleşim yerlerinde arterleri boş bırakacak bir düzenlemenin en kısa zamanda yapılması gerektiğine ilişkin konuşması	880

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

800,816,863,874,881,903

A) KANUN TEKLİFLERİ

800:816,816:863,863:872,

874:880,881:902,903

1.- Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve 20 Milletvekilinin 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi için Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/1264) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 33)	800:816,816:863,863:872, 874:880,881:902,903
--	---

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.01’de açılarak üç oturum yaptı.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder, TBMM’nin yeni yasama yılına, Hatay Milletvekili Şerafettin Can Atalay’a ve hayatını kaybeden sanatçı Özkan Uğur’a ilişkin bir açıklamada bulundu.

Antalya Milletvekili Hilmi Durgun, Kırkpınar Yağlı Güreşleri’ne,

Muş Milletvekili Sümeyye Boz, Muş’un yerel sorunlarına,

İstanbul Milletvekili Seda Gören Bölük, Srebrenitsa soykırımına,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül, kader mahkûmlarının af beklentisine,

İzmir Milletvekili Şebnem Bursalı,

Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız,

İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya,

İzmir Milletvekili Hüsmen Kırkpınar;

Srebrenitsa katliamının 28’inci yıl dönümüne,

Muş Milletvekili Sümeyye Boz, Suruç katliamının arkasındaki güçlerin açığa çıkarılması gerektiğine ve Suruç ailelerinin yanında olduklarına,

Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur, depremzede Samandağ’ın tarımsal sulama sorununa,

Kırıkkale Milletvekili Ahmet Önal, buğday ve arpa üreticisinin yaşadığı mağduriyete,

Adana Milletvekili Orhan Sümer,

Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin,

Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen,

Kayseri Milletvekili Aşkın Genç,

Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın;

Emekli maaşlarına yapılacak zam oranına,

Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer, AKP iktidarının zam ve vergi zulmünü durdurması ve emeklinin hakkını vermesi gerektiğine,

Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir, “millî dayanışma paketi” adı verilen torba yasa teklifiyle emekli milletvekili maaşlarına yapılmaya çalışılan zam oranına,

Osmaniye Milletvekili Asu Kaya, Osmaniye’de deprem sonrası acil yıkılması gereken binaların hâlâ yıkılmadığına,

Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap, aile sağlığı merkezlerindeki doktorların ve çalışanların yaşadıkları ekonomik sorunlara,

Ankara Milletvekili Ahmet Fethan Baykoç, Nurettin Topçu’nun vefatının seneidevriyesine,

Mersin Milletvekili Gülcan Kış, emekli maaşlarına yapılacak zam oranına ve Mersin’de yaşayan emeklilere,

Denizli Milletvekili Şeref Arpacı, Denizli’de yaşanan dolu felaketi ve pronos hastalığı nedeniyle zarar gören çiftçilere,

Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü, 6 Şubat depremi sonrasında Bingöl’ün Yayladere ilçesinde ağır hasarlı veya riskli olduğu tespit edilen yapılara,

Samsun Milletvekili Murat an, aile sağlığı merkezlerinin sorunlarına,

Kastamonu Milletvekili Halil Uluay, Gideros Koyu'na,

Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez, emeklilerin maaşlarına yapılacak zam oranına, basın açıklaması yaparken darbedilen Mersin Milletvekili Perihan Koca ile hapiste olan Hatay Milletvekili Şerafettin Can Atalay'a,

Elâzığ Milletvekili Erol Keleş, yapay zekâ alanında eğitim imkânlarının artırılmasının önemine,

Hatay Milletvekili Necmettin alışkan, deprem bölgesinde yaşanan sorunlara,

Ankara Milletvekili Okan Konuralp, Cumartesi Annelerinin 954'üncü hafta eylemlerinin engellenmesine,

Mardin Milletvekili George Aslan, Mardin'in Midyat ilçesinin kanalizasyon sorununa,

Mersin Milletvekili Perihan Koca, motokuryelerin genel taleplerine ve Motokurye Samet Özgül'e,

Kırşehir Milletvekili Metin İlhan, memur maaşlarına yapılacak zam oranlarına ve torba teklifle gelen ve ek bütçe sonrası devam edecek olan vergilere,

İzmir Milletvekili Tamer Osmanağaoğlu, İzmir'de 6 Temmuz akşam saatlerinde dolu ve aşırı yağıştan zarar gören çiftçilere,

Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ, Saadet Partisi Grubuna, iktidarı denetleyen mekanizmalara, sanatçı Özkar Uğur'un vefatına, orlu tren kazasının beş yıldır devam eden davasına; kamu mühendisleri, mimarları, hukukularını ve şehir plancılarının maaş ve özlük hak taleplerine, Srebrenitsa soykırımına, Uygur Türklerine, orman yangınlarıyla mücadeleye, Kırkpınar Yağlı Güreşleri'ne ve beyin göcününün beyin gücüne çevrilmesi gerektiğine,

İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu, birleşimi yöneten Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'e, yeni kurulan Saadet Partisi Grubuna, TBMM'nin 28'inci Dönemine, Pençe-Şimşek Harekâtı bölgesinde şehit olan Piyade Sözleşmeli Erler Hasan Taş ile Furkan Günergök'e, Srebrenitsa katliamının 28'inci yıl dönümüne, İsveç'in NATO'ya üyeliği konusunda Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan ile Dışışleri Bakanı arasındaki iletişimsizliğe, Karadeniz ve Ege Bölgelerini etkisi altına alan kuvvetli yağış sonucu yaşanan sel ve heyelana ve doğa olaylarının istisna, yıkıcı sonuçlarının ise yazğı değil ihmal olduğuna,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Srebrenitsa soykırımının 28'inci yıl dönümüne ve 662'nci Tarihi Kırkpınar Yağlı Güreşleri'ne,

Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, Srebrenitsa soykırımının 28'inci yıl dönümüne, Diyarbakır'da 18 gazetecinin tutuklu olduğu davanın ilk duruşmasına, Avrupa Konseyinin Lozan Üniversitesine hazırlattığı Ceza İstatistikleri Raporu'na, Uluslararası Sendikalar Konfederasyonunun açıkladığı Küresel Haklar Endeksi'ne ve Şanlıurfa'nın Viranşehir ilçesinde yaşanan DEDAŞ protestosuna,

İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın, birleşimi yöneten Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'e, yeni yasama döneminde tüm gruplara, yeni kurulan Saadet Partisi Grubuna, Türkiye'de yaşanan doğal afetlere, Srebrenitsa soykırımına, Hatay Milletvekili Şerafettin Can Atalay'a, tutuklu gazetecilere ve Merdan Yanardağ'a, TÜİK'in açıkladığı işsizlik oranına ve Türkiye'nin Sefalet Endeksi'ndeki yerine,

Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül, seçimlere, Meclis Başkanına, Başkanlık Divanı üyelerine, birleşimi yöneten Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'e ve yeni seçilen milletvekillerine; cumhuriyetin 2'nci yüzyılında Gazi Meclise sivil bir anayasa ve yeni bir iç tüzük yapma çağrısında bulunduğuna,

Türkiye Yüzyılı'na, Pençe-Şimşek Operasyonu bölgesinde şehit olan kahraman Mehmetçikler Hasan Taş ve Furkan Günergök'e, Ayasofya Camisi'nin yeniden ibadete açılmasına, Srebrenitsa soykırımının 28'inci yılına, Karadeniz'de yaşanan sel felaketine ve sanatçı Özkan Uğur'un vefatına,

Düzce Milletvekili Talih Özcan, Batı Karadeniz Bölgesi'nde yaşanan sel felaketine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder, yeni kurulan Saadet Partisi Grubuna ilişkin bir açıklamada bulundu.

Başkanlıkça;

Siyasi parti grubu mensubu olmayan milletvekillerine düşen kontenjandan Avrupa Birliği Uyum Komisyonuna seçilen İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya ile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonuna seçilen Denizli Milletvekili Sema Silkin Ün'ün üyelikleri, yeni kurulan Saadet Partisi Grubuna mensup olmaları nedeniyle, 6/7/2023 tarihinde kendiliğinden sona erdiğinden, siyasi parti grubu mensubu olmayan milletvekillerine Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda 1'er üyelik düşmesi nedeniyle komisyonlara aday olmak isteyen siyasi parti grubu mensubu olmayan milletvekillerininin 14/7/2023 Cuma günü saat 18.00'e kadar Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına yazılı olarak müracaat etmelerine,

Yeni bir siyasi parti grubu kurulması nedeniyle değişen oranlar neticesinde Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu üyeliğine siyasi parti grubu mensubu olmayan milletvekillerine düşen kontenjandan seçilen 3 milletvekilinden birinin komisyondan istifa etmesi gerektiğinden, 14/7/2023 Cuma günü saat 18.00'e kadar Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına istifa ulaşmaması hâlinde üyeliği sona erecek milletvekilininin belirlenmesi amacıyla söz konusu 3 üye arasında Genel Kurulda kura çekimi yapılması gerekeceğine,

İzmir Milletvekili Burcuğül Çubuk'un, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyeliğinden; Diyarbakır Milletvekili Halide Türkoğlu'nun, Avrupa Birliği Uyum Komisyonu üyeliğinden; Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyeliğinden geri çekildiklerine ilişkin yazılarının 6/7/2023 tarihinde Başkanlığa ulaştığına,

Sivas Milletvekili Ahmet Özyürek'in, Dijital Mecralar Komisyonu üyeliğinden; Aksaray Milletvekili Ramazan Kaşlı'nın, Güvenlik ve İstihbarat Komisyonu üyeliklerinden geri çekildiklerine ilişkin yazıları 11/7/2023 tarihinde Başkanlığa ulaştığına,

İlişkin birer duyuruda bulunuldu.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Dilekçe Komisyonunun, Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi kabul edildi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının;

Dışişleri Komisyonunun 12-14 Temmuz 2023 tarihlerinde Özbekistan'a resmî bir ziyarette bulunmasına,

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanı Çiğdem Erdoğan Atabek'in 9 Temmuz 2023 tarihinde Özbekistan'da düzenlenecek olan Özbekistan Cumhurbaşkanlığı seçimleri için uluslararası gözlemci olarak Özbekistan Cumhuriyeti Merkez Seçim Komisyonu Başkanı Zayniddin Nizamkhodjaev'in vaki davetine icabetle Özbekistan'a resmî bir ziyarette bulunmasına,

İlişkin tezkereleri kabul edildi.

Saadet Partisi Grubunun, 11/7/2023 tarihinde Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Bülent Kaya tarafından, 7 Temmuz 2023 tarihinde yayımlanan Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle bir kısım vergi ve harçlarda artış yapılmak suretiyle yeniden düzenlemeye gidilmiş, ilgili harç ve vergilerde 2023 yılının başında yeniden değerlendirilmesinde artış yapılmış olmasına rağmen bu Cumhurbaşkanlığı kararıyla yapılan fahiş artışlar sebebiyle ekonomik sıkıntılarla baş başa olan vatandaşların yeni ve adaletsiz bir vergi yüküyle daha çok ekonomik sıkıntı içine girmeleri nedeniyle Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

İYİ Parti Grubunun, 6/7/2023 tarihinde Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın ve 19 milletvekili tarafından, fındıkla ilgilenen çiftçilerimizin karşılaştığı sorunların tespit edilmesi, altın ve döviz kurundaki dengesizliğin fındık üretimine yaptığı olumsuz etkilerin araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

Yeşil Sol Parti Grubunun, 10/7/2023 tarihinde Ağrı Milletvekili Nejla Demir ve arkadaşları tarafından, cezaevlerindeki idare ve gözlem kurullarının verdiği hukuk dışı kararların tespiti amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

CHP Grubunun, 11/7/2023 tarihinde Grup Başkanı Manisa Milletvekili Özgür Özel tarafından, 11 Temmuz 1995'te Bosna'da yaşanan Srebrenitsa soykırımına ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

Görüşmelerinin, Genel Kurulun 11 Temmuz 2023 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

AK PARTİ Grubunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanında kâtip üyeliklerin sayısının 11'e çıkarılması ve artırılan 1 kâtip üyeliğinin Saadet Partisi Grubuna verilmesi; Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonlarından Dilekçe Komisyonunun üye sayısının 14'e; Anayasa Komisyonu, Adalet Komisyonu, Millî Savunma Komisyonu, İçişleri Komisyonu, Dışişleri Komisyonu, Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu, Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu, Çevre Komisyonu, Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu, Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun üye sayılarının 27'ye; Plan ve Bütçe Komisyonunun üye sayısının 31'e çıkarılmasına ve bu komisyonlardaki üyeliklerin siyasi parti gruplarına dağılımına ilişkin önerisi yapılan görüşmelerden sonra kabul edildi.

Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez, Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle bir konuşma yaptı.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı ile Adalet ve Kalkınma Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi, İYİ Parti ve Saadet Partisi siyasi parti gruplarının ortak imzasıyla hazırlanan 28'inci yıl dönümünde Srebrenitsa soykırımını bir kez daha kınadıklarına ilişkin bildiri metni Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının:

1'inci sırada yer alan, İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Dünya Ticaret Örgütünü Kuran Marakeş Anlaşmasını Tadil Eden Protokol ve Protokolün Eki Balıkçılık Sübvansiyonları Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/17) ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 12),

2'nci sırada yer alan, İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Spitsbergen ile İlgili Olarak 9 Şubat 1920 Tarihinde Paris'te İmzalanan Antlaşmaya Katılmamızın Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/19) ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 13),

Görüşmeleri Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

Alınan karar gereğince, 12 Temmuz 2023 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere 19.19'da birleşime son verildi.

Sırrı Süreyya ÖNDER

Başkan Vekili

Adil BİÇER

Kütahya

Kâtip Üye

Mahmut Atilla KAYA

İzmir

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 11

12 Temmuz 2023 Çarşamba

Rapor

1.- Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve 20 Milletvekilinin 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi için Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/1264) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S.Sayısı: 33) (Dağıtma tarihi: 12.07.2023) (GÜNDEME)

Yazılı Soru Önergeleri

1.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, bir din görevlisinin açıklamalarına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/567) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.06.2023)

2.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Marmara 9 Nolu Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun denetimli serbestlik hükümlerinden yararlandırılmadığı iddiasına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/568) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

3.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın bir imam hakkında açtığı soruşturmaya ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/569) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

4.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, işsizlik oranlarına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/570) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

5.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'de bir partinin mensuplarına yönelik sözlü ve fiziki saldırıda bulunduğu iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/571) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

6.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir partinin yerel teşkilatına mensup iki kişinin sosyal medya paylaşımları gerekçesiyle tutuklandığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/572) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

7.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Marmara 9 Nolu Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun adil yargılanma talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/573) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

8.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Edirne Kadın Kapalı Cezaevinde bulunan mahkumlara çıplak arama yapıldığı iddialarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/574) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

9.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Van F Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/575) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

10.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Bandırma M Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/576) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

11.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Bolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Cezaevine girişlerde çıplak arama yapıldığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/577) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

12.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler sonrasında yeterli hizmet sağlayamayan GSM operatörlerinin yöneticileri hakkında açılan soruşturmalara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/578) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

13.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Konya Akşehir T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun adil yargılanma talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/579) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

14.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İzmir 3 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun adil yargılanma talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/580) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

15.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Bitlis Ahlat T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun adil yargılanma talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/581) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

16.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, noter işlemlerinde tercümanlık ücreti ödenmesine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/582) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

17.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli 2 Nolu F Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/583) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

18.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/584) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

19.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir avukatın arabuluculuk sicil başvurusunun reddedildiği iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/585) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

20.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Sakarya'da şüpheli bir şekilde yaşamını yitiren bir kişiye ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/586) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

21.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Manavgat S Tipi Cezaevinde tutuklu bulunan bir kişinin kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/587) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

22.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Sincan Yüksek Güvenlikli 1 Nolu Kapalı Cezaevinde bulunan bir hükümlünün sağlık durumuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/588) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

23.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Osmaniye 2 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir hükümlünün sağlık durumuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/589) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

24.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Maltepe 1 Nolu Cezaevinde bulunan bir hükümlünün adil yargılanma talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/590) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

25.- Diyarbakır Milletvekili Sevilay Çelenk Özen'in, Bakırköy Kadın Kapalı Cezaevinde bulunan bir tutuklunun sağlık durumuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/591) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

26.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Samsun Kavak S Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/592) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

27.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Bolu Yüksek Güvenlikli Cezaevinde bulunan bir mahkumun Yargıtay aşamasındaki dosyasının durumuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/593) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

28.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Samsun Kavak S Tipi Cezaevinde yaşadığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/594) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

29.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kişinin adil yargılanma talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/595) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

30.- Edirne Milletvekili Mehmet Akalın'ın, 2022'de gerçekleştirilen Adalet Bakanlığı meslek sınavlarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/596) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

31.- Ankara Milletvekili Adnan Beker'in, engelli aylıklarının artırılmasına ve engelli vatandaşlara ayrılan bütçeye ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/597) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

32.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kooperatif şirketinde çalışan işçilerin asgari ücretten düşük ücret aldığı iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/598) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

33.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kişinin İstanbul Üniversitesi'ne yaptığı kısa zamanlı çalışma başvurusunun reddedildiği iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/599) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

34.- İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu'nun, iş sağlığı ve güvenliğine yönelik alınan önlemlere ve gerçekleştirilen denetimlere ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/600) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

35.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir vatandaşın e-devlet üzerindeki kayıtlarında yanlışlık bulunduğu iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/601) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

36.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bazı kişilerin bir firmadan haksız bir biçimde işten çıkarıldığı iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/602) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

37.- Ankara Milletvekili Adnan Beker'in, dul ve yetim aylığı ve bayram ikramiyesine zam yapılmasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/603) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

38.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, çocuk işçiliğine karşı alınan önlemlere ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/604) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

39.- İstanbul Milletvekili Evrim Rızvanoğlu'nun, Kahramanmaraş merkezli depremlerde yıkılan binalarda ortaya çıkan asbeste karşı alınan önlemlere ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/605) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

40.- İstanbul Milletvekili Ahmet Şık'ın, deprem illerinde son imar affından yararlanan kişi sayısına ve çeşitli verilere ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/606) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

41.- Hatay Milletvekili Adnan Şefik Çirkin'in, Bakanlığın İçişleri Bakanlığı ile Hatay'da konut yapımına dair iş birliğine ve konut ihalelerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/607) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

42.- Hatay Milletvekili Adnan Şefik Çirkin'in, Hatay'ın Defne ilçesine bağlı Özengili Mahallesi'nde bulunan bir tarım arazisine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/608) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

43.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, İzmit Otogar-Kuruçeşme arasında hizmet veren tramvay hattında yaya güvenliğinin sağlanmasına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/609) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

44.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Kocaeli'deki başıboş hayvanlara yönelik önlemlere ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/610) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

45.- Edirne Milletvekili Mehmet Akalın'ın, Edirne'de yabancılara satılan konut, iş yeri ve tarım arazilerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/611) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

46.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Antalya ili Gazipaşa ilçesindeki Kemeraltı bölgesinin sınırlarının belirlenmesine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/612) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

47.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Antalya ili Gazipaşa ilçesindeki Selinus sahili ve plajı ile tarımsal alanların korunmasına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/613) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

48.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Antalya'ya bağlı Gazipaşa Belediyesinin orman sınırlarının belirlenmesi talebine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/614) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

49.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, gece saatlerinde müzik yapma yasağına ve Bakanlığın yayımladığı Çevresel Gürültü Kontrol Yönetmeliği'ne ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/615) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

50.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Irak'ta tutuklu olduğu iddia edilen bir vatandaşa ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/616) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

51.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'nin Körfez ilçesinde yaşayan bir kişiye düzenlenen doğalgaz faturasına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/617) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

52.- Adana Milletvekili Tulay Hatimoğulları Oruç'un, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremlerden etkilenen vatandaşların elektrik borçlarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/618) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

53.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Antalya ili Gazipaşa ilçesinde bulunan yaylalardaki elektrik ve iletişim altyapısının güçlendirilmesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/619) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

54.- Gaziantep Milletvekili Mehmet Mustafa Gürban'ın, Gaziantep'te gençlik merkezi sayılarının artırılmasına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/620) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

55.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir bankanın bir kişi hakkında KHK'lı olması sebebi ile işlem yapmadığı iddiasına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/621) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

56.- Ankara Milletvekili Adnan Beker'in, özel halk otobüsü işletmecilerine ÖTV indirimi yapılmasına ve gelir desteği ödemelerinin artırılması talebine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/622) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

57.- Gaziantep Milletvekili Mehmet Mustafa Gürban'ın, Gaziantep ilindeki vatandaşların banka kredisi kullanımına ve kredi borçlarına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/623) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

58.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, ülkesine gönderildiği iddia edilen yabancı uyruklu bir şahsın akıbetine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/624) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

59.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Sincan T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir tutuklunun kötü muamele gördüğü iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/625) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

60.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'ye bağlı Derince Belediyesinin reklam panolarında siyasi partiler arasında ayırım yaptığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/626) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

61.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'ye bağlı Yenişehir Mahallesi'nde yaşanan çöp sorununa ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/627) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

62.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'de bir partinin mensuplarına yönelik sözlü ve fiziki saldırıda bulunulduğu iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/628) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

63.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'de yıkılan bir istinat duvarının ruhsatsız olduğuna ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/629) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

64.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Hakkari'de gözaltına alınan bazı vatandaşlara kötü muamelede bulunulduğu iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/630) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

65.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, yabancı uyruklu bir çocuğu evlat edinme başvurusunun reddedilmesine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/631) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

66.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İzmir'de bir kişinin Valilik personeli tarafından kaldığı konteynerden çıkarıldığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/632) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

67.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, hakkında sınır dışı edilme kararı bulunan yabancı uyruklu bir kişiye kötü muamelede bulunulduğu iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/633) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

68.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, 2 Temmuz 1993'te Sivas'ta meydana gelen olayların soruşturulmasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/634) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

69.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'de bir kişiye tehdit ve şantajda bulunulduğu iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/635) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

70.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Sakarya'da şüpheli bir şekilde yaşamını yitiren bir kişiye ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/636) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

71.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Karabük'te hayatını kaybeden yabancı uyruklu bir kişiye ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/637) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

72.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Çanakkale'de yabancı uyruklu bir kişiye oturma izni verilmediği iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/638) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

73.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Muğla'nın Bodrum ilçesinde bir inşaatçı çalışan işçilerin ırkçı saldırıya uğradığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/639) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

74.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, gözaltına alınan bir kişinin kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/640) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

75.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir vatandaşın e-devlette kimlik verilerinin yanlış girildiği iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/641) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

76.- Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun'un, bir milletvekilin bir partinin ilçe teşkilatını ziyareti sırasında dile getirdiği iddialara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/642) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

77.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, ülkemizdeki göçmen sayısına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/643) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

78.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, suda boğulma olaylarının önlenmesine yönelik alınan tedbirlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/644) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

79.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, turistik bölgelerde gece müzik yapma yasağının kaldırılması önerisine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/645) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

80.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, orman yangınlarının önlenmesine yönelik çalışmalara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/646) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

81.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kişinin İstanbul Üniversitesi'ne yaptığı kısa zamanlı çalışma başvurusunun reddedildiği iddiasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/647) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

82.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, bazı okullardaki manevi danışman uygulamasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/648) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

83.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Osmaniye'de liseler arası nakillerde usulsüzlük yapıldığı iddiasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/649) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

84.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kişinin sosyal medyada paylaştığı içerik nedeniyle atanamadığı iddiasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/650) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

85.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, deprem bölgesinde görev yapan ücretli öğretmenlerin ve fahri öğreticilerin özlük haklarının iyileştirilmesi talebine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/651) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

86.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, KHK ile kamu görevinden ihraç edilen bir kişiye çalışma izni verilmediği iddiasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/652) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

87.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kişinin sendika üyesi olduğu gerekçesiyle görev yerinin değiştirildiği iddiasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/653) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

88.- Tekirdağ Milletvekili Selcan Hamşioğlu'nun, Tekirdağ'da depreme dayanıksız olması sebebiyle yıkılan okulların yerine yenilerinin yapılmasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/654) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

89.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, YÖK tarafından denklik müracaatları onaylanmayan öğrencilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/655) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

90.- İstanbul Milletvekili Cemal Enginyurt'un, Ankara'da MKE Roket ve Patlayıcı Fabrikasında meydana gelen patlamaya ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/656) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

91.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, 2002-2023 yılları arasında terörle mücadelede üstün başarı belgesine sahip kamuya alınan memur sayısına ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/657) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

92.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, tıbbi cihaz ve malzeme sektörünün sorunlarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/658) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

93.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Sincan 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevinde bulunan bir tutuklunun sağlık durumuna ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/659) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

94.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Hakkari'de gözaltına alınan bazı vatandaşlara kötü muamelede bulunduğu iddiasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/660) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

95.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, yurt dışında çalışmaya giden Türk vatandaşı doktorlar ile Türkiye'de çalışan yabancı uyruklu doktorlara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/661) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

96.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Kocaeli Şehir Hastanesinde kişi adlarının açık şekilde yazılmasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/662) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

97.- Gaziantep Milletvekili Mehmet Mustafa Gürban'ın, Gaziantep'te görev yapan hekimlerin çalışma durumlarına ve kişi başına düşen hekim sayısına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/663) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

98.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, döviz kurundaki artıştan olumsuz etkilenen sağlık sektörüne ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/664) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

99.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, ilaç temininde yaşanan sorunlara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/665) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

100.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Antalya'da bulunan Gazipaşa Devlet Hastanesindeki MR cihazı eksikliğine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/666) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

101.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Antalya ili Manavgat ilçesinde yapılması planlanan yeni devlet hastanesine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/667) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

102.- Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'ın, Mersin'de vatandaşların şehir hastanesine ulaşım konusunda yaşadığı zorluklara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/668) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

103.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Antalya'da bulunan Gökçeler Barajının zamanında tamamlanmamasına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/669) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

104.- Çanakkale Milletvekili Rıdvan Uz'un, Çanakkale'de tarımsal sulamada kullanılan su kaynaklarının yetersiz olduğuna ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/670) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

105.- Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'ın, Mersin'in su sorununa ve Pamukluk Barajı inşaatının akıbetine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/671) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

106.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İzmit tren istasyonunun açılma tarihine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/672) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

107.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, deprem bölgesinde yaşanan iletişim sorunlarına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/673) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

108.- Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp'ın, Karayolları Bitlis 118. Bölge Şefliğine işçi alımında usulsüzlük yapıldığı iddialarına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/674) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

109.- İstanbul Milletvekili Ersin Beyaz'ın, ulaştırma ve trafik hizmetleri bölümü mezunlarının atamalarına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/675) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

110.- Gaziantep Milletvekili Mehmet Mustafa Gürban'ın, Nizip-Birecik Otoyolu Projesinin akıbetine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/676) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

111.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, ulaştırma ve taşımacılık sektöründe çalışan kişilerin sorunlarına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/677) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

112.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Antalya ili Gazipaşa ilçesinde bulunan yaylalardaki GSM ve internet altyapısının güçlendirilmesine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/678) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

113.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Gazipaşa Alanya Havalimanına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/679) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

114.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Turizm Yolu projesinin kesintisiz hale getirilmesine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/680) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

115.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Antalya'nın Gazipaşa ilçesine kalıcı bir araç muayene istasyonu kurulmasına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/681) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

116.- Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'ın, Çukurova Havalimanının açılış tarihinin ertelenmesine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/682) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

117.- Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'ın, Mersin iline konteyner limanı kurulmasına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/683) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

118.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Denizli ilinde yaşanan sel ve su baskınlarından etkilenen vatandaş, esnaf ve çiftçilere ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/686) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

119.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarigül'ün, Türkiye Cumhuriyeti'nin 100. yılının kutlanmasına yönelik çalışmalara ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/687) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

120.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Bursa H Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun adil yargılanma talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/688) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

121.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Trabzon Beşikdüzü T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun tahliye edilmediği iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/689) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

122.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Derik Kaymakamına düzenlenen suikast olayı ile ilgili bazı iddialara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/690) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

123.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, idare ve gözlem kurullarının kararlarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/691) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

124.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Batman'da bir vatandaşın gözüne alınması olayı ile ilgili iddialara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/692) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

125.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, yabancı uyruklu bazı kişilerin bandrolsüz kitap sattığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/693) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

126.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, bir dava sonucunda mahkum olanların yeniden yargılanmalarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/694) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

127.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Tekirdağ 1 Nolu F Tipi Kapalı Cezaevi ve Silivri 5 Nolu L Tipi Kapalı Cezaevindeki çoklu mektup yasağı iddialarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/695) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

128.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Elazığ T Tipi Kapalı Cezaevindeki bir mahkumun nakil talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/696) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

129.- Ankara Milletvekili Adnan Beker'in, stajyer avukatların yaşadığı problemlere ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/697) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

130.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı'na açılan davayla ilgili olarak HSK'ya yapılan şikayet başvurusuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/698) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

131.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, tacize uğrayan bir çocuk hakkında koruyucu önlemler alınmadığı iddiasına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/699) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

132.- Kayseri Milletvekili İsmail Özdemir'in, Kayseri'deki boşanma oranlarına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/700) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

133.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, dul, yetim aylığı ve ölüm yardımına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/701) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

134.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, KHK ile işten çıkartılan bir vatandaşın İŞKUR'a yaptığı başvuruya ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/702) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

135.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir vatandaşa engelli olduğu halde emekli olabilmesi için gereken raporun verilmediği iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/703) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

136.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kişinin haksız şekilde işine son verildiği iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/704) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

137.- Manisa Milletvekili Selma Aliye Kavaf'ın, EYT düzenlemesinin şartlarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/705) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

138.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir vatandaşın emeklilik talebine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/706) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

139.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, MS hastaları tarafından kullanılan bir ilacın yeniden SGK geri ödeme listesine alınması talebine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/707) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

140.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, esnafların prim ödeme gün sayısına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/708) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

141.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, emeklilerin bayram ikramiyesinin artırılması talebine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/709) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

142.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, tarım BAĞ-KUR primi ödeyen kişi sayısına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/710) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

143.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İstanbul'da yürütülen kentsel dönüşüm çalışmalarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/711) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

144.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Van'ın Bahçesaray ilçesinde bazı vatandaşların kendilerine miras kalan yaylaya girmelerine izin verilmediği iddiasına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/712) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

145.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Çorum'da yapımına başlanan Kuruçay TOKİ konutlarının akıbetine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/713) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

146.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, geri dönüşüm tesislerinde çıkan yangınlara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/714) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2023)

147.- İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'nin, depremde yıkılan bina sayısına ve depremedeler için konut inşasına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/715) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

148.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, sahipleri tarafından boş bırakılan konutlara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/716) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

149.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Antalya ili Alanya ilçesindeki kentsel dönüşüm çalışmalarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/717) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

150.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Alanya Büyük Akdeniz Küçük Sanayi Sitesinin taşınması talebine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/718) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

151.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, 2002 yılından bu yana Karabük'teki depreme dayanıklı olmayan okullara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/719) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

152.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, Karabük ilindeki binaların depreme dayanıklılığına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/720) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

153.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Avrupa Birliği ile imzalanan geri kabul anlaşmasına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/721) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

154.- Bolu Milletvekili Türker Ateş'in, Bolu ilinde gerçekleştirilen bir maden sahası ihalesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/722) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2023)

155.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kişinin haksız şekilde işine son verildiği iddiasına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/723) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

156.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Bakanlığa bağlı yurt sayısına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/724) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

157.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Burhaniye T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun şirketine kayyum atanması ile ilgili iddialarına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/725) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

158.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, KHK ile kamu görevinden ihraç edilen kişiye kamu bankasınca kredi kullandırılmadığı iddiasına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/726) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

159.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremden önce aktif olup deprem sonrası kullanılmayan banka ve kredi kartlarına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/727) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

160.- İstanbul Milletvekili Cemal Enginyurt'un, İçişleri Eski Bakanının telefonunda bulunan veri programına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/728) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

161.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İstanbul'da bir kişinin pasaport çıkartmadığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/729) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

162.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Sivas E Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun çeşitli iddialarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/730) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

163.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kişinin cinsel saldırıya uğradığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/731) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

164.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kamu görevlisi ile ilgili çeşitli iddialara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/732) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

165.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'de faaliyet gösterdiği iddia edilen bir suç örgütüne ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/733) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

166.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'de gözaltına alınan bir vatandaşa kötü muamelede bulunduğu iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/734) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

167.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Hatay T Tipi Kapalı Cezaevinde bir hükümlünün ölümü ile ilgili iddialara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/735) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

168.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, KHK ile işine son verilen bir polis memurunun mahkeme kararına rağmen işine başlatılmadığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/736) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

169.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, gözaltına alınan bir vatandaşa kötü muamelede bulunduğu iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/737) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

170.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, yaşamını yitiren bir kişiyle ilgili iddialara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/738) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

171.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kişinin pasaportuna tahdit konulduğu iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/739) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2023)

172.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kişinin mahkeme kararına rağmen işe iade edilmediği iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/740) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2023)

173.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, 2002-2023 yılları arasında vatandaşlık verilen yabancılara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/741) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2023)

174.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, 2018-2023 yılları arasında ikametgahı yurt dışı olarak değişen vatandaş sayısına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/742) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2023)

175.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, Şanlıurfa'nın Suruç ilçesine bağlı Kesmecik Mahallesi sakinlerine kesilen idari para cezalarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/743) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

176.- Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan'ın, Bitlis ilinde bir gazetecinin darp edilmesine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/744) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

177.- Kayseri Milletvekili İsmail Özdemir'in, Kayseri ilinde uyuşturucu ile mücadele kapsamında yapılan faaliyetlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/745) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

178.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, arkeolog sayısına ve istihdamına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/746) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

179.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, Ankara Devlet Opera ve Balesi binasını yağışlardan dolayı su basmasına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/747) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

180.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, ekoturizm konusundaki çalışmalara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/748) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

181.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir üniversite rektörlüğüne ait konutun üniversitenin eski rektörü tarafından kullanılmaya devam edildiği iddiasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/749) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

182.- İzmir Milletvekili Gökçe Gökçen'in, Bakanlık ile Diyanet İşler Başkanlığı arasında imzalanan ÇEDES Protokolüne ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/750) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2023)

183.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Harran Üniversitesine hukuk fakültesi açılması önerisine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/751) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

184.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, YÖK 100/2000 Doktora Programına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/752) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

185.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, deprem bölgesindekiler için dikey geçiş sınavlarında kontenjan artırımına gidilmesi talebine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/753) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

186.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, Karabük'teki okulların depreme dayanıklılığına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/754) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

187.- Antalya Milletvekili Cavit Arı'nın, Antalya ili Kepez ilçesine bağlı Karşıyaka Mahallesi'nin okul ihtiyacına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/755) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

188.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Türkiye'ye kaçak yollarla girmeye çalışırken yakalan bazı Suriye uyruklu kişilere ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/756) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

189.- İstanbul Milletvekili Elif Esen'in, MKE Roket ve Patlayıcı Fabrikasında meydana gelen patlamaya ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/757) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

190.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İskenderun Devlet Hastanesinin bir bölümünün depremde yıkılmasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/758) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2023)

191.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, geçici oturma izni alan Suriyelilerle ilgili çeşitli iddialara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/759) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

192.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, Tekirdağ'ın Çorlu ilçesine bir eğitim ve araştırma hastanesi yapılması talebine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/760) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.06.2023)

193.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, aile dış hekimliği uygulaması ve ağız ve diş sağlığı teknikleri sayısına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/761) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

194.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, bağımlılıkla mücadele rehabilitasyon merkezlerine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/762) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

195.- Edirne Milletvekili Ediz Ün'ün, ülkemizin buğday üretimine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/763) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

196.- Aydın Milletvekili Bülent Tezcan'ın, 18 Haziran 2023 tarihinde Aydın'ın Yenipazar ilçesinde etkili olan şiddetli yağış sonucu meydana gelen sel baskınına ve Koca Dere'nin ıslahına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/764) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

197.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, Konya'da haziran ayında yaşanan sel ve dolu felaketlerinden ötürü zarar gören çiftçilerin mağduriyetlerinin giderilmesine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/765) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

198.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, gıda ve ziraat mühendisleri atamalarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/766) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

199.- Konya Milletvekili Ünal Karaman'ın, Apa-Hotamış İletim Kanalı projesinin akıbetine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/767) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

200.- Ankara Milletvekili İdris Şahin'in, Et ve Süt Kurumu tarafından zincir marketlere ithal et satılmasına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/768) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

201.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, Karabük ilindeki sulama projelerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/769) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

202.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, iş insanlarının Schengen vizesi alma sürecinde yaşadıkları sorunlara ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/770) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

203.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Çorum-Osmancık yolunun akıbetine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/771) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

204.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Çorum-Mecitözü yolunun akıbetine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/772) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

205.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Çorum-Ortaköy yolunun akıbetine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/773) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

206.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, İskilip-Tosya yolu inşaatına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/774) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

207.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Çorum'da bulunan Kırkdilim tünellerinin kullanıma açılma tarihine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/775) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

208.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun, Ankara-Sivas Yüksek Hızlı Tren Hattı Projesine ait teknik şartnamenin değiştirildiği iddiasına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/776) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

209.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremden önce aktif olup deprem sonrasında kullanılmayan SİM kartlarının sayısına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/777) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

210.- Konya Milletvekili Ünal Karaman'ın, Konya Ovası bölgesindeki ticari faaliyetlerin artırılmasına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/778) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2023)

12 Temmuz 2023 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.00

BAŞKAN: Başkan Vekili Sırrı Süreyya ÖNDER

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Mahmut Atilla KAYA (İzmir)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 14’üncü Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim. Konuşma süreleri beşer dakikadır. Bugün, biraz gündemimiz yoğun, ilave süre vermeyeceğim, sayın milletvekillerinin ona uygun davranmalarını umuyorum.

Gündem dışı ilk söz, millî dayanışma politikası ve iktidarın ücret politikası hakkında söz isteyen Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir’e aittir.

Buyurun Sayın Demir.

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir’in, millî dayanışma politikasına ve iktidarın ücret politikasına ilişkin gündem dışı konuşması

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Şöyle bir şeyi beş dakikada anlatmak gerçekten olanaklı değil ama biz bugün Hükümetin “Asgari ücreti ve memur maaşlarını bir yılda yüzde 100’ün üzerinde artırdık.” diyerek üzerini örtmeye çalıştığı gerçeği ve önümüze koyduğunuz şu “Millî Dayanışma Paketi” adını verdiğiniz yağma paketindeki gerçekleri dile getirmek için söz aldık.

Şimdi, mevcut tabloya insani bir gözle bakan herkesin görebileceği tek gerçek şu: İktidarın “Türkiye Yüzyılı” dediği dönemde emekçiye düşen tek şey kölelik oldu. Ortodoks, heterodoks; adına her ne dersiniz deyin değişmeyen tek gerçek de şu: Yirmi yılı aşkın iktidarınızda uyguladığımız politikalar, emekçilerin köleleşmesini hızlandırdı. En parlak yıllarınız diye saydığımız on yılda bile yurt dışından akan bol, ucuz döviz sayesinde TÜSİAD’ından MÜSİAD’ına her sermaye çevresi havuduyla her şeyi götürdü, emekçiye de kırıntı niyetine küçücük bir pay düştü, hatta şimdi onu bile çok gördüğümüzü bu paketle görüyoruz. Çalışma Bakanınız demişti ki: “Türkiye’de asgari ücret 250 dolar; Mısır’da, Bangladeş’te 50 dolar, nasıl rekabet edeceğiz?” Şimdi de farklı ağızlardan aynı şeyleri duyuyoruz. “Döviz yükselsin, ihracatımız artacak.” diyorsunuz. Bu ucuz emek hesabınızın yirmi yıldır değişmediğini görüyoruz. O “parlak” dediğiniz on yıllık bol dış kaynak dönemi bitince “çark dönsün” diye ülkeyi mega inşaat projeleriyle şantiyeye dönüştürdünüz. Bunca rantı besleyebilmek adına da emekçilere hepten karanlık bir dönem yaşıyorsunuz. Bu dönemin adı açık; ucuz, ağır, ölümüne çalışma dönemi bu. Yirmi yılda 31 binin üzerindeki işçiyi “İş kazası fitrat.” diyerek cehenneme kurban eden bir karanlık bu.

Şimdi, bugün, bu ülkede çalışarak kazanmak mümkün değil. Çalışarak ev, araba almak hayal hâline geldi. Bırakın asgari ücretliyi otuz yıllık bir devlet memuru bile emekli ikramiyesiyle bir sıfır araba, bir ev alamıyor. Seçimi kazanmak için milletin parasını, dövizini, kaynaklarını har vurup harman savurdunuz. Şimdi de devlet kasasında para bırakmadığınız için kaşıkla verilene sapıyla geri almak üzere bununla

vergiler salıyorsunuz. İşçinin cebine gireceği söylenen 500 dolar asgari ücret daha verilmeden yalan oldu. Tıpkı, ek ödemeye 7.500'leri alan milyonlarca emeklinin maaşını "Yüzde 25 artırdık." yalanı gibi. Siz, memurlara verdiğiniz "En düşük memur maaşı asgari ücretin 2,2 katına çıkacak." sözünü bile tutmamış bir iktidarsınız ve şimdi de vatandaşı vergi ve zam yüküne boğan 1,1 trilyon liralık bu ek bütçeyle kaşığın sapıyla verdiğinizde de göz diktiniz. Halkın ekmeğini küçültmenin, halka yeni vergi yıkmanın, halkın cebinden alıp tekellere, sermayeye aktarmanın da adına hiç utanmadan "Millî Dayanışma Paketi" diyorsunuz. Kitabına uydurmaya çalıştığınız soyguna bir bakalım: Bir emekçi markete gidip 10'lu bir tuvalet kâğıdı alıyorsa 4'üne sermaye el koyuyor. Çocuğuna 1 litre süt alıyorsa bunun 2 bardağını saray içiyor. 5 litre mazotunun 2 litresini saray hortumla çekiyor. Patronu, rantı, sarayı, kara parayı, düşük faiz vurgununu besleyebilmek için gelirini emdikçe emdiğiniz emekçilerin boğazından artık elinizi çekin. Şimdi soruyoruz size: İhracat ve kârları rekor kıran şirketlere el uzatmaya niyetiniz var mı? Bunların 545 milyar lirayı aşan kârlarına vergi salabilecek misiniz acaba? 5'li çetenin kamu ihaleleriyle muazzam servet biriktirmesini, omuz verdiğiniz servet gruplarına garanti ödemelerinizi kısın da görelim hadi. Servet ve rant vergisi alın hadi yiyorsa! Yapabilir misiniz? Cevap istiyoruz. (Yeşil Sol Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Gündem dışı ikinci söz, fındık taban fiyatı ve sorunları hakkında söz isteyen Giresun Milletvekili Sayın Elvan Işık Gezmiş'e aittir.

Buyurun Sayın Gezmiş. (CHP sıralarından alkışlar)

2.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, fındık taban fiyatına ve sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizlere fındığın ana vatanı, mavi ve yeşilin buluştuğu Doğu Karadeniz'in incisi Giresun'dan selam getirdim.

Geçtiğimiz günlerde Karadeniz Bölgemizde afete dönüşen taşkınlar oldu, birçok kentimizde olduğu gibi Giresun ve Karadeniz Bölgemizde maddi hasarlara ve 1 kişinin yaşamını yitirmesine neden oldu. Yüce Meclisimizden geçmiş olsun dileklerimi bir kez daha iletmek istiyorum.

Vadilerimizi yok ederek yapılan HES'ler, ormanlarımızdaki aşırı ağaç kesimi, dere yataklarının tahrip edilmesi, taşkın havzasına yapılan yollar, ani ve şiddetli yağışların maalesef afete dönüşmesine katkı sağlıyor. En kısa zamanda yeni yağış rejimlerine uygun olarak risk haritalarının güncellenmesini ve gereken önlemlerin acilen alınmasını istiyoruz.

Şimdi sizlere baş tacımız Giresun başta olmak üzere, güzel Karadeniz'imizin öncelikli geçim kaynağı fındıktan bahsetmek istiyorum. Fındık yetiştirmek, her bir ağaca çocuğun gibi bakmak, yetiştirdiğin fındığı toplamak kolay iş değil. Her bir fındık dalında emek var, alın teri var, çocuklarımızın rızkı var, düğünü var, eğitimi var. Dolayısıyla, bizler ihtiyaçlarımızı fındık veresiye alırız, hasat sonrasına borçlanırsınız.

Değerli milletvekilleri, ülkemizde maalesef diğer tarım ürünlerinde olduğu gibi, fındık tarımında da var olan sosyoekonomik sorunlar acilen çözüm bekliyor. Bu sorunların başında tarım girdi maliyetleri gelmekte. Artan girdi maliyetleri nedeniyle üretici maalesef bahçesine gübre ve ilaç atamaz hâle geldi. Giresun ve bölgemizde yaklaşık yüz yıllık olan dikim alanları ekonomik ömrünü doldurmak üzere. Fındık bahçelerimiz acilen yenilenmeli, bu yenilenme devlet destekli olmalı ve acilen teşvik edilmelidir. Aksi hâlde, dünyada söz sahibi olduğumuz fındık üretiminde bu gidişle gerilerde kalacağız. Dünyada söz sahibi olduğumuz diyorum çünkü dünyadaki fındık üretiminin yaklaşık olarak yüzde 60'ı Türkiye'de yapılmakta. Dolayısıyla, fındık stratejik bir ihracat ürünü. Üreticilerimiz maalesef tarım BAĞ-KUR'unu ödeyemez hâle geldi. Bir çiftçinin tarım BAĞ-KUR primi aylık 4 bin, yıllık 48 bin lira; ortalama 1-1,5 ton fındık üretimi yapan bir üretici bu primi nasıl ödesin? Bu nedenle, acilen tarım BAĞ-KUR primleri düşürülmelidir.

Biz dünyanın en kaliteli fıındığını ürettiğimiz hâlde, maliyetleri kurtarmadığı için maalesef dalda kalacak fıındığımız. Fıındıkta ekonomik sorunlar kadar sosyolojik sorunlar da üretimi olumsuz etkilemekte; genç kuşak maalesef fıındık üretimine ekonomik yetersizlikler nedeniyle ilgi duymamakta, cennet memleketlerini bırakıp büyük şehirlere göç etmekte. Giresun başta olmak üzere, Doğu Karadeniz'deki fıındık bölgesi en çok göç veren bölgedir; Giresun nüfusunun yüzde 70'i göç etmiş durumdadır değerli milletvekilleri.

Fıındıkta diğeri bir önemli sorun da tekeldir. Maalesef, fıındıkta Avrupa menşeli bir tekeli şirket, tekeli bir zihniyet oluşturmuş, Türk fıındığını baskı altında tutmaktadır. Fıındık üreticisinin kooperatifi olan, Giresun'da bulunan FİSKOBİRLİK'imiz güçlendirilmeli, yeniden eski günlerine dönmelidir.

Fıındık işi zordur, emek ister. Fıındık bahçelerinin çoğu engebeli ve diktir. Kurutulması zordur fıındığın, yağışlı coğrafyada bizler güneşli gün arar dururuz. Hâl böyle olunca, fıındık fiyatı maliyetini karşılamalı, üreticinin de emeği bu maliyetin üzerine eklenmelidir. TMO'nun fıındık alımlarında yarattığı sorunlar artık bir son bulmalı, üretici günlerce fıındığını satmak için TMO kuyruklarında çile çekmemelidir. Fıındığın maliyetini dikkate almadan alınacak bir fiyat, yöremiz insanının emeğini hiçe saymak olur. Ağustos ayı geldi, ağustos ayında...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Devamla) – Bir dakika sadece, bitiriyorum. Bir dakika sadece.

BAŞKAN – Baştan söyledim, toparlayın lütfen, sağ olun.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Sayın Başkanım, bir kadın milletvekilimiz, ilk milletvekilliğini yapıyor, bir dakikalık bir “favour” yapalım lütfen.

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Devamla) – Ağustos ayında tüm ülke tatil sezonuna girecek ama biz Giresunlular, fıındık üreticileri bahçelerimize gireceğiz, güle oynaya çalışacağız, sonrasında da yüzümüz gülmeli artık.

Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak “Fıındık hakkını alacak.” dedik, “En az 4 dolar.” dedik, “Maliyetler ancak böyle karşılanır.” dedik, “Üretici biraz olsun nefes alır.” diye söyledik; mevcut iktidar “Biz zaten hakkını veriyoruz.” dedi. Haydi verin şimdi hakkımızı, elinizi tutan yok; fıındık üreticisi hakkını alsın, fıındık en az 4 dolar olsun.

Fıındık fiyatının ağustos ayına girmeden önce ve en az 105 TL olarak açıklanmasını tüm fıındık bölgesi adına talep ediyorum. Giresun kalite fıındığın da diğeri fıındık türlerine göre en az 5 TL fiyat farkı olmalıdır. Emek en yüce değerdir.

Güzel Karadeniz'imden saygılarla. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Gezmiş.

Gündem dışı üçüncü söz, dijital suçlar ve çocuklar hakkında söz isteyen Kayseri Milletvekili Sayın Ayşe Böhürler'e aittir.

Buyurun Sayın Böhürler. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

3.- Kayseri Milletvekili Ayşe Böhürler'in, dijital suçlara ve çocuklara ilişkin gündem dışı konuşması

AYŞE BÖHÜRLER (Kayseri) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; bugün, bu kürsüde hepimiz ama en çok da geleceğimiz ve çocuklarımız için hayati önem taşıyan bir konuya dikkat çekmek istiyorum; dijital dünyada çocuk hakları.

Bu çatı altında yüce milletimizi temsil eden vekiller olarak sorumluluğumuz büyük. Teknoloji ve dijital çağın getirdiği değişimlerin insan ve toplum üzerinde fırsatlar barındırdığı kadar riskler de barındırdığının farkındayız. Bugünkü konuşmamın temel sorusu: Çocukları dijital teknolojilerin kötü amaçlarla kullanılmasıyla ortaya çıkan tehlikelerden nasıl koruyabiliriz? Aynı zamanda, onların bu dünyaya sağlıklı katılımlarını nasıl sağlayabiliriz?

Hız çağında çocukların risklerden korunması ve sosyal medya platformlarına sağlıklı katılımlarının sağlanması konusunda birey ve toplum konusunun, birey ve toplum sağlığının ötesinde bir iç güvenlik konusu olduğuna da inanıyorum.

Sürekli çevrim içi olmak çocukları tehlikeli ortam ve kişilerin zorbalığına maruz bırakıyor. Çocukların sanal dünyada maruz kaldıkları bu zorbalıklar bazen tüm yaşamlarını takip eden etkilere sebep oluyor; bağımlılık geliştiriyorlar, suç çeteleriyle irtibatlanıyorlar, bazen de ruh ve beden sağlıkları bozuluyor, onları intiharın eşiğine getiriyor. Daha geçen hafta psikolog bir dostum böyle 2 vakadan söz etti. İntiharın eşiğine gelen çocuklar henüz 13 yaşındaydı ve her ikisi de sosyal medya platformlarında sadece avatarlarıyla tanıdıkları ama aslında hiç tanımadıkları kişiler tarafından cinsellik kullanılarak istismara uğramışlardı.

Bu noktada ailelere de çok iş düştüğü inancındayım. Emniyet yetkililerimiz ancak konudan aileler şikâyetçi olduktan sonra haberdar olabiliyor ki ancak bu safha çocuk üzerinde zaten kalıcı izlerin meydana geldiği dönem oluyor. Tehlikelerden korunma, risk ve güvenlik konularında çocuklara gerekli donanım ve becerileri kazandırmayı gerektiriyor. Sadece çocuklar değil, aileler, öğretmenler de bu tehlikelerden haberdar olmalı. Bunun için siyasetçilerin model olması ve bu konuda hazırlanacak bir ülke eylem planına katkı vermesinin önemli olduğuna inanıyorum. “Erişilebilirlik” bir önemli kavram “korunma” kadar. Erişilebilirlik sınırlandırılmadığında çocuklarımıza ve ergen gençlerimize henüz iyi ve kötünün ayırıcısına varamayacak yaşta suç örgütleri, pedofiller, psikolojik hastalıkları olanlar musallat olabiliyor. Fransız Senatosu, haziran ayında daha bir hafta önce çıkan bir yasayla 15 yaş altındakilerin dijital platformlara ebeveynlerinin izni olmadan katılmasına izin vermiyor. Çocukların erişilebilir oldukları andan itibaren maruz kalabilecekleri tehditler konusunda sadece uzmanlar değil, Alman Telekom Şirketi gibi teknoloji şirketleri de uyarıda bulunuyor. Çocukların fotoğraflarına sosyal medyada yer veren ailelere seslenen şirket bu fotoğrafların gelecekte pek çok suç odağının malzemesi olacağını söylüyor. Bu platformlar sadece suç ile de ilintili etkilere sebep olmuyor, çocukları ailelerinden uzaklaştırıyor, kafalarını karıştırıyor, değerlerini, inançlarını, kimliklerini sorguluyor. Anlık duygularla yönlendirme becerisi olan sosyal medya platformları siber zorbalıkların mekânı oluyor.

Küresel olarak 18-24 yaş arası gençlerin yüzde 43’ü sosyal medyanın kendileri için ana haber, tek haber kaynağı olduğunu söylüyor; 2015’te bu oran yüzde 18’di, artışın yüksekliğine dikkat çekmek istiyorum. Çocuklarımız ve gençlerimize güvenli internet erişimi sağlamak vazifemiz ancak aynı zamanda, bu imkânların getirdiği risk ve güvenlik konularına daha fazla çalışmamız gerekiyor. Üniversitelerimiz bu sahada veriler oluşturmalı ki biz siyasetçiler de bunun üzerinden giderek konunun yasal zeminini güçlendirelim.

Size Ankara Çocuk İzleme Merkezinde bir vaka örneği vermek istiyorum ve bu, çocukların ne kadar büyük bir tehditle karşı karşıya olduğunu ortaya koyuyor. Bir araştırmacının geriye dönük olarak incelenen araştırmasıyla vakalarda 135 çocuğun internet üzerinden istismar edildiği tespit ediliyor. Araştırma sonuçları 2018’de “Ergenler İçin Modern Tehlike: Çevrim İçi Flörtten Cinsel İstismara” başlığıyla yayımlandı. Araştırma raporları mağdurların büyük bölümünün cinsel istismarlarının daha sonra fiziksel istismara da döndüğünü gösteriyor.

Bir örneğe daha dikkatinizi çekmek isterim, İstanbul'da kayıtlara geçmiş bir vaka; 15 yaş altı bir kız çocuğu hastaneye geliyor, hamile ve bu kız çocuğunun sosyal medya üzerinden görüştüğü kişi tarafından istismara uğradığı ortaya çıkıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayalım lütfen Sayın Böhürler.

AYŞE BÖHÜRLER (Devamla) – Evet, bir iki dakika daha rica ediyorum; konuşmalarda önce ve sonrası ayrımı herhâlde gecikiyor.

Buradan dijital suçlara meydan veren paylaşımlar akran zorbalığıyla da gerçekleştiriliyor. Çin buna karşı bir siber duvar örerken, Fransa'da senatonun ortaya koyduğu gibi, 15 yaş altı kullanıcıların sosyal medya platformlarına kaydolmasını ve kullanmasını veli iznine tabi tutan tasarının bizim Meclisimiz açısından da örnek olarak kabul edilip gündeme getirilmesini önermek istiyorum. Fransa Ulusal Bilişim ve Özgürlükler Komisyonuna göre ülkede 10-14 yaş aralığında çocukların yüzde 82'si veli izni olmadan internet kullanıyor ve görüldüğü gibi çocuklar sadece Türkiye'de değil, dünyada çevrim içi çocuk istismarı, siber zorbalık, cinsel içerikli görsel iletiler gönderme, pedofili gibi çeşitli risklerle karşı karşıya.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYŞE BÖHÜRLER (Devamla) – Bu riskler çerçevesinde yüce Meclisimizin gerekli önlemleri alacak yasalara bir zemin oluşturmasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Böhürler.

Sayın milletvekilleri, mümkün olduğunca bu, bireysel söz kullanım hakkını geniş tutmak niyetindeyim. Bunu ilk gün 33 sayın vekil arkadaşına kullanılarak yaptık. Tabii ki İç Tüzük, Anayasa ve gündemin yoğunluğu bu konuda bunu biraz daha genişletmek ya da daraltmak gibi bir tutum almamızı gerektirebiliyor. Bugün 25 sayın milletvekiline birer dakika söz vereceğim. Parmak izi giremeyen sayın vekiller eklenince bu sayı 25'e çıktı, yoksa bugün 20'de tutmak niyetindeydik.

Şimdi sırayla söz vereceğim.

Sayın Burhanettin Kocamaz...

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'ın, Toprak Mahsulleri Ofisine ilişkin açıklaması

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Geçen yıllar içinde tonlarca buğday ithalatı yapmak ve Türk çiftçisine vermediği paraları yurt dışındaki çiftçilere vermek zorunda kalan Toprak Mahsulleri Ofisinin geçen yıl yaşananlardan hiçbir ders almadığı anlaşılmıştır. Toprak Mahsulleri Ofisi bu sene de geçen senelerde olduğu gibi buğday üreticisine randevu vermekte nazlanmış ve üreticilere ya hiç randevu verilmemiş ya da aylar sonrasına randevu verilmektedir. Durum böyle olunca, alınamayan randevular nedeniyle Çukurovalı buğday üreticileri yüksek girdi fiyatları ve artan maliyetler karşısında, çok zor şartlarda üretmiş oldukları buğdaylarının ancak yüzde 5'lik kısmını Toprak Mahsulleri Ofisine verebilmişlerdir. Zaten borçlu durumda olan buğday üreticisi 8.250 TL'ye Toprak Mahsulleri Ofisine teslim edemediği buğdayını 2-3 TL daha düşük fiyata tüccara satmak zorunda kalmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) – Şu anda Anadolu çiftçisi de aynı sıkıntıları yaşamaktadır.

Buradan Hükûmete sesleniyoruz: Toprak Mahsulleri Ofisi niçin vardır? Toprak Mahsulleri Ofisi çiftçi dostu bir kurum hâline getirilmelidir.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Kocamaz.

Sayın Mehmet Önder Aksakal...

2.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, emeklilerin maaşlarına yapılacak zam oranına ilişkin açıklaması

MEHMET ÖNDER AKSAKAL (İstanbul) - Sayın Başkan, öncelikle yeni görevinizde başarılar diliyorum.

Yılın birinci yarısında gerçekleşen enflasyon sebebiyle kamu çalışanlarına yönelik yapılması öngörülen yüzde 17,55 artışa ilaveten 8.077 lira seyyanen verilecek zam elbette sıkıntıların tümüne çare değildir. Yoksulluk sınırınının 35 bin liraya dayandığı bir ortamda çalışanlara yönelik iyileştirmelerin olabildiğince tatminkâr bir düzeye getirilmesi önem arz ediyor.

Demokratik Sol Parti olarak beklentimiz ve önerimiz, yüzde 25 zammın kök ücrete değil, net ücret üzerinden tahakkuk ettirilmesi ve seyyanen verilecek artışın emeklilere de aynen uygulanmasıdır. Toplumun yaşam standartlarını yükseltmek ve en azından korumak sosyal devletin en önemli sorumluluğudur.

Teşekkür ediyorum.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Ahmet Önal...

3.- Kırıkkale Milletvekili Ahmet Önal'ın, emeklilerin maaşlarına yapılacak zam oranına ilişkin açıklaması

AHMET ÖNAL (Kırıkkale) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Memur maaşlarına seyyanen yapılması düşünülen artışın ardından tüm emeklilerimiz ve emekli derneklerimiz tarafından mail yağmuruna tutulduk. Posta kutularımız emeklilerimizin haklı talepleriyle dolup taşmakta. Yaşam ile ölüm arasında bırakılan emeklilerimiz için öngörülen, ülkemizdeki gerçek enflasyon hayat pahalılığı dikkate alınmadan hesaplanan yüzde 25'lik emekli maaş artışının emeklilerimiz için kabul edilebilir düzeyde olmadığını hepimiz biliyoruz. Takdir edersiniz ki hepimiz birer emekli adayız. Ayrıca hepimizin de evinde, ailesinde mutlaka bir emekli yakını var. Bizler emeklilik günlerini beklemek ve görmek yerine etrafımızdaki emeklilerimize ve yaşam zorluklarına bakarak ne yaşadıklarını anlayabiliriz. Bu nedenle, emeklilerimiz enflasyona ezdirilmemelidir. En düşük emekli maaşı asgari ücret düzeyine çıkartılmalıdır. Emeklilerimizin seyyanen zam talepleri kabul edilmeli, çarşıya pazara dahi çıkmakta zorlanan emeklilerimize hak ettikleri maaş zamları derhâl verilmelidir.

BAŞKAN - Sayın Mehmet Güzelmansur...

4.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Dünya Nüfus Günü'ne ilişkin açıklaması

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Dün Dünya Nüfus Günü'ydü. Bu gün küresel nüfus sorunlarına dikkat çekmek için ilan edilmiş bir gün. Ben de kadim şehrimiz, hoşgörü kentimiz Hatay'ın deprem sonrası nüfus sorunlarına dikkat çekmek istiyorum: Deprem öncesinde kitlesel Suriye göçüyle nüfusumuz altüst edilmişti. Depremle birlikte 23 bin canımızı, nüfusumuzu kaybettik, bini aşkın nüfusumuz hâlâ kayıp. 500 binden fazla insanımız yani nüfusumuzun üçte 1'ini göç verdik. Tersine göçle Hatay'ın öz nüfusunu yurduna döndürmek için ilimizde su krizinin, barınma krizinin, hijyen krizinin, istihdam krizinin, geçim krizinin bir an önce çözülmesi gerek. Bunun için Cumhurbaşkanlığı Hatay masası kurulmalı, kurumlar yaralarımızı el birliğiyle sarmalı, Hatay'ın öz insanına sahip çıkılmalı.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Adana Milletvekili Sayın Müzeyyen Şevkin...

Buyurun.

5.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Türk çiftçisinin piyasanın sorumsuzluğuna terk edildiğine ilişkin açıklaması

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Türkiye’de tüm kesimler gibi çiftçi, üretici artan fiyatların altında eziliyor. Ayrıca, bilinçsiz tarım politikaları nedeniyle zaten perişan. Açıklanan buğday alım fiyatı döviz kuruna yenik düştü. Yetmedi, Toprak Mahsulleri Ofisi hem kendisinde hem de anlaşmalı olduğu lisanslı depolarda geçen yıldan kalan ithal mısır nedeniyle buğdayı çiftçinin elinden almıyor. Günlerce TMO’da depo randevusu bekleyen çiftçi ne yazık ki borçlarını ödeyemiyor, girdi masraflarını karşılayamıyor. Çiftçi ikinci ürün -soya, pamuk ve mısır- ekimine de başlayamayacak. Üretici, kilogramda neredeyse 2-2,5 lira zarara uğramış durumda. Önümüzdeki günlerde ayçiçeği hasadına başlanacak, aynı sorun ayçiçeği üreticisi için de geçerli olacak. Türk çiftçisini piyasanın sorumsuzluğuna terk edenleri göreve davet ediyorum.

BAŞKAN – Kayseri Milletvekili Sayın Dursun Ataş...

6.- Kayseri Milletvekili Dursun Ataş'ın, emeklilerin maaşlarına yapılacak zam oranına ilişkin açıklaması

DURSUN ATAŞ (Kayseri) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Gerçek enflasyon yüzde 100’ün üzerindeyken AKP iktidarı açlığa mahkûm ettiği emeklilere yüzde 25’lik bir zammı reva görmüştür. Bakın, 7.500 TL maaş alan bir emekliye “Yüzde 25 zam yaptık.” deyip yine 7.500 TL emekli maaşı vermeyi bu iktidardan başkası akıl edemezdi. Nasrettin Hoca’nın kedi-ciğer fıkrasına döndü bu iş: Zam varsa maaş neden aynı? Yok eğer maaş buysa zam nerede? Ekonomik krizin giderek derinleştiği, paranın pul olduğu bu dönemde emeklilerimiz canavara dönüşen enflasyon altında ezilmekte, zorunlu ihtiyaçlarını dahi karşılayamamaktadır. Bu bakımdan, emeklilere verilen zam oranı tekrar gözden geçirilmeli, emeklilerin kök maaşlarına -memura olduğu gibi- seyyanen bir artış yapılarak en düşük emekli maaşı asgari ücret seviyesine getirilmelidir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Konya Milletvekili Sayın Mehmet Baykan...

7.- Konya Milletvekili Mehmet Baykan'ın, tarımın başkenti Konya'ya ilişkin açıklaması

MEHMET BAYKAN (Konya) – Milletvekili olduğum Konya, sahip olduğu geniş tarım alanları ile tarımsal üretim, tarımsal ticaret ve tarımsal istihdam açısından ülkemizin tarım başkenti olarak kabul edilmektedir; tarımsal üretim değeri bakımından Türkiye’de 1’inci sırada olup tarım makineleri kullanımında, imalatında, ihracatında önemli bir yere sahiptir. Ülkemiz tarım alanlarının yüzde 8’i Konya’da yer almaktadır. 10 üründe üretim 1’inciliği söz konusu olup buğday üretiminin yüzde 10’u, arpa üretiminin yüzde 15’i, şeker pancarı üretiminin yüzde 32’si, havuç üretiminin yüzde 60’ı Konya tarafından karşılanmaktadır. Yine, büyükbaş küçükbaş ve kümes hayvanında 1’inci, 2’nci, 3’üncü sıralarda yer almaktadır.

Tüm bunların ışığında Hükümetimizin tarım politikaları Konya’da bir ekosistem oluşturmuş, Konya sadece tarım başkenti değil, ülke ekonomisinde bir katma değer hâline gelmiştir.

Güncel konu olan TMO alımlarıyla ilgili yakın takipte bulunmaktayız, bununla ilgili de önümüzdeki günlerde ayrıca bilgilendirme yapacağız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Aydın Milletvekili Sayın Süleyman Bülbül...

8.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, emeklilerin maaşlarına yapılacak zam oranına ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

AKP iktidarında emeklinin çilesi bitmiyor. Türkiye Emekliler Derneğinin verilerine göre emeklilerin yaklaşık 10 milyonu en düşük maaş 7.500 lirayla hayatta kalmaya çalışıyor. Ekmeğin, simidin 8-10 lira olduğu, 1 kilo beyaz peynirin 130 lira olduğu, 1 kilo çayın 120 lira olduğu, bir ayda yüzde 30 devalüasyonla paramızın pul olduğu ülkemizde iktidar, milyonlarca emekliyi resmen açlığa mahkûm ediyor. 2002 yılında en düşük maaşla yaklaşık 8 çeyrek altın alabilen emekliler bugün sadece 2,5 çeyrek altın alabiliyor. Aradan yirmi bir yıl geçmiş, yaşamı, refahı artacakken beceriksizliğiniz yüzünden emekli yoksulluğa batıyor. CHP olarak diyoruz ki: Emekli maaşları enflasyona ezdirilmemeli, en düşük emekli maaşı asgari ücret düzeyinde olmalı, milyonlarca emeklimiz az da olsa nefes almalıdır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Niğde Milletvekili Sayın Ömer Fethi Gürer...

9.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'de mayıs ve haziran aylarında meydana gelen dolu ve sel afetından zarar gören çiftçilere ve üreticilere ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Niğde'de mayıs ve haziran aylarında dolu ve sel afetından dolayı Gümüşler, Aktaş, Ovacık, Uluagaç, Yeşilova, Konaklı, Hasaköy, Bağlama, Alay, Yeşilgölcük, Kiledere, Çavdarlı, Çarıklı, Edikli, Aşlama, Ağcaşar, Dikilitaş, İçmeli, Orhanlı, Dündarlı, Hacıbeyli köy ve kasabalarımızda; Bor, Çamardı, Çiftlik, Ulukışla, Altunhisar ilçelerimizde ekili tarım arazilerinde bölgelere göre yüzde 30'lara varan zararlar oluşmuştur. Yeni ekilen patates, fasulye, pancarın yanında meyve bahçeleri zarar görmüştür. Çiftçilerimizin ve üreticilerimizin zararları karşılanmalıdır. Meyve bahçelerinde kara leke ve külleme, hububatta sarı pas gibi zararlıların da üreticiye olumsuz yansımaları vardır. TARSİM'e kayıtlı olsun olmasın tüm çiftçilerin zararları bir an önce karşılanmalı ve Tarım Kredi Kooperatifleri ile bankalara olan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Gaziantep Milletvekili Sayın Melih Meriç...

10.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, bebek ölümlerinde Gaziantep'in yıllardır en ön sıralarda olmasına ilişkin açıklaması

MELİH MERİÇ (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Geçtiğimiz haftalarda TÜİK'in açıkladığı 2022 Ölüm İstatistikleri'ne göre Gaziantep yine bebek ölümlerinde 633 bebek ölümüyle 81 il içinde 3'üncü sırada yer alıyor. Gaziantep Büyükşehir Belediyesinin defin listesinden bu yılın ilk altı ayına baktığımızda ise ilimizde bebek ölümü 473'ü bulmuş; bu hızla giderse bebek ölümleri bir önceki yılın çok üstüne çıkacak. Oysa, bebek ölümleri bir ilin sosyoekonomik gelişmişlik göstergelerinden biridir. Ölümlerin yüksek olması sağlık, eğitim hizmetlerinde yetersizliği gösterir. Her ne kadar aksi söylene de bebek ölümlerinde Gaziantep'in yıllardır en ön sıralarda olması, bu konuda yeterince önlem alınmaması ilimizin ihmal edildiğini göstermektedir. Bakanlığın bu konuda duyarlı olmaya davet ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Bingöl Milletvekili Sayın Ömer Faruk Hülakü...

11.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'nün, hasta tutsakların yaşam haklarının ihlal edildiğine ilişkin açıklaması

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Günlerdir buradan dile getirdiğimiz yüzlerce hasta tutsağın yaşam hakkı ihlalleri her geçen gün artmaya devam ediyor. Yüzlerce hasta tutsaktan birisi olan Özge Özbek büyük bir hukuksuzlukla karşı karşıyadır. 26 Ekim 2020 tarihinde İstanbul'da açık beyin ameliyatı olan Özge Özbek iyileşmesi beklenmeden ameliyatın 3'üncü gününde hastaneden cezaevine gönderilmiştir. Cezaevinde kaldığı sürede tedavisine devam edilmemiştir, bu süreçte beyindeki tümör sayıları ciddi derecede artmıştır. Son olarak Darıca Farabi Eğitim ve Araştırma Hastanesinden alınan 24 Aralık 2021 tarihli raporundaki "Cezaevi şartlarında kalması uygun değildir." kararına rağmen, serbest bırakılmayan Özge Özbek geçtiğimiz günlerde fenalaşarak baygınlık geçirmiş ve kafasını sert bir cisme çarparak hastaneye kaldırılmıştır. Doktorlar derhâl ameliyat olması gerektiğini söylüyor. Yaşanan son olay da göstermiştir ki Özge Özbek'in bir dakika bile cezaevinde kalması...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Osmaniye Milletvekili Sayın Asu Kaya...

12.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, kızamık salgınına ilişkin açıklaması

ASU KAYA (Osmaniye) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Bugün ülkemizde Türk Tabipleri Birliğinin neredeyse haykırarak dile getirdiği bir gerçek kızamık salgınıdır. Geçtiğimiz günlerde 42 ilden 579 aile sağlığı merkezi çalışanının katıldığı bir anket sonucunu paylaşan Türk Tabipleri Birliği son altı ay içinde 12 ilde kızamık vakalarının görüldüğünü ve büyük şehirlerde giderek arttığını söylemektedir. Bir aile hekimi olarak benim ve bölgemdeki diğer hekim arkadaşlarımın özellikle göçün arttığı dönemlerde gördüğü kızamık salgını geri dönmüş görünüyor. Öncelikle çocuklarımızı tehdit eden salgınla verileri saklayarak değil, şeffaf verileri kamuoyuyla paylaşıp acil bir aşılama kampanyası başlatarak mücadele edilir. Aşı seferberliği bir dakika bile kaybedilmeden başlatılmalıdır. Sağlık Bakanına buradan sesleniyorum: Kızamık verilerini açık ve şeffaf bir şekilde bugün kamuoyuyla paylaşın ve özellikle çocuklarımızın sağlığını riske atan aşı reddine karşı net ve kararlı adımlar atın.

BAŞKAN - Konya Milletvekili Sayın Barış Bektaş...

13.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, Toprak Mahsulleri Ofisine ilişkin açıklaması

BARIŞ BEKTAŞ (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Toprak Mahsulleri Ofisi, maalesef, çiftçinin kara gün dostu olmaktan çıkıp âdeta kâbusu hâline geldi. Günlerdir Konya'dan sürekli telefon alıyoruz, bugün Çumralı çiftçiler ziyaretime geldiler. Ciddi bir sıkıntı var; randevu sistemi çalışmıyor, Çiftçi Kayıt Sistemi'nde olmayanlardan üretilmiş buğdaylar alınmıyor. Çiftçiler âdeta deposu olan tüccarlara, yandaş depo sahiplerine teslim ediliyor. Maalesef, AKP Hükümeti, Sırbistan ve Rus çiftçisine sahip çıktığı kadar Türk çiftçisine sahip çıkmıyor. Zaten üretim maliyetleriyle hızla tarımdan uzaklaşan çiftçi, teşvik edilmesi bir yana bu zorluklar nedeniyle hızla üretimden uzaklaştı.

BAŞKAN - Bayburt Milletvekili Orhan Ateş...

Buyurun Sayın Ateş

14.- Bayburt Milletvekili Orhan Ateş'in, 15 Temmuz Şehitlerini Anma, Demokrasi ve Millî Birlik Haftası'na, Karadeniz Bölgesi'ndeki sel felaketine ve vatandaşların sağlık hizmetlerinden memnuniyet oranına ilişkin açıklaması

ORHAN ATEŞ (Bayburt) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; 15 Temmuz Şehitlerini Anma, Demokrasi ve Millî Birlik Haftası vesilesiyle tüm şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyorum.

Yine, Karadeniz Bölgesi'nde sel felaketinden etkilenen tüm hemşehrilerimize geçmiş olsun dileklerimi iletiyor, devletimiz ve Hükümetimizin tüm vatandaşlarımızın yanında olduğunu ve yaraların hızlı şekilde sarılacağını ifade etmek istiyorum.

Muhalefet partilerinin iddialarının aksine, vatandaşlarımızın sağlık hizmetlerinden memnuniyet oranı 2003 yılında yüzde 39,5 iken 2022 yılında yüzde 65,6 oranına ulaşmıştır. Bu oran, sağlık sistemimize ve sağlık çalışanlarına milletimizin güven ve takdirinin artarak devam ettiğini göstermektedir.

Bu vesileyle, Gazi Meclisimizi hürmetle selamlıyorum.

BAŞKAN – Ankara Milletvekili Sayın Deniz Demir...

Buyurun Sayın Demir.

15.- Ankara Milletvekili Deniz Demir'in, Millî Eğitim Bakanının "Kız okulları kurmak gerekiyorsa kurulur." beyanına ilişkin açıklaması

DENİZ DEMİR (Ankara) – Sayın Başkan, Millî Eğitim Bakanı dün katıldığı yayında talihsiz bir açıklama yaptı. Bakan "Veliyi ikna etmek için biz gerekirse kız okulları da açabilmeliyiz." dedi. "Kız okulları kurmak gerekiyorsa kurulur." sözü açıkça karma eğitime karşı kurulmuş bir plandır. Eğitim ve öğretim Atatürk ilkeleri doğrultusunda, laik ve çağdaş eğitim esaslarına göre yapılır. Sayın Bakan okula gönderilmeyen kız çocuklarımızı korumak ve bu ailelere gerekli yaptırımları uygulamak yerine resmen bu gerici zihniyetle pazarlığa oturmaktadır. Bakanın bu açıklamaları çağdaş eğitime karşı olan tarikat ve cemaatlerin ekmeğine yağ sürmektedir. Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak karma ve laik eğitimden vazgeçmeyeceğiz, toplumun her alanında kız ve erkek çocuklarımızın eşit ve adil bir eğitim alması için mücadele edeceğiz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Mersin Milletvekili Sayın Perihan Koca...

Buyurun Sayın Koca.

16.- Mersin Milletvekili Perihan Koca'nın, Millî Eğitim Bakanının "Kız okulları kurmak gerekiyorsa kurulur." beyanına ilişkin açıklaması

PERİHAN KOCA (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ne yazık ki erkek erkeğe bir Kabine ve Meclis çoğunluğuna içkin olarak çiçeği burnunda Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin nasıl bir eğitim politikası izleneceğini gayet net bir şekilde ifade etmiş oldu. Bakan katıldığı bir canlı yayında "Kız çocuklarını okula göndermeyen ailelerin ilk söylediği şey 'Erkeklerin olduğu yerde olmalarını istemiyorum.' oluyor. Karma eğitim esas ama kız okulları kurmak gerekiyorsa kurulur." şeklinde bir beyanda bulunmuş oldu. Bu düşünceler, karma eğitimi adım adım ortadan kaldıracak olan tasfiye politikalarıdır; bunun hiçbir bilimsel gerekçesi yoktur, bunu bizim bildiğimiz gibi sizler de çok iyi biliyorsunuz. Meclis sıralarında oturan bazı vekiller daha önce kız çocuklarının 14 yaşında evlenebileceklerini de ifade etmişlerdi biliyorsunuz. Bu söylemler toplamda çocuklara yönelik bir bakışı ifade ediyor, bu bakış kadınları ikinci sınıf gören ve onu erkeklerin nesnesi olarak gösteren bir bakıştır.

BAŞKAN – Uşak Milletvekili Sayın Ali Karaoba...

Buyurun Sayın Karaoba.

17.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak 1 Eylül Stadyumu'na ilişkin açıklaması

ALİ KARAOBA (Uşak) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Uşak üvey evlat değildir, Uşak 1 Eylül Stadyumu'nun son hâli Uşak'a yakışmamaktadır. Bugüne kadar Uşak'ta her gelen bakan, belediye başkanı ve vekillerimiz defalarca söz verdiler yeni stadyum ha yapıldı ha yapılacak diye fakat ortada stadyum olmadığı gibi maalesef hiçbir isteklinin de olmadığı iptal edilen bir ihalemizle mevcut. Müjdeyle ve kuru sözle peynir gemisi yürümez, sporcu yetiştirmenin en temel yapı taşlarından biri modern tesislerdir. Uşak gerek yarım asırlık futbol kulübü ve köklü taraftarı Aşigolarıyla gerek sporun tüm branşlarıyla ilgilenen halkıyla modern bir tesisi çoktan hak etmektedir. Mevcut stadımızın halkın erişiminin kolay olmasından dolayı yerinde kalarak tribünlerinin yenilenmesini, 20 bin kişilik bir stadın yapılmasını Uşak halkı adına talep ediyorum.

Aşigolara selam olsun.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Muğla Milletvekili Sayın Süreyya Öneş Derici...

18.- Muğla Milletvekili Süreyya Öneş Derici'nin, enflasyonun Muğla'yı sektörel bazda derinden etkilediğine ilişkin açıklaması

SÜREYYA ÖNEŞ DERİCİ (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Uygulanan yanlış ekonomi politikalarının en büyük sonucu olan enflasyon, ülkemizin değerli turizm kentlerinden olan seçim bölgem Muğla'yı sektörel bazda derinden etkilemiştir. Nüfus açısından en büyük ilçemiz olan Bodrum'da da enflasyon ve rantın doğurduğu sorunlar arasında artan konut kiralari yer almaktadır. Alt, orta gelir grubu turizm sektörüyle evine ekmek götüren emekçi insanlar aldıkları ücretlerle evlerinin kiralalarını dahi ödeyemeyecek durumdadır. Bu sektörde hizmet veren vatandaşlarımız sadece kalacak yer parasını kazanmak için emek sarf etmekte, bu durum ise doğal olarak sektörü bırakmaları sonucunu doğurmaktadır. Yıllarını turizme adanmış bu vatandaşlarımızı kaybetmeye devam etmemiz hâlinde en büyük döviz kaynağımız olan turizm sektörü daha çok kan kaybedecektir.

Hükûmeti, bu vatandaşlarımızın kalacak yer sorununu çözümleme konusunda eyleme geçmeye davet ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – İstanbul Milletvekili Sayın Nimet Özdemir.

Buyurun Sayın Özdemir.

19.- İstanbul Milletvekili Nimet Özdemir'in, İstanbul'un Şile ilçesi Balibey Mahallesi'nde doğal sit alanı içerisine yapılan villalara ilişkin açıklaması

NİMET ÖZDEMİR (İstanbul) – Değerli milletvekilleri, İstanbul Şile Balibey Mahallesi'nde doğal sit alanı içerisinde bulunan 31 ada 11 parseldeki 9 villanın yetkili kurullardan hiçbir izin alınmadan yapıldığı İYİ Parti Meclis üyelerimiz tarafından tespit edilmiştir. Haziran ayı Meclis toplantısında Belediye Başkanı durumu açıkça itiraf ederken Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının bilgisi dâhilinde olduğunu söylemiştir. “İzinler çıkmazsa ne olacak?” denildiğinde “Yıkarız, gider.” diyebilmiştir.

Belediye Başkanı, devletin izni olmaksızın nasıl bu işleme göz yumar? Bu cüreti kendisinde nasıl bulabilmektedir? Bu alenen devleti yok saymak değil midir? Biz, burada, bütçe adına kılı kırk yararken birileri millî serveti çöp etmekten nasıl söz edebiliriz? Bu hukuksuzluğun peşinde olacağımızın bilinmesini istiyor...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NİMET ÖZDEMİR (İstanbul) – ...sorumlular hakkında derhâl soruşturma açılmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN – Trabzon Milletvekili Sayın Sibel Suiçmez...

Buyurun Sayın Suiçmez.

20.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Türkiye'deki otizmlı çocuklara ilişkin açıklaması

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Günümüzde her 44 kişiden 1'inin otizmlı olduğu düşünülmekte olup ülkemizde 1 milyon 900 bin otizmlı olduğu ve bundan 7 milyon 601 bin aile ferdinin etkilendiği öngörülmektedir. Otizmlı çocukların ailelerinin maddi ve manevi desteğe ihtiyaçları vardır. Otizmlı çocukların da daha fazla eğitime gereksinim duydukları açıktır. Aylık olarak sekiz saat bireysel ve dört saat grup dersleri otizmlı çocuklarımız için yeterli olmamaktadır. 27'nci Yasama Döneminde Down Sendromu, Otizm ve Diğer Gelişim Bozukluklarının Yaygınlığının Tespiti ile İlgili Bireylerin ve Ailelerinin Sorunlarının Çözümü İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Meclis Araştırma Komisyonu kurularak hazırlanan rapor 9 Ekim 2019 tarihinde Meclise sunulmuştur. Tüm partilerin desteğini alan Otizm Eylem Planı, otizmlı bireylerin bağımsız biçimde toplumsal yaşamın her alanına katılımlarını kolaylaştırmak amacıyla bir an önce yasalaştırılmalıdır.

BAŞKAN – Eskişehir Milletvekili Sayın Utku Çakırözer...

Buyurun Sayın Çakırözer.

21.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, Toprak Mahsulleri Ofisine ilişkin açıklaması

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Görevinizde başarılar dilerim.

Çiftçinin kara gün dostu olması gereken Toprak Mahsulleri Ofisi çiftçinin kâbusu oldu. AKP iktidarı, bir ay önce buğdayda 9.250, arpada 7.500 lira fiyat açıkladı ama Eskişehir'de ve Anadolu'da çiftçi hasat ettiği ürünü TMO'ya satamıyor, randevu dahi alamıyor. Buğdayı, arpası harmanda traktörlerde bekliyor. Gerekçe: Silolar dolmuş. Çiftçi ürününe yer bulmak için ilçe ilçe dolaşüyor, tüccara mahkûm ediliyor, kamyon başına 40 bin, 50 bin lira zarar ediyor. Bu iktidarın Tarım Kredi Kooperatifi de çıkmış "Arpanı, buğdayımı getir, ben alırım ama 5 liraya alırım." diyor. Yani, devletin kendi kooperatifi tüccarlık yapıyor, o da borç karşılığı. Çiftçimiz sıtmaya razı ediliyor, ölümlerden ölüm beğen deniliyor. Çiftçimize yapılan bu zulmü protesto ediyoruz. Derhâl bu mağduriyetler giderilmelidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Kars Milletvekili Sayın İnan Akgün Alp...

Buyurun Sayın Alp.

22.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, Kars Tazekent köylülerinin taleplerine ilişkin açıklaması

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Öncelikle yeni görevinizde size başarılar diliyorum.

Kars'ın Tazekent köyü Ermenistan sınırındaki Dalyan Yaylası'nı 1936 yılından beri kullanmaktadır. Bu köylüler İstiklal Savaşı'na katılmış, hatta rahmetli muhtarı Osman Demir ölene kadar İstiklal Madalyası'nı yakasından çıkarmamıştır. Yayladaki hayvanların 2 ülke sınırını ayıran dereden su içmesi bu sene sınır karakolu tarafından keyfî olarak yasaklanmış ve köylü yayladan inmek zorunda kalmıştır. Bu yolla sınır insansızlaştırılmıştır. İstiklal madalyalı bu köylülerimiz, Suriyeliler veya en azından Afganlar kadar uğruna öldükleri bu sınırdan yararlanmaya devam etmeyi talep etmektedirler.

BAŞKAN – Hatay Milletvekili Sayın Necmettin Çalışkan...

Buyurun Sayın Çalışkan.

23.- *Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, kamuoyunda 29 Ekimde af olacağı yönünde bir beklenti oluştuğuna ilişkin açıklaması*

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, kamuoyunda son günlerde 29 Ekimde af olacağı yönünde beklentiler oluşmakta. Bu konuda ilgili makamların acilen açıklama yapması, bu konudaki beklentilere cevap vermesi gerekir. Özellikle de yaşadığımız olağanüstü süreçte, yargımın da müdahil olduğu bu dönemde af, zaten bir tamir mekanizması olarak yapılan hataların silinmesi, yeni bir sayfa, beyaz sayfa açılmasına zemin hazırlayacaktır. Bu konuda özellikle de hukuksuz şekilde ihraç edilen kimselerden beraat edenlerin görevlerine iadesi ve olağanüstü süreçte yargılama olduğundan bu hüküm giyenlerin yeniden yargılanması sağlanmalı, bu konudaki spekülasyonlara da açıklık getirilmelidir. Yapılacak düzenleme kamu vicdanını yaralamamalıdır. Adalet herkese lazımdır.

BAŞKAN – İstanbul Milletvekili Sayın İsmail Emrah Karayel...

Buyurun Sayın Karayel.

24.- *İstanbul Milletvekili İsmail Emrah Karayel'in, Sedat Yenigün'ün şehadetinin yıl dönümüne ilişkin açıklaması*

İSMAİL EMRAH KARAYEL (İstanbul) - Teşekkürler Sayın Başkan.

“Şurdu Sedat; samimiyet idi, imandı.” der Cemil Meriç, Hazreti İbrahim gibi yaşamayı ve mücadele etmeyi kendine şiar edinmiş şehit Sedat Yenigün için. Evet, Sedat Yenigün ömrünü İslam’a adanmış bir dava eri, özülüyle ve sözüyle kelime-i tevhidi haykırarak bir coşkun gönül, Millî Türk Talebe Birliğimizin münevver ismi. 5 Temmuz 1980’de 12 Eylül darbesinin zeminini hazırlayan karanlık ellerin saldırısında faili meçhul bir cinayetin şehit öğretmenidir o. Çevresini ışığa boğmak için alev alev yanmış, konuşmanın hatta susmanın dahi bedel istediği yıllarda gençlerimizi ilim, kültür ve düşünce adamlarıyla tanıştırmaya cesaretini göstermiş, kalem ve kalem diliyle dur durak bilmeden çalışmış, hak davasını yığıtçe anlatmış şehit Sedat Yenigün’ü şehadetinin yıl dönümünde rahmet, özlem ve duayla yâd ediyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Mersin Milletvekili Sayın Gülcan Kış...

25.- *Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, balık çiftliklerine ilişkin açıklaması*

GÜLCAN KIŞ (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Mersin’de yapımı planlanan balık çiftliklerinin hukuki süreci Anayasa Mahkemesinde devam ederken, Edremit’te denizi kirlettiği ve turizmi olumsuz etkilediği için 2 yeni balık çiftliğinin kentimizin incisi olan Aydıncık ilçesine taşınması planlanmaktadır. Balık çiftliklerinin kurulum yerlerinin geneli de birinci derece doğal sit, arkeolojik sit ve turizm bölgeleridir. Kirli denizde verimli üretim yapılmadığı için sökülüp Aydıncık ilçemize kurulması planlanan balık çiftliklerine sivil toplum örgütleri ve vatandaşlarımız karşı çıkmaktadır. Eski ve yeni planlanan balık çiftlikleri Mersin’de Akdeniz’in ekosistemini ve halkın sağlığını bozacak, turizme de zarar verecektir. Bizler halkın ve yerel yöneticilerin iradelerini yok sayarak Mersin’de denizlerimizi kirletecek, ekosistemimizi ve sağlığımızı bozacak balık çiftliklerinin kurulmasını istemiyoruz; buna izin vermeyeceğimizi buradan bildiriyoruz.

BAŞKAN – Konya Milletvekili Sayın Ünal Karaman...

Buyurun Sayın Karaman.

26.- Konya Milletvekili Ünal Karaman'ın, kıyılarda yürütülen temizlik faaliyetlerinde en çok toplanan çöpün sigara izmaritleri olduğuna ilişkin açıklaması

ÜNAL KARAMAN (Konya) – Deniz sezonunun açılmasıyla birlikte plajlar başta olmak üzere kıyı alanlarımızda insan kaynaklı çevre kirliliği üst seviyelere ulaşmıştır. Kıyılarımızda yürütülen temizlik faaliyetlerinde en çok toplanan çöp sigara izmaritleridir. Barındırdığı kimyasallar sebebiyle tehlikeli atık statüsünde olan izmaritler kontrolsüzce plajlara ve denizlere atılmaktadır. 1 izmaritin 1 ton suyu kirletme potansiyeli düşünüldüğünde tehlikenin boyutları fazlasıyla ortadadır. Canlı yaşamını tehdit eden bu atıklara engel olmak zorundayız. Çevrenin kirlenmesine duysuz kalanlar geleceğine de duysuz kalır. Unutulmamalıdır ki vatanseverlik toprağa, suya, havaya sahip çıkmak, çevreyi korumakla olur.

Bu doğrultuda yüce Meclisimizi harekete geçmeye ve çözümün merkezi olmaya davet ediyorum. Gelecek nesillerimize yaşanabilir bir Türkiye bırakmak hepimizin asli görevidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sakarya Milletvekili Sayın Ali İnci... Yok.

Trabzon Milletvekili Sayın Yavuz Aydın...

27.- Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'ın, Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatiflerinin faiz oranını artırmasına ilişkin açıklaması

YAVUZ AYDIN (Trabzon) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; esnafımıza can suyu olan Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri dün kurumlara gönderilen genelgeyle güne faiz oranlarının artırılmasıyla başlamıştır. Esnaf Kredi ve Kefalet Kooperatifleri bir buçuk ay boyunca esnafa kredi veremezken yıllık 7,5 olan devlet destekli kredilerin faiz oranı yıllık 12,5'e çıkartılıp faiz oranları yüzde 67 oranında artırılmıştır.

Esnaf ve sanatkarlarımız bu ülkenin dinamosudur. Yapılan bu artış esnafımızın belini bükecektir, işsizliği ve kayıt dışılığı artıracaktır. Esnaf ve sanatkarlarımızın üstündeki yükün en aza indirilmesi için kredi faizlerinin artırılması yanılsından kesinlikle dönülmelidir. Ekonominin yanlış yönetilmesinin faturası esnaf ve sanatkarlarımıza kesilmemelidir.

Esnaf ve sanatkarlarımızın hakkını daima koruyacağımı bildiriyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Buyurun Sayın Tanal.

28.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, birleşimi yöneten Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'e ve Şanlıurfa'da vatandaşların elektriklerinin kesildiğine ilişkin açıklaması

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Türkiye Cumhuriyeti devletinin kurulduğu tarihten bugüne kadar ilk olarak bir sanatçı, Meclis Başkan Vekili olarak seçilmiştir. Bu gerçekten Türkiye Cumhuriyeti devleti için büyük bir kazançtır. Görevinizde başarılar diliyorum. Hayırlı olsun, Allah utandırmasın.

Şanlıurfa'da sıcaklık 40 ve 46 derece Sayın Başkanım. Şanlıurfalı vatandaşların elektrikleri kesilmektedir. Elektriklerin kesilmesi enerjiye ulaşım hakkının ihlalidir, bir insan hakkı ihlalidir. Elektrğin kesilmesi sadece başlı başına orada... Kadın hakları ihlal ediyor, çocuk hakları ihlal ediyor, engelli hakları ihlal ediyor. Bölge idare mahkemesinin kararlarına göre bu şekilde mevsimsel koşullar nedeniyle elektriklerin kesilmemesi lazım. Elektriklerin kesilmesi bir yaşam hakkının ihlalidir. Şanlıurfa'da yaşam hakkı ihlal ediyor. Siyasi iktidarın buna göz yummasını, vatandaşlarımızın elektriklerinin kesilmemesi için gerekli tedbirlerin alınmasını talep ediyorum.

Saygılarımı sunarım.

BAŞKAN – Şimdi Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

Saadet Partisi adına Sayın İsa Mesih Şahin.

Buyurun Sayın Şahin.

29.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, gençlerin en önemli şikâyetlerinden birinin de mülakat zilleti olduğuna, seçim öncesi verilen sözlerin hemen unutulduğuna, TUS'un önemine, gençlere "Giderlerse gitsinler." sözünü asla söylemeyeceklerine ve adalet istediklerine ilişkin açıklaması

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Gelecek Partisi ve Saadet Partisi ortak Meclis Grubu olarak bugün gençlerimiz adına konuşacağız, gençlerimizin önemli bir beklentisini buradan dillendireceğiz.

Biz biliyoruz ki milyonlarca gencimizin gözü de kulağı da Türkiye Büyük Millet Meclisinde. Neden? Çünkü gençler mülakatlar kaldırılacak mı diye dört gözle bekliyor. Öncelikle bu konunun Meclisin üzerinde, özellikle de iktidar partisindeki arkadaşlarımızın üzerinde büyük bir sorumluluk olduğunu hatırlatmak istiyoruz.

Ekonomik kriz, hayat pahalılığı gibi önemli sorunların gölgesinde, gelecek karamsarlığı içerisinde yaşamak zorunda kalan gençlerimizin en önemli şikâyetlerinden biri de kayırmacı bir düzenin ortaya çıkardığı bu mülakat zilleti. Bir hukukçu olarak ben çok iyi biliyorum ki hâkimlik sınavından 90 puan almak gerçekten çok zor bir şeydir. Ancak değerli milletvekilleri, 90 puan aldıktan sonra mülakat zilletiyle emeği çalınan bir gencin o psikolojiyi taşınması çok daha zor bir şeydir; bunun altını özellikle çiziyorum. Bu haksızlık karşısında gençler gelecek karamsarlığına kapılıyor. Bizim ağırmıza giden, bizi düşündüren şey ise gençlerimiz umudu yurt dışında aramak zorunda kalıyor. İşte, bu Türkiye'nin beka sorunudur. Türkiye'nin genç, yetenekli insan kaynağının umudunu yurt dışında araması bizi düşündürmesi gereken bir şey; bizim için bir beka sorunudur. Türkiye'nin beka sorununu bir seçim kaybetmede değil, gençlerimizi yurt dışına kaptırmada aramak zorundayız. Mülakat zilletinin ortaya çıkardığı adaletsiz düzen iktidar partisindeki arkadaşlarımızın üzerinde büyük bir vebaldir. Evet arkadaşlar, bu vebalin altındasınız. Çiftçimizin, emeklimizin, işçimizin, esnafımızın zor şartlar altında okuttuğu, büyüttüğü, adam ettiği çocuğunun mülakatta elenmesi sizin üzerinizde büyük bir vebaldir; bu haksızlıktır, bu, büyük bir adaletsizliktir. Anadolu'daki, Trakya'daki eli nasırlı insanımızın vebali sizin üzerinizdedir. Şimdi, sizi bu vebalin altından kalkmaya, seçim öncesi verdiğiniz sözü tutmaya davet ediyoruz. Yetenek gerektiren alanlar hariç olmak üzere "ama"sız, "fakat"sız bir şekilde mülakatlar kaldırılmalı diyoruz. Ancak topu taca atmak yok, zamana bırakmak da yok. Neden topu taca atmaktan bahsediyoruz? Çünkü seçim öncesi verdiğiniz bazı sözleri hemen unuttunuz bile. Örneğin, gençlerimize telefonla ilgili bir vadiniz vardı, bir defaya mahsus olmak üzere telefonda vergi almayacağımızı vadetmişiniz ama hemen telefonlarla ilgili bir harç artırım yoluna gittiniz. Bunun için bunu özellikle paylaşmak istiyorum. Bu sözü Meclise unutturmayacağız değerli milletvekilleri.

Tıpta Uzmanlık Sınavı önemli bir alan. Türkiye'de gerçekten yetenekli, alanında yetişmiş çok iyi doktorlar var, Türkiye bu alanda iyi bir noktaya gelmiş durumda. Bunun da tek sebebi, orada mülakatların olmamasıdır, orada iyi hekimlerimizin kazandığı sınavla istediği bölümlere yerleşebilmesidir. Onun için yetenekli gençlerimizin, emeğiyle bir yerlere gelen gençlerimizin, zor şartlar altında çocuğunu okutan çiftçimizin, esnafımızın okuttuğu öğrencilerin önünü açın diyoruz, mülakatları kaldırın diyoruz.

Değerli milletvekilleri, uzmanlık demişken, doktorluk demişken biz, yetmişmiş insan kaynağımıza, gençlerimize “Giderlerse gitsinler.” sözünü de asla söylemeyeceğiz. Gençlerimize buradan da bir çağrıda bulunuyoruz: Evet, gençler, hiçbir yere gitmiyorsunuz, burada kalacaksınız. Biz, sizlerle birlikte Türkiye'nin geleceği için birlikte çalışmaya devam edeceğiz.

Değerli milletvekilleri, son olarak, biz sadece adalet istiyoruz. Biz dayısı olanın, torpili olanın değil, hak edenin kazandığı bir Türkiye'yi inşa etmek istiyoruz, gençlerimizin geleceğe umutla baktığı bir Türkiye'yi inşa etmek istiyoruz diyorum; bu duygularla Genel Kurulu saygıyla selamlıyor, teşekkür ediyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Şahin.

İYİ Parti adına Sayın Dursun Müsavat Dervişoğlu.

Buyurunuz Sayın Dervişoğlu.

30.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, şehit düşen Sözleşmeli Erler Ramazan Sarıkaya ile Erdem Kavlak'a, TBMM'ye sevk edilecek olan İsveç'in NATO'ya katılım protokolüne, özel okulların 2023-2024 eğitim öğretim yılı ücretlerine ve MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin grup toplantısında emekli maaşlarıyla ilgili yaptığı öneriye ilişkin açıklaması

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

Van'ın Gürpınar ilçesinde meydana gelen trafik kazasında şehit düşen Piyade Er Ramazan Sarıkaya'ya ve Pençe-Kilit Operasyonu bölgesinde şehit edilen Er Erdem Kavlak'a Cenab-ı Allah'tan rahmet diliyorum, kederli ailelerine sabır temenni ediyorum ve aziz milletimize başsağlığı diliyorum.

Bilindiği üzere, Vilnius'ta gerçekleştirilmekte olan NATO zirvesinde, Cumhurbaşkanı Sayın Tayyip Erdoğan, NATO Genel Sekreteri ve İsveç Başbakanıyla mutabakat sağlayarak İsveç'in NATO'ya katılım protokollerinin Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk edileceğini deklare etmiştir. NATO'ya üyelik ancak oy birliğiyle mümkün olduğundan, Türkiye'nin bu husustaki iradesi ve tavrı elbette ki belirleyicidir. Dolayısıyla, tutarlı dış politika, doğru diplomasi ve Türkiye'nin elindeki meşru imkânlarla Türk milletinin yüksek menfaatlerinin en etkili şekilde sağlanması mümkündür. Ancak biz İYİ Parti olarak, taraflar arasındaki mutabakat metnini incelediğimizde, Türkiye'ye verilenlerin yalnızca ileriye dönük soyut temennilerden ibaret olduğunu gözlemlemekteyiz. İsveç'in, terör suçlularının iadesi sürecini ya da Türkiye'nin haklı güvenlik taleplerini ne ölçüde gerçekleştirdiğine yönelik, Türkiye Büyük Millet Meclisinin kapsamlı bir şekilde bilgilendirilmesi amacıyla bugün parti grubu olarak bir genel görüşme çağrısında bulunacağız. Türk milletinin ve Türkiye Cumhuriyeti devletinin menfaatleri bakımından büyük önem arz eden bu hususun Gazi Meclisimizde görüşülmesi için tüm siyasi partilerin desteğini ve katkısını bekliyoruz.

Saygıdeğer milletvekilleri, özel okulların 2023 ve 2024 eğitim öğretim yılı ücretleri belli olmuştur, Millî Eğitim Bakanlığı özel okul ücretlerine yapılacak zam oranını yüzde 65 olarak belirlemiştir. Ancak bu yüksek zam oranı yalnızca ara sınıflarda yapılacak zamlar için geçerli olacaktır, yeni kayıtlarda ise özel okullar çok daha yüksek ücretlerle, yüzde 300'e varan bir oranda artışla öğrenci talep etmektedirler ve kabul etmektedirler. Böylece anaokulundan üniversiteye kadar tüm kademelerde geçerli olmak üzere özel okul ücretleri senelik 500 bin liraya kadar yükselmiştir. Üstelik bu ifade ettiğim ücretler ancak peşin ödenmesi durumunda geçerli olacaktır, taksitle yapılacak ödemelerde özel okul ücretleri 700 bin liraya kadar yükselmektedir. Görüldüğü üzere, durdurulamayan enflasyon ve sürekli artan döviz kuru yalnızca

yoksulluğun ve sefaletin değil, aynı zamanda eğitimde fırsat eşitsizliğinin de temelini oluşturmaktadır. Devlet okullarındaki eğitim kalitesinin düşüşüyle birlikte özel okul ücretlerinin fahiş bir noktaya yükselmesi tıpkı aristokrasilerde olduğu gibi nitelikli eğitime ancak belirli bir zümre tarafından ulaşılabilmesine sebep olmaktadır. Bu, cumhuriyetimizin kuruluş ilkelerinden olan eğitimde fırsat eşitliğine doğrudan aykırıdır. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş umdelerinden olan "İmtiyazsız, sınıfsız, kaynaşmış bir kitleyiz."den imtiyazlı, sınıflı bir sisteme geçişi asla ve kata kabul etmiyoruz ve bu konuda Hükûmeti tedbir almaya davet ediyoruz. Toplumun her kesimine sirayet eden gelir adaletsizliğinin evlatlarımızın nitelikli eğitim alma hakkını yerle yeksan etmesine müsaade edemeyiz. Millî Eğitim Bakanlığını ve Yükseköğretim Kurumunu özel okul ücretlerindeki bu fahiş fiyat artışına derhâl engel olmaya davet ediyoruz.

Saygıdeğer milletvekilleri, bilindiği gibi, Milliyetçi Hareket Partisinin Muhterem Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli bu haftaki grup toplantısı konuşmasında kamu çalışanlarına verilmesi planlanan 8.077 lira ilave ek ödemenin emekliliğe de yansıtılacak şekilde taban aylığa uygulanması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu öneriye yürekten katılıyoruz. Milliyetçi Hareket Partisi Grubu Genel Kurul görüşmelerinde bu yönde konuyla ilgili bir değişiklik önergesi verirse tereddütsüz destekleyeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bitiriyorum efendim.

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Dervişoğlu.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bu olmadığı takdirde, aynı mahiyette önergemizi Genel Kurulun takdirine sunacağız ve doğrudan doğruya iktidar grubundan destek bekleyeceğiz.

Bu hususu Genel Kurula arz ediyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum efendim.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Akçay.

31.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biraz önce söz almayacağımı size bildirdim ama tabii, Sayın Dervişoğlu'nun bu konuşması üzerine birkaç söz ifade etmek isterim.

Biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak işçimizin, memurumuzun, esnafımızın, emeklinin, çiftçinin, sanayicinin, engellilerimizin yaşlılarımızın, velhasıl 85 milyon vatandaşımızın ve bütün sosyal kesimlerin de yanındayız.

1 Temmuz 2023 itibarıyla tüm kamu görevlilerimizin maaşlarında yüzde 17,55'lik zam ve seyyanen net 8.077 liralık artış yapılması söz konusudur ve elbette ki gönül isterdi ki bu maaş yükselişi daha fazla olsun. Ancak, tabii, bütçe imkânlarını da mutlaka dikkate almak gerekir ve sayıları 15 milyonu aşkın, neredeyse 16 milyona yaklaşan emeklilerimize ise yüzde 25 oranında zam yapılması söz konusu -zam yapılmıştır- ve toplumda gördüğümüz kadarıyla emeklilerimizin aylıklarında yapılan bu zam miktarı da yeterli bulunmamıştır, bu da bir hakikattir ve dün Sayın Genel Başkanımız da grup toplantısı konuşmasında ilk olarak "Memur maaşlarına ilavesi planlanan 8.077 liralık seyyanen artışın kök ücrete ve aynıysıyla emekli maaşlarına yansıtılması beklentimiz ve talebimizdir." demiştir. İkinci olarak da Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'da haksız rekabeti önleyecek değişikliklerin yapılması, SGK üst limiti, gelir vergisi dilimleri ve kıdem tazminatıyla ilgili düzenlemelerin işçi ve işveren yararını dikkate alacak şekilde gözden geçirilmesi talep edilmiştir. Enflasyondaki düşüşe eş zamanlı olarak işçilerimize ve asgari

ücretle geçinen kardeşlerimize yapılan iyileştirmelerle beraber memur ve emeklilerimizin maaşlarının artırılması satın alma gücünü nispeten koruyacaktır. Döviz fiyatlarındaki dalgalanmaları bahane ederek fahiş fiyat artışları yapmaya kalkışan, fiyat etiketlerini güncellemek bahanesiyle vatandaşımızın ekmeğine göz diken, devletimizin kasasına göz koyan fırsatçılarla da mücadele edilmesini dile getirmiştir. Daha geniş çerçevede yapılan bu konuşmayı kısaca özetlemeye çalıştım. Bu çerçevede elbette Hükümet, Hükümet yetkilileri, ilgili bakanlıklarla gerekli çalışmalar yapılacaktır, mütalaa edilecektir. Bütçe imkânları ve genel ekonomik çerçeve içerisinde bu dile getirilen görüşlerimiz de mutlaka dikkate alınacaktır. Biz de Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak Sayın Genel Başkanımızın bu görüşleri doğrultusunda çalışmalarımıza devam edeceğiz.

Şimdilik söyleyeceklerim bu olmakla birlikte şunu da hassaten özellikle hatırlatmak isterim: Milliyetçi Hareket Partisi kendi gündemine hâkim bir partidir, dolayısıyla kendi gündemimizle birlikte yürüyeceğiz. Ayrıca, biz Cumhuriyet İttifakı'yız; Adalet ve Kalkınma Partisi ve Milliyetçi Hareket Partisi olarak Cumhuriyet İttifakı'nın da bir gündemi vardır, bu gündem çerçevesinde çalışmalarımızı yürüteceğiz. Elbette diğer grubu bulunan veya grubu bulunmayan siyasi partilerimizle Mecliste temsil edilen milletvekillerimizin de görüşlerine, önerilerine, taleplerine de saygılıyız fakat dediğim gibi, bu çalışmalarını kendi gündemimiz çerçevesinde yürüteceğiz.

Hepinize saygılar sunuyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Akçay.

Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi adına Sayın Hakkı Saruhan Oluç.

Buyurun Sayın Oluç.

32.- Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, gruplarını ziyarete gelen KESK, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, Türk Tabipleri Birliği ve Türk Dişhekimleri Birliği Genel Başkanına ve yöneticilerine, gıda enflasyonuna, BM İnsan Hakları Konseyinin Cenevre'de sunduğu 2020-2023 yıllarını kapsayan rapora ve Küresel Barış Endeksi'ne ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, dün bir heyet ziyaretimize geldi; KESK, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, Türk Tabipleri Birliği ve Türk Dişhekimleri Birliği Genel Başkanı ve yöneticileri. Bu ziyarette özellikle bugün görüşmeye başlayacağımız torba yasayla ilgili eleştirilerini ve önerilerini iletiler. Elbette ki kanun yapma sürecine ilişkin de eleştiri ve önerilerini iletiler yani kanun yapma sürecine Meclisin sendikaları, sivil toplum kuruluşlarını, odaları yeteri ölçüde katmamasına ve onların görüşlerini almamasına yönelik eleştirilerini ifade ettiler, biz de o görüşlere katıldığımızı söyledik kendilerine. Aynı zamanda, 4688 sayılı Yasa'nın değişmesi için önerilerini söylediler, bu yasanın uluslararası normlara uyması gerektiğine dair önerilerini iletiler ve en düşük memur maaşının da yoksulluk sınırı dikkate alınarak düzenlenmesi gerektiğine dair önerilerini iletiler. Kendilerine teşekkür ediyoruz. Biz de hem kamu emekçileri sendikalarına hem de odalara bu mücadelede, hak mücadelesinde kendileriyle birlikte olduğumuzu, yan yana olduğumuzu bir kez daha ifade etmiş olduk.

Sayın vekiller, değinmek istediğim bir diğer konu gıda enflasyonu meselesi; geçtiğimiz günlerde basında da yer aldı. Türkiye gıda enflasyonunda 38 üyeli OECD ülkeleri arasında 1'inci oldu. Bir 1'inciliğimiz var yani. 20 Haziran tarihinde güncellenen Dünya Bankasının Gıda Güvenliği Raporu'na göre Türkiye, dünya çapında yıllık bazda en yüksek gıda enflasyonuna sahip 10'uncu ülke oldu. Yani

bu, tabii, iktidarın eseri; kutluyoruz, tebrik ediyoruz! Türkiye’de elli dört aydır gıda fiyatları yükselmeye devam ediyor ve Türkiye’nin yıllık gıda enflasyonu bu mayıs ayında yüzde 52,5 oldu. Türkiye’nin en yakın rakibi, OECD ülkeleri arasında, Avrupa’da yüzde 34’le Macaristan, yüzde 21,7’yle Slovakya. Gerçekler böyleyken TÜİK’in mayıs ayında aylık enflasyonu yüzde 0,04; yıllık enflasyonu ise yüzde 39,59 olarak açıklamasını ise bir komedi olarak niteliyoruz; çok fazla üzerinde durmaya gerek yok, TÜİK’in hangi rolü oynadığını biliyoruz maalesef. Bu konuyu uzun zamandır -geçtiğimiz yıl da- tartışıyoruz. TÜİK açıkladığı bu rakamlarla sürekli işçinin, emekçinin, emeklinin masasından aslında ekmeğini çalıyor; bunu bir kez daha vurgulamış olalım.

Gıda enflasyonunda OECD 1’incisi olmuşken iktidar ne yapıyor? Çiftçiyi üretimden biraz daha kopartacak adımlar atıyor. Çiftçiler her şeye rağmen yüksek girdi fiyatlarıyla, borçla üretim yaparken bugün ürettiğini dahi satamaz bir noktaya gelmiş vaziyette. Bu da iktidarın becerisi gerçekten! Bunu da bir kez daha vurgulamış olalım. Çiftçiyi tüccarın vicdanına bırakan bir iktidarla karşı karşıyayız ve çiftçi devletin belirlediği taban fiyatın altında alan tüccara mahsulünü satmak zorunda kalıyor. Çünkü çiftçi borçlu, çünkü bir an önce satın borçlarını kapatmak zorunda hissediyor. İşte, böyle bir durumdayken dünyada gıda enflasyonunda 10’uncu sırada olmamız, Avrupa’da 1’inci sırada olmamız gayet doğal diye düşünüyoruz. Bir kez daha çiftçilerin sorunlarını konuşmaya, tartışmaya devam edeceğiz. Bunu vurgulamak istiyoruz.

Sayın vekiller, geçtiğimiz yıllarda da konuştuk ve bu konu konuşulmaya devam edilecek, belli ki önümüzdeki yıllarda da konuşulacak; Birleşmiş Milletlerde çeşitli raporlar hazırlanıyor biliyorsunuz. Türkiye’nin kontrolünde olan Suriye’deki bölgelerden savaş suçları ve insanlığa karşı işlenen suçlara dair geçmişte de birçok rapor geliyordu Birleşmiş Milletlerden, yine bir rapor çıktı. Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konseyinin 53’üncü Olağan Oturumu çerçevesinde Cenevre’de sunduğu 2020-2023 yıllarını kapsayan rapora göre, ÖSO çeteleri eliyle özellikle Kürt halkına karşı insanlık ve savaş suçları tıpkı önceki raporlarda olduğu gibi de işlenmeye devam ediyor. Özellikle Afrin, ÖSO çeteleri aracılığıyla insanlık dışı uygulamaların merkezi hâline gelmiş vaziyette. Buradaki Kürt nüfusu göç ettirildi, bunu konuştuk defalarca, yerlerine çeteler yerleştirdi, kalan Kürt nüfusu da her gün ÖSO’nun insanlık dışı muamelesiyle karşı karşıya kalıyor. Kürtlere ve Kürt nüfusa dair, Kürtçeye dair ne varsa saldırıp yok etmeye çalışan bir anlayışla, bir çete anlayışıyla karşı karşıyayız. Kürtçe tabelalar değiştiriliyor, yer isimleri değiştiriliyor, Kürtçe eğitim de yasaklanıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Oluç

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Kürtlerin evlerine, mallarına el koyan bir çete zihniyetiyle karşı karşıyayız. Eşyalar yağmalanıyor, sistematik olarak insanlık suçları işleniyor. Nerede yazıyor bütün bu söylediklerim? Birleşmiş Milletlerin raporunda, açıkladığı raporunda yazıyor. Bu rapora göre ÖSO, işkence ve zalimane muamele, rehin alma, cinsel şiddet ve zorla kaybetme eylemleri dâhil olmak üzere birçok savaş suçu işlemeye devam ediyor; bunu bir kez daha vurguluyoruz. Bölgeyi Kürt halkından temizlemek isteyen bir ÖSO çeteleri zihniyeti var ve bugün az sayıda kalan Afrin’deki Kürtleri, Birleşmiş Milletler raporunda da belirtildiği gibi, yok etmeye çalışmaya devam ediyorlar.

Biz bunu bir kez daha ifade etmek istiyoruz. Birleşmiş Milletlere çağrımız çok açıktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Bitiriyorum efendim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Oluç, toparlayın lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Bitiriyorum, evet.

Bu insanlık dışı suçları sadece raporlarınızda belirtmekle kalmayın, aynı zamanda etnik temizlik yapmak isteyen, demografik yapıyı değiştirmek isteyen bu anlayışın da yargılanmasını sağlamak uluslararası alanda gerçekten çok önemli bir durumdur. Birleşmiş Milletlere çağrımız budur. Suçların faillerini de ilan edip yargılama çabasına girilmesi gerekiyor. Çeteler tarafından yönetilen bu bölgeler, gerçekten bugün insanlık dışı muamelelerin merkezi hâline gelmiştir, o bölgelerde hiç kimsenin can ve mal güvenliği kalmamıştır.

Bütün bunları konuşurken hani Avustralya merkezli Ekonomi ve Barış Enstitüsü var; açıklamış, dünyanın barış düzeyini değerlendirmiş tek tek ülkeleri ele alarak. Küresel Barış Endeksi'nde 163 ülke arasında Türkiye 147'nci sırada yer almış. Yani tabii ki böyle baktığımızda da aslında iktidarın bölge açısından barış nedeniyle gereken adımları atmadığını; tam tersine, bu konuda her türlü savaş adımının bir parçası olmaya devam ettiğini de vurgulamak istiyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Oluç.

Cumhuriyet Halk Partisi adına Sayın Gökhan Günaydın.

Buyurun Gökhan Günaydın.

33.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, yasama pratiğinin yalnızca usulü değil esası da etkileyeceğine, torba yasalara, getirilen ek bütçeye, emekli maaşlarına yapılacak zam oranına ve Millî Eğitim Bakanının karma eğitim sistemine yönelik beyanına ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli milletvekilleri, hepinizi dostlukla selamlıyorum.

Efendim, bir yasama yılının başındayız, yasama pratiğimiz yalnızca usulü değil esası da etkileyecek. Dolayısıyla iş birliği içerisinde grupların hiç olmazsa ortaklaşabildikleri konuları götürmesinde yarar var ancak dün üzüldüğümüz bir konu oldu, bunu ifade etmek isterim. Dün, Srebrenitsa soykırımının 28'inci yıl dönümünü burada gruplar olarak andık ve -gene çok büyük bir mutlulukla söyleyebilirim ki- 6 Grup Başkanının ortak imzasıyla bir ortak metin yayımladık. Bu, Türkiye Büyük Millet Meclisinin birlikte çalışma pratiği adına önemli bir adımdır ama hemen arkasından “Cumhuriyet Halk Partisinin bu konuda Meclis araştırması, genel görüşme açılmasına yönelik grup önerisi yalnızca “Cumhuriyet Halk Partisinden bu öneri geldi.” diye AKP Grubu tarafından reddedildi. Eğer, esasen siz, Srebrenitsa soykırımının konuşulmasını istemiyorsanız bu gerçekten -saygı sınırları içerisinde kalmak isterim ama- iyi bir şey değil; yok, eğer “Bu yalnızca CHP tarafından öneriliyor, o hâlde bu grup önerisini CHP'den geldiği için -içeriği ne kadar doğru olursa olsun- reddedelim.” diyorsanız bu da önümüzdeki dönemin Meclis pratiği açısından bize iyimser bir duygu vermiyor. Ben böyle devam etmemenizi diliyorum, elbette tercih sizin.

İkinci konu: Bakınız, Sayın Numan Kurtulmuş Meclis Başkanı olarak atanınca kendisine Grup Başkanımız ve Grup Başkan Vekillerimizle bir nezaket ziyareti yaptık, orada dedik ki: Bu dönemi torba kanunlarla geçmeyin, birbiriyle hiç alakası olmayan düzenlemeleri tek torbanın içine atıp önümüze getirmeyin. Tali komisyonları çalıştırın. Dışarıda yazılan metinleri geçiren organ olmaktan çıkaralım, komisyonlarda kendi yasalarımızı kendimiz yapalım, denetleme gücümüzü kullanalım. Numan Kurtulmuş Bey de bu konuda büyük bir özveri içerisinde, dikkat içerisinde olacağını ifade etti. Gördüğümüz nedir? İşte elimizde bugün bir torba kanun var ve bu torba kanunda birbiriyle alakasız ne kadar düzenleme varsa önümüze gelmiştir, tali komisyonların hiçbirinin de denetiminden geçmemiştir. Böyle bir yasama pratiğinin Türkiye Büyük Millet Meclisine değil, halkımıza da yararlı sonuçlar üretme şansı yoktur.

Gelelim ek bütçe meselesine... Bakınız, 1 trilyon 119 milyar TL'lik ek bütçe getiriyorsunuz ancak torba kanunun içinde Cumhurbaşkanına da 794 milyar TL'lik ilave ödenek sağlıyorsunuz. Nereye saklarsanız saklayın bunun anlamı şudur: Getirdiğiniz ek bütçenin toplam miktarı 1,9 trilyon TL'dir. O hâlde soralım: Neden saklıyorsunuz? Getirin hepsini ek bütçenin içine koyun ve hep beraber görüşelim. İki: Kanun gerekçenizde de söylüyorsunuz ki "Bunun 527,3 milyar TL'sini deprem harcamalarında kullanacağız." O hâlde neymiş? Demek ki deprem için vergi salma meselesi doğru değilmiş. Başka bir deyişle, 1,9 trilyon TL'nin yalnızca yüzde 25'ini depreme harcayacakmışınız. Hadi, benim savımdan vazgeçelim, sizin savınız üzerinden yürüyelim, Cumhurbaşkanlığı ödeneğini buna katmayalım, o hâlde 1,2 trilyon liranın 527 milyar lirasını yani bu kez de yüzde 45'ini yalnızca depreme harcayacaksınız. Demek ki vergi meselesinin deprem meselesiyle alakası yok, vergi meselesinin popülist harcamalarla alakası var.

Motorlu taşıtlar vergisini ikinci kere getiriyorsunuz. Soralım, 50 milyon liralık 4x4 cipe binen adam ile traktörüyle buğday ekmeye çalışan adama aynı muameleyi yapıyorsunuz. Motorlu taşıtlar vergisi ikisi için de aynı şekilde artıyor. Soralım arkadaşlar, sizce bunların arasında bir fark yok mu? Korunacak, kollanacak ve vergilendirilecek sınıflar bu memlekette var mı, yok mu? Yok, tümüyle aynı muameleyi yapıyorsunuz. Peki, hukuka uygun mu? 1999'da Anayasa Mahkemesi buna demiş ki: "Deprem nedeniyle yaptığınız için hukuka uygun." 2003'te gelen 2 ayrı düzenlemeyi de Anayasa Mahkemesi iptal etmiş, ne gam "Anayasa Mahkemesi iptal etsin, biz yeniden getiririz."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Günaydın, tamamlayın lütfen.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – 1999'daki iptal etmemeye de sarılamazsınız çünkü dediğim gibi, depreme harcanacak bölüm yalnızca yüzde 25'i.

Bakın, 6,5 milyon emekli 7.500 TL maaş alıyor. Memurlara yüzde 17,55 artı 8.000 lira seyyanen ücret veriyorsunuz ama bunu emeklilere yansıtmıyorsunuz. Sayın Devlet Bahçeli diyor ki: "Yansıtın bunu çünkü kimse memnun değil." Cevap veriyorsunuz: "Bütçe olanakları yeterli değil." Peki, bütçe olanakları yeterli değilse Cumhurbaşkanı maaşını niye yüzde 39 artırıyorsunuz? Yani memura gelince yüzde 17,55; seyyanen zam, emekliye seyyanen zam da yok ama Cumhurbaşkanı maaşına yüzde 39 zam. İtibardan tasarruf edilmez, öyle mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayalım lütfen.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Uçaklar, saraylar, araçlar devam edecek ama biz motorlu taşıtlar vergisine zam yapacağız ve aynı zamanda da yurttaşlarımızı yoksulluk sınırının altına koyacağız.

Bitirirken Millî Eğitim Bakanının veciz bir sözü üzerine de söyleyelim. Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin diyor ki: "Kız okulları açılmalıdır çünkü kızlarda okullaşma oranı düşüyor, sebebi de veliler kızları karma okullara göndermiyor." Gelin, ben size Millî Eğitim Bakanlığı verilerini söyleyeyim. 5 yaş öncesi kızlarda okullaşma oranı yüzde 81,41; erkeklerde yüzde 81,85, demek ki farklılık yokmuş. Ortaöğretimde yüzde 89,29; erkeklerde 90,03, demek ki farklılık yokmuş. Millî Eğitim Bakanının -karma eğitim sisteminden- kız okulları açmaya yönelik ucube anlayışını terk etmesi ve yerine bu yüzde 10 okullaşmada kızlar ve erkekler neden eksik kalıyor, bunun üzerine gitmesi lazım, elbette, çağdaş, demokratik bir hukuk devletinden bahsediyorsak.

Çok teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Günaydın.

Şimdi, Adalet ve Kalkınma Partisi adına Sayın Abdulhamit Gül.

Buyurun Sayın Gül.

34.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, milletin seçimlerde AK PARTİ'ye ve Cumhur İttifakı'na çok güçlü bir destek verdiğiğine, Türkiye Yüzyılı'nda atacakları adımlara, seçim beyannamelerinde millete verdikleri sözlere ve bugün Genel Kurul gündemine getirdikleri kanun teklifine, Cumhurbaşkanının katıldığı NATO zirvesine ve şehit düşen Sözleşmeli Erler Ramazan Sarıkaya ile Erdem Kavlak'a ilişkin açıklaması

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kurulduğumuz günden beri, Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde, her zaman yönümüzü millete çevirdik ve milletimizin her türlü ihtiyaçlarına, her türlü beklentilerine cevap olacak şekilde politikalarımızı, eylemlerimizi ortaya koyduk. Her zaman Türkiye'nin birleştirici gücüne inanarak 85 milyonu kucaklayan, 85 milyona beraber onların sorunlarını kendi sorunu olarak gören iktidar eylemlerimiz, faaliyetlerimiz ortadadır. Nitekim, milletimiz de bu çerçevede en son seçimde AK PARTİ'ye ve Cumhur İttifakı'na çok güçlü bir destek vermiş ve Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ı yeniden Cumhurbaşkanı olarak seçmiştir. Aziz milletimize müteşekkirimiz ve onlara layık olacak şekilde çalışmalarımızı sürdüreceğiz.

Ne yapacağımızı biliyoruz, Türkiye Yüzyılı'nda hangi adımları atacağımızı biliyoruz. Bunların hepsini milletimizle paylaştık, milletimizle beraber bu rotayı ortaya koyduk. Gençlerimizin, çiftçilerimizin, üreticilerimizin, sanayicilerimizin, emeklilerimizin, memurlarımızın, işçilerimizin yanında olduk ve olmaya da devam edeceğiz. Bu dönemde, bu konuda çok önemli adımları yine atmış olacağız. Sosyal devlet anlayışıyla dünya demokrasilerine, devletlerine örnek olacak şekilde Türkiye çok tarihî adımlar atmıştır ve bu konuda da milletimize vermiş olduğumuz, yapmış olduğumuz hizmetlerin elbette devamı gelecektir, yine bu konuda yapacağımız daha çok önemli adımlarımız bulunmaktadır.

Seçim beyannamemizde milletimize, 85 milyona vermiş olduğumuz tüm sözleri bu dönemde hayata geçireceğiz; bu bizim temel hedefimizdir. Bugün, işte bu anlamda çok önemli bir adımı yine atıyoruz ve Genel Kurulumuzun iradesine sunulacak kanun teklifimizle birlikte en düşük memur maaşını 22.017 liraya yükseltiyoruz. Sayın Cumhurbaşkanımızın seçim meydanlarında söylemiş olduğu, milletimize vermiş olduğu sözlerden birini hep beraber burada hayata geçirmiş olacağız, Genel Kurulumuzun iradesine sunuyoruz. Yine, ortalama memur maaşını 25.015 lira yapıyoruz. Kamu görevlilerimize 8.077 lira seyyanen zam getiriyoruz.

Ayrıca, Covid iznine ilişkin düzenleme ihtiyacı hasıl olmuştur, bu konuda bir düzenlemeyi Genel Kurulumuzun takdirine sunuyoruz.

Yine, konut kiralarna yapılacak zam oranının yüzde 25 olarak belirlenmesi, yüzde 25 oranından fazla olmaması şeklinde bir düzenlemeyi Genel Kurulun iradesine sunuyoruz.

Türkiye Yüzyılı, sadece ekonomide değil, her alanda yeni bir ivme yakalayacağımız bir başlangıç olacak. Tüm bu adımlar bitmiş, nihayete ermiş adımlar değil; emeklilerimizin, memurlarımızın, işçilerimizin, çalışanlarımızın, gençlerin, kadınların yanında olmaya, istihdamı artırmaya, üretimi artırmaya yönelik çalışmalarımızı sürdüreceğiz ve bu yasama döneminde inşallah, vadettiğimiz tüm hedefleri gerçekleştireceğiz, vatandaşımızın yanında olmaya devam edeceğiz.

Bir diğer başlığımız, özellikle afetlere karşı dirençli şehirlere ilişkin düzenlemelerdir. Bildiğiniz gibi, 6 Şubatta hepimizin yüreğini kanatan deprem sebebiyle büyük bir acı yaşadık. Bu çerçevede,

vatandaşlarımızın can güvenliği bizim için çok önemli bir başlıktır. 28'inci Dönemde de bu konuda çok tarihi adımları atacağız ve imar hukukunu anayasal düzeye çıkaracağız. İmar affına ilişkin değişikliklerin yapılamayacağına ilişkin Anayasa'da bir hüküm koyacağız, inanıyorum ki 28'inci Dönemde bu anlamda da çalışmalarımızı yapacağız. Temel amacımız, İstanbul'umuzda, Türkiye'nin her yerinde dirençli konutlarla, dirençli şehirlerle vatandaşımızın yanında olmaktır. Bu konuda 180 bin kalıcı konutun ihalesi gerçekleşmiştir. Sayın Cumhurbaşkanımızın milletimize verdiği bir söz var, bir yıl içerisinde bu kalıcı konutları gerçekleştireceğiz, vatandaşlarımıza teslim edeceğiz, herkes evinde güvenli bir şekilde yaşayacak. Nitekim, Nurdağı'na Sayın Cumhurbaşkanımız Ramazan Bayramı'nda geldi. Köy konutlarını yetmiş gün gibi kısa bir sürede teslim ettik, vatandaşlarımız güvenli bir şekilde oturuyor ve önümüzdeki birkaç ay içerisinde kalıcı konutların teslimine başlayacağız, depremden etkilenmiş tüm vatandaşlarımıza bunları teslim edeceğiz. Çevre ve Şehircilik Bakanlığımız, ilgili tüm kurumlarımız yoğun bir şekilde çalışmalarını sürdürüyor.

Bu çerçevede, 7269 sayılı Kanun'a evleri yıkılan veya orta ve ağır hasar gören vatandaşlarımızın mesken ihtiyacını karşılamak üzere bir geçici madde ekliyoruz. Bu düzenlemeyle deprem sebebiyle barınma ihtiyacı doğan vatandaşlarımızın ilgili mevzuat çerçevesinde hak sahipliği, başvuru ve tamamlama işlemleri gerçekleşmiş olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Gül.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Keza üretimi artırmak, ekonomiyi büyütmek, şehirlerimizi her alanda ihya etmek yine temel hedeflerimizden biri.

Sayın Cumhurbaşkanımızın daha önce ilan ettiği sanayi alanları var Resmî Gazete'de de yayınlanan. Özellikle depremden etkilenmiş şehirlerimizin tekrar ayağa kalkmasına, üretimi, istihdamı artırmaya yönelik çok önemli bir adımdı. Vatandaşlarımızın da çok yakından takip ettiği bu konuyla ilgili yine bir kanun teklifinde bu 18 sanayi alanının kurulması için gerekli yapım işlerinin tamamlanmasına ilişkin bir önerimiz var. Bunun da kanunlaşması hâlinde sanayisiyle, üretimiyle, istihdamıyla bölgenin tekrar canlanmasına yönelik önemli bir düzenlemeyi getiriyoruz.

Tüm bu çerçevede, çalışmalarımıza demokrasisi daha güçlü bir Türkiye, reformlarla yol almış bir Türkiye, özgürlükleri daha da geliştirmiş bir Türkiye, ekonomisi daha güçlü bir Türkiye, daha müreffeh bir Türkiye, vatandaşımızın cebini de ekonomisini de aldığı parayı da artıracığımız ve özgürlüğü de artıracığımız bir çerçevede yine, içeride ve dışarıda daha güçlü bir Türkiye, adil bir dünya, yeni bir dünya için aktif bir rolü üstlenmiş olarak yolumuza devam edeceğiz, hem bölgesinde hem küresel olarak lider bir Türkiye için çalışmalarımızı sürdüreceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen Sayın Gül.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – İşte, Sayın Cumhurbaşkanımız NATO zirvesinde de Türkiye'nin kazançları doğrultusunda çok önemli temaslar ve diyaloglar yapmıştır. Türkiye için, milletimiz için kazanç olan çok önemli gelişmeleri de hep birlikte bu dönemde yakından takip edeceğiz ve sonuçta da yüce Meclisimizde bu çerçevede onaylanmış olacak, Meclisimizin iradesine sunulmuş olacak.

Son olarak, dün gece Van'da meydana gelen trafik kazasında sözleşmeli er Ramazan Sarıkaya'nın, bu sabah da Pençe-Kilit Harekâtı'nda sözleşmeli er Erdem Kavlak'ın şehit olduğu haberini teessürle öğrendik. Tüm şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyorum, yakınlarına sabırcemil niyaz ediyorum, milletimizin başı sağ olsun diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Gül.

Gündeme geçiyoruz Sayın milletvekilleri.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) ÖNERGELER

1.- Başkanlıkça, Mersin Milletvekili Hasan Ufuk Çakır'ın, Dilekçe Komisyonu üyeliğinden istifasına ilişkin yazısının 12/7/2023 tarihinde Başkanlığa ulaştığına ilişkin önerge yazısı (4/9)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Mersin Milletvekili Hasan Ufuk Çakır'ın Dilekçe Komisyonu üyeliğinden istifasına ilişkin yazısı 12 Temmuz 2023 tarihinde Başkanlığımıza ulaşmıştır.

Bilgilerinize sunulur.

Birleşime 15 dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.29

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 15.49****BAŞKAN: Başkan Vekili Sırrı Süreyya ÖNDER****KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Mahmut Atilla KAYA (İzmir)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 14’üncü Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Saadet Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VI.- ÖNERİLER**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ**

1.- Saadet Partisi Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Bülent Kaya tarafından, 7 Temmuz 2023 tarihinde yayımlanan Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle bir kısım vergi ve harçlarda artış yapılmak suretiyle yeniden düzenlemeye gidildiğine, ilgili harç ve vergilerde 2023 yılının başında yeniden değerlendirilme oranında artış yapılmış olmasına rağmen bu Cumhurbaşkanlığı kararıyla yapılan fahiş artışlar sebebiyle ekonomik sıkıntılarla baş başa olan vatandaşların yeni ve adaletsiz bir vergi yüküyle daha çok ekonomik sıkıntı içine girmeleri nedeniyle 12/7/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 12 Temmuz 2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 12/7/2023 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Bülent Kaya

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

7 Temmuz 2023 tarihinde yayımlanan Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle bir kısım vergi ve harçlarda artış yapılmak suretiyle yeniden düzenlemeye gidilmiştir. İlgili harç ve vergilerde 2023 yılının başında yeniden değerlendirilme oranında artış yapılmış olmasına rağmen, bu Cumhurbaşkanlığı kararıyla yapılan fahiş artışlar sebebiyle ekonomik sıkıntılarla baş başa olan vatandaşlarımız yeni ve adaletsiz bir vergi yüküyle daha çok ekonomik sıkıntı içine girmiştir. Bu amaçla, İstanbul Milletvekili, Saadet Partisi Grup Başkan Vekili Bülent Kaya tarafından 12/7/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına Saadet Partisi Grubu adına verilmiş olan önergeyle genel görüşme açılmasını saygıyla arz ederim.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Saadet Partisi Grubu adına Sayın Serap Yazıcı Özbudun.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Hayır, bir yanlışlık var; benim verdiğim önerge bu değil.

BAŞKAN - Saadet Partisi grup önerisini çekti yarın sunulmak üzere.

Şimdi İYİ Parti Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

2.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu tarafından, İsveç'in NATO'ya katılım protokolüne ilişkin sürecin ve Türkiye'nin haklı güvenlik taleplerinin İsveç tarafından hangi ölçüde karşılandığının kapsamlı bir şekilde anlaşılması ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin bu hususta bilgilendirilmesi amacıyla 12/7/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 12 Temmuz 2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 12/7/2023 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Dursun Müsavat Dervişoğlu

İzmir

Grup Başkan Vekili

Öneri:

İzmir Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Dursun Müsavat Dervişoğlu tarafından İsveç'in NATO'ya Katılım Protokolü'ne ilişkin sürecin ve Türkiye'nin haklı güvenlik taleplerinin İsveç tarafından hangi ölçüde karşılandığının kapsamlı bir şekilde anlaşılması ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin bu hususta bilgilendirilmesi amacıyla 12/7/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 12/7/2023 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ Parti Grubu adına Sayın Kürşad Zorlu konuşacaklar.

Buyurun Sayın Zorlu. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA KÜRŞAD ZORLU (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şu an süregelen NATO zirvesinde İsveç'in muhtemel üyeliğiyle ilgili genel görüşme talebimiz hakkında söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle sizleri saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle ifade etmek isteriz ki biz NATO'nun genişleme sürecine saygılıyız ve Türkiye'nin bu ittifak içerisindeki rolü ve önemini çok değerli buluyoruz ancak İYİ Parti açısından Türkiye'nin onuru, saygınlığı ve çıkarı her şeyden önemlidir ve bununla birlikte biz geçmiş süreç içerisinde bugüne kadar millî meselelerde ve Türkiye'nin güvenlik konularında yapıcı ve çözüm odaklı bir anlayışı ortaya koyduk ve buna da devam edeceğiz. Bununla birlikte devam eden NATO zirvesindeki gelişmelere bakıldığında İsveç'in NATO'ya başvurduğu Mayıs 2022 tarihinden ve ardından Madrid zirvesinden bu yana maalesef ciddi bir yol katedilememiştir. Bunun en büyük sebebi de mevcut siyasi iktidarın daha önce yaptığı hataları başka yollarla telafi etme ve dış politikayı iç politikaya malzeme yapma stratejisinden başka bir şey değildir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, İsveç'le ilgili konuda da benzer bir eğilimi sürdürmüştür. Bakınız, Ocak 2023'te Sayın Erdoğan ne demiş: "Büyükelçiliğimiz önünde böyle bir kepezeliğin yaşanmasına sebebiyet verenler, NATO'ya üyelik başvuruları konusunda bizden herhangi bir destek beklemesin. NATO'ya üyelik konusunda bizden böyle bir destek göremeyecekler." Şubat 2023, devam etmiş:" İsveç, boşuna uğraşma sen benim mukaddes kitabım Kur'an'ın yakılmasına müsaade ettiğin sürece biz sizin NATO'ya girmenize izin vermeyeceğiz."

Değerli arkadaşlar, bakan, Gazi Meclisimizde özellikle yaklaşık yüz yıl önce nesillerimize, milletimize bunu emanet eden bir başucu kaynağımız Nutuk; burada omurga var, burada tutarlılık var, burada gerçekçilik var, burada Millî Mücadele var, Sadabat Paktı var, Balkan Antantı ve Türkiye'nin nasıl bir dış politika dengesi kurduğu, işte, burada var. Büyük Atatürk diyor ki: "Dış politika iç teşkilatlanmayla ilişkilidir." Bu Nutuk'un Türk dış politikasında hayata geçirilmesi artık elzemdir ve bunu özellikle Gazi Meclisimizde siyasi iktidarın yetkililerine huzurunuzda tekrarlamak istiyorum.

Bakın, dün yapılan açıklamayı Türkiye-NATO ilişkileri açısından ileriye doğru bir adım olarak görsek de açıklama metni büyük ölçüde temennilerden oluşmaktadır; yarınlar için bir garanti taşımayan, âdeta bir geri adım atma metninden başka bir şey değildir bu. Oysa Türkiye onay vermediği sürece NATO'nun yeni üye kabul etmesi de mümkün değildir.

Değerli arkadaşlar, buradan sormak istiyoruz. İsveç terör suçlularının iadesi konusunda bugüne kadar hangi adımları atmıştır? Türkiye'nin taleplerine hangi cevabı vermiştir? FETÖ, PKK ve diğer terör örgütlerindeki faaliyetlerin sonlandırılması konusunda bizim istediğimiz hangi somut tedbir ve hukuki işlemlere başvurmuştur? Bu sorular cevap bulmadan Türkiye Büyük Millet Meclisine bir katılım protokolü getirilmesi milletimizle alay etmekten başka bir şey kesinlikle değildir. Bu gelişmeler karşısında bir yandan da -bakan, çok önemli- yanlış ekonomi politikalarıyla ülkemizin ekonomik bağımsızlığını tehlikeye atan siyasi iktidarın bu konularda aldığı ani kararların Türk milleti tarafından titizlikle irdelenmesi gerektiğini önemle vurgulamak istiyoruz. Çünkü biz biliyoruz ki ekonomik bağımsızlık, bugün Türkiye'nin getirildiği bu çıkmaz, Türkiye'nin dış politikasını bir kısıkaç altına almıştır. Buna bir son vermek gerekmektedir ve bu sonu da bu iktidarın veremeyeceği çok açık bir şekilde görülmektedir. Bizim önerimiz, söz konusu katılım teklifinin Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk edilmeden önce mutlaka yukarıda bahsettiğimiz -biraz önce ifade ettiğim- kaygılarımızı giderecek somut ve gerçekçi bir çerçeveye mutlaka kavuşturulması gerektiği yönündedir. Bu tespit ve çekincelerimiz doğrultusunda ilgili protokolün Türkiye Büyük Millet Meclisine gelmesinden önce milletimiz adına gerekli gördüğümüz bu hususlarda nasıl bir ilerleme kaydedildiğini dikkatle takip edeceğiz ve nihai kararımızı da bu sürecin takibatını yapmak suretiyle ortaya koyacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

KÜRŞAD ZORLU (Devamla) – Değerli milletvekilleri, gerçekten ülkemizin gerek içeride gerek dışarıda yaşadığı bu problemleri millî Meclisimizde konuşamayacaksak, burada irdeleyip Türk milleti adına aldığımız bu yetkiyi birlikte değerlendiremeyeceksek o zaman burada ortaya konulan denetim faaliyetlerinin hiçbir önemi kalmamaktadır. Genel görüşme talebimiz de Türk milleti adına bu kaygılarımızın, hassasiyetimizin irdelenmesiyle alakalı bizim için geri döndürülmez bir çağrıdır. Desteklerinizi bekliyoruz, umudumuz olmasa da siyasi iktidardan da aynı desteği görmek istiyoruz. Bunu elbette milletimiz adına talep ediyoruz.

Son olarak, bugün Türk Dil Kurumunun kuruluşunun 91'inci yıl dönümü. Türkiye Türkçesi 34 ülkede, 12 milyon kilometrekare bir toprak alanında konuşulan bir dil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KÜRŞAD ZORLU (Devamla) – Tamamıyorum Başkanım.

Buradan son cümle olarak, Türk Dil Kurumunun da asli işlevine getirilmesini Türk milletinin geleceği için bir zorunluluk olarak gördüğümüzü ifade etmek istiyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Saadet Partisi Grubu adına Sayın Mustafa Kaya.

Buyurun Sayın Kaya. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

Süreniz üç dakikadır.

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA MUSTAFA KAYA (İstanbul) – Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekilleri; Saadet Partisi Grubumuz adına sizleri ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Türkiye'nin birçok problemi var, Türkiye yirmi yıldan beri inişli çıkışlı bir ekonomik hayatı, sosyal hayatı yaşadı fakat en önde, zarar gördüğü başlıkların önünde maalesef dış politika geliyor. Dış politikanın bir kuyumcu, sarraf titizliğinde yürütülmesi gerekirken biz her bir adımında dış politikada zikzaklar diplomasisiyle bir süreç yürütüldüğünü görüyoruz. Bunun Türkiye'ye verdiği zararı, bu süreçte İsveç, Finlandiya meselesinde de gayet net olarak görmüş durumdayız. Malumunuz olduğu üzere Şubat 2022'de başlayan Ukrayna'nın işgali neticesinde NATO'nun doğuya doğru genişleme projesi 2004 yılında Bulgaristan ve Romanya'yı Karadeniz'de içine aldıktan sonra Gürcistan ve Ukrayna'yı da dâhil etme sürecine girdi. Kırım'da haksız ilhak neticesinde oluşan manzara ve neticesinde de sonuç itibarıyla bugün Ukrayna'nın NATO üyesi olma talebi, ardından da İsveç ve Finlandiya'nın bulunduğu durum bizleri şu anda farklı bir noktaya getirdi, bıraktı. İsveç'le ilgili yürütülen süreç tam anlamıyla bir zikzaklar diplomasisidir. İktidar, kendisiyle çelişen, sürekli birbirini maalesef yalanlayan ve birbiriyi taban tabana zıt olan açıklamalarla birlikte yanlış bir süreç yürütüyor, dış politikayı iç politika malzemesi yapıyor, Türkiye'nin hem içeride hem dışarıda güvenliğine tehlike oluşturacak altyapılara maalesef kendisi bu noktada ön açıyor. Sayın Cumhurbaşkanının, Dışişleri Bakanlığının yaptığı açıklamalarda net olarak görüyoruz ki İsveç'te yürütülen süreçlerin tamamın da aslında bu zamana kadar bu zirvede İsveç'in NATO üyeliğine onay verilmeyeceği yönündeydi. Hangi gerekçeyle, hangi belki belirlenen ön almayla bu süreçlere gelindi, bunu çok anlamak mümkün değil. Şayet Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik zorluklar neticesinde, Batı'dan gelecek finans kaynakları çerçevesinde İsveç'in NATO üyeliğine onay verilecekse bunu anlamak mümkün değil, bu aynı zamanda ekonomide düştüğümüz krizi gösterir, bu aynı zamanda dış politikada siyasi tavizler vereceğimiz anlamına gelir. Biz Türkiye'nin dış politikasının -biraz önce söylediğim gibi- sarraf titizliğinde yürütülmesi gerektiğini düşünüyoruz. Aynı zamanda, Türkiye'de dış politikanın iç politikaya malzeme yapılmasının sonuçlarını hep beraber görüyoruz. Malumunuz olduğu üzere, söz bir kere ağızdan çıkıyor, geri dönüşü çok zor oluyor. Dış politikada her bir cümle kurulurken kılı kırk yarmak gerekir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın lütfen.

MUSTAFA KAYA (Devamla) – Teşekkür ederim.

Bazen de en azından böyle dönüşler yapılacaksa susarak konuşmak gibi bir gerçekle yüzleşmemiz gerekir. Gücün muhataplar tarafından test edileceği alanlardan olabildiği ölçüde uzak durmak gerekir. Türkiye'nin, Rusya-Ukrayna meselesinde işin başında yürütmüş olduğu denge politikasının bugün bir anda Batı lehine dönmüş olması, bu kafa karışıklığı, Nobel adaylığına giden sürecin nasıl evrildiğini gösteriyor. Böylesi bir durumda benim yüce Meclise söyleyeceğim gerekçe şudur: İsveç meselesi, Türkiye'nin zikzaklar diplomasisine eklenen yeni bir süreç olarak önümüzde durmuştur.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum, hayırlı günler diliyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi Grubu adına Sayın Tulay Hatimoğulları Oruç.

Buyurun Sayın Oruç. (Yeşil Sol Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz üç dakikadır.

YEŞİL SOL PARTİ GRUBU ADINA TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; iki gündür NATO Liderler Zirvesi devam ediyor ve Türkiye’yi temsilen Cumhurbaşkanı Erdoğan katılmış durumda. Ancak bir gün önce NATO Genel Sekreteri ve İsveç Başbakanıyla yaptığı görüşmede İsveç’in NATO’ya dâhil edilmesiyle ilgili görüşmeler zinciri gerçekleşmişti ve Türkiye’den “Asla İsveç’in NATO’ya girmesine izin vermeyeceğiz.” diyen Erdoğan, “Kur’an yaktılar.” diyen Erdoğan, her zamanki gibi dış siyasetteki U dönüşlerinden biriyle -ama ne yalan söyleyeyim, beni de şaşırtacak kadar bu sefer hızlı bir U dönüşüyle- İsveç’in NATO’ya girmesine onay vermiş oldu. Peki, bu ilk kez yapılan bir şey mi? Hayır. AKP’nin dış siyaseti çok net olarak tutarsızlık, ciddiyetsizlik, diplomasiden uzak, diyalogdan uzak ve her fırsatta tehditkâr bir dil tutturup aslında iç siyaseti dizayn etmeye çalışan ama ertesi gün de U dönüşü yapmada bir beis görmeyen bir siyaset. Bunu da bu örneği de görmüş olduk.

Peki, İsveç’le yapılan görüşmedeki pazarlık neydi? Pazarlık Kürtler üzerine bir pazarlıktı, “Kürtler Suriye’de bir statü kazanmasın.” pazarlığıydı ve bu konuda yapılmış olan bütün çalışmalar bize şunu bir kez daha gösterdi ki AKP iktidarı ne zaman masaya herhangi bir ülkeyle oturmaya kalksa elindeki kart ve pazarlıkla kendi elini zayıflatıyor çünkü bu ülkede Kürt sorunu barışçıl ve demokratik yöntemlerle çözümediği için, Suriye’de bu sorunun çözülmesi engellendiği için Finlandiya’yla da görüşmeye oturduğu zaman aynı zayıflıkla oturdu, şimdi de İsveç’le aynı zayıflıkla oturmuş durumdadır. Peki, AKP iktidarının ya da Erdoğan’ın tek zayıflığı bu mu? Hayır. Neden acaba İsveç’le ilgili birden bir U dönüşü yapıldı? Çünkü Bilal Erdoğan’ın rüşvet davasını ABD masaya getirdi ve pazarlık Bilal Erdoğan için yapıldı, bu pazarlıklar daha önce Halkbank davası için de yapıldı.

DERYA YANIK (Osmaniye) – Ayıp, ayıp!

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Devamla) – Hiç de ayıp değil, gayet doğal ve gayet normal olan bir şeyi söylemekteyim şu an.

DERYA YANIK (Osmaniye) – Ayıp, ayıp! Bir dedikoduyu burada konuşuyorsunuz. Bu millete düşmansınız. Ayıp!

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Devamla) – Evet, bugün, AKP iktidarının yıllardan beri yüzünü Avrasya’ya dönen bir NATO ülkesi, yüzünü Avrasya’ya dönmüş olan Türkiye, daha doğrusu, bu iktidar şimdi birden NATO’cu oluverdi, karşımıza NATO’cu çıktı; acaba NATO’culuğu kaç ay devam edecek çok merak ediyoruz, bunu izleyeceğiz hep beraber. Şanghay’dan vaz mı geçtiniz? Tekrar NATO’cu mu oldunuz? Bu sorular kamuoyu önüne çıkıp halka açıklama yapmanız gereken konular.

Evet, dünyada çok önemli gelişmeler oluyor, çok kutuplu dünyada emperyalist güçlerin çatışmaları, savaşları had safhaya gelmiş durumda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Oruç.

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Devamla) – Bugün Rusya Ukrayna Savaşı’nın da NATO’nun sınır genişletmesi ve Çin’in Kuşak-Yol Projesi’ne karşı geliştirilen bir adım olduğunu hepimiz biliyoruz. Bunun sonucunda şimdi Rusya-Ukrayna savaşı var, akabinde ne olacağını hep birlikte izleyeceğiz. Dünyadaki bu gelişmeleri, emperyalist güç savaşlarının ve yepyeni bir dünya düzeni kurulurken bu süreçte bölge ve ülkemize yansımalarını çok iyi bir şekilde irdelemek zorundayız. Buradan çıkarılacak sonuç, daha çok NATO değil, daha çok Avrasya Pakti değil, daha çok Şanghay Beşlisi değil; buradan çıkarılacak

sonuç daha çok barış, daha çok diyalog, daha çok diplomasi. Dış siyaseti pinpon topuna çevirmiş olan bu iktidar ne yazık ki bu siyasi okumayı yapmaktan ve buna uygun bir dış siyaset izlemekten oldukça uzak. Her şeye hâkim olduğunu sanıp halkını yanlış bilgilendiren, muhalefetin önerilerini küçümseyen bu iktidarın dış siyaseti asla iflah olmayacaktır. (Yeşil Sol Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Utku Çakırözer.

Süreniz üç dakikadır.

Buyurun Sayın Çakırözer. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, dış politika ciddiyet isteyen bir meseledir. Dün ve bugün üyesi olduğumuz NATO'nun zirvesi yapılmakta, İsveç'in NATO üyeliği meselesi, ülkemizin takındığı tavır önemli bir hadisedir. Hem ülkemizin güvenliği açısından hem de üyesi olduğu NATO ittifakı ve Batı kurumlarıyla ilişkilerimiz açısından önemlidir. Maalesef, böylesine önemli bir hadisede ülkemizi yöneten kadro yine bildiğimiz, dostlara, müttefiklerimize güven telkin etmekten uzak zikzak politikaları ve iç politikaya dönük yaklaşımlar sergilemiştir, sergilemektedir. Aylardır “İsveç'ten, Finlandiya'dan hiçbir teröristi iade alamadık, atılan adımlar yetersiz, böyle olursa üye yapmayız.” demiyor muydunuz? Peki, öyleyse kaç kişiyi iade aldınız? Madem ABD bastırınca “Evet.” diyecektiniz, o zaman iki gün öncesine kadar neden “Veto edeceğiz.” dediniz?

Sonra değerli arkadaşlarım, iki yıldır içeriye kahramanlık nutukları atanlar Amerika bastırınca bu sefer U dönüşlerine gerekçe aradı, buldular da. Neymiş? İsveç bize AB'nin kapısını açacakmış, biz de onlara NATO'yu açacakmışız.

Değerli milletvekilleri, evet, bu ülkede milyonlarca yurttaşımız geleceğini Atatürk'ün gösterdiği muasır medeniyette görmektedir. Bunun simgeleşmiş hâli Avrupa Birliğidir, Batı kurumlarıyla ilişkilerdir ancak orası NATO'dur, AB'nin kilidini açacak yer değildir, o kilidi açacak ülke de İsveç değildir. Ortada büyük bir kandırmaca var; hem ülkemiz kendi vatandaşını kandırıyor hem de oradaki müttefiklerimiz bizleri kandırmakta. ABD Başkanı bastırınca haydi çevir kazı, yanmasın oluyor. Dış politika böyle yönetilmez.

Sayın Erdoğan, Sayın AK PARTİ'li arkadaşlarımız; gerçekten Türkiye'nin AB üyesi olmasını istiyor musunuz? O zaman çare NATO'da değil, çare burada, evimizde; demokrasiyi, hukuk devletini burada yaşatacağız; milletvekili, gazeteci, belediye başkanı, hak savunucusunu zindanlarda tutarak Avrupa Birliği yolu açılmaz, açamazsınız, gümrük birliği dahi güncellenemez Avrupa Konseyi üyesiyiz ama AIHM'in kararlarına uymadığımız için yaptırım uygulanacak. Böyle bir şey olabilir mi? NATO'daki U dönüşünün ikinci kandırmacası ne? Efendim, İsveç bize serbest dolaşımın önünü açacakmış. Doğru değil, içeriye boş hayal satmaca. Ya doğrusu ne? Yurttaşlarımızın çektiği vize çilesinin çözüm yeri NATO değil, İsveç de değil; ya neresi? Yine burası çünkü siz AB ile kendiniz anlaşma yaptınız; şu kriterler yerine gelince vizesiz dolaşım başlayacaktı. Ne zaman? 1 Temmuz 2016'da. Neden başlamıyor? Çünkü bu iktidar, “terörist” diye gazeteciyi, siyasetçiyi cezaevine atıyor, televizyon kanallarını karartıyor, kapatıyor, 13-14 yaşındaki çocukları ifadesi nedeniyle hapse atıyor. Başka? Bu iktidar kişisel verilerimizi korumuyor. İşte, hepimizin e-devlet bilgileri para karşılığı alınıyor, satılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

UTKU ÇAKIRÖZER (Devamla) - Toparlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

UTKU ÇAKIRÖZER (Devamla) - Değerli milletvekilleri, tabii ki biz hem gümrük birliğinin güncellenmesi hem vize serbestisi hem de ülkemizin hakkı olan AB üyeliği için evet, destek vermeye hazırız ama bu meselelerin iktidarın iki yüzlü politikalarını, zikzak politikalarını gizlemek için, ilkesiz U dönüşlerini örtmek için kullanılmasını da doğru bulmuyoruz. Türkiye-AB ilişkilerinin gidişatından bağımsız olarak Türkiye’de çoğulculuğa ve kuvvetler ayrılığına dayalı demokrasinin, temel hak ve özgürlükleri, hukukun üstünlüğünü esas alan siyaset anlayışının ülkemizde kökleşmesi, Büyük Önderimiz Mustafa Kemal Atatürk’ün bize bıraktığı mirasın olmazsa olmaz koşuludur. Biz bu yönde mücadeleye devam edeceğiz.

Yüce Meclise hitaben, sözlerime son verirken bir ayrıntıya dikkat çekmek istiyoruz: Cumhurbaşkanı Erdoğan havaalanında yaptığı açıklamada “İsveç’in NATO üyeliği için son sözü Parlamento söyler.” dedi. Evet, doğru ama nasıl olduysa Meclisin önemini, kritik rolünü anımsayan Erdoğan bu gerçeği keşke İstanbul Sözleşmesi’nden tek yanlı ve Anayasa’ya aykırı kararıyla çekilmeden önce de hatırlayabilseydi.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Ziya Altunyaldız.

Süreniz üç dakikadır.

Buyurun Sayın Altunyaldız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, konuştuğumuz konuyla ilgili şöyle bir hafızaları tazeleyelim: Ne oldu? İsveç ve Finlandiya NATO’ya üye olmak istedi. İki yüz yıllık İskandinav ülkeleri tarafsızlıklarını neden terk etti? Öncelikle, Rusya-Ukrayna savaşı, kuralları, yaklaşımları, pozisyonları yeniden değiştirdi ve herkes bu savaşa görev ve sonuçlarına göre pozisyon aldı. Bunun sonucunda İskandinav ülkelerinden İsveç ve Finlandiya üye olmak istedi, Madrid’te NATO zirvesinde üçlü mutabakat imzalandı. Hatırlayalım, neydi mutabakat? Değil arkadaşlar, söylediklerinizi, konuşmacıların söylediklerini gerçekten hayretle dinledim. Başından beri Cumhurbaşkanımızın, Türkiye’nin tutumu çok netti. Aslında bu katılım sürecini Türkiye yönetti. Bu katılım süreci Türkiye’nin liderliğinde, Cumhurbaşkanımızın liderliğinde yönetildi. Mutabakat zaptı Türkiye’yle yapıldı, daimî ortak komite, izleme komitesi Türkiye’yle yapıldı ve başından beri NATO ve diğer 2 ülke üye olabilmek için Türkiye’nin iradesini gözeterek kendi mevzuatında değişiklikler yaptı. Şimdi, aslı esası olmayan, gerçekten zikretmekten dahi hicap duyulacak konularla küresel anlamda bu diplomasi başarısını gözelemeye çalışıyorsunuz. Kusura bakmayın, bunu ne biz size gölgeletiriz ne de milletimiz gölgeletir çünkü bu, küresel bir diplomatik başarıdır. Bunu sadece biz görmüyoruz, bunu eğer bu sabah küresel medyayı taradıysanız orada da çok rahat görürsünüz, gözünüzle görürsünüz, kulaklarınızla duyarsınız. Ne oldu? Finlandiya ve İsveç’e “Terörle ilgili konularda çok net çizgimiz var.” dedik, “Kırmızı çizgimiz var.” dedik, “Buna ilişkin konularla yasal mevzuatınızı değiştirin, terörle ilişkili kişilerin faaliyetlerine engel olun, finansmanlarını engelleyin ve Türkiye’ye stratejik ürünlerin satılmasına engel olmayın.” dedik. Ne oldu? Finlandiya bunları yerine getirdi, mart ayında Türkiye Büyük Millet Meclisinin iradesi tecelli etti ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin iradesiyle Finlandiya Nisan 4’te üye oldu ve NATO 31 üyeden teşekkül etti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

ZİYA ALTUNYALDIZ (Devamla) – Sonra ne oldu? İŖveç... Değerli arkadaşlar, lütfen burayı iyi dinleyin, İŖveç anayasasını deęiŖtirdi anayasasını; Türkiye'nin talebini karŖılamak üzere anayasasını deęiŖtirdi, terör suçlarıyla ilgili kanunu deęiŖtirdi ve bunu 2 defa deęiŖtirdi. Daha geçen ay hiçbir Ŗekilde olmadığı kadar İŖve'te terörün finansmanıyla ilgili yargılama görölmeye baŖladı. Ya, bunları nasıl fark etmiyorsunuz, bunları nasıl izlemiyorsunuz da burada çok farklı Ŗeyler söylüyorsunuz, doğrusu hayret ve dehŖetle izledim.

Diğer taraftan değerli arkadaşlar, önümüzdeki dönemde bu katılma protokolü Meclise gelecek. İŖve ne dedi: Ŗu Ŗu konularda Avrupa Birliğiyle ilgili, vize serbestisiyle ilgili, gümrük birliğinin revizyonu konularıyla ilgili Türkiye'ye destek vereceğini ifade etti ve bununla ilgili birkaç konu da söyledi. O zaman Türkiye Büyük Millet Meclisi iradesi bunları da gözeterek kararını verecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ZİYA ALTUNYALDIZ (Devamla) – O yüzden değerli arkadaşlar, Türkiye kurucu ölkedir, Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan da küresel anlamda kurucu liderdir. Yolumuza emin adımlarla devam edeceğiz. Ne yaptığımızı biliyoruz, ne yapmamız gerektiğini de çok iyi biliyoruz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkıŖlar)

BAŖKAN – TeŖekkürler, teŖekkürler.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Kurucu lider Atatürk'tür, onu bir düzeltelim.

ORHAN SÜMER (Adana) – “Kurucu lider” derken neyi kurdu, Türkiye Cumhuriyeti'ni yeniden mi kurdu?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Sayın BaŖkanım...

DURSUN MÜSAVAT DERVİŖOęLU (İzmir) – Sayın BaŖkan...

TULAY HATIMOğULLARI ORUÇ (Adana) – BaŖkan, İŖve ne zaman anayasayı deęiŖtirdi; merak ediyoruz, cevap verirlse seviniriz.

MEHMET RÜŖTÜ TİRYAKİ (Batman) – Uluslararası iliŖkiler öğrencisi olsan 1'inci sınıftan atarlar seni.

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Seni attılar ya!

BAŖKAN – Buyurun Sayın Günaydın.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

35.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız'ın İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine iliŖkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Sayın BaŖkanım, bir önceki konuşmacı Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucu lideri olan Mustafa Kemal Atatürk'ün yerine bir başka Ŗahsın adını anmak suretiyle yalnızca bir tarihsel hata yapmakla kalmamıŖ Gazi Meclisin saygınlığına da önemli bir gölge düŖürmüŖtür. Dolayısıyla bu konuşmasının bu bölümünün düzeltilmesi için kendisine söz verilmesini ya değilse de tutanaklardan çıkarılmasını talep ediyoruz.

BAŖKAN – Sayın DerviŖoęlu, sizin de söz talebiniz var.

Buyurun.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŖOęLU (İzmir) – TeŖekkür ederim Sayın BaŖkanım.

Bu genel görüşme talebini Türkiye Büyük Millet Meclisinin gündemine getiren biziz. Bu, üzerinde konuşulmaya muhtaç bir konu. Adalet ve Kalkınma Partisini temsilen hitap eden Ziya Bey hem Sayın Kürşad Zorlu Bey'in ifadelerine atıfta bulunarak aslı astarı olmayan beyanlarda bulunuyorlar ya da işte "Olup bitenleri izlemiyor musunuz?" demek suretiyle bir sataşmada bulundu. Biz zaten olup bitenlerin konuşulması gerektiğine dayanarak bu genel görüşme talebini Türkiye Büyük Millet Meclisinin gündemine getirdik. Eğer görüşülmesini istiyorsanız bu genel görüşme talebimize olumlu oy verirsiniz, görüşürüz, ayrıntılar hakkında da derinlemesine bilgi sahibi oluruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bizde bir bilgi eksikliği varsa da ikmal edersiniz. Yani hatibimizin sözleri üzerine incitici beyanlarda bulunulmasını kabul etmiyor, bunu sataşma sayıyoruz ve İç Tüzük'ün 69'uncu maddesine göre Sayın Kürşad Zorlu'ya cevap hakkı verilmesini talep ediyorum efendim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Zorlu.

İç Tüzük 69'a göre iki dakika süreniz var.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Yeni bir sataşmaya mahal vermeden...

BAŞKAN – Tabii, bir sataşmaya meydan vermeden lütfen.

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Ankara Milletvekili Kürşad Zorlu'nun, Konya Milletvekili Ziya Altunyalız'ın İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

KÜRŞAD ZORLU (Ankara) – Değerli milletvekilleri, dış politika bir ciddiyet, tutarlılık ve geçmişin muhasebesini geleceğe dönük olarak iyi yapabilmekten geçiyor. Türk milletinin huzurunda neler yaşandı bu ülkede, unutmayalım; Rahip Brunson, Cemal Kaşıkçı davası, Deniz Yücel faciası. Bu yaşadığımız gerçeklik ilk defa Türk milletinin başına gelmiyor ve geçmişten bugüne biz bütün süreci titizlikle takip ediyoruz. Bakın, eski Adalet Bakanı Sayın Bozdağ "FETÖ'cülerden, PKK'lılardan, diğer terör örgütü üyelerinden terör suçları sebebiyle Türkiye'ye iadesini istediğimiz isimlerin iadesi konusunda tek bir karar bize gelmedi." dedi. "Gelmedi." dedi. Biz şimdi soruyoruz milletimiz adına: Yüksek perdeden bunları konuştuğuktan sonra İsveç'ten ne elde edildi? Ve şunun da altını çizmek isterim: Kur'an-ı Kerim'imizin yakılmasından sonra suç duyurusunda bulunan kimdir biliyor musunuz? İYİ Partinin İsveç temsilciliğidir; çok açık ve nettir, kayıtlara geçmiştir. Bizim başvurumuz sonrasında buna ara vermek zorunda kalmıştır savcılığın talebi üzerine. Sonra yüksek mahkeme devreye girmiştir ve hâlâ İsveç mevzuatına göre yarın sabah kutsal kitabımıza yönelik böyle bir saldırı yapılabilecektir. Bunun için bu konuda İsveç'ten ne aldınız? Çıkın, lütfen milletimize açıklayın. Dış politikada olan biteni çok iyi takip eden bir parti grubu ve bu konuya inanmış bir Genel Başkanın partisinin sözcüsü olarak söylüyorum: Biz, her konuda ülkemizin menfaatlerini, millî güvenliğini, özellikle terörle mücadelede en az sizin kadar bu ülkede bunun hesabını sorma yükümlülüğü ve sorumluluğu içerisinde hisseden bir siyasi partiyiz.

Genel görüşme talebine öyle görülüyor ki onay vermeyeceksiniz, izin vermeyeceksiniz ama Türk milletinin huzurunda bu da kayıtlara geçmiştir.

Teşekkür ediyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Günaydın, tutanakları istettim, bakacağım. Bendeki izlenime göre bir siyasi belirleme çerçevesinde yapılmış bir konuşmadır; tartışabiliriz, katılmayabiliriz ama böyledir. Yine de tutanakları istettim. Normal akışımıza devam edeceğiz, o geldiğinde tekrar değerlendireceğim.

VI.- ÖNERİLER (Devam)*A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)*

2.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu tarafından, İsveç'in NATO'ya katılım protokolüne ilişkin sürecin ve Türkiye'nin haklı güvenlik taleplerinin İsveç tarafından hangi ölçüde karşılandığının kapsamlı bir şekilde anlaşılması ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin bu hususta bilgilendirilmesi amacıyla 12/7/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 12 Temmuz 2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Şimdi öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... (CHP ve İYİ Parti sıralarından “Kabul edilmiştir.” sesleri)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Başkan, sayarsan kabul edildi, saymazsan edilmedi.

BAŞKAN – Divanda mutabakat sağlanamadı.

Elektronik ihazla oylamaya geçeceğim.

Sayın üyelere iki dakika süre veriyorum.

Sisteme giriş yapamayanlar kavas arkadaşlardan yardım alabilirler.

Oylamayı başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın üyeler, öneri kabul edilmemiştir.

Şimdi, Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

3.- Yeşil Sol Parti Grubunun, Diyarbakır Milletvekili Sevilay Çelenk Özen ve arkadaşları tarafından, tutuklu gazeteciler amacıyla 12/7/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 12 Temmuz 2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

12/7/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 12/7/2023 Çarşamba günü (Bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Hakkı Saruhan Oluç

Antalya

Grup Başkan Vekili

Öneri:

12 Temmuz 2023 tarihinde Diyarbakır Milletvekili Sevilay Çelenk Özen ve arkadaşları tarafından (931 grup numaralı) tutuklu gazeteciler amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 12/7/2023 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi Grubu adına Sayın Ayşegül Doğan Dağlı.

Buyurun Sayın Doğan. (Yeşil Sol Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

(Uğultular)

BAŞKAN – Sayın Genel Kurul biraz sessiz olabilir mi...

YEŞİL SOL PARTİ GRUBU ADINA AYŞEGÜL DOĞAN DAĞLI (Şırmak) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; aslında burada konuştuğumuz bütün konularla çok ilgili bir mevzudan bahsedeceğim ben şimdi.

(Uğultular)

AYŞEGÜL DOĞAN DAĞLI (Devamla) – Rica etsem biraz sessiz olur musunuz; hakikaten duyulmak istiyorum, birbirimizi duyabilelim istiyorum.

Geçenlerde Dünya Hukuk Günü’nü geride bıraktık. Dün burada uluslararası sözleşmelerden bahsettik. Bugün “AB’yle ilişkiler” “Dış dünyayla ne tür ilişkiler kurulmalı?” buna benzer başlıkları konuşuyoruz. Aslında benim gündemimdeki, bizim partimizin de gündemindeki şey konuştuğumuz bütün bu başlıklarla ilgili olan bir şey. Umuyor ve diliyorum ki diğer siyasi partiler de bu konuyla ilgilidir.

(Uğultular)

BAŞKAN – Sayın Hatip, bir dakikanızı rica edeyim, sürenizi yeniden başlatacağım.

AYŞEGÜL DOĞAN DAĞLI (Devamla) – Tabii.

BAŞKAN – Arkadaşlar, Genel Kurulda biraz sessizliği sağlayabilir miyiz, ben bile hatibi duyamıyorum.

Buyurun.

AYŞEGÜL DOĞAN DAĞLI (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, evet, bu sessizlik gayet iyi.

Tekrar hatırlatıyorum: Geçtiğimiz günlerde Dünya Hukuk Günü’nü geride bıraktık ve burada aslında en çok ihtiyacımız olan şey düşünce, ifade ve basın özgürlüğü. Şimdi, aslında bizim önergemizin de tam bununla ilgisi var. Şunu sormak istiyorum ben: Son on yılda, hatta son yirmi yılda temel insan hakları, düşünce, ifade ve basın özgürlüğü Türkiye’nin esas aldığı konuların başında mı geliyor, yoksa artık bu iktidar döneminde bir istisnaya mı dönüştü? Görünen o ki artık esas aldığımız konuların başında gelmiyor; bu, tamamiyle bir istisnaya dönüşmüş durumda özellikle de muhalif gazetecilere yönelik ama bu muhalif gazeteciler içinde de özel bir başlık açmam gerekiyor Kürt gazeteciler ve Kürt medyası için. İktidarlar değişiyor ama Kürt medyasına yönelim, baskılar, onlarla ilgili yaratılmak istenen algı hiçbir dönem değişmiyor. Her nedense değişen iktidarlara rağmen Kürt medyasına yönelik tutum değişmiyor; muhalif gazeteciler içerisinde özel bir başlık açıyorum. Bunlardan birini örneklendirmek istiyoruz size. Şu anda hâlihazırda Diyarbakır’da 15’i tutuklu olarak yargılanan gazetecilerin davasıyla ilgili bir küçük örnek, bu örnekleri artırabiliriz. Yargılama devam ediyor bu arada. 2022 yılı Haziran ayında bu gazetecilere yönelik son yılların en büyük kitlesel gözaltı operasyonlarından biri yapıldı; hepsi gazetecilik faaliyeti yürütüyor bu insanların, 21 basın çalışanından bahsediyoruz. 8 Haziran 2022 günü evlerine sabahın erken saatlerinde -bildiğiniz üzere, sabahın erken saati de artık uzun zamandır neredeyse bir trend hâline getirildi her nedense; o saatte ne yakalanmak ya da ne yapılmak isteniyor bilmiyoruz- bir baskınla gözaltına alındılar ve bu gözaltına alınan gazeteciler günlerce, sekiz günlük gözaltı süresi boyunca neyle suçlandıklarını

öğrenemediler. Onlar öğrenemediği gibi dosyaya gizlilik kararı konuldu, avukatlar da ulaşabilecekleri bilgi ve evraklara ulaşamadılar. Şimdi, otuz yıldır her şey değişti ama nedense bu değişmedi dedim; otuz yılı baz alalım mesela, yalnızca otuz yılı, yirmi yılı. Bu arada buraya da bir kitap getirdim, buradan size bir bölüm okuyacağım, sürem el verecek buna; ifade özgürlüğünün son on yılı, son yirmi yılına ilişkin bir kitap düzenlendi. Son kitabı meslektaşım, gazeteci arkadaşım Gökçer Tahincioğlu Bianet için derledi ve ben bu kitaba bir bölüm yazdım. Bu kitaba bir bölüm yazarken bu davayı görmeden bu bölümü yazamayacağım gibi hissetmiştim ve bu altı ay önceydi; ben o dönem milletvekili değildim tabii, aday da değildim. Şimdi, niye bunu hatırlatıyorum? Yazdığım bu bölümde, özellikle tutuklu Kürt gazetecilere sorular göndermek istedim hapishaneye ve onlardan birine gönderdim. Bakın, Ömer Çelik, Mezopotamya Haber Ajansı Editörü; şu anda tutuklu yargılanan gazetecilerden biri, on üç aydır haksız ve hukuksuz bir şekilde içeride. Sordum kendisine hikâyesini, aynen şöyle cevap verdi, lütfen dinleyiniz: “Son yıllarda yaşananların tümü aslında 100’üncü yılına giren cumhuriyetin panoraması gibi. Kendi hikâyemden yola çıkarak son on yıla dair bir örnek vermek gerekirse, 2011 yılında AKP iktidarının onayıyla, Gülen cemaatinin kontrolündeki emniyet-yargı eliyle suç kapsamına sokulan haberlerimden dolayı örgüt üyeliği iddiasıyla yargılandığım KCK basın davasından bir buçuk yıl tutuklu kaldım. Hakkımızda fezleke hazırlayan polisler, bizleri yargılayan hâkimlerin bir kısmı bugün cezaevindeler ama davamız on bir yıldır sonuçlanmadı.” Ömer Çelik şu anda yine içeride. “O davada beni gazeteci olarak kabul etmeyen devlet çözüm sürecinde bana sarı basın kartı verdi.” diyor Ömer Çelik. Bu arada sarı basın kartı olmayan bazı gazetecileri biliyorsunuz “iktidara yakın olanlar ve olmayanlar” gibi tanımlayıp bir dönem gazeteci olarak da kabul etmediniz, hâlâ da kabul edilmiyorlar. Etmediniz diyorum çünkü maalesef artık yargı talimatla çalışıyor. “Süreç iktidarın hesaplarıyla örtüşmeyip akamete uğratılınca sarı basın kartım iptal edilip devletin gözünde yeniden terörist oldum.” diyor Ömer Çelik. Şimdi, kim Ömer Çelik?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYŞEGÜL DOĞAN DAĞLI (Devamla) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

AYŞEGÜL DOĞAN DAĞLI (Devamla) – Ömer Çelik kim? Çalıştığı 2 kurumun kapısına KHK’lerle kilit vurulmuş, 3 kez gözaltına alınmış, hepsinde tutuklanmış, hakkında 10’a yakın soruşturma açılıp bunlardan 4’ü yargılanmaya dönüşmüş, Jandarma Genel Komutan Yardımcısı Musa Çitil’in şikâyetiyle yargılandığı davada beraat etmiş fakat eski Enerji Bakanı Berat Albayrak’ın ele geçirilen e-mailleriyle ilgili yargılamada bir yıl altı ay hapse mahkûm edilmiş, dosyası istinafta. KCK basın davası devam ederken şu anki soruşturmada da -iddianameleri biliyorsunuz ki birkaç ay önce hazırlandı- on üç ay sonra ilk kez hâkim karşısına çıktılar, hiçbiri suç işlemedi, suç işlemediklerini söylüyorlar. Dicle Fırat Gazeteciler Derneği Eş Başkanı Serdar Altan diyor ki: “Yargılanan gazeteciliğimiz değildir; aksine, iddianameler gazeteci olduğumuzu ortaya koymuştur. Kimliğimiz yargılanıyor, Kürt kimliği yargılanıyor.” diyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYŞEGÜL DOĞAN DAĞLI (Devamla) – Ve evet, tabii, buraya sığmadı.

Süreme bir dakika daha rica edebilir miyim toparlamak için Sayın Başkan?

BAŞKAN – Teşekkür ederiz, sağ olun.

AYŞEGÜL DOĞAN DAĞLI (Devamla) – Peki. (Yeşil Sol Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Saadet Partisi Grubu adına Sayın Bülent Kaya.

Süreniz üç dakikadır Sayın Kaya.

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA BÜLENT KAYA (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Yeşiller ve Sol Gelecek Partisinin önerisi üzerine söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Tabii, aslında, bizim bugün konuştuğumuz konu konjonktürel demokrat olmaktan, konjonktürel adaletten, konjonktürel muktedirlikten, konjonktürel mağduriyetten bu ülkeye hiçbir fayda sağlanmadığının bir kez daha tescili. Adalet ve Kalkınma Partisi Kasım 2002’de işbaşına geldiği zaman o dönemde cezaevinde olan 4 milletvekili vardı, kesin hüküm vardı terör örgütüne üye olmaktan dolayı; Sayın Leyla Zana, Sayın Ahmet Türk, Selim Sadak ve Orhan Doğan. Avrupa Birliğinin bir hak ihlali kararı vardı, ilgili milletvekilleriyle ilgili hak ihlali kararı uygulanmadığı için Avrupa Birliği müzakere süreçlerini dondurmıştu, daha doğrusu tam üyelik sürecini başlatamıyordu. Adalet ve Kalkınma Partisi o dönemki demokrat, liberal, sosyal demokrat ve benzeri özgürlükçü ortaklarıyla beraber hukuka ve adalete uygun davranmaya çalıştı; Ceza Muhakemesi Kanunu’nda bir değişiklik yaptı, dedi ki: “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bir hak ihlali kararı vermişse bu yeniden bir yargılama sebebidir.” Kanunu değiştirdi, ilgili milletvekillerinin tahliye edilmesiyle ilgili de Yargıtaya müracaat edildi, Yargıtay yedi veya sekiz ay direndi tahliye etmemek için. O dönemki Adalet Bakanı Sayın Cemil Çiçek ve Meclis Başkanı Bülent Arınç “Biz üzerimize düşeni yaptık. Yargı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararına uymak durumundadır.” dedi. O dönem geçerli olan hukuk Avrupa Birliği hukukuydu, o dönem geçerli olan hukuk insan haklarıydı. Daha sonra, bugün ise Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin ve Anayasa Mahkemesinin kararlarını uygulamayan bir AK PARTİ var. Yine, 2002’den 17-25’e kadar, Adalet Bakan Yardımcımız Sayın Ramazan Can’ın dediği gibi, yükselmek, bir yere gelmek için Pensilvanya’ya gitme ihtiyacı hissettiğiniz dönemlerdi. O dönemde kamuda bir yere gelmek için, siyasette bir yere gelmek için malum cemaatle bir irtibatınız ve iltisakınız olmak durumundaydı. Peki, 17-25’ten sonra ne oldu? Cezaevine girmek için, irtibat ve iltisakı suç hâline getirdiniz. O dönemde, irtibatınız ve iltisakınız olması yükselme sebebiydi; 17-25’ten sonra ise irtibat ve iltisak bir suç hâline geldi. Konjonktürel demokratlıktan bu ülkeye fayda gelmemiş, sadece mağduriyet oluşmuş. Yine, Ergenekon, Balyoz süreçlerinde siz bu davaların savcısıydınız ama ne yaptınız? 17-25’ten sonra Ergenekon ve Balyoz davalarının aklayıcısı durumuna geldiniz.

Peki, siz hangi AK PARTİ Hükûmetisiniz, hangi AK PARTİ iktidarısınız? 2002’de Avrupa Birliği, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi kararlarını uygulamayan vesayetçilerle mücadele eden AK PARTİ mi, yoksa ortaklarınız, müttefikleriniz değiştiği zaman adalet anlayışı da değişen bir AK PARTİ mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (Devamla) – Tamamlayayım Sayın Başkan.

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

BÜLENT KAYA (Devamla) – Yargıyı sopa olarak kullanmaktan vazgeçelim. Nasıl Gazi Mustafa Kemal Atatürk “Beni Türk hekimlerine emanet edin.” diyorsa AK PARTİ’den de istihramımız, yargıyı bağımsız bırakın, yargı kendi işini yapsın. Konjonktürel demokratlıktan, konjonktürel adaletten, konjonktürel mağduriyetten, konjonktürel muktedirlikten bu ülkeye hiçbir fayda gelmedi, bir santim uzamadık, bir santim kısalmadık. Onun için, lütfen, adil olalım, yargı bağımsız olsun, bir topluma olan kinimiz bizi onlara karşı adaletsizliğe sevk etmesin ve yine, suç işleyen kızımız Fatıma da olsa ona ilgili hukuku uygulamaktan bir dakika geri durmayalım diyorum, hepimizi saygı ve hürmetle selamlıyorum. (Saadet Partisi ve Yeşil Sol Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Okan Konuralp. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz üç dakikadır.

CHP GRUBU ADINA OKAN KONURALP (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; Diyarbakır merkezli bir soruşturmanın sonucu olarak 15 gazetecinin tutuklanması ve tutuklanan gazetecilerle ilgili olarak iddianamenin on ay sonra hazırlanması ve yaklaşık on üç ay sonra hâkim karşısına çıkabilmiş olmaları ve bunların tümünün de gazeteci olması Türkiye'nin basın özgürlüğü noktasında, halkın haber alma hakkını kullanması noktasında gelmiş olduğu noktayı göstermesi açısından vahim bir tablo.

Fakat sadece Diyarbakır özelinde yaşanan bu dava değil, aynı zamanda uluslararası saygın kuruluşlar, örneğin Sınır Tanımayan Gazeteciler, örneğin Avrupa Basın Özgürlüğü Merkezi ki biliyorsunuz İsveç'in NATO üyeliğine yönelik onayımız karşısında bizim Avrupa Birliği üyeliğimizi destekleme sözünü aldığımız bugünlerde, tam da Avrupa Birliğinin en önemli kurumları Türkiye'nin basın özgürlüğü tablosundaki gelmiş olduğu son derece vahim sıralamayı tüm gerçekliğiyle önümüze koyuyor.

Örneğin, sadece son bir yılda gazeteci ve medya kuruluşlarına yönelik 173 saldırı düzenlendi Türkiye Cumhuriyeti'mizde. Yine, 2023 yılı Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi'ne göre 180 ülke arasında 165'inci sıradayız. Ülkemizdeki bu tablonun bu kadar dramatik ve vahim olmasının tek nedeni siyasi iktidarın kendisi çünkü Anayasa'mızca da güvence altına alınan basın ve ifade özgürlüğü bizzat siyasi iktidar tarafından bir özel özgürlük alanına dönüştürülmüş durumda. Nedir bu özel özgürlük alanı? Sadece ve sadece iktidarın övülebileceği ve iktidar karşıtı her türlü eleştirinin, sözün, pozisyonun suç ya da cezai yaptırım konusu olabileceği çerçevede belirlenmiş bir özel özgürlük alanı. Radyo ve Televizyon Üst Kurulu uygulamalarında da bunu görüyoruz. Hepinizin bildiği gibi belli kanallara yönelik ağır yaptırımlar ama iktidarı kayıtsız şartsız destekleyen yayıncı kuruluşlara karşı kör, sağır, dilsiz olma hâli ya da gazeteciler Cumartesi Annelerinin eylemlerini izliyorlar, polis şiddetine maruz kalıyorlar; herhangi bir demokratik kitle örgütünün basın açıklamasını izliyorlar, polis şiddetine maruz kalıyorlar; Basın İlan Kurumunun hiçbir evrensel kritere uymayacak bir şekilde örneğin Evrensel, örneğin Cumhuriyet, örneğin BirGün, örneğin Yeniçağ, örneğin Millî Gazete'ye yönelik kabul edilemez bir reklam ambargosu var. Sadece bunlar da değil, İletişim Başkanlığının hangi kriterlere göre belirlendiğini açıklamadığı, açıklamaya ihtiyaç bile duymadığı eskilerin sarı basın kartı, yeninin turkuaz renkli basın kartı uygulaması... Birçok gazeteci bir kurumda çalışıyor, çalıştığı kurumlar her gün yeni bir baskıyla, yeni bir gazete baskısıyla pazara çıkıyor siz onun vergisini alıyorsunuz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OKAN KONURALP (Devamla) – Bir dakika alabilir miyim?

BAŞKAN – Tamamlayınız Sayın Konuralp.

OKAN KONURALP (Devamla) – ...fakat İletişim Başkanlığı bu arkadaşlarımıza basın kartlarını vermiyor. Neden vermediğini soruyoruz, bir yıldır, bir buçuk yıldır, iki yıldır neden verilmediğine yönelik en ufak bir açıklama yok. Dolayısıyla, gelmiş olduğumuz nokta itibarıyla Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ü anmak istiyorum: “Basın hürriyetinden doğan bütün sorunları ortadan kaldırmanın yegâne yolu yine de basın hürriyetidir, basın özgürlüğüdür.” Dolayısıyla, daha fazla basın özgürlüğü ve daha fazla basın özgürlüğü demeliyiz; hep beraber bunu yapmalıyız ve basınımızın önündeki bütün engelleri kaldırma kararlılığımızı huzurlarınızda bir kez daha ifade ediyorum.

Teşekkürlerimi sunuyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Murat Alparıslan.

Buyurun Sayın Alparıslan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz üç dakikadır.

AK PARTİ GRUBU ADINA MURAT ALPARıSLAN (Ankara) – Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; Yeşiller ve Sol Gelecek Partisinin grup önerisi hakkında AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle her birinizi saygıyla selamlarım.

Öncelikle, grup önerisinde ifade edilen “tutuklu gazeteciler” kavramının peşinen reddedilmesi gerektiğini ifade etmek isterim. Bir meslek grubunun tamamının mağduriyetinin ifade edildiği veya zanlının uyarıldığı bir kavramı kabul etmediğimizi ifade ediyorum.

YÜKSEL MANSUR KILINÇ (İstanbul) – Sizin Genel Başkanınız da zamanında gazetecilerin tutuklandığını söylüyordu. Kavramı niye toptan reddediyorsunuz?

MURAT ALPARıSLAN (Devamla) – Zira bu şekilde düşündüğümüzde “tutuklu avukatlar” “tutuklu esnafar” “tutuklu tüccarlar” “tutuklu iş adamları” gibi çok farklı şekillerde birtakım kavramlar ortaya çıkacaktır ki hukuk karşısında, kanun karşısında, Anayasa karşısında herkesin eşit olduğu tereddütsüz bir gerçektir.

Bununla beraber, yine “bu uygulamaların Kürt medyası üzerinde bir mağduriyet oluşturduğu” gibi bir kavramla ifade edilmesi de yine reddedilmesi gereken bir gerçek bizler için. Zira AK PARTİ kurulduğu gündən beri ne etnik ne bölgesel ne mezhepsel ayrımcılığı reddeden...

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Geç o işi geç, geç!

MURAT ALPARıSLAN (Devamla) - ...ve bu anlamda ret, inkâr ve asimilasyon politikalarına son veren, her türlü özgürlük ve ifade önündeki engelleri kaldıran bir siyasi harekettir.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Vay be! Hayal, hayal; hayal dünyası...

MURAT ALPARıSLAN (Devamla) – Yasaklarla mücadele ederek süreci yönetmiş ve bugün, 2023 Türkiyeğinde dünyanın pek çok ülkesinden daha fazla basın özgürlüğü ve ifade hürriyeti ülkemizde mevcuttur. (CHP sıralarından gürültüler)

Değerli arkadaşlar, somut olayda...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Hangi yasaklarla mücadele etti?

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Hayal görüyorsun, hayal; hayal görüyorsun hayal.

MURAT ALPARıSLAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, somut olayda Yeşiller ve Sol Gelecek Partisinin ifade ettiği olayda ise... (CHP sıralarından gürültüler)

BELGİN UYGUR (Balıkesir) – Yeniden başlatın, yeniden başlatın.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Başkanım, anlaşılmıyor hatibin konuşması, müdahale ederseniz...

BELGİN UYGUR (Balıkesir) – Yeniden söz hakkı başlatılsın.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Süresini de verin.

BAŞKAN – Sürenizi durduruyorum Sayın Hatip.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Hayal görüyorsun ya, hayal görüyorsun hayal, hayal. Bak, öyle, konuşamıyorsun bile.

BAŞKAN – Sayın arkadaşlar, hatibin konuşmasına izin verelim lütfen.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Peki, verelim Sayın Başkan ama söyledikleri doğru değil Sayın Başkan.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Çok etkili bir uyarı oldu Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun, devam edin Sayın Hatip.

MURAT ALPARSLAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, ifade edilenler hiç tereddütsüz gerçek ancak bu gerçekler sizin hayallerinizle, iddialarınızla, ithamlarınızla, iftiralarınızla örtüşmeyince bu konuda itirazlarınız yükseliyor.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sokağa çık bak, sokağa!

MURAT ALPARSLAN (Devamla) – Oysa bu gerçeklik hem milletimiz hem kamuoyu hem de dünya ülke ve milletleri tarafından kabul edilen bir gerçektir. Somut olayda yurt dışındaki bir haber kaynağı üzerinden PKK ve KCK terör örgütlerinin propagandasının yapıldığı, eylemlerinin meşrulaştırıldığı ve övüldüğü tespit edildikten sonra Ankara Sulh Ceza Mahkemesi tarafından erişim engeli getirilmiş bu yurt dışı kaynaklı haber ajanslarına ve bir soruşturma başlatılmıştır. Soruşturma sonrasında da bu haber ajanslarına birtakım yerel haber ajans ve kaynaklarının programlar hazırladığı, onlardan aldıkları talimatlarla terörü öven, eylemlerini meşru göstermeye çalışan pek çok program hazırlayarak yurt dışına gönderdikleri tespit edilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın lütfen.

MURAT ALPARSLAN (Devamla) – Bu kapsamda 93 tane paket program ve yayının hazırlanarak yurt dışına gönderildiği tespit edilmiş ve bir soruşturma açılmıştır. Soruşturmanın her aşaması şeffaf yapılmıştır, sulh cezada tutuklamaya, asliye cezada itiraz edilmiş, sonra da bu süreç ağır cezada iddianamenin kabulüyle devam etmiş, dün ve bugün başlayan yargılamalarla da devam etmektedir.

Bugün Kürt medyası üzerinde birtakım baskıların olduğunu ifade eden arkadaşımızın, dün ve bugün yapılan savunmalarda sanıkların Kürtçe savunma yaptığını da söylemesini arzu ederdik.

SEZÂİ TEMELLİ (Muş) – Yapabilir. Ne var bunda?

MURAT ALPARSLAN (Devamla) – AK PARTİ iktidarının bu konulardaki, özgürlükler konusundaki geliştirdiği ve ülkenin geldiği nokta bu şekildedir. Hülasa hiçbir basın mensubu kendi görevini yapıyor olmaktan dolayı içeride tutuklu değildir. Biz bugün “tutuklu gazeteci” diye ifade edilen pek çok kişinin sırt çantasından fotoğraf makinesi yerine keleş çıktığını...

TUNCER BAKIRHAN (Siirt) – Nerede? Hangi şehirde?

MURAT ALPARSLAN (Devamla) – ...en son Mersin'deki terör eyleminde güvenlik güçlerimizi şehit ettiğini de biliyoruz. O sebeple biz hakkın, hukukun yanındayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT ALPARSLAN (Devamla) – Yargılama başlamıştır ve devam ediyordur.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – La Fontaine'den masallar.

MURAT ALPARSLAN (Devamla) – Kuvvetler ayrılığı karşısında burada bir önergieyle Meclis araştırmasının açılması ve bunun incelenmesi mümkün değildir.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Masalcısın, masal! Masal anlatıyorsun; hikâye anlatıyorsun, hikâye!

MURAT ALPARSLAN (Devamla) – Bu vesileyle bu konudaki önergeye “ret” vereceğimizi ifade ediyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Oluç.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Sayın Başkan, sataşmadan dolayı söz istiyorum. Birincisi, tutuklu gazetecilerle ilgili söyledikleri, ikincisi de “İftira atılıyor.” demesi nedeniyle.

BAŞKAN – Buyurun.

Süreniz iki dakika.

Yeni bir sataşmaya mahal vermeden lütfen.

VII.- SATAŞMALAR İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

2.- *Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, Ankara Milletvekili Murat Alparslan'ın Yeşil Sol Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Yeşiller ve Gelecek Sol Partisine sataşması nedeniyle konuşması*

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Sayın Başkan, sayın vekiller; keşke bu konuları biraz daha araştırıp konuşsaydınız. Bakın, tutuklu gazeteciler, evet, bunlar gazetecilik yaptıkları için ve bu arkadaşlarımız hakikatleri yazdıkları için tutuklanıyorlar. Nereden bunu söylüyorum, siz bilmiyorsunuz. Açın okuyun efendim, bilmiyorsunuz, savcılıkta yapılan sorguda sadece ve sadece yaptıkları haberlerle ilgili sorular soruyorlar. Biz bunun için söylüyoruz bunu, başka bir soru yok, haberlerle ilgili soru sordukları için yaptıkları iş gazeteciliktir ve gazetecilik dolayısıyla tutuklanıyorlar, birincisi bu.

İkincisi, ya, bunlar tesadüfen hep Kürt gazeteciler. Diyarbakır'dakilerin hepsi Kürt gazeteciler, ben dün burada anlattım, Ankara'da seçimlerden önce gazeteciler tutuklandı, onların da hepsi Kürt gazeteciydi ve bunlar haber yaptıkları için ve hakikatleri anlattıkları için tutuklanıyorlar.

Üçüncüsü, yani şimdi bakın, ajans çalışanı bunlar, ajans. Ajans nedir? Haber ajansı. Haber ajansı ulusal alanda bir haber yaptığı zaman bunu uluslararası alana da servis ediyor dolayısıyla uluslararası alana haber servis etmek mesela Anadolu Ajansı'nda da olduğu gibi her haber ajansının hakkıdır ve bunu yapıyorlar, gazetecilik faaliyetinin gereğidir bu.

Şimdi, sonuncusunu söyleyeyim: Ya, Kürtçe savunma yaptılar. Evet, Kürtçe savunma yaptılar. Ya, mesele Kürtçe savunma yapmaları ya da cezaevinde çocukların anneleriyle Kürtçe konuşmaları değil, mesele Kürt gazeteciler neden tutuklanıyor, Kürtler neden cezaevine atılıyor, budur. Cezaevine atıldıktan sonra, mahkemede savunma yapmak zorunda kaldıktan sonra ha bunu Kürtçe yapmış, ha başka bir dilde yapmış, bundan dolayı övünülecek bir şey yok, onu da söyleyelim size. (Yeşil Sol Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Gül...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

36.- *Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Anayasa'nın 138'inci maddesine göre, görülmekte olan bir dava hakkında -bilindiği üzere- Mecliste bir görüşme yapılamaz, tavsiyede bulunulamaz. Dolayısıyla, bu konularla ilgili, somut meselelerle ilgili -Türkiye bir hukuk devletidir- elbette her türlü savunma, her türlü itiraz kendi mercisinde yapılabilir ama burada, yasama

organında somut bir davayla ilgili bir konunun görüşülmesi elbette mümkün değildir. Keza sistematik olarak “Şunlar, bunlar yargılanıyor.” şeklinde bir değerlendirme de asla kabul edilebilir bir durum değildir. Türkiye bir hukuk devleti, itiraz mercileri... Elbette mahkemeler nezdinde yapılabilir. Dolayısıyla, Anayasa 138’e göre, bu anlamda somut bir konunun görüşülmesi mümkün değildir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Cumhurbaşkanı her dava hakkında yorum yapıyor Sayın Başkan.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

3.- Yeşil Sol Parti Grubunun, Diyarbakır Milletvekili Sevilay Çelenk Özen ve arkadaşları tarafından, tutuklu gazeteciler amacıyla 12/7/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 12 Temmuz 2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

VIII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder’in, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın’ın, Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız’ın İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerinin tutanaklardan çıkarılması veya hatibin düzeltilmesi gerektiğine yönelik talebine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Sayın Günaydın, tutanak geldi. Öncelikle, bir konuyu açıklığa kavuşturmam gerekiyor. İç Tüzük gereği “tutanaktan çıkarma” diye bir uygulamamız yok. Burada düzeltme, kendisi talep ederse geçerli. O da yine tutanakta yaptığı konuşma aynen duruyor yani yapılan konuşmanın tutanaktan çıkarılması kesinlikte söz konusu değildir. Bir hatip konuşmanın genelinde bir paradigma ortaya koyuyor bir küreselcilik konseptiyle ve bunun kurucu liderliğine bir atıf yapıyor. Dolayısıyla Başkanlık Divanına düşen herhangi bir işlem olmadığı kanaatindeyim, tutanağı sizinle de paylaşabilirim.

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

37.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın’ın, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder’in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Sayın Başkanım, burada Anayasa’mız ve İç Tüzük’ümüz aynı kitapçıkta basılmış durumda. İç Tüzük’ün 67’nci maddesi “Konuşma üslubu” başlığını taşıyor, 69’uncu maddesi “Açıklama hakkı”, 155’inci maddesi ise “Tutanak neveleri, tutulması ve tutanakta düzeltme” başlığını taşıyor. Hatip yalnızca sizin söylediğiniz gibi bir yeni paradigma üzerinden değil, Türkiye Cumhuriyeti devletinin kurucu lideri üzerine bir konuşma yapıyor ve o kurucu liderin Recep Tayyip Erdoğan olduğunu söylüyor. Anayasa, sözü ve lafıyla bir bütündür. Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucu kadrosu ve lideri konusunda bir tereddüt yoktur. Bu çerçevede, 69’uncu madde yalnızca sataşanlara yönelik değil, konuşmacıya yönelik bir şüphe, tereddüt belirtmesi hâlinde konuşmacının da kürsüye gelerek açıklama hakkını kullanmasına amirdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Şimdi buradan, sizin söylediğiniz gibi, eğer konuşmacı bir yeni paradigmadan söz ediyor ise ve bu yeni paradigmanın kurucusunun Erdoğan olduğunu söylüyor ise gelir burada bunu açıklar; yok, eğer bizim iddia ettiğimiz gibi Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucu liderliğini, 1923'te yapılan kurucu liderliğini 2002'ye aktarmaya çalışıyor ise gelir onu da ifade eder. Dolayısıyla bu açıklama hakkını kullansın, arkasından biz tutanaktaki düzeltme hakkımızı yazılı olarak kullanacağız.

BAŞKAN – Sayın Günaydın, Başkanlık Divanı olarak... Şöyle, tutanak önümde, okuyalım: NATO ve görüşmeleri, yeni konsepti anlattıktan sonra hatip “Türkiye -bu anlamda- kurucu ülkedir -bu yeni oluşan iş birliğine atıf yaparak- Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan da küresel anlamda kurucu liderdir. Yolumuza emin adımlarla devam edeceğiz.” diyor.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Sayın hatip nereden anlamış onu Atatürk'e karşı? Dinlemedi herhâlde.

BAŞKAN – Bir saniye arkadaşlar.

Dolayısıyla, Başkanlık Divanı olarak kimseyi icbar edemeyiz biz, bu siyasi bir belirleme son tahlilde. Velhasılıkelam, bize düşen bir şey yok. Siz yazılı olarak böyle bir düzeltme talebi gönderirseniz ona uygun... Hatipten de bir talep gelmediği için bu konuda herhangi bir işlem yapmaya gerek olduğu kanaatinde değilim.

Buyurun.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Sayın Başkanım, tutumunuz üzerinde bir görüşme açma niyetinde değiliz. Konuları not ettik, tutanağı bu şekilde biz de inceleyeceğiz ve gerekli başvurumuzu yapacağız.

Teşekkür ederiz.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

4.- *CHP Grubunun, Grup Başkanı Manisa Milletvekili Özgür Özel tarafından, vergi adaletinin sağlanması amacıyla 12/7/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 12 Temmuz 2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi*

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

12/7/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 12/7/2023 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Gökhan Günaydın

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Manisa Milletvekili ve Grup Başkanı Özgür Özel tarafından, vergi adaletinin sağlanması amacıyla 12/7/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (6) sıra no.lu Genel Görüşme Önergesi'nin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 12/7/2023 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Özgür Karabat.

Süreniz beş dakikadır Sayın Karabat.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamliyorum.

Anayasa'mıza göre herkes mali gücüne göre vergi ödemekle yükümlüdür. Ama siz ne yapıyorsunuz? Kazanç yerine harcamadan vergi alıyorsunuz. Ve bununla birlikte siz, pırlantadan vergi almıyor ekmekten vergi alıyorsunuz. Siz, pırlantadan vergi almıyor, sudan vergi alıyorsunuz, çiftçinin mazotundan vergi alıyorsunuz. Dolayısıyla milletin cebini KDV'yle, ÖTV'yle, motorlu taşıtlar vergisiyle boşaltıyorsunuz, el atıyorsunuz. Yurttaşlarımızın birçoğu işsiz, işsiz olanların ise cebinde para kalmıyor, tasarruf sahibi olamıyorlar. İşsiz gençleri “İş beğenmiyorlar.” diye aşağılıyorsunuz. Zengini daha zengin yapmak için rasyonel zeminler yaratmaya çalışıyorsunuz. İş gücünün millî gelirden aldığı pay, emeğin millî gelirden aldığı pay önceki yıla göre tam yüzde 14 düşmüş, yüzde 40'tan yüzde 26'ya gerilemiş durumda. Toplumun en zengin yüzde 20'si millî gelirin yüzde 48'ini alıyor, geri kalan yüzde 80 ise açlıkla, yoksullukla mücadele ediyor.

Şunu açıkça söylemek isterim: Dolaylı vergileri artırmak çağ dışı bir uygulamadır ve şunu da belirtmeliyim ki bir insanlık suçudur. Ranttan vergi almak yerine temel tüketim ürünlerine vergi koymak kabul edilemez bir şeydir. Diyorsunuz ki: “Getirdiğimiz vergilerin sadece üçte 2'sini dolaylı vergilerden alıyoruz.” oysa bu, pratikte bir yalan. Kurumlar vergisini şirketler ödüyor ama şirketler de ürünlerine zam yapıyor, dolayısıyla aynı vergi yükü vatandaşa biniyor. Başka bir yanılgı daha var, diyorsunuz ki “Gıdadaki vergiyi yüzde 1'de tuttuk.” Şimdi, buna inanmamızı bekliyorsunuz. Oysa akaryakıtta yaptığınız her zam aynı zamanda ekmeğe, çocuk bezine yaptığınız zamdır değerli arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar) Dolayısıyla bu yalanlarla bizleri kandıramazsınız; bu, vatandaşla alay etmektir. Siz pırlantadan vergi almıyorsunuz, siz faizden vergi almıyorsunuz; siz ücretten vergi alıyorsunuz, siz emekten vergi alıyorsunuz. Dolayısıyla kur korumalı mevduat getirdiniz, faiz üzerine faiz ödüyorsunuz; 2,5 trilyon liralık kur korumalı mevduat var, buna yaklaşık 500 milyar gibi bir faiz ödediniz, getirdiğiniz vergi oranlarıyla yaklaşık 100 milyarlık bir vergi alabilirsiniz ama faizden 100 milyarı almıyorsunuz, ekmekten vergi alıyorsunuz siz, kitaptan vergi alıyorsunuz siz. Sizin vergi adaletiniz işte bu değerli arkadaşlar. “Memura refah payı verdik.” diyorsunuz, vicdan namına sizde bir şey kalmadığını bu sözlerinizle görüyorum. Siz, emekliye açlık sınırının altında, memura yoksulluk sınırının altında maaş veren bir iktidarsınız. Seçim öncesi bedava dağıttığımız doğal gazı, AKP propagandası yaptığımız için kamu harcamalarını, verdiğiniz maaşları şimdi yurttaştan çıkarmak istiyorsunuz. Siz, emeklinin torununa vereceği harçlığı kendinize sermaye yapan bir iktidarsınız değerli milletvekilleri. (CHP sıralarından alkışlar)

Millet yoklukla sınanırken, millet yoklukla denenirken sizler kamudaki saltanatlarınızdan, uçan saraylarınızdan, güzel saraylarınızdan, yazlık saraylarınızdan vazgeçmiyorsunuz; kendi şatafatınızı “itibar” diye pazarlıyorsunuz ve bizim buna “Evet.” dememizi bekliyorsunuz. Seçim zamanı 1 milyon liralık Togg'lara binen bakanlarımız bugün 10 milyon liralık Mercedes'lere biniyorlar ve siz buna “adalet” diyorsunuz. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Bu devran elbette böyle gitmez. Bir tarafta seçim zamanı IMF'yi eleştiriyorsunuz, diğer tarafta IMF'den daha sert ekonomik politikalar uyguluyorsunuz ve söyleyeyim ki siz IMF'den daha betersiniz, daha betersiniz! (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) “Toplanan vergilerin nereye harcandığının

hesabını vermeye vaktimiz yok, makam araçları bizim için çerez parasıdır.” diyen bakanlarınız var, bir zihniyetiniz var ve bununla yönetiyorsunuz. Eğer makam araçları çerez parasıysa o çerez paralarını biraz emekliye, biraz işçiye, biraz da memura verin değerli milletvekilleri. (CHP sıralarından alkışlar)

Sizler yurttaşta pembe tablolar çizseniz de gerçekler böyle değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR KARABAT (Devamla) – Sayın Başkanım, toparlıyorum.

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

ÖZGÜR KARABAT (Devamla) – Bu yıl 50 milyon turist bekleniyor. Siz, yabancı keyif çatarken kendi yurttaşınızı market market ucuz çocuk bezi aramaya muhtaç edensiniz. Siz kendi yurttaşınızı ucuz deterjan aramaya, siz kendi yurttaşınızı ucuz yağ aramaya muhtaç eden bir iktidarsınız. Türkiye, işçi hakları açısından dünyanın en kötü 10 ülkesinden biri. Avrupalı emekli Türk emeklisinden 5 kat daha fazla maaş alıyor, asgari ücrette Avrupa’da 3’üncüyüz. İşte bütün bunlar arasında sonuç olarak şunu görüyoruz ki: Politikalarınız değişmiyor, başkanlık sisteminin etkileri devam ediyor, atanmışlarınız da figüran hâline gelmeye devam ediyor ve pek yakında bu ekonomi politikalarınızın çöktüğüne siz de yakinen tanıklık edeceksiniz.

Genel Kurulu saygıyla sevgiyle selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Saadet Partisi Grubu adına Sayın Mesut Doğan.

Süreniz üç dakikadır Sayın Doğan.

Buyurun.

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA MESUT DOĞAN (Ankara) – Sayın Başkan, çok değerli milletvekili arkadaşlarım; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum. Cumhuriyet Halk Partisinin vermiş olduğu grup önerisinin özetini, özellikle son bir aydır konuştuğumuz konuların da özünü teşkil eden değişmez bir kaideyi hatırlatarak sözlerime başlamak isterim.

Yer altı kaynakları bakımından, coğrafi özellikleri bakımından, tarihî geçmişi bakımından, genç nüfusu bakımından dünyanın en muhteşem özellik, güzellik ve zenginliğine sahip herhangi bir ülkede sürekli geçim sıkıntısından, sürekli ekonomik sorunlardan, sürekli değişen rakamlardan bahsediliyor ise o ülkede ya çok büyük yolsuzluk, hırsızlık veya israf vardır veya o ülkede yönetimde çok büyük beceriksizlik vardır veya o ülkede çok tehlikeli bir iş birlikçilik vardır.

Bunu niye söylüyorum? Seçimlerden çıkmalı kırk beş gün oldu. Seçim öncesi bütün siyasi partiler veya ittifak mensupları, iktidara geldiklerinde milletin sorunlarını ne şekilde çözeceklerine dair vaatlerde bulundular. Ben, şimdi, AK PARTİ’nin seçim öncesi “Türkiye Yüzyılı İçin Doğru Adımlar” isimli seçim beyannamesine baktım. Mesela, orada, seçim bittikten sonra, kırk gün içerisinde politika faizinin yüzde 75 artırılacağına dair bir vaat göremedim. Yine, kırk gün içerisinde akaryakıt fiyatlarının yüzde 30-35 bandında artırılacağını göremedim. MTV’nin 2 katına çıkarılacağını yazıldığına şahit olmadım. Harçların yüzde 50 artırılacağını görmedim. Yurt dışından getirilen telefonların kayıt ücretlerinin 6 bin liradan 20 bin liraya çıkarılacağını görmedim. Yine, döviz ve altın fiyatlarının kırk gün içerisinde yaklaşık yüzde 35-40 bandında artacağını ifade eden cümlelere şahit olmadım. Memur maaşı güncellemesinin emeklileri kapsamayacağını görmedim. Nedir bu Allah aşkına? Bu, şu anlama geliyor: Çay kaşığıyla verilen her şey kepçeyle alınacak ve verilen sözler tutuluyormuş gibi yapabilmek için milletin alın teri yakıt olarak kullanılacak. İnsanlarımız artık şunu ezberlediler, AK PARTİ’nin ekonomiden anladığı sadece beş adım var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayınız Sayın Doğan.

MESUT DOĞAN (Devamla) – Sıkıştın mı zam yapacaksın, sıkıştın mı KDV artıracaksın, sıkıştın mı borç alacaksın, sıkıştın mı para basacaksın veya sıkıştın mı millî değerlerimizi satacaksın. Bunların hiçbirinin çözüm olmadığını artık görmek gerekiyor. Bu, tabiri caizse kanser hastalığına müptela ettiğiniz ekonomiyi düzeltmek için antibiyotik tedavisi uygulamak anlamına gelir ki unutmamak gerekiyor antibiyotik kanseri azaltmaz, daha fazla artırır. İnsanlarımızı bir an önce bu güzelim ülkede tekrar refah seviyesine ulaştırabilmek için atılan bütün bu zam, borçlanma veya KDV artırımından çıkarak, özümzeye dönerek, terleyerek adım atılması gerektiğine inanıyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına Sayın Dursun Ataş.

Buyurun Sayın Ataş. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz üç dakikadır.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA DURSUN ATAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; CHP'nin ülkemizde vergi adaletinin sağlanabilmesi hakkındaki grup önerisi üzerine İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu ve Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Anayasa'mıza göre vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılması maliye politikalarının sosyal amacıdır. Vergilendirme adaleti açısından en temel ilke olan harcayanın değil, kazananın ödediği bir vergi sistemi AKP iktidarında tamamen bozulmuş, vergi yükü kazanan, servet sahibine değil, memurun, işçinin, asgari ücretlinin, kısaca vatandaşın omuzlarına yüklenmiştir. Temel ihtiyaç ürünlerine yüksek KDV uygulanırken lüks tüketim ürünlerine düşük oranların uygulanması, bu adaletsizliğin en açık göstergelerinden biridir. Son dönemde yapılan vergi düzenlemeleriyle de vergi adaletsizliği çok daha derinleşmiş ve vatandaş daha da zor duruma düşürmüştür. AKP iktidarının kendi sorumluluğunu ve Hükümet olma vasfını yerine getiremeyip kötü ekonomi politikaları izlemesinin acı sonuçları vatandaşa yeni vergi ve zamlar olarak yüklenmektedir. Bakınız, daha bu hafta Cumhurbaşkanı kararıyla, temel ihtiyaç ürünleri ve yeme içme sektöründe yüzde 8 olan KDV yüzde 10'a; mobilya, beyaz eşya, elektronik ürünler, otomobil, sigara ve alkol gibi pek çok kategoride ise yüzde 18 olan KDV yüzde 20'ye; deterjan, sabun, tuvalet kâğıdı, peçete gibi temizlik ürünlerindeki yüzde 8'lik KDV ise yüzde 20'ye çıkarılmıştır. Noter, pasaport ve vize harçlarına yüzde 50 zam yapılmıştır. Diğer yandan, bu hafta görüşülen AKP'nin kanun teklifine göre Cumhurbaşkanına akaryakıt vergilerini 5 katına kadar çıkarma yetkisi veriyor, ek motorlu taşıtlar vergisi öngörüyor ve ÖTV'de artışlar yapıyor.

Teknoloji çağında yaşıyoruz. Bugün dünyada uzay madenciliği, yapay zekâlar gündemde ama bizim ülkemizde en yoksul vatandaşın bile kullanmak zorunda olduğu telefondan önce yüzde 1 Kültür Bakanlığı payı, sonra yüzde 10 TRT bandrol ücreti kesiliyor, yüzde 50 ÖTV ekleniyor, bir de üstüne yüzde 20 KDV alınıyor, böylece telefonun fiyatı tam 2'ye katlanmış oluyor. Bu da yetmiyor, yurt dışından getirilen telefonlara ödenen harç ücreti bu hafta 7,5 katına yükseltiliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Ataş.

DURSUN ATAŞ (Devamla) – Değerli milletvekilleri, bu vergi artışları özellikle düşük gelirli vatandaş daha fazla etkilemekte, yoksulluğun artmasına sebep olmaktadır. Vergi adaletsizliği, gelir dağılımındaki eşitsizliği daha da büyötmekte ve toplumsal adaleti bozmaktadır. Bu durum ülkemizin en yoksul ilk 10 ülke arasına girmesine yol açmaktadır. Bu utanç verici bir durumdur.

Sonuç olarak vergi adaletsizliği sorunu Türkiye'nin en öncelikli gündem maddelerinden biridir. Bu yüzden mevcut vergileri sürekli artırma peşine düşen AKP Hükümetinin asıl yapması gereken kendi bozduğu vergi sistemini düzeltmek, vergi adaletsizliğiyle mücadele etmektir diyor, CHP'nin grup önerisini desteklediğimizi bildiriyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi Grubu adına Sayın Mehmet Rüştü Tiryaki.

Süreniz üç dakikadır.

Buyurun Sayın Tiryaki. (Yeşil Sol Parti sıralarından alkışlar)

YEŞİL SOL PARTİ GRUBU ADINA MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Vergi adaletinin sağlanması için yapılması gerekenleri araştırmak üzere bir Meclis görüşmesi açılması önergesi üzerine söz aldım. Grubun görüşlerini sizinle paylaşmaya çalışacağım. Hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Ayrıca, Sayın Başkan, size de yeni görevinizde en içten, en kalpten, yürekte başarılar diliyorum. Bunu başaracağımızdan hiç kuşum yok, bugüne kadar elinizi neye attıysanız başardınız. Ayrıca, nüktedan kişiliğinizin Meclis Başkanlık kürsüsüne de yansıtacağımı düşünüyorum. Tekrar başarı dileklerimi iletiyorum.

Son zamları, MTV'yi bir yılda 2 kez almanızı, bütün bunları tartışacağız; bugün tartışacağız, yarın tartışacağız, öbür gün tartışacağız ama ben bugün başka bir konudan bahsetmek istiyorum. Konu şu: Vergileri düzenleyen her düzenleme hukuksal olduğu kadar, politik olduğu kadar aynı zamanda ideolojiktir. Bu ister Anayasa olsun isterse herhangi bir kanun olsun; bir tüzük, bir genelge veya sirküler hiç fark etmez, aynı zamanda birer ideolojik metindir. Bu ülkedeki veya herhangi bir ülkedeki ekonomik düzenin hangi katmandan, hangi sınıftan yana olduğunu öğrenmek istiyorsanız o ülkenin vergi düzenlemelerine bakarsanız çok rahat bir yanıt bulabilirsiniz.

Biz Türkiye'deki vergi sisteminin genel olarak emekçilerden yana olmadığına inanıyoruz, yoksullardan yana olmadığına inanıyoruz; çiftçiden, üreticiden yana olmadığına inanıyoruz. Türkiye'deki vergi düzeni önemli oranda sermayeden yanadır. AKP Grubu bunun böyle olmadığını söyleyebilir, “İlk günden itibaren biz yoksullukla mücadele ediyoruz, yoksulun yanındayız.” diyebilir ama ben size birkaç örnek verirsem ne demek istediğim çok daha iyi şekilde anlaşılır. Bakın, yoksuldan, üreticiden yana olan bir vergi sistemi sizce traktörden mi ÖTV alır yoksa lüks yattan mı? Türkiye'de traktörden alınan ÖTV yüzde 25, lüks yattan alınan vergi yüzde sıfır. Yoksuldan, üreticiden yana bir olan bir ülke sizce pırlantadan vergi alır mı, almaz mı? Elbette yoksuldan yana olan bir hükümetin pırlantadan vergi alması gerekir. Ama Türkiye'de pırlantadan alınan ÖTV vergisi yüzde sıfır.

Bu da yetmedi. 2019'da kürkten yani zengininin alametifarikası olarak görülen kürkten alınan ÖTV de sıfırlandı. Kürkten alınan ÖTV de yüzde sıfır.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Peki, yatın akaryakıtından alınıyor mu Başkanım?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Devamla) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Devamla) – Diyebilirsiniz ki: “Bu yasalar bizden önce de vardı.” Bu yasalar AKP'den önce yoktu. ÖTV, Özel Tüketim Vergisi Kanunu 2002 yılı Haziran ayında yürürlüğe

girdi, bundan beş ay sonra Adalet ve Kalkınma Partisi iktidar oldu, tam yirmi yıldır aynı ÖTV sistemini devam ettiriyor.

Özetle, Türkiye’de vergi sistemi adaletsizdir. Gelin, bu önergeyi kabul edin veya Adalet ve Kalkınma Partisi olarak siz bir önerge verin, bizler de bu önergeyi destekleyelim, Türkiye’deki vergi adaletsizliğini bir genel görüşme açarak görüşelim diyorum. Ama bunu kabul eder misiniz; kabul etmeyeceğinizi düşünüyorum çünkü siz sermayeden yana vergi sisteminin devam etmesini istiyorsunuz. Gerçekten vergi adaletsizliğini ortadan kaldıracığınıza inanmıyoruz diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Yeşil Sol Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Ertuğrul Kocacık.

Süreniz üç dakikadır.

Buyurun Sayın Kocacık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisinin vermiş olduğu grup önerisi üzerine, AK PARTİ Grubum adına söz almış bulunuyorum. Sizleri ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Gelir politikalarımızı mali disiplinden ayrılmadan yatırımı, üretimi, istihdamı, ihracatı ve büyümeyi destekleyecek şekilde dizayn ediyor ve uyguluyoruz. Ayrıca gelir dağılımının iyileştirilmesi ve sosyal politikaların güçlendirilmesi konusunda vergi politikası araçlarımızı etkin bir şekilde kullanıyoruz. Nitekim son üç yıllık dönemde enflasyonla mücadelede, finansal istikrarın temininde ve vatandaşımızın alım gücünün desteklenmesi bağlamında çok büyük vergisel teşvikler sağladık. Sadece 2022 yılında enflasyonla mücadele amacıyla 290 milyar lira vergi gelirinden vazgeçtik AK PARTİ hükümetleri olarak uyguladığımız sosyal politikalar sonucunda vatandaşımıza sağladığımız refahı bugüne kadar hiçbir hükümet sağlayamamıştır. Asgari ücretin vergi dışı bırakılması ve diğer çalışanların asgari ücret kadar ücretlerinden vergi alınmaması, temel gıda maddelerinde KDV oranlarının yüzde 1’e indirilmesi, basit usulde vergilendirilen 850 bin esnafımızın kazançlarından gelir vergisi alınmaması, akaryakıt ürünlerinde uyguladığımız eşel mobil sistemi gibi gerek doğrudan gerekse dolaylı vergilerde sağlanan imkânlarla her zaman vatandaşımızın yanında olduk.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; vergi yükü, bilhassa dolaylı vergilere ilişkin vergi yükü konusu iktidarlarımızın daima hassasiyetle üzerine eğildiği konuların başında gelmektedir. Bu konuda son yirmi yılda önemli bir mesafe katedilmiştir. Ülkemizin de üyesi olduğu OECD tanımlamasına göre; Türkiye’de dolaylı vergilerin toplam vergi gelirleri içindeki payı 2002 yılında yüzde 46,9 iken 2021 yılında yüzde 42,1’e düşmüş, son on dokuz yılda dolaylı vergilerin vergi gelirleri içindeki payı 5 puan azalmıştır. Merkezî yönetim bütçesi içerisinde yer alan vergilerin, genel kabul görmüş gelir ve kazanç üzerinden alınan vergiler ile mülkiyet üzerinden alınan vergilerin toplamı esas alınarak yapılan tasnifinde ise 2002’de dolaylı vergilerin payı yüzde 64,9 iken 2022 yılında bu oran yüzde 62,1’e düşmüştür. Bu ilerleme, biraz önce bahsettiğim, asgari ücrete yönelik gelir ve damga vergisi istisnası, basit usul mükelleflerimize yönelik kazanç istisnası, tarımsal destek ödemelerine ilişkin gelir vergisi istisnası gibi sağlanan vergisel teşvikler ile KDV’de yapılan oran indirimine rağmen elde edilmiştir. Ülkemizde hem genel vergi yükü hem de dolaylı vergi yükü sanıldığının aksine yüksek olmayıp bilakis vergi yüklerimiz hem OECD hem de AB ortalamalarının altındadır.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – KDV ilk defa yüzde 20’ye çıktı, ilk defa. Ne anlatıyorsun arkadaş!

ERTUĞRUL KOCACIK (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2023 yılına geldiğimizde, yüzyılın afeti olan deprem felaketinin ülke ekonomisine getirdiği etkinin büyüklüğü malumunuzdur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Geçmiş bırak, son iki ayı anlat. Sabunda bile KDV'yi artırdınız, sabunda.

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Hatip.

ERTUĞRUL KOCACIK (Devamla) – Bu etkinin azaltılmasına katkı sağlamak amacıyla kurumlar vergisi mükelleflerinin yararlandıkları indirim ve istisna tutarları üzerinden bir defaya mahsus ek vergi alınması yüce Meclisimizce kabul edilmiş ve bu verginin ilk taksit ödemeleri yapılmıştır. Plan ve Bütçe Komisyonumuzda kabul edilen, 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi İçin Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'yle yine kurumlar vergisi oranları artırılmakta ve bir defaya mahsus ödenmek üzere ek motorlu taşıtlar vergisi ihdas edilmektedir.

Kurumlar vergisi dolaysız vergi, ek motorlu taşıtlar vergisi ise servet üzerinden alınan vergidir. Tasnifler de dolaysız vergiler içinde yer almaktadır. Bu iki düzenlemeden 2023 yılında toplam 110 milyar lira gelir beklenilmektedir.

KDV oranı artışlarına gelince düzenlemeden görüleceği üzere temel gıda maddelerindeki yüzde 1 oran korunmuştur. KDV genel oranları incelendiğinde AB ortalamasının yüzde 21,5 olduğu görülmektedir. Yüzde 18 oranıyla AB ülkeleri içinde en düşük vergi oranını uygulayan 2'nci ülke olan ülkemiz bu oranı yüzde 20'ye çıkartsa dahi AB ortalamasının altında kalmakta, en düşük oranı uygulayan 6'ncı ülke olmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERTUĞRUL KOCACIK (Devamla) – “Millî dayanışma paketi” olarak yüce Meclisimizde görüşülecek teklifin ve aynı amaçlarla yapılmış vergi düzenlemelerinin depremin yaralarının sarılmasına katkı sağlamak üzere getirildiği hepimizin malumudur.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Hatip.

ERTUĞRUL KOCACIK (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kısaca özetlemeye çalıştığım vergi politikalarımızın dizaynında vatandaşımızın refahının ve toplumun ihtiyaçlarının önceliğimiz olduğunu tekrar belirtiyor, yapılan düzenlemenin vatanımıza, milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Sayın Oluç, bir söz talebiniz var.

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

38.- *Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesinin tutuklu gazetecilerle ilgili verdiği karara ilişkin açıklaması*

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, Diyarbakır'dan, 4. Ağır Ceza Mahkemesinden az evvel bir haber geldi; aranan Keleş bulunamamış, tutuklu gazetecilerin hepsi tahliye edilmiş.

Bilginize. (Yeşil Sol Parti sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

5.- AK PARTİ Grubunun, bastırılarak dağıtılan 33 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin kırk sekiz saat geçmeden gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 1'inci sırasına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun haftalık çalışma günlerinin dışında 14 Temmuz 2023 Cuma günü saat 14.00'te toplanmasına ve bu birleşiminde denetim konularının görüşülmeyle gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında bulunan işlerin görüşülmesine ve aynı birleşiminde 14 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına, Genel Kurulun çalışma saatlerine ve 33 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

12/7/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 12/7/2023 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince grubumuzun aşağıdaki önerisinin Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ederim.

Abdulhamit Gül

Gaziantep

AK PARTİ Grup Başkan Vekili

Öneri:

Bastırılarak dağıtılan 33 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin kırk sekiz saat geçmeden gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 1'inci sırasına alınması ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesi,

Genel Kurulun;

12 Temmuz 2023 Çarşamba günü (bugün) birleşiminde 33 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümünde yer alan maddelerin oylamalarının tamamlanmasına kadar,

13 Temmuz 2023 Perşembe günü birleşiminde 33 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

Haftalık çalışma günlerinin dışında 14 Temmuz 2023 Cuma günü saat 14.00'te toplanması ve bu birleşiminde denetim konularının görüşülmeyle gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında bulunan işlerin görüşülmesi ve aynı birleşiminde 14 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

çalışmalarını sürdürmesi;

33 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi ve bölümlerinin ekteki cetveldeki şekliyle olması önerilmiştir.

33 Sıra Sayılı 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen
Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi İçin Ek
Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375

Sayı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/1264)

Bölümler	Bölüm Maddeleri	Bölümdeki Madde Sayısı
1.Bölüm	1 ila 15'inci Maddeler	15
2.Bölüm	16 ila 29'uncu Maddeler (geçici 1 ve geçici 2'nci madde dâhil)	16
Toplam Madde Sayısı		31

BAŞKAN – Sayın Gül, söz talebiniz var mı? Atlamışım onu.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Evet.

BAŞKAN – Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

39.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Türkiye'nin bir hukuk devleti olduğuna, yargının kendi düzeni içerisinde yargılamasını yapması gerektiğine ilişkin açıklaması

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; aslında az önce söz istemiştim.

Şimdi, burada sürekli karşılaşacağımız bir meseleye az önce şahit olduk. Az önce bir mahkeme yargılaması yapar gibi, yürüyen bir davayla ilgili burada konuştuk ve bu anlamda mahkemeye çok ciddi anlamda eleştiriler yapıldı ve on dakika sonra bugün farklı bir gelişme olduğu az önce arkadaşımız tarafından söylendi. Yani burada bir ilkeden bahsetmek istiyorum: Bırakalım, yargı kendi düzeni içerisinde yargılamasını yapsın ve itirazımız... Türkiye bir hukuk devleti, kendi mecrası içerisinde itirazlar yapılır, savunma hakkı kutsaldır; elbette kimse eleştiri yaptı diye bu anlamda tutuklanamaz. Türkiye'de mevzuat açıktır, uluslararası normlarla ilgili kabul edilmiş, iç hukukta parçası olduğumuzu kabul ettiğimiz normlar vardır. Yani her yargılamayı burada Meclise getirip...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Burası bir yasama organıdır, yargı kendi mecrası içerisinde yargılamasını yapmaktadır. Az önce eleştirdiğimiz bir konu farklı bir şekilde gerçekleşince yargıyla ilgili tüm eleştiriler farklı mı olacak? Elbette yargının eleştireceğimiz, eksik, hatalı kararlar olabilir ama bu anlamda bir ilkesel durumu hatırlatmak adına söylüyorum: Yargıyı, yargı mercileri kendi mahkemelerinde yapsın. Burası yasama organı, Anayasa'nın hükmü gereğince de bu anlamda kendi mecrasında çalışmamızı yapalım. Elbette mahkemelerin verdiği karar... Biz kimsenin tutuklanmasını istemeyiz, herkesin eleştiri hakkı AK PARTİ hükümetleri döneminde genişletilmiştir, özgürlükten yanayız ama kimsenin de terörü ya da suçu elbette teşvik edecek bir hâli yoktur, bunu da kimse savunamaz.

Önerimiz de çalışma düzenine ilişkindir, az önce okundu, Genel Kurulun takdirine sunuyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Buyurunuz Sayın Oluç.

40.- *Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bir polemik olsun diye değil, sadece kayıtlara geçsin diye söylüyorum: Çok katılıyorum, bağımsız ve tarafsız yargıdan yanayız. Yani iktidarın yargı üzerinde herhangi bir tahakküm kurmasının çok önemli olduğunu düşünüyoruz ve bunun evrensel bir kural olduğunu düşünüyoruz. Burada aramızda bir tartışma konusu yok, sadece bugünkü iktidarın buna riayet etmediği kanaatindeyiz.

Bizim biraz evvel eleştirmeye çalıştığımız şey şuydu: Tutuklu yargılamaya bir ceza hâline geldi Sayın Başkan. Biz tutuksuz yargılamanın esas olması gerektiğini düşünüyoruz, on üç ay boyunca bu gazeteciler tutuklu kaldılar. Dolayısıyla, eleştirilen konu budur. “Geç gelen adalet, adalet değildir.” meselesini siz de biliyorsunuz ama bizim, tabii ki hepimizin beklentisi, bağımsız ve tarafsız bir yargının her alanda işlemesi ve adaletin tecelli etmesidir.

Teşekkür ediyorum.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

5.- *AK PARTİ Grubunun, bastırılarak dağıtılan 33 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin kırk sekiz saat geçmeden gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmının 1'inci sırasına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun haftalık çalışma günlerinin dışında 14 Temmuz 2023 Cuma günü saat 14.00'ye toplanmasına ve bu birleşiminde denetim konularının görüşülmeyle gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan işlerin görüşülmesine ve aynı birleşiminde 14 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına, Genel Kurulun çalışma saatlerine ve 33 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi (Devam)*

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi grup önerisi üzerine Saadet Partisi Grubu adına Sayın Mahmut Arıkan.

Süreniz üç dakikadır.

Buyurun Sayın Arıkan. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA MAHMUT ARIKAN (Kayseri) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün, Saadet Partisi olarak ilk grup toplantımızı gerçekleştirdik. Uzun bir aradan sonra Mecliste bir araya geldiğimiz değerli milletvekilleriyle çalışmalarımızı sürdüreceğiz; çalışmalarımızın, grubumuzun hayırlara vesile olmasını Cenab-ı Allah'tan temenni ediyorum.

Tabii, İç Tüzük gereği Mecliste grubu bulunan partilerin yasama konusunda kanun teklifi ve çeşitli öneriler verme gibi bazı yetkileri var. Maalesef, iktidar partisi muhalefet gruplarının önerilerini reddetme konusunda oldukça mahir. Muhalefet partileri çeşitli önerileri, kanun tekliflerini Meclisimize sunuyorlar, bunların neredeyse tamamı milletimizin faydasına olacak olan konular fakat ne hikmetse, iktidar, muhalefet partilerinden gelen tekliflerin tamamını reddediyor. Niçin reddediyorsunuz? Niçin sırf siyasi köşe kapmacanızdan dolayı bu milletin faydasına olacak şeylerin önüne geçiyorsunuz? Bakınız, değerli milletvekilleri, muhalefet parti gruplarının milletvekilleri de milletin iradesiyle buradalar. 15 Temmuzun arifesinde milletin iradesinin önemini bu Meclis kürsüsünden anlatmaya eminim ki gerek yok. Milletin iradesinin önemli olduğunu biliyorsunuz fakat umursamıyorsunuz. Şimdi, önümüze bir torba

yasa geliyor. Bunun ne kadar eleştirildiğini biliyorsunuz. Alakalı alakasız her şey bu torbaya dolduruldu. Üzerinde hak edilen tartışmalar yapılmadan Meclisten de geçiyor, geçecek. Böyle böyle yasama kalitesi maalesef düşmekte.

Sayın milletvekilleri, burada görüşülecek hususlar aceleye getirilecek konular değildir. Bu konular üzerinde sağlıklı müzakereler yapmak milletimizin faydasına olacaktır. Beştepe’den gelen talimatlar bir torbaya konuluyor, bunlar bir yasa kisvesine büründürülüp Meclisimize sunuluyor, AK PARTİ Grubu marifetiyle de bunlar yasalaştırılıyor. Bu durum, milletimizin iradesine ket vurmaktır. Bu yüce Meclis, bu Gazi Meclis birilerinin talimatıyla çalışamaz. Bunun aksini iddia eden, milletimizin iradesine ihanet ediyor demektir. Bu hatalardan derhâl dönülmelidir. Bu yapılırken birilerinin talimatı, öbürlerinin tavsiyesiyle değil; Gazi Meclisimizin, milletin vekillerinin ortaklaşa çalışmasıyla çözümlenmelidir. Bunun içindir ki bu konular üzerinde ciddi müzakere edebilecek bir Meclis yapısına ihtiyaç vardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayınız lütfen.

MAHMUT ARIKAN (Devamla) – Mecliste gündem çok yoğun; torba yasa var -önemine binaen ifade ediyorum- emekli zammı meselesi var, Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Bağlı Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi var, uluslararası anlaşmalara dair kanun teklifleri var; bunlar Meclisimizin gündeminde. Enflasyondan sığınmacı sorununa, dış politikadan hukuksuzluklara kadar üzerinde müzakere edilecek birçok konu bulunmakta. Genel Kurulumuzun bu konulara dikkatle eğilerek çoğulculuk ve katılımcılık esasına uygun çalışması elzemdir. Şimdi, burada Meclisi erken tatil etmek birilerinin faydasına olabilir fakat milletimizin faydasına olmayacaktır. Türkiye Büyük Millet Meclisi, noter olarak değil, bir milletin iradesinin tecellisi olarak millet için çalışmaya devam etmelidir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Öneri üzerine Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Mahmut Tanal.

Süreniz üç dakikadır Sayın Tanal.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Değerli Başkanım, değerli milletvekilleri; hepimizi saygıyla hürmetle selamlıyorum.

Değerli AK PARTİ Grup Başkan Vekili biraz önce dedi ki: “Türkiye Cumhuriyeti devleti bir hukuk devletidir.” Evet, Anayasa’mızın 2’nci maddesinde böyle yazar. Ancak İç Tüzük’ün 52’nci maddesinde der ki bir kanunun görüşülebilmesi için, kırk sekiz saat geçmeden bir kanunun Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülmemesi gerekir. Evet, acilse, gündemde herhangi başka bir iş yoksa... Hemen ben sizi gerçekten Türkiye’nin sıcak ve can alıcı noktalarına götürmek isterim. Ben Şanlıurfa Milletvekiliyim. Şanlıurfa’da ne sıcaklık var? Şu anda Şanlıurfa’dan 8 tane milletvekili arkadaşımız var AK PARTİ grup sıralarında ve MHP sıralarında 1 kişi; yani Cumhur İttifakı olarak 9 milletvekili arkadaşımız burada. Şanlıurfa’nın sıcaklığı 40 dereceden aşağı değil ama bu 40 derece sıcaklıkta elektrikler kesik; vatandaş ürününü alamıyor, ürünler kuruyor. Çok güzel bir söz var: “Çiftçilik milletimizin hayatıdır, milletimizin servetidir, milletimizin kudretidir.” Şanlıurfalıların elektriğini kesmekle Şanlıurfa’nın hayatını kesiyorsunuz, Şanlıurfa’nın kudretini bitiriyorsunuz, Şanlıurfa’nın servetini bitiriyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

MUSTAFA DEMİR (İstanbul) – Ne olmuş Şanlıurfa’ya?

MAHMUT TANAL (Devamla) - Değerli kardeşim, Şanlıurfa’dan haberin var mı senin? İstanbul’da keyifli yerlerde, villalarda oturursun; Şanlıurfalı 46 derece sıcaklığın altında elektrik olmadığı için içme suyuna ulaşamıyor.

LÜTFİ BAYRAKTAR (Sakarya) – Aynaya bak, aynaya!

MAHMUT TANAL (Devamla) - Orada hasta olan vatandaşımız, diyaliz hastaları, sağlıklı bir şekilde tedavi alamıyor.

LÜTFİ BAYRAKTAR (Sakarya) – Aynaya bakınca kim olduğuna görürsün, aynaya bak!

MAHMUT TANAL (Devamla) - Şanlıurfa'nın ne sorunları var? İşsizlik sorunu var, istihdam sorunu var, torpil ve kayırmacılık var, mevsimlik tarım işçileri sorunu var, elektrik sorunu var, tarımda DEDAŞ zulmü var, DEDAŞ ve aynı zamanda ulaşım sorunu var, eğitim sorunu var, temiz içme suyu sorunu var, Suriyeliler sorunu var, altyapı sorunu var, tarımsal sulama sorunu var, TİGEM cezaevi var, TİGEM cezaevi, uyuşturucu sorunu var, afete hazırlık sorunu var, iş bilmez yönetici sorunu var, toplulaştırma sorunu var.

Şimdi, buradaki Şanlıurfa milletvekili arkadaşlarımız gelsin, “Ya Mahmut Tanal, Allah'tan kork, senin bu saydığın 22 tane sorunun 1 tanesi yalan.” derlerse, ben buradan istifa dilekçemi vereceğim, istifa dilekçemi vereceğim. (CHP sıralarından alkışlar) Siz de gelin bunu kabul edin; daha dönemin başındayız, ben sizden kurtulmuş olayım, siz de benden kurtulun.

Olacak şey değil değerli kardeşlerim, olacak şey değil. Urfalının hakkını verin, Urfa'yı susuzluktan kurtarın, Urfa'yı bu mevsim sıcaklığının altında... Mahkeme kararları var, diyor ki: “Mevsimsel koşullar nedeniyle elektriğin kesilmesi...”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Tanal.

MAHMUT TANAL (Devamla) - Değerli kardeşlerim, “40 derecenin üzerinde, mevsim koşulları nedeniyle elektriklerin kesilmesi bir insan hakkı ihhalidir.” diyor. Ekonomide telafisi güç, imkânsız zararların oluşmasına sebebiyet vermektedir. Çiftçinin elektriğinin kesilmesiyle orada ürünlerin kuruması nedeniyle telafisi imkânsız zararlar oluşuyor. Elektrik idaresinin alacağı tehdit altında değildir, risk altında değildir. Tedbiren, vatandaşın ürününe, hasılatına veya tarlasına tedbir koyabilir; vatandaş ürününe satsın, borcunu ödesin. Bir başka zulüm daha: O köyde 10 kişi oturuyorsa, 2 kişi elektrik borcunu ödememişse borcunu ödeyen vatandaşın elektriği de kesiliyor. Bu zulme hayır diyoruz, hayır diyoruz, hayır diyoruz!

Teşekkürler.

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunun önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmiştir.

Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.39

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 18.02****BAŞKAN: Başkan Vekili Sırrı Süreyya ÖNDER****KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Mahmut Atilla KAYA (İzmir)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 14’üncü Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1’inci sıraya alınan, Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve 20 Milletvekilinin 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi için Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/1264) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlayacağız.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER****A) KANUN TEKLİFLERİ**

1.- Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve 20 Milletvekilinin 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi için Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/1264) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 33) ()*

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 33 sıra sayısı ile bastırılıp dağıtılmıştır.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince, bu teklif İç Tüzük’ün 91’inci maddesi kapsamında temel kanun olarak görüşülecektir. Bu nedenle teklif tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanıp maddelerine geçilmesi kabul edildikten sonra bölümler hâlinde görüşülecek ve bölümlerde yer alan maddeler ayrı ayrı oylanacaktır.

Teklifin tümü üzerinde Saadet Partisi Grubu adına söz isteyen Sayın Selçuk Özdağ.

Süreniz yirmi dakikadır.

Sayın Özdağ, buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi için Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi’nin geneli üzerine Saadet Partisi Grubu adına konuşma yapmak istiyorum.

Hükümet, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçerken şunları söylüyordu: “Bu parlamenter sistem kördür, şaşırıdır, topaldır, çolaktır -engelli vatandaşlarımız beni başışlasınlar, onlardan özür diliyorum- o zaman ne yapmamız lazım? Bir Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçmemiz gerekiyor. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçtikten sonra Türkiye zengin olacak, Türkiye özgür olacak, Türkiye mutlu insanlar

(*) 33. S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

diyarı olacak.” Evet, beş senedir, hatta beş buçuk senedir Türkiye’de Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle yönetiliyoruz. Peki, Türkiye zengin oldu mu? Hayır. Türkiye mutlu insanlar diyarı oldu mu? Hayır. Birileri göreceli olarak “Evet.” diyebilirler, izafi olarak “Evet.” diyebilirler. Peki, Türkiye zengin olmadıysa mutlu insanlar diyarı olmadıysa ne oldu? Türkiye fakirleşti, Türkiye yoksullaştı; Türkiye’de yasaklar, yolsuzluk ve yoksulluk diz boyu olmaya başladı. Ben sizleri İkinci Cihan Harbi’ne doğru götüreceğim; özellikle iktidar grubunu götürmek istiyorum. İkinci Cihan Harbi’nde, 1940-1945 yıllarında bütün Avrupa yerle bir edildi. Moskova’dan Sofya’ya, Sofya’dan Madrid’e, Madrid’den Londra’ya kadar her taraf yerle bir oldu, 65 milyon kişi öldü, 100 milyon kişi yaralandı ve onlar küllerinden yeniden doğmak için ortaya çıktılar ve önce “kömür pazarı” diyerek, sonra “ortak pazar” diyerek ortaya çıktılar, ardından “Avrupa Birliği” diyerek de dünyada çok söz sahibi olan milletler topluluğu hâline geldiler. 1960’lı yıllarda, darbe olduktan sonra Türkiye’den -bir zamanlar oralara fetih için giden Osmanlı İmparatorluğu’nun çocukları olarak- bizim atalarımızın gittikleri yerlere biz nasıl gittik, onu da söyleyeyim. Elimizde tahta bavullarla dünyanın en ağır işlerinde çalıştırılmak üzere gittik. Hani şairin söylemiş olduğu gibi “Sirkeci’den tren kalkar, evim barkım viran kalkar.” diyerek oralara gittik, uzun süre hiç görmediğimiz yerlerde çalıştık.

O Avrupa’da neler var, tarım muhteşem mi? Oradaki topraklar verimli, alüvyonlu topraklar mı? Hayır, değil. İkinci Cihan Harbi nedeniyle kimyasal silahlar kullanıldı, orada tarım yapılamayan, hayvanların bile otlaması yasak olan yerler var ama onlar orada, Hollanda’da sadece çiçek satarak, sadece tohum satarak Türkiye’nin bütçesinden çok daha fazla bir gelir elde ediyorlar. Neden? Bilgiye önem verdikleri için; liyakate ve ehliyete önem verdikleri için; ahlaka önem verdikleri için; sistemlerine, kanunlarına, anayasalarına, hukuklarına riayet ettikleri için. Peki, orada madenler var mı? Avrupa’da yok. Peki, orada madenler de yok, turizm var mı? Eh, birazcık var turizm; birazcık eski Yugoslavya sınırlarında, biraz Fransa Nice’de, birazcık da İspanya’da, Portekiz Lizbon’da var. Peki, Türkiye’den örnekler vereyim: Türkiye’de alüvyonlu topraklar ne kadar? Bir yanda dünyanın 7’nci büyük ovası Gediz Ovası, bir yanda Harran Ovası, Çukurova, bir diğer yanda Konya Ovası, bir diğer yanda Iğdır Ovası... Ovalar, alüvyonlu topraklar, kimyasal silahlar da kullanılmadı. Madenler deseniz, dünyanın en büyük madenleri burada, altın burada, nikel burada, kurşun burada, bakır burada, dünyanın en büyük bakır rezervleri çıktı. Nikel rezervleri Türkiye’de Kato Dağı’nda, Hakkâri’de, Manisa Gördes’te. Peki, burada turizm var mı? Var hem inanç turizmi var. İncil’de geçen 7 kilisenin 7’si de Türkiye’de, İslamiyet’ten önce. 3 tanesi Manisa’da Thiatira’da, Tartarya’da, Akhisar’da, Philadelphia’da (Alaşehir) ve de Sart da Artemis de burada. Peki, inanç turizminde zirvede misiniz? Hayır, değilsiniz. Peki, güneşin, denizin ve kumun olduğu yerde zirvede misiniz? Hayır, değilsiniz. Peki, siz, burada, tarımda sınıfta kalmışsınız, madenlerde sınıfta kalmışsınız, turizmde sınıfta kalmışsınız. “Neden?” diye sordüğümüz zaman da bir daha söylüyorum: Liyakat, ehliyet olmadığı içindir. Ben buradan AK PARTİ grubuna sesleniyorum, AK PARTİ milletvekillerine sesleniyorum; size Osman bin Talha’yı hatırlatıyorum: Kimdi bu şahıs? Peygamberimiz Hazreti Muhammed Mekke’yi fethettikten sonra Kâbe’nin anahtarını amcasına vermek istedi, sonra Hazreti Ali’ye “Git, al.” dedi. Hazreti Ali gitti ve aldı, Osman bin Talha’yı biraz hırpaladı. Getirdi, Peygamber’e verdi. Peygamber’imiz “Al bunu götür, tekrar Osman bin Talha’ya ver.” dedi. Osman bin Talha müşrikti yani kâfirdi. Kur’an’ın ifadesiyle Müslümanlar, kâfirler ve münafıklar vardı, kâfirdi, müşrikti. Hazreti Ali “Niçin ona vereceğiz?” diye seslendi. Dedi ki: “Allah diyor ki: ‘Emaneti ehline veriniz.’” Şimdi, burada, emaneti ehline verme noktasında, hakikaten emanet ehline verilmiş mi sormak istiyorum sizlere. Şimdi, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde ihaleler şeffaf olacaktı. Bu 21/b’li ihaleler hakikaten şeffaf yapıldı mı? Sayın Cumhurbaşkanı şöyle sesleniyordu -Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı- ne diyordu? Diyordu ki: “Bundan sonra -Mansur Yavaş’ın yapmış olduğu büyük ihalelerin canlı yayınlanmasında

olduğu gibi, burada da- canlı yayınlar yapılacak.” Ne zaman söyledi bunu? Sekiz ay önce söylemişti. Peki, bu ihaleler canlı yapıldı mı? Hayır, canlı yapılmadı bu ihaleler. Niçin? Bakın, demokrasinin tanımını söylüyorum sizlere: Demokrasi şeffaflık rejiminin adıdır, demokrasi çoğulculuktur, şeffaflıktır, açıklıktır; çoğunluğun azınlığa veyahut da az sayıda olanlara tahakkümü değildir. Peki, hakikaten Türkiye’de açıklık var mıdır? Yoktur. Niye? Bu ihaleler niçin şeffaf olarak yapılmamaktadır?

Bugün Grup Başkan Vekilimiz İsa Mesih Şahin... Bir de ironi yapayım, küçük de bir şaka yapayım. Birileri diyordu ki: “Efendim, Türkiye’ye bir gün mehdi gelecek, mehdiye hazırlık yapıyoruz.” Vallahi, İsa Mesih geldi, artık mehдинin hükmü kalmadı çünkü su görününce teyemmüm ortadan kalkmış değerli arkadaşlar; işte, su göründü, mehdi ortadan kalkmış oldu. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar) İsa Mesih Şahin Bey de söyledi, ne dedi İsa Mesih Şahin Bey? Mülakatlara atıfta bulundu. Hangi vicdan bunu kabul edebilir? Siz, taşeronu bile alırken belli yerlerde kura çekmeden alırsanız, bunlara belli bir sınav getirmezseniz, belli bir kriter koymazsanız hangi vicdan bunu kabul edebilir? Tanıdığı olan, torpili olan veyahut da rüşvet veren, iltimasa, irtikâba yol açan bir sisteme tevessül eder vatandaşlar. Etmiyorlar mı? Niye? Biraz önce söyledi arkadaşımız.

Hatırlarsanız, 12 Eylül döneminde Türkiye’de 3 şey yapıldı. Darbelere karşıyız, ben, 12 Eylül döneminde yedi buçuk sene cezaevinde kaldım, idamla yargılandım; 28 Şubat’ta da 3 defa üniversiteden uzaklaştırıldım, iki buçuk sene işsiz kaldım, evime ekmek götürmedim ama “challenge” yapmaya, meydan okumaya devam ettim. 12 Eylülde 3 tane iş yaptı Kenan Evren ve arkadaşları. Önce YÖK’ü getirdiler. Bugün YÖK’e ihtiyaç yoktur, yeni bir düzenlemeye ihtiyacımız vardır; o günkü şartlarda yapılması gerekmekteydi. Ardından öğretmenlerini getirdiler, bugün 1 milyon 100 bin öğretmenimizi sokaktan kurtardılar. Ama en önemlisi neyi yaptılar biliyor musunuz? Bugün -Covid sürecinde bile onların önemini idrak ettiğimiz- bir tıpta uzmanlık sınavı, TUS var. Tıpta uzmanlık sınavında mülakat var mı? Yok ki. Tıpta uzmanlık sınavı yoksa niye hâkimlikte uzmanlık sınavı olsun, niye savcılıkta uzmanlık sınavı olsun, niye öğretmenlikte uzmanlık sınavı olsun, mülakatlar olsun? Olmasın efendim. Yazılı kim oluyorsa, Alevi’si Sünni’si, Kürt’ü Türkmen’i, Laz’ı Çerkez’i, dinlisi dinsizi, Hristiyan’ı Müslüman’ı gelsinler Türkiye Cumhuriyeti devletinin bürokrasisinde yer alsınlar.

Bakın, devlet neresidir biliyor musunuz? Devlet herkesin yer aldığı yerdir; Alevi’nin, Sünni’nin, Kürt’ün, Türkmen’in, Laz’ın, Çerkez’in, dinlinin, dinsizin, Hristiyan’ın, Müslüman’ın yer aldığı yer devlet demektir. Bunu orada milletvekilliği yaparken, Genel Başkan Yardımcılığı yaparken Sayın Erdoğan’a da, Sayın Cumhurbaşkanına da arz etmişim. Bakanlıklar şöyledir: Üniversitelerin nasıl fikir anaşistlerinin yeri olması gerekiyorsa devlet daireleri de herkesin olduğu yerdir. Bir bakanlığınız şu şehrin elinde olursa, bir bakanlığınız şu cemaatin elinde olursa, bir bakanlığınız şu fikrin, şu ideolojinin elinde olursa orada aidiyet duygusu olmaz diye söylemişim ben. Değerli arkadaşlarım, yine söylüyorum: İktidar sizsiniz; evet, ibra edildiniz, doğrudur, millet tarafından ibra edildiniz ama gördüğümüz şu ki gelin şu mülakatları kaldırmın, liyakati, ehliyeti, ahlaki getirin, hâkim kılın, o zaman biz de sizleri alkışlayalım.

Şimdi, getiriyorsunuz burada “Efendim, ek vergiler getireceğiz, bunlarla ilgili yeni zamlar koyacağız.” diye sesli söylüyorsunuz. Peki, ben size söylüyorum: Depremler oldu Türkiye’de, daha önce İzmir’de oldu, Elâzığ’da oldu depremler, bunlarla ilgili hakikaten verdiğiniz sözleri yerine getirdiniz mi? Yo, getirmediğiniz. Elâzığ’daki depremi anlatırım size, İzmir’deki depremdeki konutları tek tek söylerim size ve ben size bir şey söyleyeyim; siz TOKİ’yle ilgili şunu söylediniz: “500 bin konut yapacağız, 250 bin arazi dağıtacağız, 50 bine yakın da iş yeri vereceğiz sizlere.” dediniz, yapabilmek için söz verdiniz değil mi seçim öncesi? Vallahi yapamazsınız, billahi yapamazsınız, tallahi yapamazsınız. Diyeceksiniz ki: “Nereden biliyorsun, müneccim misin sen?” Ben müneccim değilim, medyum falan değilim ama

ben bir akademisyenim, siyasetçi olduğum kadar da akademisyenim. 2019 yılında Sayın Recep Tayyip Erdoğan aynı sözlerle tekrarladı, rakamları söylemedi, dedi ki: “100 bin konut yapacağız, şehitler, gaziler ve muhtaç aileler için 100 bin konut yapacağız.” Yapıldı mı? Yapılmadı. Bakın, size söyleyeyim iktidar partisinin mensupları, müntesipleri: Ben Bala’ya gittim, Türkiye’de 39 vilayeti gezdim; Sürmene’ye gittim, orada TOKİ’nin değil binası, söz vermişsiniz “Bir buçuk yılda tamamlayacağız.” demişsiniz, 1 milyon kişi müracaat etmiş ve buradan paralar almışsınız ama Sürmene’de arazi yoktu, Sürmene’de arazi yoktu. Bala’ya gittim, Bala’da şöyle söyledim, dedim ki... Sinoplu Diyojen elinde bir lüks lambasıyla Anadolu’da geziyordu, sordular ona “Ne yapıyorsun gündüz gözüyle?” dediler, dedi ki: “Adam arıyorum, adam.” Ben de Bala’ya gittim. Bala neresi? Belki bilmeyenler vardır, Ankara’nın ilçesi. Gittim bir gece yarısı Doğan Demir Vekilimle beraber, elimde lüks lambasıyla ve de çeşitli lambalarla gittik, orada TOKİ’nin konutlarını aradık. Ne TOKİ’nin konutu? Arazi var, TOKİ yok. Türkiye’nin çok vilayetinde söz verdiğiniz hiçbir yerde bunlar yoktu, basına da sızdı. 2019 yılında yapmadığınızı şimdi mi yapacaksınız? Şimdi, aynı şekilde, depremlerle ilgili söz veriyorsunuz “Biz bunları yapacağız.” diyerek; bakın, size söylüyorum: Burada 20 kişilik bir grubumuz var, burada Saadet Grubu, Gelecek Partisiyle beraber olduk, bu yaz tatilinde 11 vilayetteyiz, TOKİ’de yaptığınız evleri tek tek sayacağız ve bunlarla ilgili canlı yayınlar yapacağız Türkiye’de. Doğru muhalefet yapacağız, inşa edici ve ihya edici ve yol gösterici muhalefet yapacağız.

Ya, bu depremler sadece Türkiye’de mi var? Bu, Türkiye’de değil, Japonya’da yok muydu? Amerika’nın eyaletlerinde yok muydu bu depremler? Vardı. Amerika Birleşik Devletleri kaç yıllık devlet? Peki, ben size Japonya’dan söyleyeyim, İkinci Cihan Harbi’nde yenilmiş bir Japonya’dan bahsediyorum: İkinci Cihan Harbi’nde Pearl Harbor baskınından sonra Nagazaki ve Hiroşima’ya atom bombaları atıldı, yerle bir edildi Japonya, yenildi ve çok ciddi tazminatlar ödendiler. Peki, orada kaç şiddetinde depremler oluyor? 7,8, zaman zaman 8,4; 8,6. Bana söyler misiniz lütfen, kaç kişi ölüyor? Ben buradan kamuoyuna sesleniyorum, aziz milletimize sesleniyorum: Orada 5 kişi, 10 kişi ölüyor, fazla kişi ölmüyor, yollarda tahribat olursa, köprülerde tahribat olursa o bakanlar istifa ediyor. Ya, bu istifa müessesesi bu ülkeye gelmeyecek mi Allah aşkına? Siz demiyor muydunuz “Biz bu ülkeyi Avrupa Birliği seviyesine çıkartacağız.” diye? Avrupa Birliği seviyesine çıkartmak için önce Avrupalıların yaptıklarını yapmanız gerekiyor, zaman zaman istifalar yapmanız gerekiyor, özür dilemeniz gerekiyor.

Türkiye’de deprem oldu değil mi? Elâzığ’da, İzmir’de, daha sonra da Türkiye’nin en büyük depremi oldu. Bu depremlere daha önceden tedbir alamaz mıydınız? Alırdınız, çok rahat alırdınız. Yirmi bir yıldır Türkiye’yi yönetiyorsunuz. Ben de sizin içinizde 3 dönem bulundum. O zaman da söyledim, doğru siyaset yapmaya çalıştım. Manisa’da depremle ilgili konuştum, bağlarla ilgili konuştum, Türkiye’nin problemleriyle ilgili bu kürsüde konuştum, zaman zaman basın toplantıları yaptım, zaman zaman parti yetkililerini uyardım, zaman zaman da itirazlarda bulundum. Bu depremler olacak, belli, fay hatlarına ev yapılmış; bunları taşıyamaz mıydınız? Taşırdınız. Daha fazla TOKİ konutları yapamaz mıydınız? Yaptardınız, çok rahat yaptardınız. 21/b’li ihaleler yapacağınıza, 21/f’li ihaleler yapacağınıza TOKİ konutlarını yapsaydınız. Niye yapmadınız bunları?

Bakın, Covid süreci oldu. Covid süreci dünyanın her yerinde oldu. Efendim, şöyle diyebilirsiniz: “El ile gelen düğün bayram. Bu, dünyanın her yerinde vardır.” Doğru, dünyanın her yerinde oldu. O Covid sürecinde siz kalktınız, Rize Güneysu yol ihalesini yapmak istediniz; kalktınız, bakanlıklara veyahut da Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığına çok lüks makam arabaları aldınız; ben size seslendim. Hatırlarsanız milletvekillerinin konutları burada lağvedildi. Neydi burada? Bizim lojmanlarımız vardı. İlk yapılan icraat neydi? “Milletvekillerinin lojmanları olmayacak, bundan sonra lojmanlar yapılmayacak.”

denildi. Yapıldı mı? Evet, milletvekillerininki yapılmadı, yıkıldı ama başka lojmanlar yapıldı bu ülkede. Ardından ne yapmak istediniz? Kanal İstanbul'u yapmak istediniz ve orada 500 milyon dolarlık ihaleleri kaldırdınız "Buradaki tarihi konutları, eserleri başka yerlere kaldıralım." diye seslendiniz; bunları yapmak istediniz. İnsanlar açtı, aç; perişandı, esnaf perişandı; işsizlik diz boyuydu. Sokakta kim vardı, biliyor musunuz? Sokakta seyyar satıcılar vardı, işportacılar vardı, o kâğıt toplayanlar vardı. Kaç milyonda sayıları biliyor musunuz? 5 milyon kişi Türkiye'de işportacılık yapıyor, seyyar satıcılık yapıyor. Peki, bu insanlarla ilgili niye bir hamle yapmadınız? Efendim, 500 lira kira vereceklermiş.

Şimdi ben diyorum ki: Siz bu işleri doğru yönetmiş olsaydınız, Türkiye'de şeffaf bir yönetim sergilemiş olsaydınız, 21/b'li ihaleleri, 21/f'li ihaleleri doğru yapsaydınız, doğru atamalar yapsaydınız siz; siz "Devlet biziz." demeseydiniz, "Millet bize devleti emanet etti, biz o devlet için hizmet edeceğiz." deseydiniz. Şunu düşündünüz siz: "Biz iktidarız, devletiz." Hayır, devlet değilsiniz siz; devlet ile hükümeti birbirine karıştırıyorsunuz.

Bakın, Türkiye'de birileri Gülenizmi inşa etmek istedi. 15 Temmuzun arifesindeyiz; ben o gece Sayın Başbakan'a darbeyi haber veren kişiyim, Sayın Kılıçdaroğlu'na Engin Altay vasıtasıyla ulaşan kişiyim; "Darbe oluyor." dedim ben. Özgür Özel aklıma gelmedi -biz Manisalıyız- burada Erkan Akçay da aklıma gelmedi; Sayın Erkan Akçay yerine de Ümit Özdağ'ı aradım ben, aklıma o geldi çünkü bir perişanlık vardı, darbe olacağını kesinleştirmiştim, görmüştüm darbe olacağını, duymuştum. Şimdi, değerli arkadaşlarım, burada, bunu 15 Temmuz arifesi için söylüyorum ben sizlere. Bakın, Türkiye'de siz geleceksiniz ve şunu söyleyeceksiniz: "Kişi devleti kurmayacağız, parti devleti kurmayacağız, mezhep devleti kurmayacağız, etnisite devleti kurmayacağız, tarikat devleti kurmayacağız; devlet millettir, 85 milyonundur." diye sesleneceksiniz ve o zaman biz de size şunu yapacağız, diyeceğiz ki: "Evet, doğrudur, bunlar Türkiye'yi doğru yönetiyorlar, şeffaf yönetiyorlar; ihaleleri şeffaf, atamaları şeffaf." Bu atamalar şeffaf mı Allah aşkına, söyler misiniz bana; lütfen, söyler misiniz.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Yok, yok efendim.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Değil. Ben parti kurduğum için... Bakın, size sesleniyorum ben buradan: Şimdi burada Mahmut Tanal seslendi, darbe gecesi de burada beraberdik kendisiyle. Kendisi buradan ayrılmak istemediği zaman "Gel." dedim, şu sundurmaların altına götürmek istedim, "Yaşayan bir Mahmut Tanal lazım Türkiye'ye. Beraber olmamız lazım." dedim. Vallahi billahi 12 Eylülü yaşadım, idamla yargılandım -12 Eylül öncesi sağ-sol kavgalarının içerisinde gençlik liderliği yaptım. "Keşke olmasaydı." dediğim bir dönemdi. Biz hepimiz kardeşlik ama birileri omuzlarımızın üzerine basarak bizi dövüştürdü ve biz iktidar olmadık. Dünyanın neresinde gençler iktidar olmuş ki Allah aşkına? Hep apoletliler oldu veyahut da sermaye sahipleri oldu veya medya sahipleri oldu- ve benim annemden, babamdan kimse hesap sormadı; benim amcamdan, dayılarımdan, emmilerimden kimse hesap sormadı, kimse onları görevden almadı, ailemde çok değerli bürokratlar vardı ama Kenan Evren'in yapmadığını yaptınız. Ben bir parti kurmuştum Ahmet Davutoğlu'yla beraber ve ben o partiyi kurduğumuz zaman da Anayasa'nın bize vermiş olduğu yetkileri kullanarak yapmıştım ve benim kardeşimi hemen görevden aldınız. Niye aldınız benim kardeşimi görevden? Niçin aldınız benim kardeşimi görevden? Ne yaptı ki benim kardeşim? Böyle mi Türkiye'yi yöneteceksiniz? Kenan Evren'in yapmadığını yapmak doğru mudur Allah aşkına; size sesleniyorum ben buradan.

Şimdi "Deprem ülkesindeyiz." dedik. Deprem olmuş, vergiler toplayacakmışsınız. Ya, fay hatlarına evler yapmışsınız, siz kalkmış üç beş müteahhitten intikam almak istiyorsunuz, tutuklanmış onlar. Peki bu belediyeler, belediyedeki görevliler nerede; buralara iskân verenler, imar izni verenler, neredeler onlar?

Peki, bu Bakanlar nerede Allah aşkına? Hep Türkiye’de tavşanın suyunun suyu mu cezalandırılacak? Deyin ki: “Gelin, bu Bakanları cezalandıralım.” Yolsuzluk yapan Bakan kalkıyor, sonra biz onu eleştiriyoruz, diyorlar ki: “Efendim, niye eleştiriyorsunuz yolsuzluk yapan Bakanı?” Ne yaptınız efendim? “Biz onu yönetim kurulu üyesi yaptık.” Olur mu böyle bir şey? Olmaz ki. Şimdi, siz bugün bunu yapabilirsiniz ama eğer ahirete inanıyorsanız, eğer Allah’a inanıyorsanız, “vel basü badel mevte” inanıyorsanız bunların hesabını bire bir vereceğiz biz; hepimiz vereceğiz, vermek mecburiyetindeyiz.

Siz fay hatlarına ev yaptınız. Dere yataklarına ev yapıldı, bunlarla ilgili izni kim verdi? Siz. İmar barışı diyerek milyonlarca kişinin ev iznini imzaladınız; neden, niçin? Türkiye’yi iyi yönetmiş olsaydınız imar barışı yapar mıydınız? Yapmazdınız ki imar barışını. Niye yapacaksınız ki imar barışını? “Doğru değil.” derdiniz, “Bunlar depreme dayanıksız evler.” derdiniz ve “Buralar doğru değil, kıyılarımızı ihlal ediyorlar bunlar.” derdiniz. “Denize girdiğimiz yerlere veya ormanlara yaptınız.” derdiniz. Bunlara izin verdiniz ve Türkiye’de gördüğümüz kadarıyla bir jeoloji mühendisleri açığı var -çok ciddi açık var- maden mühendisleri, inşaat mühendisleri açığı var. Gelin, şunu yapın, bakın, ben sizlere bir tavsiyede bulunayım, diyeyim ki ben sizlere: Bu fay hatlarındaki evleri derhâl taşıyın. Bununla ilgili çalışma yapın. Çok hızlı bir şekilde çalışma yapın. Bir seferberlik ilan edin. Ben örnek vereyim size: Manisa’da bir don felaketi olmuştu -yeni milletvekili olmuştuk- don ve dolu felaketi olmuştu. Baktık ki TARSİM yapılmamış yani insanlar tarım sigortaları yapmıyorlar, teşvik edilmemişler, eğitilmemişler, uyarılmamışlar. Biz önce... Hatırlarsınız AK PARTİ Grubu -orada teşekkür ediyorum- 250 milyon TL o zaman TARSİM’in dışındaki insanlara yardım yapılmıştı ama ardından da şunu yapmıştık; bütün milletvekilleri, ziraat odası başkan ve üyeleri, gazeteciler, bütün tarım işiyle uğraşan tarımcılarla beraber şunu yapmıştık: Ne yapmıştık? Biz dedik ki gelin, TARSİM’i teşvik edelim, bir TARSİM kampanyası... Bugün Manisa’da yüzde 85’tir TARSİM. Aynısını yapabiliriz; jeoloji mühendislerini, elektrik mühendislerini, makine mühendislerini, maden mühendislerini buldukları şehirlerde işe alabiliriz AFAD üzerinden ve “Hangi ev hakikaten doğru zemine yapılmamış, hangi evin demirleri uygun değil, hangi evin çimentoları uygun değil.” diyerek bunları çok rahat bir şekilde kentsel dönüşüme tabi tutabiliriz. Şimdi, deprem bölgesinde bu insanlara diyorsunuz ki: “Biz size yardım yapacağız. Nasıl? Biz taşıtlardan, diğer şeylerden -vergiye yüzde 100 zam yapacağız- ek vergiler alacağız.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) – Hani, Türkiye uçmuştu? Hani, Türkiye hakikaten kalkınmıştı, büyümüşü? Eğer Türkiye kalkınmışsa büyümüşse niye böyle yollara tevessül ediyorsunuz? Ha, deprem için toplanan paralar nerede? Bir de onu sorayım ben size: Bu deprem için toplanan paralar nerede? Ve siz niye şöyle bir ayırım yapıyorsunuz, yanlış değil mi bu? Sayın Recep Tayyip Erdoğan İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı yaptı; iktidarlardan çok ciddi şeyler çekti, vesayetçi yapılardan çekti kendisi. Peki, kendisinin çektiğini niye başkalarına reva görüyor? Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı, Antalya veya öbür tarafta Adana veya başka Mersin gibi belediyeler Covid sürecinde veya başka süreçlerde yardım toplamak istediler; peki, o yardım toplandıktan sonra ne oldu? Onlara teşekkür edeceğinize bakın, soru şu, sorulara bakın: “Siz devlet içinde devlet mi olmak istiyorsunuz? Siz paralel bir devlet mi kurmak istiyorsunuz?” Ya, ne paralel devleti, milletin oyuyla seçilmişler, Ankara’da, İstanbul’da, İzmir’de, Mersin’de, Adana’da belediye başkanı olmuşlar ve kendilerini seven insanlar veya müntesipleri tarafından yardım topluyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) – O zaman o yardım toplamalarla ilgili niye müdahale ediyorsunuz? O paralara niye müdahalede bulunuyorsunuz? Bulunmayın bunlarla ilgili.

Değerli arkadaşlar, bakın, bu kanun torba kanun; bir kere, torba kanuna da karşılız. Böyle bir kanun olabilir mi? Her şeyi içine dolduruyorsunuz ve getiriyorsunuz ve bir an önce çıkaralım diyorsunuz bunları.

Değerli arkadaşlar, sözlerimi şöyle tamamlamak istiyorum.

Sürem bitmek üzere mi Başkanım?

BAŞKAN – Sayın Başkan, size ek süre de verdim, farkına varmadınız.

Buyurun, toparlayın lütfen.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) – Toparlayayım efendim.

Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, bu kanun doğru bir kanun değildir. “Torba” adı doğru değildir, aynı zamanda burada ek vergiler doğru değildir ve milletin üzerine bir yük getiriyorsunuz. Enflasyon yüzde 100 ve Türkiye’de zamlar yüzde 25 ama diyorsunuz ki Deli Dumrul’un yapmadığını... “Geçenden 5, geçmeyenden 10 akçe.” diyordu Deli Dumrul. Siz diyorsunuz ki: “Bütün vatandaşlardan -hepinize Deli Dumrul’un üzerinde bir uygulama yapacağım- daha fazla para alacağım.” Artık, insanlar tatile bile gidemiyorlar ve insanlar ev taksitlerini ödeyemiyorlar, perişanlar, fakirlik, yoksulluk, yoksulluk, yoksulluk ve ciddi şekilde insanlar -tabirimi mazur görün- burnundan soluyorlar.

Uzun uzun konuşacağımız değerler olacak inşallah, Muğla’yı da konuşacağım, TOKİ’yi de konuşacağım, turizmi de konuşacağım, tarımı da konuşacağım bu kürsülerden ve hep beraber bizim eleştirilerimize tahammül edeceksiniz, tolerans göstereceksiniz, eğer yanlış şeyler söylüyorsam düzelteceksiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) – Düzelttikten sonra da biz gelip özür dileyeceğiz ama doğru şeyler söylüyorsak lütfen kulaklarınızı tıkamayın, gözlerinizi kapatmayın, ağzınıza lal muamelesi yapmayın ve ne olur Türkiye’yi doğru yönetin.

Saygılar sunuyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Özdağ.

İYİ Parti Grubu adına Sayın Erhan Usta.

Süreniz yirmi dakikadır Sayın Usta.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 33 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin tümü üzerine İYİ Parti Grubu adına söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlarım.

Şimdi, tabii isminden başlayarak aslında bu kanun teklifine bir bakmak lazım, “Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi” diye söyleniyor. Aslında bu kanunu bir de bundan birkaç gün önce karamamelerle birtakım vergi düzenlemeleri yapıldı, onlarla birlikte düşünmek lazım. Artı, işte muhtemelen cuma günü gelecek, ek bütçe kanun teklifiyle birlikte düşünmek lazım. Öyle baktığımızda aslında deprem için bahanesi yani israf, beceriksizlik; aslında bugün bu düzenlemelerin temel nedeni Türkiye’nin yanlış yönetilmesidir, kötü yönetilmesidir, yapılan beceriksizliklerdir ve kamudaki israflardır, deprem bunun sadece bir boyutudur. Onun detaylarına falan girmeyeceğim, bunları sosyal medya hesaplarımızdan

paylaştık. Yani Sayın Cumhurbaşkanı “319 bin konut yapacağız. 2023 yılında tamamlayacağız.” dedi. Yani bu AFAD için verilen para... Biliyorsunuz, zaten burada 1,1 trilyon liralık bir ek bütçe getiriliyor ve işte onları finanse etmek için bir kısım vergi düzenlemeleri yapılıyor. Bunun 527 milyarı deprem için diye söyleniyor, onunla 736 bin tane konut yapılır. Dolayısıyla bu, depremin ötesinde başka birtakım meseleleri finanse eden bir kanun teklifleri silsilesidir ve kararnamelerdir bunlar.

Şimdi, tabii, Sayın Mehmet Şimşek geldi, dedi ki: “Artık şu irrasyonel politikaları bırakacağız, rasyonel politika zeminine döneceğiz.” Yani “Akıl dışı politikalardan vazgeçeceğiz, Türkiye’yi daha akılcı bir şekilde yöneteceğiz.” dedi. Bunu biraz daha tevil ederseniz “Macera dönemi bitecek.” dedi, “Romantizm dönemi bitecek.” dedi ve umarız da öyle olacak. Türkiye’yi laboratuvar olarak görmekten yani bir kısım teori, kafaya bir teori koyup, bir iddia koyup, daha doğrusu, teori de değil, ondan sonra Türkiye’yi ona göre yönetmekten, laboratuvar gibi görmekten vazgeçeceklerini ifade etti. Umarım böyle bir şey olur çünkü Türkiye’nin buna ihtiyacı var. Nihayetinde bu ülkede hepimiz birlikte yaşıyoruz. Milletimiz seçimlerde AK PARTİ hükümetlerine veya Sayın Erdoğan’a ve Kabinesine ülkeyi yönetme yetkisi vermiştir. Dolayısıyla, bizim bundan sonra muhalefet olarak yapacağımız şey, buna elbette saygı duyup ancak yeni yanlışların yapılmasını engellemek ve önerilerde bulunarak da mümkün olduğu kadar doğru işlerin yapılmasını sağlamaktır çünkü ülkemizin buna ihtiyacı var, milletimizin buna ihtiyacı var. Türkiye, ekonomi başta olmak üzere yangın yerine dönmüştür.

Şimdi, değerli arkadaşlar, tabii, şunu net bir şekilde görmemiz lazım: Bu, dediğim gibi üç tane unsur; kararnameler -vergi kararnameleri- bu kanun teklifi ve gelecek ek bütçe kanunu teklifini birlikte düşündüğümüzde aslında Türkiye, adı konulmamış bir IMF programı uyguluyor, bunu net bir şekilde bir defa tespit edelim. Bir IMF programıdır bu, bir IMF reçetesidir. Fakat bunun eksik yanı şudur: Bu, IMF programı uygulansın veya IMF programına övgü düzmek anlamında değil, hiç olmazsa IMF’yle bir program yapıldığında size ucuz kaynak veriyor, ciddi bir kaynak veriyor ve ekonomik kaynak ihtiyacını karşılıyorsunuz, size bir reçete koyuyor önünüze “Bunu uygulayacaksınız.” diyor. O da genelde geniş halk kitlelerini ezen bir reçete olur çoğu zaman. Bunda da bu var zaten, birazdan detaylarına gireceğiz ama hiç olmazsa IMF bir de kaynak veriyor, bir de uluslararası itibar koyuyor arkasına, diyor ki: “Ben bu ülkeye, bu ülkenin programına güveniyorum, onun arkasına para koyuyorum.” Diğer ülkelerden işte bir kısım sermaye akışı olsun diye. Şimdi, burada o yok. Yani IMF programından kötü yanı da bir anlamda o. Tabii, niye IMF’yle bir program yapılmıyor? Bakın, yani Türkiye son yirmi yılın en kötü ekonomi dönemini yaşıyor. Yani AK PARTİ hükümetleri döneminin beş buçuk yıl IMF programı uyguladığını da düşünerek bunu konuşmamız lazım, hatta Türkiye Cumhuriyeti’nin IMF’yle en uzun ve kesintisiz program uygulayan hükümeti AK PARTİ hükümetleridir. Yani bu, 2008’in Mayısına kadar program uyguladı. Bugün niye yapılmıyor? Çünkü bunun siyasi sonuçlarından endişe ettiği için. Ancak yapılan şey IMF programıdır ve işin kötüsü Türkiye yirmi-yirmi bir yıllık bir iktidardan sonra tekrar IMF programı uygulamaya mecbur kalmıştır.

Şimdi, çok geriye gitmeyeceğim, vaktimiz çok sınırlı. Biliyorsunuz, Eylül 2021’den itibaren Türkiye Ekonomi Modeli diye bir model uygulanmaya başlandı. Bunun bir model olmadığını, bunun hakikaten Türkiye’yi bir felakete götüreceğini o zaman biz de söyledik, aklı başında birçok insan söyledi; Hükümet bunu dinlemedi, ağır bir fatura ödetildi. Bunu, biz ağır faturayı yüksek enflasyon olarak, ciddi bir yoksullaşma olarak, hatta gıda krizi olarak, ciddi bir barınma krizi olarak, işte, makro dengelerimizde, faizde, kurda, enflasyonda, cari açıkta hepsinde tarih zirveler olarak, kötüleşme olarak gördük. Şimdi, bir politika değişikliğine gidilmeye çalışılıyor. Biz bunları seçim öncesi söyledik yani seçimlerden sonra dolar kurunun çok ciddi bir şekilde artacağını. Seçim öncesine göre yüzde 35 döviz kuru artışı var Türkiye’de

arkadaşlar. Bu çok ciddi bir devalüasyondur, bunu hakikaten bir ülkenin kaldırması çok zor ama bir kısım polise tedbirlerle, akıl dışı politikalarla, yüksek maliyetli politikalarla işte seçim öncesi dolar kurunu 18 civarında tuttular, şimdi 26 lira, yarın ne olacağını da kimse bilmiyor. Dolayısıyla, tamamen seçime odaklanmış bir anlayış vardı, şimdi faiz artışına gitti. Ne demişti Sayın Erdoğan? “Ben burada olduğum sürece bu faizleri düşüreceğim, ben asla faiz artışı yapmam.” derken 6,5 baz puan faiz artırdı, Merkez Bankasına göre ve piyasa beklentisi de bundan sonra faiz artış sürecinin de devam edeceği şeklinde. Dolayısıyla, sözlerde ve politikalarda bir tutarsızlık var. Vergi artışları yapıldı -birazdan detaylarına gireceğiz- ve şimdi bu politika değişikliği... Tabii, birtakım sözler verilmişti ücret ve maaş ayarlamalarına ilişkin. Bu sözlerin bir kısmı şimdi kenarından, kıyısından, köşesinden tırtıklanarak tutulmaya çalışılıyor ama -emekli maaşı kısmında anlatacağız- çok ciddi bir adaletsizlik yapılarak bu sözler tutuluyor. Oradaki bir söz de neydi? Sayın Erdoğan dedi ki: “En düşük memur maaşını 22 bin lira yapacağız ve buradaki artışı bütün emeklilere yansıtacağız.” Şu anda biliyorsunuz memurlarda ortalama artışın yüzde 74 olduğu söyleniyor ama emeklilerde lütfederek yapılacak artış yüzde 25. Dolayısıyla, aslında baktığımız zaman seçim öncesi sözler de tutulmuyor.

Şimdi, bu Türkiye Ekonomi Modeli ve kötü yönetimle Türkiye ağır bir fatura ödemek durumunda kalacak. Temel soru şu -yani Parlatmentonun görevi de bu, aslında siyasetin de görevi bu- yani bu faturayı kim ödeyecek? Bu faturayı biz herkese eşit olarak mı dağıtacağız, adil olarak mı dağıtacağız? Veya geçmişte bu yanlış politikalarından faydalanan zengin bir kesim vardı, onlara mı bu faturayı yükleyeceğiz? Temel soru bu. Şimdi, Hükümetin burada tercihi baktığımızda aslında bu ağır, yanlış ekonomi politikalarından en olumsuz etkilenen kesimin, yoksullaşan kesimin yine önümüzdeki faturayı da acı reçeteyi de içecek olanların veya faturayı ödeyecek olanların da yine bunlar olduğunu görüyoruz. Vaktim olursa birazdan detaylarını söyleyeceğim. Kur korumalı mevduattan çok ciddi para kazananlara herhangi bir fatura ödetilmiyor veya TÜFE'ye endeksli hazine kâğıtlarının elinde tutup yüzde 85 net, sıfır faizli getiri elde eden hiçbir kesime burada vergi getirilmiyor. Veya burada ucuz kredi yoluyla yani milyarlarca dolarlık para aktardığımız ve gelir transferi, servet transferi yaptığımız bir kesime özel hiçbir vergi getirilmiyor. Fatura ne yapıyor? İşte, genel olarak KDV'yi artırıyorsunuz, yüzde 18'den 20'ye, 8'den 10'a hatta bir kısım ürünlere 8'den 20'ye çıkartarak aslında yoğun halk kitlelerine ödetilen bir fatura var veya bu kadar yüksek enflasyon ortamında emekli maaşlarının yüzde 25'te tutularak emeklilere ödetilen bir fatura var. Bunları net bir şekilde görmemiz lazım.

Şimdi, tabii, Hükümet vatandaşla “Tasarruf et.” diyor. Vatandaşla fatura ödettiriyor ama bugüne kadar kamunun harcamalarıyla ilgili herhangi bir kısıtlama, kesinti yapılacağına ilişkin bir beyanatı oldu mu değerli arkadaşlar? Böyle bir şey olmadı. Yani israf kalemleri başta olmak üzere “Biz de birtakım lüksümüzden şu şekilde fedakarlık yapacağız, geçmişte yaptığımız yanlış harcamaları şimdi yapmayacağız.” diye bir beyanat gördük mü? Bununla ilgili bir düzenleme yapıldı mı? Yapılmadı. Kamudaki şatafat, saltanat, israf alabildiğince devam edecek. Veya yolsuzlukları azaltmaya yönelik olarak “Bugüne kadar hatalar yaptık, Kamu İhale Kanunu'nu çok fazla değiştirmekle ciddi yolsuzlukların önünü açtık. Biz bunları bundan sonra düzeltereğiz çünkü artık ağır bir fatura var önümüzde, bu faturayı toplumun bütün kesimlerinin ödemesi lazım.” deyip burada herhangi bir şeyin yapılmasına ilişkin bir beyanat var mı? Maalesef yok. Dolayısıyla, yine garibana fatura kesilmiş durumda maalesef, bunu net bir şekilde görmek lazım.

Şimdi, bu, bir defa KDV oranlarındaki artış meselesi... Değerli arkadaşlar, bakın, yıllarca ben bu işleri yapmış bir eski bürokratım. Yani bazen bu acı reçeteyi de sunan bürokratların içerisinde, o kadronun içerisinde yer almış bir bürokratım; onu da söyleyeyim. Biz, en zor zamanlarda dahi yirmi yıllık AK PARTİ hükümetleri döneminde defalarca önermemize rağmen bu KDV oran artışını kabul ettirememiştik

biliyor musunuz? Sayın Erdoğan bunların hiçbirisini kabul etmemişti; KDV'yle ilgili şeyleri... Yani çünkü bürokrasinin işi budur, bürokrasi bu teklifleri götürür siyaset kurumu bunun fizibilitesine bakar. Şimdi, bunlar kabul edilememişti; geldiğimiz noktayı anlamak açısından söylüyorum. Yani yirmi yıl boyunca hiçbir şekilde kabul etmediği bu KDV oran artışını maalesef kabul etmek durumunda kaldı Hükümet; geldiğimiz nokta açısından bu önemli.

Şimdi, tabii, bu, böyle matematiksel bir şey de değil yani KDV oranını artırdığım zaman direkt tahsilat artacak diye bir şey de yok. Siz denetimleri sıklaştırmadığımız zaman, siz yolsuzluk alanlarını kapatmadığınız zaman KDV iadeleri de buna paralel bir şekilde artacak. Bakın, bu ülke -yanlış hatırlamıyorsam 2006-2007'deydi- tekstil ve giyim kuşamdaki KDV oranlarını "Vergi iadeleri yoluyla yolsuzluk fazla oluyor." deyip düşürmüş bir Hükümet tarafından yönetiliyor; anlatabiliyor muyum? Yani o zaman siz "Ben bundan tasarruf ederim. KDV iadeleri çok fazla geliyor çünkü yüzde 18 üzerinden sanki KDV tahsilatı yapılmış gibi iade yapıyorum. Ben bunu yüzde 8'e düşürürsem net olarak gelir elde ederim, tasarruf elde ederim." diyen bir Hükümet bugün de şimdi tutuyor KDV oranlarını artırma gibi bir noktaya gidiyor.

Şimdi, sahte fatura hakkında burada Hükümeti ikaz ediyorum, öneride de bulunacağız diyoruz. Bakın, zaten akaryakıt, demir çelik başta olmak üzere Türkiye'de bütün alanlarda çok ciddi bir sahte fatura var. Bu KDV oranlarının artırılması, denetimler yapılmazsa sahte fatura işinin çok ciddi bir şekilde önünü açacak. Hiç olmazsa bir karar aldınız, bu kararın uygulanabilmesi için yani hiç olmazsa bir gelir artışı olabilmesi için de bu konunun önemli olduğunu söylüyorum. İade meselesi ve sahte fatura meselesinin üzerine bundan sonra çok daha titiz bir şekilde gitmeleri gerekiyor, bu olmazsa olmazdır.

Şimdi, vergi tahakkuk/tahsilat oranları var değerli arkadaşlar, vergiyi artırmak bazen illaki tahsilatın artacağı anlamına gelmiyor. Şimdi, önümüzde liste var, 2006 yılından itibaren bakıyorum, tahakkuk eden vergilerin tahsilat oranlarında ciddi düşme var. Yani 2006'yı baz alırsak yaklaşık 12 puan civarında bir düşüş var tahakkuk/tahsilat oranlarında arkadaşlar. Yani bunun anlamı şu aslında: Bu, tabii, büyük şirketlere yönelik bir kısım vergilerin büyük ölçüde alınamaması gibi bir şey, buna vergi ve cezalarını falan da ekleyerek söylüyorum. Şimdi, Hükümet vergi tahakkuk ettiriyor, ondan sonra ceza da koyuyor kimi zaman; sonra bu cezaların tamamını siliyor, faizlerin tamamını siliyor; vergiyi alamıyor, vergiyi alamadıkça ihtiyacı artıyor israf, şatafat bir yandan devam ettiği için; bu sefer vergi oranlarını tekrar artırıyor, vergi oranlarının tekrar artırılması tahakkuk/tahsilat oranlarını biraz daha düşürüyor. Geldiğimiz noktada yani son on beş yılda tahakkuk/tahsilat oranları için 2021 yılını baz alırsak -hadi o kötü bir yıl- 86'dan 64'e geliyor, 2022'de 71; 10 puanın üzerinde, nereden bakarsanız bakın, ortalamada 15 puan altına düşmüş. Bunun, 1 puanın anlamı nedir biliyor musunuz değerli arkadaşlar? Yani yeni vergi koymak yerine tahakkuk eden verginin tahsilat oranlarındaki 1 puanlık artışın bugün bize getirisi 40 milyar lira, 10 puan düzeltme yapılmış olsa 400 milyar lira zaten gelir gelecek ve en adil olanı yani çünkü normal, hukuken alman gereken vergiyi alacaksınız, adaletli bir iş yapmış olacaksınız; bu yöne gitmiyor Hükümet, şimdi sürekli vergi artırma yönüne gidiyor. Bunun da yanlış olduğunu... Vergi tahakkuk-tahsilat oranları mutlaka üzerinde durulması gereken bir husus. Bu anlamda Maliye Bakanlığına da Gelir İdaresine de çok iş düşüyor ve tabii, bunun arkasında siyasi iradenin de olması lazım, siyasi irade olmadan oradaki bürokratların, denetim elemanlarının bir şey yapma imkânı çok fazla yok. Burada tahakkuk-tahsilat oranlarının düşmesinde vatandaşın algısı şu: Tamam, yandaşlar vergi ödemiyor, bir kısım kayırılan şirketler var, onlar vergi ödemiyor, vergi gene milletin sırtına geliyor.

Şimdi, tabii, kıymetli konuşmacılarımız her maddeye ilişkin öneriler esnasında konuşacak, bölüm konuşmalarında arkadaşlar detaylara girecek, ben çok önemli gördüğüm bazı maddeler üzerinde durmak

istiyorum. Bir defa, memur maaşları meselesi... Burada memur maaşlarına ilişkin bir düzenleme yapılıyor. Bu düzenleme tabii, söz verilen şekilde yapılmış bir düzenleme değil esas itibarıyla çünkü memur maaşının bir sistemi var, o sisteme ilave bir şey konularak seyyanen zam türü bir şey ifade edildi, 8 bin lira. Bu artışla en düşük memur maaşı 22 bin liraya çıkarken 8 bin liralık kısım seyyanen olarak veriliyor. Bunun anlamı şu arkadaşlar: Ocak ve temmuz dönemlerinde katsayıların artışı yoluyla memur maaşlarında bir artış oluyordu malum, enflasyon ve Hükûmetin verdiği zam artış oranlarında. Bu seyyanen miktar bu otomatik artışlara tabi olmayacak. Dolayısıyla eğer özel bir düzenleme yapılmazsa bu seyyanen artışlara ilişkin olarak, hızlı enflasyonda bu 8 bin liralık kısım giderek eriyecek. Dolayısıyla, memurun bugün aldığı yani temmuz ayında aldığı maaşın reel olarak enflasyon karşısında eritileceği bir mekanizma bulunmuş durumda. Zaten kanun teklifinin bu kadar geç gelmesinin temel nedeni de buydu yani Mehmet Şimşek en sonunda böyle bir şeyi kendisi açısından... Onun açısından da rasyonel tabii çünkü ekonomi düzeltme yükümlülüğü vermişsiniz, o da bir yerden bu şekilde işini kesmenin yoluna bakıyor. Şimdi, tabii, bu seyyanen artışın böyle bir zararı var yani bu eritilecek, gelecek yıl bu 8 bin liranın reel değeri 4 bin lira olacak bir defa net bir şekilde, ondan sonraki yıl 2 bin liraya düşecek, o şekilde bu iş gidecek, eritilecek, gidecek.

Şimdi, tabii, bir sıkıntı da şu: Devletin bir hiyerarşisi var, bir sistemi var. İşte, insanların tahsil durumuna göre, tecrübe durumuna göre, kariyer mesleklerine göre, aldığı rütbelere göre memur maaşlarında bir kısım farklılaştırma var, buradaki makas giderek daraltılıyor. Dolayısıyla uzun dönemde kamu yönetimi açısından insanlar niye daha fazla eğitim alsın, niye daha fazla tecrübeli olsun, sıradan düz memur olarak giren niye bir kariyer mesleğine girsin? Buraları bozan yani buraları teşvik etmeyen bir sistem getiriliyor; bunun uzun dönemde Türkiye'nin kamu yönetimi açısından da sıkıntılı olduğunu bir not olarak buraya düşmek istiyorum millete olan borcumuz adına.

Şimdi, burada memur maaşlarına bir artış yapılıyor. İşte, asgari ücrete önceden bir artış yapıldı ama asgari ücret 11.400 lira. Bir de şöyle bir çarpıklık var, siyasetçi olarak bunu söylemenin tehlikeli olduğunu söylüyorum ama eski bir teknisyen olarak ve bu ülkeye karşı sorumlu bir vatandaş olarak söylüyorum: Şimdi, özel sektörde asgari ücret 11.400 lira. Kamuda asgari ücret ne? 22 bin lira. Kamuda iş garantisi veriyoruz, bir de özel sektörde verdiğimiz ücretin de 2 katı ücret veriyoruz. Tabii, burada fazla olan 22 bin lira değil, burada düşük olan özel sektördeki asgari ücrettir değerli arkadaşlar. İş garantisi yok ve maaşı da kamudaki asgari ücretin -bir anlamda asgari ücrettir yeni işe başlayanın ücreti- yarısı kadar; bu çarpıklığın da düzeltilmesi lazım asgari ücreti artırarak. Bu ekonomik koşullarda artırılabilir mi? O zaman, ortada hiç işveren kalmaz, firma kalmaz. Dolayısıyla doğru kararlar alacağız, ekonomiyi doğru yöneteceğiz, Türkiye'yi üretken hâle getireceğiz, verimli hâle getireceğiz ve ücret seviyesinin de yükseltilmesi lazım.

Şimdi, ücretlerin millî gelir içerisindeki payı veya katma değer içerisindeki payı... Türkiye İstatistik Kurumunun açıkladığı verilerdir değerli arkadaşlar. Şimdi, buraya da baktığımızda, ücretlerin -ismine ister "katma değer" deyin ister "millî gelir" deyin- payının çok ciddi bir şekilde düştüğünü görüyoruz. Örneğin, 2016 yılında 36,3'müş iş gücü ödemelerinin katma değer içerisindeki payı, 2022'de bu 26,5'a düştü değerli arkadaşlar, 2023'ün ilk çeyreğinde EYT nedeniyle bir artış var, onu dışarıda tutuyorum. Dolayısıyla burada yaklaşık 10 puanlık bir düşüş var. Bunun 1 puanlık anlamı nedir, biliyor musunuz? Yani iş gücü ödemelerinin katma değer içerisinde 1 puan düşmesi, çalışanların cebinden 250 milyar lira alınması demektir; 10 puanın anlamı da 2,6 trilyon liradır. Dolayısıyla bu yaptığımız şeyler yani memurlara, emeklilere verdiğimiz paralar kıyak değil, son on yılda alınan, geriletelen maaşlarında ve ücretlerinde çok ufak düzeltmelerdir. Dolayısıyla hiç kimse "Memura, emekliye -veya- işçiye kıyak yaptım." demesin.

3600 ek gösterge sözü vardı memurlara, bu yapılmadı. Bunun yapılmasını mutlak surette bekliyoruz.

Şimdi gelelim emekli aylıkları meselesine. Şimdi, memurlarda işte iyi kötü bir düzenleme yapılıyor, ortalama yüzde 74 maaş artışı olduğu söyleniyor. Bunu sağlayan veya bunu yapmamızı gerektiren ortam her neyse, bütçe imkânlarımızın fazlalığından mıdır, yoksa gerçek enflasyon çok yüksek olduğu için bu insanların alım gücü düştü, onların bir miktar alım gücünü artırmak için midir, neyse, bu sebeplerin tamamı emekliler için de geçerli arkadaşlar. Hatta, işte bir emekli maaşı kabaca çalışan maaşının ya yarısı veya üçte 1'i kadar. Yani çok daha düşük maaş alan emeklilere -memurun emeklisi olabilir, işçinin emeklisi olabilir- siz yüzde 25 artış yapacaksınız ama memurlara yüzde 74 artış yapacaksınız, bu kanun teklifini veren arkadaşlarımızdan birisi veya Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanımız bunun bir tane mantıklı izahını bize yapsın. Yani daha düşük maaş alıyor, çalışanın yarısı kadar, yarısından az maaş alıyor ve siz bunlara, bu emekliye yüzde 25 artış yapıyorsunuz ama çalışana yüzde 74 yapıyorsunuz. Bakın, yüzde 74'ün fazla olduğunu söylemiyorum, bugün 22 bin lirayla zaten zar zor geçinir bir aile, olması gereken o ama niye biz şimdi emeklileri böyle düşük maaşta tutuyoruz? Hatta, kimisi yüzde 25'i de almayacak yani kök maaşı -mesela, geçen paylaştım- 5.750 lira olan birisi, değerli arkadaşlar, yüzde 25 artış alacak çünkü 5.750 lira olanlar -biliyorsunuz- kendi maaşını almıyor, en az emekli maaşını alıyor, 7.500 lira alıyor ama artış neyin üzerinden yapılacak? 5.750 lira üzerinden yapılacak, onun maaşı 5.750 liradan 7.188 liraya çıkacak, yine 7.500 lirayı geçmediği için 7.500 liralık maaşı yüzde 25 artıştan sonra 7.500 lira olarak kalacak. Ya, böyle bir mantıksızlık dünyanın neresinde var değerli arkadaşlar? Bunun mutlak suretle düzeltilmesi lazım.

Bizim burada çok net önergemiz olacak yani bizim en azından -devletin imkânlarını filan da düşünerek- her emekliye de 4 bin TL seyyanen artış yapılması hususunda da bir önergemiz olacak. Bu önergeye mutlak suretle destek bekliyoruz. Yani Sayın Cumhurbaşkanı bunun düzeltileceğini söyledi, Sayın Bahçeli'nin grup konuşmasında buna yönelik birtakım eleştirileri veya değerlendirmeleri de oldu. Buna ilişkin önergeyi de göreceğiz. Bu aslında bizim Genel Kurulumuz açısından da bir samimiyet testi olacak. Değerli arkadaşlar, dolayısıyla emeklilerle ilgili bu sıkıntının mutlak suretle düzeltilmesi lazım.

Ek motorlu taşıtlar vergisi tamamen adaletsiz bir vergidir, vergi dönemi bitmişken yapılmış bir vergidir ve bu muhtemelen Anayasa Mahkemesinden zaten dönecek.

Bu konut meselesi... Şimdi, konutlarda kira bedelleri yüzde 25'te sınırlı tutuluyor, bu bir yıldır böyleydi, uzatılıyor. Şimdi, burada temel sorun... Biz bunu söylediğimiz zaman bir kısım AK PARTİ'li arkadaşlar "Ya pandemi oldu, Rusya-Ukrayna savaşı filan var, konut fiyatları ve kiralardan artıyor." diyor.

Arkadaşlar, teşhisi yanlış yaparsanız tedaviniz yanlış olur. Konut fiyatlarındaki artışın sebebi bu değildir, sizin yanlış uyguladığımız politikalar. Bir tane grafik göstermek istiyorum burada. Bakın, bu, Türkiye'de konut fiyat endeksi yani şurada işte artışlar var 2010 yılından itibaren, şurası 2021 yılı artışı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayalım lütfen.

ERHAN USTA (Devamla) – 2021 Eylül ayında ne yapıldı? Bu yanlış para politikası. Bakın, konut fiyatlarındaki artış ve ona paralel olarak kiralardaki artış bundan sonra oldu, kimse gidip bunu Rusya-Ukrayna savaşına, pandemiye filan bağlamasın. Sizin yanlışlarımızın bedelini bu millet ağır bir barınma krizi olarak bu ülkede ödüyor değerli arkadaşlar.

Dolayısıyla, bir defa bu tespiti doğru yapmanız lazım. Yüzde 25, tamam, buna mecburen destek vermek durumundayız ama bu hiçbir şeyi çözmeyecek. Yeni tayin olan memuru, işçiyi ne yapacaksınız veya bu parayla geçinen ev sahibini ne yapacaksınız? Enflasyonu düşürmeye birtakım polise tedbirlerle bu işi çözmek gibi bir şeyin olması mümkün değildir.

Bir kısım istisnalar kaldırılıyor firmalar yönünden, ona destek veriyoruz, kurumlar vergisiyle ilgili artış -her ne kadar dönem bitmiş olmasına rağmen- doğrudur zaten oradaki sektör bankacılığın farklılaştırılması meselesi daha önceden bizim İYİ Parti olarak Plan ve Bütçe Komisyonunda verdiğimiz önergeye paralel bir düzenlemedir. Dolayısıyla orayı da desteklediğimizi ifade etmek istiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Devamla) – Sayın Başkanım, bir dakika daha alabilir miyim?

BAŞKAN – Lütfen toparlayalım.

ERHAN USTA (Devamla) – Teşekkür ederim.

Fakat bu geçici 1’inci maddeyle yapılan ödenek ekleme yetkisi tamamen yanlış bir şey değerli arkadaşlarım. O zaman, biz Parlamento olarak niye bütçe yapıyoruz? Yani istediği yere, istediği parayı ekleyecekse Cumhurbaşkanı niye bütçe yapıyoruz, bu 600 kişiye niye maaş veriliyor? En önemli hakkıdır Meclisin bütçe hakkı. Şimdi, bunu böyle yaparsanız işte güven oluşturmazsınız. Ondan sonra, ne yaparsanız yapın ağır fatura ödetin, ağır reçete ödetin, 5 kuruş sermaye gelmez; ondan sonra, Mehmet Şimşek’in ilk ziyareti Katar olur arkadaşlar. Katar sizin rasyonel politikalarınıza para vermiyor, Katar tavize para veriyor yani Mehmet Şimşek’e gerek yoktu Katar’dan para getirmek için, zaten bazı işleri yapınca, birtakım rant kapılarını açtığınız zaman Katar’dan o para geliyor. Dolayısıyla sağlam, ucuz finansmana ihtiyaç vardır, bu da güven artırıcı politikalarla olur. Yanlışlar yapılmaya devam ediliyor, Türkiye’yi bu yanlışlara lütfen sokmayın. Bu millet bizim milletimiz, bizim milletimiz en iyisini hak ediyor, biz de burada İYİ Parti Grubu olarak doğru işler yapmanız konusunda size tavsiyelerde bulunuyoruz. Lütfen, seslerimize kulak verin; özel görüşmelerde, toplantılarda bu tavsiyelerimizin daha fazlasını yapma imkânımız olacaktır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın İsmail Faruk Aksu.

Buyurun Sayın Aksu. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz yirmi dakikadır.

MHP GRUBU ADINA İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 33 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin tümü üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz aldım. Gazi Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin 28’inci Dönemindeki ilk konuşmamda cumhuriyetimizin kuruluşunun 100’üncü yılını idrak ettiğimiz süreçte öncelikle Meclisimizin ilk Başkanı, cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk başta olmak üzere tüm kurucu kahramanları, muhterem ecdadımızı ve aziz şehitlerimizi rahmet ve saygıyla anıyorum.

Türk milletinin engin ferasetiyle 14 Mayıs 2023 seçimlerinde ortaya çıkan millî irade doğrultusunda şekillenen yeni dönem Türkiye Büyük Millet Meclisinin millî birlik ve dayanışma anlayışı içerisinde devletimizin bekasına, ülkemizin kalkınmasına, milletimizin huzur ve refahına katkı sağlayacak yasama ve denetim faaliyetlerini gerçekleştirmesini temenni ediyorum.

Görüşmekte olduğumuz kanun teklifi, esas itibarıyla 6 Şubat’ta meydana gelen, 11 ilimizde büyük bir yıkım ve can kaybına neden olan depremlerin yol açtığı ekonomik kayıpların telafisi ve bölgenin yeniden imarına ilişkin bazı düzenlemeleri içermektedir. Teklifte ayrıca, memur ve emekli aylıklarında artış, işverene asgari ücret desteği, konut kira artışının sınırlandırılması, Covid-19 nedeniyle uygulanan idari para cezalarının iadesi, Covid-19 nedeniyle izinli olan hükümlülerin beş yıl daha erken denetimli serbestliğe ayrılmaları ve toplum kesimlerine yönelik çeşitli düzenlemeler öngörülmektedir.

Değerli milletvekilleri, Milliyetçi Hareket Partisi olarak, maruz kaldığımız deprem felaketinden sonra önceliğimizin depremin yaralarını sarmak olduğunu, 28'inci Dönem Türkiye Büyük Millet Meclisinde de öncelikle depremin sebep olduğu ekonomik kayıpların telafisi ve hayatın normalleştirilmesi için gerekli düzenlemelerin yapılması gerektiğini dile getirdik. Zira, deprem bölgesinde evi ve iş yeriyle birlikte hayalleri yıkılan, yakınlarını kaybeden insanlarımız sıkıntı içindeyken hiçbirimizin huzur içinde olamayacağına inandık. Bu nedenle, millî dayanışma içinde acıları paylaşarak azaltmayı, giden canlar geri gelmesede yaraların hızla sarılması için her türlü adımın atılmasını gerekli gördük. Daha ilk andan itibaren devletimiz tüm kurum ve kuruluşlarıyla kurtarma, barınma, beslenme ve diğer ihtiyaçların hızlı bir şekilde karşılanabilmesi amacıyla eş güdüm hâlinde hareket etmiş ve hiçbir vatandaşımız mağdur edilmemiştir. OHAL kararnameleleri ve Cumhurbaşkanı kararlarıyla deprem bölgesine ve depremzede vatandaşlarımıza yönelik önemli ekonomik ve sosyal destek tedbirleri devreye konulmuş; adalet, güvenlik, eğitim, sağlık, maliye, imar gibi kamu hizmetlerinin sağlıklı icrasına ilişkin düzenlemeler hayata geçirilmiştir. Diğer yandan, kalıcı konut ve iş yerlerinin yapımına hızlıca başlanılmış, üretimi planlanan 650 bin konutun yaklaşık 319 bininin bir yıl içinde afetzede vatandaşlarımıza teslim edileceği açıklanmış, 180 bin konutun yapım ihalesi gerçekleştirilmiştir. Milliyetçi Hareket Partisi ilk anından itibaren deprem bölgesinde vatandaşlarımızla birlikte olmuştur. Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli Bey'in talimatlarıyla milletvekillerinden oluşan bir heyet hemen deprem bölgesine gönderilmiş, ayrıca, partimizin MYK üyeleri, milletvekilleri ve bilim insanlarından oluşan depreme ve sonuçlarına ilişkin çalışmalarla birlikte ülkemizin deprem gerçeği karşısında alınabilecek önlemlere ilişkin bilimsel faaliyet yürütecek bir deprem izleme ve değerlendirme komisyonu ile milletvekillerimizden oluşan yüzyılın deprem felaketini inceleme komisyonu kurulmuş, depremden etkilenen vatandaşlarımızla bir araya gelerek devam eden sorunlarını ve mevcut ihtiyaçlarını yerinde karşılamak amacıyla bir çalışma başlatılmıştır.

Tekraren ifade etmek isterim ki Milliyetçi Hareket Partisi olarak önceliğimiz, asrın felaketi depremin yaralarının bir an önce sarılmasıdır, bu doğrultuda, vatandaşlarımızın hayatının normalleştirilmesi adımlarının hızla atılması yanında deprem, sel, heyelan, yangın, çığ gibi tüm afetlerin olumsuz etkilerini azaltmaya katkı sağlayacak mevzuat altyapısının hazırlanmasına, sağlıklı bir risk yönetiminin hayata geçirilmesine yönelik etkin politikaların, kurumsal yapıların, teknolojik ve insan gücü kapasitesinin süreklilik içerisinde artırılmasıdır. Bu anlayışla değerlendirdiğimiz ve desteklediğimiz kanun teklifiyle depremlerin etkilerinin azaltılmasına yönelik alınan tedbirler nedeniyle ortaya çıkan finansman ihtiyacının karşılanmasına katkı sağlanmasını teminen bir defaya mahsus olmak üzere 2023 yılı için ek motorlu taşıtlar vergisi ihdas edilmektedir. Kurumlar vergisi oranları banka ve finans kurumlarında yüzde 25'ten 30'a, diğer mükelleflerde ise yüzde 20'den 25'e çıkarılmaktadır. Bununla birlikte, ihracatın desteklenmesi amacıyla ihracat kazançları üzerinden alınan kurumlar vergisinin yüzde 24 yerine yüzde 20 oranında uygulanması temin edilmektedir. ÖTV Kanunu'na ekli (I) ve (III) sayılı listelere ilişkin Cumhurbaşkanına verilen yetkilerde değişiklik yapılarak akaryakıt ürünleri malların yeniden belirlenen maktu vergi tutarlarını 5 katına kadar artırmaya yetki verilmekte, geri kazanım katılım paylarının Cumhurbaşkanınca yeniden belirlenmesine imkân sağlanmakta, kurumların en az iki yıl süreyle aktifinde bulunan taşınmazların devir ve teslimlerine ilişkin KDV istisnası da kaldırılmaktadır.

Yeni konutların yapımı sırasında yer seçiminde yaşanan sıkıntıları gidermek amacıyla mera ve orman nitelikli taşınmazların sadece deprem bölgesinde ve belirli şartlarla geçici veya kesin iskân alanı olarak ilanına imkân sağlanmaktadır. Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları tarafından inşa edilip afetzedelere bağışlanacak konutların teslim ve hizmetleri katma değer vergisinden istisna tutulmaktadır. Deprem bölgesinde yer alan sanayi sitelerinin zararlarının tazminine ve yeniden inşasına imkân

sağlanmakta, genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde inşaat kredisi verilmesi ya da bina yaptırılmasına yönelik hak sahipliği ve borçlandırmaya ilişkin iş ve işlemlerin e-devlet üzerinden de yapılabilmesi öngörülmekte, ayrıca AFAD'a depremle ilgili projelerde ithalat, teslim ve diğer hizmetlere yönelik bazı muafiyet ve istisnalar getirilmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kanun teklifiyle yapılan önemli bir düzenleme de memur ve emekli aylıklarının artırılmasına ilişkindir. Bilindiği üzere kamu çalışanlarımızın ve emeklilerimizin mali ve sosyal haklarında iyileştirmeler yapılarak refah seviyelerinde artış sağlanması amacıyla Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin uygulandığı dönemde Cumhurbaşkanlığı birlikteliğinde birçok düzenleme yapılmıştır. Bu kapsamda son olarak geçtiğimiz mart ayında kamu çalışanları ve emeklilerimizin aylık ve ücretlerinde toplu sözleşmeyle kararlaştırılanın üzerinde yüzde 30 oranında artış yapılmış, bayram ikramiyeleri 2 bin liraya, en düşük emekli aylığı ise 7.500 liraya çıkarılmıştır.

Diğer yandan, uzun zamandan beri çalışanlarımızın beklentisi olan EYT mağduriyeti giderilerek 2 milyon 250 bin vatandaşımızın emekli olabilmesine imkân sağlanmıştır.

Asgari ücretin ve çalışanların asgari ücret kadar olan gelirlerinin vergi dışı bırakılması tarihi nitelikte bir gelişme olmuştur. 2022 yılında 2 defa olmak üzere net asgari ücrette yüzde 95 oranında artış yapılmış, 2023 yılı için yapılan yüzde 54,6 artışla net asgari ücret önce 8.506 liraya, temmuz ayından itibaren de yüzde 34 artışla 11.400 liraya yükseltilmiştir.

Sözleşmeli personelin kadroya geçirilmesi sağlanmış, reformist bir adımla tüm memur ve emeklilere genel anlamda 600 puanlık ek gösterge artışı yapılarak birçok kamu çalışanın 3600 ek gösterge beklentisi karşılanmıştır.

Muhtar ödeneği ve güvenlik korucularının aylık ücretleri asgari ücret tutarına çıkarılmıştır. Mülki idare, güvenlik, eğitim çalışanları ile hekimler başta olmak üzere sağlık çalışanlarının çalışma şartlarında ve mali haklarında iyileştirmeler yapılmıştır. Çalışanlara işverenlerce yapılan doğal gaz, elektrik ve yemek ödemeleri vergiden istisna tutulmuştur. Anılan bu düzenlemelerin devamı niteliğinde olan bu teklifle ise kamu çalışanları ve emeklilerimizin refah düzeyinin artırılması amacıyla ilave iyileştirmeler yapılmaktadır. Bu kapsamda, 6'ncı dönem toplu sözleşme gereğince kamu görevlilerinin aylık ve ücretlerinde 1 Temmuz-31 Aralık 2023 tarihleri arasındaki dönem için enflasyon farkı dâhil yapılması gereken yüzde 17,55 artışa ek olarak memur maaşlarına 15965 gösterge rakamının memur aylık katsayısıyla çarpımı sonucu bulunan 8.077 lira tutarında ilave ödeme yapılması öngörülmektedir. Buna göre en düşük memur maaşı yüzde 86, yıllık kümülatif olarak ise yüzde 141,8 oranında artışla 22.017 liraya yükseltilmekte, bu artışa bağlı olarak tüm memur maaşları da değişik oranlarda artırılmaktadır. Diğer yandan, memur, SSK ve BAĞ-KUR emeklilerinin aylıklarında toplu sözleşme ve enflasyon farkına bağlı yüzde 17,55 ve yüzde 19,30 artışa ilave refah payı verilmek suretiyle emekli aylıklarının yüzde 25 oranında artırılması sağlanmakta, bu şekilde 2023 yılında kümülatif olarak en düşük emekli aylığında yüzde 114,3 oranında artış yapılmış olmaktadır. Milliyetçi Hareket Partisi olarak memurlarımıza ve emeklilerimize yapılacak zamların destekçisiyiz. Bununla beraber, memur maaşlarına ilavesi planlanan 8.077 liralık seyyanen artışın kök ücrete ve aynısıyla emekli maaşlarına yapılmasını da beklentimiz ve talebimiz olarak ifade ediyoruz. Bugüne kadar çalışan ve emeklilerimizin, esnaf, çiftçi ve sanayicimizin haklı taleplerine nasıl ki kol kanat germiş, çözümüne katkı sağlamış isek bundan sonra da her daim yanlarında olacak, onların hayatını kolaylaştıracak adımların takipçisi olmaya devam edeceğiz.

Bunun yanında, çalışanlar ve emekliler arasındaki statü, istihdam unvan, sınıf ve kuruma bağlı farklılıkların ve karmaşanın giderilmesi için kamu çalışanlarının hukuki ve mali statüleri ile emeklilerin

norm ve standart birliğini sağlamaya dönük reformist adımların atılmasına ilişkin düzenlemelerin yapılmasına da gayret göstereceğiz.

Kanun teklifiyle çeşitli toplum kesimlerini ilgilendiren önemli başka düzenlemeler de yapılmaktadır. Bunların başında, vatandaşlarımızın mağduriyetine yol açan aşırı kira artışlarının önüne geçmek amacıyla konut kiralardaki artış oranının bir yıl daha yüzde 25’le sınırlandırılması gelmektedir.

Bir diğer önemli düzenleme ise üretimi ve istihdamı desteklemeye dönük olarak işverenlere verilen asgari ücret desteğinin 2023 yılı Temmuz-Aralık döneminde aylık 500 liraya yükseltilmesidir.

Ayrıca, Covid-19 salgını kapsamında verilen idari para cezalarının vatandaşlarımıza tebliğ edilmemesi, edildiye ödenmemesi, ödendiye ilgililerine iade edilmesi de kanun teklifinde yer almaktadır.

Diğer taraftan, teklifte yer verilen bir başka önemli düzenlemeyle de 31 Temmuz 2023 tarihi itibarıyla Covid-19 izninde bulunan hükümlülerin beş yıl daha erken denetimli serbestliğe ayrılmasına ve bu tarih itibarıyla denetimli serbestlikte olup da izinli sayılanların yükümlülüklerinin kaldırılmasına imkân sağlanmaktadır.

Yine, 31 Temmuz 2023 tarihi itibarıyla kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan ve iyi hâli olan hükümlülerin üç yıl daha erken açık ceza infaz kurumuna dönebilmeleri, bu hükümlülerin cezalarının süresine göre en az üç aylık açık ceza infaz kurumunda kalmak şartıyla üç yıl daha erken denetimli serbestliğe ayrılabilmesi de temin edilmektedir.

Kanun teklifiyle, Cumhurbaşkanına, 2023 yılında, kamu personelinin mali ve sosyal haklarında iyileştirme, EYT, en düşük emekli aylığı ve bayram ikramiyelerindeki artış gibi sebeplere dayalı olarak ihtiyaçla sınırlı olmak kaydıyla ödenek ekleme imkânı getirilmekte, ayrıca net borç kullanım tutarını 3 katına kadar artırma yetkisi de verilmektedir.

Öte yandan, kanun teklifiyle, kur korumalı mevduat uygulamasında Hazine ve Maliye Bakanlığına ilişkin yetkiler Merkez Bankasına devredilmekte, Kültür ve Turizm Bakanlığının döner sermaye bütçesinden Bakanlık bütçesine kaynak aktarımına imkân sağlanmakta, Anayasa Mahkemesi kararlarına uygun olarak aile hekimlerine ilişkin bazı düzenlemelere de yer verilmektedir.

Değerli milletvekilleri, bildiği gibi, dünya, pandemi ve ardından yaşanan Ukrayna-Rusya savaşının etkisiyle üretimde daralma, gıda ve enerji krizi ve devam eden enflasyonist bir süreçle karşı karşıya kalmış, küresel ekonomide yaşanan bu sıkıntıdan Türkiye ekonomisi de etkilenmiştir. Buna rağmen, Türkiye, uyguladığı politikalarla bu süreci başarıyla yöneten ülkelerden biri olmuştur. Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin uygulandığı son beş yılda ekonomik operasyonlara, deprem, sel, yangın ve diğer doğal afetlere, küresel ekonomide yaşanan önemli sıkıntılara rağmen Türkiye ekonomisi en çok büyüyen, en fazla istihdam yaratan, enerji haric cari fazla verebilir hâle gelen, bütçe açığını gayrisafi yurt içi hasılaya oranla yüzde 1’e düşüren en az borçlu ülkelerden biri olmuştur. On iki yıl üst üste büyüyen Türkiye ekonomisi büyüme eğilimini devam ettirerek 2023 yılı birinci çeyreğinde yakaladığı yüzde 4 büyüme oranıyla on bir çeyrek kesintisiz ve güçlü büyüme performansını da sürdürmüştür. Salgın öncesi 2020 yılı Şubat ayında 27 milyon 355 bin olan istihdam 2023 yılı Mayıs ayında 4 milyon 361 bin kişi artışla 31 milyon 716 bin kişiye çıkmış, işsizlik oranı da 2014 yılından bu yana en düşük seviye olan yüzde 9,5 olmuştur. Salgının derinden hissedildiği 2020 yılı Nisan ayına göre ise ilave istihdam 6,5 milyon kişiyi aşmıştır. Tüketici fiyatları enflasyonu 2022 yılı Ekim ayındaki en yüksek nokta olan yüzde 85,51’den sonra Haziran ayında yüzde 38,21’e gerilemiş, alınan tedbirler ve etkili mücadeleyle inşallah daha da gerileyecek, bu süre içinde vatandaşlarımızın alım gücünü enflasyona karşı korumaya dönük politikaların uygulanmasına da devam edilecektir.

Dış politikada atılan tarihî adımlar, terörle mücadelede elde edilen başarılar ve ortaya konulan millî politikalar huzur ve güven ikliminin tesisini mümkün kılmış, egemenlik haklarımızı koruma kararlılığımız tüm dünyaya gösterilmiştir. Bunlarla birlikte, teklifin ana konusu olan Kahramanmaraş merkezli depremler nedeniyle yılın ilk altı ayında kamu harcamalarının beklenenin ötesinde gerçekleşmesi ekonomide ilave tedbirler alma zarureti ortaya çıkarmıştır. İnaniyoruz ki görüştüğümüz kanun teklifinin kabul edilip yürürlüğe girmesiyle bu yük azalacak, millî dayanışma içerisinde yaralar hızla sarılacaktır.

Cumhuriyetimizin 100'üncü yıl dönümünde millî birlik ve kardeşlik ruhuyla, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin sağladığı istikrarla ve Cumhurbaşkanlığı birlikteliğiyle ülkemizin kalkınması, milletimizin huzur ve refahı için samimiyetle gayret göstermeye, milletimizin talep ve beklentilerini yerine getirmeye devam edeceğiz.

Bu düşüncelerle kanun teklifinin ülkemize ve milletimize, çalışan ve emeklilerimize hayırlı olmasını diliyorum, sizleri saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

VIII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in İzmir Milletvekili Tuncay Özkan'ın annesinin vefatına ilişkin konuşması

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, İzmir Milletvekili Sayın Tuncay Özkan'ın annesinin vefat ettiğini öğrendik. Merhumeye rahmet, Sayın Özkan'a da başsağlığı dilekelerimizi Başkanlık Divanı olarak sunmak istedik.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve 20 Milletvekilinin 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifi için Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/1264) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 33) (Devam)

BAŞKAN - Şimdi Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi Grubu adına Sayın Sezai Temelli.

Süreniz yirmi dakikadır.

Buyurun Sayın Temelli. (Yeşil Sol Parti sıralarından alkışlar)

YEŞİL SOL PARTİ GRUBU ADINA SEZAI TEMELLİ (Muş) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Her şeyden önce, sözlerime, tabii, sizin yönettiğiniz bir Genel Kurulda konuşmanın dayanılmaz hafifliğiyle, dayanılmaz keyfiyle başladığımı belirtmek isterim.

Tabii, bu acı haber sonrası da Sayın Özkan'a da taziyelerimi iletıyorum.

Bir torba yasa görüşüyoruz, sıra sayısı 33 fakat bu yasaya “torba yasa” demek çok da mümkün değil çünkü artık bir çuval yasayla karşı karşıyayız. Yasanın içine baktığımızda içinde yok yok; aile hekimliğinden yaşlı bakımına, askerî okul öğrencilerinin eğitim süresinden zeytinlik alanların imara açılmasına, aklınıza gelebilecek her şey var. Dolayısıyla artık bir çuval yasa fakat bunun etiketi, deprem. Dolayısıyla deprem gibi bir konuyu etiketlediğiniz zaman her türlü şeyi içine koymanız sanki mümkünmüş gibi bir anlayışla bu çuval yasa önümüze gelmiş durumda. Peki, yasanın içine baktığımızda, gerçekten depremle ne kadar alakası var diye incelediğinizde, bütün bu yasa teklifinin içindeki tekliflere baktığımızda belki yüzde 20'si, 25'i depremle alakalı olarak karşımıza çıkıyor.

Bir de böyle bir yasa yapma tekniğine zaten hem anayasal olarak da hem yasa yapma anlayışı olarak da hem de bütçe hakkı anlamında itirazlarımız var, bunları dile getireceğiz ama bir de şöyle bir şey var: Sanki diğer komisyonlar işlevini yitirmiş gibi tek bir Komisyon -Plan ve Bütçe Komisyonu- her konunun uzmanı anlayışıyla göreceğimiz bu yasa teklifi içindeki bütün konulara el atmış ve Komisyondan geçmiş durumda. Bu, kabul edilebilir bir şey değil; bu, yasanın ruhuna da aykırı bir şey, yaptığımız işin içeriğine zaten tümüyle aykırı. Dediğim gibi bir deprem etiketi var ve bu deprem etiketi olduğu içinde sanki her şey mübahmış gibi anlaşılıyor ve bunun üzerinden konuşuluyor. Gerçekten öyle mi? Deprem ne zaman oldu? 6 Şubat'ta. Şimdi, temmuz ayındayız, aradan beş ay geçmiş. Deprem konusunda hassas olmak kadar doğal bir şey yoktur. Depremün yaralarını sarmak konusunda üzerimize düşen her şeyi hep birlikte tabii ki yapmak zorundaydık ama şubat ayında yapmak zorundaydık, mart ayında yapmak zorundaydık, Meclisi kapatmadan yapmak zorundaydık. Meclis kapandı gitti, seçimler yapıldı, geldik şimdi, depremin yaralarını sarmak için torba yasa teklifini görüşmeye. Bu, gayriciddi bir yaklaşımdır. Bu, depremedelere yönelik aslında hiç de kabul edilemeyecek bir tavrıdır. Dolayısıyla, AKP-MHP iktidarı bunun öz eleştirisini de vermeli, hesabını da vermek zorundadır.

Bu yasa teklifine baktığımızda, içeriğini incelediğimizde, depremden çok aslında bir seçim nedeniyle oluşmuş olan belli sorunların giderilmesine yönelik bir çalışmanın yapıldığını görüyoruz. Zaten Türkiye uzun süredir bir ekonomik buhranın içinde, uzun süredir bir siyasi buhranın içinde. AKP iktidarı yirmi bir yıldır bu ülkeyi yönetiyor, yirmi bir yılın sonunda geldiğimiz yer derin bir ekonomik buhran, derin bir siyasi buhran iklimidir. Bu siyasi ve ekonomik buhranın üzerine tabii ki özellikle son beş yıldır Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi olarak adlandırılan bir yönetim anlayışı çok daha büyük yükler, maliyetler getirmiştir. Bu koşullarda gidilen seçimin de kazanılması adına her türlü seçim yatırımı fütursuzca hayata geçirilmiş ve işte, şimdi, onu telafi etmek adına, bu buhrandan çıkmak adına her türlü kaynak arayışına başvurulmaktadır. Depremün maliyetinin çok çok ötesinde bir maliyetle bir seçim süreci yaşadık aslında, baktığımızda bunu çok net görebiliyoruz. Örneğin, burada zikredilen birçok başlıkta, işte “deprem vergisi” “depreme dair vergilerin artırılması” “depreme ilgili çeşitli mevzuların ele alınması” denildiğinde, şunu çok iyi biliyoruz ki eğer bunu başlığa koymazsanız bu Anayasadan zaten dönecekti. 1999'da da deprem oldu, büyük bir felaketti, Meclis toplandı, 1999 yılında deprem vergilerini yasalaştırdı, daha sonra kalıcı hâle geldi. Bu deprem vergilerinin cari fiyatlarla karşılığı yaklaşık 86 milyar lirayı bulmuş durumda fakat bunlar harlandı. Nasıl mı harlandı? Bugünkü Hazine ve Maliye Bakanı 2011 yılında da Bakandı, o zamanki açıklamasında gayet böyle “cool” rahat bir şekilde bize şunu söyledi: “Tabii ki harcadık, yollar yaptık, köprüler yaptık.” dedi. Şimdi, deprem vergisi alıyorsunuz, Bakan yine aynı Bakan, teknik yine aynı teknik; acaba bu vergileri nereye harcayacaksınız? Yine yol mu yapacaksınız? Yine köprü mü yapacaksınız? Gerçi yapılacak yol, köprü de kalmadı, bir israf ekonomisi anlayışıyla geldiğimiz yer aslında bize bunu gösteriyor.

Deprem vergisi almak aslında toplumsal dayanışma adına yapılan bir hamledir. Peki, burada gündeme gelen vergiler bir toplumsal dayanışmaya mı karşılık geliyor yoksa bir toplumsal çöküşe mi karşılık geliyor? Bakın, kurumlar vergisini yüzde 20'den yüzde 25'e çıkarıyorsunuz. Türkiye'de efektif kurumlar vergisi yükünün yüzde kaç olduğunu biliyor musunuz? Yüzde 8 ile 9 arasında. Zaten siz kurumlardan vergi alamıyorsunuz, almanız da mümkün değil çünkü böyle bir piyasa yapısı altında kurumlar kurum kazançları üzerinden size vergi vermez; onu maliyetlerine yansıtır, tüketiciye aktarır ve o vergiyi aslında nihai tüketici öder. Nihai tüketicilerin de büyük bir kısmı emekçilerdir, yoksullardır, dolayısıyla da bu verginin yükünü, alamadığımız verginin yükünü yoksullar, emekçiler taşır yani adaletsizdir, bir toplumsal dayanışma ruhuyla

alınacak bir vergi asla değildir. Kurumlar vergisindeki istisnalar, muafiyetler bu durumdayken kurumlar vergisi artışının bir karşılığı olmayacaktır.

Bir başka vergi, katma değer vergisi, dolaylı vergiler, özel tüketim vergileri; bunlar zaten başlı başına bir adaletsizlik vergileridir. Türkiye’de dolaylı vergilerin oranı yüzde 70. Şimdi, cuma günü ek bütçe gelecek. Ek bütçede vergi teklifleri var, yüzde 80’e çıkmış yani adaletsizlik, bu hakkaniyetsizlik devam ediyor. Bu vergi yapısıyla, bu vergi sistemiyle zaten herhangi bir sorunu çözmek mümkün değil. Türkiye’nin en büyük sorunu, adalet sorunu. Herhangi bir alanda bir adalet sorununu çözmek istiyorsanız önce dönüp vergide adaleti sağlamanız gerekiyor çünkü ekonomik olan siyasedir ama siyaseten izlemiş olduğunuz yol, aslında bu ekonomi politikalarını topluma dayatmaya devam ediyor. Evet, kaynak arıyorsunuz, kaynağa çok ihtiyacınız var çünkü ülkenin bütün kaynaklarını çarçur ettiniz, heba ettiniz. Şimdi de yollara düşmüşsünüz, kaynak arıyorsunuz. Hazine Bakanı, Türkiye’de kaldığı süreden daha fazlasını Arabistanlı Lawrence gibi Arabistan çöllerinde geçiriyor, kaynak arıyor, sürekli kaynağa ihtiyacı var. Fakat bu kaynakları bulup nasıl harcayacağımızı çok iyi biliyoruz, geçmişte de buna benzer kaynaklar buldunuz. Sizin kaynak bulma tecrübenizi, yönteminizi çok iyi biliyoruz. Üç şekilde kaynak buluyorsunuz: Bir, özelleştirmeler yoluyla. Yani halka ait, topluma ait üretici işletmeleri, KİT’leri özelleştirip halka satıyorsunuz. AKP iktidarının ilk döneminde 66 milyar dolarlık özelleştirme yapıldı. Bugüne kadar 70 milyar dolarlık özelleştirme yaptınız. 70 milyar dolar nerede? Eğer onu, o kaynağı doğru değerlendirseydiniz belki sonuçlar böyle olmayacaktı fakat bırakın kaynağı doğru değerlendirmeyi, özelleştirme zaten başlı başına büyük bir hatadır. Hata olduğunu bütün dünya öğrendi, bütün dünya bu anlayıştan vazgeçti, siz vazgeçmiyorsunuz. Vazgeçmediğiniz için de işte böyle bir yoksulluğu bu ülke yaşıyor, böyle bir işsizliği bu ülke yaşıyor.

Bir başka kaynak bulma yönteminiz; borçlanma. İnanılmaz borçlandınız. Hani bize sürekli şeyi anlatıyorsunuz ya; Maastricht Kriterlerine göre Türkiye’nin borç yükü aslında katlanılabilir bir yük. Sizin bu anlayışınıza göre Hollanda perişan, İtalya perişan, Almanya perişan; sürünüyorlar, büyük krizler, buhranlar içinde yaşıyor olmaları lazım, oysa hiç de öyle değil. İtalya’da borç yükünün gayrisafi millî hasılaya, yurt içi hasılaya oranı yüzde 110 ama İtalya’da böyle bir enflasyon yok, İtalya’da böyle bir kriz yok. Hollanda’da yüzde 120, Hollanda’da böyle bir kriz yok. Avrupa OECD ülkeleri ortalamasının hepsi yüzde 60’ın üzerinde, kimse bu konuda Maastricht Kriterini tutturmuyor. Siz tutturuyorsunuz, biz perişanız, bırakın bunu da tutturmayın. Yani bunu tuturmaktan dolayı böyle bir perişanlığı yaşayacaksak tutturmayın çünkü bunu tutturmak aslında Kopenhag Kriterleri yoksa, ekonominin diğer alanlarında yapısal sorunları çözememişseniz hiçbir şey ifade etmez, etmiyor da.

Üçüncü bir yönteminiz daha var kaynak bulmada. Eskiden IMF’nin kemer sıkma politikalarıydı, bu sizin elinizde ümük sıkma politikasına dönüştü, artık insanların ümüğünü sıkıyorsunuz. Kim bunlar? Emekçiler. Kim bunlar? Kadınlar. Kim bunlar? Yoksul halklar yani mağdurlar, madunlar. Sizin iktidarınız eliyle yirmi yılda yaratmış olduğunuz, aslında, tahribatın sonucu bu.

Evet, işin vergi yönü böyle ve bütün bunları yaparken de bize şunu pazarlıyorsunuz: “İstikrar için.” “Mali disiplin için.” Bunca disiplinsizlikten sonra hâlâ “mali disiplin” diyorsunuz. Ortodoks politikalara dönüş yapmışsınız, bir dönem önce irrasyonel politikalar söz konusuymuş yani akıl dışılık söz konusuymuş. Siz böyle giderseniz Sayın Nebati’yi arayacaksınız çünkü en azından ruhen heterodokstu yani yeniliğe açıktı; siz şimdi fazlasıyla muhafazakârsınız. Oysa ortodoks politikaların hepsi çöktü dünyada, siz gittiniz İngiltere’den ortodoks politikalarının savunucusunu getirdiniz bakan yaptınız. Dolayısıyla Sayın Nebati’ye buradan selamlarımı yolluyorum. Ben de bir heterodoks iktisatçıyım ama tabii ki Nebati gibi değilim, bunu takdir edersiniz. Türkiye’nin çok ciddi sorunları var. Bu ciddi sorunları bu ekonomik anlayışla çözmeniz

mümkün değil. Çözemediniz zaten, çözemediğiniz için bu hâldeyiz ama bu sorunların hepsi ekonomik değil, büyük bir kısmı siyasi. Mesela, cari açığı var bu ülkenin, mesela, bütçe açığı var -daha da açık büyüyor- tasarruf açığı var. Aslında bu açıkları kapatabilmek adına atılması gereken bütün adımlar o siyasi stratejilerden, siyasi hatlardan geçiyor. Neden cari açığımız var? Çünkü izlemiş olduğunuz politikalar cari açığa neden oluyor. Neden bütçe açığımız var? Çünkü izlemiş olduğunuz politikalarınız bütçe açığına neden oluyor. “Bütün bunların arkasında ne yatıyor?” dediğinizde en temel yapısal sorunlarınız yatıyor. Bu ülkenin çözmek zorunda olduğu ama çözmekten kaçındığı 2 temel yapısal sorunu var. Bunu her yerde, her zaman, ısrarla söylemeye devam edeceğiz çünkü bu sorunları, en temel bu 2 yapısal sorunu çözemediğimiz sürece aslında “buhan” dediğimiz, “kriz” dediğimiz, “çöküş” dediğimiz girdabın içine hep birlikte sıkışıp kalacağız. Nedir bunlar? Bir, Kürt meselesidir; iki, yoksulluk meselesidir. Bu 2 mesele birbiriyle ilintilidir. Bu 2 meseleyi de birlikte, eş anlamlı çözmek zorundasınız. Eğer sizin bütçeleriniz bu kadar militaristse, siz eğer silah sanayisine bu kadar yatırım yapıyorsanız, bu harcamalarla Kürt meselesini çözümsüzlüğe mahkûm ediyorsanız sonuçta bu açıklar devam eder, siz de kaynak aramaya Katar’a, Birleşik Arap Emirlikleri’ne gitmeye devam edersiniz. Siz Kürt meselesini burada çözemediğiniz için işte NATO’da Avrupa Birliğine üye olmak için saçma sapan önerilerinizi ortaya koyarsınız ve o öneriler de tabii alaya alınarak bir ülkeyi ciddi anlamda rencide edecek şekilde size geri döner, öyle de olmuştur. Neden? Çünkü kendi meselelerinizi çözmekten acizsiniz. Bu meselenin çözümünü adına ne zaman bir şey ileri sürsek, bir önerge versek, bir adım atsak, sürekli bize karşı alışlagelmiş bir saldırıyla, şiddetle harekete geçiyorsunuz; bu kabul edilemez. Oysa bu Meclisin yapması gereken, geçmişteki bunca yaşanmışlıklardan çıkaracağı derslerle işte bu temel yapısal meselesini çözmek üzere bir tasarrufta bulunmaktadır. Bunu yapmak zorundayız, toplumsal barış için bunu yapmak zorundayız, bir arada yaşamak için bunu yapmak zorundayız. Kürt meselesinin çözümünü mutlaka birlikte üretmek zorundayız. Sorunlarımızın çözümünü orada burada değil, tam da bu topraklarda aramak zorundayız, İmralı’da aramak zorundayız. Tecritle, hukuku yok sayarak aslında sürüklendiğimiz yer işte buhrandır. Evet, ekonomi konuşuyoruz; evet, kaynaklar üzerine konuşuyoruz ama altındaki yapısal sorunu konuşmadığımız sürece bunları tekrar etmeye devam ederiz. Yoksulluk da konuşalım. Evet, bu ülke büyük bir yoksulluk cenderesinde, bu yoksulluk o denli büyük boyutlardadır ki aslında görece yoksulluk sınırının altında yaşayan nüfus neredeyse 20 milyona ulaşmıştır -devasa bir nüfustan bahsediyorum- 20 milyon insan görece yoksulluk sınırının altında yaşıyor. Nedir görece yoksulluk? Günde 2 doların üzerinde gelir elde edememe durumu. Oysa gayrisafi yurtiçi hasılaya baktığımızda “Kişi başına yıllık 10 bin dolar düşüyor.” diyorsunuz. 10 bin doları kimse hayal bile edemez. Bu denli yaygın, derin, acımasız bir yoksulluk var. Oysa bu ülkenin ihtiyaç duyduğu kaynağı bu ülkenin sınırları dışında değil de gidip Muş’ta arasaydınız o kaynağa ulaşacaktınız çünkü Türkiye’nin en bereketli, en verimli ovası Muş’ta, oysa Türkiye’nin en yoksul ili Muş. Çünkü o ova zenginlik değil yoksulluk üretiyor. Kürt meselesini de çözemiyoruz, yoksulluk meselesini de çözemiyoruz çünkü Muş Ovası’nın zenginliğine aslında kötülük yapmaya devam ediyoruz. Eğer bu ülkede bu sorunları çözmek istiyorsanız Urfa’nın verimli ovalarına gitmeniz lazım. Oysa bir DEDAŞ zulümüyle, hasat zamanı, şu anda insanlar elektrikten yoksun kalarak o suya ulaşamıyorlar. Eğer bu ülkenin zenginlikleriyle, kaynaklarıyla bu ülkenin sorunlarını çözmek istiyorsanız Ağrı’ya gitmelisiniz, Hakkâri’ye gitmelisiniz. Oysa siz ne yapıyorsunuz? Hayvancılık yasak. Neden? Sırbistan’dan zaten et geliyor. Ne yapmışsınız? Şeker fabrikasını kapatmışsınız. Neden? Cargill var. TEKEL’leri kapatmışsınız. Neden? Philip Morris var. Dolayısıyla Cargill, Philip Morris kârlarına kâr katarken Muş’un payına, Urfa’nın payına, Ağrı’nın, Hakkâri’nin, Van’ın payına yoksulluk düşüyor, işsizlik düşüyor, zulüm düşüyor. Bu zulme karşı da elinizde şiddetten başka, savaştan başka bir şey yok. İşte, çözmemiz gereken meselemiz budur. Bu meseleleri çözmek yerine hep yan yollardan... İşte getirmiş olduğunuz çeşitli rakamlar var burada. Kur korumalı mevduatlar; yok, Cumhurbaşkanı’nın borçlanma

yetkisini 3 kata kadar artırmalar; yok efendim, çeşitli manevralarla bugünü geçiştirmeye çalışmalar, bütün bunları yaşıyoruz. Çözüm var mı? Yok, olmayacak da. Neden bunu biliyoruz? Çünkü yirmi bir yıllık deneyim bize bunu gösterdi. Sonuçta geldiğimiz yer burası. Siz bunda ısrar ediyorsunuz. Göreceksiniz, siz gelecek sene de ek bütçe yapacaksınız, gelecek sene de çuval çuval torba yasa getireceksiniz ve her seferinde aynı şeyleri söylemeye devam edeceksiniz ama bu yapısal sorunlara bir çözüm üretememiş olacaksınız.

Şimdi, bu rakamlarla niye bu kadar haşır neşir oluyoruz? Şimdi, neden bu kadar çok kaynağa ihtiyaç duyuyoruz? Çünkü yerel seçimler geliyor. Dolayısıyla, şimdi, yerel seçimlere gidene kadar biraz yol temizliği yapmak adına, biraz ekonomideki sıkıntıları geçiştirmek adına bu kaynaklara başvurmak istiyorsunuz ama maharetli bir şekilde de bunu yapamıyorsunuz. Mesela, bir kur korumalı mevduat hesabının yaratmış olduğu maliyet, önümüzdeki on yıl aslında ekonominin bir çöküş sürecinde kalmasına neden olacak. 70'lerin döviz tevdiat hesabını hatırlayın, onun yaratmış olduğu sorun yirmi yıl sürdü, tam yirmi yıl sürdü. Rahmetli Özal, 32 sayılı Kararname'yi çıkarırken hâlâ döviz tevdiat hesaplarını...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayalım lütfen.

SEZAI TEMELLİ (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

...referans vererek aslında Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun'u kaldırıyordu. Bunun da etkileri bu kadar sürecek, göreceksiniz, çok ciddi bir tahribatın yaratıldığını hep birlikte yaşayacağız. Aynı şekilde, kamu-özel iş birliğiyle yaratılmış olan o devasa kara delik aslında önümüzdeki yirmi yıla sirayet etmiş durumda. Sosyal güvenlik sisteminde yaratmış olduğunuz sorun, çok ciddi anlamda, büyük maliyetleri toplumun üzerine yıkıyor. Yine size hatırlatmak isterim, iktidara geldiğinizin ilk döneminde kamu reformları çerçevesinde insanlara şunu anlatıyordunuz, diyordunuz ki: "Biz bu kamu reformları eliyle sosyal güvenlik deliğini kapatacağız." Bırakın o kara deliği kapatmak, sosyal güvenlik deliğini öyle bir hâle getirdiniz ki bu kara delik şimdi hepimizi yutacak boyutlara ulaşmış durumda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayalım Sayın Temelli.

SEZAI TEMELLİ (Devamla) – Tamamlıyorum.

Son olarak, bunca adaletsizlik varken ücret adaletsizliği de devam ediyor. Bunca adaletsizlik varken bu adaletsizliğe en fazla yine emekliler, çalışanlar katlanmaya devam ediyor. Dolayısıyla, bunca adaletsizlik varken bu adaletsizliği ortadan kaldırmak her şeyden önce bizlerin sorumluluğundadır. Bizler bu yasa teklifine karşı çıkarak sorumluluğumuzun gereğini yerine getirmeye çalışacağız ama iktidardan da beklentimiz, muhalefetin eleştirilerini ciddiye alıp yasaların geldiği gibi geçmesine bir nebze olsun karşı çıkarak, önemli uyarıları ciddiye alarak gerekli değişiklikleri yapmasıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum. (Yeşil Sol Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Rahmi Aşkın Türelî.

Süreniz yirmi dakikadır.

Buyurun Sayın Türelî. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA RAHMI AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yüce Meclisimizin değerli milletvekilleri, bizi televizyonları başında izleyen değerli vatandaşlarımızı; konuşmamıza başlarken sizleri saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan da söyledi, İzmir Milletvekilimiz Sayın Tuncay Özkan annesini kaybetti. Merhumeye Allah'tan rahmet, Sayın Özkan'a, yakınlarına ve sevenlerine başsağlığı diliyorum; mekânı cennet olsun.

Şimdi, tabii, torba kanun görüşüyoruz. Değerli milletvekilleri, ben 24'üncü Dönemde milletvekilliği yaptım, sonra sekiz yıllık bir ara oldu, şimdi, 28'inci Dönemde yeniden geldim. O dönemde de bu torba kanunlar vardı, o dönemde de konuştuğumuz zaman -sonrasında da izledim- bu "torba kanun" diye konuşulduğu zaman herkesten, Divan üyelerinden, Meclis Başkanlarından, hepsinden "Ya, bu torba kanun yanlış." gibi ifadeler geliyordu. "Herhâlde artık torba kanun görüşmeyiz." diye düşünüyordum. Dakika bir, gol bir -amiyane tabirle- geldi hemen önümüze bir torba, hatta torbanın içinde torba geldi. Şimdi, böyle bir görüşme sistematigi yok. Bakın, bunu çok uzun zamandır söylüyoruz çünkü burada önemli olan Meclisin etkin ve verimli yasa yapması. Hazırladığımız yasalarla bu ülkede yaşayan milyonlarca insanın sorunlarını çözüyoruz biz ama böyle bir sistematikte, Meclis içinde gerekli komisyonlarda konuşulmadan, tali komisyonlar çalıştırılmadan, bu konuda gerekli istişare sağlanmadan... Ki bu, aynı zamanda bir mutabakat demektir, kanun teklifi ilgili komisyona geldiği zaman, konuyla ilgili üniversiteler, meslek odaları, sivil toplum örgütleri çağrılır, onların görüşleri alınır. Yani biz, Parlamentoda, burada elbette yasa yapıyoruz, sonuç itibarıyla seçtik, Parlamente'ya geldik ama "biz" sadece "Biz yaparız." demek değil, sonuç itibarıyla bu konuyla ilgili olan herkesin görüşlerinin yansıdığı bir yasama sürecine ihtiyaç var, doğru olan bu fakat ne yazık ki bu yanlışlıkta devam ediyoruz.

Tali komisyonlar çalışmıyor, umuyoruz ki çalışacak. Dediğim gibi, torba kanun sistematigi geliyor ve orada da yeri Plan ve Bütçe Komisyonu yani aslında her şey Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülüyor. Bu kanun sisteminin, bu kanun yapma uygulamasının değişmesi gerektiğini söylüyoruz açık ve net olarak. Meclis Başkanı Sayın Kurtulmuş da bunu ifade etti, değişik ifadeler var; Komisyonumuzda da bunu ortaya koyduk, söyledik. Bundan sonra torba kanun görüşmeyelim; konu hangi komisyonla ilgiliyse o komisyona gitsin, o komisyonda görüşülsün, tali komisyonlar çalışsın, Meclis liyakatli yasaları çıkarsın ve sorunları çözelim. Arkadan "Biz bir yasa çıkardık ama bazı hususları unutmuşuz." gibi birtakım ifadelerle karşılaşmayalım.

Şimdi önümüze gelen 33 sıra sayılı Kanun Teklifi 16 kanunda ve 1 kanun hükmünde kararnamede değişiklik içeriyor, geçici 2 maddeyle birlikte 31 madde olarak görüşeceğiz. Fakat bu ilginç, bunun için de "Torba içinde torba." diyoruz biz buna çünkü OHAL KHK'siyle düzenlenen üç konunun da normalde üç ay içinde Meclisimizde görüşülmesi gerekirken görüşülmediği için uygulamadan kalkacaktı ama onlar da buraya getirildi. Bunu da son derece yanlış buluyoruz, eğer bu kadar önemliyse gelirdi, Mecliste ilgili komisyonlarda görüşülürdü; böyle bir yasa yapma sistematigi hiçbir şekilde yok. Yüce Meclisimizin itibarı her şeyin üzerinde, eğer kanun yapıcılırsak bunun bilgisi, bilinci ve sorumluluğu içinde olmamız gerektiğini düşünüyoruz. Bundan sonra torba kanun görüşmek istemiyoruz, Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu konudaki görüşümüz çok açık ve nettir.

Şimdi, diğer taraftan, önümüze bir torba kanun geldi aslında ama hemen arkasından, iki gün sonra da bir ek bütçe kanunu görüştük. Aslında ikisi beraber yani ek bütçe kanunu gelmeden önce bu torba kanunu getirdiler çünkü bu torba kanunun içinde vergi artışları var, bu torba kanunun içinde zamlar var; bu, öncesinde bütçeye bir hazırlık olarak geldi. Aynı zamanda da Cumhurbaşkanı kararıyla alınmış vergi artışları var, oransal artışlar var, hepsini birlikte değerlendiriyoruz bunların. Yani bunu sadece... İki gün sonra tabii ek bütçede de konuşacağız, özellikle o konuyu orada daha çok vurgulayacağız ama burada böyle bir sıkıntı var, bunu söyleyelim.

Şimdi, tabii, burada, bu önümüze gelen torba kanunda değerli milletvekilleri, bütçe hakkına ve hukukuna aykırı hükümler var. Cumhurbaşkanı yetkisi olmadığı hâlde, normalde bütçede, bütçe hukuku ve hakkı içinde düzenlenmesi gereken konularda karar alıyor, inisiyatif kullanıyor. Örneğin, madde 11, borçlanma limitinin 3 katına kadar artırılması. Bakın, baktığımız zaman, bütçe kanununda şöyle bir sistematik var: Bütçenin ödenekleri var, harcamalar; gelirler var, aradaki fark bütçe açığı. Ancak bütçe açığı kadar borçlanabilirsiniz fakat 4749 sayılı Kanun -ki bu borçlanmayı düzenliyor- diyor ki: Eğer ihtiyaç olursa, öngörülemeyen birtakım giderler çıkarsa, o zaman, Maliye Bakanı, ilgili bakan yüzde 5'e kadar artırabilir." O da yetmezse Cumhurbaşkanı da bir yüzde 5 daha artırır. Yüzde 5 artı yüzde 5; toplam yüzde 10. Bütçe açığı ne kadar? 661 milyar. İki yüzde 5 artsaydı ne olurdu? 728 milyar. E, ne kadar olmuş? 3 katına artırıyor birdenbire, 2 trilyon 186 milyar lira Cumhurbaşkanı borçlanma yetkisi veriliyor arkadaşlar. Böyle bir şey yok değerli milletvekilleri. Burası muz cumhuriyeti değil, böyle bir şey yok, bunu kimse yapamaz, böyle bir hak kimsede yok. Kanun açık ve net olarak bunu düzenlemiş ve başka bir şey daha söyleyeyim, daha çarpıcı: İlk altı aydaki rakamlar açıklandı, şu ana kadar ilk altı aydaki borçlanma 368,5 milyar lira yani 660'a kadar -hani yüzde 5'i koymuyorum- şu ana kadar yüzde 55'i zaten borçla almış, daha yüzde 45'i duruyor. Hani bitmiş olurdu, bunların hepsi tüketilmiş olurdu, o yüzde 5 de artardı, diğer yüzde 5 daha artırılırdı, gene yetmediği takdirde derlerdi ki Parlamentoda o zaman: "Böyle bir ihtiyaç var." Böyle bir şey yok, daha kullanılmamış paralar. Daha kullanmadan nasıl siz bunu 3 katına çıkartırsınız? Böyle bir şey kesinlikle bütçe hakkına ve hukukuna aykırıdır, kabul etmiyoruz.

Diğer taraftan, geçici 1'inci maddeyle Cumhurbaşkanı ödenek ekleme yetkisi veriliyor. Değerli milletvekilleri, Cumhurbaşkanının böyle bir yetkisi yok. Cumhurbaşkanı ödenekler arasında aktarma yapabilir, Cumhurbaşkanı yedek ödeneği kullanabilir ama Cumhurbaşkanı ödenek artıramaz, böyle bir hukuk yok ve geçmişte Anayasa Mahkemesine gidilmiş, Anayasa Mahkemesinin bu konuda çok açık ve net hükmü var, 2022 tarihli iptal kararı var. Hatta karar şöyle alınmış: Bütçe geliri gereğinden fazla oldu diyelim ki yani fazla oldu, arada bir para oldu. Hani "Bunu da ödenek olarak kullanalım, bütçe açığı aynı kalsın..." Anayasa Mahkemesi, ona bile "Hayır, böyle bir şey yapamazsınız." demiş; çok açık ve net bu konular, Anayasa'ya aykırı. Biraz önce bahsettiğim konu, ikisi de Anayasa'da çok açık ve nettir.

Diğer taraftan, kur korumalı mevduat sistemi... Kur korumalı mevduat sistemi 2021 yılı Eylül ayında alınan yanlış bir kararın, iktisat literatüründe yeri olmayan "Faiz sebep, enflasyon sonuç." tezinin Türkiye'de uygulanması sonucunda Türkiye'nin içine düşürüldüğü krizin açık ve net bir göstergesidir. 2021 yılının Eylül ayında Merkez Bankası politika faizi yüzde 19'du, enflasyon da yüzde 19'du ve dolar kuru 8 lira 30 kuruştü; dört ay sonra, 5 puanlık indirimden sonra dolar kuru 8 lira 30 kuruştan 18 lira 30 kuruşa çıktı, enflasyon yükselmeye başladı, dengeler bozuldu ve sonra kur korumalı mevduat sistemi getirildi. 2022 yılında yaklaşık olarak 200 trilyona yakın bir yükü var ve burada şunu biliyoruz: Türkiye'nin mevduat yapısı içinde elinde büyük miktarda parası olan kişi sayısı çok az. Belki küçük mevduat sahipleri de vardır kur korumalı mevduatta ama daha çok büyük mevduat sahiplerinin oranı yüzde 1'in altında; böyle bir açık ve net olgu var ortada. Şimdi, orada şöyle bir şey vardı: TL cinsinden kur korumalı mevduat sistemine girenlerin kur zararını hazine karşılıyordu, dövizden dönenlerin Merkez Bankası karşılıyordu; şimdi Merkez Bankası hazinenin kur zararı üstlenme yükümlülüğünü de kendi üzerine alıyor ama ilginç olan şu: Merkez Bankası bir açıklama yapmıyor, geçen yıl boyunca Merkez Bankasına değişik şekillerde, Plan ve Bütçe Komisyonundaki yaptıkları şunuşlarda da sorulmasına rağmen açıklama yapmadı. En son iki gün önce bu konuyu konuşurken 72,8 milyar lira bir rakam telaffuz ettiler. Şimdi, arkadaşlar, normalde bunun yeri hazinedir, yani bütçedir. Bütçede olması gereken bir şeyi Merkez Bankasına veriyorsunuz. Bunun adı, geçmiş sistemde eleştirilen, sonra kaldırılan "kısa vadeli avans"tır ya da "Merkez Bankası

kredisi”dir. Yani bütçe açığını, hazineye gitmediği için bütçe açığını düşük gösteriyorsunuz. Şimdi, iki gün sonra bütçe görüşeceğiz. İşte, aslında bütün bu söylediklerimiz, bütçede düzenlenmesi gereken hükümlerin bütçe dışına çıkarılması Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütçe hakkının açık ve net biçimde ihlalidir, ihlal edilmesidir.

Motorlu taşıtlar vergisi... Ek motorlu taşıtlar vergisi getiriyorsunuz. Değerli milletvekilleri, hukuk devletin temel ilkelerinden biri hukuki güvenlik ilkesidir; bu, vergi hukuku açısından da son derece önemlidir. Bu ilkenin kapsamına verginin belirliliği, vergi kanunlarının geriye yürümezliği ve kıyas yasağı ilkeleri girer ve bu konuya ilişkin geçmişte Anayasa Mahkemesi kararları var. Bakın, bu vergi bu ülkede yaşayan milyonlarca insanı ilgilendiriyor. Artık birçok insanın belli bir arabası var yani lüks arabaları değil. Bütün toplumun üzerine bu yükü yayıyorsunuz. Ne kadarmış biliyor musunuz? Bize teklif geldiği zaman bir etki analizi verdiler, 30 milyar lira. Değerli arkadaşlar, dün ek bütçe geldi, ek bütçenin büyüklüğü 1 trilyon 119 milyar lira, 30 milyar onun içinde devede kulak, yüzde 2,7’si ediyor. Niye böyle bir şey yapıyoruz, neden? Daha öncesinde insanlar bunun vergisini ödüyor, zaten akaryakıt fiyatları çıkmış, zaten genel anlamdaki bütün sigorta fiyatları, araç sigortaları, kaskolar artmış, insanlar burnundan soluyor; bir de gidiyoruz, ek motorlu taşıtlar vergisi veriyoruz; böyle bir şey yok, bunu lütfen buradan çıkaralım, bunu kaldıralım. Bir de aynı zamanda buradan mahalli idarelere pay vardı, onlara da “Paylarını vermeyeceğiz.” diyorsunuz; bunu yapamazsınız, bunu yapmaya hakkınız yok, Parlamento olarak bunu yapmaya hakkınız yok.

Diğer taraftan, bunun içinde tabii, vergi artışları, zamlar var, ücret artışları var. Bakın, asgari ücret 11.402 lira olarak hesaplandı. İki hafta önce, çıktığı zaman, yaklaşık yirmi gün önce 483 dolara tekabül ediyordu, şu anda 436 dolara tekabül ediyor, 47 dolar birden azalmış. TÜRK-İŞ’in yaptığı hesaplamalar var. Biliyorsunuz, TÜRK-İŞ, sonuçta, Asgari Ücret Tespit Komisyonunda işçi kesimini temsil ediyor. Açlık sınırı 10.733 lira. Açlık sınırı demek 4 kişilik bir ailenin dengeli ve sağlıklı beslenmesi için yapması gereken gıda harcaması tutarı demek; sadece gıda arkadaşlar, kira yok, elektrik, su, doğal gaz yok, eğitim, sağlık, ulaştırma, giyim, kültür hiçbirisi yok. İnsanlar sefalet ücretinde yaşıyorlar. Bugünkü asgari ücretle bu ülkede bir kişinin, bir ailenin geçinmesi mümkün değil ve hâlâ asgari ücret 1 kişiye göre belirleniyor. Bugün aynı aileden ancak 3 kişi çalışacak ki 4 kişilik bir ailede yoksulluk sınırının üstüne çıksınlar. E, böyle bir ekonomik sistem, böyle bir ekonomik düzen, böyle bir ekonomik politika yok.

Emeğin millî gelirden aldığı pay azaldı. Biraz önce bir konuşmacı arkadaşımız -bir diğer siyasi partiden- söyledi, 2016’da emeğin millî gelirden aldığı pay yüzde 36’yken yüzde 26’ya düşmüş; 10 puanlık bir azalış var. TÜİK’in rakamları nasıl gizlediğini, nasıl eksik gösterdiğini enflasyonda hepimiz biliyoruz açık ve net olarak ama burada görüyoruz ki TÜİK bile aslında bunu gizleyememiş. Memura zam verdik, seyyanen zamlar var; bir kere, seyyanen zam yanlış, emekliye yansımıyor, gösterge sistemi içindeki kadem yapısını bozuyor ve en önemlisi, AKP iktidarları döneminde çıkan 5510 sayılı Kanun’un mantığına ve amacına aykırı çünkü orada diyor ki: “Sigorta sisteminde bütün ödemeler prim matrahına yansımali.” Siz kendi elinizle, devlet memurları eliyle alıyorsunuz, prim dışına çıkarıyorsunuz bunu; emekliliğine yansımayacak kişinin. Verdiğiniz yüzde 25 bugün bu ülkenin içinde yaşadığı enflasyon koşullarında sorununu çözmekten çok çok uzak. Yüzde 25... Bakın, şu anda enflasyon yüzde 38; enflasyon biraz azalır gibi oldu baz etkisiyle çünkü geçtiğimiz yıl bu aylarda çok yüksek olduğu için ondan düşük geldi mi sanki enflasyon azalmış gibi geliyor ama enflasyon azalmadı, her gün artıyor ve inanım, yılın ikinci yarısında artacak. Niye artacak? Çünkü zamlar var, zamlardan artacak. Çünkü seçim sonrasında itibaren, dolar kuru 20 liranın altındaydı ve şu anda 26,15’ler seviyesinde, bütün bunlar kur-enflasyon geçişkenliği kapsamında enflasyona yansiyacak, enflasyon yükselecek, sizin verdiğiniz para şu anda erimiş ve ortalama ücretler

ekonomideki asgari ücrete yakınsamış olacak. Dünyanın her yerinde asgari ücretle geçinenlerin toplam içindeki payı yüzde 5'lerdeyken bizim ülkemizde yüzde 50'ler civarında, yüzde 50'leri geçmiş. Böyle bir şey var mı, bütün ücretler seviyesinin aşağı düştüğü bir şey? Emeklinin durumu perişan. Bakın, bir rakam vereyim: 2002 yılında en düşük emekli maaşı 216 lira, asgari ücret 164 lira; 1,3 katıymış. Şu anda asgari ücret 11.402, en düşük emekli maaşı 7.500; o 1,3 katından 0,65'e düşmüş. Emeklinin refah payı yok. Diğer taraftan, bakın, kanuni hükme dayanmalı. Hani arada "Biraz daha işte enflasyon var, bunun üzerinde hesapladık." deniyor ama böyle bir şey olmaz, bir kere bu kanuni hüküm altına alınmalı birincisi.

İkincisi, TÜİK'in hazırladığı, açıkladığı ve yayınladığı enflasyon rakamlarıyla bu ülkede hiç kimsenin yoksulluğu ortadan kalkmaz çünkü bu rakamların doğruluğu konusunda bütün toplumsal kesimlerde çok ciddi kuşklar var. Bakın, bir devlet kurumunun bu kadar itibarsızlaşması son derece olumsuz bir şeydir, kimse TÜİK'e inanmıyor. Nasıl olacak? Türkiye İstatistik Kurumu istatistik üretmekle sorumlu olan bir kurum. Bu Kurum bu şekilde çalışırsa onun o rakamlar üzerinden analizini nasıl yapacağız? Bugün bir yerimiz ağrıdığı zaman, doktora gittiğimiz zaman önce bizden tahliller istiyor. Onları görecek, bakacak ki ona göre nasıl bir tedavi uygulayacağını söyleyecek. Bugünkü bu rakamlarla Türkiye'nin gerçek durumunu görmek mümkün değil ama biliyoruz çünkü vatandaş bunu hayatı içinde yaşıyor, yaşamaya devam ediyor. En düşük emekli maaşının asgari ücret kadar olması ve asgari ücrete endekslenmesi, bütün bu konulardaki düşüncelerimizi söyledik. Bu ücret artışları yüksektir, gelin, hep beraber bütün bu ücretleri, genel emekli ücretlerini ve maaşlarını hepsini birlikte yukarıya çıkaralım. Bu konuda gerekli desteği veririz sizlere ama bunu hep birlikte yapalım.

Gene aynı şekilde teklifin 25'inci maddesi var, bu deprem bölgesinde TOKİ tarafından yapılacak yapılaşma fakat buradaki sıkıntı zeytinlik alanlar ve orman alanları var burada. Şimdi, bakın, şunu söyleyelim: Deprem sonrası yaraların hızla sarılması gerekiyor, bu konuda hepimiz hemfikiriz, biz de Cumhuriyet Halk Partisi olarak gerekli her türlü desteği vermeye hazırız ama sonuç itibarıyla bir şeyleri yaparken, bir şeyleri düzeltirken başka bir şeyleri bozmamız gerekir. Eğer bir biçimde yapılan uygulamalar bölgenin yapısını bozuyorsa, orada yaşayan insanlarda bir mağduriyet oluşturuyorsa o zaman bu yanlıştır. Nasıl olması gerekir bunların? Bakın, olması gereken şu: Elbette belli bir hızla da yapılır; tabii ki sorunlar çözülecek ama olması gereken, bölgede yaşayan kurumların da katıldığı, üniversitelerin, meslek odalarının, sivil toplum kuruluşlarının katıldığı bir süreç olur, komisyon kurulur. Hızlı bir biçimde komisyon ya da başka bir yapı içinde bunlar konuşulur. Yer seçiminden yapılacak konutlara, bütün bunlar hepsi; sonrasında, bu insanların şu anda geçim kaynakları ne, yarın ne olacak; bunların hepsi hesaplanır ve ona göre bu iş belirlenir fakat burada öyle bir şey yok, hiç yapılmamış. Ve ilginç olan şu: Bu konunun hiçbir şekilde Plan ve Bütçe Komisyonu ile ilgisi yok. Bu konu Bayındırlık, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun, Çevre Komisyonunun ve Tarım, Orman Komisyonunun görev alanına giriyordu ve oralarda da tartışılması gerekiyordu. Orada da mutlaka görüşüldüğü zaman komisyon üyeleri bu konuyla ilgili meslek odalarından, sivil toplum örgütlerinden, üniversiteden destek isteyeceklerdi; bu konular orada görüşülecekti ve bir sonuca bağlanacaktı fakat böyle bir yöntem olmadığı, uygulanmadığı zaman ciddi sıkıntılar yaratılıyor. Burada da ciddi mağduriyetler var, bu mağduriyetlerin giderilmesi gerekiyor her hâlükârda çünkü sonuç itibarıyla yaptığınız işlerde eğer insanları mutsuz ediyorsanız, eğer insanların yaşam koşullarını güçleştiriyorsanız, eğer sorunları çözerken başka sorunlar yaratıyorsanız bu son derece yanlıştır, bu yöntemden dönülmeli.

Biz, Türkiye Büyük Millet Meclisinin itibarlı olmasını, bu yasa yapma süreçlerini çok daha yakışır, Meclise yakışır biçimde yapması gerektiğini düşünüyoruz.

Evet, konuşmamı burada tamamlıyorum.

Saygılarımı sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şimdi şahıslar adına konuşmalara geçiyoruz.

Şahsı adına ilk söz Sayın Nilgün Ök'e aittir.

Buyurun Sayın Ök. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AK PARTİ Grubum ve şahsım başta olmak üzere 20 milletvekili arkadaşımızla birlikte hazırlamış olduğumuz, Türkiye Cumhuriyeti'nin 100'üncü, Türkiye Büyük Millet Meclisimizin 103'üncü yıl dönümünde 28'inci Dönemin ilk kanun teklifi olan, 6 Şubat 2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi İçin Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi üzerine söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle yüce Meclisimizi ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Biliyorsunuzki hepimizin ortak paydası milletimiz ve Türkiye'dir. AK PARTİ olarak Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde yirmi bir yıldır olduğu gibi vatandaşımızın refah seviyelerini düşünerek bu doğrultuda politikaları hayata geçirmeye ve hizmet üretmeye devam ediyoruz. Bugüne kadar gerçekleştirdiğimiz düzenlemeler kapsamında kamu çalışanlarımızın ve emeklilerimizin mali ve sosyal haklarında iyileştirmeler yaparak refah seviyelerine artış sağlamak amacıyla 2023 yılı Ocak ayında kamu çalışanlarımızın ve emeklilerimizin aylık ücretlerinde ilave refah payı vererek yüzde 30 oranında artış uyguladık. Yine, bayram ikramiyelerini 2 bin liraya, en düşük emekli aylığımızı 7.500 liraya çıkardık. Yine, vatandaşlarımızın uzun süredir dile getirip talep ettiği EYT düzenlemesini de hayata geçirecek 2 milyonu aşkın vatandaşımızın emekli olabilmelerine imkân sağladık. Şimdi de kanun teklifimizle, Cumhurbaşkanımızın daha önce müjdesini verdiği en düşük memur maaşının 22 bin liraya yükseltilmesini sağlıyoruz. Tüm memurlarımıza enflasyon farkı dâhil olmak üzere yüzde 17,55'lik artışa ilaveten seyyanen 8.077 TL veriyoruz. Böylece en düşük memur maaşını geçen yıla göre kümülatif artışla yüzde 142 oranında artırmış oluyoruz. Yine emeklilerimizin aylıklarına uygulanacak zammı yüzde 25 olarak düzenliyoruz.

Bildiğiniz üzere, 6 Şubat 2023 tarihinde merkez üssü Kahramanmaraş olan, 11 ilimizde çok büyük yıkımlara yol açan, şiddeti ve kapsadığı alan bakımından bakıldığında yakın tarihte eşi benzeri olmayan bir deprem felaketi yaşadık. Nitekim "asrın felaketi" olarak adlandırılan depremler sonucunda 50 binden fazla vatandaşımızı, canımızı kaybettik, yarım milyondan fazla bina da hasar görmüştür. Depremlerde kaybettiğimiz canlarımıza Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı diliyorum, aziz milletimize de sabırlar diliyorum. Depremlerin ekonomimiz üzerindeki yükü, yol açtığı yıkımın maliyeti yaklaşık 104 milyar doları bulmaktadır. Bu büyüklüğün 2023 yılı millî gelirinin yaklaşık yüzde 9'una ulaşabileceği öngörülmektedir. Şehirlerimizdeki depremlerin sebep olduğu hasarın telifisi, hayatın normalleşmesi için devletimiz de bölgemizde hızlı bir şekilde konut ve köy evleri inşasına başlamıştır. Bugün itibarıyla inşasına başlanan köy evi ve konutların sayısı 180 bine ulaşmıştır. İlk bir yıl içerisinde 319 binden fazla deprem konutunu teslim etmeyi planlıyoruz. Amacımız, deprem bölgelerinde, 143 bini köy evi olmak üzere toplamda 650 bin adet konutu inşa etmektir.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Maraşlı perişan, konut yapmıyorsunuz, millet perişan.

NİLGÜN ÖK (Devamla) – Dolayısıyla, hasar gören binaların ve iş yerlerinin yapımı, altyapı ve üst yapının yeniden inşa edilmesi, kaybolan üretim ve ihracat kapasitesi ile istihdam ve vergi kaybının getireceği

ekonomik maliyetlerin büyüklüğü düşünüldüğünde ülkemizin ilave finansmana ihtiyacı vardır. Bu ilave finansmanın karşılanabilmesi amacıyla bazı ekonomik tedbirlerin de alınması zorunlu hâle gelmiştir. “Millî Dayanışma Paketi” olarak tanımladığımız kanun teklifimizle depremin yol açtığı ekonomik kayıpların giderilmesi, depremden zarar gören vatandaşlarımızın yaralarının bir an önce sarılması amacıyla genel bütçeye gelir kaydetmek üzere 2023 yılında bir defaya mahsus olmak üzere motorlu taşıtlar vergisinin bu yılda tahakkuk ettirilen tutar miktarı kadar tekrar alınmasına yönelik düzenleme getiriyoruz. Ek MTV de 2 taksit olarak ödenebilecek. Tabii ki araçları deprem bölgesinde bulunanlar, binası ağır ve orta hasarlı hâle gelenler ve depremde birinci derecede yakınına kaybeden vatandaşlarımız bu vergiden muaf olacaktır.

Yine, teklifimizle, araç lastiği, madenî yağ, pil, akü ve benzeri gibi ürünlerden alınan geri kazanım katılım payı tutarlarının 2 katına kadar artırılması ve indirilmesi konusunda Cumhurbaşkanımıza yetki veriyoruz.

Getirdiğimiz diğer bir düzenlemeyle de kurumların aktifinde bulunan taşınmazların satışında uygulanan KDV ve kurumlar vergisi istisnasını kaldırıyoruz. Mevcut durumda aktifinde en az iki yıl süreyle kalan taşınmazların satışları gerçekleşiyorsa bundan doğan KDV ve kurumlar vergisinde muafiyet vardı; getirdiğimiz bu istisnayı kaldırıyoruz, aynı zamanda kazanılmış hakları da koruyoruz.

Yine, taşınmazların kısmi bölünme yoluyla vergisiz devrini 1 Ocak 2024 tarihinden itibaren kaldırıyoruz. Öte yandan, Girişim Sermayesi Yatırım Fonu katılma payları ile girişim sermayesi yatırım ortaklıklarının hisse senetlerinden elde edilen gelirlere sağlanan istisna hariç olmak üzere diğer yatırım fonlarından elde ettikleri gelirlere yönelik sağlanan kurumlar vergisi istisnasını da kaldırmış bulunmaktayız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; teklifimizle, Kahramanmaraş merkezli depremlerin ekonomik ve sosyal etkilerinin azaltılması için ortaya çıkan ilave finansman ihtiyacının karşılanması ve hazine nakit rezervlerinin güçlü seviyede tutulabilmesi için belirlenen net borç kullanım tutarını 2023 yılı için Cumhurbaşkanı tarafından 3 katına kadar artırılmasını düzenliyoruz. Burada şu hususu özellikle belirtmek istiyorum: Ülkemiz kamu borçluluğu anlamında hem göreve geldiğimiz 2002 yılıyla kıyasladığımızda hem de dünya ülkeleriyle kıyasladığımızda oldukça iyi bir durumdadır. Avrupa Birliği tanımlı borç stokunun gayrisafi yurt içi hasılaya oranı 2002 yılında yüzde 71,5 iken bugün bu oran yüzde 31,2’dir, Avrupa Birliği ülkelerinde bu oran yüzde 86 civarındadır. Ortalama iç borçlanma faiz oranı 2002 yılında yüzde 62,7 iken bugün bu oran yüzde 13’tür. İç borçlanma ortalama vade süresi 2002 yılında dokuz ay iken, bugün bu yetmiş altı aya kadar yükselmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; getirdiğimiz diğer bir düzenlemeyle Özel Tüketim Vergisi Kanunu’nda yer alan akaryakıt ve akaryakıt haricî petrol ürünleri için, maktu belirlemeye dair Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi’nde meydana gelen değişim oranında güncellenmesini düzenliyoruz.

Yine, getirdiğimiz başka bir düzenlemeyle de kurumlar vergisi oranında 5 puanlık artışa gidiyoruz. Tabii, ihracatın teşvik edilmesi amacıyla ihracat firmalarımız için sağladığımız, 1 puan indirimli olarak uyguladığımız kurumlar vergisi indirimini de 5 puana çıkartıyoruz, böylelikle ihracatçı firmalar için yüzde 20 olacak.

Yine, teklifimizle işverenlerin iş gücü maliyetini düşürerek istihdamı korumaları ve artırmaları amacıyla ödediğimiz asgari ücret desteğini temmuz ve aralık ayı için 500 liraya çıkartıyoruz.

Yine, Covid-19 döneminde salgınla mücadele kapsamında kesilen ve tahsil edilen cezaların da iadesi için vatandaşlarımız lehine bir düzenlemeyi hayata geçiriyoruz.

Yine, teklifimizle 2023 yılında ortaya çıkan ilave ödenek ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için Cumhurbaşkanına kanunla sınırı çizilen idare bütçelerine ödenek ekleme yetkisi vermekteyiz. “Bunlar neler?” diye şöyle bir baktığımızda 2023 yılı kamu personelinin mali ve sosyal haklarında artış yapılmasından kaynaklanan 388,3 milyar, EYT’nin hayata geçmesinden dolayı 213 milyar, bayram ikramiyesinin 2 bin liraya yükseltilmesi için 21,7 milyar, en düşük emekli aylığının 7.500 liraya çıkartılmasından kaynaklanan 56,7 milyar, asgari ücret artışı nedeniyle işveren prim teşviki için 24,9 milyar, devlet katkısı ödemeleri için 73 milyar, ek ödeme gücü olmayanların sağlık primi ödemeleri için 9,5 milyar, ek ödemeler için 7 milyar olmak üzere toplamda ihtiyacın karşılanması amacıyla 794 milyar TL’yi bulan bir ödenek tutarını ekleme konusunda Cumhurbaşkanımıza yetki veriyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biliyorsunuz, ülkemizde yaşanan kur atağı sonucu ortaya koyduğumuz Hazine ve Maliye Bakanlığımız ve Merkez Bankamız tarafından uygulanan kur korumalı mevduat sistemiyle kurda istikrar sağlayarak fiyat istikrarının sağlanması için önemli bir adım atmıştık. Getirdiğimiz düzenlemeyle Hazine ve Maliye Bakanlığı çatısı altında yürütülen KKM uygulamasının zaten elinde döviz cinsinden KKM’si bulunan Merkez Bankasına devrini sağlıyoruz, böylece iki benzer ürünün eş zamanlı hareket ve düzenlemelerle tek elden yürütülmesini, ürünler arasındaki arbitrajın da önüne geçmiş olmayı hedefliyoruz. Aynı zamanda, teklifimizin diğer bir maddesiyle de afetten etkilenen yerleşim yerlerinde depremzedelerin ihtiyaçlarının acil olarak karşılanması için mera ve orman nitelikli taşınmazların da geçici veya kesin iskân alanı olarak kullanımına yönelik düzenleme getiriyoruz. Bu düzenleme sadece deprem bölgesi içindir, altını tekrar çizmek istiyorum. Yine, depremlerden etkilenen yerlerde orta hasarlı ve üzeri hasarlı tespit edilen yapıların yerinde yeniden yapılmasına yönelik düzenlemeleri de hayata geçiriyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

NİLGÜN ÖK (Devamla) – “Yerinde Dönüşüm Modeli” adını verdiğimiz düzenlemeyle afetzedelere, bir konut ve bir iş yeri için artı hibe talep etmeleri hâlinde inşaat kredisi verilebilmesinin önünü açmış oluyoruz. Yine, depremden zarar gören sanayi bölgelerinin kısa sürede inşasını sağlayabilmek için deprem bölgelerinde yeni sanayi sitesi alanlarının belirlenmesi konusunda düzenlemeyi hayata geçiriyoruz.

Teklifimizde birçok madde var ama süremiz kısa olduğu için çok fazla dile getiremeyeceğim.

Konut kiralardaki artış ile kira bedeli artışlarında yüzde 25 olan sınırlama düzenlemeyi yine 1 Temmuz 2024 tarihine kadar uzatıyoruz. Yine, 31 Temmuz 2023 itibarıyla Covid-19 izninde bulunan hükümlülülerden denetimli serbestliğe ayrılmalara beş yıl ve daha fazla süre kalanlar tekrar cezaevine dönmeyecek ve kalan sürelerini denetimli serbestlik altında infaz edebilecekler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NİLGÜN ÖK (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kanun teklifimizin...

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Teşekkür ederiz.

NİLGÜN ÖK (Devamla) – ...başta depremden etkilenen vatandaşlarımız olmak üzere, memurlarımıza, emeklilerimize, 85 milyona hayırlı olmasını temenni ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Beş saniye bile tahammül yok yani ya!

BAŞKAN – Sayın Vekil, sürenizi aşmıştınız, bilginiz olsun, sürenizi aşmıştınız diyorum.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hayır, hayır, “Tamam.” diyor da karşı taraftan, o sözü söylemek oraya değil yani onlara düşmez. Meclisin Başkanı siz varken orada “Yeterli.” demek onlara düşmez, onu söylemek istiyorum Başkanım. Şık değildi, şık değildi yani Sayın Özgür Özel, üstelik bir kadına hiç şık değildi.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Sataşma var, Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Şahıslar adına ikinci konuşma Sayın Veli Ağbaba'ya aittir.

Buyurun Sayın Ağbaba, süreniz on dakikadır. (CHP sıralarından alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanım, size de hayırlı olsun dilekelerimizi iletiyoruz, tekrar burada görüşmekten de büyük memnuniyet duyduğumuzu ifade etmek istiyoruz.

Değerli arkadaşlar, gördüğümüz torba yasa millî dayanışma paketi olarak sunuluyor ancak bu pakete bakınca, dayanışma paketinden daha çok sizin geçmişte yaptığınız gibi, aslında, bir “millî dolandırma paketi” demek daha doğru olacak. (CHP sıralarından alkışlar) Niye? Çünkü değerli arkadaşlar, bir seçim dönemini bitirdik, siz geldiniz, seçim döneminde taahhütler yaptınız. Torba yasaya neyin konulması lazım? Seçimlerde taahhüt ettiğiniz şeylerin konulması lazım. Siz ne yaptınız? Seçimde hiç konuşmadığımız, uzaktan yakından hiç lafını etmediğiniz konuları getirdiniz. Allah aşkına seçim döneminde ne dediniz sıkışınca? Dediniz ki: “Esnafın emeklilik prim gün sayısını 7200 güne indireceğiz.” Bu var mı? Yok. “Gençlerin aldığı cep telefonundan ve bilgisayardan ÖTV almayacağız.” dediniz, o da yok. Staj ve çıraklık mağdurları yok. EYT’de prim gününe takılanlar yok, BAĞ-KUR tescilleri yok, kamuda taşeron yok, TYP çalışanlarının kadro sorunu yok. Ne var? Değerli arkadaşlar ne var? Tabiri caizse servis esnafına, şoför esnafına kazık var, MTV’nin 2 kat artırılması var. Buna başka bir isim daha verebiliriz, Deli Dumrul bütçesi. Deli Dumrul’u da geçtiniz. Deli Dumrul ne yapıyordu? Köprüden geçenden 100 akçe, geçmeyenden 100 akçe alıyordu.

Değerli arkadaşlar, insanlar arabasına benzin koyamıyor, arabasına benzin koyamıyor, binmediği arabadan 2 kat vergi alıyorsunuz. Belki bilirsiniz belki bilmezsiniz, insanların arabaları yatır olmuş yatır, üzerinde çim bitiyor çim, ondan 2 kat vergi almaya kalkıyorsunuz. Siz Deli Dumrul’u da geçtiniz arkadaşlar.

Arkadaşlar, bakın, aslında burada bir üçkâğıt var, bir üçkâğıt var, resmen depremden fırsatçılık yapıyorsunuz. 6 Şubatta deprem oldu. Ee, 6 Şubattan sonra Meclis açılmadı mı? Geldik, burada konuşmadık mı, kanun yapmadık mı? E, peki, madem depremden dolayı paraya ihtiyaç var, bunları Meclis açıkken yapsaydınız ya yığıtığınızı görelim, yok ama ne yaptınız? Bir üçkâğıtla milleti kandırarak deprem sonrasında kazıklar ortaya çıktı.

Değerli arkadaşlar, bakın, bu şoför esnafını, kamyoncu esnafını, servis esnafını resmen kandırdınız, kat kat vergi geliyor. Şimdi, deniyor ki... Bu bütçeye başka ne... “Seçim bütçesi yapmam.” diyordu ya reis, “Ben ölsem de seçim bütçesi yapmam.” diyordu ya, tam da seçim bütçesi. Seçimde ne kadar para lazımsa, ne kadar para harcadıysanız fakir fukaranın cebine gözünüzü diktiniz ama fakir fukaranın cebine gözünüzü diktiniz ama hiç tasarruf aklınıza gelmiyor arkadaşlar. Belki bilmezsiniz ama tasarruf için size birkaç öneriyi söyleyeyim.

Değerli arkadaşlar, Türkiye’de tam 125 bin makam aracı var, tasarruf edecekseniz inin araçlarınızdan, inin. (CHP sıralarından alkışlar) İnin, fakir fukaranın araçlarına göz dikeceğinize inin araçlarınızdan. 14 tane özel uçak var, inin o uçaklardan, inin, zaten gittiğiniz yer belli; Katar, Birleşik Arap Emirlikleri, Suudi Arabistan; dilenmeye gidiyorsunuz. Zaten gittiğiniz başka yer yok ki.

Bakın, bir örnek vereceğim değerli arkadaşlar, dünyanın en büyük araç üreticisi Almanya. Almanya dünyanın en büyük araç üreticisi, bizim ekonomik büyüklüğümüzün tam 10 katı. Bizi kıskanıyor ya Almanya, kıskanıyor tabii, o fakirlerde 9 bin makam aracı var, bizde 125 bin. Ya da Japonya, 10 bin makam

aracı var. Fransa, hele o Fransa, o Macron var ya bizi kıskanıyor, 8 bin makam aracına biniyor. Ya, senin Türkiye'den neyin eksik? Reis 125 bin makam aracını herkese vermiş. Makam aracı deyip geçmeyin; 125 bin makam aracı, 125 bin şoför, vergisi, lastiği, benzini, mazotu, çakarı çukarı. Devletin üzerinde büyük yük. Eğer tasarruf yapacaksanız hodri meydan, inin o araçlardan arkadaşlar! (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, bakın, birkaç dakikamı sizlerle paylaşmak istiyorum. Kamuda bir yılda kara taşıtı kiralari gideri yüzde 81 artmış, hava taşıtı kiralama gideri yüzde 389 artmış, kamuda taşıt satın alma giderleri yüzde 1.228 -12 kat- artmış, kamuda akaryakıt giderleri yüzde 140 artmış. Siz ne yapıyorsunuz? Fakir fukaranın 1990 model steysin Toros'undan vergi almaya kalkıyorsunuz ya da ne yapıyorsunuz? Fakir fukara kayısı ilaçlamaya gidiyor, ondan vergi almaya kalkıyorsunuz, çorap satan esnaftan vergi almaya kalkıyorsunuz.

Değerli arkadaşlar, bakın, başka rakamlar da var, çok uzatmayayım. Sarayın temsil ve ağırlama için harcadığı para toplam 484 milyon. Bunun ne anlama geldiğini ifade edebilmek için bu 42 bin 456 asgari ücrete eşit, sarayın gizli hizmet gideri 1 milyon 373 bin; haa Cumhurbaşkanı koruma ordusu var değerli arkadaşlar, beş aylık maliyeti 3 milyar 988 milyon, 4 milyar, 4 milyar. İnsan Allah'tan korkar, insan Allah'tan korkar bu kadar para çarçur edilmez. Bu memlekette insanlar açlıktan ölüirken, yoksulluktan ölüirken, depremden donarken bu kadar israfı yapanlara da yuh olsun diyorum, başka bir şey demiyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Ayrıca, değerli arkadaşlar, yani para lazımsa zengin ettiğiniz iş adamları var, çeteler var, onlardan alsanız ya. Bakın, MTV'nin toplam getireceği tutar 30 milyar, 5'li çeteye aktarılan para tam 47,3 milyar; MTV'den daha fazla. Değerli arkadaşlar, bakın, köprü, otoyol, tüneller için işletilen firmalara 2023 yılında 53 milyar 600 milyon ödenecek, garanti ödemesi yapılacak hem de dolar bazında, kur böyle kalırsa. Ya, hadi parayı vermemezlik edemiyorsunuz, boğazınızı kaptırmışsınız, bari bu dolar kurunu Türk lirasına çevirin ya, bari bu dolar kurunu Türk lirasına çevirin de o 5'li çetenin karşısında sizin yığıtığınızı görelim.

Değerli arkadaşlar, bu hakikaten çok özel bir şey, özel yazmışlar, bunun bir önemli maddesi de şu: Buradan alınacak vergilerden yerel yönetimler para alamaz, yerel yönetime para aktaramayız diyor. Niye? Bakın, o yerel yönetimler hangi siyasi görüşten olursa olsun, CHP'li, AK PARTİ'li, MHP'li, HDP'li, o yerel yönetimlerden Allah razı olsun; deprem yaşamış bir kardeşiniz olarak söylüyorum. Özellikle bizim Malatya için söyleyeyim, eğer o belediyeler olmasaydı, Malatya'ya gelen belediyeler olmasaydı... Devlet on beş gün sonra ortaya çıktı, yirmi gün sonra ortaya çıktı. Devlet ekmek dağıtamazken, su dağıtamazken; Malatya'da insanlar susuzluktan kırılırken, açlıktan kırılırken, Allah Cumhuriyet Halk Partili belediyeden razı olsun, Malatya'da ekmek dağıttı, su dağıttı.(CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) – El insaf be! El insaf ya!

VELİ AĞBABA (Devamla) – Konuşma oradan, onlara da söyledim, konuşma! Haberin yok, tuzun kuru! Acemi, dur! (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) – El insaf!

VELİ AĞBABA (Devamla) – Biraz öğren de ondan sonra laf atmaya başla, acemi! Dur, acemi! Ben herkese teşekkür ettim “Allah deprem bölgesindeki bütün belediyelerden razı olsun.” dedim sözümün başında ama en çok Allah CHP'li belediyeden razı olsun çünkü onlar sizin engellemelerinize rağmen geldiler. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MESUT BOZATLI (Gaziantep) – Ne yaptınız?

VELİ AĞBABA (Devamla) – Geldiler arkadaşlar, her şeyi yaptılar, her şeyi yaptılar. Şimdi ne yapıyorsunuz?

MESUT BOZATLI (Gaziantep) – Tüm altyapıları biz yapmadık mı?

VELİ AĞBABA (Devamla) – Yahu, yiğitsen, bana laf atacağına şunu belediyelere, AK PARTİ’li belediyelere versin, CHP’li belediyelere versin!

MESUT BOZATLI (Gaziantep) – Tüm altyapıları biz yaptık!

VELİ AĞBABA (Devamla) – Bu parayı verdirsene laf atacağına, acemi! Acemi, bildiğin yok!

Şimdi, değerli arkadaşlar, bir başka konu, zurnanın zırt dediği yer: Kur korumalı mevduat. Ha, savunun bakalım kur korumalı mevduatı! Kur korumalı mevduatın anlamı “fakirden alıp tefecilere para vermek” demek, “tefecileri zenginleştirmek” demek. Şimdi, ne yapıyorlar biliyor musunuz? Kur korumalı mevduatın yükünü hazine alıyor, Merkez Bankasına veriyorlar. Niye? Merkez Bankası nereden alacak? Para basacak. Resmen bunun adı kalpazanlık! Devleti kalpazan yaptınız, kalpazan! (CHP sıralarından alkışlar) Ne yapacağız? Nereden alacak parayı? Basacak parayı, kime verecek? Yandaşlarınıza verecek. Buna itiraz etsenize! Buna itiraz etsenize!

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Edemez!

VELİ AĞBABA (Devamla) – Bu memlekete gelmiş en büyük tefeci kur korumalı mevduatı getirenlerdir yani sizsiniz değerli arkadaşlar, sizsiniz. Hani diyorlar ya “Biz tefeye karşıyız.” Ya, tefeciliğe karşysanız, yiğitseniz gelin bu kur korumalı mevduatı kaldırsanıza! Bu kur korumalı mevduat sistemi fakirin fukaranın kanını emiyor; tam bir vampir! (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, başka? Bakın, değerli arkadaşlar, haberiniz var mı bilmiyorum, Türkiye’de 9 milyon 585 bin emekli var, toplam 14 milyon 255 bin dul, yetim ve hak sahiplerini katarsanız... Emekliden haberiniz var mı bilmiyorum, emekliye bir zam getirdik arkadaşlar, emekliye bir zam getirdik, emeklinin 6 milyonu 7.500 TL maaş alıyor yani en düşük maaş, bunların bir kısmı da daha düşük maaş alıyor ama hazine desteğiyle gideriliyor.

Değerli arkadaşlar, bakın, burada bir tablo var elimde; 2008 öncesi emekli 6.093 TL alıyor, kök maaşı; 2008 sonrası...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Devamla) – Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Ağbaba, toparlayalım lütfen.

VELİ AĞBABA (Devamla) – 2008 sonrası 2.199 lira alıyor, SSK 1.653 lira, BAĞ-KUR 2.343 lira alıyor; BAĞ-KUR tarım 2008 sonrası 1.852 lira alıyor, bunlar tamamlanınca 7.500 TL’yi alıyorlar. Şimdi, bu zamdan bunların hiçbirini faydalanmıyor. Buna göre, değerli arkadaşlar, 2023’te 2008 SSK öncesi alan 7.616 lira alıyor, 2008 SSK sonrası 7.500 lira alıyor; bunların maaşı değişmiyor, bakın, bunların maaşı değişmiyor değerli arkadaşlar.

Bir de size bir soru daha soracağım: 3.500 mü büyük, 7.500 mü? 3.500 büyük, matematiğin kurallarını değiştirdiniz. Önemli olan ne verildiği değil, önemli olan paranın alım gücü değerli arkadaşlar. Bakın, geçtiğimiz yıl 3.500 liraya göre alım gücü bugün dana etinde 13 kilo düşmüş, tavukta 23 kilo düşmüş, pirinçte 42 kilo daha az alabiliyor emekli bugünkü emekli maaşıyla, kuru fasulyede 41 kilo, nohutta 18 kilo daha az alabiliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Devamla) – Emeklinin yaşamı yaşam değil, emekli açlığın altında kıvrılmaya devam ediyor; siz ise kur korumalı mevduattaki tefecilere para aktarmaya devam ediyorsunuz.

Ben, geneli üzerinde, aleyhinde olacağımızı söylüyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın üyeler, şimdi, İç Tüzük’ün 81 ve 91’inci maddelerine göre yirmi dakika süreyle soru-cevap işlemi yapılacak. Sisteme giren 10 sayın vekile birer dakika süreyle söz vereceğim.

Kayseri Milletvekili Sayın Dursun Ataş...

DURSUN ATAŞ (Kayseri) – Teşekkürler Sayın Başkan.

TÜİK verilerine göre ülkemizde son on dört yılda 46.691 kişi, seçim bölgem Kayseri’de ise 950 kişi intihar girişiminde bulunmuştur. Kayseri’de 2009 yılında 43 olan intihar vaka sayısı 2021 yılında 95’e, 2022 yılında ise 97’ye çıkmış, 2 katından daha fazla artmıştır. İntihar girişimleri ekonomik krizin giderek derinleştiği son iki senede daha da artmıştır. İntiharların temelinde ekonomik sıkıntılar ve buna bağlı borçlanmalar, her geçen gün artan hayat pahalılığı, buna bağlı olan buhranlar ve işsizlik gibi sebeplerin olduğu açıkça görülmektedir. Korkutucu boyutlara ulaşan bu durum dikkatle incelenmeli, üzerinde yoğun çalışmalar yapılarak gereken tedbir ve önlemler bir an önce alınmalıdır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Orhan Sümer, Adana...

ORHAN SÜMER (Adana) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Adana, diğer illerimiz gibi depremin izlerini taşımaya devam ediyor. Depremde Adana sağlık sistemi de hasar gördü. Seyhan Devlet Hastanesine bağlı Meydan Çocuk Hastanesi ve en önemlisi Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Balcalı Hastanesi depremden etkilenen sağlık kuruluşlarımızın arasında. Balcalı Hastanesi depremde hasar gördüğü için 21 Şubatta boşaltılma kararı alınarak hastaların Adana’daki diğer hastanelere dağıtılmasına karar verildi. Ancak o günden sonra defalarca dile getirmemize, Bakanlık yetkililerinin çözüme ulaştıracağı sözlerine rağmen beş ay geçti, çözüm üretilmedi, Tıp Fakültesi Hastanesi âdeta kaderine teslim edildi. Hastane şu an neredeyse atıl durumda bulunuyor, kapasitesinin ancak yüzde 10’uyla hizmet vermeye çalışıyor. Yıllardır Çukurova’ya, doğu, güneydoğu ve hatta yurt dışına hizmet veren Balcalı Hastanesi acilen yeniden yapılandırma kapsamına alınmalı, çalışanlarından sağlık sektörüne kadar tüm bileşenlerin mağdur olmadığı bir çözüm üretilmeli.

BAŞKAN – Sayın Murat Çan, Samsun.

MURAT ÇAN (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Dün Genel Kurulda fındık üreticilerimizin boğuştuğu sorunları konuşurken şunu öğrendik: İktidar partisi bölge vekilleri her yıl olduğu gibi yine bir komisyon kurmuşlar, fındık üreticilerimizin sorunlarını masaya yatacaklarmış. Her yıl aynı çalışma, aynı hikâye, sonuç ortada, mevcut sorunlara her yıl yenileri ekleniyor, üreticimizin emeği yıldan yıla değersizleşiyor. Fındık üreticimiz kartel düzeninin yıkılmasını istiyor, ekonomik ömrünü tamamlamış fındık bahçelerinin dönüşümü için destek bekliyor. Mevsimlik çalışan fındık işçilerinin sorunları her geçen yıl büyüyor. Çocuk işçiliği giderek yaygınlaşıyor, denetim yok. Alan bazlı fındık desteği yıllardır yerinde sayıyor, bir adım ilerleme yok. Bu sorunları çözmedikten sonra kuracağımız Komisyonların, yapacağımız toplantıların hiçbir hükmü yoktur.

BAŞKAN – Sayın Aşkın Genç, Kayseri.

AŞKIN GENÇ (Kayseri) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Maalesef, emeğiyle geçinen vatandaşlarımızın neredeyse tamamı son yıllarda çalışma barışının bozulmasıyla büyük bir mağduriyet yaşıyor. Birçok meslek grubunun yaşadığı bu mağduriyeti en derinden hisseden kesimlerin başında ise kamuda çalışan mühendis, mimar ve şehir plancıları geliyor. Temel ücretlere yansımayan seyyanen zam hem özlük haklarında geriye gidiş hem de önümüzdeki dönemde yaşanacak enflasyon beklentisi nedeniyle talepleri karşılamamaktadır. Kamuda görev yapan mühendis, mimar ve şehir plancılarının hak edişleri kamuda benzer statüde görev yapan diğer branşlara göre oldukça geride kalmıştır. Çalışırken aldıkları ücretlerin erimesinin yanı sıra emekliliklerine etki eden diğer haklarında da büyük kayıplar söz konusudur. Meclisimizde görüşülen torba yasa vesilesiyle tüm kamu mühendislerinin, mimarların ve şehir plancılarının özlük haklarının iyileştirilmesi talebini buradan bir kez daha dile getiriyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Ömer Faruk Gergerlioğlu, Kocaeli...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Komisyon Başkanlığına soruyorum: Yanıltan bir kriterle hesap mı yapılır? Devlet vatandaşını kandırır mı? TÜİK'e yaptırılan sahte hesaplamalar 85 milyonun içine sinmiyor ve aklı almıyor. Sizin içinizi siniyor mu? Çıgırından çıkardıkları enflasyonun altında ezdikleri çalışanların yanında, özellikle emeklilerin hâli hiç umurunuzda mı?

Bugün, basın açıklamalarıyla sorunlarını gündem etmeye çalışan emeklilerin Ankara Ulus'ta yanındaydım. İstedikleri, uyduruk zamlar, ulufe değil, insanca bir yaşamdı. Zam üstüne zam yapılan, yetmeyip KDV artırımıyla halkın iliğine kadar sömürüldüğü bir ortamda emeklilerin hâli hiç umurunuzda değil mi? MTV'nin yüzde 100 artırıldığı bir ortamda emekli maaşlarına yüzde 25 zam yapılmasını vicdanınız kabul ediyor mu?

BAŞKAN – Sayın Hasan Çilez, Amasya...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

6 Şubat depremleri ülkemizi ekonomik, sosyal ve psikolojik olarak çok olumsuz etkilemiştir. İnsanlarımız evlerinden, iş yerlerinden olmuştur; en yakınlarını kaybetmiştir, tarifsiz acılar yaşanmıştır. Aziz ve asil milletimizin dayanışmacı ve paylaşımcı karakteri hemen devreye girmiş, depremin hemen ardından birkaç saat sonra insanlarımız ve devlet kurumlarımız bölgeye akmıştır. Yaralar hızla sarılmaya başlanmış ve dünyaya örnek olacak bir çalışma ortaya koyulmuştur. Ben sayın yetkililerden şunu rica ediyorum: Depremin şu ana kadar ülkemize olan maliyetinin bir hesaplaması yapıldı mı? Bu hesaplama nedir ve ne kadardır?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Ali Özkaya, Afyonkarahisar...

Buyurun.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan, sorum Komisyon Başkanımıza: 6 Şubat depremiyle milletimiz tarihin en büyük afetlerinden biriyle karşı karşıya kaldı. Bizim de uzun süre bulunduğumuz Hatay, Kırıkhan ve o bölgelerde gerçekten çok büyük bir facia vardı. Vefat edenlere bir kez daha Allah'tan rahmet diliyoruz. Bu deprem süresince, bugüne kadar kamudan harcanan maliyetler ve bundan sonra harcanacaklarla ilgili yaklaşık olarak öngörebildiğimiz miktar ne kadardır? Bunları ne kadar bir sürede harcayacağız ve aziz milletimizi tekrar evlerine, konutlarına, iş yerlerine kavuşturup o sıcak yuvasına ulaştıracağız.

Bir diğer husus da EYT'yle dünyadaki en genç emeklilikleri yaptık. Bugün itibarıyla kaç kişi EYT'den emekli oldu ve bütçemize ne kadar ilave bir ödeme geldi?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Hasan Baltacı, Kastamonu...

HASAN BALTACI (Kastamonu) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kastamonu Cide ilçemiz hafta sonu sel felaketi yaşamış, onlarca binayı, iş yerini su basmış, araçlar zarar görmüştür. İktidar, Cide'mize Cumhuriyet Halk Partisi tarafından yönetildiği için sırtını dönmemiş, iki yıl önce yaşananlardan ders çıkarmış olsaydı bugün bu mağduriyetler tekrarlanmayacaktı. Buradan Çevre Bakanlığına, Orman Bakanlığına, Ulaştırma Bakanlığına ve İçişleri Bakanlığına sesleniyorum: İki yıl önce 9 ilçemiz afet bölgesi ilan edilirken kapsam dışı bırakılan, belediyemize tek kuruş sağlanmayan Cide'miz merkezî bütçeden payını almalı sel felaketlerinin altyapıda yarattığı sorunların çözümü için İller Bankası başta olmak üzere, bakanlıklar elini taşın altına koymalıdır. Her felakette çizme giyip poz vermek çözüm değildir; çözüm önlem almaktır, kalıcı yatırımlar yapmaktır.

BAŞKAN – Sayın Yüksel Arslan, Ankara...

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

1 Nisan 2023 tarihinde Sayın Cumhurbaşkanı “Biz, verdiği sözü göreve gelince unutanlardan, sandık ufukta görülünce vaat bohçasını açıp seçim sonrası üzerine yatanlardan değiliz.” diye “tweet” attı. Önceki Millî Eğitim Bakanı Sayın Mahmut Özer de 2022 KPSS'yle ek öğretmen ataması yapılacağını taahhüt etmişti. Bu sözlerin yerine getirilmesini bekliyoruz. Tüm branşlar için 55 bin ek atama ne zaman yapılacaktır? Atama bekleyen öğretmenlerimize müjdeli haber ne zaman verilecektir?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın İbrahim Yurdunuseven, Afyonkarahisar...

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sorumlu Komisyon Başkanımıza sormak istiyorum. Öncelikle EYT düzenlemesini yapan Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'a çok teşekkür ediyoruz. EYT düzenlemesiyle bugüne kadar kaç kişinin bundan yararlandığını, bütçemize olan yükünü ve geçen yıl, 2022 yılıyla orantılı olarak memur ve memur emeklileri maaşlarındaki farkın ne kadar olduğunu Sayın Başkanımıza soruyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Şimdi, cevap için Sayın Komisyon Başkanına söz veriyorum.

Süreniz on dakikadır.

Buyurun Sayın Muş.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI MEHMET MUŞ (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; teşekkür ediyorum.

Komisyonumuza kanun teklifiyle alakalı gelen sorularla ilgili açıklamalarda bulunacağım. Diğer, doğrudan Hükümete ve bakanlıklarla ilgili bazı sorular ve milletvekillerinin kendi seçim bölgeleriyle alakalı dile getirdikleri bazı konular var; onlar, tabii, bizim cevaplayacağımız alanlar değil ama bu teklifle alakalı sorulan sorularla ilgili yapılan değerlendirmeleri sizlere açıklamaya çalışacağım.

Hasan Çilez, Amasya Milletvekilimiz ve yine, benzer mahiyette Ali Özkaya, depremin maliyeti ve etkileriyle alakalı bir soruda bulunmuştur ve bunun bütçeye yükü. Bu kanun teklifinin, aslında, bir anlamda da oradaki yaraları sarmakla ilgili olmasından dolayı bu konuya giriyoruz. Depremin hesaplanan toplam maliyeti 104 milyar dolar. Bu yıllla alakalı, bütçede 762 milyarlık bir harcama yapılacak. Tabii, burada, ilave artışlar vesaireler falan olursa tekrar gerekli yetki çalışmaları yapıp bunlar da kullanılabilir

ama şu an, bu yıl için planlanan 762 milyar lira. Tabii, etkilediği alan çok büyük bir alan, hemen hemen Yunanistan'ın yüz ölçümü kadar; 11 ilimiz doğrudan etkilendi ve hızlı bir şekilde yaraların sarılması için bir çalışma yürütülüyor. Aynı şekilde, teklifimizin içerisinde konutların yapımıyla alakalı da ilgili kamu idarelerine yetki verilmesi için çeşitli maddelerimiz bulunmaktadır; ki hızlı bir şekilde bu konutlar, hem köy evleri hem de şehirlerdeki bu evler yapılabilir.

Yine, borç artırma limitiyle alakalı bunun Anayasa'ya aykırılığı dile getirildi. Bu, daha önce 5 defa Türkiye Büyük Millet Meclisinde kanun şeklinde yapıldı, onandı. Bu, ilk defa 2009 yılında yapıldı ve Anayasa Mahkemesinde gündeme taşındı ve Anayasa Mahkemesi iptal istemini reddetmiştir, dolayısıyla Anayasa denetiminden de geçmiştir. Buradaki teklif içerisinde bulunan maddede Anayasa'ya uygunluk noktasında herhangi bir sorun bulunmamaktadır.

Yine, bir başka milletvekilimizin değerlendirmeleri içerisinde vergi tahakkuk tahsil oranlarıyla alakalı gündeme getirdiği bazı hususlar var, onlarla alakalı da bir değerlendirmede bulunmak istiyorum. 2022 yılında cari dönem tahakkuklarına karşılık cari dönemde yapılan tahsilat oranı yüzde 93,3'tür yani yapılan tahakkukların yüzde 93,3'ü tahsilatla gerçekleşmiştir. Son yıllarda bu oran yüzde 90'ın üzerinde gerçekleşmektedir, bu istatistiği de sizinle paylaşmış olayım.

Yine, burada gündeme getirilen bir başka konu, "Seyyane yapılması öngörülen tutar üzerindeki dönem artışlarından yararlanmayacak." şeklinde yani yapılan bu 8 bin liralık oranın giderek eriyeceği şeklinde bir değerlendirmede bulunuldu. Bu böyle değil, yapılan bu artış, artı, bundan sonra yapılacak olan artış, 22 bin lira; 22 bin lira üzerinden yapılacağını buradan ifade etmek isterim. Dolayısıyla, seyyanen yapılan artış bundan sonra yapılacak olan güncellemelerle beraber güncellenecektir, enflasyon içerisinde bir erimeye gidilmeyecektir, müsaade edilmeyecektir.

Yine burada, Türkiye İstatistik Kurumunun yaptığı hesaplamalarda kullandığı veriler kamuoyuyla paylaşılıyor; bu verilerle alakalı, güvenilirliğiyle alakalı bazı değerlendirmeler yapıldı. Değerli arkadaşlar, Türkiye İstatistik Kurumu, uluslararası alanda uluslararası kuruluşlara entegre bir Kurum, ciddi bir müktesebatı var. Dolayısıyla TÜİK enflasyon verisi açıkladığı zaman, beğenmediğimiz zaman kabul etmiyoruz ama başka veriler açıkladığı zaman hoşumuza gidiyorsa o verileri kullanıyoruz; böyle bir şey olamaz değerli arkadaşlar.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Beğendiğimiz olmuyor.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI MEHMET MUŞ (Samsun) - Burada kamuda görev yapmış pek çok milletvekili var; yöneticilik yapmış, görev yapmış değerli arkadaşlarımız var; dolayısıyla açıkladığı verileri en iyi onlar bileceklerdir. Dolayısıyla "Bir kurumun bir verisi hoşumuza gitmiyor, kötü; diğerleri hoşumuza gidiyor, iyi." diye bir değerlendirme olamaz. Açıkladığı rakamlar devletin resmî rakamlarıdır ve biz bunlara göre değerlendirme yapmak durumundayız ve bunun üzerinde farklı bir spekülasyona gitmeye gerek yoktur. Varsa elimizde ayağı yere basan, delillendireceğimiz hesaplamalar veya eksik, yanlış gördüğümüz bir konu, bunu gündeme getirebiliriz diye düşünüyorum.

Yine, EYT'yle alakalı sorular soruldu; kaç kişinin emekli olduğuyla, bütçeye ne kadar yük getirdiğiyle alakalı çeşitli değerlendirmeler yapıldı ve sorular soruldu; onlarla ilgili müsaadeniz olursa Genel Kurula bir bilgilendirmede bulunmak istiyorum. Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından EYT düzenlemesinin yürürlüğe girdiği 3 Mart 2023 tarihi itibarıyla yoğun bir müracaat yapıldı ve oradaki personel ilave çalışmak durumunda kaldı ve mesaiye kaldılar. Bugüne kadar yaklaşık 1,9 milyon başvuru alınmıştır. Bunlar hem Kuruma doğrudan hem de e-devlet üzerinden olmak üzere... Mükerrer başvurular bunlara dâhildir; bazı vatandaşlarımız 2 kere müracaat yapmışlar, 1,9 milyon. Söz konusu başvuruların incelenmesi ve aylık

bağlama süreçleri devam etmektedir. Bugüne kadar -bugünün tarihi itibarıyla- bu kapsamda toplam 1,6 milyon vatandaşımızın aylık bağlama işlemleri yapılmış ve sigortalılar bilgilendirilmiştir. Henüz aylık bağlama işlemi yapılmamış sigortalılar, hizmet birleştirilmesi gereken veya ilgili kurum, kuruluşlarca yazışma yapılarak yazışma sonucuna göre aylığa hak kazanma durumu tespit edilecek sigortalılardır. Normal süreçte yıl içinde 440 bin aylık bağlandığı dikkate alındığında Sosyal Güvenlik Kurumu personelinin yoğun mesaisiyle bir ayda, bir yılda bağlanan aylık sayısı kadar aylık bağlandığı görülmektedir. Ayrıca, incelenen başvurularda yaklaşık yüzde 10 oranında aylığa hak kazanmama durumu nedeniyle sigortalılara aylık bağlanamayacağına bildirildiği tespit edilmiştir; kanun gereği bu eksiklikleri giderilmeden aylık bağlanamayacağından sigortalılarımız yazılı olarak bilgilendirilmeye devam edilmektedir. Buna göre her talepte bulunan sigortalıya aylık bağlanamamakta, aylığa hak kazanma koşullarının olduğu dosya incelemesi yapılarak tespit edildikten sonra aylık bağlama işlemi en kısa sürede gerçekleştirilmektedir. Bu istatistiklerden anlaşılacağı üzere aylığı bağlanmamış çok fazla vatandaşımız kalmamıştır, onlar da kısa bir süre içerisinde netleşmiş ve tamamlanmış olacaktır.

Bir diğer gündeme getirilen konu, kur korumalı mevduatın neden Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına devredildiği, hazineden alındığı. Uygulama birliğinin sağlanması, sürecin tek elden yürütülmesi ve daha efektif bir yönetim anlayışından dolayı buradaki konu, süreç tamamen Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına devredilmektedir.

Diğer gelen sorular ağırlıklı bakanlıklara ve milletvekillerimizin kendi seçim bölgesiyle alakalı yaptıkları değerlendirmelerdir.

Teşekkür ediyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birleşime otuz beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.35

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 21.15****BAŞKAN: Başkan Vekili Sırrı Süreyya ÖNDER****KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Mahmut Atilla KAYA (İzmir)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 14’üncü Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

33 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde ve hazır.

Şimdi birinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

Birinci bölüm 1 ila 15’inci maddeleri kapsamaktadır.

İç Tüzük’ün 91’inci maddesine göre gruplar adına birer üyeye ve Komisyona onar dakika, şahısları adına 2 üyeye beşer dakika söz vereceğim.

İlk söz, Saadet Partisi Grubu adına Hatay Milletvekili Sayın Necmettin Çalışkan’ın.

Buyurun Sayın Çalışkan.

Süreniz on dakika.

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) – Sayın Başkan, değerli Meclis üyeleri; Saadet Partisi adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Başkanı, inşallah ben sizi aynı yerde ziyaret etmem. Ben de bu duayla başlıyorum.

BAŞKAN – İnşallah.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) – Şu an görüşülmekte olan deprem vergisiyle ilgili partimiz adına şunu arz etmek isterim: Ülkemiz olağanüstü, feci bir deprem yaşadı. Deprem ağır faturasını en fazla Hatay vilayeti çekti. Bu açıdan deprem siyasetüstü bir konudur, deprem asla istismar edilmemelidir, depreme yönelik yapılacak her türlü olumlu icraata sonuna kadar destek vereceğimizi ifade etmek isterim. Ancak şu gerçeğin altını da çizelim ki maalesef her kutsal değer istismar edildiği, çiğnendiği gibi, sanki deprem gerekçe gösterilerek yeni zamlar peşinde koşuluyor. Maalesef ki kaynak paketi söz konusu olduğunda iktidarın aklına gelen ilk şey vergileri arttırmak. Keşke israfı “Dur!” diyebilseler, keşke yolsuzluğa “Dur!” diyebilseler; keşke yüzlerce araçlı konvoylara, saraylara, uçak filolarına “Dur!” diyebilseler, keşke “İtibardan tasarruf edilmez.”in değil, “Bizzat halka nasıl hizmet edilir?” bunun gayreti içerisinde olsalar. Maalesef ki burada şu açıkça ortada ki: Aslında depremin etkisini artıran sebeplerden biri İmar Yasası idi, imar affı da yine ağırlıklılığın neticesinde gerçekleşmişti. Bu açıdan şu soruyu vicdanlara sormak isterim... Bilelim ki depremde aslında üç çeşit ölüm gerçekleşti; birincisi, bizzat deprem esnasında ölenler; ikincisi, depreme sırf “İtibar kaybına uğrarız.” diye geç müdahale edildiğinden ya da vurdumduymazlıktan geç müdahale nedeniyle insanlar öldü ama üçüncü ölüm ise maalesef, deprem sonrasında sahipsizlikten insanlar kahrından öldü.

Değerli Meclis üyeleri, değerli milletvekilleri; şunu yine arz etmek isterim ki elbette bu millet fedakârdır, depremde büyük fedakârlıklar yaptı ama fedakârlık yapan insan yaptığının, alın terinin, emeğinin karşılığını da bilmek ister. Siz şimdiye kadar defalarca para topladınız, insanlara çağrıda bulundunuz ama bu paraların nereye harcandığına dair net bir veri ortaya koymadınız, kamuoyunu tatmin eden, insanların gönül huzuruyla ödeme yapacağı bir durum maalesef ortaya çıkmadı.

Yine, burada depremle ilgili vergi toplamadan önce esasen depremezdelere yönelik muafiyetler getirilmeli. Maalesef ki bugün depremezdelere hibe desteğinden daha ziyade uzun vadeli kredilerden söz ediliyor. Hiçbir geliri olmayan insanı siz borçlandırır, bugün umudunu yitirmiş insanın gelecekteki on yıl süreyle umutsuz yaşamasına sebep olursanız iyilik yapmış olmazsınız. Onun için depremezdelere yapılacak destek; kredi değil, hibe desteği olmalı. Bu arada, orta ve ağır hasarlı evlere yönelik ifade edilen kısmi kredi ve desteği, az hasarlı evlere de mutlak surette sağlanmalı.

Tabii, burada depremle ilgili konuşurken deprem bölgesinde görev yapan kamu personelini de göz ardı edemeyiz. Maalesef kamu personelinin anayasal hakkı olan tayin hakları ellerinden alınıyor. Bugün birçok personel başka ile tayin olma hususunda işlerini gerçekleştirmişken sırf burası eksilmesin diye bu hak ellerinden alınıyor, bu doğru değil. Bu ülkenin toprakları bütünüyle bir parçadır, doğusu da batısı da bizimdir. Bugüne kadar bu bölgede görev yapan insanlar pekâlâ başka yerde de yapabilir. Buraya yeni personelin de ek ödemelerle, teşviklerle gelmesi sağlanabilir.

Aslında, depreme yönelik karar alanlar bu travmayı bire bir yaşamadıklarından oradaki hiçbir duyguyu anlamıyor, anlamak istemiyorlar. Yine, bugün, hâlen beş ayı geçmiş olmasına rağmen on binlerce aile konteyner bekliyorsa bu vebal kimlerin üzerinde, kendilerinin sorması gerekir.

Yine, bugün, deprem bölgesinde ötelenen krediler, bugün topluca talep ediliyor. Yapılması gereken şey, kamunun alacaklarının tümünün affedilmesidir. Yine, bugün, halkın sağlığını da tehdit eden bu molozların gelirinin kime, nereye, nasıl gittiğine yönelik belirsizlik hâlen ortada durmakta. Yine bugün, yapılması gereken şey İskenderun Teknik Üniversitesi ve Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi başta olmak üzere deprem bölgesindeki bütün üniversitelere geliştirme ödeneği verilmeli, deprem bölgelerinin statüsüne uygun şekilde özel afet bölgesi ilanı için gereken işler yapılmalı. Maalesef burada, bu para tahsil edildikten sonra nereye, nasıl harcanacağına dair hiçbir bilgi vermeden sadece “Verin, verin, verin.” deniyor. Bu da açgözlülüğün, doyumsuzluğun net bir neticesi.

Bu açıdan özetlemek gerekirse, deprem bölgesinde kredi değil hibe verilmeli, deprem bölgesinde faaliyet gösteren çalışanların sosyal sigortalarına yönelik SGK primleri kamu tarafından ödenmeli, burada çalışan esnafa vergi muafiyeti getirilmeli, esnafa ayrıca destek verilmeli ve tabii ki atanamayan bütün kamu personeline haklar tanınmalı. Maalesef ki geçtiğimiz günlerde deprem bölgesinde çalışanlara yönelik tanınan tayin hakkıyla ilgili âdeta oyun oynarcasına, âdeta milletin akıyla dalga geçercesine “Deprem bölgelerinin kendi içinde transfere izin verilecek.” şekilde bir açıklama yapıldı. Bugün, sanki deprem bölgesi haritadan silinmiş, gözden çıkarılmış, burada yaşayan insanlar sadece kendi içlerinde dönsün şeklinde bir tablo ortaya konulmakta. Onun için şunu ifade etmek isterim ki bugün, pek çok Sayın Bakanın deprem bölgesine gün aşırı ziyaretleri ortada ama biliyoruz ki bu Sayın Bakanlar belki de ellerinde yetki olmadığından sadece bakıyor, geziyor, geri dönüyor. Elbette bir devlet yetkilisinin, kamu yetkilisinin deprem bölgesine moral vermesi önemlidir ama bakanlardan beklenen icraattır, her bakan bir bölgeye geldiğinde yapacağı icraatları ortaya koymak zorundadır. Bugün maalesef depremin üzerinden beş ay gibi bir süre geçmiş olmasına rağmen tablo, bilanço hâlen net olarak ortada değildir; deprem sanki üç gün, beş gün önce olmuş gibi bir durum ortadadır. Onun için de burada yapılacak şey artık keşif değil icraat olmalıdır, artık söz vermek değil bizzat destek olmalıdır, ziyaretlerle artık bir yere varmanın sonu yoktur. Onun için burada deprem bölgesindeki tüm personelin, kamu personelinin, orada yaşayan sivil halkın önceliklerinin siyasi gözden bağımsız olarak ele alınması gerekir. Maalesef ki buraya yönelik yapılan bütün icraatlar acaba bize oy mu kazandırır, oy mu kaybettirir; bütünüyle buna göre hesaplanmaktadır. Hâlen kimlerin hak sahibi olacağı, hak sahibi olanların neler elde edeceği net olarak bilinmemektedir. Ayrıca sanki Hükümet değişince, Bakan değişince bir şey değişmiş gibi önceki Bakanın ortaya koyduğu

yaklaşımlar bırakılmış, bugün yeni Bakan yeni yaklaşımlarla ortaya çıkmıştır. Eski Bakan deprem bölgesinde yıkım olan yerlere yeniden yapılaşma izni verilmeyeceğini söylemişti -Sayın Kurum'a teşekkür ediyorum- ama yeni Bakan maalesef ki olayların belki de idrakinde olmadığından deprem bölgelerine yeniden yapılaşma izni vereceğini söylüyor. Hangisi hangi mantıkla çalışıyor, anlamak mümkün değil. Bugün deprem bölgesinde salgın hastalık riski var, deprem bölgesinde ulaşım sorunu var -Belen Geçidi artık miadını doldurmuş durumda- deprem bölgesinde havaalanı sorunu var, deprem bölgesinde işsizlik, barınma sorunu var. Deprem bölgesinde atılabilecek...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın lütfen.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) – Burada konuşulmaktan çok daha öte, deprem bölgesinde ne gibi tedbirlerin alınacağı, tam olarak icraata nasıl geçileceği, uygulamaların istismar edilmeyip gerçek anlamda çözümlerin nasıl ortaya konacağı ve hele de özetle bu vergilerin toplanıp nereye, nasıl, ne kadar sürede harcanacağıyla ilgili kamuoyunu tatmin edici şekilde bilgi verilmesi gerekmektedir.

Saygıyla arz ederim. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Mustafa Kalaycı.

Süreniz on dakikadır.

Buyurun Sayın Kalaycı. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 33 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz aldım. Hepinizi hürmetle selamlıyorum.

Bilindiği üzere, 6 Şubat 2023 tarihinde yaşanan Kahramanmaraş merkezli depremler çok geniş bir alanda yaygın bir kayba ve yıkıma yol açmıştır. Depremin yol açtığı felaketin Türkiye ekonomisi üzerindeki toplam yükünün yaklaşık 104 milyar dolar düzeyinde olduğu tahmin edilmektedir. Asrın felaketi depremler nedeniyle yapılan ve yapılacak harcamalar bütçeye önemli bir yük getirmektedir, sadece bu yıl için öngörülen harcama 762 milyar liradır.

Kamu maliyesi üzerinde ortaya çıkan finansman yükünün karşılanması amacıyla bu kanun teklifiyle bazı vergi düzenlemeleri yapılmakta ve borçlanma limiti artırılmaktadır. Kurumlar vergisi genel oranı yüzde 25, banka ve finans sektöründe yüzde 30, ihracat gelirleri için yüzde 20, halka açık şirketler için yüzde 23 olması öngörülmekte, ek motorlu taşıtlar vergisi getirilmekte, tüketici kredileri, banka ve sigorta muameleleri vergisi ve şans oyunları vergisi artırılmaktadır.

Çevre Kanunu'na göre alınan geri kazanım katılım paylarını ve akaryakıt ürünlerinde ÖTV tutarını artırma yetkisi yükseltilmekte, pasaport, yolcu beraberinde getirilen telefonun harcı, silah ruhsatı harcı gibi maktu harç tutarları artırılmaktadır.

Kurumlara taşınmaz satışında uygulanan KDV istisnası ile yatırım fonları ve taşınmaz satışlarında uygulanan kurumlar vergisi istisnası kaldırılmaktadır.

Ayrıca, Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'la belirlenen borçlanma limitinin 2023 yılı için Bakan ve Cumhurbaşkanı tarafından artırılan net borç kullanım tutarının 3 katı olarak uygulanması düzenlenmektedir.

Kanun teklifinde, afet bölgesinde barınma ihtiyacının giderilmesine yönelik sürecin etkin, etkili ve ivedi bir şekilde yürütülebilmesi amacıyla bazı düzenlemeler de yapılmaktadır. Bu kapsamda, hak

sahipliği işlemleri hakkında bazı tedbirler getirilmektedir. Afetten etkilenen bazı illerde konut yapımına elverişli yeterli alan bulunmamasından dolayı asgari seviyede mera ve orman niteliğindeki taşınmazın da iskân alanı olarak ilan edilebilmesine yönelik düzenleme yapılmaktadır. Yerinde dönüşüm projesiyle kendi evini ve iş yerini yerinde yapmak isteyenlere hibe ve kredi desteği verilmesinin usul ve esasları belirlenmektedir. Afet bölgesinde sanayi üst yapıları için hâlen yüzde 75'e kadar olan kredi desteğini mimarlık ve mühendislik hizmetleri dâhil yüzde 100'e kadar çıkarma yetkisi verilmektedir. Kültür varlıklarının ihyası ve yeniden inşası amacıyla yatırım projeleri için Kültür Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesinden kaynak aktarılabilmesi düzenlenmektedir. Depremlerin ağır hasarı bütünüyle kaldırılıp mağdur insanlarımıza güvenli hayat şartları sunulacak, her yer eskisinden de güzel ve yaşanabilir hâle getirilecektir.

Türkiye büyük ve güçlü bir ülkedir. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin istikrarlı ve güçlü yönetim yapısıyla Türkiye Cumhuriyeti devleti her zorluğun üstesinden gelecektir.

Değerli milletvekilleri, Cumhurbaşkanlığı emeğin, emekçinin ve emeklinin hep yanında olmuş ve olmaya devam edecektir. Bilindiği üzere, asgari ücret 2022 yılından itibaren vergi dışı bırakılarak tarihî bir reform gerçekleştirilmiştir.

Net asgari ücret, bu yıl 1 Ocaktan geçerli 8.607 lira, bu aydan geçerli 11.402 lira olarak belirlenmiştir. Net asgari ücret, son dört yılda 5 katına çıkarılmıştır.

Kamu işçi ücretlerine bu yıl ilk altı ay için yüzde 45, ikinci altı ay için yüzde 15 artı enflasyon farkı kadar artış yapılmasını içeren toplu sözleşme imzalanmıştır.

Geçici işçilerin çalışma sürelerinin on bir ay yirmi dokuz güne kadar uzatılabilmesine ve boş olan sürekli işçi kadrolarına geçirilmelerine imkân sağlanmıştır.

Sözleşmelilere yönelik düzenlemeyle 500 bine yakın personel kadroya alınmıştır.

Emeklilikte yaşa takılanlarda bu yıl için 2 milyon 250 bin, toplamda 5 milyonu aşan vatandaşımıza emekli olabilme imkânı sağlanmıştır.

Ek gösterge düzenlemesiyle memurların emekli ikramiyeleri ve emekli maaşlarında ciddi kazanımlar getirilmiştir. Nisan ayında 7.500 liraya yükselen en düşük emekli aylığı bu yıl yüzde 114,3 oranında artırılmıştır. Ayrıca, tüm emeklilere ödenen bayram ikramiyeleri 1.100 liradan 2 bin liraya çıkarılmıştır.

Bu yıl ocak ayında tüm emeklilerin ve kamu çalışanlarının aylıkları enflasyon farkına ilaveten yaklaşık yüzde 15 oranında refah payı verilerek yüzde 30 oranında artırılmıştır.

Bu aydan itibaren kamu çalışanlarının aylıkları, toplu sözleşme artışı ve enflasyon farkı olarak yüzde 17,5 oranında artırılabilecek olup ayrıca, bu kanun teklifiyle tüm kamu çalışanlarına seyyanen 8.077 lira ilave ödeme yapılması düzenlenmektedir. Böylelikle memurlarda en düşük maaş 22 bin liraya yükseltilmektedir.

Yine, kanun teklifiyle emeklilere de enflasyon farkı artışına ilaveten memur emeklilerinde yüzde 7,5, SSK ve BAĞ-KUR emeklilerinde yüzde 5,24 oranında refah payı verilerek tüm emekli aylıklarının yüzde 25 oranında artırılması sağlanmaktadır.

Böylelikle 2023 yılında asgari ücret yüzde 107,3; kamu çalışanlarının maaşları ortalama yüzde 129, emekli aylıkları ise yüzde 62,5 oranında artırılabilecektir.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak çalışanlar ile emekli, dul ve yetim aylıklarının iyileştirilmesi konusunda her kararın destekçisiyiz ancak emeklilerimize yapılacak yüzde 25'lik maaş artışının makul ve yeterli bulunmadığı görülmektedir. Ayrıca, 7.500 liralık asgari emekli aylığının altında kök maaşı olan milyonlarca emekli, dul ve yetim bu ay hiç maaş artışı alamayacaktır. Bu durum mutlaka dikkate alınmalı, emekli aylıklarına da ilave ödeme yansıtılmalı, emekli aylıklarında denge sağlanmalıdır.

Esnaf ve çiftçi BAĞ-KUR'luların prim gün sayısındaki eşitsizliklere de çözüm getirilmelidir. SGK primine esas kazanç üst sınırı, gelir vergisi dilimleri ve kıdem tazminatıyla ilgili düzenlemeler işçi ve işveren yararını dikkate alacak şekilde gözden geçirilmelidir.

Ayrıca, Perakende Ticaret Kanunu'nda haksız rekabeti önleyecek değişiklikler yapılmalıdır.

Hayat pahalılığı, ekonomik sıkıntılar her insanımızı olumsuz etkilemiştir. Alınan tedbirlerle fiyat istikrarının sağlanacağına ve enflasyonun orta vadede tek haneye ineceğine inanıyoruz. Bu kapsamda, fahiş fiyat artışına yönelik denetimler mutlaka etkinleştirilmeli, haksız kazanç sağlayan fırsatçılar, fiyat etiketlerini kabartanlar deşifre edilerek yaptıklarının bedeli ödetilmelidir.

Değerli milletvekilleri, kanun teklifinde çok önemli başka düzenlemeler de yer almaktadır. 31 Temmuz 2023 tarihi itibarıyla Covid-19 izninde olup denetimli serbestliğe ayrılmalarına beş yıl veya daha az süre kalan hükümlüler tekrar cezaevine dönmeyecek ve kalan süreleri denetimli serbestlik alanında infaz edilecektir. 31 Temmuz 2023 tarihi itibarıyla kapalı ceza infaz kurumunda bulunan bazı hükümlüler, iyi hâlli olmak şartıyla, üç yıl daha erken açık ceza infaz kurumuna ayrılacaklardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Kalaycı.

MUSTAFA KALAYCI (Devamla) – Teşekkür ederim Başkanım.

Ayrıca, bu hükümlüler cezalarının süresine göre, en az üç ay açık ceza infaz kurumunda kalmak şartıyla, üç yıl daha erken denetimli serbestliğe ayrılacaklardır.

Konut kira artış oranının bir yıl daha yüzde 25'le sınırlandırılması yeniden düzenlenmektedir.

Aile hekimliklerinde ağız ve diş sağlığı hizmetleri ile yaşlı sağlığı hizmetlerinin de sunulması öngörülmektedir. Covid-19 salgını kapsamında tahsil edilen idari para cezalarının iade edilmesi de düzenlenmektedir.

Kanun teklifinin ülkemize ve milletimize hayırlar getirmesini diliyorum, hepinize saygılar sunuyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi Grubu adına Sayın Tulay Hatimoğulları Oruç.

Buyurun. (Yeşil Sol Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır Sayın Oruç.

YEŞİL SOL PARTİ GRUBU ADINA TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; evet, yine söz verdikleri hâlde tekrar bir torba yasayı Meclise getirdi AKP iktidarı. Demek ki bu döneme de yine torba yasalarla devam edecekler. Şimdi gelen torba yasanın adı “Millî Dayanışma Paketi” bize göreyse depremi Allah'ın lütfu olarak görüp millî talan paketi getirdiler. Bizce bu millî dayanışma paketinin anlamı ve ismi budur.

Evet, ilk bölüm üzerine söz aldım, ek vergilerle başlayacağım. Bu torba yasada yine deprem bahane edilerek yurttaşın sırtına ek vergiler bindiriliyor. Yurttaş aç, yurttaş yoksul, yurttaş... Zaten depremden önce bu ülkede yaşanan ağır ekonomik krizi, açlığı ve yoksulluğu bu Parlamentoda her gün defalarca dile getiriyorduk. Şimdiyse “Depremın yaralarını saracağız.” bahanesiyle tekrar topluma dönüyorsunuz, tekrar yoksul yurttaşla dönüyorsunuz. Yoksul yurttaş deprem döneminde toplumsal dayanışma ağlarıyla zaten dayanışmasını sağladı, yaptı depremedelerle. Depremedelerin yaralarını sarmayan, dayanışmayı göstermeyen bizatihi bu iktidarı ta kendisiydi ve tekrar, şimdi dönüyor ki yoksul yurttaşın sırtına ek vergilerle yük bindirmeye kalkıyor; bunu kabul etmemiz mümkün değil. Zaten vergi sistemi bu ülkede

yoksulu daha fazla yoksullaştıran bir sistemdir, asla bunu kabul etmiyoruz ve diyoruz ki: Temel zaruri mallarda KDV ve ÖTV kesinlikle sıfırlanmalıdır; azdan az, çoktan çok vergi alınacak bir sistem kurulmalıdır ki az da olsa adaleti yakalayabilelim.

Kamu emekçileri zammı propaganda edildi, günlerdir “Kamu emekçilerine en az, en düşük ücret 22 bin, 22 bin.” diye ana akım medyada, yandaş medyada pompaladılar; sanki bu torba kanunun temellerinden biri buymuş gibi anlatıldı. Oysa, TÜİK verilerinin sarayda hazırlanmış rakamlarına göre artırılan ücretler gerçek enflasyonu karşılamadığı için, açıklık ve yoksulluk sınırının altında verdiğiniz zamlar zam değildir ve gerçek ücreti yansıtmamaktadır. Bakın, TÜRK-İŞ’in haziran ayında yoksulluk sınırıyla ilgili yaptığı açıklama 33.750 TL’dir, oysa memurun, kamu emekçisinin maaşı 22.017 lira olacak. Ayrıca da şöyle bir sorun var; bunu KESK, Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu defaatle dile getirdi: Bundan sonraki zamlar kök maaş üzerinden yani 13.870 lira üzerinden -kök ücret kabul edildiği için- bu ücret üzerinden yapılacak. Yani, kamuoyu yanıltılıyor yani emekçilerin hakları üzerinden bir algı yaratılmak isteniyor; bunu kabul etmemiz mümkün değil.

Gelelim emekli maaşlarına. Emekli maaşı bu pakette yok, emekli maaşlarına zam bu pakette yok. 7.500 lirayla, Allah aşkına, kim geçinir? Emekliler bu ülkenin bütün yükünü sırtlamış, yıllar boyu hizmet etmiş, eli öpülesi insanlar. Bu insanların bu pakette olmaması vicdanlarınızı sızlattı mı? Buradan tekrar dile getiriyoruz, emekliler maaşlarına zam istiyor ve bizler onların bu mücadelelerinin yanında olacağız, olmaya da devam edeceğiz.

Yine bu pakette Cumhurbaşkanının borçlanma yetkisi Anayasa’ya aykırı bir biçimde 3 katı arttırılmak isteniyor. Ki 2021’de benzer bir artırım söz konusu olmuştu ve bununla ilgili Anayasa Mahkemesine gidildiği için Anayasa Mahkemesi bunu iptal etmişti. Yani Anayasa’ya aykırı olduğu biline biline yine Cumhurbaşkanına borçlanma yetkisi veriliyor. Bunu kabul etmek mümkün değil. Sarayın elektrik faturasını yoksul halk ödemeyecek. Depremzedelerin ihtiyacı varken saraya bu ödeneğin ayrılmasını asla kabul etmiyoruz ve bunun karşındayız.

Yine aynı kanunda her şeyi birbirine karıştırıyorlar ya, elma, armut, yumurta hepsi bir torbaya atıldığı için aslında Adalet Komisyonunda görüşülmesi gereken bir teklif de -15’inci madde- yine bu torba yasanın içine atılmış durumda. Neydi o? 14 Nisan 2020’de 5275 sayılı bir Kanun çıkmıştı. Bu kanunda Covid sebebiyle cezaevindeki yaşlı ve hasta tutsaklardan belli bir yatarı olanların dışarı çıkarılması yani tahliye edilmesi. Fakat bu, o zaman bile, bu kanun çıktığında taraflı çıktı ve bu kanun siyasi tutsakları kapsamaktan uzaktı. Mehmet Emin Özkan 84 yaşında. Adana’da duruşmasına katıldım, SEGBİS odasına bile gelemeyecek kadar yaşlı ve hasta bir insan ama sanki o Covid olmamış gibi, Covid siyasi tutsakları etkilemezmiş gibi, o dönem bu yasa uygulanmadığı gibi yine, şimdi, aynı şekilde bu kapsam içine alınmadı; bu ayrımcılığı kabul etmemiz mümkün değildir. Bu, aynı zamanda bile isteye insan hakları ihhalidir, apaçık bir ayrımcılıktır. Siyasi tutsakların bu konuda görülmesi zorunludur.

Ayrıca, cezaevlerinde yine bu dönemde başlayan uygulamalardan biri, cezasını yattığı hâlde, infazı tamamlandığı hâlde “iyi hâl” diye yeni bir şey çıkardılar ve insanları cezaevinde mülakata tabi tutuyorlar, otuz yıllıkları bile tahliye etmiyorlar. Niye? Biat edecek. Biat edecek ki öyle tahliye edelim; bu da hukuka aykırı olan konulardan bir tanesi; kabul etmemiz mümkün değil.

Evet, şimdi gelelim deprem meselesine. Bu torba kanun yine yandaş medya tarafından “Depremzedelerin yaralarını saracağız ama muhalefet buna muhalefet ediyor, kabul etmiyor depremin yaralarını saralım.” diye de propaganda yapıyor; bunu kabul etmemiz mümkün değil. Başta ifade ettiğim gibi, bu iktidar depremin yaralarını sarmadı, bu iktidar depremin yaralarını büyüttü. Bu iktidar -şimdi

ihaleye verdiği- hem enkaz kaldırma hem yeni inşaatlaşmayla ilgili ihaleye çıktıkları zaman yüzlerce iş makinesi deprem bölgelerini doldurdu ama depremin ilk günlerinde bir iş makinesine dahi biz ihtiyaç duyduğumuz zaman da seferberlik yerine, toplumsal seferberlik yerine bu iktidar OHAL ilan etti. Ya, afet yaşanmış bir bölgede hangi akla hizmet ki OHAL ilan ediyorsunuz? Afet bölgesi ilan etmek zorundaydınız. Bu iş makineleri, 5'li çetenin, yandaşların iş makineleri o zaman gelecekti, o zaman gönderecektiniz, o zaman seferber edecektiniz o iş makinelerini, insanları enkaz altından kurtarmak için seferber edecektiniz. O zaman seferber etmediklerinizi şimdi, gelmiş, ihaleler için seferber ediyorsunuz ve bunun adına “depremzedelerin yaralarını sarmak” diyorsunuz. Bu hikâyeyi burada anlatmayın, bu hikâyeye inanacak hiç kimse yok burada.

Bakın, deprem vergisi toplandı 1999'da; “özel iletişim vergisi” adı altında 2003-2022 arasında 86 milyar 138 milyon lira deprem vergisi toplanmış. Bu vergilerle konut yapılmış olsaydı, 96 metrekaresiz konutlardan 1 milyon 211 bin konut yapılırdı, biraz daha büyük konut yapılacak olsaydı yani 112 metrekaresiz 1 milyon 38 bin konut yapılırdı ama konut yapılmadı. Ne yapıldı bunlar yerine? Dönemin yine Hazine Bakanı Şimşek'e “Bu paralar nereye gitti?” diye sorulduğunda “Yol yaptık, havaalanı yaptık. Bu, 74 milyon yurttaşımızın hakkıdır.” deme cüretini gösterdi. Şimdi, aynı Bakan bize bu torba yasayla gelmiş ve bu torba yasada ayrılacak olan bütçenin yarısından azı deprem için kullanılacak, geri kalan paralar bu seçimde bütçede oluşan açıklarınızı, bu iktidarın açıklarını kapatmak için kullanılacak ama adı neymiş bu torba kanunun? Depremin yaralarını sarmak. Hadi buradan hangi depremin hangi yarasını sarıyorsunuz siz?

Bakın, burada, gerçekten depremin yaralarını saracaksa neler yapılmalı? Bir kere, toplanmış olan deprem vergileri; iki, yurt içi ve yurt dışından hesaplar dağıttınız ya, bir sürü para toplandı, toplanan paralarla, yine kamu kaynaklarından ayrılacak paralarla depremzedelere bedava konut yapılmak zorundadır. Gölcük depreminde olduğu gibi konutları yapıp yirmi sene geri ödemeli vermeniz satmanız demektir, siz burada deprem yarası falan sarmıyorsunuz. Hatay, Adıyaman, Maraş'ta iş yok, aş yok, dükkân kalmadı, insanlar üretimde değil, iş yaşamı bitmiş durumda. Bu insanlar hangi borcu nasıl ödeyecekler? O yüzden eğer burada gerçekten biz deprem yarası saracaksa yapılması gereken birinci şey, evlerin ve konutların ücretsiz bir şekilde depremzedelere dağıtılması gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Devamla) – İki, faturalar ertelenmişti, elektrik, su ve doğal gaz faturaları ve şimdi o faturalar birden depremzedelerin önüne geldi. Bu utanılacak bir şeydir, burada oturan her milletvekili bundan hicap duymalıdır. Bakın evi yıkılmamış olan insanlar evinin yanındaki 5-10 çadıra kendi evinden elektrik çektiler, verdiler ve bizzat bunun tanığıyım, kendi mahallemizde bunlar öyle oldu ve birçok mahallede aynısı oldu. Bu elektrik faturalarını kalkıp yurttaştan, depremzededen talep ediyorsunuz. Bu faturalar derhâl silinmelidir; elektrik, su ve doğal gaz faturaları erteleme değil, silinmelidir. Kredilerden bahsediliyor torba yasada, kredi değil, hibe olmalıdır. Depremzedelerin yaraları bu kadar ağır ve büyükken bizlerin yapacağı şey kredi vermek değil, hibe vermektir.

Teşekkür ederim. (Yeşil Sol Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Ahmet Vehbi Bakırlioğlu. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır Sayın Bakırlioğlu.

Buyurun.

CHP GRUBU ADINA AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bilindiği gibi 6 Şubat tarihinde her birimizin iç dünyasında tarifi imkânsız yaraların açılmasına neden olan, on binlerce canımızı kaybettiğimiz, ekonomik kaybın da 126 milyar dolara çıkabileceğini tahmin ettiğimiz deprem felaketi yaşadık. Bu kanun teklifinin amacı başlangıçta bu ekonomik kaybı telafi edecek, karşılayacak, bütçeye gelir getirici birtakım düzenlemeleri ve memur maaşıyla ilgili maddeleri, Anayasa'ya aykırı olmasına rağmen Cumhurbaşkanına bütçe borçlanmasının 3 katına kadar çıkaracak ve bütçeye ödenek koymasına imkân verecek düzenlemeleri içermektedir. Ancak başlangıçta 15 maddeden oluşan teklif yeni madde ihdaslarıyla, geçici maddelerle birlikte 31'e çıkmış durumda.

Değerli milletvekilleri, ben konuşmamda ağırlıklı olarak Komisyonumuzun ihtisas alanına giren maddeleri hakkında konuşmak istiyorum. Teklifin özü, dediğimiz gibi, depremin yarattığı ekonomik kayıpların telafisi için gelir getirici düzenlemeler yapmak. Nedir bunlar? Bu kanun düzenlemesiyle ek motorlu taşıtlar vergisi ihdas edilecek yani motorlu taşıtlar vergisini ödemiş olan yurttaşlarımız bu yıl için ödedikleri tutar kadar yeniden motorlu taşıtlar vergisi ödemek zorunda kalacaklar. Ayrıca, kurumlar vergisi oranları artırılabilecek, geri kazanım payına ilişkin tutarlar 2 katına çıkarılacak. Kurumların aktifinde en az iki yıl süreyle bulunan taşınmazların satışındaki KDV istisnaları kaldırılacak. Akaryakıt, alkol ve tütün ürünlerinden alınan ÖTV tutarlarının artırılmasına yönelik Cumhurbaşkanına sınır düzenlemesi yetkisi verilecek. Kurumların yatırım fonlarından elde ettikleri gelirlere yönelik vergi istisnaları varmış, bu istisnalar kaldırılacak. Yani özetle yeni vergiler getirilecek, vergi oranları artırılabilecek ve birtakım vergi istisnaları kaldırılacak.

Değerli milletvekilleri, yeni vergilerin geldiği kanun teklifini görüştüğümüz Komisyonun günü sabahında Cumhurbaşkanının kararlarıyla uyandı; Türkiye yeni KDV zamlarıyla, yeni harçlarla güne gözünü açtı ve tüm bunlar yaşanırken, tüm bu gelişmeler yaşanırken 1 trilyon 119 milyar liralık ek bütçe kanun teklifiyle karşı karşıya kaldık.

Değerli milletvekilleri, bu kanun teklifinin ne ifade ettiğini daha iyi anlamak için tüm bu süreçleri birlikte irdelemek gerekiyor. Bu kanun teklifiyle bütçe borçlanma limitinin 3 katına çıkarılmak istendiğini söylemişim. Bütçe borçlanma teklifi kanuna göre bütçe açığı kadar olmak zorunda ancak gerektiği hâllerde Bakana yüzde 5, Cumhurbaşkanına yüzde 5'lik yani toplamda yüzde 10'luk bir artırma yetkisi verilmiş. 2023 bütçe açığı yaklaşık 660 milyar lira. Bu tutar yüzde 5 dilimlerde hâlinde artırılsa yani yüzde 10 artırılsa 727 milyar liraya kadar çıkıyor ve eğer biz bu kanun teklifini kanunlaştırırsak Hazineye yani Cumhurbaşkanına bu tutarın tam 3 katı kadar yani 2 trilyon 181 milyar lira gibi rekor bir borçlanma yetkisi vermiş olacağız. Yetmiyor, bu kanun teklifiyle Cumhurbaşkanına Anayasa'ya aykırı bir şekilde bütçeye ödenek ekleme yetkisi de verilmek isteniyor. Yani öyle ki biz bu teklifteki geçici maddeyle tüm demokrasilerde olduğu gibi Gazi Meclisimize ait olan bütçe yapma hakkını Cumhurbaşkanına vermiş oluyoruz, üstelik 2021 yılında benzer bir düzenlemenin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiş olmasına rağmen. Anayasa'ya aykırı bu yetkiyle Cumhurbaşkanı bütçeye kamu çalışanlarının maaş ve ücretlerine yapılan zamları, EYT'den yararlanarak emekli olanların aylıkları, emeklilerin bayram ikramiyeleri, en düşük emekli aylığının 7.500 liraya çıkarılması gibi giderleri karşılamak için toplamda 794 milyar lira gibi bir tutarı ödenek olarak ekleme yetkisine sahip olacak. Bu ne demek biliyor musunuz? Bu âdeta gizli bir ek bütçe demek. Bakın, ek bütçe ve bu geçici maddeyle 2023 yılı bütçesine toplamda 1,9 trilyon liralık ödenek eklemenin yolu açılmış olacak. Peki, nerede kaldı bütçe disiplini, nerede kaldı mali disiplin?

Değerli milletvekilleri, Komisyon çalışmalarında depremlerin yol açtığı kayıpların telafisi için 2023 yılının kalanında 527 milyar liralık kaynağa ihtiyaç olduğunu öğrendik. Bu kanun teklifi depremin yaralarını sarmak için önümüze geldi ve iktidar temsilcileri bu torba kanuna “Millî Dayanışma Paketi” adını verdiler. Zor günlerde dayanışma içinde olmak önemlidir, bir kalabalığı millet yapan da bu dayanışma duygusudur şüphesiz ancak dayanışmanın her bireyin imkânı kadar yapılması gerekmektedir yani bu paylaşımın eşit olmaması gerekli. Adalet istiyorsak şayet bu ülkenin millî gelirinden hangi kesim daha fazla pay alıyorsa maliyetin çoğunluğunu da o kesimin üstlenmesi gerekir, adil olanı da budur. O halde millî gelire bakalım kim daha fazla pay almakta. Millî gelire baktığımız zaman emek kesiminin 2019 yılında millî gelirden aldığı payın yüzde 35 olduğunu, bu oranın 2022 yılında yüzde 25’e düştüğünü, 2023 yılının ilk çeyreği için de yüzde 30 olduğunu görmekteyiz yani sermayenin payı da yüzde 70. Şimdi, bu 527 milyar liralık kaynağın nereden karşılanmak istendiğine beraber bir bakalım. Sermayeden mi yoksa emekçilerden mi, emekten mi alınmak isteniyor. Biraz evvel belirttim, Cumhurbaşkanı KDV oranlarını artırıyor, harçları artırıyor. Biz bu kanun teklifiyle ÖTV oranlarını artırıyoruz, ek motorlu taşıtlar vergisi getiriyoruz. Ek bütçeye baktığımız zaman da öngörülen vergi gelirlerinin 1 trilyon 150 milyar lira olduğunu ve bunun 402 milyar lirasının doğrudan vergi, 747 milyar lirasının ise dolaylı vergi olduğunu yani KDV, ÖTV, motorlu taşıtlar vergisi olduğunu görüyoruz. Bu rakamlar, bu torba kanunun bize depremin yükünün millî gelirden daha az pay almasına rağmen bu ülkenin emekçilerine, emeklilerine, çiftçilerine yükleneceğini göstermekte. Şimdi size soruyorum: Adalet bunun neresinde? İstanbul’da oturan, 100 kişi çalıştıran bir işveren ile Hatay’da depremde yakınlarını kaybetmiş, asgari ücretle çalışan bir insanın markete girdiklerini ve beraber birtakım alışveriş yaptıklarını, gıda alışverişi yaptıklarını, hijyen maddesi aldıklarını düşünelim; çıktıkları zaman her ikisi de aynı vergiyi veriyorlar. Veya 2018 model 2 araç sahibini düşünelim, birisinin aracının değerinin 500 bin lira olduğunu, diğerinin ise 1 milyon lira olduğunu düşünelim, her ikisinin de vereceği motorlu taşıtlar vergisi 4.110 lira. Peki, adalet bunun neresinde? Çiftçinin kullandığı mazottan vergi al, yat sahibinden alma. Nerede adalet? Böyle dayanışma mı olur?

Bu torba kanunda kur korumalı mevduatla ilgili düzenlemeler de var. Bundan sonra kur korumalı mevduatın yani KKM’nin maliyeti sadece Merkez Bankasından karşılanacak. “Kur korumalı mevduatta kimin parası var?” diye baktığınız zaman karşınıza bir avuç varıl insan çıkıyor ve kur korumalı mevduatın bütçeye maliyeti 2022 yılında 165 milyar lira. Şimdi, düşünün, KKM’de milyonları olan bir kişi muazzam bir kazanç sağlamakta. Sen bu kişiden bir kuruş vergi almıyorsun “Gel kardeşim, bu depremin maliyetine sen de ortak ol.” demiyorsun, yükü yüzde 25 maaş zammı verdiğin, açlık sınırının altında yaşayan milyonlarca emekliye yıkıyorsun. Hani nerede adalet? Bu mu millî dayanışma?

Değerli milletvekilleri, bu kanun teklifi esasında birçok ironiyi de içinde barındırmakta. Mesela, bu torba kanunda aynı zamanda memur maaşları ve emekli maaşlarıyla ilgili düzenlemeler de bulunmakta ve bu kanunla en düşük memur maaşı 22 bin liraya çıkarılıyor ve memur, BAĞ-KUR ve işçi emeklilerine sadece yüzde 25 zam yapılıyor. Şimdi, bir yandan memur maaşlarına, emekli maaşlarına zam yapıyorsun ancak yapmış olduğun bu zamlara rağmen ücretler hâlen daha yoksulluk sınırının, açlık sınırının altında kalmaya devam ediyor, diğer taraftan ise aynı kanunda ÖTV düzenlemesi yapıyorsun, ek motorlu taşıtlar vergisi getiriyorsun yani emekliye, çiftçiye, emekçiye, memura kaşıkla veriyorsun, kepçeyle geri alıyorsun; hak mıdır, reva mıdır?

Değerli milletvekilleri, 2023 yılının ilk beş ayında tahakkuk eden motorlu taşıtlar vergisi 46 milyar lira, tahsilat ise sadece 18 milyar lira yani 2023’ün ilk beş ayında tahsil edilemeyen motorlu taşıtlar vergisi 28 milyar lira. Ek motorlu taşıtlar vergisinden beklenen gelir ne kadar biliyor musunuz? 30 milyar lira yani tahsilat yapabilsen ek vergi getirmene gerek de kalmayacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun tamamlayın Sayın Hatip.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Devamla) – 2022 yılı genel bütçe gelirleri tahakkuk-tahsilat farkı 1,1 trilyon lira, 2023 yılı ilk beş ayı için ise 1,5 trilyon lira; 2023 yılındaki depremin maliyeti 527 milyar lira, ilk beş ayda tahsil edemediğin gelir ise bunun tam 3 katı. Şimdi, sen tahsilat yapma, itibardan tasarruf etme “Deprem oldu, kaynak lazım, ne yapacağız?” diye düşün; aklına ilk gelen, her zaman olduğu gibi dar gelirlinin, sabit gelirlinin cebi olsun; bundan sonra, bunun adına da “millî dayanışma” de. Vallahi, bu milletin aklıyla artık dalga geçmekten vazgeçin.

Deprem bölgesine gittik, oradaki acıları gördük ve oradaki acılara ortak olduk. Şu anda da ülkemizde ciddi bir ekonomik deprem yaşanmakta.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Devamla) - Bu torba kanuna baktığımız zaman bu ülkenin emekçilerinin, sabit gelirlilerinin ve emeklilerinin bu ekonomik depremin altında kalacağını üzülerek görüyoruz.

Bu duygu ve düşüncelerle hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Sayın Ümit Özlale konuşacak.

Ümit Bey, on dakika grup adına, beş dakika da şahsi konuşmanız var; toplam on beş dakikayı birleştirerek veriyorum size.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Bu torba yasa teklifi AK PARTİ'nin Gazi Meclisimizin yasama kalitesini, itibarını, ciddiyetini nasıl basite indirgediğini, önemsemediğini maalesef bir kez daha göstermiştir.

Şimdi, geçen hafta biz Plan ve Bütçe Komisyonunda tek bir gün içerisinde, tek bir oturumda, bakın, hangi kanun tekliflerini tartıştık, sadece bazılarını söyleyeceğim: Cumhurbaşkanına verilen borçlanma limitinin 3 katına çıkarılmasını tartıştık. Kur korumalı mevduat sisteminin operasyonunun Merkez Bankasına geçmesini tartıştık. Deprem bölgesinde orman vasfı taşıyan alanların ve zeytinliklerin imara açılmasını tartıştık. Covid-19 salgınında salıverilen mahkûmların tekrardan infaz durumunu tartıştık. Memurlara, emeklilere verilecek olan zammı tartıştık. Yabancı devlet harp okullarında okutulan askerî öğrencilerimizin durumunu tartıştık. Ağız ve diş sağlığı hizmetleri ve yaşlı bakım hizmetlerini tartıştık. Bakın, burada sadece maddelerin bir kısmını söyledim ama Plan ve Bütçe Komisyonu olarak biz geçen hafta tek bir günde, tek bir oturumda toplumun çok geniş kesimlerini ilgilendiren, hayati önem taşıyan ve her biri farklı uzmanlık alanı gerektiren konularda kanun tekliflerini tartışmak zorunda kaldık. Oysa bunun başka bir yolu vardı, o yol da ilk önce diğer komisyonlara gidip oradaki çok değerli arkadaşlarımızdan, çok değerli vekillerden görüş almaktı; bu yapılmadı.

Size başka bir şey daha anlatayım: Plan ve Bütçe Komisyonunda, tam Komisyon aşamasında torba yasaya 14 madde daha eklendi ve bu 14 yeni maddenin etki analizi de yoktu. Dolayısıyla buradan ben Meclis Başkanlığına -benden önceki bütün vekiller siyasi partilerden bağımsız olarak bunu dile getirdiler- bir kez daha seslenmek istiyorum: Lütfen, artık yasama kalitesini, Meclisin itibarını zedelemekten başka hiçbir işe yaramayan bu torba yasa uygulamasına son verelim. Meclisimizin farklı ve çok önemli konularda çalışan yetenekli komisyonları var, bu komisyonlarda biz milletvekilleri görev alıyoruz. Sizlerin

çok değerli saha tecrübeleri var, çok değerli alan tecrübeleri var; eminim, bu tecrübeleri kullanarak Plan ve Bütçe Komisyonundaki tartışmalardan çok daha kaliteli tartışmaları yapabilirsiniz. O yüzden, önümüzdeki yasama yılında bu torba yasa uygulamasına son verileceğini umuyoruz.

Şimdi, gelelim torba yasaya. Tabii ki torba yasanın önemli bir bölümünü vergiler yani gelir politikası oluşturuyor. Ben yıllarca akademide, kamuda, uluslararası organizasyonlarda istikrar programı çalıştım -iktisatçiyım- çok rahatlıkla söyleyebilirim ki ve inanın bana, bugün IMF'nin kapısını çalsanız size bu kadar insafsız bir istikrar programıyla gelmezlerdi. Depremın yaralarını ülke olarak hepimiz sarmaya çalışırken, gelir dağılımında bu kadar büyük eşitsizlikler varken, küresel gelişmelerde bu kadar büyük belirsizlikler varken inanın, IMF programı bu kadar insafsız olmazdı. Mesela, IMF böyle bir durumda -mümkün değil- çocuk bezinden, temizlik malzemesinden artık daha fazla vergi almayın derdi; siz alıyorsunuz. Mesela, IMF -Anayasa'mızın 73'üncü maddesinde yazdığı gibi -herkes mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür- "Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır." ilkesiyle uyumlu olarak daha önce hepimizin güncelleştirilmiş şekilde verdiği motorlu taşıtlar vergisini bir kez daha almayı, inanın, önermezdi. Mesela, IMF hâlihazırda dünyanın en pahalı benzinini, mazotunu kullandığımız bu ülkede Cumhurbaşkanına benzin, mazot üzerindeki vergi yükünü tam 5 kat artırma yetkisini önermezdi, sizler öneriyorsunuz.

Sayın milletvekilleri, o yüzden, üzülerek söylüyorum ki bugün maddelerini tartıştığımız bu torba yasa koyduğu vergiler açısından çok insafsız bir IMF programıdır. İşte tam da bu yüzden, bu torba yasa, kanun teklifini Komisyona sunan değerli AK PARTİ Milletvekili Sayın Ök'ün iddia ettiği gibi vatandaşın ekonomik kaygılarını azaltan bir yasa değildir; tam tersine, bu torba yasa, koyduğu vergilerle özellikle büyük şehirlerde yaşayan beyaz yakalı vatandaşları ve emeklileri âdeta cezalandırma yasasıdır. Üstelik bu torba yasa daha sonra gelecek olan vergilerin de habercisi niteliğindedir.

İşin vergi gelirleri böyle; e, tabii, bütçe yapıyorsak işin bir de harcama tarafı var, harcama tarafına da bir bakalım isterseniz. Şimdi, orada ne görüyoruz? Orada bambaşka bir tablo var, o bambaşka tabloyu biraz anlatayım.

Ben, AK PARTİ'den "Millî Dayanışma Paketi" altında sunduğunuz bu programda en azından kamuda israfla nasıl mücadele edeceğinizle ilgili bazı maddeler görmek isterdim, bunlarla ilgili neredeyse hiçbir madde yok. Onun yerine ne görüyoruz? Sayın Cumhurbaşkanının borçlanma hakkını tam 3 katına çıkaran bir uygulama görüyoruz. İktisatçı olduğum için ben bu işin Anayasa'ya aykırı olup olmadığını bilemiyorum ama iktisatçı olarak bu, inanın, kamu vicdanına aykırı. Bir kişiye borçlanma hakkını 3 katına çıkarma yetkisi verilmez. Bunun şöyle de bir şeyi var: İlk önce, bu, basına düştüğünde hepimiz bunun yazım hatası olduğunu düşünmüştük. Plan ve Bütçe Komisyonunun ilk toplantısını net olarak hatırlıyorum; ilk başta bunun oraya yanlışlıkla yazılmış olduğunu düşündük ve fakat gördük ki Sayın Cumhurbaşkanımıza 2,18 trilyon Türk liralık bir borçlanma yetkisi verilmiş.

Şimdi, bu bizim torba yasada en fazla takıldığımız konulardan bir tanesi, 2,18 trilyonu o yüzden size anlatmak istiyorum, birkaç örnekle anlatayım: Bakın, her sene bakanlıklar kendi bütçelerini yaparlar. Daha sonra bir bütçe oluşturulur, üniversitelerin, hastanelerin, diğer harcamacı kurumların bütçeleri birleştirilir, Gelir İdaresi Başkanlığı çok hummalı bir çalışma yapar, daha sonrasında da bu bütçe bu komisyona gelir, Komisyon tartışılır, ondan sonra Meclise gelir. Mecliste uzun süre müzakereler yapılır ve bu müzakereler sonucunda devletin o sene için bütçesi çıkar. İşte, o bütçe 4,47 trilyon. Biz bugün o 4,47 trilyonun yarısını Cumhurbaşkanına "Borçlanabilirsin." diye veriyoruz. Yani onca emekten sonra, onca tartışmadan, onca müzakereden sonra biz devlet olarak bir bütçe hazırlıyoruz, Mecliste tartışıyoruz, yürürlüğe koyuyoruz, senenin ortasında bu bütçenin yarısı kadar bir borçlanma hakkını biz Cumhurbaşkanına veriyoruz.

Başka bir örnek anlatayım 2,18 trilyonla ilgili: Şimdi, biraz önce Sayın Başkan Mehmet Muş da söyledi, hepimizin içini yakan depremin maliyeti 104 milyar dolar, bunu biliyoruz. Peki, Sayın Cumhurbaşkanına verdiğimiz borçlanma yetkisi ne kadar? 83 milyar dolar, bir seneliğine. Bakın, depremin maliyeti 104 milyar dolar, bunun yüzde 80'ini biz Cumhurbaşkanımıza bir seneliğine "Borçlanabilirsiniz." diye veriyoruz. Bu çok ama çok yanlış bir yaklaşım.

Bir örnek daha vereyim, gecenin onunda belki aklınızda daha rahat kalır bu: 2,18 trilyon Sırbistan'ın, Uruguay'ın, Hırvatistan'ın millî gelirinden daha büyük bir rakam. Yani biz orta ölçekli bir Avrupa ülkesinin millî geliri kadar bir parayı Cumhurbaşkanına al bu parayı borçlanabilirsiniz diye veriyoruz. Arkadaşlar, bu yaklaşım sadece bütçe disiplini bozamaz, Gazi Meclisimizin bütçe hakkına paralel bir yetkiyi amaçlayan tehlikeli bir politika yaklaşımını da içerir. O yüzden, bu maddeye çok şiddetle karşıyız.

Bakın, size bu torba yasında Meclisimizin bütçe hakkına paralel bir yetki amaçlayan başka bir yaklaşımdan daha örnek vereyim. İşte, şimdi, madde madde tartışacağız. Geçici 1'inci maddenin birinci fıkrası ne diyor? Cumhurbaşkanına kamu çalışanlarının maaşlarında ve ücretlerinde yapılan artışlar, EYT düzenlemeleri, emekli ikramiyeleri için ödenek ekleme yetkisi veriliyor. Çok basit bir soru sormak istiyorum. Neden? Bakın, cuma günü biz burada ek bütçeyi tartışacağız, ek bütçeye bizim çok önemli bir itirazımız yok çünkü orada gerçekten depremin yaralarını sarmak için ekstradan bir bütçeye itiraz edecek değiliz, depremin yaralarını sarma konusunda buradaki bütün partiler aynı hassasiyetle hareket ediyor fakat burada başka bir şeyden söz ediyorum ben. Cuma günü, tartışacağımız ek bütçede çok rahatlıkla bu artan maaş zamları, emekli maaşları, SGK prim giderleri konulabilir; konmadı. Bugün karşımıza gelecek olan ek bütçede memur maaşlarının artışları yok, EYT düzenlemesine ayrılacak olan kaynak yok. Peki, bu kaynak kime verilmiş? Sayın Cumhurbaşkanı isterse ilgili bakanlıklara bunu ek ödenek olarak ekleyebilir. Neden yüz binlerce kamu çalışanının, emeklinin alacağı ücret artışını biz Cumhurbaşkanının gönlünden geçen bir iyilik ya da ulufe gibi görmek zorundayız. Bunun yaklaşımı budur arkadaşlar. O yüzden, üzümlere söylemek gerekir ki bugün tartıştığımız torba yasanın vergi tarafı çok insafsız bir IMF bütçesidir; harcama tarafı ise kafasına estiği gibi borçlanan, memurun, emeklinin hak ettiğini değil de gönlünden geçen parayı veren bir padişah bütçesidir; üzümlere söylüyorum, devlet ciddiyetinden uzak, ülkenin ekonomisini çıkmaza sokmaya da yakın bir bütçedir.

Şimdi, konuşmamın sonuna yaklaşırken AK PARTİ ekonomi yönetimine "Millî Dayanışma Paketi" altında verdiğiniz bu torba yasa teklifiyle ilgili birkaç tane önemli soru sormak istiyorum. Kime sorarsanız sorun, ülkemizin en önemli problemi enflasyon ve hayat pahalılığıdır. Hayat pahalılığı başta dar gelirli vatandaşlarımızın çok büyük bir problemi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Şimdi, gereksiz harcamaları nasıl kısacağını söylemeden, sadece vergileri arttırarak, çocuk bezine bile vergi getirerek siz hayat pahalılığıyla nasıl başa çıkacaksınız? Dünyada sadece vergileri arttırarak enflasyonu düşürebilmiş bir ülke yok arkadaşlar. O yüzden, bu torba yasanın hemen sonrasında sizin mutlaka ama mutlaka hangi kamu harcamalarında kesintiye gideceğinizi söylemeniz lazım. Vergi artışları enflasyon yaratır, adı üstündedir, vergi arttırdığında bunun fiyatı da artar. Dolayısıyla, siz toplumun en büyük problemi olan hayat pahalılığını daha da arttıracak olan bir vergi paketini kamuda herhangi bir harcama kesintisine gideceğinizi söylemeden karşımıza getiriyorsunuz ve -bizden- enflasyonu düşüreceğinizi bekliyorsunuz. Bu kafayla bu enflasyon düşmez.

İkinci soru şu: Sayın Mehmet Şimşek "tweet" atmak yerine, devlet ciddiyetiyle uyumlu bir hâlde kamuoyunun karşısına kapsamlı bir ekonomi programıyla ne zaman çıkacak? Bakın, Sayın Şimşek bir

aydan fazladır Hazine ve Maliye Bakanımız, kendisine ve diğer ekonomi bürokratlarına buradan başarılar dileriz fakat piyasalar yangın yeriye, birçok belirsizlik varken bizim Sayın Şimşek'ten kapsamlı bir ekonomik programını şu ana kadar duymamız gerekiyordu; şu ana kadar duyduğumuz tek şey bu torba yasa ve cuma günü gelecek olan ek bütçe arkadaşlar. Sayın Şimşek'in, AK PARTİ seçimi kazanmadan, Hazine ve Maliye Bakanı olacağı belliydi, iki üç ay öncesinden hazırlıklarını tamamlaması gerekiyordu; hazırlıklarını tamamlamadı, bir aydır Hazine ve Maliye Bakanı ve biz kendisini sadece Körfez ülkelerinde, yabancı yatırımcıları ikna turlarında görüyoruz; oysa bizim çok kapsamlı bir ekonomik programına ihtiyacımız var.

AK PARTİ ekonomi yönetimine sormamız gereken bir başka çok önemli konu şu: Bozulan iş huzurunu ve ücret dengesini nasıl sağlayacaksınız? Bakın, bugün, lise mezunu bir bekçi en az 22 bin lira maaş alıyor; inşallah daha da fazla alır, bunda gözümüz yok fakat bugün, üniversiteden mezun olan ve özel sektörde bankaya giren bir genç arkadaşımız asgari ücret alıyor; istatistikler burada. Yani bakın, söyle bir problem var burada: Bir yanda, lise mezunu bir bekçi, iş garantisi de olduğu hâlde 22 bin lira alırken üniversite mezunu bir gencimiz özel sektörde çalıştığı zaman onun yarısı kadar para alıyor; bu, iş huzurunda çok ciddi, çok önemli tehlikelerden bir tanesidir. AK PARTİ kurulduğu aşamadan beri her zaman istihdamı özel sektör marifetiyle yaratmaya çalıştığını söyleyen bir parti. Oysa baktığınız zaman, son beş senede her işe giren 5 kişiden 1'i devlete girmiş. Şu anda da dengeye baktığımız zaman şunu görüyorsunuz: Devlette çalışan devlet memurunun aldığı maaş asgari ücretin 2 katı. O yüzden, önümüzdeki dönemde hazırlanacak olan ekonomi programında özellikle özel sektördeki bu ücretlerin nasıl artırılabileceğine dair çok kapsamlı bir programa ihtiyacımız var. Bakın, geçen hafta hepimizi düşündüren bir haber vardı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun toparlayın Sayın Hatip.

ÜMİT ÖZLALE (Devamla) – O haber de şuydu: Bankadan yeni üniversite mezunları istifa edip kamuda bekçilik sınavına giriyorlardı çünkü maaşları 2 kat artacaktı. Bizim bu dengesizlikleri bozacak bir ekonomi programına ihtiyacımız var. Türkiye'nin en önemli problemlerinden bir tanesi düşen ücretler, halkın alım gücünün azalması ve emeğin millî gelir içerisindeki payının düşmesidir.

Umarım yanılıyorum -ben bütün oturumlara katılmaya çalışıyorum- ama biz geçtiğimiz bir aydan beri Mecliste, burada eleştirilerimizi sunduğumuz zaman AK PARTİ milletvekillerinin hep şöyle bir tavır oluyor: “İyi diyorsunuz da halk bizi seçti.” Halkın iradesi bizim için her şeyin üstünde, halkın iradesi başımızın üstünde ama lütfen, şunu hatırlayın ki halkın iradesi size halka âdeta zulmetme hakkını da vermiyor. O yüzden, bazı maddeleri âdeta halka zulmedecek olan bu torba yasa teklifine itiraz ediyor, Gazi Meclisimizi saygılarımla selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şahıslar adına son konuşmayı Sayın Saffet Sancaklı yapacak.

Buyurun Sayın Sancaklı. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

SAFFET SANCAKLI (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve bizleri televizyonları başında izleyen büyük Türk milleti; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Görüştiğimiz kanun teklifi vatanımıza, milletimize hayırlı uğurlu olsun.

Benim başka bir konuyla ilgili sizinle paylaşmak istediklerim var. 11 Temmuz 1995 Srebrenitsa soykırımının yapıldığı tarih, dün de 11 Temmuz 2023 yani 28'inci yılında dün Srebrenitsa'da anma

törenleri yapıldı. Ben de o törendeydim, dün Bosna'daydım, törenlere de katıldım, biraz o konuyla ilgili de sizinle paylaşmak istediklerim var. Dün, maneviyatı çok yüksek, duygusal bir törendi her zaman olduğu gibi. 30 yeni cenazemiz daha geldi ve onları da defnettik, namazlarını kıldık, Allah hepsinin mekânını cennet etsin. Tabii, dünyanın çeşitli yerlerinden insanlar, katılımcılar vardı, televizyonlar vardı. Bunun da şöyle bir önemi var: Rahmetli Aliya İzzetbegović'in söylemiş olduğu bir söz var "Ne yaparsanız yapın ama soykırımı unutmayın, soykırımı unutursanız tekrarlanır." demişti kendisi. Gerçekten de öyle, onun için her fırsatta bu konuyu konuşmaya devam edeceğiz.

O gün, 11 Temmuz 1995'te neler oldu Srebrenitsa'da? Tabii, savaş var, Bosna-Sırbistan Savaşı devam ediyor. Büyük katliam var, 250 bine yakın ölen Müslüman kardeşimiz var. Tabii, o zaman Birleşmiş Milletler görüntü olsun diye ve usulen Srebrenitsa şehrini seçerek güvenli bölge ilan etti. Tabii, bu güvenli bölgeyi de ilan ederken "Özellikle kadınlar, çocuklar ve yaşlılar Srebrenitsa'ya gelin. Birleşmiş Milletler askerleri sizi koruyacak ve güvenli bölge ilan ediyoruz burayı." diye duyurdu. Ağırlıklı kadınlar, çocuklar ve yaşlılar orada toplandı. Tabii, aslında sonradan bunun büyük bir tezgâh olduğu ve Müslümanlara yapılan büyük bir katliamın başlangıcı için yapılan bir senaryo olduğu ortaya çıktı. Şöyle ki: 11 Temmuzdan bir iki gün önce Hollandalıların komutanı yani Birleşmiş Milletlerin komutanı bir general var, ismini anmak da istemiyorum, ismini de unutuyorum zaten devamlı, yazmıştım buraya bir yere de.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Boş ver...

SAFFET SANCAKLI (Devamla) – Ha, Karremans diye bir adam.

Hollandalı General, Sırların lideri Ratko Mladić'le anlaşıyor ve 11 Temmuzdan bir gece evvel bütün Müslümanların evlerindeki silahları toplatıyor. Diyor ki: "Artık burayı silahsızlandırıyoruz. Burası güvenli bölge, bize emanetsiniz, Birleşmiş Milletler askerlerine." ve bütün silahları toplatıyor. İşte, o gece silahları toplattığı gece -daha sonra videoları da seyrettik- bu Hollandalı General ile Sırların lideri Ratko Mladić beraber kadeh tokuşturup "Evet, Srebrenitsa ve Türkler senindir, Müslümanlar senindir. Ne istiyorsan yap." diyor ve ondan sonra da 8.372 kişi katlediliyor. Fakat o kadar planlı, programlı bir katlediliş ki bu, öyle bir soykırım ki bunları gömüyorlar çeşitli yerlere ve daha sonraki zamanlarda uydudan yerleri belli olmasın diye platin, metal tabakalar konuyor toplu mezarların üstüne, üstüne de birtakım çiçekler, ağaçlar konuyor. Savaş bitiyor, 8.372 kişi kayıp. Tabii, aileler arıyor bunları, dua ediyorlar Allah'a "Bari cenazelerini bulalım da gömelim, bir mezarları olsun." diye. Maalesef bulamıyorlar çünkü uydudan da bakılıyor, bulunamıyor. İşte, orada -Allah'ın hikmeti- bu yakamdaki çiçek var, Srebrenitsa çiçeği; bu çiçeğin bilimsel adı Artemis ama bunu Boşnaklar Srebrenitsa çiçeği, ölüm çiçeği diye anarlar. Hikâyesi de şudur: Cesetleri bulunamıyor ama aileler de arıyor. Bir de Bosna'da bir kahve kültürü vardır, sabah kalkınca kahve içme kültürü; işte, kocasını kaybetmiş, kardeşini kaybetmiş, kendine kahve koyarken oraya da bir kahve koyuyor ve bunu böyle bir duygusal hâle getiriyorlar. Tabii, uzun zaman geçiyor, bulamıyorlar fakat bir tarla var, özellikle bu çiçekler var, başka çiçekler de var; binlerce, on binlerce, yüz binlerce mavi kelebek geliyor, o tarlaya konuyor, akşama kadar orada duruyorlar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayınız.

SAFFET SANCAKLI (Devamla) – ...sonra toplu hâlde bir tarlaya gidiyorlar, sadece bu çiçek var, bu Artemis çiçeğine konuyorlar. Bu sürekli böyle devam edince bilim adamlarına haber veriyorlar, diyorlar ki: "Böyle böyle bir konu var, gelin şuna bir bakın." Tabii, bilim adamları bunları inceliyor, her gün takip ediyor falan; en sonunda bu çiçeklerin olduğu tarlayı kazmaya karar veriyorlar ve tarlayı bir kazıyorlar, mezarlar oradan çıkıyor. İşte, mavi kelebekler ve bu çiçek 300'den fazla toplu mezarı ortaya çıkarıyor ve

şu anda aşağı yukarı 2 bin kişi daha bulunmadı. Devamlı bulunuyor, inşallah onlar da bulunur, onların da mezarları olur, onların da anmasına gideriz.

Tabii, bir de çok kısa bir hikâye anlatmak istiyorum. Şimdi, Bosna'ya gitmişsinizdir, orada kahveler aynı bu şekilde, kulpu yoktur yani. Nedeni de şudur. Neden kulpsuzdur oradaki kahve fincanları?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SAFFET SANCAKLI (Devamla) – Başkanım, bana bir dakika daha verme şansınız var mı?

BAŞKAN – Buyurun.

SAFFET SANCAKLI (Devamla) – Sırların Çetnik işareti var, bu 3 parmağı böyle kaldırır, onlar işaret yaparlar. Onların, aşırı milliyetçilerin, o Çetnik dediğimiz Çetniklerin selamıdır. Bunlar savaş zamanında Müslümanlara daha sonra “Siz kahveyi de içerken böyle içeceksiniz.” deyip şu 2 tane parmağını kestiler, çok vaka var öyle. Savaştan sonra da “Siz kahve içerken bizim selamımızla içeceksiniz, o kulpu tutup içeceksiniz.” dediler. O yüzden de Müslümanlar savaştan sonra bütün fincanların kulplarını kırarak şu şekilde, hilal şeklinde kahvelerini içtiler; bunun da nedeni odur, mutlaka biliyorsunuzdur da bir hatırlatmak istedim.

Ben dün oradaydım, çok duygusallaştık. Sizlerle paylaşmak istedim bu duygusallığı. Bu soykırımı bir daha hatırlatmak istedik. Bunu unutmayacağız, unutturmayacağız da.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim. Sağ olun. (MHP, AK PARTİ ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi on beş dakika süreyle soru-cevap işlemi yapacağız. Buradaki sıraya göre okuyorum.

Dursun Ataş, Kayseri...

DURSUN ATAŞ (Kayseri) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Araç muayene ücretleri de artık cep yakıyor. Küçük araç muayeneleri 1.149 lira, büyük araç muayeneleri ise 1.554 lira, traktör ve motorlu bisiklet muayenesi 585 lira, egzoz muayenesi içinse 183 lira ödeyen vatandaş isyan etme noktasına gelmiştir. Sadece on beş yirmi dakika süren ve zorunlu tutulan bu işlem için bu fiyatlar çok yüksektir. Vatandaşa, bakım, onarım, tamirat, değişim gibi hiçbir hizmetin sunulmadığı bu işin maliyeti de oldukça düşüktür. Vatandaşın zorunlu ihtiyaçlarını karşılamadığı, akaryakıtta gelen zamlar yüzünden aracına dahi binemediği bu dönemde bu ücretler gözden geçirilmeli ve yeniden düzenlenmelidir. AKP iktidarı vatandaşın cebinden artık elini çekmeli, kötü yönetiminin bedelini vatandaşa ödetmekten vazgeçmelidir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Nermin Yıldırım Kara, Hatay...

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Deprem bölgesinde, özellikle seçim bölgem Hatay'da teşvik, muafiyet ve yatırımlarla desteklenmeyi bekliyor iken, depremin yaraları, zamlar, katma değer vergisi artışları ve harçlarla sürekli kanatılıyor. Hatay'ı görmeyen gözlere, duymayan kulaklara bir kez daha açık bir dille buradan ilan ediyoruz ki biz gerçekten öldük, on binlerce canımızı kaybettik, binlercemiz yetim ve öksüz kaldı. Evlerimizi, iş yerlerimizi kaybettik, hastanelerimiz yıkıldı. Moloz yığınları arasında, sağlık riskleriyle ve yaz sıcaklığının ortasında kaldığımız halk sağlığı sorunlarımızı bile saymıyoruz. Hatay'da kurumlar vergisi ve gelir vergisi açısından 46 bine yakın mükellef var. Bu işleri takip eden 600'e yakın meslektaşım var. Mali müşavirlerin sağlıklı bir ortamda çalışma durumları şu anda ne yazık ki yok çünkü muhasebe bürolarının tamamı yıkıldı.

BAŞKAN – Sayın Mehmet Emin Ekmen, buyurun.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sunulan teklifin 12'nci, Komisyondan geçen hâlin 15'inci maddesiyle ceza infaz hukukunda düzenlemeler yapılmıştır. Milyonlarca kişiyi ilgilendiren bu düzenlemenin Adalet Komisyonunda tali komisyon olarak dahi incelenmemiş olması İç Tüzük ihlali sayılır mı? Sayın Başkan bu konuda ne düşünmektedir?

Sunulan ilk teklifin 6'ncı maddesinde, oluşabilecek fiyat dalgalanmalarına uygun bir şekilde Sayın Cumhurbaşkanına bir yetki tanınmıştır. Fiyat dalgalanmalarıyla kastedilen nedir? Fiyat dalgalanmalarının hangi aşamada durulacağı öngörülmektedir ve bu hâlin ekonomiye etkisi hakkında ne düşünülmektedir?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Necmettin Çalışkan, Hatay...

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Komisyon Başkanı Değerli Bakana sorum şudur: Acaba bu yeni vergi yasasıyla ne kadar vergi toplanması hedefleniyor? Ayrıca, bu artış son defa mıdır, bundan sonra tekrar yeni artışlar söz konusu mudur?

Üçüncü olarak, bu artışta öngörülen bütçe nereye, nasıl harcanacaktır; bir bütçe planlaması yapılmış mıdır, yoksa bütçe açığına veya diğer harcamalara mı gidecektir?

Dördüncü olarak, önümüzdeki dönemde kaç konut yapılması planlanmaktadır? Bu vergiler konutlara harcanacak mıdır?

Beşinci olarak, deprem bölgesiyle ilgili toplanan bu vergilerin emekli maaşlarına bir katkısı olacak mıdır? Kenarda bekleyen, henüz tamamlanmayan bazı EYT'lilerin sorunlarının çözümüne yönelik de bir tedbir düşünülmüş müdür?

BAŞKAN – Sayın Orhan Sümer, Adana, buyurun.

ORHAN SÜMER (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şubat ayında meydana gelen depremden sonra afetten etkilenen yerlerdeki kamu personeline tazminat ve fazla çalışma ücreti ödenmesine ilişkin Cumhurbaşkanlığı kararı Resmî Gazete'de yayımlanmıştı. Ne yazık ki kararnamede ilim Adana'nın Sarıçam ilçesi yer almadı. Adana'da özellikle baktığımızda depremden en çok etkilenen ilçemizde yaşayan kamu görevlilerinin bu kapsama alınmaması utanç vericidir. Depremle birlikte hayatları altüst olmuş Adana'nın Sarıçam ilçesinde görev yapmakta olan yaklaşık 30 bin kamu personeli kararnamenin bir an önce düzeltilmesini ve Sarıçam ilçemizin de eklenmesini talep ediyor. İktidar topladığı milyarlarca lira yardım ve vergilerden pay ayırarak deprem tazminatlarını zaman kaybetmeden hak sahiplerine vermelidir.

BAŞKAN - Sayın Elif Esen, İstanbul...

ELİF ESEN (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Değerli Başkan.

Kanun teklifi diyor ki: “Torba yasada, depremin yarattığı finansmanı karşılamak için ek vergiler getiriyoruz.” Birkaç ay önce hepimiz TV'lerde bağış kampanyasını izledik; çoğu kamu kurumu olmak üzere yapılan bağışların 115 milyar lira olduğunu hep beraber duyduk. Bu tutarın ne kadarı tahsil edilmiştir, ne kadarı kamu kurumu bağışydı, ne kadarı firması adına dakikalarca konuşan özel sektörün katkısıydı? Bu paralar nerelerde? Bağışlar nerede kullanıldı? Deprem bölgesine ne kadarı harcadı? Şeffaf bir şekilde bilmek, duymak istiyoruz.

Nisan ayında 35 milyar liralık ek vergi tahsil edildi. Bu vergiler nereye kullanıldı? Deprem bölgesine katkısı olmuş mudur?

BAŞKAN - Sayın Ömer Faruk Gergerlioğlu, Kocaeli...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Teşekkür ederim.

Komisyon Başkanına soruyorum: Açık cezaevi izinlerinin ve denetimli serbestliğe ayrılmanın bir ayrımcılık şeklinde uygulanması hakkaniyete uygun mudur, Anayasa'ya uygun mudur, evrensel hukuk kurallarına uygun mudur, İnfaz Kanunu'nun 2'nci maddesine uygun mudur? AYM'den döneceği apaçık olan bu yasayı niye dayatıyorsunuz?

Şu anda cezaevlerinde hasta mahpusların dramları devam ediyor. Ankara Sincan Kadın Cezaevinde Özge Özbek beyin tümörüyle mücadele ediyor ve düşüp travma geçiriyor; bu hâldeyken, beyin kanseri ilerlemişken hâlâ cezaevinde tutuluyor. Şerife Sulukan Menemen R Tipi Cezaevinde yüzde 89 engelleyle zalimce bu cezaevinde tutularak işkenceye uğramaktadır. Hasta mahpusların bu dramları devam ederken infazda bu ayrımcılık hakkaniyete, Anayasa'ya, evrensel hukuk kurallarına, insan haklarına uygun mudur?

BAŞKAN – Sayın Kadim Durmaz, Tokat...

KADİM DURMAZ (Tokat) – Tokat Artova-Zile yolu kara yolu ağında olmadığından ulaşımı zorlukla yapılmaktadır. Bölgedeki yaklaşık 30'a yakın köy, ilçe merkezlerine gitmeme kararı almıştır. Bu yolun acilen kara yolları ağına alınarak yapılması gerekmektedir.

Yine, Almus-Niksar yolu, yine, Erbaa-Turhal yolu ve Almus Barajı'nın güney yolu ve Tozanlı yolları gidilemez durumdadır; bir an önce masaya yatırılmalı, Zile grup yollarıyla birlikte yapılması gerekmektedir. Bu durumu seçim öncesi de geçmiş yıllarda da defalarca dile getirdiğimiz hâlde yapılmıyor; bu hemşehrilerimize reva görülen bu durum da rahatsız etmektedir.

Ayrıca, 110 bin nüfusa sahip olan Erbaa ilçemizde araç muayene istasyonu yok, 33 bin araç sahibi perişan.

BAŞKAN – Sayın Komisyon, sekiz dakika süreniz var, lütfen soruları cevaplayınız.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI MEHMET MUŞ (Samsun) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Yapılan değerlendirmelerde Komisyonumuzla ilgili olan kısımlarına cevap vereceğim. Teklifte ilgili yapılan konuşmalarda “Bu teklifle ne kadar vergi toplanması amaçlanmaktadır?” şeklinde bir hem soru geldi hem de konuşma içerisinde bir değerlendirme yapıldı. Söz konusu teklifle yaklaşık 110 milyar TL'lik bir gelir hedeflenmektedir.

Yine, doğrudan, dolaylı vergilerle alakalı bir değerlendirme yapıldı. Değerli arkadaşlar, merkezi yönetim bütçesinde 2002 yılında dolaylı vergilerin oranı yüzde 64,9; 2023 yılında yüzde 63,8; bu bütçeyle beraber 63,2'ye düşmüş olacak.

Yine, bu ek motorlu taşıtlar vergisiyle alakalı “Kalıcı vergi olacak mı?” şeklinde bir soru soruldu. Hayır, zaten kanunda “1 defalığına mahsus” yazıyor. Yani şu an görüştüğümüz teklifin kanunlaşmasıyla beraber sadece 1 defa alınabilir, 2'nci defa alınması söz konusu değildir.

Yine, yapılan değerlendirmelerde özellikle akaryakıt üzerindeki vergi yüküyle alakalı bazı değerlendirmeler yapıldı. Şimdi, vergi yükümüz eşel mobil uygulaması öncesi yani 15 Mayıs 2018 öncesi benzinde yüzde 53,34; motorinde yüzde 46,79'du; 12 Temmuz 2023 itibarıyla benzinde yüzde 24,9 ve

motorinde yüzde 23,5'e gerilemiş durumdadır. Bu oranlar AB ülkeleriyle kıyaslandığında ülkemiz de akaryakıt ürünlerinden alınan vergilere ilişkin yüklerde en son sırada yer almaktadır.

Yine, teklifin 12'nci maddesiyle alakalı yapılan değerlendirmelerde neden Adalet Komisyonunda görüşülmediğiyle alakalı bir değerlendirmede bulunuldu. Havalesi doğrudan Plan ve Bütçe Komisyonuna yapılmıştır, teklif gelmiştir ve burada bu gündeme alınmıştır.

Yeni pakette ne kadar vergi alınacağıyla alakalı tekrar birden fazla milletvekilimiz sordu, onların tamamı değerlendirildi, hepsine cevap verdim. Geri kalan sorulan sorular ya doğrudan bakanlıklarla alakalı ya da milletvekillerinin kendi yerel seçim bölgeleriyle alakalı yapılan değerlendirmelerdir. Teklifle alakalı yapılan sorulara ve değerlendirmelere buradan bu cevapları veriyorum. Vermediğim cevap varsa milletvekillerimiz tekrar hatırlatırlarsa onlara da gereken cevabı veririm.

Teşekkür ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Daha süremiz var, 2 sayın üyenin de sisteme girmiş olduğunu görüyorum, onlara da sırasıyla söz hakkı vereceğim.

Sayın Nurten Yontar, Tekirdağ...

Buyurun.

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) – Sayın Başkan, Tekirdağ ilimizin turizm potansiyeline sahip ilçelerimizden olan Şarköy'ün 34 bin, Marmara Ereğlisi'nin 30 bin nüfusu bulunmaktadır ancak yaz aylarında bu ilçelerimizin nüfusu 250-300 bini aşmaktadır. Bu artış esnafımız için iyi olmakla birlikte, hastanelerinde doktor olmaması nedeniyle vatandaşlarımız sorun yaşamaktadır. Bunun için acilen bu 2 ilçemizin hastanelerine doktor ataması yapılması gerekmektedir, acaba yapılacak mıdır? 67 bin nüfusu olan Ergene ilçemizde ise hastane yoktur. Sürekli hastane yapmakla övünen iktidar, Ergene'ye neden hastane yapmıyor? Hastane yapılacak mıdır?

Ayrıca, bitmeyen Tekirdağ-Hayrabolu ve Tekirdağ-Muratlı yolları yapılacak mıdır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Harun Özgür Yıldızlı, Kocaeli...

Buyurun.

HARUN ÖZGÜR YILDIZLI (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geçtiğimiz hafta Kocaeli'de yaşanan sel felaketi ne yazık ki gereken önlemler alınmadığı için kentimizin her yağış sonrasında yaşadığı rutin bir afet hâline gelmiştir. Kent merkezleri ve yollar sular altında kalırken Kandıra ilçemizde başta Lokmanlı, Döngelli, Kırkarmut, Bozburun ve Akbal Mahalleleri olmak üzere tarım arazilerinin büyük bir çoğunluğu ekilemez hâle gelmiştir. Tarım faaliyetlerinde mazot ve gübre gibi girdi maliyetlerinin çok yüksek olduğu bu dönemde, ürünlerini kaybeden Kandıralı çiftçilerimize destek verilmesi hususuna dikkat çekmek istiyor, ilgili Bakanlığın ivedilikle gerekli çalışmaları yapmasını önemle arz ediyorum.

Kocaeli ili İzmit ilçesinde bulunan Cedit Mahallesi'ndeki...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Muş.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI MEHMET MUŞ (Samsun) – Sayın Başkan, yapılan değerlendirmeler genel itibarıyla milletvekillerinin seçim bölgelerine yönelik değerlendirmeler içerdiğinden dolayı herhangi bir yorumda bulunmayacağız.

BAŞKAN – Eğer cevap vermezseniz Sayın Tanal da sistemde, ona söz hakkı vereceğim.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI MEHMET MUŞ (Samsun) – Sayın Tanal’ın bir konuşma talebi varsa ben burada kesip Sayın Tanal’a bırakabilirim.

Buyursunlar.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Tanal, sizin sorunuzu da alalım.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Efendim, sorum şu: “Türkiye Tek Yürek” deprem nedeniyle toplanan yardımlar vardı. 115 milyar para nereye harcandı? Tek soru. 115 milyar TL nereye harcandı? Bu, başka bir bakanlığın değil herhâlde.

BAŞKAN – Sayın Komisyon, bir cevabınız var mı?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI MEHMET MUŞ (Samsun) – Genel Kurula birazdan detaylı bilgi arz edeceğim.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Efendim, soru-cevapta “Ben birazdan detaylı bilgi vereceğim.” şeklinde bir cevap olamaz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Birleşime on dakika ara veriyoruz.

Kapanma Saati: 22.40

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 22.56

BAŞKAN: Başkan Vekili Sırrı Süreyya ÖNDER**KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Mahmut Atilla KAYA (İzmir)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 14’üncü Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

33 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Birinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, birinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o madde üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

1’inci madde üzerinde hepsi aynı mahiyette olmak üzere üç önerge vardır, önergeleri okutup birlikte işleme alacağım.

Buyurun.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan “6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi İçin Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi”nin 1’inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Adnan Beker

Dursun Müsavat Dervişoğlu

Ankara

İzmir

Aynı mahiyetteki diğer önergelerin imza sahipleri:

Tuncer Bakırhan

Perihan Koca

Nejla Demir

Siirt

Mersin

Ağrı

Özgül Saki

Mehmet Rüştü Tiryaki

Keziban Konukcu Kok

İstanbul

Batman

İstanbul

Gülüstan Kılıç Koçyiğit

Kars

Aynı mahiyetteki diğer önergelerin imza sahipleri:

Gökhan Günaydın

Gülcan Kış

Orhan Sümer

İstanbul

Mersin

Adana

Deniz Demir

Mustafa Erdem

Aliye Timisi Ersever

Ankara

Antalya

Ankara

Ahmet Vehbi Bakırlioğlu

Cavit Arı

Manisa

Antalya

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki diğer önergelere katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI MEHMET MUŞ (Samsun) – Katılmıyoruz.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Ankara Milletvekili Sayın Adnan Beker.

Buyurun Sayın Beker, süreniz beş dakika. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ADNAN BEKER (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunmaktayım.

Motorlu taşıtlar vergisi üzerine söz almış bulunmaktayım. Motorlu taşıtlar vergisi gerçekten, emeklimize, asgari ücretlimize, memurumuza bir zulüm vergisidir. İnsanlar vergisini ödemiş, zaten kredi kullanmışlar, bunun üzerine bir vergi daha istiyorsunuz, tekrar vergisini ödeyecek, tekrar bir vergi daha isteyeceksiniz. Bu insanlar bu vergileri verirken beddua ederek verecekler.

Kıymetli milletvekilleri, benim buradan bir önerim var: Bakın, biz, memurdan, emekliden, asgari ücretliden bu vergiyi muaf tutalım; otobüs esnafından, kamyoncudan, dolmuşçudan, taksiciden bu vergiyi muaf tutalım. Bu vergiyi zenginlerden, bizlerden verelim yani bizler ödeyelim. Bakın, şimdi, Ankara’da, İstanbul’da, Bodrum’da, Çeşme’de milyon dolarlara ev satılıyor ve bu milyon dolarlık evlerde oturan insanlar var, bizler de o evlerde oturuyoruz fakat -ödediğimiz vergi- burada bir motorlu taşıt vergisi alacağımız memurumuzdan daha az vergi veriyoruz. Eğer bu deprem bölgesindeki yaralarımızı biz saracaksak... Gerçekten -ben o bölgeye gittim, orada çok bulundum- buradan gelecek 30 milyar lira o bölgenin kürdanı olmaz yani o bölgeye bir çare olmaz.

Bakın, gerçekten büyük bir yara var ve bu yara bu şekilde en az beş senede zor kapanır. Öyle televizyonlarda gündeme alıp -3 milyar, 5 milyar 10 milyar diye- topladığımız paranın hiçbir faydasının olmadığını burada gördük. Ben şunu net ve açık söylüyorum: Biz eğer gerçekten o deprem bölgesinin yaralarını saracaksak; bir, önce, bankalardan 100 milyon dolar kredi kullanıp sonra bunu TL’ye çeviren, sonra yine dolarını cebine koyan, tekrar dolar arttığında 100 milyon doları 20 milyon dolara kapatan iş adamlarından alalım. Lüks arabalara binen, yeri geldiği zaman lokantalarda 100 bin lira hesap ödeyen iş adamlarına veya müsrif vatandaşlara bu faturaya keselim. Bakın, benim dediğim gibi, bu evlerden, bu konutlardan eğer siz bu vergileri toplarsanız, gerçekten bir “servet vergisi” “lüks vergisi” adı altında toplarsanız, bugün Maraş’ı, Hatay’ı, Adıyaman’ı en az iki sene içerisinde bitiririz arkadaşlar. Yoksa vatandaşın bir tane kamyonu var 2010 model, alacağınız vergi 3 bin lira. Emekli bir ağabeyimize babasından kalmış, adam zaten binemiyor, mazot olmuş 25 lira, 26 lira. Asgari ücretli aldığı gün, bugün Çubuk’ta kira 2 bin lira artmış, adam zaten yetiremiyor, siz ona bir de ne yapıyorsunuz? Diyorsunuz ki: “Binmediğiniz arabanın üzerine bir daha vergi ödeyin.” Gerçekten bu insanlar bu vergiye beddua ederler arkadaş; bu, deprem bölgesine de yaramaz. Onun için bu verginin zengin vergisi olması lazım, bu verginin geliri yüksek olanlardan alınması lazım. Bakın, onu getirin bu Meclise. Dediğim gibi, bugün Bodrum’a gittiğiniz zaman 1 milyon dolara ev bulamıyorsunuz, 10 milyon dolara, 20 milyon dolara ev satılıyor. E, bu satılan evlerin parası nasıl ödeniyor, size soruyorum sayın AK PARTİ milletvekilleri? Bakın, bunların üzerine titrensin. Gerçekten, buralardan alınan paralarla bugün Hatay’ımızın, Maraş’ımızın, Adıyaman’ımızın, Antep’imizin, buraların yarası bir an önce sarılır yoksa biz buraları beş senede bitiremeyiz. Bugün işçilik maliyetinin ne kadar olduğunu biliyorsunuz. Bugün bir kalıpcı ustasını 3 bin liraya bulamıyorsunuz, inşaatlar yapılmıyor. Kendiniz evinize bir badana, boya yaparsanız iki ayda zor bitiriyorsunuz. Burada 500 bin, 600 bin konut kolay kolay yapılmaz. Önümüzde kış geliyor, eğer gerçekten biz bir çözüm üreteceksek bir an önce... Buradan gelecek 30 milyarın bu bütçeye bir katkısı da olmaz, deprem bölgesine de bir katkısı olmaz. Bunun için gerçekten, şu an Türkiye’imizdeki çok para kazanan, çok servet sahibi olan bu insanlar

bu vergileri ödesin çünkü bu vatan hepimizin vatani. Önce biz hep beraber elimizi taşın altına koyalım. Ben şimdi bir şey söyleyecektim de söylemeyeyim, Müsavat Başkan kızar, en iyisi ondan vazgeçeyim. Önce biz milletvekilleri olarak, bu ülkenin vekilleri olarak elimizden geldiği kadar yani Pursaklar'daki Kaportacı Ahmet'in verdiği vergiden daha fazla vergi vermiş olalım.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

ADNAN BEKER (Devamla) - Teşekkür ederim. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Sayın Mehmet Rüştü Tiryaki, Batman.

Sayın Tiryaki, buyurun.

Süreniz beş dakikadır.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

1'inci madde, aslında teklife adını veren madde; Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu'nda değişiklik yapıyor ve "2023 yılında 2 kez motorlu taşıtlar vergisi toplayacağız." diyorsunuz. Bunu ilk kez siz yapmıyorsunuz, bu ilk kez yapılmıyor. Daha önce, 2003'te ve 1999'da da emlak vergisi ve motorlu taşıtlar vergisi 2 kez toplandı. 2003 yılında siz topladınız, o zaman da bir kanunda değişiklik yapmıştınız. Kanun, Ekonomik İstikrarı Sağlamak İçin Ek Vergiler Alınması Hakkında Kanun'du. Yani o zaman "Ekonomik krizin sonuçlarını ortadan kaldırmak için ilave vergi getiriyoruz." dediniz. O zaman Cumhuriyet Halk Partisi ana muhalefet partisi olarak Anayasa Mahkemesine başvurdu ve Anayasa Mahkemesi bu kanun değişikliğini iptal etti; Anayasa'ya aykırı bulmuştu, gerekçesi de şuydu: Ekonomik istikrarı sağlamak ve kamu borç stokunun azaltılmasını temin amacıyla bu düzenlemenin yapıldığı açıklanmakta ise de bunun olağanüstü koşulların zorunlu kıldığı haklı bir neden olarak kabul edilmediğini söylüyordu Anayasa Mahkemesi. Yani ekonomik krizin faturasının vatandaşa çıkarılmasını Anayasa Mahkemesi kabul etmemiş ve iptal etmişti. Biz, şimdi de bu düzenlemenin Anayasa'ya aykırı olduğunu düşünüyoruz; Anayasa'nın 73'üncü maddesine aykırı olduğunu düşünüyoruz. Daha önce bir kez daha motorlu taşıtlar vergisi aynı yıl içerisinde 2 kez toplanmıştı; 1999 depreminden sonra. O dönemki kanunun ismi de şuydu: "Marmara Bölgesi ve Civarında Meydana Gelen Depremın Yol Açtığı Ekonomik Kayıpları Gidermek Amacıyla..." Motorlu taşıtlar vergisi 1999 depreminden sonra, 2000 yılında da 2 kez toplanmıştı. O zaman da Anayasa Mahkemesine gidildi ve Anayasa Mahkemesi deprem nedeniyle olduğu için iptal etmedi. Bakın, deprem nedeniyle olduğu için iptal etmedi. Size burada ilginç bir bilgi vereceğim: Sizce deprem nedeniyle motorlu taşıtlar vergisinin bir yıl içerisinde 2 kez alınmasına 1999'da kim itiraz etti biliyor musunuz? Ben söyleyeyim: Ana muhalefet partisi olan Fazilet Partisi itiraz etmişti. Bakın, deprem nedeniyle motorlu taşıtlar vergisinin bir yıl içerisinde 2 kez toplanmasına Fazilet Partisi itiraz etmişti. O zaman, Fazilet Partisi, bunun Anayasa'nın 73'üncü maddesine aykırı olduğunu söylemişti, bunun adil olmadığını söylemişti. Demek ki neymiş? Ne kadar geçmişinizin bir parçası olarak kabul edersiniz bilmem ama emin olun, geçmişinizin bir parçası. 1999'da, siz, deprem nedeniyle 2 kez toplanmasına karşı çıkmıştınız, şimdi "Deprem nedeniyle bir yıl içerisinde 2 kez toplayacağız." diyorsunuz. Şimdi, sorun şu: Belki Anayasa Mahkemesine gidilecek ve Anayasa Mahkemesi bunu görüşecek. Biz, Anayasa Mahkemesinin bu kanunu iptal etmesi gerektiğini düşünüyoruz. Henüz kabul edilmedi ama eğer kabul edilirse Anayasa Mahkemesine gidilmeli ve Anayasa Mahkemesi de bu kanuni düzenlemeyi iptal etmeli. Nedeni şu: Ben, sizin geçmiş pratiğinize bakarak bu vergiyi deprem için kullanmayacağımızı düşünenlerdenim; bunun için somut bir gerekçem var. Bakın, 1999 depreminden sonra getirilen vergilerden bir tanesi özel iletişim vergisiydi. 2000 yılından 2022 yılına kadar yaklaşık 38 milyar dolar vergi toplandı, 2000-2022 yılları arasında. Bu 38

milyar doların 36 milyar doları sizin hükümetleriniz döneminde toplandı, Adalet ve Kalkınma Partisinin iktidar olduğu dönemde. Bu 36 milyar dolar, bugünkü kurla yaklaşık 1 trilyon TL yapıyor yani Türkiye'nin bir yıllık bütçesinin dörtte 1'i kadar paradan bahsediyoruz. Peki, siz, bu 1 trilyon TL'yi, bu 36 milyar doları deprem için harcadınız mı? Harcamadınız. Maliye Bakanı ne dedi? "Hastane yaptık, yol yaptık; biz, deprem için harcamadık." dedi yani itiraf etti. Eğer bu 36 milyar doları gerçekten depremin zararlarını ortadan kaldırmak için harcamış olsaydınız -bu konuda araştırmalar yapıldı- 1 milyon 100 bin tane konut yapılabilirdi, 1 milyon 100 bin konut ama siz, bu 36 milyar dolarla 1 milyon 100 bin konut yapmadınız, depremezdenin barınabileceği, başını sokabileceği bir yuva yapmadınız. Ne yaptınız?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Devamla) – Ek süre verecek misiniz Başkanım, vermeyecekseniz toparlayayım.

BAŞKAN – Hemen toparlayın Sayın Tiryaki.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Devamla) – Siz, depremezdenin derdine derman olmak için bu parayı kullanmadınız. Bu yüzden, biz diyoruz ki: Nasıl, 2002 yılından 2022 yılına kadar yirmi yıllık süre içerisinde topladığımız deprem vergilerini deprem için harcamadıysanız, bundan sonra toplanacak verginin de depremezdedeler için harcanacağına inanmıyoruz; bunun somut göstergesi de bizzat teklifin kendisidir. Toplamak istediğimiz vergiler, ek bütçe miktarı ne kadar? 1 trilyonun üzerinde. Cumhurbaşkanı'na tek başına 1 trilyon 100 milyar TL harcama yetkisi veriyorsunuz ama bunun sadece 482 milyar TL'sini deprem için harcamadığınızı söylüyorsunuz. Dolayısıyla bu teklif Anayasa'nın 73'üncü maddesine aykırıdır. Anayasa Mahkemesine gidilirse iptal edilmesi gerektiğini düşünüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Devamla) – Gerekçem de bugüne kadar topladığınız parayı deprem için harcamadınız, bundan sonrakini de harcamayacaksınız diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Yeşil Sol Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde son konuşmacı Antalya Milletvekili Sayın Mustafa Erdem.

Süreniz beş dakikadır.

Buyurun Sayın Erdem. (CHP sıralarından alkışlar)

MUSTAFA ERDEM (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle belirtmek isterim ki "Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi" olarak adlandırılan sistemin de sakinçalarına ilave olarak, olağan yasa yapma sürecinin de dışına çıkılarak Türkiye Büyük Millet Meclisinde ilgili komisyonlarda yeteri kadar tartışılmayan, içinde farklı konularda birçok yasal düzenlemeyi getiren kanun teklifleriyle sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan aceleyle getirilmek suretiyle yasa yapma alışkanlığı genel demokratik ilkelere ve Türkiye Büyük Millet Meclisi geleneklerine aykırıdır. Umarım bundan sonraki süreçte torba yasa alışkanlığından vazgeçersiniz.

Getirilen yeni torba yasaya baktığımızda kasamızın maalesef boş olduğunu görüyoruz. Millî dayatma, pardon, "Millî Dayanışma Paketi" diye sunulan teklif aslında tamamen ve resmen bir zam paketidir. 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen depremlerin yol açtığı ekonomik kayıpların telafisi için getirilen teklif, AKP Hükümetinin hazine dengelerini iyi yönetmediğinin resmî bir itirafıdır. Asgari ücrete, memur ve emekli maaşlarına yapılan zamlar daha cebe girmeden eriyip giderken tüm vergi yükü bu grupların sırtına yüklenmektedir.

Kanun teklifinin 1'inci maddesiyle, 2023 yılı için tahakkuk ettirilen motorlu taşıtlar vergisi tutarı kadar ek motorlu taşıtlar vergisi getiriyorsunuz. Seçim zamanında popülist, heterodoks politikalarınızın yükünü şimdi araç sahiplerine, ülkemizde üretim yapıp istihdam yaratan kurumlarımıza, gelirleriyle ancak geçinebilen düşük gelirli vatandaşlarımıza, yüksek KDV oranlarıyla, harçlarla, benzinden alınan ÖTV'yle ve diğer adil olmayan vergileri âdetâ salma usulüyle, özellikle, toplumumuzun orta ve alt gelir gruplarına yüklüyorsunuz. Kur korumalı mevduat hesaplarına vergi istisnalarını "full" uygularken araç sahiplerine, istihdam yaratan kurumlarımızın alın teriyle elde ettiği kazançlara gelince yüksek vergi oranları getiriyorsunuz. Alın teriyle kazanandan aldığımız vergileri faiz geliri elde edenlerin gelirlerini garantilemek için veriyorsunuz yani fakirden alıp zengine veriyorsunuz. Hatırlayın, henüz bu yılın başında kapsamlı bir vergi affı çıkardınız, "yüzyılın vergi affı" diye de adlandırdınız ve büyük miktarda vergi alacağından vazgeçtiniz, 2 bin TL'nin altındaki tüm alacakları sildiniz. Niye? Çünkü seçim yatırımı yaptınız, şimdi "Kasamız boş." deyip araç sahibi olanlardan motorlu taşıtlar vergisini 2 katı olarak geri istiyorsunuz. Bir yandan alacaklarınızı siliyorsunuz, sonra gelip ek vergilerle tekrar para istiyorsunuz. Buna halk arasında "Bu ne perhiz bu ne lahana turşusu!" denilir. Hakikaten akıl tutulması yaşıyoruz.

Biz de biliyoruz, özellikle deprem nedeniyle finansman ihtiyacı oluşacak ancak sizlerin seçim yatırımlarını bu yolla finanse etme çalışmalarınıza biz karşı geliyoruz, doğru bulmuyoruz. Deprem için zaten tüm milletimiz vergi dışında da her zaman seferber oldu, seferber olmaya devam ediyor. Merak ediyorum, buna rağmen vatandaşa ödediğiniz vergiyi tekrar ödetmeye vicdanınız gerçekten el veriyor mu? 1 adet 10 yaşında arabası olan Mehmet amcaya -ki zor geçiniyor- diyorsunuz ki: "MTV vergisini 2 katı ödeyeceksin." Oyun başladıktan sonra oyunun kuralı değişmez; devletimiz büyüktür, güçlüdür, gelire ihtiyacı olduğunda önceden söyler, düzenlemesini yapar ve düzenleme yaptığı tarihten sonra gerçekleştirilen işlemlerden vergiyi alır. Hukuki öngörülebilirlik bunu gerektirmektedir. Oysaki MTV'de siz bunu yapmıyorsunuz, bütün araç sahiplerine yılın ortasında diyorsunuz ki: "Ben sana şu kadar MTV ödeyeceksin dedim ama -daha sonra geliyorsunuz- bu yetmez, o kadar daha MTV ödeyeceksin." Hukuk devleti ilkesinin alt ilkelerinden biri hukuki güvenlik ilkesidir. Devletin, bireylerin hak ve özgürlüklerine en son müdahalede bulunabileceği alanlardan birinin vergilerden...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

MUSTAFA ERDEM (Devamla) – Size önerimiz, şeffaf bir mali yapı kurun. Tüm harcamaları kamuoyuyla ve bizlerle samimi bir şekilde paylaşın ama önce gereksiz kamu harcamalarını kısarak kamuda büyük tasarrufu bir an önce başlatın. Ondan sonra, bakın, bizim ali milletimiz devletine nasıl destek veriyor, görün. Sizin derdiniz gerçekten sağlam bir kamu kaynağı elde etmek ise sizleri samimiyete davet ediyorum.

Gelin, bundan sonraki ilk yasa teklifinde hem kayıt dışılığı azaltacak hem de devletimize güçlü gelir kaynağı sağlayacak düzenlemeleri hep beraber yapalım diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önerileri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 1'inci madde kabul edilmiştir.

2'nci madde üzerinde 3 farklı önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 33 sıra sayılı 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi İçin Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası İle Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

“MADDE 2- 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa aşağıdaki madde eklenmiştir.

‘EK MADDE 86- Bu Kanuna göre emekli, adi malullük, vazife malullüğü aylığı ile dul ve yetim aylığı bağlananlara, ödenen aylıklar ve bu Kanunun ek 81 ve ek 85 inci maddeleri uyarınca yapılan ek ödemeler hariç aylıkları ile birlikte her ay itibarıyla yapılan ödemeler toplamının %15,34'ü oranında ilave ödeme yapılır.

Bu ödeme Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından ödenmesini izleyen iki ay içinde faturası karşılığında Hazineden tahsil edilir.

Bu madde uyarınca yapılacak ödeme, 8/2/2006 tarihli ve 5454 sayılı Kanunun 1 inci maddesi uyarınca yapılacak ek ödemenin matrahına dahil edilmez.

Yukarıdaki hükümler 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılar ile hak sahipleri hakkında ilgisine göre uygulanır.”

Gökhan Günaydın

Gülcan Kış

Orhan Sümer

İstanbul

Mersin

Adana

Aliye Timisi Ersever

Deniz Demir

Veli Ağbaba

Ankara

Ankara

Malatya

Cavit Arı

Ahmet Vehbi Bakırlioğlu

Antalya

Manisa

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI MEHMET MUŞ (Samsun) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde Malatya Milletvekili Sayın Veli Ağbaba konuşacaklar.

Süreniz beş dakika.

Buyurun Sayın Ağbaba. (CHP sıralarından alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, bugün memurlar -AK PARTİ'lisi, MHP'lisi, CHP'lisi, HDP'lisi, İYİ Partilisi-başlarını yastıklarına koyunca diyecekler ki: “Allah, Kemal Kılıçdaroğlu'ndan razı olsun.” “Allah CHP'den razı olsun.” diyecekler.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Bizi güldürdün, Allah da seni güldürsün.

VELİ AĞBABA (Devamla) – “Eğer Kemal Kılıçdaroğlu, CHP olmasaydı AK PARTİ'nin aklına, Cumhur İttifakı'nın aklına en düşük memur maaşını 22 bin lira yapmak gelmez.” derlerdi. Allah, Kemal Kılıçdaroğlu'ndan, Allah Cumhuriyet Halk Partisinden, Millet İttifakı'ndan razı olsun. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, değerli arkadaşlar, ortağınız, Cumhur İttifakı'nın ortağı Sayın Devlet Bahçeli salı günü “8.077 liralık seyyanen artışın kök ücrete ve aynısıyla emekli maaşlarına yansıtılmasını talep ediyoruz.” dedi. MHP grubu burada, değerli arkadaşlar burada. Arkadaşlar, elinizi tutan yok; verin önergeyi, vallahi billahi biz iki elimizi kaldıracamız. Verin önergeyi, yapalım. (CHP sıralarından alkışlar) Verin! Hodri meydan! Nasılsa beraber yönetiyorsunuz memleketi, her şeyde berabersiniz. Memurdan, memurun, emeklinin kök maaşından 8.077 lirayı esirgemeyin.

Değerli arkadaşlar, tabii, Türkiye önemli bir ekonomik çöküntüyü, bir yıkımı yaşıyor. Biraz önce söyledim, memura, emekliye verilen maaşın aslında miktarının bir önemi yok, önemli olan alım gücü. Eğer bir memurun alım gücü her yıl düşüyorsa, her dönem düşüyorsa bilin ki aldığı maaşın önemi yok.

Şimdi, sizinle birkaç rakamı paylaşmak istiyorum değerli arkadaşlar. En düşük emekli maaşı 2003 yılında 448 lira, en düşük emekli memur aylığı 332 lira, en düşük memur maaşının yüzde 74'ü kadar emekli maaşı alıyormuş. Kaç yılında? 2003 yılında. 2013 yılında yüzde 47'si kadar alıyormuş emekli maaşının, 2023'e geldiğimiz zaman arkadaşlar, 22 bin lira en düşük memur maaşı, en düşük emekli memur aylığı ise 9.876 TL yani 0,44'ü kadar maaş alabiliyor. Bunun anlamı şu değerli arkadaşlar: Artık memurlar emekli olmak istemeyecekler. Bakın, sizlerin huzurunda Plan Bütçe Komisyonunda bir emekli memur sendikası başkanı diyor ki: “Artık biz 60, 65 yaşında emekli olacak memur bulamayacağız. İnşallah, emeklilik 70, 75'e artırılır da 70'le, 75'te emekli oluruz çünkü bu süreçte, böyle devam ederse emekli maaşları, bu oranlar çok daha düşmeye devam edecek.”

Şimdi, değerli arkadaşlar, bir başka tabloyu da sizlerle paylaşmak istiyorum. Bakın, en düşük memurun alım gücü; 2018 yılında 100 metrekaare ev için sekiz yıl üç ay çalışırken bu yıl on bir yıl altı ay çalışmak zorunda kalacak 100 metrekaarelik bir evi alabilmek için. Çeyrek altına bakalım, 2018'de 94 adet altın alabilirken bugün, değerli arkadaşlar, 76 adet altın alabiliyor. Siz fotoğraf çektirmeye devam edin, memurun derdini yine biz düşüneceğiz, yine poz vermeye devam edin. Poz vermeye devam edin, poz vermeye devam edin, gelen kanunlara da el kaldırın. (CHP sıralarından alkışlar)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Veli Bey, fotoğrafçıyı bekletme!

VELİ AĞBABA (Devamla) – Bakın, ben size söyleyeyim, Mecliste poz vermekten daha önemli meseleler var, memur maaşı konuşuluyor, memur maaşı! Memur maaşı konuşuluyor, beyler poz veriyor. Allah sizi var etsin! Allah sizi var etsin arkadaşlar!

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Fotoğrafçıyı sen çağırın, sen!

VELİ AĞBABA (Devamla) – Ha, arada da bazı şeyleri de yapıyorsunuz, şimdi hiçbir şey yapmıyor değilsiniz, arada parmak da kaldırılıyorsunuz.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Veli Bey, fotoğrafçıyı sen çağırın oraya.

VELİ AĞBABA (Devamla) – Allah rızası için arada parmak kaldırılıyorsunuz, bazen neye kaldırdığınızı bilmeseniz de bazen parmak da kaldırılıyorsunuz.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Hayır, hayır, fotoğrafçıyı bir halledelim, o konuyu bir halledelim.

VELİ AĞBABA (Devamla) – Şimdi, hani AK PARTİ'nin icat ettiği bir ev aleti var, AK PARTİ'nin. Ne? Buzdolabı. Daha önce buzdolabı yoktu, AK PARTİ döneminde icat edildi. (CHP sıralarından alkışlar)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Ya, fotoğrafçıyı sen çağırmadın mı?

VELİ AĞBABA (Devamla) – Bakın, değerli arkadaşlar, eskiden 12 tane buzdolabı alabilirken -icat ettiğiniz buzdolabını- şu anda sayenizde, uyguladığınız ekonomik politikalar sayesinde 7 adet buzdolabı alınabiliyor. Çamaşır makinesi 15'ten 12'ye düşmüş, et 64 kilodan 57 kiloya düşmüş, bu rakamları...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Fotoğrafçıyı kim çağırdı Veli Bey?

VELİ AĞBABA (Devamla) – Önemli şeyler var.

RESUL KURT (Adıyaman) – Hangi 12 buzdolabını alabiliyordu, sen nereden aldın o bilgileri?

BAŞKAN – Tamamlayalım Sayın Ağbaba.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Sen çağırıyorsun fotoğrafçıyı.

VELİ AĞBABA (Devamla) – Ben çağırmadım, ben çağırmadım.

Sayın Başkan...

RESUL KURT (Adıyaman) – Nereden aldın?

VELİ AĞBABA (Devamla) – Ayrıca, değerli arkadaşlar...

RESUL KURT (Adıyaman) – 36 ay taksitle memur buzdolabı alamıyordu, nereden alıyorsunuz? Ben sana öğretirim.

VELİ AĞBABA (Devamla) – Buzdolabını da siz alıyorsunuz, buzdolabını da siz icat ettiniz.

Değerli arkadaşlar...

RESUL KURT (Adıyaman) – Her şeyi sen biliyorsun! Her şeyi sen biliyorsun!

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Ses kaydetmiyor, ses.

RESUL KURT (Adıyaman) – Her şeyi sen biliyorsun!

VELİ AĞBABA (Devamla) – Şimdi, vallahi bunlar var ya, Allah bunların eksikliğini vermesin, maşallah!

RESUL KURT (Adıyaman) – Allah sizin eksikliğinizi vermesin!

VELİ AĞBABA (Devamla) – Dur, sana da geleceğim.

RESUL KURT (Adıyaman) – Gelirsin, her zaman gelirsin!

VELİ AĞBABA (Devamla) – Dur hemşehrim, sana da geleceğim Adıyamanlı hemşehrim.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Bunların hepsi değişime karşı!

VELİ AĞBABA (Devamla) – Senin şimdi Adıyaman'daki tütün umurunda değil, fakir fukara umurunda değil.

RESUL KURT (Adıyaman) – Sen nereden biliyorsun!

VELİ AĞBABA (Devamla) – Deprem yaşamış Adıyaman'dan haberin yok, burada bana laf atıyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

RESUL KURT (Adıyaman) – Senin dünyadan haberin yok! Uzayda yaşıyorsunuz, uzayda!

VELİ AĞBABA (Devamla) – Burada bana laf atıyorsunuz hemşehrim.

RESUL KURT (Adıyaman) – Dünyadan haberin yok!

VELİ AĞBABA (Devamla) – Bak, değerli hemşehrim, değerli Adıyamanlı hemşehrim, bu kardeşiniz var ya, Adıyaman’ın tütününe de sahip çıkıyor. Adıyaman’ın tütününe de sahip çıkıyor.

RESUL KURT (Adıyaman) – O kardeşimin bu dünyaya bir kuruş faydası olmamış. Yazıklar olsun!

VELİ AĞBABA (Devamla) – Bu senin, benim sayemde...

Yazıklar sana olsun! Yazıklar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RESUL KURT (Adıyaman) – Bu Meclisin değerlerini heba ediyorsun, yazıklar olsun!

VELİ AĞBABA (Devamla) – Tütünü yasaklayan ellere yazıklar olsun! (CHP sıralarından alkışlar)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Seni tanıyan yok Veli Bey.

VELİ AĞBABA (Devamla) – Adıyaman tütününü Amerika’ya peşkeş çekenlere yazıklar olsun! (CHP sıralarından alkışlar)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Veli Bey, ben Adıyaman’daydım, seni hiç tanıyan yok orada. Adıyamanlılar “Veli Ağbaba’yı tanımıyoruz.” diyorlar.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Gül.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

41.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül, Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın 33 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Sayın Başkanım, hatip konuşmasında eleştirilerde bulundu ama yaralayıcı, gerçekten Meclisin mehabetine uymayacak şekilde bazı ifadelerde de bulundu. Mecliste her türlü görüş, her türlü eleştiri bunun için vardır; biz her türlü eleştiriye, öneriye elbette açığız. Burada milletin seçtikleri var ama milletvekillerimize “Parmak kaldırmayı biliyorsunuz ve onu da bilmeden kaldırıyorsunuz.” gibi burada gece gündüz çalışıp milletin oylarını almış, anasının ak sütü kadar helal oylarıyla gelmiş milletvekillerimize böyle bir ifadeyi kabul etmiyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Gecenin bu saatinde memurlarımız için, çalışanlarımız için bir teklif gelmiş, Komisyonunda çalışılmış, birinci bölüme gelmişiz. Burada Meclisin mehabetine yakışır şekilde müzakerelerin devamının Meclise yakışacağını, hepimize yakışacağını hatırlatıyor, saygılarımı sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve 20 Milletvekilinin 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi için Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/1264) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 33) (Devam)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi İçin Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin çerçeve 2'nci maddesiyle 5434 sayılı Kanun'a eklenen Ek 86'nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “%6,34'ü oranında” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve 7847 gösterge rakamının memur maaş katsayısı ile çarpımı ile bulunacak tutarda” ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Dursun Müsavat Dervişoğlu

İzmir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI MEHMET MUŞ (Samsun) – Katılamıyoruz.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebiniz var mı Sayın Dervişoğlu?

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Yoktur efendim, gerekçe okunsun.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutmak ister misiniz?

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Evet efendim, lütfen.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Devlet memurları için uygulanan seyyanen zam oranının bir benzeri emeklilerimiz için de uygulanmalıdır. Cumhurbaşkanlığı kararlarıyla temel tüketim mallarına uygulanan KDV oranlarında yapılan artış düşünüldüğünde emekliler için seyyanen ilave ödeme yapılması zaruri bir hâl almıştır. KDV oranlarındaki artış, önümüzdeki dönemde emekliler ve hak sahiplerinin tüketim sepetinin genel fiyat düzeyini doğrudan artıracaktır. Yıllardır reel gelirleri azalan emeklilerimizin yoksulluğunun daha da derinleşmemesi için 7847 gösterge rakamının memur maaş katsayısıyla çarpımıyla bulunacak tutar olan en az 4 bin TL seyyanen zam hayata geçirilmelidir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 33 sıra sayılı 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi İçin Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinde yer alan “yapılan ödemeler toplamının yüzde 6,34'ü oranında ilave ödeme yapılır” ifadesinin “memurlara yapılan zam oranında ilave ödeme yapılır” ifadesiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Rüştü Tiryaki

Tuncer Bakırhan

Perihan Koca

Batman

Siirt

Mersin

Nejla Demir

Özgül Saki

Keziban Konukcu Kok

Ağrı

İstanbul

İstanbul

Onur Düşünmez

Hakkâri

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI MEHMET MUŞ (Samsun) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde Hakkâri Milletvekili Sayın Onur Düşünmez konuşacaklar. (Yeşil Sol Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakika Sayın Düşünmez.

Buyurun.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Saygıdeğer Başkan, değerli milletvekilleri ve ekranları başında bizleri izleyen değerli halkımızı partim Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi adına saygıyla selamlıyorum.

Konuşmaya başlamadan önce torba yasa usulüne ilişkin itirazlarımızı dillendirmek istiyorum. Hepiniz burada torba yasaya ağırlıklı muhalefet partileri bir isim taktılar. Bu torba yasa -o çuval yasalar falan filan değil- çorba yasa. Bunun içinde motorlu taşıtlar vergisinden tutun Covid izinlerine, Covid izinlerinden tutun emekli aylıklarına zamma; onu geçelim, işte, deprem vergilerinin nasıl kullanıldığına ilişkin bir sürü düzenleme getirilmiş. Bu yönüyle biz buna katılmadığımızı belirtmek istiyoruz. Bu, yasa yapma tekniğine çok da uygun değil çünkü biliyoruz ki yapılan itirazların hepsi şu gerekçeyle reddedilecek, denilecek ki: “Bu bir millî dayanışma paketi. Biz deprem durumunu ortadan kaldırmak için böyle bir yasa yapıyoruz dolayısıyla siz fazla itiraz etmeyin.” şeklinde bir güncellemeyle önümüze çıkarıyorlar.

Malumunuz, bu torba yasanın 2’nci maddesiyle emeklilerin kök maaşına zam yapılması tartışılıyor. Kök maaşa yapılan zammın yüzde 25 oranında olması hedefleniyor. Dolayısıyla, zaten 5 bin TL alan emeklilerimizin maaşı seçimden önce bu seyyanen yapılan zamlarla 7.500’e çıktı. En düşük emekli maaşının 7.500 olduğu gözetildiğinde aslında herhangi bir zam yapılmıyor çünkü temmuz ayında bu emekliler hiçbir şekilde bir zam almayacaklar. Zaten bunun bu önergeye konulmasının gerekçesi de şuydu: Komisyon aşamasında bu teklif yoktu, sonradan itirazlar üzerine, kamuoyunda oluşan tepki üzerine böyle bir dolambaçlı yol izlendi ve kanun dolanmaya çalışıldı. Şimdi yüzde 25 zammın da ne üzerine hesaplandığını TÜİK verilerine dayandırıyoruz. TÜİK verilerine iktidar partisi dâhil buradaki hiç kimse inanmamakta. Nitekim, inanmış olsaydı geçen dönem memur maaşlarına yaptıkları maaş artışını seyyanen değil, kök maaş artışı şeklinde yaparlardı. Kendileri de TÜİK verilerine inanmıyor ama önümüze emekliler için TÜİK verisi koyuyorlar. ENAG’ın oluşturduğu gösterge, enflasyon için yüzde 108,58 iken, TÜİK verilerine göre bir artışa gidiliyor ve henüz bu maaş artışı emeklilerin cebine girmeden tuzla buz olmuş şekilde önümüze çıkıyor.

Yirmi bir yıldır bu Hükûmet iktidarda ve geldiklerinde 3Y’yle gelmişlerdi, bu 3Y’nin başında “Yasakları önleyeceğiz.” kısmı vardı. Evet, yasakları önlediler ama sadece AKP’ye olan yasakları önlediler. Kendilerine her şey serbest, muhalefete her şey yasak.

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) – Ne yasak kardeşim?

ONUR DÜŞÜNMEZ (Devamla) – Yasakları şu an söyleyeceğim, ne yasak olduğunu size anlatayım yani siz en basitinden şunu bir görün neler yasak: Hakkâri’de 2016’dan beri eylem, etkinlikler yasak ama Cilo Festivali için, doğa katliamı için bu serbest çünkü oraya AKP’liler gidiyor. Bu Mecliste Kürtçe konuşmak, Kürt dili için mücadele edenlere yasak ama AKP’liler için yasak değil. Şimdi “Yasak mı değil mi?” tartışmasını da şuradan anlıyoruz: Biz Kürtçe konuştuğumuzda, kendi ana dilimizi bu kürsüde dillendirdiğimizde bu tutanaklara hâlâ bilinmeyen dil olarak giriyor; evet, bak, yasakları tükettiniz çünkü size yasak değil.

2'nci Y "Yolsuzlukları önleyeceğiz." idi, yolsuzlukları da önlediler çünkü yolsuzluğu lügatten çıkardılar. Nasıl çıkardılar? Mardin kayyumu İçişleri Bakanına tespih hediye ederken "Bu bir hediye." dediler. Reza Zarrab, Çalışma Bakanına saat hediye ederken "Bu yolsuzluk değil, bu hediyeleşme." dediler, yolsuzluğu da bu yönüyle rafa kaldırdılar; artık yolsuzluk yok, hediyeleşme var.

3'üncü Y olarak da "Yoksullukla mücadele edeceğiz." dediler. Evet, yoksullukla da çok güzel mücadele edildi çünkü 3 maaş birden alan bankamatik personelleriniz var. 3 maaş alınıyor, onlara da yüzde 25, yüzde 30 zamlar fazla geliyor; evet, haklısınız ama açlık sınırının çok çok altında, emekliye, dul ve yetimlere uygun gördüğünüz 7.500 TL'lik bir maaşla "Geçinin geçinebiliyorsanız." diyorsunuz. Bu, sizin yoksulluğu da bitirdiğiniz gösteriyor ama sadece AKP için bitirdiniz.

Bu 3Y'nin yanına 2 tane daha Y eklediniz, biri yalan. Goebbels'e bile taş çıkartıyorsunuz. Yalanlar o kadar şiddetli ki kendiniz bile inanıyorsunuz. Siz bir de diyorsunuz ki: "Batı bizi kıskanıyor, Batı kıskanıyor bizi."

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Biraz önce söylediğin, senin dediğin yalan işte.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Devamla) - Yalanı kimin söylediğini bütün Meclis ve bütün, cümle cihan biliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayalım.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Devamla) – 4'üncü Y de yandaş. 4'üncü Y'deki yandaşlar hiçbir zaman ekonomik darboğaza uğramıyor ki. Yandaşların vergi aflarını getirin bu Meclise, bu Parlamenta; bu bütçeye koyun, o afları silmeyin. O zenginlere uyguladığımız affı bu bütçeye eklediğinizde zaten emeklilere hak edecekleri ücreti vereceğiz ama siz onları silmeyi uygun görüyorsunuz. Şimdi, emekliler için istediğimiz zamma da "Ama bütçede açık var." diyorsunuz. Niye açık var? "Deprem oldu." O zaman niye çorba yasayla depremi getiriyorsunuz? Bunun adı "torba yasa" değil, "çorba yasa." Depremi getirin, maliyetini hesaplayalım, bütçeden kaynak yaratacaksak bu kaynakları bulalım, artış ve o baz alacağımız ekonomik modelleri görelim, ona göre diyelim ki: "Evet, böyle bir vergilendirmeye ihtiyaç var." ya da "Yok." Ama siz bu deprem için kullanacağınız kaynakları sadece emeklilerin maaşına ve fakirlerin, emekçilerin cebine göz dikerek toplamaya çalışıyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ONUR DÜŞÜNMEZ (Devamla) – Ben şunu söylemek istiyorum: Kaşıkla verip kepçeyle alma anlayışından derhâl vazgeçilmeli. Emekçi, fedakâr halklarımızı fakirleştirmekten imtina etmelisiniz. Bu halk açlıkla boğuşurken daha rahat hayat sürmek için milyonları sömürmenize izin vermeyeceğiz; yalan, yağma, yasak düzeninizin değişmesi için mücadelemizi sürdüreceğiz.

Genel Kurulu tekrar saygıyla selamlıyorum. (Yeşil Sol Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Düşünmez, sağ olun.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 2'nci madde kabul edilmiştir.

3'üncü madde üzerinde 4 önerge vardır. Önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk okutacağım 2 önerge aynı mahiyettedir.

Okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 33 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin üçüncü fıkrasına aşağıdaki cümlelerin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

“Orta hasarlı olarak tespit edilip DASK ödemeleri alan hak sahiplerinin, buralarının güçlendirilmesinin fen ve sanat kurumlarına göre uygun bulunmaması durumunda, sigorta bedelleri ağır hasarlı ve yıkık sayılarak aradaki oluşan fark poliçe sahiplerine ödenir.”

Cavit Arı	Tekin Bingöl	Kadim Durmaz
Antalya	Ankara	Tokat
Cevdet Akay	Süleyman Bülbül	Gökân Zeybek
Karabük	Aydın	İstanbul
Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu	İzzet Akbulut	Rahmi Aşkın Türelî
Manisa	Burdur	İzmir
	Turan Taşkın Özer	
	İstanbul	

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Şerafettin Kılıç	Hasan Bitmez	İsa Mesih Şahin
Antalya	Kocaeli	İstanbul
Necmettin Çalışkan	Mesut Doğan	
Hatay	Ankara	

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önerelere katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI MEHMET MUŞ (Samsun) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önereler üzerinde ilk konuşmacı İstanbul Milletvekili Sayın Gökân Zeybek.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır Sayın Zeybek.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, kadim bir kültüre sahip olan Anadolu yeniden inşa edilirken planlama anlayışı nasıl olmalıdır? Nitelikli olmalıdır. Refah düzeyi yüksek, kırsal-kent ilişkisini gözeten, sosyal yaşam alanlarını dikkate alan, kent kültürünü yok saymayan ve kent ekonomisinin sürekliliğini gözeten kapsayıcı ve bütüncül bir plan anlayışı içinde olmalıdır. Peki, Bakanlık afet bölgeleriyle ilgili önümüze ne getiriyor? Diyor ki: “Benim süre kaybına tahammülüm yok.” Sanki çölde bir kenti planlıyorsunuz. Bunlar Malatya, Adıyaman, Maraş, Osmaniye, Hatay; oralarda binlerce yıllık uygarlıklar var. Bu kentlerle ilgili bir planlama anlayışında süre kısıtlılığı üzerinden bir yaklaşım doğru değildir. Burada halkın yaşam hakkına, bilime, tekniğe ve geleceğimize uygun bir planlama anlayışıyla gitmek gerekir.

Şimdi, teklife bakın, kitapçığa bakın, sol taraf boş, Komisyona havale edilirken zaten yok, gece yarısı Komisyona ilave bir ekleme yapılıyor. Peki, bunu biz nerede gördük? Daha iki ay önce, 27'nci Dönemin son Genel Kurulunda Cumhurbaşkanı kararı bir yasayla, 438 sıra sayılı Yasa'yla yasalaştı. Bugün burada

konuştığımız maddelerin pek çoğu nisan ayında yasalaştı ama o gün de ne yazıyor? Bakın, burada; 126 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi.

Sayın Komisyon, işte doğrudan Genel Kurula bir yasa indiriyorsunuz, daha üzerindeki mürekkep kurumadan şimdi bu yasanın eksiklerini gidermek için bir torba yasanın içine ilave maddeler koyuyorsunuz. Peki, koyduğunuz bu yasa hangisi? 1959 yılında çıkmış olan bir yasa. Ya, daha burada dört ay önce yüz elli saatten fazla çalışarak 900 sayfadan fazla bir kitapla deprem raporunu yayınlamış olan bu Meclis, afet öncesinde alınması gereken tedbirler, afet riskinin azaltılması ve kentlerin dirençli kent hâline getirilmesi için bir afet yasanının, yeni bir imar yasanının, yeni bir kentsel dönüşüm yasanının ve güçlendirme yasanının çıkması gerektiğini rapor olarak size sunmasına rağmen siz bunun içine, bu torba yasanın içine 3, 10 ve 26'ncı maddelerle ilgili düzenleme getiriyorsunuz.

Bakın, buradan söylüyorum: Komisyonları çalıştırmazsanız, ihtisas komisyonlarının bilgi birikimlerinden yararlanmazsanız ekim ayında Meclis açılır, TOKİ Başkanı size rapor sunar, siz de Grup Başkanlığı eliyle, Meclis Başkan Vekillerinin eliyle buraya ilave deprem ve afet riskinin azaltılmasıyla ilgili yasaları getirirsiniz. Madde, güçlendirme ya da yıkılmış olan yapılarla ilgili olarak kaynak yaratılmasını söylüyor.

Değerli arkadaşlar, DASK sigorta poliçesini yapmış ve poliçeden hak kazanmış olan yurttaşlara, yıkılmış olan binalara bu iktidarın ödediği ortalama ücret sigorta poliçe karşılığı 252 bin TL'dir. Yani Hatay'da, Maraş'ta, Malatya'da evi yıkılan insanlara konut başına 252 bin TL verdiniz, orta hasarlı binalar için ödediğiniz bedel ortalama 52 bin TL.

Ya, insanda zerre kadar utanma olsa "orta hasarlı binalar kapsam dışına" diye bu öneriyi getirmezsiniz. Sigorta poliçesiyle 52 bin lira verdiğiniz insanları, orta hasarlı binaları şimdi burada, yasanın içinde -tabii siz okumadınız, okumaya gerek de görmüyorsunuz- kapsam dışına çıkarıyorsunuz. O zaman bu insanlar -depremzede- nasıl olacak da dönecek, evlerini yapacaklar?

Şimdi, bakın, şubat ayında TOKİ'nin çıktığı ihalelerde 3+1 daireler 1 milyon 350 bin TL.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

GÖKAN ZEYBEK (Devamla) – Mart ayında 3+1 konutları 1 milyon 650 bin TL'ye ihaleye çıktınız. Haziran sonunda çıktığınız ihalelerde konut başına TOKİ'nin ödeyeceği bedel 2 milyon ile 2,5 milyon lira arasında. Siz diyorsunuz ki: "Bunun yarısını devlet karşılayacak, yarısını da depremzede." Ve şimdi burada, madde metninde "üçüncü ve sekizinci fıkraları kapsam dışındadır." diyerek de orta hasarlı evi bulunan yurttaşlarımızın fen kurulu tarafından evlerinin güçlendirilmeye izin verilmemesi hâlinde yasalar kapsamından yararlanarak hak sahibi olmasını engelliyorsunuz. Tek bir şey söylemek istiyorum sizlere: Yazıklar olsun! Yazıklar olsun! Yazıklar olsun! (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki öneriler üzerinde ikinci konuşmacı Hatay Milletvekili Sayın Necmettin Çalışkan.

Sayın Çalışkan, buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; az önce grubumuz adına Hatay depreminden, deprem bölgesinden bahsederken 3 çeşit ölümden bahsetmişim. Malum

olduğu üzere birincisi, deprem anında ölenler; ikincisi, ihmalden ölenler; üçüncüsü de kahrından ölenlerden bahsetmişim. İşte, bu üçüncü grupta yer alan sahipsizlikten, kahrından ölenlerden birisi de DASK mağdurları. Maalesef ki DASK kapsamında yıllar öncesinden beri vergisini ödemiş ama bugün bir afetle karşı karşıya kaldığında ekspertiz bekleyen depremlere depremin üzerinden beş ay geçmiş olmasına rağmen hâlen iş yoğunluğu gerekçe gösterilerek ekspertiz gelmiyor. Ekspertiz gelmediği için de DASK mağduru esnaf, konut sahibi insanlar mağdur olacaklarından işlem yapamıyor yani “Bırak.” desen bırakmıyor “Git.” desen gitmiyor. İşte, burada çözülmesi gereken şey kamunun denetim görevini yaparak buradaki ihmalin önüne geçmek, bir an önce bu mağduriyetin giderilmesini sağlamak.

Tabii, biz aslında burada “Deprem nedeniyle, onu bahane ederek halktan nasıl biraz daha vergi alırsınız?”ın bir örneğini görüyoruz. Ama ben şunu arz edeyim değerli milletvekilleri, çok kısa ve basit bir ifadeyle: Bildiğiniz gibi, ülkemizin şu anda 475 milyar dolar dış borcu var. Seçimin üzerinden kırk beş gün geçti, Sayın Cumhurbaşkanı burada yemin etiketten hemen sonra, o gün dolar 20 liraydı, bugün 26 lira; kısaca, 475 milyar dolarlık dış borçta, borcumuz 6 liradan 2 trilyon 850 milyar lira arttı. Siz kaynak arıyorsunuz ya, doları frenleyediniz bu yeterliydi. Bu rakamı tekrar arz edeyim: Eski parayla 2 kentilyon 850 katrilyon, sadece kırk beş gün içerisindeki o ekonomiye sahip olunamadığı için artan borcumuz. Tabii “Bu 2 kentilyon 850 katrilyon para ne eder?” dersiniz, Sayın Bakan açıkladı, 11 vilayetimizde kaybolan toplam konut sayısı 650 bin. Maliyetler arttığı için şu anda 2 milyondan aşağı ev maliyeti yok, 2 milyona bir ev mal olsa 650 bin konutun maliyeti 1 trilyon 300 milyar. Yani siz, deprem bölgesinde yapılacak evlerin tamamının 2 katını sadece bu borçlardaki kur artışından kaybettiniz. Onun için de ben burada şunu arz etmek isterim: Bu yasa teklifine “Millî Dayanışma” adı verilmiş; doğrusu değerlerimizin, duygularımızın çok defa istismar edilmesine şahit olduk ama hiç olmazsa deprem üzerinden siyaset yapmayın, burada milletten vergi alırken, kaz gibi yolmaya çalışırken içerisine “millî” kelimesini koymayın. Bu millî duygularımızın istismar edilmesine müsaade etmeyelim; hele de deprem gibi on binlerce insanımızın hayatını kaybettiği, yüz binlerce ailenin evsiz barksız kaldığı bir ortamda buna asla fırsat verilmemelidir. Bu vesileyle, tekrar kaynaklar araştırılırken “Milletten yeni vergileri nasıl alırsınız, nasıl yeni yeni kelimelerle yeni yeni çeşit üreterek milletten vergi alırsınız?” değil, tersine “Eldeki kaynakları nasıl daha iyi yönetebiliriz, nasıl daha az işlemlerle bu kaynakları hallederiz?” buna çözüm bulalım.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 33 sıra sayılı 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi İçin Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinde yer alan “Ticaret Bakanlığının” ifadesinin “Ticaret Bakanlığı, deprem dayanışma örgütleri, sivil toplum örgütleri ve depremden doğrudan ya da dolaylı yoldan etkilenen depremlere/deprem bölgesinde yaşayan halkın” ifadesiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Özgül Saki	Keziban Konukcu Kok	Nejla Demir
İstanbul	İstanbul	Ağrı
Zeynep Oduncu	Onur Düşünmez	Tulay Hatimoğulları Oruç
Batman	Hakkâri	Adana

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ AHMET KILIÇ (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde Adana Milletvekili Sayın Tulay Hatimoğulları Oruç konuşacaklar.

Buyurun. (Yeşil Sol Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır Sayın Oruç.

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Maraş ve Hatay merkezli depremi elbette bu Parlamento daha fazla konuşmalı ve çok konuşacağız. Acılarla ve aynı zamanda bir yığın ihmalle dolu bir süreç yaşadık ve ümit ediyoruz ki özellikle şimdi, sıklıkla bilim insanlarının ifade ettiği, söylediği Adana ve İstanbul depremi için bazı sonuçları çıkarmış oluruz; Adana’da, İstanbul’da, bu iki ilimizde büyük bir deprem bekleniyor, buralarda gerekli önlemleri erken zamanda almayı başarırız. Hatay’da, Maraş’ta, Adıyaman’da ve 11 ilimizde çektüğümüz acıları çekmemiş oluruz.

Evet, değerli halkımız, biz bu afeti yaşadık ve “Şimdi ne yapmalıyız?” sorusuna çok net yanıtlar üretmemiz gerekiyor. Mevcut olan torba yasada çok net sonuçlar yok. Hatta hâlâ bu iktidar önümüzdeki süreçte depremin yaralarını nasıl saracağına dair bir paket, program ifade etmiş değil. Depremzedelerle bulduğumuz zaman hâlâ “Bizim evlerimiz yapılacak mı? Nasıl yapılacak? Nerede yapılacak? Bize nasıl verilecek? Ücretli mi ücretsiz mi verilecek?” sorularıyla karşılaşılıyor. Demek ki hâlâ depremedelerin kaygıları hiçbir biçimde giderilmemiş anlamına geliyor bunlar. Peki, ne yapmalı? Bir kere merkezî hükümet kendinden olmayan partilerin yönetimindeki yerel yönetimlerle çalışmıyor. Bu, en büyük kabahatlerden biri; bu yaralar merkezî hükümetin yerel yönetimlerle el ele vererek sarması gereken yaralar, bunun altını özellikle çizmek istiyorum, yerel yönetimlerle çalışmalısınız.

İkincisi, meslek odaları. Bu işin uzmanlarıyla, bugüne kadar daha hükümet nezdinde ilgili meslek odalarıyla doğru düzgün bir görüş alışverişinde bulunulabilmiş değildir. Bu kentleri nasıl imar edeceğiz? Ne öneriyorsunuz? Buna dair zerre bir fikir alışverişinde bulunulmuş değildir.

Hâlâ, hâlâ ölümlerimizin sayısını bilmiyoruz, hâlâ göç edenlerin sayılarını bilmiyoruz, bir kere çok ciddi bir veri toplama problemi ya da varsa veriler bunların paylaşım problemi var, bunun derhâl giderilmesi gerekiyor.

Geçici yerleşim alanları yavaş yavaş, işte çadır kent, konteyner kent şeklinde yavaş yavaş oturuyor ama burada hâlâ, hâlâ banyo problemi, hijyen sorunu var buralarda ve içme suyu sorunu çok ciddi bir şekilde deprem bölgelerinde mevcut. Ve aynı zamanda şunu hatırlatmak istiyorum: Konteyner kentlerde ya da çadır kentlerde kurulmuş olan aşevleri oralarından yavaş yavaş çekiliyor, insanların aş sorunu ortaya çıkmaya başladı, bunların giderilmesi gerekiyor.

Kentlerde zemin etütleri hızla yapılmalıdır. Zemin etüdü sadece zeytinlik, mera, orman arazilerinde yani kolaylıkla gidip inşaat yapılabilecek ihaleleri erkenden... Daha oraları, kamulaştırılmamış arazileri bile ya da zeytinlik yasası henüz çıkmadığı hâlde gidip inşaat firmalarına buraları ihaleye açmış durumdasınız. Bu zemin etütleri henüz yapılmadan buralara gidilmiş olmasını, bu yol ve yöntemle, bu kolaycılığa gidilmesini ağır bir şekilde eleştiriyoruz. Biz kentlerimizi terk mi edeceğiz? Yıkılan mahallelerimizi mi terk edeceğiz? O kentlerde, o mahallelerde yeniden zemin etütleri yapılıp inşaatlaşmaya müsait olan zeminlerde neden mahalleimizi yeniden orada kurmayalım ki? Neden dağ başlarına konutları taşıyalım ki? Bu çalışmalar henüz yapılabilmemiş değil. O nedenle... Yapılmışsa da yerel yönetimlerle paylaşılmamıştır -aldığım bilgi

kadarıyla- ya da kamuoyuyla paylaşılmamıştır ya da bu Meclisle paylaşılmamıştır, bu bilgileri biz haiz değiliz. Kolayından kentlerin içini boşaltalım, dağlık arazilere kentlerimizi taşıyalım duygusu içindediniz.

Her daim söylemeye devam edeceğiz ki çözüm üretene dek. Faturalar meselesi... Bakın, burada, biz şu koltuklarda otururken o depremzedelerin ne çektiğinin gerçekten çoğumuz farkında bile değiliz. Depremzede işini, gücünü, her şeyini kaybetmiş; bir içme suyuna ya, 1 litre suya muhtaç olan insanlara diyorsunuz ki: “Fatura ödeyin, fatura zamanınız geldi. Erteledik, yeter.” O nedenle, faturaların tamamının silinmesi ve bir süre daha suyun, doğal gazın ve elektriğin devlet tarafından kamu kaynaklarıyla karşılanması gerekiyor. Bunun altını ısrarla, yeniden, yeniden çiziyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Devamla) – Suyla ilgili de yerel yönetimlerle ilgili yeni bir kanun maddesinin de ihdas edilmesi gerektiğinin altını çizeyim.

Yine, bu kanunda zikrediliyor krediler; ya kendi konutlarını yapmaları için ya da tadilat için depremzedelere bazı kredi olanaklarının tanınması. Tekrar ediyoruz, kredi değil hibe verilmek zorundadır. Bu insanların bu kredileri geri ödeyebilecek gücü, olanakları yoktur; bu bilinmelidir.

Kentin dokusu, kentlerimizin dokusu mümkün mertebe korunmalıdır. Anadolu ve Mezopotamya toprakları buram buram kültür kokuyor, bunları ortadan kaldırmaya hiç kimsenin hakkı yok. Bu kentlerin dokusunun korunabileceği bir şekilde kentlerimizi yeniden inşa etme olanaklarına sahibiz ama şantiyelere, 5’li çeteye kazandırmayı hedeflerken elbette onlar kentimizi korumayı programlarına almayacaklardır ama bizim için kentimizin dokusu önemlidir, bunun için de mücadele etmeye devam edeceğiz. (Yeşil Sol Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan, 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi İçin Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi’nin 3’üncü maddesinin çerçeve hükmünde yer alan “eklenmiştir” ibaresinin “ilave edilmiştir” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Dursun Müsavat Dervişoğlu

Adnan Şefik Çirkin

İzmir

Hatay

BAŞKAN – Komisyon katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ AHMET KILIÇ (Bursa) – Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Başkanım, teknik bir sorun var.

BAŞKAN – Önerge üzerine Sayın Adnan Şefik Çirkin, Hatay Milletvekili...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Sayın Başkanım, çok teknik bir sorun var. Sayın Komisyon yetkilileri diyor ki: “Biz katılamıyoruz.” Bir baskı mı var yani?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ AHMET KILIÇ (Bursa) – Yeterli sayımız yok.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – “Katılmıyoruz.” derken yani katılabilirlerdi de bir baskı nedeniyle mi “Katılmıyoruz.” diyor? Ya “Katılıyoruz.” ya “Katılmıyoruz.” desinler. Kesin ve net söyleyemiyorlar. Bu ne anlama geliyor, anlamıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın hatip konuşsun, sonra ben fikrimi söyleyeyim Sayın Tanal.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Tamam.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Çirkin. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ADNAN ŞEFİK ÇİRKİN (Hatay) – Sayın Başkan, Değerli Meclis; 3’üncü maddedeki önergemiz üzerine konuşmak için söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlarım.

Sayın milletvekilleri, hepinizin bildiği gibi asrın en büyük, hatta birkaç asrın en büyük felaketini en büyük şekilde yaşayan bir ilin, Hatay’ın milletvekiliyim. Dolayısıyla, tabii ki diğer illerimizde de büyük sıkıntılarımız oldu ama en çok acıyı, en çok tahribatı yaşayan bir ilin milletvekili olarak elbette ki daha ağır sorunlarla uğraşıyoruz.

Öncelikle şunu ifade edeyim: Sayın bakanlar yani iktidarımızın depremle ilgili bakanları bölgemize sıkça geliyorlar, burada bir sıkıntı yok; gayret ediyorlar, bunda da bir sıkıntı yok. Bölgemizin iktidar milletvekilleri de bu konuda elinden gelen gayreti gösteriyor. Bir kere bir hakkı teslim ederek sözlerime başlamak istiyorum. Ancak ortada bir dağınıklık var. Yani 6 Şubat depreminden sonra, zannediyorum nisan ayında, Hatay teşvikli bölge kapsamına alındı ve elbette ki bu çok doğru bir karardı. Yatırımcıya arsa tahsisinden ve çeşitli teşviklerden başlamak üzere, Hatay’ın yaralarını da sarmak adına, Hatay’a yapılacak yatırımların artması noktasında alınmış doğru bir karardı. Buna bir şey demiyoruz, teşekkür ediyoruz. Ancak yatırımcıya arsa tahsisine gelince Millî Emlakte arsa yok. Neden? Bütün arsalar konut yapılmak üzere TOKİ’ye devredilmiş. Böyle bir garabetle karşı karşıyayız; bir plansızlıkla, bakanlıkların birbirinden haberinin olmamasıyla karşı karşıyayız sayın milletvekilleri. Şimdi, o teşviki çıkaran da Hükûmet ama o arsaları o Millî Emlak Müdürlüğünün elinden alan Hükûmetin başka bir bakanlığı. Niçin? Deprem konutu için. Niyet iyi, burada bir problem yok ancak bırakın, bu, Millî Emlak Müdürlüğünde kalsın, deprem konutları için lazım oldukça arsalar alınsın ve yatırımcıya da arsa bırakılsın. Bu bir örnek. Yani bir bütünlük lazım, iktidarın bu hizmetleri yaparken bir bütünlük göstermesi gerekiyor, yoksa yatırım gelmez. Bunu, bir ay içerisinde, iki ay içerisinde Hükûmetimiz çözmek zorunda.

Ayrıca, Hatay çok önemli bir vilayet. Bizim asıl temas etmek istediğimiz konu şu: Hatay’dan çok büyük bir göç yaşandı, 600-700 bin Suriyelinin yaşadığı bir vilayetten bahsediyorum. Ama Hatay, depremi yaşayan diğer iller gibi değil sayın milletvekilleri, bunu sadece depremin ağırlığını ifade etmek üzere söylemiyorum. Maraş ağır bir deprem yaşadı, Gaziantep yine yaşadı, Malatya yaşadı, Adıyaman yaşadı fakat bu illerin hiçbirisi ana vatana sonradan katılmadı, bu illerden hiçbirisi referandumla devlet olmadı, bu illerin hiçbirinde Cumhurbaşkanı yok, Hatay’ın var ve bunların hepsi demografik yapıyla oldu. Bu demografik yapı bozuldu, bunun düzelmesi ve geriye dönüşlerin mutlaka sağlanması gerekiyor. Bu da ancak ve ancak Hatay’ın Millî Güvenlik Kurulu gündemine alınması suretiyle Hatay’a pozitif ayrımcılık yapılmasıyla olabilir. Bu çok önemlidir, ulusal meseledir, millî meseledir. O bakımdan, Değerli Hükûmetimizi ve Sayın Cumhurbaşkanımızı burada Hatay’ı Millî Güvenlik Kurulu gündemine almaları noktasında uyarıyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

3’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 3’üncü madde kabul edilmiştir.

VIII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARİ (Devam)

3.- *Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'in yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin konuşması*

BAŞKAN - 4'üncü maddeye geçmeden önce, Sayın Tanal bir şey sordu, ona bir cevap vereceğim.

"Katılmıyoruz." hitabının sebebi şu Sayın Tanal: Komisyonun bu konuda...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Ben önce bir meramımı anlatabilir miyim Başkanım? Önce bir meramımı anlatabilir miyim?

BAŞKAN – Müsaade edin, soruyu sordunuz, ben söyleyeyim, yine boşluk olursa hayhay sizi dinlerim.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Peki efendim.

BAŞKAN – Komisyonun karar alabilmesi için yeter çoğunluğunun olması lazım. Burada, komisyonlarda...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Davet etmediler ama davet edecek.

BAŞKAN – İzin verin, izin verin Sayın Tanal.

Komisyon görüşünü oluşturmuş, Komisyonun sevdalısı değilim, ben niye o kavramın kullanıldığını anlatmaya çalışıyorum. "Katılıyoruz." ya da "Katılmıyoruz." demeye muhtar değil burada çünkü karar alma çoğunluğu yok, o yüzden "Katılmıyoruz." diyorlar; iktidardan gelene de "Katılıyoruz." demiyorlar "Takdire bırakıyoruz." diyorlar. Durum budur, üzerinde uzun boylu konuşulacak bir şey değil; öyle desen olur, böyle desen olur. Onun için, lütfen... Sadece teknik bir açıklama yaptım.

Buyur, kısaca bir dinleyeyim seni, deneyimli vekilsiniz.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

42.- *Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'in, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Yok, ben de bitiriyorum tek bir cümleyle.

Şimdi burada Genel Kuruldayız. Komisyonun üyeleri her siyasi partiden var. Oradaki Değerli Komisyon temsilcisi arkadaşımızın en azından Komisyon üyelerini oraya davet etmesi lazım ki ondan sonra "Katılıyoruz." veya "Katılmıyoruz." diyebilisin. Yani "Katılmıyoruz." ibaresi... Sayın AK PARTİ Grup Başkan Vekili burada, hukukçu, meslektaşım ve Adalet Bakanlığı da yaptı. Hukukta bunun mefhumumuhalifinden sanki üstünde bir baskı varmış gibi, o zorluk nedeniyle katılmıyormuş gibi bir sonuç çıkar. Yani böyle bir baskı varsa burada yasama organı olarak hep birlikte el birliğiyle bu baskıyı onun üzerinden kaldırırız yani kendi özgür iradesiyle karar versin, amaç bu.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim Sayın Tanal.

Buyurun Sayın Gül.

43.- *Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Sayın Başkanım, meslektaşım katılmak isterdim ama ben Sırrı Süreyya Bey'e katılıyorum bu konuda, doğru bir yaklaşım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Günaydın.

44.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Efendim, Komisyon meraklısı olmamanıza rağmen yaptığınız açıklamalardan dolayı memnun oldum, ben de sizin görüşlerinize katılıyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Mahmut Bey de üzülmesin, benim hukuk tahsilim alaylı yani burada da sabıkalı kontenjanından bulunuyorum, o yüzden rahat ol yani.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Değerli Başkanım, Galilei “Dünya dönüyor.” dedi, asıldı, gerçekleri söylemekten çekinmedi azınlıkta da kalsa. Ben de burada azınlıkta da kalsam bu gerçekleri söylemeye devam edeceğim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Kalkmışken “Var olsun Urfa.” diyelim, işimize devam edelim.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Efendim, siz Urfa'ya sataşmada bulundunuz. Meclis Başkan Vekili 64'üncü maddeye göre bu çalışma faaliyeti nedeniyle...

BAŞKAN – “Var olsun Urfa.” dedim, buna sataşma diyen yeryüzünde bir adam bul, bir insan bul...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Söz istiyorum efendim.

BAŞKAN – “Var olsun Urfa.” demenin neresi sataşma?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Efendim “Yaşasın Urfa.” Değil, “Şanlıurfa” diyelim. “Urfa” değil, “Yaşasın Şanlıurfa.” diyelim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim, sağ olasin.

Kadim isimleri var, sonradan eklenenler o kadar önemli değil.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve 20 Milletvekilinin 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi İçin Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/1264) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 33) (Devam)

BAŞKAN – 4'üncü madde üzerinde 3 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Okutacağım ilk 2 önerge aynı mahiyettedir, bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi İçin Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin çerçeve hükmünde yer alan “eklenmiş” ibarelerinin “ilave edilmiş” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Dursun Müsavat Dervişoğlu

Dursun Ataş

İzmir

Kayseri

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Gökhan Günaydın	Gülcan Kış	Orhan Sümer
İstanbul	Mersin	Adana
Deniz Demir	Özgür Ceylan	Cavit Arı
Ankara	Çanakkale	Antalya
Aliye Timisi Ersever	Ahmet Vehbi Bakırhoğlu	Kadim Durmaz
Ankara	Manisa	Tokat

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önerelere katılabiliyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ AHMET KILIÇ (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önereler üzerinde ilk konuşmacı, Kayseri Milletvekili Sayın Dursun Ataş. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

DURSUN ATAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülen 33 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesi üzerine İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, Gazi Meclisimizin 28'inci Döneminde de ne yazık ki yine birbiriyle alakasız pek çok hususun düzenlendiği bir torba yasa teklifiyle karşı karşıyayız. Görüştüğümüz 4'üncü madde de yabancı devlet harp okullarına öğrenci gönderebilme, gönderilen öğrencilerin öğretim süreleri, bunlara ilişkin yapılacak harcamalar, ilgili öğrencilerin TSK'den ayrılma durumlarında yapılan harcamaların tespit ve tahsiline yönelik düzenlemeler getirmektedir. Görüldüğü üzere, görüşülen kanun teklifinin geneliyle hiç alakası olmayan, askerî eğitim ve öğretim süreciyle ilgili bir teklif yapılmasına rağmen, Millî Savunma Komisyonunda görüşülmeden bir düzenleme yapılması öngörülmektedir. Kanun yapma konusunda AKP iktidarında ortaya çıkan bu lakayit ve sorumsuz tavır ne yazık ki bu dönemde de devam etmektedir. Buradan bir kez daha hatırlatıyoruz: Yasaların bütünlüğü, detaylı tartışmaların yapılması ve şeffaf bir yasa yapma süreci, güçlü ve istikrarlı bir hukuk sistemi için vazgeçilmezdir.

Değerli milletvekilleri, ulusal savunma politikalarımızı güçlendirmek, askerî eğitim kalitemizi artırmak, öğrencilerimizin küresel düzeyde rekabet edebilme yeteneklerini geliştirmek şüphesiz ki Türk Silahlı Kuvvetlerinin uluslararası alanda daha etkin bir rol oynamasını sağlayacaktır. Bizim için güçlü ordu, güçlü Türkiye demektir ve dolayısıyla, askerî eğitim kalitesinin artırılmasını destekleriz ancak askerî eğitim kalitemizin artırılması sadece yabancı devlet harp okullarına öğrenci göndermekle olmaz; eğer askerî eğitim kalitesini artırmak istiyorsak, daha önce defalarca dile getirdiğimiz gibi, hepsi birbirinden başarılı, kapatılan askerî okulları yeniden açmamız gerekir. Eğer göz bebeğimiz olan Türk Silahlı Kuvvetlerinin etkinlik ve yetkinliğini düşünüyorsak ilk önce Türk ordusunun nitelikli insan gücünü yetiştiren askerî liselerin, harp okullarının, harp akademilerinin ve astsubay hazırlama okullarının yeniden açılması konusunda gerekli düzenlemeleri bir an önce yapmamız gerekir.

Değerli milletvekilleri, görüşülen kanun teklifi, memur maaşlarına yapılacak zamma ilişkin düzenlemeler de öngörmektedir. Öncelikle, yüksek enflasyon karşısında maaşı pula dönen memurlara bu zamdan çok daha fazlasının yapılması gerekir. Yine, bu teklifte göz ardı edilen emeklilerimizin maaşlarına da seyyanen zam yapılması gerekmektedir. Tam bu konuda göz ardı edilen bir husus da şehit ailelerinin ve

gazilerinin karşı karşıya olduğu adaletsizliktir. Rütbeli şehit aileleri ve gazileri memurlara yapılan zamdan yararlanırken er şehit aileleri ve gazileri bu zamlardan faydalanamamıştır. Şehit ve gazilerin rütbesi olmaz. Şehit anneleri ve babaları birer kahramandır; çocuklarını ülke için feda etmiş, onların yokluğunda acılar içinde yaşamlarını sürdürmeye çalışmaktadırlar ancak aldıkları maaşlarla geçinmeleri bugün neredeyse imkânsız hâle gelmiştir. Bu adaletsizlik, vicdanları sızlatan bir durumdur. Gazilerimiz de aynı şekilde mağdurdur. 6'ncı derecede bir gazi sadece 11.600 lira maaş alabilmektedir. Bu insanlar ülkemiz için savaşarak bedenlerini ve ruhlarını ortaya koymuş, sakatlık ve yaralanmalarla mücadele etmiş insanlardır ancak memurlara yapılan zam onlara da yansıtılmamıştır; bu, büyük bir haksızlıktır. Bu konuda Hükûmetin sorumluluk alarak er şehit aileleri ile gazilere verilen maaşları artırması, memurlara yapılan zamdan tam olarak faydalanmalarının sağlanması gerekir.

Değerli milletvekilleri, sonuç olarak, millî savunmaya ilişkin düzenlemelerin torba kanunların içine atılarak ilgili komisyonlarda görüşülmeden aceleyle Genel Kurul gündemine getirilmesi kabul edilebilir bir durum değildir. Millî savunmaya ilişkin konularda genel ve kapsayıcı bir düzenlemeye ihtiyaç vardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

DURSUN ATAŞ (Devamla) – Bitiriyorum Başkanım.

Bu yüzden sivil memurlardan uzman çavuşlara, subaylardan astsubaylara verilen sözlere kadar tüm askerî personeli kapsayan ve sorunlarını çözen, askerî öğrenci ve okullarımızdan Türk Silahlı Kuvvetlerinin bozulan yapısının düzeltilmesine kadar kapsayıcı bir düzenleme yapılmalıdır. Bu düzenlemeler ilgisiz komisyonlarda değil, Millî Savunma Komisyonunda görüşülerek detaylı ve kapsayıcı bir çalışmayla sorunlara lokal ve pansuman çözümler değil, genel ve kalıcı çözümler getirilmelidir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Sayın Özgür Ceylan, Çanakkale.

Süreniz beş dakikadır.

Buyurun Sayın Ceylan. (CHP sıralarından alkışlar)

ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 33 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesi üzerine CHP Grubu adına söz aldım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

6 Şubat depreminin yaralarını sarmak için verilen bu kanun teklifi... Tabii ki bu depremde hayatını kaybedenleri öncelikle rahmetle saygıyla anyorum; ailelerine de başsağlığı dileklerimi iletiyorum.

Evet, 6 Şubat depreminin yarasını sarmak için verilen bu kanun teklifi maalesef ki her zamanki gibi AKP'nin alelacele torba yasa şeklinde getirdiği bir kanun teklifi olarak karşımıza çıktı. Kuşkusuz ki orada yaşananlar çok korkunçtu, onlar için ne yapsak azdır. Ama son dönemde, dikkat ediyorsanız, deprem gibi, sel felaketleri gibi felaketler olduğunda, ardından devletin de yani AKP'nin de vatandaşa çöktüğü ikinci bir felaket daha yaşamaya başladık. Vatandaşımız depremden, selden korunmak yanında, bir de AKP'den korunmak zorunda kalıyor maalesef. Depreme, dayanıklı konut; sele, dere yatağında ev yapmamakla çözüm üretilebilirken AKP'den korunmak için ne yapılabilir, biz de henüz bilmiyoruz.

Her felaketten sonra vatandaşa “Pamuk eller cebe.” deniyor, IBAN verilerek para isteniyor, para toplanıyor, toplanan paraların da ne olduğu bilinmiyor. Yıllardır toplanan deprem vergilerinin akıbeti de belli değil. Bu çıkacak katmerli MTV'nin de -motorlu taşıtlar vergisinin de- sonu bizce aynı olacak. Şeffaflık yok; milletimizin vatanseverliği, yardımseverliği istismar ediliyor, “Devlet nerede!” diyenler de vatan hainliğiyle suçlanıyor.

Verilen kanun teklifinde, bir önergeyle araya ilave edilen askerî öğrenciler ve askerî okullarla ilgili bir madde bulunmakta; görüştüğümüz 4'üncü madde. Uygulama zaten devam eden bir sistem; askerî öğrencilerin yurt dışında, yabancı harp okullarında değişim programlarıyla eğitim öğretim görmesi meselesi. Teklifte öğrenci sayısının artırılması hedefleniyor, bunda karşı olunacak bir şey yok ancak burada dikkat çekilmesi gereken hangi ülkelerin harp okullarına öğrenci göndereceğimiz meselesi. Eğitim seviyesi, eğitim yılı bizden daha düşük bir ülkeye öğrenci gönderilmesinin hiçbir mantığı bulunmamaktadır. Teklifte bu konu belirsizdir. Bu değişimin, bizden daha ileri teknoloji ve donanıma sahip mesela, NATO üyesi ülkeler gibi ülkelerle gerçekleştirilmesi durumunda faydalı olması mümkündür. Yoksa, bizden daha alt seviyedeki ordu harp okullarındaki eğitim Türk subayına ne katacaktır? Şunu unutmamalısınız ki Türk subayı ancak Türk harbiyesinde yetişir. Gerçi, 15 Temmuz hain darbe girişiminden sonra sizler ordu eğitim sistemini de maalesef bozdunuz. Askerî liseleri, harp okullarını ve harp akademilerini kapattınız. Dünyada hiçbir benzeri görülmeyen "Millî Savunma Üniversitesi" adı altında astsubay ve meslek yüksekokullarını, harp akademilerini... Açtığımız garabet bir sistemle maalesef ki askerî eğitim sistemine çok büyük darbe yaptınız. Şunun altını çizerek belirtmek isterim ki askerlik, kendine özgü doğası, gerçekleri olan çok özel bir meslektir ve üniversitede asker yetişmez. 1920 yılında ülkemizi paylaşmak isteyen işgalciler de Sevr Anlaşması'nın 168'inci maddesiyle askerî okulları kapatmak istiyordu biliyor musunuz? İşte bu sizin yaptığınız da şu anda aynı şey. Buna pire için yorgan yakmak denir, başka bir şey denmez değerli arkadaşlar.

Ordumuzun bir tek bu sorunları mı var? Hayır. Bakın, ordumuzda şu anda eğitimin haricinde çok fazla sorun var. Bunların en başında gelenleri özlük sorunları. Bakın, emekli binbaşılarımız makam, görev tazminatları bir türlü verilemediği için çok büyük ekonomik sıkıntı içerisinde. Aynı şey emekli astsubaylarımız için de geçerliliğini korumakta.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayalım lütfen.

ÖZGÜR CEYLAN (Devamla) - Yaklaşık 20 bin eski uzman çavuşumuzun kanunen hiçbir engel olmadığı hâlde kamuya atamaları yapılamamakta. Yine eski uzman çavuşlarımızdan ve uzman çavuşlarımızdan adı malullerin birinci derece sağlık tazminatı talepleri görmezden gelinmekte. Ayrıca -az önce İYİ Partili hatip de bahsetti- yine içimizi yakan şehit aileleri, yakınları ve gazilerimizin durumu söz konusu. Bu ailelerimiz, özellikle er statüsündeki şehit yakınları maalesef ekonomik sıkıntılarla boğuşuyorlar. Er statüsündeki şehit yakınları ve malul gazilerimizin maaşı geçmişte en düşük memur maaşına endeksliken bugün memura verilen 8.077 tutarındaki seyyanen zamdan faydalanamıyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR CEYLAN (Devamla) - Gelin hemen bu düzenlemeyi yapalım, bu zamdan onların da faydalanmasını sağlayalım. Muvazzaf ve bu er statüsündeki askerlerimiz, şehit yakınlarımız ve gazilerimiz arasındaki bu ayrıma son verelim, onlara destek çıkalım.

Bu duygu ve düşüncelerle hepinizi saygıyla selamlıyor, hayırlı uğurlu olmasını diliyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Aynı mahiyetteki önergeleri oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 33 sıra sayılı 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi İçin Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinde yer alan "Bu maksatla gönderileceklerin, kaçınıcı sınıftan itibaren ve kaç dönem halinde okutulacakları Millî Savunma Bakanlığınca belirlenir" ifadesinin "Bu maksatla gönderileceklerin, kaçınıcı sınıftan itibaren ve kaç dönem halinde okutulacakları Millî Savunma Bakanlığı ve Millî Eğitim Bakanlığınca belirlenir" ifadesiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Rüştü Tiryaki

Tuncer Bakırhan

Perihan Koca

Batman

Siirt

Mersin

Nejla Demir

Özgül Saki

Keziban Konukcu Kok

Ağrı

İstanbul

İstanbul

Ömer Faruk Gergerlioğlu

Kocaeli

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ AHMET KILIÇ (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde Kocaeli Milletvekili Sayın Ömer Faruk Gergerlioğlu.

Süreniz beş dakikadır.

Buyurun Sayın Gergerlioğlu. (Yeşil Sol Parti sıralarından alkışlar)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sen kalk çürük binalar oluşmasına izin ver, denetleme, bir depremde kolayca yıkılsın, on binlerce insan ölsün, büyük bir zarar oluşsun, ondan sonra kalk "Efendim, millî dayanışma yasası çıkarıyoruz." diyerek bir millî talan yasası çıkar; KDV'yi, ÖTV'yi yüzde 20'ye çıkar; MTV'ye yüzde 100 zam yap; gariban halkın canına oku; ondan sonra da "Adalet sağlıyorum." de. Kalkıp Covid izinlerinde bir ayrımcılık yap, zulmen ihraç edilen KHK'liler cezaevinde, onları dışarıda tut, Kürt sorununda "barış" diyenleri dışarıda tut, darbeci olmadığı hâlde darbeci ilan edilen gencecik yaşlardaki askerî öğrencileri bundan ayrı tut, çift mükerrirleri ayrı tut ve adaleti uyguladığımı söyle. Ya, sizin nereniz doğru Allah aşkına? Deveye sormuşlar "Boynun neden eğri?" diye, "Nerem doğru ki?" demiş. Hâliniz bu.

Bakın, size kendimi de örnek göstererek doğru olmadığımızla ilgili çarpıcı bir örnek vereceğim. Sayın Can Atalay cezaevinde. Bırakın şu yasayı masayı arkadaşlar, bizim gibi milletvekili olan bir arkadaşımız cezaevinde. 599 kişi burada, zulmen birisi burada değil, cezaevinde zulüm görüyor. Buna hepinizin itiraz etmesi lazım. Niye etmiyorsunuz? Ben itiraz ediyorum ve en başta kendimi örnek göstererek itiraz ediyorum çünkü aynı şey benim başıma geldi; uyduruk bir yargılamayla hakkımda bir ceza verildi, bu ceza Yargıtaya gitti, 5 hâkimden 4'ü siyasi bir talimat almışlardı, onayladılar. Bir hâkim "Ya, bu karar onanır mı?" dedi, 16 sayfalık bir hukuk manifestosu yazdı, "Bu karar onanamaz." dedi. Buna rağmen karar onandı, iki yıl önce vekilliğim burada düşürüldü. Ardından Sayın Mustafa Şentop -bu Meclisin Başkanıydı, şu anda ne vekildir ne de bakanlık hayalleri gerçekleşebilmiştir- Anayasa Mahkemesinin kararını beklemedi. Devlet Bahçeli emir verdi "Gergerlioğlu'nu Meclisten çıkarın." diye. Adalet nöbeti tutuyordum, beni hemen derdest edip çıkardılar. Ardından üç buçuk ay cezaevinde yattım, vekilliğimin üç buçuk ayı cezaevinde geçti. Ardından

Anayasa Mahkemesi dedi ki: “Gergerlioğlu'nun ifade özgürlüğü ve siyaset yapma hakkı gasbedilmiştir, a'dan z'ye haksızlığa uğramıştır.”

Anayasa madde 83 var bilir misiniz? Yarın öbür gün size de lazım olacak arkadaşlar, bilin. Bakın, milletvekillerinin dokunulmazlığını söyler. “2 neden hariç tutulur.” der; Anayasa madde 14'teki suçüstü hâli ve devletin bölünmez bütünlüğüyle ilgili hususlar. Anayasa Mahkemesi benim kararında, 1 Temmuz 2021 kararında “Anayasa madde 14'teki suçların hangi suçlar olduğunu kanunla belirtin.” diye Meclis Başkanlığına gönderdi. Sayın Şentop öncesinde bana yaptığını bu sefer kime yaptı biliyor musunuz? Size yaptı, size, 600 milletvekilline yaptı ve Anayasa madde 14'le ilgili bir kanuni düzenlemeyi Meclise getirmedi, burada görüşemedik arkadaşlar, iki yıl geçti. Yarın öbür gün sizin de başınıza gelir, cezaevine girersiniz.

Bakın, Meclis Başkan Vekilimiz Sırrı Süreyya Önder'in Kobani davasında vekil olduğu için yargılanmaması gerekiyordu, ona da aynı haksızlığı yaptılar. “Anayasa madde 14'ü sana uygulamayız.” dediler, o da şu anda yargılanıyor. Böyle bir skandal yaşanabilir, Sayın Önder ceza alıp Meclis Başkan Vekilliğinden cezaevine gidebilir.

BAŞKAN – Ağzını hayra aç.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) – Ama bakın, bu madde 14'le ilgili düzenleme neden yapılmıyor? Çünkü muhalefet vekili gelirse orada işimize geleni uygularız, Can Atalay'ı, Gergerlioğlu'nu, Önder'i zindanlarda tutarız, AK PARTİ'li bir vekil gelince uygulamayız. Bakın, bunun da canlı örneğini vereceğim size. Şimdi, sizin o eski Bakanınız var ya, hani şu anda kovaladınız; bir İçişleri Bakanı vardı, suç içişleri bakanı, Süleyman Soylu. Ben burada Uşak Emniyet Müdürlüğündeki çıplak aramayı gündeme getirdiğim için bana ağır hakaretler etmişti ve ağır hakaretleri sonrasında Ankara 35. Asliye Hukuk Mahkemesinde kendisine hakaret davası açtım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) – Bakın, iki yıldır bu dava sonuçlanmıyor. Neden biliyor musunuz? Utanç verici bir nedenden dolayı. Benim Anayasa Mahkemesinde ihlal alan kararım ile ilgili sonucu bekliyor 35. Asliye Hukuk Mahkemesi -yahu, ben bir daha, 2'nci defa vekil seçildim-fezlekelerimin sonucunu bekliyor, AYM'nin iptal ettiği kararın sonucunu bekliyor. Belki yıllarca vekil seçileceğim. Ya, neyi bekleyeceksin? Süleyman Soylu'yu yargılamamak için kırk takla atıyor Ankara 35. Asliye Hukuk Mahkemesi. Arkadaşlar, bize gelince bu yapılıyor, size gelince bu yapılıyor. Elinizi vicdanınıza koyun ya, Allah'tan korkun ya! Yanlış deyin ya, bir şeye de yanlış deyin yani. Olacak iş mi arkadaşlar bu?

Sayın Şentop'u da buradan tekrar kınıyorum. Bakın, şu anda Sayın Numan Kurtulmuş'u da zor durumda bırakmış durumda, Sayın Önder'i de zor durumda bırakmış durumda, sizleri de herkesi zor durumda bırakmış durumda.

Haksız mıyım? (Yeşil Sol Parti sıralarından alkışlar)

RESUL KURT (Adıyaman) – Haksızsın, haksızsın!

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Haklıyım, haklıyım!

BAŞKAN – Ah, Başkan Vekiline konuşma yasağı olmasaydı ben biliyordum diyeceklerimi.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Efendim, sizin konuşma özgürlüğünüz var Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

4'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 4'üncü madde kabul edilmiştir.

VIII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

4.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in 6 Şubat depremine ve yerleşim yerlerinde arterleri boş bırakacak bir düzenlemenin en kısa zamanda yapılması gerektiğine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, depremle ilgili küçük bir şey söylemek istiyorum, görüşülen konularla ilgili değil. Bir depremzede olarak eğer Sayın Grup Başkan Vekilleri de uygun görürlerse bir iki dakika da ben bir şey söylemek istiyorum.

Deprem olduğunda -ben Adıyaman'da yakınlarımı kaybettim, evlerimiz yıkıldı- Adıyaman'a ulaşmaya çalıştık. Sanırım saat beş, altı sularında İstanbul'dan çıktık birkaç araçla. Osmaniye'yi geçtikten sonra viyadüklerin sandviç gibi olduğunu gördük. Oradan kurtulduktan sonra Nurdağı'na girmeyip de Narlı üzerinden gitmeye çalıştık. Narlı Ovası'nı da bir şekilde geride bıraktıktan sonra manzara şuydu: Mesela, Pazarcık, bir tek transit geçişi var, demir yolu da içinden geçtiği için... Bir tarafı göl, bir tarafı dağ, tek bir geçit var, tek bir ana arter var. Bunu belediye ayırt etmeden söylüyorum; muhtemelen, yol boyunca 4 farklı belediyenin, 4 farklı siyasi partinin belediyesi, ülkenin genel bir hâli, kolektif bir sorumluluğumuz. Pazarcık'ın en yüksek binaları bir hünermiş gibi ana arterin iki yakasına yapılmış durumdaydı ve hepsi birden yola çökmüşlerdi ve biz oradan geçit bulup Adıyaman'a gidemedik. Döndük, Elbistan'dan girmeye çalıştık, olmadı; döndük, en son çare, Diyarbakır'a gidip oradan Kâhta tarikiyle Adıyaman'a girdik, iki gün geçti. Adıyaman'a da girdik, Adıyaman'da da aynı şey söz konusu, ana bulvarlarda devasa bir yapılaşma izni ve yol iki taraflı kapanınca yardıma gelen ya da gelmeye niyetli olan hiç kimsenin yardıma ulaşamaması. O ana arterleri açık tutacak bir düzenlemeyi gönül bu maddelerde ya da en kısa zamanda görmeyi çok istiyor. Ne kadar kudretli olursanız olun, o yoldan geçemeyince hiçbir mana ifade etmiyor; iş makinesi geliyor, geçecek yolu yok. Çok içime yara olmuştu, bunu bir paylaşmak istedim, anlayış gösterdiğiniz için teşekkür ediyorum.

On dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 00.35

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 00.57

BAŞKAN: Başkan Vekili Sırrı Süreyya ÖNDER

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Mahmut Atilla KAYA (İzmir)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 14’üncü Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

33 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve 20 Milletvekilinin 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi için Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/1264) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 33) (Devam)

BAŞKAN – Komisyon yerinde.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Tanal.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

45.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal’ın, bazı milletvekillerinin hâlâ odalarının olmadığına ilişkin açıklaması

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Değerli Başkanım, şu anda çok önemli bir yasa teklifini konuşuyoruz. 600 milletvekili var, 600 milletvekilinden 10 milletvekilinin odaları yok.

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) – 10 değil, 17.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – 17 milletvekilinin odaları yok yani Türkiye büyük bir ülke, 17 milletvekiline oda yapılamıyorsa, yer verilemiyorsa bu kadar depremzedeye nasıl konut yapılacak? Ben anlamıyorum bu işi, bir açıklık getirebilir misiniz efendim?

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Mahmut Bey haklı.

BAŞKAN – Bu Komisyon ve idari görevler bir türlü tamamlanamıyor sanırım. O tamamlandıktan sonra “Bu devlet isterse -neydi o- halatlarını ibrişimden...” falan filan, öyle bir şey vardı, onu da yapar gerekirse Sayın Tanal.

Teşekkür ederiz.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Efendim, açıklama için teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Kayıtlara geçti, eminim Meclis Başkanlığı bunun üzerine kafa yoruyordu.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve 20 Milletvekilinin 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi için Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/1264) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 33) (Devam)

BAŞKAN – 5’inci madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görülmekte olan 33 sıra sayılı 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi İçin Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinde yer alan "Bu suretle ödenek kaydedilen tutarlardan yılı içinde harcanmayan kısımları ertesi yıla devretmeye Bakan yetkilidir." ifadesinin "Bu suretle ödenek kaydedilen tutarlardan yılı içinde harcanmayan kısımları ertesi yıla devretmeye Kültür ve Turizm Bakanı ve Hazine ve Maliye Bakanı yetkilidir." ifadesiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Rüştü Tiryaki

Tuncer Bakırhan

Nejla Demir

Batman

Siirt

Ağrı

Özgül Saki

Keziban Konukcu Kok

Perihan Koca

İstanbul

İstanbul

Mersin

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ AHMET KILIÇ (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde Mersin Milletvekili Sayın Perihan Koca konuşacaklar.

Buyurun Sayın Koca. (Yeşil Sol Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakika.

PERİHAN KOCA (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; esasında ben 5'inci madde üzerine söz aldım ancak öyle bir torba yasa ki gerçekten Türkiye Yüzyılı vizyonuna yaraşır şekilde her maddesi birbirinden beter soygun düzenlemeleri öneriliyor. Bir taraftan Meclise getirmiş olduğunuz bu soygun yasasıyla, bu torba yasayla beraber bir kez daha Anayasa'yı hiçe sayıyorsunuz, bütçe hakkını yok sayıyorsunuz ve Meclisin varlık sebebini tamamıyla ortadan kaldırmaya çalışıyorsunuz, bir taraftan da "millî dayanışma paketi" adı altında yine en iyi bildiğiniz şeyi yapıyorsunuz ve hamaset yapıyorsunuz.

Evet, bütününe baktığımız zaman, son derece sınıfsal bir torba yasayla karşı karşıyayız. Vergi oranlarına getirilen zamlara bakalım: 7 Temmuz gecesi yayınlanmış olduğunuz kararnameyle beraber mal ve hizmetlere uygulanan KDV oranlarını yüzde 8 ve 18'den yüzde 20'ye yükselttiniz, şans oyunları vergilerini, telefon kayıt harcı miktarlarını, ehliyet haricindeki tüm harçları yükselttiniz, halkın ödediği ve zaten son derece adaletsiz olan dolaylı vergileri daha da arttırarak vergi yükünü halkın sırtına bindirdikçe bindirdiniz. Şimdi, utanmadan, bu deprem nedeniyle oluşan ek finans kaynağı ihtiyacı olarak bize bu torba yasayı pazarlamaya çalışıyorsunuz. AKP vekilleri, size sesleniyorum: Şimdi, diyeceksiniz ki: "Düzenlememizde kurumlar vergisinin arttırılmasına yönelik bir madde var." Ama o maddeye baktığımız zaman, şirketlerden, bankalardan topladığımız vergiyi de artırıyoruz, bir de işte, "Buradan konuşun." diyorsunuz, biz de size buradan bir kez daha "Hadi oradan!" diyoruz çünkü biliyoruz ki bu ülkede belirtilen oranda kurumlar vergisi uygulandığı şimdiki kadar hiçbir zaman görülmemiştir. Bu anlamıyla kurumlar vergisini yüzde 20'den yüzde 25'e çıkarmanın kâğıt üzerinde bir düzenleme olmak dışında hiçbir anlamı olmadığını siz de biz de gayet iyi biliyoruz. Bu ülkede hangi şirket, hangi banka kendisine tahakkuk edilen vergiyi nominal değeri üzerinden ödüyor? Biliyoruz ki hiçbiri ödemiyor. Bunu yine bizim bildiğimiz kadar sizler de iyi biliyorsunuz bizleri dinlemeyen, halkı dinlemeyen AKP vekilleri; biz sabahtan beri sizin masallarınızı dinliyoruz, biraz da siz kulak verin, gerçekleri dinleyin.

Evvel, vergi afları, indirimleri, istisnaları, muafiyetleri hep kimi vurur biliyoruz, hep zenginleri vurur; hani, o gözünüz gibi koruduğunuz zenginleri vurur, üzerine titrediğiniz zenginleri vurur. Madem deprem bütçeyi mali olarak zorladı, o hâlde şimdiye dek büyük bir çoğunluğu sizin iktidarınız döneminde toplanan deprem vergilerini çıkarıp kullanın diyoruz buradan. Şu ana dek toplanan deprem vergilerinin nereye gittiğine dair bize hamasetiniz dışında hiçbir açıklama şimdiye değin yapmadınız. Bizler diyoruz ki eğer bir bütçe açığı söz konusuysa buyurun, şimdiye kadar zenginlerden toplamadığınız, sildiğiniz, ertelediğiniz vergileri kullanın. Buradan bunu söylerken bakın, yeni bir düzenleme falan yapın demiyoruz ama en azından sizin o ucube vergi sisteminizi uygulayın diyoruz, şu ana dek ertelemiş olduğunuz vergileri toplayın diyoruz. Eğer ek bir bütçeye ihtiyacınız varsa bunun yükünü yoksulun, emekçinin, çiftçinin, esnafın sırtına yüklemektense zenginlerin şu ana dek biriktirmiş oldukları serveti vergilendirin de görelim istiyoruz. Bankalarda 1 milyon TL ve üzerinde parası olan 1 milyon kişi var bu ülkede. Sıfır vergiyle, faiz getirisiyle, döviz getirisiyle biliyoruz ki gül gibi yaşayıp gidiyorlar. Eğer ek bütçe ihtiyacınız varsa yoksuldan değil onlardan vergilendirin. Bu ülkenin en zengin 13 kişisi servetin yarısına sahip, o zaman haydi el birliğiyle eğer depremin yaralarını sarmak istiyorsak servet zenginlerini vergilendirin de görelim diyoruz ama tabii ki sizler yoksulun, emekçinin, tüyü bitmemiş yetimin nafakasına çıkmek istiyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayınız.

PERİHAN KOCA (Devamla) – Buradan bir kez daha söyleyelim. Karşımıza getirmiş olduğunuz bu torba yasa torba yasa değildir, bir soygun yasasıdır, bu yaptığınız da devlet yönetmek değildir, düpedüz soygundur. Ve biraz sonra oylayacağınız yasa da bir kez daha ifade edelim ki ne yazık ki soygun yasası olarak tarihe geçecektir. (Yeşil Sol Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Şimdi, okutacağım 3 önerge aynı mahiyettedir, bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Buyurun, okuyun.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi İçin Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Yüksel Selçuk Türkoğlu

Dursun Müsavat Dervişoğlu

Bursa

İzmir

Aynı mahiyetteki ikinci önergenin imza sahipleri:

Gökhan Günaydın

Gülcan Kış

Orhan Sümer

İstanbul

Mersin

Adana

Cavit Arı

Deniz Demir

Sururi Çorabatır

Antalya

Ankara

Antalya

Aliye Timisi Ersever

Ahmet Vehbi Bakırloğlu

Ankara

Manisa

Aynı mahiyetteki üçüncü önergenin imza sahipleri:

Şerafettin Kılıç

Mustafa Kaya

Bülent Kaya

Antalya

İstanbul

İstanbul

Necmettin Çalışkan

Hasan Bitmez

Hatay

Kocaeli

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ AHMET KILIÇ (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Bursa Milletvekili Sayın Yüksel Selçuk Türkoğlu.

Buyurun Sayın Türkoğlu. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; keşke iktidar bir iş de düzgün yapsa da biz de burada bir gün takdir etsek. Memur ve emekli zammını çarşafa dolandırdığınız yetmedi, şimdi de “deprem finansmanı kılıfı” adı altında millete salma salıp resmen haraç keseceksiniz.

Bakın, içinizden biri çok yakın bir zamanda aynen şöyle demişti: “Size bir şey söyleyeyim mi? Temmuz ayında Türkiye ekonomisi öyle bir atağa kalkacak, öyle bir sıçrayacak, öyle büyüyecek ki Almanya, Fransı, İngilteresi, İtalyası, Amerikası çatlayacak, patlayacak.” Kim mi demişti? Görevden alındığında geride hizmet olarak akıllarda sadece “oh oh” repliği kalan Sayın Süleyman Soylu söylemişti. Şimdi, soruyoruz: Kim atağa kalktı, kim sıçradı, kim büyüdü, kim çatladı, hele hele kim patladı? Sayın Soylu ne cevap verir bilemeyiz ama bizim cevabımız belli: Kabak yine her zamanki gibi fakirin, fukaranın, dar gelirlinin, sabit gelirlinin, asgari ücretlinin ve emeklinin başına patladı. Henüz vermediği zammı geri alarak dünya ekonomi tarihine geçen bu zulüm iktidarının iflas politikası patladı. Geçen hafta çalışanlar için dünyada 148 ülke arasında en kötü 10 ülke sıralaması yayınlandı değil mi, kamuoyuna düştü? En başta kim var? Yine sizin şampiyon olduğunuz bir konu: Türkiye var. Orada sıralamada başka kimler var bizlerle? Bangladeş, Beyaz Rusya, Mısır, Guatemala, Ekvator, Filipinler, bir de Esvatini diye bir ülke var. E, yazıklar olsun. Şu ibretlik verilere bir bakar mısınız? AK PARTİ döneminde ülkemizde üst gelir grubu yüzde 15’ten yüzde 20’ye çıkarken orta gelir grubu da yüzde 70’ten yüzde 20’ye düştü, en alt gelir grubu ise yüzde 15’ten yüzde 60’a çıktı yani yoksulluk bu ülkenin kaderi hâline geldi. Hadi gözünüz aydın, “Yaparsa AK PARTİ yapar, reis yapar.” demiştiniz, bunu da yaptınız. Acı gerçek şudur ki: Tek adam iktidarı refahı bir avuç tuzu kuruya tahsis etti, acı faturayı da sabahın köründe yaptığı acımasız zamlarla yine yoksul halka kesti. Geçim derdindeki vatandaş da sayenizde daha fazla açlığa, sefalete, yokluğa mahkûm oldu. Sözün bittiği yerdeyiz.

Bakın, şimdi ben sizi biriyle tanıştıracayım. Özellikle AK PARTİ ve ortaklarına soruyorum: Bunu tanıyanınız ve bileniniz var mı? Efendim, tarihten bu. Evet, ben sizi fazla yormadan söyleyeyim: Köprünün başına oturup geçenden de geçmeyenden de haraç kesen Deli Dumrul’dur ve sizin bu kanununuz, getirdiğiniz kanun Deli Dumrul kanunudur. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar) Bu vergiler, bu harçlar, bu haraçlar bugünün Deli Dumrul zamlarıdır. Sadece vergileri artırarak bütçe açığını kapatmaya çalışmak, vatandaş doğrudan haraca bağlamaktır. Enflasyon canavarını bile hortlatmak, vatandaştan dolayı olarak haraç almaktır. “Rasyonel zemine dönüyoruz.” diyerek zam yağmuruyla sadece biçare vatandaşta kemer sıkırmak milleti haraca mahkûm etmektir. Kendileri kemeri gevşetip, israfın dibine vururken vatandaşta faturaların en ağırını çıkartmak haraca resmiyet kazandırmaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım Sayın Türkoğlu.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) – Neymiş bu kanunun adı? “Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi Kanunu”ymuş. Siz onu milletin külahına anlatın. Bunun adı haraç toplama kanunu, bu iktidar da Deli Dumrul iktidarı.

Şimdi, memur zamlarıyla ilgili kanun teklifinin 27’nci maddesiyle 8.077 TL seyyanen ödeme yapılması amaçlanıyor. İktidar bu düzenlemeyle aslında -biz Bursa’da altı ay önce TÜİK’in önüne koymuştuk ya o Pinokyo’nun 1,5 metrelik burnu- diyor ki: “Evet, biz TÜİK rakamlarına, bu enflasyon oranlarına güvenmiyoruz. Biz seyyanen zam yapıyoruz.” Ve bu, bunun bir itirafıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) – Seyyanen zam elbette gereklidir ancak yetersizdir.

Hemen tamamlıyorum efendim.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Başkanım, bir dakika daha verin.

BAŞKAN – Süre verdim Sayın Hatip, toplayalım lütfen, süreyi verdim size.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) – Yine, 3600 ek gösterge düzenlemesinde kapsam dışında kalan şef, tekniker, teknisyen, araştırmacı, kontrolör, başuzman, müşavir, sayman; ya, bunlara söz verdiniz, “Vereceğiz.” diye bir önceki Çalışma Bakanı söz verdi. Bir sözünüzü de bari bu kanun teklifine ekleyerek tutunuz.

Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Sayın Sururi Çorabatır, Antalya. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakika Sayın Çorabatır.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün 1930 yılında Antalya’mızı ziyareti sırasında söylediği “Hiç şüphe yok ki Antalya, dünyanın en güzel yeri.” dediği Antalya’mızdaki saygıdeğer hemşehrilerimi de sevgiyle selamlayarak başlamak istiyorum.

Meclisimizin gündemine getirilen 2252 sayılı Kültür Bakanlığı Döner Sermaye Kanunu’nun 4’üncü maddesinde yapılmak istenen değişikliklerle ilgili CHP Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Söz konusu değişikliklerle, öncelikle, Bakanlığın döner sermaye bütçesinden Bakanlık bütçesine Bakan onayıyla bütçe aktarımı yapılmasının amaçlandığı ve bunun son yıllarda ülkemizde yaşanan deprem, sel, yangın gibi üzücü olaylar nedeniyle ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamında yer alan varlıkların ihyası veya yeniden yapılmasının hedeflendiği belirtilmekte ise de madde içeriğine bütünsel olarak bakıldığında burada hedeflenen maksadın sadece deprem bölgeleriyle mi sınırlı, yoksa geçtiğimiz zaman diliminde yaşanan orman yangınları ya da sel felaketine maruz kalan bölgeleri de mi kapsıyor olduğu, hedeflenen bölgelere ilişkin kapsamda bir hasar tespitinin yapılıp yapılmadığı, 2863 sayılı Kanun’a göre tescilli yapıların envanterinin çıkarılıp çıkarılmadığı, rakamsal bir büyüklüğünün tahminen yapılıp yapılmadığının muğlak olduğu, maddenin devamında Döner Sermaye Kanunu’nun 3’üncü maddesinde yer alan işlerin de bu kapsama dâhil edileceğinin anlaşıldığı, bu maddenin sadece kültür varlıklarının korunmasıyla sınırlı olmayıp kütüphanecilikten fuara, reklamdaki taşıt kiralamaya

kadar döner sermayenin olası bütün iş ve işlemlerini de kapsadığı anlaşılmaktadır. Kanunla kalıcı olarak kaynak aktarımı imkânı sağlayacak olan bu değişikliğin sadece doğal afetler durumlarında ve yatırım bütçesiyle sınırlandırılmasının uygun olacağı, aksi hâlde gelecekte bu hususun, harcamaların belirsizliğe yol açacağı, özellikle bu aşamada söz konusu değişiklik ile ilgili hangi il ve illerin hangi fizibiliteye dayalı olarak hangi işlerin yapılacağına bilinmesinde kamu yararı olduğunu düşünmekteyiz.

Konu turizmden açılmışken ben yapılan KDV düzenlemesine de değinmek istiyorum. Biliyorsunuz, KDV oranı yüzde 8'den yüzde 18'e, yüzde 18'den yüzde 20'ye, bazı ürünlerde de yüzde 8'den yüzde 20'ye çıkartıldı. Değerli milletvekillerimiz, turizm Türkiye'nin stratejik sektörü, çok önemli sektörü. Bugünlerde içinde bulunduğumuz ekonomik durumda cari açığa en büyük katkıyı sağlayan sektörlerin başında geliyor ama ne yazık ki yükseltilen bu KDV oranının turizmdeki arkadaşlarımızı, turizmcileri olumsuz etkileyeceğini düşünmekteyim. İğneden ipliğe her şeye dokunan bu düzenlemeyi acaba inceleme fırsatını buldunuz mu? Bu düzenlemeyi yaparken sektörlerin paydaşlarının, üreticilerin, sivil toplum örgütlerinin, Meclis Komisyonunun... Hatta merak ediyorum kendi grubunuzda konuşma fırsatı buldunuz mu? Toplumun kılcal damarlarına dokunan aldığımız her karar, vatandaşlarımızı ve tüm sektörleri olumsuz etkileyecektir.

Turizm sektörünü nasıl etkiliyor, size küçük bir örnekle anlatayım: Turizm sektöründe 2024'ün anlaşmaları 2023'te veya 2023'ün anlaşmaları 2022 senesinde yapılmıştır. Bu anlaşmalarda, özellikle yabancı tur operatörleriyle yapılan anlaşmalarda bir madde yazar "Ülkede yapılacak olan vergi değişikliklerinden biz sorumlu değiliz." diye yani 2023 için 2022'de imzalanan anlaşmalarda yüzde 8 KDV oranı imzalandı yani 100 euroluk bir satış fiyatında yüzde 8 KDV veriliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SURURİ ÇORABATIR (Devamla) – Başkanım, toparlıyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

SURURİ ÇORABATIR (Devamla) – Burada, 7 Temmuz gecesi değiştirilen KDV oranlarındaki yük, tamamıyla ve tamamıyla turizmcilerin üzerine bindirilmiştir yani yüzde 8'den yüzde 10'a çıktı KDV, turizmcilerin bu KDV oranını fiyatlara yansıtma şansı 2023 için yoktur. Burada bizim hesaplarımıza göre, 55 milyar turizm gelirinun düşünöldüğü ölkemizde -2023 için- yaklaşık 35 ile 40 milyar dolarının konaklama sektöründen geleceğini düşünürsek, turizm sektörünün üzerine konaklama vergisi haricinde -biliyorsunuz, o da 2023'te devreye alındı- yaklaşık 800 milyon ila 1 milyar dolarlık bir yük getirilmiştir. Turizmcinin üzerindeki bu yük, bu sene maliyetlerin artmasıyla da kazançlarını çok olumsuz etkileyecektir.

Birkaç maddem daha vardı ama sürem bitiyor.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde son konuşmacı Hatay Milletvekili Sayın Necmettin Çalışkan.

Süreniz beş dakika Sayın Çalışkan.

Buyurun.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; kültür varlıklarına aktarımla ilgili bir madde söz konusu. Tabii, burada şu soruyu sormadan edemiyoruz: Bugün "Vergi toplayalım, kültür varlıklarına kaynak aktaralım." deniliyor da acaba bugüne kadar mevcut kültür varlıklarına neler yapıldı? Özellikle Hatay'da, Türkiye Cumhuriyeti devletimiz için çok önemli bir

kültürel miras olan Hatay Devleti Millet Meclis Binası iki yıl önce restore edilmişti, bugün maalesef yerle bir. Yine, Hatay’da çok önemli tarihî, kültürel miraslarımızdan biri olan Habib-i Neccar Camisi, Ahmet Kuşeyri hazretlerinin türbesi, Bâyezid-i Bistâmî hazretlerinin türbesi var. Bunlara bugüne kadar hiçbir şekilde sahip çıkılmadı. Onun için de öyle zannediyorum ki bugün burada mesele “Kaynak aktaralım, para bulalım.” değil, bunun nasıl yapılacağı sorusuna verilen cevaptır.

Şimdi, bildiğiniz gibi, kültürümüzde önemli bir misal vardır, “beşibiryerde” denir, düğünlerde, güzel günlerde kullanılan beşibiryerde. Öyle zannediyorum ki AK PARTİ beşibiryerdeyi yanlış yorumluyor. Bunların beşibiryedesi şu: Birincisi, kaynak açısından beşibiryerde demek, eline geçen her fırsatta zam yap; beşibiryerdenin ikincisi, vergiyi artır; üçüncüsü, sürekli borçlan; dördüncüsü, bunların hiçbirini olmazsa karşılıksız para bas; beşinci olarak da millî değerleri “özelleştirme” adı altında sat. Bunların beşibiryerededen anladıkları bu.

Tabii, burada beşibiryerdenin bir başka yönü de “5’li çete” diye kültürümüze Dil Kurumunun kattığı, katacağı yeni bir kavram çıktı; bunu da takdirlerinize arz ediyorum.

Burada özellikle restorasyon, kültür varlıklarına sahip çıkma açısından bu nasıl yapılacak, kimler yapacak? Bununla ilgilenen akademisyenlere, bilim insanlarına siz değer vermezseniz, onları açlığa mahkûm ederseniz, TÜİK rakamlarıyla oynayıp “Nasıl daha az zam verilir?” dersiniz, buradan sadece “Bütçeyi elde edelim, istediğimiz gibi harcayalım.” manası ortaya çıkar.

Tabii, burada arz etmek istediğim bir başka husus şu: Hatay ve diğer deprem bölgeleri dünya mirası açısından önemli yerler; Urfa’sı, Adıyaman’ı, Malatya’sı, Maraş’ı, Hatay’ı.

Değerli milletvekilleri, Hatay belki de dünyada eşine ender rastlanacak birikime sahip bir il. Hatay’da turizmin her yönü var; Hatay’da tarih turizmi var, Hatay’da kültür turizmi var, Hatay’da inanç turizmi var, Hatay’da yayla turizmi var, Hatay’da orman turizmi var ama bunların hiçbirini gündeme gelmeye sadece “Buna nasıl bütçe oluştururuz ve sonrasında bunu nasıl harcarız?” zannediyorum o planlanıyor.

Burada, yine, Hatay gibi çok önemli tarihî turizm şehrinde, kültür şehrinde hâlen bu değerli yerlere ulaşım sağlanamıyor. Yirmi yılı aşkın bir süreden beri hâlen Samandağ çevre yolu bitirilemedi, hâlen Narlıca- Altınözü arasında bulunan Küncülü Boğazı’nda her yıl birkaç ölümlü kaza olmasına rağmen 6-7 kilometrelik yol hiçbir şekilde bitmedi, bitirilmedi, hesapta, planda da yok. Yine, ülkemizin Çanakkale Boğazı gibi önemli ikinci boğazı Belen Geçidi’ne, Türkiye’yi Orta Doğu’ya bağlayan, günlük binlerce aracın geçtiği, yaz kış, gece gündüz binlerce aracın -ağır araçların, küçük araçların- mahsur kaldığı o yola maalesef hiçbir çözüm üretilmiyor ama ne yapıyorlar? Arsuz yoluna, dağın etrafına bir yol yapıyor bu yolda tamamlanmadan, yarı yolda, Kale köyünde bırakılıyor; depremle beraber zaten şimdiye kadar kullanılmayan yol şimdi de kullanılmıyor. Onun için değerli milletvekilleri, burada arz etmeye çalıştığım husus, burada bütçe oluşturmaktan ziyade ortaya iyi niyet...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bağlayalım lütfen.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) – Burada bütçe oluşturmaktan önce neyin nasıl yapılacağının ortaya konması, burada iyi niyetin beyan edilmesi ve her şeyden önce binlerce gözyaşının olduğu o deprem bölgesine farklı bir gözle yaklaşılarak, burada bütçeden ziyade biz bu insanlara nasıl yardım yaparız, bunun öncelenmesi gerekir. Bugün kültürel mirastan bahsederken kepçelerle, dozerlerle o kültürel miraslar temizlenirken hangi kültürel varlıklara sahip çıkılacağından bahsediliyor, bunları anlamak mümkün değil.

Son olarak, Hatay Milletvekili olarak şunu da arz etmek isterim ki Kur'an-ı Kerim'de bildiğiniz gibi Maide suresinin 8'inci ayetinde buyrulur ki: Bir topluluğa olan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sureye süre kalmadı, olmaz ki ya.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 5'inci madde kabul edilmiştir.

6'ncı madde üzerinde 4 önerge vardır, önermeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifi İçin Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Bülent Kaya

Hasan Bitmez

İsa Mesih Şahin

İstanbul

Kocaeli

İstanbul

Şerafettin Kılıç

Mustafa Kaya

Antalya

İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI MEHMET MUŞ – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde İstanbul Milletvekili Sayın Bülent Kaya konuşacaktır.

Buyurun Sayın Kaya.

Süreniz beş dakikadır.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; teklifin 6'ncı maddesiyle 2872 sayılı Çevre Kanunu'nda ekli 1 sayılı listedeki geri kazanım katılım paylarına ilişkin tutarların düzenlendiği maddede bir değişiklik öngörülüyor. Mevcut hâliyle bu tutarların, yeniden değerlendirme oranında artırılan bu tutarların yarısı oranına kadar artırma yetkisi Cumhurbaşkanına verilmişken, maddeyle bu tutarın 2 katına çıkarılması teklif edilmektedir. Oysa, Anayasa'mızın 8'inci maddesi, yasama yetkisinin mutlak olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi uhdesinde olduğunu ve bunu Türk milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinin kullanacağını, devamında da bu yetkinin devredilemeyeceğini düzenlemektedir. Dolayısıyla bu düzenlemeyle Cumhurbaşkanına 2 katı tutarında bu geri dönüşüm bedellerinin artırılmasına ilişkin yetki bir yasama yetkisinin devri niteliğindedir. Bu sebeple, bunun teklif metninden çıkarılmasını önermekteyiz.

Malumunuz olduğu üzere, 2018 yılından itibaren, 2017'deki referandumla Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçtik. Siz her ne kadar bu Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemini genlerimizde olan bir sistem, yeni yüzyılın sistemi, Türkiye'yi uçuracak bir sistem olarak halka anlatmaya çalışıyorsanız da biz biliyoruz ki Türkiye, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine Sayın Devlet Bahçeli'nin bir Anayasa'nın fiilî olarak ihlalini devlet adamlığı olarak içine sindirememesi sebebiyle bu anayasal ihlali ortadan kaldırmaya dönük

teklifi üzerine geçti. Neydi teklif? “Sayın Erdoğan, siz 2014’te Cumhurbaşkanı oldunuz ve Anayasa’da bir tarafsızlık yemini içtiniz ama bugün görüyoruz ki siz Cumhurbaşkanı olmanıza rağmen hem fiil olarak Adalet ve Kalkınma Partisinin Genel Başkanlığını yürütüyorsunuz hem Başbakanlık yapıyorsunuz hem de Cumhurbaşkanlığı yapıyorsunuz; bu, hem içmiş olduğunuz yemine aykırı hem de tarafsızlık durumunuza aykırı bir durum ve hem de Anayasa’yı ihlal eden bir Anayasa suçu oluşturuyor. Dolayısıyla Türkiye’nin bu Anayasa ihlal suçuyla yol yürümesi mümkün değil. Ya gelin kendi fiil sınırlarınıza çekilin ve Türkiye’nin parlamenter sistemde Cumhurbaşkanına tanıdığı anayasal sınırlarınıza dönün ya da bu Anayasa suçunu ortadan kaldıralım, bu devleti bu Anayasa ihlali ayıbından kurtaralım.” teklifi üzerine Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi devreye girdi ve Sayın Bahçeli o dönemde de şunu ifade etti: “Milliyetçi Hareket Partisi olarak biz her ne kadar parlamenter sistemin devamından ve güçlendirilmesinden yana isek de Türkiye bu Anayasa suçuyla yol yürüyemeyeceği için ikinci alternatif olarak başkanlık sistemiyle ilgili önerinizi konuşabiliriz.” ve Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi bu şekilde gündeme geldi. Ve siz Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle ilgili millete ne vadettiniz? Yürütme kendi işini yapacak, yasama kendi işini yapacak.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Milletin oylarıyla, referandumla geçti ya!

BÜLENT KAYA (Devamla) – Ama maalesef görüyoruz ki siz yasayı sarayda hazırlayıp burada sadece Meclisi bir onay makamı hâline getiriyorsunuz.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Referandum, referandum ya!

BÜLENT KAYA (Devamla) – Hani milletvekilinin etkinliklerini arttıracaktınız?

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Ezbere konuşuyorsunuz, ezbere; yapmayın.

BÜLENT KAYA (Devamla) – Hani AK PARTİ’yi kurarken “Milletvekilleri el kaldırıp el indirecek makineler olmayacak.” diyordunuz.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Sayın Vekilim, yanlış konuşuyorsunuz.

BÜLENT KAYA (Devamla) – 2002’den bu yana Türkiye Büyük Millet Meclisinde birkaç dönemdir görev yapan çok değerli vekillerimiz var; Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle yasamanın yetkisi arttı mı, etkinliği arttı mı yoksa yasama her geçen gün sizin uygulamalarınızla irtifa mı kaybediyor? Dolayısıyla gelin, yasamanın yetkisine 600 milletvekili olarak hep beraber sahip çıkalım, yasama yetkisinin Cumhurbaşkanına devri anlamına gelen bu düzenlemeden vazgeçelim.

Bir diğeri de vergilendirmede bazı ilkeler vardır. Bunlardan bir tanesi adalet ilkesidir. Adalet ilkesi, eşitlik değildir; herkesin gücü oranında vergilendirilmesidir ki siz burada gücü oranında değil, herkese sabit bir vergi uyguluyorsunuz. Yine, vergilendirmenin diğer ilkelerinden bir tanesi de belirlilik ilkesidir. 2 katına kadar tutar, yüzde 10’u mu, 20’si mi, 30’u mu, 1 katı mı, 2 katı mı? Bu kadar geniş tasarruf yetkisinin Cumhurbaşkanına tanınması vergilendirmedeki belirlilik ilkesine de aykırıdır. Yine, vergilendirmede bir kanunilik ilkesi vardır. Siz kanunla düzenlenmesi gereken bu yetkiyi Sayın Cumhurbaşkanının keyfi iradesine terk ediyorsunuz ve 2 katı oranında arttırma yetkisi veriyorsunuz. Dolayısıyla gerek vergilendirme ilkelerine gerekse yasama yetkisinin devrine yol açan bu maddenin kanun teklifinden çıkarılmasını öneriyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (Devamla) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

BÜLENT KAYA (Devamla) – 600 milletvekili olarak yasamanın yetkisine sahip çıkmak Sayın Cumhurbaşkanını da yüceltir, Türkiye Büyük Millet Meclisini de yüceltir ve sizi millete referandumda

verdiğiniz “Yasama kendi işini yapacak, yürütme kendi işini yapacak.” sözünüzü de yerine getirmiş olursunuz diyorum ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 33 sıra sayılı 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi için Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

MADDE 6 - 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun ek 11 inci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesinde bulunan “bu suretle tespit edilen tutarları yarısına kadar arttırmaya veya” ibaresi “bu listede yer alan veya bu fıkra uyarınca yeniden değerlendirme oranı uygulanmak suretiyle belirlenen tutarları iki katına kadar arttırmaya veya yarısına kadar” şeklinde değiştirilmiştir.

Gökhan Günaydın	Gülcan Kış	Orhan Sümer
İstanbul	Mersin	Adana
Cavit Arı	Deniz Demir	Hasan Öztürkmen
Antalya	Ankara	Gaziantep
Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu	Aliye Timisi Ersever	
Manisa	Ankara	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI MEHMET MUŞ (Samsun) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde Gaziantep Milletvekili Sayın Hasan Öztürkmen konuşacaklar.

Süreniz beş dakikadır Sayın Öztürkmen.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) – Değerli milletvekilleri, öncelikle Sayın Başkanın yeni görevini kutluyorum. Yasama yılımızın da Millet Meclisimize hayırlı olmasını diliyorum.

Ben, her ne kadar 33 sıra sayılı Kanun Teklifi üzerinde konuşmak için söz almış isem de başka bir konuda konuşmak istiyorum.

Şimdi, bu Meclisin açıldığı ilk günden bu yana özellikle muhalefet milletvekilleri üreticilerin sorunları hakkında, çiftçilerin sorunları hakkında çiftçilerin feryatlarını dile getirmekte iseler de iktidar milletvekilleri, iktidar sıraları bunu duymazdan geliyor veya bir çözüm üretme konusunda çaba göstermiyorlar ama hayret ki Türkiye genelinde de oranlara göre en çok oyu da köylüden, üreticiden almış olmalarına rağmen onların sorunlarını çözme konusunda bir çaba göstermiyorlar. Ben de bir başka üretici kesiminin mağduriyetini dile getirmeye çalışacağım.

Ben Gaziantep Milletvekiliyim, Barak bölgesinde doğdum, yetiştim. Gaziantep'in özellikle Barak bölgesinin en önemli geçim kaynaklarından biri fıstık ürünüdür. Her ne kadar adı “Antep fıstığı” olsa da

başka illerde de yetişmektedir ancak Antep fıstığının en kalitelisi Gaziantep'te yetişmektedir. Ben, 1992-1997 yılları arasında Gaziantep'te kurulu Güneydoğu Tarım Satış Kooperatifleri Birliği Genel Müdürlüğünü yaptım. Bir vesileyle Amerika'nın Arizona bölgesine fıstık konusunda incelemeye gittiğimizde oradaki bir tesis yetkilisi, sahibi bize tesisini gezdirdi; dedi ki: "Ben her sene yaklaşık 5 bin ton Kaliforniya fıstığı işlerim." Bizi sonra makamına götürdü, makamında masasının çekmecesini çekti "Ama ben evimde ve iş yerimde Antep fıstığı yerim, Antep fıstığı tüketirim." dedi senede 5 bin ton Kaliforniya fıstığı işleyen bir işletme sahibi. Her ne kadar Antep fıstığı üretimi açısından dünyada 3'üncü sırada isek de - üretim miktarında 1'inci sırada Kaliforniya, Amerika; 2'nci sırada İran, 3'üncü sırada Türkiye- ancak gerçekten Antep fıstığının en kalitelisi Antep'te yetişir, Antep fıstığının da en kalitelisi -övünmek gibi olmasın ama-Barak'ta yetişir. Fakat Barak'ın kötü kaderi, benim çocukluğumda bizim köyümüzde hububatın, bakliyatın her türlü yetişirdi; buğday, arpa, fıstık, zeytin, mercimek, nohut, fasulye, susam hatta tütün, ayçiçeği gibi. Ama zamanla Barak'ta kuraklık etkisini göstermeye başlayınca, susuzluk giderek arttıkça bizim bölgemizde, Barak bölgesinde neredeyse sadece fıstık ve zeytin yetişir hâle geldi. Ben "Millet Meclisinde fıstığın sorunlarını dile getireceğim, konuşma yapacağım." deyince Gaziantep'teki Güneydoğu Anadolu İhracatçı Birlikleri ve onun da Kuru Meyve İhracatçıları Birliği Başkanı 600 milletvekilimizin her birine de şöyle paketler hazırlamıştı, 600 milletvekilimizin her birine, onlardan bir kısmı belki Antep fıstığını bilmeyebilir diye. Ama Sayın Başkan bunların milletvekillerimizin sıralarına dağıtılmasına izin vermedi, "Kurallara uygun değil." dedi. Dolayısıyla, size Antep fıstığını göstermek için dağıtamadım ama...

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Odalara istiyoruz, odalara gönderin.

HASAN ÖZTÜRKMEN (Devamla) – Bir başka şeyi göstermek istiyorum ben size, değerli arkadaşlar. Sonra, bazı arkadaşlarımız Antep fıstığını belki yeteri kadar bilmiyor olabilirler. Ben avukatım, Grup Başkan Vekilimiz Gökhan Günaydın'a sordum...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HASAN ÖZTÜRKMEN (Devamla) – ..."Türkiye'de on sekiz senede ürün veren bir meyve ağacı var mı?" diye çünkü Antep fıstığı ancak on sekiz sene sonra ürün verebiliyor değerli dostlar. Şu tarafta gördüğünüz küçük fide hâlinde burada gördüğünüz...

BAŞKAN – Bağlayalım Sayın Öztürkmen, ek sürenizi verdim, bilginiz olsun.

HASAN ÖZTÜRKMEN (Devamla) – Özür dilerim Başkanım, bittiğinin farkına varmadım.

BAŞKAN – Estağfurullah.

HASAN ÖZTÜRKMEN (Devamla) – Yani on sekiz sene sonra ancak bir evlat yetiştirir gibi, bir çocuk yetiştirir gibi on sekiz sene emek veriyor köylü buna, buna ilaç veriyor; senede en az 5 sefer, her sene zamlanan mazotlara rağmen en az 5 sefer bunun sürmesini yapıyor, ilaç yapıyor; hayvanlardan, yabani hayvanlardan veya yabanda otlayan hayvanlardan korumak için onu koruyor; kışın dondan, yazın sıcaktan koruyor; on sekiz sene bu kadar baktıktan sonra ürünü meydana getiriyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HASAN ÖZTÜRKMEN (Devamla) – Ama ne yazık ki bu ürünü satın alan TMO olmadığı gibi, Toprak Mahsulleri Ofisi bunu satın almadığı gibi, bunu satın alan Güneydoğu Birlik de kapanmış olduğundan, üretici on sekiz sene umut bağladığı bu fıstığı tüccarın insafına bırakmak zorunda kalıyor. Bu fıstığın geleceği...

Başkanım, özür dilerim, üç günden beri bu konuşmayı bekliyorum, bunu bitirmek zorundayım. Özür dilerim hepinizden, değerli dostlar, kusura bakmayın çünkü burada partililik söz konusu değil ama üreticinin sorunu söz konusu. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Şimdi, Barak Ovası'nın sulanması projesini 2019 senesinde yatırım planından çıkarılmış. AKP iktidarı, niye, niye? Barak üreticisi, Barak köylüsü AKP'ye oyları doldurdu, doldurdu, verdi ama Barak üreticisinin geleceğini bağladığı, umudunu bağladığı Barak Ovası'nın sulanması projesi yatırım planından çıkarılmış 2019 senesinde.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HASAN ÖZTÜRKMEN (Devamla) – Bunu Baraklılar biliyor mu? Maalesef, bunu Baraklılar bilmiyor. Değerli dostlar, değerli milletvekilleri, değerli iktidar partisi temsilcileri; lütfen, önümüzdeki senenin yatırım programına Barak Ovası Sulama Projesi'ni de alalım. Barak Ovası'nda artık fıstık da yetişmez hâle geldi, zeytin de yetişmez hâle geliyor çünkü giderek fıstığın hem rekoltesi azalıyor hem fıstığın iriliği azalıyor.

Şimdi, son bir dakika daha...

BAŞKAN – Sayın Öztürkmen...

HASAN ÖZTÜRKMEN (Devamla) – O şeyi yitirdim, yok, yok, söylemek zorundayım değerli dostlar.

Şimdi, Güneydoğu Anadolu İhracatçı Birlikleri verilerine göre, 2021 senesinde 20 bin ton fıstık ihracatı yapılmış olmasına ve 208 milyon 372 bin dolar gelir getirmiş olmasına rağmen bu sene ilk altı ayda sadece 2.900 ton ihracat yapılabilmiş. Niye?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HASAN ÖZTÜRKMEN (Devamla) – Çünkü kuraklıktan dolayı fıstık yetişmiyor, kuraklıktan dolayı fıstık yetişmez hâle geldi. O nedenle değerli dostlar, Barak üreticisinin kurtulması için, Barak'ın geleceğinin kurtulması için Barak Sulama Projesi'nin yatırım planına alınması gerekiyor Sayın Bakanım.

Değerli dostlar, saygıdeğer Meclis; hepinizi saygılarımla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Öztürkmen, gökten ne yağmış da yer kabul etmemiş, ağanın eli tutulmaz, milletvekillerinin odasına dağıtın onları.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 33 sıra sayılı 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi İçin Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinde yer alan "oranı uygulanmak suretiyle belirlenen tutarları iki katına kadar artırmaya" ifadesinin "oranıyla sınırlı tutmak" ifadesiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Rüştü Tiryaki

Tuncer Bakırhan

Perihan Koca

Batman

Siirt

Mersin

Nejla Demir

Özgül Saki

Keziban Konukcu Kok

Ağrı

İstanbul

İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ AHMET KILIÇ (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde İstanbul Milletvekili Sayın Keziban Konukcu Kok konuşacaklar.

Süreniz beş dakikadır.

Buyurun Sayın Konukcu Kok. (Yeşil Sol Parti sıralarından alkışlar)

KEZİBAN KONUKCU KOK (İstanbul) – Değerli Başkan, sayın milletvekilleri; teklifle Cumhurbaşkanına ambalaj, poşet, plastik atık, bitkisel yağ atığı, pil ve benzeri ürünlerin geri kazanımı süreçlerinde uygulanan geri kazanım katılım payını 2 katına kadar artırma veya yarısına kadar indirme yetkisi verilmektedir. Her şeye karışan, her alanda yetkili kılınan tek adam rejiminin geldiği noktayı göstermesi açısından ibretlik bir düzenlemeyle karşı karşıyayız. Dünyanın gelişmiş ülkeleri katılımcı demokrasiyi, doğrudan demokrasiyi tartışırken, hayata geçirmeye çalışırken biz temsili demokrasiye, onun uygulamalarına muhtaç kalmış durumdayız. Yasama yetkisinin neredeyse tek adama verilmeye çalışıldığı başkanlık rejimi bize bunları yaşatmaktadır. Oysa katılımcı demokrasi olduğunda az önce vekilimizin dile getirmeye çalıştığı çiftçilerin sorunu daha fazla kişi tarafından alanlarda, sokaklarda örgütleriyle, sendikalarıyla, meslek kuruluşlarıyla dile getirilir. Bu dile getirişler Mecliste kabul edilir, araştırma komisyonları kurulur ve bunlar mutlaka ve mutlaka halktan yana çözümlerle, halktan yana bir yaklaşımla çözülmeye çalışılır. Bizde ise “Yaptım, oldu. Güçlüyüm, elimde yetki var. Ben yaparsam, ben dersem olur.” yaklaşımıyla karşı karşıyayız.

Gecenin bu saatinde vatandaşlar bizi seyredemiyorken biz, onların kaderini belirleyecek olan, onların gelirlerinin nerede harcanacağına belirleneceği bir yasa teklifini tartışıyoruz. Bu yasa teklifiyle birlikte iddia edilen şey deprem masraflarının açığa çıkardığı açıkları kapatmak. Bu açıkları kapatmadan önce, daha önce buradan arkadaşlarımızın sorduğu gibi ben de sormak istiyorum: Deprem vergileri nerede? İsrarla ve inatla sormaya devam edeceğiz. Bilmiyorum, kaçınız deprem bölgesine gitti ve şu an oradan ne kadar bilgi alabiliyorsunuz? Bize başvurular var, direkt kendimiz de gidiyoruz. Şu an deprem bölgesinde içme suyu olmayan yerler var. Ben birinci günden itibaren oradaydım, gördüm. Hâlâ orada kaldırılmayan enkazlar var. Kireçler dökülerek üzerine kireç kokularıyla, cenaze kokularının birbirine karıştığı bir ortamda orada biz dayanışma çalışmalarını yapmaya çalışıyoruz partimizle birlikte, sivil toplum kuruluşlarıyla birlikte. O kokuların içinde gezdiniz mi?

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Siz orada siyaset yapıyorsunuz, yardım değil.

KEZİBAN KONUKCU KOK (Devamla) - O insanların elinden tutunuz mu? “Bir ihtiyacınız var mı?” diye sordunuz mu? Burada depremin açığa çıkardığını vergilerle ortadan kaldırmaya çalıştığınızı iddia ediyorsunuz.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Siyaset yapmak için mi gittiniz? Biz yardım için gittik.

KEZİBAN KONUKCU KOK (Devamla) - Öyle laf atmakla da olmaz.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Duydun mu?

KEZİBAN KONUKCU KOK (Devamla) - Bir kadın vekile laf atmadan önce de 10 kere düşünün lütfen.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Dediğimi duydun mu?

KEZİBAN KONUKCU KOK (Devamla) - Sizin adabınızda, kültürünüzde yok ama kadınlara laf atamazsınız oradan.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Ne alakası var.

KEZİBAN KONUKCU KOK (Devamla) – Adabınızda olmayabilir.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Kadınlara laf atmak meselesi değil, çarpıtmayın çarpıtmayın!

KEZİBAN KONUKCU KOK (Devamla) - Kadın vekillerle konuşurken de 10 kere düşüneceksiniz, 20 kere düşüneceksiniz. (Yeşil Sol Parti sıralarından alkışlar)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Yalan konuşuyorsun ama! “Deprem bölgesine gitmediniz.” diyerek yalan konuşuyorsun!

KEZİBAN KONUKCU KOK (Devamla) - Vatandaşa sürekli vergi yükü vererek dolaylı vergilerle zengin ile yoksulları eşitlemeye çalışıyorsunuz.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Bir milletvekiline yakışıyor mu yalan konuşmak!

KEZİBAN KONUKCU KOK (Devamla) - Sizden âlâ yalancı mı var? Bana “yalancı” diyorsun oradan.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Evet. Yalan konuşuyorsun! “Deprem bölgesine gitmediniz.” diye yalan konuşuyorsun.

KEZİBAN KONUKCU KOK (Devamla) - Dolaylı vergilerle zenginler ile yoksulları eşitlemeye çalışıyorsunuz çünkü siz zenginlerin temsilcisisiniz.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Yalan konuşuyorsun, oradaydık hepimiz, yalan konuşuyorsunuz!

KEZİBAN KONUKCU KOK (Devamla) – Çünkü siz 5’li çetenin temsilcisisiniz.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Yalan konuşuyorsunuz, yalan yalan!

KEZİBAN KONUKCU KOK (Devamla) - Dolaylı vergi ne demek? Zenginden de aynısını alırım, yoksuldan da aynısını alırım demek dolaylı vergi. “Zorunlu ihtiyaçlardan yüzde 20 vergi.” diyorsunuz. Kâğıt peçeteden, tuvalet kâğıdından yüzde 20 vergi alacaksınız. İnsanlar tuvalet kâğıdı almak için market kuyruklarına girdi. Ben o marketlere gidiyorum, gidiyor musunuz o marketlere? Görüyor musunuz o insanları? Elinden tutup soruyor musunuz “Bir derdiniz var mı?” diye. Hayır, sormuyorsunuz. Siz ancak dolaylı vergilerle zenginler ve yoksulları eşitlemeyi bilirsiniz ama biz bunu kabul etmiyoruz. Bu halk bunu kabul etmeyecek ve biz katılımcı demokrasinin, doğrudan demokrasinin hayata geçmesi için sadece Mecliste değil, insanlarla birlikte, halkla birlikte, emekçilerle birlikte onların sendikalarıyla görüşerek, birlikte mücadele ederek sizin bu soygun ve talan sisteminize hep birlikte demokratik yollardan son vereceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

KEZİBAN KONUKCU KOK (Devamla) – Çünkü demokrasi böyle bir şey değil, demokraside “Yaptım, oldu.” yok, “Tek adamın dediği olur.” yok; demokrasi, halkın katılımıyla herkesin söz hakkı olduğu, sadece beş yılda bir sandığa gidip oy vererek kendini ifade ettiği değil, örgütleriyle, sendikasıyla, kadın örgütleriyle, LGBTI+ örgütleriyle kendisini ortaya koyduğu bir sistemdir demokrasi.

Teşekkür ediyorum. (Yeşil Sol Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görülmekte olan 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi İçin Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "değiştirilmiştir" ibaresinin "yeniden düzenlenmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hasan Toktaş

Dursun Müsavat Dervişoğlu

Bursa

İzmir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ AHMET KILIÇ (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerine Bursa Milletvekili Sayın Hasan Toktaş konuşacaktır.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

HASAN TOKTAŞ (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi üzerinde İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyor, Gazi Meclisi saygıyla selamliyorum.

Değerli milletvekilleri, bu kanun maddesiyle Çevre Kanunu'nun ek 11'inci maddesinde düzenlenen geri kazanım katılım payı mevcutta Cumhurbaşkanı tarafından yarısına kadar artırılabilir. Buradaki teklifle bu tutarların yeniden değerlendirilme oranıyla artırıldıktan sonra Cumhurbaşkanı tarafından 2 katına kadar artırılmasına yetki verilmektedir. Her alanda olduğu gibi bu kanunda da Cumhurbaşkanı'na ekstra yetki verilerek tutarlar keyfiyete göre burada 2 katı, kimi konularda da 4-5 katına çıkarılmak istenmektedir. Başkanlık sisteminin bütün kararlarının sadece bir kişinin iki dudağı arasında olduğunu söylerken aslında biz bunu kastediyorduk.

Değerli milletvekilleri, 27'nci Yasama Döneminde Meclisin çıkardığı yasaların büyük çoğunluğu da yine böyle torba kanun tekliflerinden geldi. İktidar partisi olarak AK PARTİ'nin ilk dönemlerinde nadir kullandığı bu yöntem, özellikle Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçilmesiyle birlikte sanki Meclisin asıl işi hâline dönüştürülmüştür. Daha güçlü bir Meclis ve belirgin kuvvetler ayrılığı vadeden AK PARTİ, ne yazık ki milleti kandırmıştır. Yeni sistemde Meclisi etkisiz hâle getiren ve saraydan gelen talimatların onay mercisine dönüştüren AK PARTİ, torba kanunlarla Meclisin nitelikli yasa yapma hakkını da maalesef yok etmiştir.

Muhterem milletvekilleri, cumhuriyetin 100'üncü yılındayız. 100'üncü yıl vaatlerinin hiçbirini tutamamış bir iktidarsınız. İkinci yüzyıla girerken, sizin tabirinizle "Türkiye Yüzyılı"nda bu memlekette maalesef anne ve babaların, dede ve nenelerin yüzde 80'i çoluğuna çocuğuna mahcup yaşamaktadır. Bunu derken neyi kastediyorum? Çocuklarının, torunlarının elinden tutup markete dahi götürmemektedirler. Neden? Belki bir ciklet ister, belki bir çikolata ister, belki bir oyuncak ister; alamam diye maalesef bunu yapamamaktadırlar.

Sayın milletvekilleri, özellikle iktidar milletvekilleri; Allah aşkına bir empati yapın, kendinizi bu memleketteki bir emekli vatandaşın, bir asgari ücretle çalışan vatandaşın yerine koyun. Bir emekli vatandaş şu anda 7.500 lira maaş alıyor; maaşını hiç bozmasa, çoluğuna çocuğuna harçlık dahi vermese, faturalarının herhangi birini ödemesi, köşedeki kasaba gitse Türkiye'deki emekli Hasan 20 kilo yani şöyle bir poşet et ancak alabiliyor. Asgari ücretle çalışan Hasan ise yine maaşını hiç bozmadan köşedeki kasaba gitse,

bütün maaşını verse 30 kilo, yine eliyle kaldıracabileceği bir poşet et alabiliyor ancak. Hani diyorsunuz ya “Bizi kıskanıyor Almanya.” Almanya’daki Hans gittiğinde yanında kamyonet götürmesi gerekiyor çünkü ona 200-250 kilogram et veriyorlar. Yani sizin iktidarınızda, yani Türkiye Yüzyılı’nızın başlangıcında maalesef, bu ülke insanı gıda ve beslenme sorunu yaşamaktadır. Bu memlekette çocuklarımızın yüzde 10’u maalesef sizin devriktidarınızda bodur olarak yetişmektedir. Çocuklarımızın yüzde 40’ı gıda sorunu yaşamaktadır. Böyle bir iktidar şu anda bize cumhuriyetin ikinci yüzyılında “Türkiye Yüzyılı” adında bir şey vad ediyor.

Değerli milletvekilleri, NATO üyeliği konusunda İsveç’e verdiğiniz utanç verici tavizin onda 1’ini Allah aşkına emeklilere verin ya, onda 1’ini verin!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HASAN TOKTAŞ (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Toparlayalım lütfen.

HASAN TOKTAŞ (Devamla) – Ve emin olun ki bizim emeklimiz Kur’an yakmaz, yaktırmaz ve emin olun ki bizim emeklimiz, bizim işçimiz, teröre destek vermez, yardım ve yataklık etmez.

Heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

6’ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 6’ncı madde kabul edilmiştir.

7’nci madde üzerinde 3 önerge vardır.

Önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım, ilk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 33 sıra sayılı 6/2/2023 tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi İçin Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi’nin 7’nci maddesinin çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Rüştü Tiryaki

Tuncer Bakırhan

Zeynep Oduncu

Batman

Siirt

Batman

Perihan Koca

Nejla Demir

Keziban Konukcu Kok

Mersin

Ağrı

İstanbul

Özgül Saki

İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ AHMET KILIÇ (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde Batman Milletvekili Sayın Zeynep Oduncu konuşacaklar.

Süreniz beş dakikadır.

Buyurun Sayın Oduncu. (Yeşil Sol Parti sıralarından alkışlar)

ZEYNEP ODUNCU (Batman) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi için Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararınamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesi üzerine partim adına söz almış bulunmaktayım.

Kanun teklifine yazılan bu maddeyle aktif hesaplarda yer alan taşınmazların satışına uygulanan KDV istisnasının kaldırılması öngörülmüyor. Böylece bütçeye yeni vergi kaynakları ekleniyor. Zaten ciddi bir ekonomik kriz ve maliyet enflasyonu ile karşı karşıya olan kurumlara yeni bir yük getirilmiş oluyor fakat bu vergi kaynaklarının meblağlarına dair Parlamento'yu bilgilendirecek herhangi bir veri sunulmuyor yani Parlamento, kurumlardan alınacak verginin kaç kurumu, ne kadar etkileyeceğini bilmeden bir çalışma yapıyor. Halk iradesinin en yüksek mercisi kabul edilen Meclise biçilen bu payın demokratik işleyişten ne kadar uzak olduğunun bir kanıtını bu maddeyle tekrar görmüş oluyoruz. AKP iktidarı halktan topladığı vergilerin halka geri verdiği kısmına “müjde” diyor ama yanlış politikaların yükünü halka ödetmek istediğinde bunun adı “millî dayanışma” oluyor. Oysa depremde ve pandemide unutulmuş millî dayanışma, ekonomi darboğaza girince akla geliyor. Daha önce IBAN veren Hükümet, şimdi vergilerle halktan kaynakları topluyor.

Görüşülmekte olan bu teklifin 6'ncı ve 7'nci maddeleri, teklifin geneli gibi, “millî dayanışma” adı altında, mümkün olan her vergi, katılım payı, para cezasının artırılması ve istisnaların kaldırılmasına ilişkindir. Şunu ifade etmek isteriz ki savaşa ayrılan kaynakları keserseniz, seçim kazanmak için devreye koyduğunuz müjde siyasetine son vererseniz, sarayın, yandaşın israfını ve lüksünü bitirirseniz bu toplumun hiçbir gün millî dayanışma ihtiyacı olmayacak ama adına “millî dayanışma” dediğiniz ve vergi cehennemi hâline getirdiğiniz Türkiye’de, artık, vergi bir vatandaşlık görevi ve sorumluluğu olmaktan çıkmıştır. Vergi, bu ülkede, artık, iktidarın paraya ihtiyacı olduğu her alanda vatandaşın cebine gözünü diktiği bir talan rejimine dönüşmüştür.

Değerli milletvekilleri, söz konusu, yurttaşın kaynak elde etmek olunca “millî dayanışma” iktidarın aklına gelen ilk söylem oluyor fakat bu söylemi yüzde 25 zam yaparak açlık ve sefaletle karşı karşıya bıraktığımız emeklilerin durumunu düşünürken göremiyoruz. “Millî dayanışma” söylemlerinizin ne kadar algı yaratmak amaçlı olduğunu emeklilere olan yaklaşımınızdan görüyoruz: Tüm Emekliler Sendikası Antalya Şubesi “Emekliler Aşevi Kapısında.” başlıklı bir açıklama yayımlayarak iktidarın emeklileri karşı karşıya bıraktığı sefalet tablosunu net şekilde ortaya koymuştur. Buna göre emeklilerin maaşı 2023 yılının sadece ilk altı ayında yüzde 52 eridi. 1 Temmuzdaki zam cehenneminden sonra tahmin edersiniz ki maaş sadece sayı olarak kaldı ama alım gücü olarak artık pek bir şey ifade etmiyor. Bu düzenlemeyle çoğu aylık 7.500 TL maaş alan emekliler ile EYT'lilerin de zamdan yararlanamayacağı görülüyor. Dolayısıyla halktan vergi alırken, emekliden dolaylı vergileri alırken “millî dayanışma” diyen iktidar sıra milyonlarca emeklinin sefalet koşullarını düzeltmeye gelince ne millîlik kalıyor ne dayanışma. Bu sebeple emekliler artık temel gıdaya erişimde bile sorun yaşıyor. Artık aşevlerinin kapılarında emekliler yaşıyor. Emekliler sırf geçinebilmek için kayıt dışı koşullarda modern köle gibi çalıştırılıyor. Utanmak insani bir duygudur. Bugün iktidar partisine mensup her milletvekili, bu teklife oy verecek her milletvekili emeklileri bayat etmek kuyruklarında, aşevi kapılarında, kayıt dışı istihdamda görmekten utanmıyorsa bir medeniyet kaybıyla karşı karşıyayız demektir. Parti ve kişi çıkarlarına yenik düşmemek, bir insanlık ayıbına son vermek için gelin, hep birlikte emeklilerin durumunu düzeltelim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ZEYNEP ODUNCU (Devamla) – Başkan, bitiriyorum.

BAŞKAN – Toparlayalım lütfen.

ZEYNEP ODUNCU (Devamla) – Teşekkür ederim Başkan.

Yıllarca bu topraklara alın terini veren emeklilere rahat bir yaşamı hep birlikte sunalım. Büyük Millet Meclisinin de görevinin bu olduğunu düşünüyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (Yeşil Sol Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 33 sıra sayılı 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi için Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

“MADDE 7- 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 17 nci maddesinin (4) numaralı fıkrasının (r) bendinin birinci paragrafında bulunan “iştirak hisseleri ile taşınmazların” ibaresi “iştirak hisselerinin” şeklinde değiştirilmiş, ikinci ve dördüncü paragraflarında bulunan “taşınmaz ve” ibareleri madde metninden çıkarılmıştır.”

Gökhan Günaydın

Gülcan Kış

Orhan Sümer

İstanbul

Mersin

Adana

Deniz Demir

Cavit Arı

Aliye Timisi Ersever

Ankara

Antalya

Ankara

Mehmet Güzelmansur

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu

Hatay

Manisa

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ AHMET KILIÇ (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde Hatay Milletvekili Sayın Mehmet Güzelmansur konuşacaklar.

Buyurun Sayın Güzelmansur. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; görüşmekte olduğumuz 33 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesi üzerinde söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; umut ediyorum ki yapılan bu düzenlemeler, kaldırılan muafiyetler, getirilen ek vergilerle sağlanan gelirler, gerçekten, deprem illerinin yaralarını sarmak üzere kullanılır. Yirmi bir yıllık AKP iktidarı deprem vergilerini hep başka yerlere harcadı. Umarım ki şimdi toplanan bu paraları deprem dışında yerlere kullanmazsınız. 1999 depremi sonrasında deprem vergisi

olarak bilinen “özel iletişim vergisi” adıyla vatandaştan alınan vergiler depremde değil, duble yollara harcanmıştı. Bu sefer iktidarın akıllandığını umuyorum, elde edilen bu finansmanın deprem illerinin yaralarının sarılmasında kullanılmasını diliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 6 Şubat depremleriyle yıkılan, enkaza dönen, hayalet şehre dönen bir ilin milletvekiliyim. Hatay’daki yıkım diğer 10 ilimizin yıkımı kadardır. Hatay’daki can kaybı diğer 10 ilimizin can kaybı kadardır. Hatay şu an yıkık. Hatay şu an harabe. Hatay şehri şu an enkaz altındadır. Hoşgörü şehri Hatay’ın, serhat şehri Hatay’ın yeniden ayağa kaldırılması lazım. Kökleri yüzyıllar öncesine dayanan Hatay’ı ayağa kaldırmak için Hatay’ın ticaretini ayağa kaldırmak şarttır. Hatay’da hayat, ticaret şu an durmuş durumda.

Bakın değerli milletvekilleri, Hatay’da faaliyet gösteren 2 bin küçük işletme var ama bunların yüzde 85’i yıkıldı. Deprem öncesinde, kayıtlı yaklaşık 50 bin esnafımız vardı, bunlardan şehir merkezinde olanlar büyük yıkıma uğradı; esnafımız darmadağın oldu. Mavi ve beyaz yakalı çalışanlarımız, özellikle çocukları olanlar şehrimizi terk ettiler. Hatay’ın ihracatı depremle ciddi kayba uğradı, ihracatımız neredeyse yarı yarıya azaldı. Türkiye ihracatında her zaman ilk 10’da yer alan Hatay ne yazık ki 14’üncü ile geriledi.

Değerli milletvekilleri, böylesine ağır yıkımın olduğu bir ilde alınan tedbirler, sağlanan yardımlar, yapılan çalışmalar maalesef yetersizin de yetersizdir. Dedim ya, şehrimizin ayağa kaldırılması için ticaretimizin de ayağa kaldırılması lazım. Sıradan değil, olağanüstü tedbirler istiyoruz; normal zaman teşvikleri değil, süper teşvikler istiyoruz; afet bölgesi değil, özel afet bölgesi ilan edilmek istiyoruz.

Depremden üzerinden yüz elli altı koca gün geçti, hiçbir şey yapmadınız, bari Hatay’ı 6’ncı teşvik bölgesine alınız; beş yıldır bunu söyleye söyleye dilimde tüy bitti. Hatay’ın yeri 4’üncü teşvik bölgesi değil dedim, dinlemediniz, Hatay’a her zaman üvey evlat muamelesi yaptınız. Gerçek rakamlarla Hatay’ı değerlendirmeyerek 4’üncü teşvik bölgesinde tutunuz; bari depremden sonra artık bu tutumunuzdan vazgeçin. Hatay’ı bir an önce 6’ncı teşvik bölgesine alın. Esnafımıza, tüccarımıza, iş insanımıza, üreticimize, çiftçimize hibeler sağlanması lazım, finansmana erişimin kolaylaştırılması lazım, enerji desteği verilmesi lazım.

İnsanların iş yerleri yıkıldı, esnaf işini yeniden toparlamak için kredi kullanıyor; siz, hibe vereceğinize kullanacağı krediden KKDF vergi alıyorsunuz. Böyle merhametsizlik olur mu? Depremzedenin kullandığı kredinin KKDF’den, stopajdan muaf olması gerekmiyor mu?

AKP milletvekillerine sesleniyorum: Hatay’ı yirmi bir yıldır ötekileştirdiniz, kaderine terk ettiniz, bari şimdi, pozitif ayrımcılık yapın. İşletmeler maaş ödeyemiyor, siz ise SGK priminin peşindediniz. Hatay’dan bir yıl sigorta primi almazsanız ülke batar mı? Hatay’da mükellef, depremlerde, muhasebeci depremlerde... Durum içler acısı, siz beyanname derdine düşüyorsunuz. Şu anda Antakya’da 280 muhasebecinin iş yeri hâlâ yok, bu insanlara bir prefabrik iş yeri bile sağlayamadınız ama bu insanlardan ağustosta beyanname vermesini bekliyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET GÜZELMANSUR (Devamla) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Toparlayın lütfen.

MEHMET GÜZELMANSUR (Devamla) – Hatay’da mali müşavirlerin yaşam alanı yok, çalışma alanı yok, interneti yok, ağustosa ertelenmiş beyannameleri nasıl yetiştirsin? Bir yıl beyanname almazsanız ne olur?

Bu teklifle ek MTV getiriliyor. Hatay bu ek MTV'den muaf oldu ancak iş yeri yıkılmış, evine ekmek götüremeyen insanlardan asıl MTV'yi almaya devam ediyorsunuz. İnsanınız da mı kalmadı? Hatay'da MTV'nin hiç alınmaması lazım. Ankara'daki, İstanbul'daki, Kocaeli'deki bir firmadan ne vergi alıyorsanız yıkık, harabe Hatay'dan aynı vergiyi alıyorsunuz, bu mu vicdanınız? Böyle vicdansızlık olur mu? (CHP sıralarından alkışlar) Hatay'ın tüm vergilerden bir yıl süreli muaf tutulması lazım. Tüm bu saydığım sorunlu düzenlemeleri gelin bu kanun teklifine bugün ekleyelim. İktidar Hatay'a sahip çıkmadı ama bari yüce Meclis, ortak akıl sahip çıksın.

Teşekkür ederim. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi İçin Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "değiştirilmiş" ibaresinin "yeniden düzenlenmiş" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ünal Karaman

Dursun Müsavat Dervişoğlu

Konya

İzmir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ AHMET KILIÇ (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde Konya Milletvekili Sayın Ünal Karaman konuşacaklar.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ÜNAL KARAMAN (Konya) – Peñç-Kilit Harekâtı operasyon bölgesi ve Van Gürpınar'da şehit verdiğimiz Erdem Kavlak ve Ramazan Sarıkaya'yla birlikte bütün şehitlerimize Allah'tan rahmet, ailelerine ve yüce milletimize sabır diliyorum.

Kanun teklifinin 7'nci maddesinde İYİ Parti Grubumuz tarafından verilen önerge üzerinde söz almış bulunmaktayım. Sayın milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz bu kanun teklifi ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik çıkmazın itirafıdır. Bu itirafın faturası, her zamanki gibi, sebep olanlara değil, yine vatandaşımıza kesilmiştir. Dünyanın en bereketli topraklarında üreten, en jeostratejik konumunda yaşayan milletimiz bolluk içinde darlık, varlık içinde yokluk yaşamaktan usanmış, yanlış politikalarının bedelinin kendi sırtına yüklenmesinden bıkmıştır. Bir yandan müjde verip "Asgari ücrete, memura, emekliye maaş artışı yaptık." diyeceksiniz, diğer yandan vergileri artırıp iğneden ipliğe her şeye zam gelmesine sebep olacaksınız, sorsalar "İyi bir iş yaptık." diyeceksiniz. Bunun Türkçesi, bir cebe koyarmış gibi yapıp diğer cepten avuçla götürmektir.

Kıymetli milletvekilleri, Türk milleti yalnızca ekonomik değil, sosyal, kültürel ve demografik yeni sınamalarla da karşı karşıyadır. Vatandaşlarımıza damlalıklarla verip kepçeyle aldığımız yetmiyor, bir de rızıkına, değerlerine, ırzına ve geleceğine yönelik tehditlere maruz bırakıyorsunuz. Kan ve irfanla kurulan, Millî Mücadele burcunda destanlaşan, şehit ve gazilerimizin mübarek omuzlarında yükselen Türk devletimiz, bugün menşei belirsiz unsurların sınırlarından sorgusuz sualsiz girebildiği, parsel parsel arsa

topladığı ve kolayca vatandaşlık alabildiği bir yer hâline gelmiştir. Ülkemizin jeopolitik ve jeostratejik konumunun vatandaşlık ve toprak satışına imkân vermeyecek hassasiyette olduğu açık ve nettir fakat Türk milleti ve Türk devletinin geleceğini tehlikeye atacak bu hassas duruma, kısa vadeli sıcak para ve siyasi hesaplar uğruna göz yumulmaktadır. Ülkemizde yabancıların arazi ve emlak edinmesini yalnızca bir mülkiyet devri olarak görmek yanlış ve eksiktir. Hepinizin de çok iyi bildiği gibi, vatan toprağı devletin vazgeçilmesi imkânsız temel unsuru, egemenlik ve bağımsızlığımızın simgesidir. Bu kutsal simgeyi tehlikeye atacak her türlü hareketin gelecek nesillerimiz için ciddi sonuçlarının olacağı bir gerçektir. Büyük Atatürk'ün ömrünü feda ettiği şahsi meselesi ve Türk milliyetçilerinin millî davası olan Hatay'da bugün demografi Türk milletinin aleyhine dönmüştür. Diğer serhat illerimizde de durum farklı değildir. Yapılan nüfus projeksiyonları şu gerçeği ortaya koymaktadır: Yakın bir gelecekte ülkemizde bulunan Suriyeli sayısı 15 milyona ulaşacaktır. Bu sayı yalnızca Suriyeliler olup diğer kaçaklarla birlikte sayının 20 milyona ulaşacağı öngörülmektedir. Türk milletinin geleceğini tehdit eden bu gerçeği görmezden gelenler, kadim Türk şehirlerimizi ve Türk kimliğimizi korumaktan imtina edenler hem millet hem de tarih huzurunda büyük bir vebale ortak olmaktadır. Bu öyle büyük bir vebaldir ki Türk devleti ve milletiyle hiçbir ortak noktası olmayan, milletin temel unsuru dil, kültür, tarih, vatan ve ülkü birliğini taşımayan, buna rağmen Türk devletinin geleceğine ve egemenliğine ortak, istisna vatandaşlar güruhu yaratacaktır. Sayın milletvekilleri, bu güruhun plaj, park, cadde fark etmeksizin cennet vatanımızın dört bir yanındaki tavır ve davranışları millî vicdan sahibi herkesin sabır taşını çatlatmıştır. Millet olma şuuruna erememiş vatansız kaçkınlar iktidarın imtiyazlı şımarık çocukları değil, doğrudan millî güvenlik sorunudur.

Yüce milletimizin binlerce yıllık kültürü, şanlı devletimizin geleneği vardır. Bu şahıslar haydutça eylemlerle değerlerimize ve kutsallarımıza saldırmakta, milletimizin can, mal, ırz ve namus güvenliğini tehdit etme cesaretini kendilerinde bulmaktadırlar. Kimse milletimize reva görülenleri sineye çekeceğimizi düşünmesin.

Tüm bu rezalete millî duruş göstermesi gerekirken uyuyor taklidi yapan iktidara soruyorum: Sizin bu ülkede güvenli, huzurlu bir şekilde büyütüp hayat kurmasını istediğiniz çocuklarınız, torunlarınız yok mu? Onları gelecekte hangi tehlikelerin beklediğini, nasıl bir ülkede yaşamak zorunda kalacaklarını hiç mi düşünmüyorsunuz? Böyle bir tehdit cadde cadde, sokak sokak Türk milletini tehdit ederken nasıl sessiz kalabiliyorsunuz? Serhat kentlerimizde yabancı sayısı Türk sayısını geçmişken bu sıralarda nasıl huzurlu oturabiliyorsunuz?

Bizler, Türk'ün öz vatanında garip hâle getirilmesine dimdik karşı duracağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÜNAL KARAMAN (Devamla) – Bitiriyorum.

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın lütfen.

ÜNAL KARAMAN (Devamla) – Şehitlerimizin mübarek kanlarıyla sulanarak vatan olmuş topraklarımızın stratejik göç mühendisliğine kurban edilmesine müsaade etmeyerek atalarımızın emaneti yurdumuzu geleceğe tertemiz bir şekilde taşıma ülkümüzden asla taviz vermeyeceğiz.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

7'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 7'nci madde kabul edilmiştir.

İç Tüzük madde 60'a göre Sayın Nermin Kara'nın bir talebi vardı.

Buyurun Sayın Kara.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

46.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Hatay'da deprem sonrası vergi mükelleflerinin ve mali müşavirlerin yaşadığı sorunlara ilişkin açıklaması

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Hatay'da 46 bine yakın kurumlar vergisi ve gelir vergisi mükellefi bulunmaktadır. Bu mükelleflerin içerisinde 563 adet mali müşaviri arkadaşımız icra etmektedir görevlerini. Yalnız mali müşavirlerin sağlıklı bir ortamda çalışabilmeleri ne yazık ki şu durumda pek mümkün değildir. Dolayısıyla mücbir sebep hâlinin 31 Temmuzda bitmesinden dolayı bu sürenin 31 Temmuzu beklemeden derhâl, hızlıca uzatılması ve meslektaşlarımıza iletilmesi gerekmektedir.

7440 sayılı Yasa, kanunla ilgili başvuru ve ödeme sürelerinin deprem bölgesi için uzatılması... Ayrıca İskenderun'da vergi dairelerinin yıkılmasından dolayı birçok defter ve belge zayı olmuştur, iade ve mahsup işlemleri yapılamamaktadır. Dolayısıyla mutlaka bir KDV ihtisas vergi dairesinin kurulması gerekmektedir.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Birleşime iki dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 02.22

YEDİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 02.22****BAŞKAN: Başkan Vekili Sırrı Süreyya ÖNDER****KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Mahmut Atilla KAYA (İzmir)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 14’üncü Birleşiminin Yedinci Oturumunu açıyorum.

33 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)****A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve 20 Milletvekilinin 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi için Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/1264) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 33) (Devam)

BAŞKAN – Komisyon yok.

Ertelenmiştir.

Gündemimizde başka bir konu bulunmadığından, alınan karar gereğince, kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 13 Temmuz 2023 Perşembe günü saat 14.00’te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

İyi akşamlar.

Kapanma Saati: 02.23

DÖNEM: 28

YASAMA YILI: 1

14'ÜNCÜ BİRLEŞİM
12 TEMMUZ 2023 ÇARŞAMBA
SAAT: 14.00

GRUP ÖNERİLERİ

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisinin TBMM İçtüzüğünün 5 inci maddesine göre 1 Temmuz 2023'te tatile girmeyerek çalışmalarına devam etmesi önerilmiştir.

(Genel Kurulun 13.06.2023 tarihli 4'üncü Birleşiminde kabul edilmiştir.)

2- Genel Kurulun 12, 13, 18, 19, 20, 25, 26 ve 27 Temmuz 2023 Salı, arşamba ve Perşembe g¼nk¼ Birleşimlerinde denetim konularının gör¼ř¼lmeyerek G¼ndemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin gör¼ř¼lmesi ve bu Birleşimlerinde saat 24:00'e kadar çalışmalarını sürdürmesi önerilmiştir.

(Genel Kurulun 05.07.2023 tarihli 11'inci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

KOMİSYON TOPLANTISI

***Dijital Mecralar Komisyonu**

13.07.2023 Perşembe - Saat:10.00

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

14'ÜNCÜ BİRLEŞİM

12 TEMMUZ 2023 ÇARŞAMBA

SAAT: 14.00

1 – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

* * *

2 – ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

* * *

3 – SEÇİM

* * *

4 – OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

* * *

5 – MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

* * *

6 – GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

* * *

7 – KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

* * *

1.- (S. Sayısı: 12) İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Dünya Ticaret Örgütünü Kuran Marakeş Anlaşmasını Tadil Eden Protokol ve Protokolün Eki Balıkçılık Sübvansiyonları Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/17) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.07.2023) (X)

2.- (S. Sayısı: 13) İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Spitsbergen ile İlgili Olarak 9 Şubat 1920 Tarihinde Paris'te İmzalanan Antlaşmaya Katılmamızın Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/19) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.07.2023) (X)

3.- (S. Sayısı: 14) İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Hükümetlerarası Kuru Limanlar Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/20) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.07.2023) (X)

4.- (S. Sayısı: 10) İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyinin Kurulmasına İlişkin Nahçıvan Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Protokol'ün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/12) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.07.2023) (X)

5.- (S. Sayısı: 15) İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sierra Leone Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/27) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.07.2023) (X)

6.- (S. Sayısı: 16) İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/28) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.07.2023) (X)

7.- (S. Sayısı: 17) İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/30) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.07.2023) (X)

8.- (S. Sayısı: 18) İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti ile Kongo Demokratik Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/31) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.07.2023) (X)

9.- (S. Sayısı: 19) İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sri Lanka Demokratik Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/32) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.07.2023) (X)

10.- (S. Sayısı: 20) İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamboçya Krallığı Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/33) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.07.2023) (X)

(X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.

11.- (S. Sayısı: 21) İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 14 Ekim 1994 Tarihinde İmzalanın Hava Hizmetleri Anlaşmasını Tadil Eden Protokolün Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/37) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.07.2023) (X)

12.- (S. Sayısı: 22) İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Maldivler Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Hizmetleri Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/38) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.07.2023) (X)

13.- (S. Sayısı: 23) İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Paraguay Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması ile Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/39) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.07.2023) (X)

14.- (S. Sayısı: 24) İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Gine Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/40) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.07.2023) (X)

15.- (S. Sayısı: 25) İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kongo Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/42) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.07.2023) (X)

16.- (S. Sayısı: 26) İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Palau Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Hizmetleri Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/43) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.07.2023) (X)

17.- (S. Sayısı: 27) İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Lesotho Krallığı Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/44) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.07.2023) (X)

18.- (S. Sayısı: 28) İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Ekvator Ginesi Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/45) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.07.2023) (X)

19.- (S. Sayısı: 29) İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Burkina Faso Hükümeti Arasında Havacılık Hizmetleri Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/46) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.07.2023) (X)

20.- (S. Sayısı: 30) İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Namibya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/48) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.07.2023) (X)

21.- (S. Sayısı: 31) İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Olarak Tanınması ve Değiştirilmesine İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/71) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.07.2023) (X)

22.- (S. Sayısı: 32) İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un 30 Eylül 1957 Tarihli Tehlikeli Malların Karayolu ile Uluslararası Taşımacılığına İlişkin Avrupa Anlaşmasının (ADR) Başlığında Değişiklik Yapılmasına Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/81) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.07.2023) (X)

23.- **(S. Sayısı: 6)** 142 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Afet ve Acil Durum Yönetimi Alanında Alınan Bazı Tedbirlere Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 19.06.2023) **(X)**

24.- **(S. Sayısı: 7)** 143 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanları Yatırımlarına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 19.06.2023)

25.- **(S. Sayısı: 8)** 145 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yargı Alanında Alınan Tedbirlere İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 19.06.2023)

26.- **(S. Sayısı: 9)** 146 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğüne ve Mazbut Vakıflara Ait Taşınmazlar Hakkında Alınan Tedbirlere Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 19.06.2023)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

28

YASAMA YILI

1

SIRA SAYISI: 33

Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve 20 Milletvekilinin 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telafisi için Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/1264) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
<https://www.tbmm.gov.tr/yasama/komisyon-raporlari>
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• **2/1264 Esas Numaralı Teklifin**

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı4

- Katılma Yazıları4

- Genel Gerekçesi8

- Madde Gerekçeleri9

• **Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu**12

• **Muhalefet Şerhleri**22

• **Teklif Metni**168

• **Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin**168

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi için Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederiz.

<i>Nilgün Ök</i> Denizli	<i>Yaşar Kırkpınar</i> İzmir	<i>Seda Gören Bölük</i> İstanbul
<i>Atay Uslu</i> Antalya	<i>Behiye Eker</i> İstanbul	<i>Nurettin Alan</i> İstanbul
<i>Rabia İlhan</i> İstanbul	<i>Osman Gökçek</i> Ankara	<i>Yıldız Konal Süslü</i> İstanbul
<i>Ahmet Fethan Baykoç</i> Ankara	<i>Lütfiye Selva Çam</i> Ankara	<i>Derya Ayaydın</i> İstanbul
<i>Çiğdem Karaaslan</i> Samsun	<i>Nilhan Ayan</i> İstanbul	<i>Mustafa Hulki Cevizoğlu</i> İstanbul
<i>Kurtcan Çelebi</i> Ankara	<i>Yahya Çelik</i> İstanbul	<i>Çiğdem Koncağül</i> Tekirdağ
<i>Meliha Akyol</i> Yalova	<i>Ahmet Çolakoğlu</i> Zonguldak	<i>Ali Kıratlı</i> Mersin

KATILMA YAZILARI

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/1264 esas numaralı “6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi için Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi”nde imzamin olmasını istiyorum.

Gereğini arz ederim.

05/07/2023

Faruk Aytek

Adana

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

06/02/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremın Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi için Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifine katılmak istiyorum.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

05.07.2023

İbrahim Yurdunuseven
Afyonkarahisar

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına 05/07/2023 tarihinde sunulan 2/1264 Esas Numaralı 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi için Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'ne imza sahibi olarak katılmak ister, bilginize arz ederim.

07/07/2023

Sena Nur Çelik
İstanbul

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

06/02/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi için ve Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifine imzamı koyuyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

05.07.2023

İsmail Erdem
İstanbul

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

06.02.2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi için Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifine imzamı koyuyorum.

Gereğini arz ederim.

Şengül Karslı
İstanbul

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

06.02.2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi için Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifine imzama koyuyorum.

Gereğinin yapılmasını arz ederim.

05.07.2023

Ümmügülşen Öztürk
İstanbul

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi için Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifine katılıyorum.

05.07.2023

Mevlüt Kurt
Kahramanmaraş

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

06.02.2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi için Ek Motorlu Taşıtlar Verhisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifine imzama koyuyorum.

Gereğini arz ederim.

İbrahim Ufuk Kaynak
Ordu

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/1264 Esas Numaralı Kanun Teklifine Katılıyorum.

Ertuğrul Kocacık
Sakarya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi için Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifine katılıyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

5.7.2023

Mehmet Ali Cevheri
Şanlıurfa

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

06/02/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi için ve Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifine imzamı koyuyorum.

Gereğini arz eder, saygılarımı sunarım.

05.07.2023

Abdürrahim Dusak

Şanlıurfa

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi için Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifine katılıyorum.

Gereğini arz ederim.

05.07.2023

Mestan Özcan

Tekirdağ

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/1264)	
ESAS	Plan ve Bütçe Komisyonu
TALİ	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Ülkemizde 6/2/2023 tarihinde yaşanan ve gerek şiddeti ile etkilediği alan gerekse yarattığı hasar nedeniyle “yüzyılın depremi” olarak nitelendirilen deprem afetleri neticesinde 8/2/2023 tarihi itibarıyla 3 ay süreyle olağanüstü hal ilan edilmiş ve olağanüstü hal dönemi boyunca afetlerin ekonomik ve sosyal yaşam üzerindeki etkilerinin azaltılması amacıyla Anayasanın ve ilgili kanunların verdiği yetkiler çerçevesinde gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

Bu çerçevede Kanun Teklifiyle, deprem afetleri nedeniyle ortaya çıkan finansman ihtiyacının karşılanmasına katkı sağlanmasını teminen bir defaya mahsus olmak üzere ek motorlu taşıtlar vergisi ihdas edilmesi, kurumlar vergisi oranlarının artırılması ve bazı istisnaların kaldırılması amaçlanmaktadır. Ayrıca vergi kanunlarında yer alan bazı maktu vergi tutarlarının ilgili mevzuatında artırılmasına imkân veren hükümlerin güncellenememesi nedeniyle bu vergilerin gayrisafı yurt içi hasıla içindeki paylarının azaldığı dikkate alınarak maktu tutarların güncellenmesine imkân verecek şekilde yetki düzenlemeleri öngörülmektedir.

Diğer taraftan, kamu çalışanlarımızın ve emeklilerimizin mali ve sosyal haklarında iyileştirmeler yapılarak refah seviyelerinde artış sağlanması amacıyla düzenlemeler yapılmış ve yapılmaya devam edilmektedir. Bu kapsamda yapılan düzenlemeler ile 2023 yılı Ocak ayında kamu çalışanlarımızın ve emeklilerimizin aylık ve ücretlerinde ilave refah payı verilerek yüzde 30 oranında artış uygulanmış; bayram ikramiyeleri 2.000 Türk Lirasına, en düşük emekli aylığı ise 7.500 Türk Lirasına çıkarılmıştır.

Bununla birlikte, vatandaşlarımızdan gelen talepler dikkate alınarak 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa eklenen geçici 95 inci madde çerçevesinde, 8/9/1999 (dahil) tarihinden önce malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası kapsamında sigortalı sayılanların emekliliğe hak kazanma koşullarından yaş şartı kaldırılmış ve iki milyonu aşkın vatandaşın emekli olabilmesine imkân tanınmıştır.

Bu düzenlemelerin devamı niteliğinde olan Kanun Teklifiyle ise; kamu çalışanlarının refah düzeyinin artırılması amacıyla ilave iyileştirmeler yapılması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2022 ve 2023 Yıllarını Kapsayan 6. Dönem Toplu Sözleşme hükümleri gereğince kamu görevlilerinin aylık ve ücretlerinde 1/7/2023 - 31/12/2023 tarihleri arasındaki dönem için enflasyon farkı dahil yapılması öngörülen artışa ek olarak (15.965) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda ilave ödeme yapılması öngörülmektedir.

Ayrıca, 2016 yılından itibaren istihdamı desteklemek amacıyla işverenlere verilen asgari ücret desteği uygulamasının 2023 yılı Temmuz-Aralık döneminde de sürdürülmesine yönelik düzenleme yapılması öngörülmektedir.

Kanun Teklifiyle, deprem afetleri nedeniyle ortaya çıkan ilave finansman ihtiyacının karşılanması ve Hazine nakit rezervinin güçlü seviyede tutulabilmesi amacıyla 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu kapsamında belirlenen net borç kullanımı tutarının artırılmasına yönelik düzenleme yapılması ile 2023 yılında kamu personeli ve emeklilerin mali ve sosyal haklarının iyileştirilmesine yönelik yapılan düzenlemeler nedeniyle ortaya çıkan ilave ödenek ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri bütçelerinin ilgili tertiplerine ödenek ekleme yetkisi verilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca, 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun gereğince uygulama bulan kur korumalı mevduata ilişkin yapılan düzenleme ile sistemin bütünüyle Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına yürütülmesi öngörülmektedir.

Diğer taraftan, 7420 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun geçici 4 üncü maddesinde, COVID-19 salgın hastalığının ülkemizde yayılmasını önlemek amacıyla bu hastalığın ülkemizde ilk defa görüldüğü 11/3/2020 tarihi ile geçici 4 üncü maddenin yürürlüğe girdiği 9/11/2022 tarihi arasında geçen süre

içerisinde işlenen fiiller için kesilen cezaların tahsilinden vazgeçilmesi yönünde yapılan düzenlemede yer alan, bu cezalardan tahsil edilmiş olanların iade edilmeyeceğine ilişkin hükmün Anayasa Mahkemesince iptal edilmesi üzerine iptal kararı gerekçesi de dikkate alınarak; 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu kapsamında verilen ve 9/11/2022 tarihinden önce tahsil edilen idari para cezalarının iadesine yönelik düzenleme yapılması amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile, 6/2/2023 tarihinde Kahramanmaraş İlinde meydana gelen depremlerin etkilerinin azaltılması amacıyla ortaya çıkan finansman ihtiyacının karşılanmasında kullanılmak üzere, 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun 5 inci, 6 ncı ve geçici 8 inci maddelerinde yer alan (I), (I/A), (II) ve (IV) sayılı tarifelerde bulunan ve bu Kanunun yayımlandığı tarihte kayıt ve tescilli olan taşıtlar ile 31/12/2023 tarihine kadar ilk defa kayıt ve tescil edilecek olan taşıtlardan, bir defaya mahsus olmak üzere, 2023 yılında tahakkuk ettirilen motorlu taşıtlar vergisi tutarı kadar ek motorlu taşıtlar vergisi alınması öngörülmektedir.

Ek motorlu taşıtlar vergisinin, bu Kanunun yayımı tarihi itibarıyla 197 sayılı Kanun kapsamında motorlu taşıtlar vergisi mükellefi olan gerçek ve tüzel kişiler adına bu Kanunun yayımı tarihinde; bu Kanunun yayımı tarihinden 31/12/2023 tarihine kadar ilgili sicillere ilk defa kayıt ve tescil edilen taşıtların sahibi olan gerçek ve tüzel kişiler için ise kayıt ve tescilin yapıldığı tarihte tahakkuk ettirileceği ve tebliğ edilmiş sayılacağı düzenlenmektedir.

Ayrıca maddede, söz konusu verginin ödeme şekli ve zamanı düzenlenirken, 197 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde yer alan istisnalar ek motorlu taşıtlar vergisi bakımından da geçerli kılınmakta ve 6/2/2023 tarihinde Kahramanmaraş İlinde meydana gelen depremler nedeniyle Hazine ve Maliye Bakanlığınca mücbir sebep ilan edilen yerlerde; deprem tarihi itibarıyla kayıt ve tescilli olan taşıtlar, deprem nedeniyle yıkılan veya ağır ya da orta hasarlı hale gelen binaların maliklerine ait taşıtlar, depremlerde ağır hasar göyerek kullanılamaz duruma gelen taşıtlar ile deprem nedeniyle eşi veya birinci derece kan hısımlarından birini kaybeden mükelleflere ait taşıtlar da ek motorlu taşıtlar vergisinden istisna edilmektedir. Ek motorlu taşıtlar vergisi ile ilgili olarak maddede hüküm bulunmayan hallerde 197 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı düzenlenmekte ve maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirleme hususunda Hazine ve Maliye Bakanlığına yetki verilmektedir.

Madde 2- Madde ile, 2872 sayılı Çevre Kanununa ekli (1) sayılı listede yer alan veya yeniden değerlendirme oranı uygulanmak suretiyle belirlenen tutarların iki katına kadar artırılması veya yarısına kadar indirilmesi konusunda Cumhurbaşkanına yetki verilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 3- Madde ile, kurumların aktifinde en az iki tam yıl süreyle bulunan taşınmazların satışı suretiyle gerçekleşen devir ve teslimlerine yönelik istisna uygulamasının kaldırılması ve kurumların aktiflerinde bulunan ve ticaretini yapmadıkları iştirak hisselerinin satışı suretiyle gerçekleşen devir ve teslimlerinde KDV istisna uygulamasının devam etmesi amaçlanmaktadır.

Madde 4- Madde ile, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce kurumların aktifinde yer alan ve en az iki tam yıl süreyle elde bulundurulmuş taşınmazların satışı suretiyle gerçekleşen devir ve teslimlerde KDV istisnasının geçerli olması amaçlanmaktadır.

Madde 5- Madde ile, ülkemizde yaşanan deprem afetinin ekonomik ve sosyal etkilerinin azaltılması nedeniyle ortaya çıkan ilave finansman ihtiyacının karşılanması ve Hazine nakit rezervinin güçlü seviyede tutulabilmesi amacıyla net borç kullanım tutarının 2023 yılı için, Bakan ve Cumhurbaşkanı tarafından artırılan net borç kullanım tutarının üç katı olarak uygulanmak üzere artırılması amaçlanmaktadır.

Madde 6- Maddenin (a) ve (b) fıkraları ile, 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (I) ve (III) sayılı listelerde yer alan malların, oluşabilecek fiyat dalgalanmalarına uygun şekilde vergilenmesi ve günün sosyal, ekonomik ve mali ihtiyaçlarına göre hızlı ve esnek karar alınabilmesi için mezkûr Kanunla Cumhurbaşkanına tanınan yetki değiştirilmektedir. Diğer taraftan, maddenin (c) fıkrası ile, Kanuna ekli (I) sayılı listedeki mallar için maktu vergi tutarlarının enflasyondan etkilenmemesi amacıyla bu tutarların her yıl ocak ve temmuz aylarında, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından ilan edilen yurt içi üretici fiyat endeksindeki son altı ayda meydana gelen değişim oranında güncellenebilmesi amacıyla düzenlemeler yapılmıştır. Bu suretle spesifik bir vergi olan ÖTV'nin, fiyat artışlarının yüksek seyrettiği dönemlerde fiyat hareketlerini izlemede yetersiz kalması, fiyat değişimlerinde nispi ağırlığını koruyamaması gibi nedenlerden kaynaklanan Hazine gelirlerindeki azalışın önlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 7- İşverenlerin işgücü maliyetlerini düşürerek istihdamı korumalarını ve artırmalarını desteklemek amacıyla 2016 yılından 2023/Haziran dönemi sonuna kadar her yıl asgari ücret desteği sağlanmıştır. Madde ile, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa geçici 96 ncı madde eklenerek, 2023 yılı Temmuz ile Aralık aylarında da istihdamı desteklemek için işgücü maliyetlerini azaltmak üzere, madde metninde belirtilen işverenlere, finansmanı İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanacak şekilde, ödeyecekleri sigorta priminden mahsup edilerek günlük 16,66 Türk Lirası, aylık 500 Türk Lirası asgari ücret desteği sağlanması amaçlanmaktadır.

Madde 8- Madde ile, kurumların, girişim sermayesi yatırım fonu katılma payları ile girişim sermayesi yatırım ortaklıklarının hisse senetlerinden elde edilen gelirlere sağlanan istisna hariç olmak üzere diğer yatırım fonlarından elde ettikleri gelirlere yönelik sağlanan istisna ile taşınmaz satışlarından elde edilen kazançlara tanınan kurumlar vergisi istisnasının kaldırılması amaçlanmaktadır.

Madde 9- 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 19 uncu maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendi kapsamında; taşınmazlar, iştirak hisseleri ile üretim ve hizmet işletmeleri belirli şartlar dahilinde kısmi bölünme işlemine konu edilebilmektedir. Madde ile, taşınmazların, kısmi bölünme kapsamından çıkarılması amaçlanmaktadır.

Madde 10- Madde ile, kurumlar vergisi oranı %25 olarak belirlenmekte olup, söz konusu oranın; bankalar, 21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanunu kapsamındaki şirketler, elektronik ödeme ve para kuruluşları, yetkili döviz müesseseleri, varlık yönetim şirketleri, sermaye piyasası kurumları ile sigorta ve reasürans şirketleri ve emeklilik şirketlerinin kurum kazançları için %30 şeklinde uygulanması öngörülmektedir. Diğer taraftan, maddede yapılması öngörülen bir diğer değişiklik ile ihracatın teşvik edilmesi amacıyla ihracat yapan kurumların münhasıran ihracattan elde ettikleri kazançlarına 1 puan indirimli olarak uygulanmakta olan kurumlar vergisi oranının, 5 puan indirimli olarak uygulanması sağlanmaktadır.

Madde 11- Madde ile, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce kurumların aktifinde yer alan taşınmazlar için bu Kanunla yapılması öngörülen 5520 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinin değişiklik öncesi hükümlerden mükelleflerin faydalanmaları amaçlanmaktadır. Ayrıca, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce kurumların aktifinde yer alan taşınmazların bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren satışlarında, 5520 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde yer alan %50 istisna oranının %25 olarak uygulanması öngörülmektedir.

Madde 12- 7420 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun geçici 4 üncü maddesinde, COVID-19 salgın hastalığının ülkemizde yayılmasını önlemek amacıyla bu hastalığın ülkemizde ilk defa görüldüğü 11/3/2020 tarihi ile geçici 4 üncü maddenin yürürlüğe girdiği 9/11/2022 tarihi arasında geçen süre içerisinde işlenen fiiller için 24/4/1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu ile 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler

Kanunu kapsamında idari para cezası verilmemesi, verilmiş olan idari para cezalarının tebliğ edilmemesi, tebliğ edilmiş olanların ise tahsilinden vazgeçilmesi ancak tahsil edilmiş olan idari para cezalarının iade edilmemesi düzenlenmiştir. Ancak, Anayasa Mahkemesinin 5/4/2023 tarihli ve E.: 2023/44, K.: 2023/71 sayılı kararı ile 7420 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesinde yer alan “tahsil edilen idari para cezalarının iade edilmeyeceğine” yönelik düzenleme iptal edilmiştir.

Bu kapsamda madde ile, Anayasa Mahkemesince verilen karar dikkate alınarak COVID-19 salgını hastalığının ülkemizde yayılmasını önlemek amacıyla 1593 ve 5326 sayılı Kanunlar kapsamında verilen ve 9/11/2022 tarihinden önce tahsil edilen idari para cezalarının iadesine yönelik düzenleme yapılması amaçlanmaktadır.

Madde 13- Madde ile, 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu kapsamında yer alan kamu kurum ve kuruluşlarında; aylıklarını personel kanunlarına tabi olarak alanlar, madde kapsamında belirtilen sözleşmeli personel ve kanunları gereğince mali hakları Devlet memurlarının mali hakları esas alınarak tespit edilen madde kapsamındaki diğer personel ile belediye başkanı ve başkan yardımcılarının mevzuatı uyarınca yapılmakta olan ödemelere ek olarak ilave ödeme yapılması amaçlanmaktadır.

Maddede, ilave ödemenin doğrudan veya başka bir ödemenin hesabında hiçbir suretle mükerrer ödemeye neden olmaması bakımından gerekli düzenlemelere yer verilmekte ve maddenin uygulanmasında ortaya çıkabilecek tereddütlerin giderilmesi hususunda Cumhurbaşkanlığına yetki verilmesi amaçlanmaktadır.

Geçici Madde 1- Maddenin birinci fıkrasının (a) bendi ile, memurların ve diğer kamu görevlilerinin mali ve sosyal haklarında Ocak ayında yüzde 30 oranında yapılan zam ile Temmuz ayında yapılacak artışlar ve 2023 Yılı Kamu Toplu İş Sözleşmeleri Çerçeve Anlaşma Protokolü kapsamında işçilere Ocak ayında yüzde 45, Temmuz ayında yüzde 15 oranında artış yapılması nedeniyle ortaya çıkan ödenek ihtiyacının karşılanması için gerekli ödenek ekleme yetkisi düzenlemesinin yapılması amaçlanmaktadır.

Maddenin birinci fıkrasının (b) bendi ile, 5510 sayılı Kanunun geçici 95 inci maddesi kapsamında yapılan düzenleme çerçevesinde emeklilik veya yaşlılık aylığı bağlananlara ödenecek aylıklar, emekli ikramiyeleri, bayram ikramiyeleri ve ek ödemeler; ek 18 inci maddesinde yapılan değişiklik ile bayram ikramiyesinin 2.000 Türk Lirasına yükseltilmesi; ek 19 uncu maddesinde yapılan değişiklik ile en düşük emekli aylığının 7.500 Türk Lirasına çıkarılması, asgari ücret artışının devlet katkısı, işveren prim teşviği ve ödeme gücü olmayanların sağlık prim ödemeleri ile yapılacak ek ödemeler için ihtiyaç duyulan ödeneğin ilgili idare bütçelerine ekleme yetkisi düzenlemesinin yapılması amaçlanmaktadır.

Geçici Madde 2- 4749 sayılı Kanunun geçici 35 inci maddesi kapsamında gerçek kişilerin Türk Lirası vadeli mevduat ve katılma hesaplarının kur artışlarına karşı korunması amacıyla Hazine ve Maliye Bakanlığınca destek sağlanmaktadır. Öte yandan benzer bir uygulama ise Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) nezdinde dövizden Türk Lirasına dönüşen vadeli mevduat ve katılma hesapları için yapılmaktadır.

Madde ile, TCMB'nin benzer uygulamaları göz önünde bulundurularak Hazine çatısı altında yürütülen uygulamanın da TCMB'ye devri öngörülmektedir. Ayrıca, uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirleme yetkisi de TCMB'ye verilmektedir.

Madde 14- Yürürlük maddesidir.

Madde 15- Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

11/7/2023

Esas No: 2/1264

Karar No: 2

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/1264 esas numaralı, “6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi için Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi” Komisyonumuzun 7/7/2023 tarihli 2’nci birleşiminde görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygıyla arz olunur.

1. GİRİŞ

Denizli Milletvekili Nilgün ÖK ve 20 Milletvekili tarafından 5/7/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 2/1264 esas numaralı “6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi için Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi” Başkanlıkça aynı tarihte esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna havale edilmiştir.

Komisyonumuzun 7/7/2023 tarihinde yaptığı 2’nci birleşiminde 2/1264 esas numaralı Kanun Teklifi, Teklifin ilk imza sahibi Denizli Milletvekili Nilgün ÖK ile Hazine ve Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Sayıştay Başkanlığı, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu, Türkiye İş Kurumu, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Sermaye Piyasası Kurulu, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), Türkiye Ödeme ve Elektronik Para Kuruluşları Birliği (TÖDEB), Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği, Finansal Kurumlar Birliği, Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odası (TÜRMOB), Memur Sendikaları Konfederasyonu (MEMUR-SEN), Türkiye Kamu Çalışanları Sendikaları Konfederasyonu (KAMU-SEN), Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK), Hak İşçi Sendikaları Konfederasyonu (HAK-İŞ), Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TÜRK-İŞ), Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK), Birleşik Kamu-İş Konfederasyonu, Bağımsız Kamu Çalışanları Konfederasyonu (BASK) ve Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK) temsilcilerinin katılımıyla görüşülmüştür.

2. 2/1264 ESAS NUMARALI KANUN TEKLİFİNDE ÖNGÖRÜLEN DÜZENLEMELER

2/1264 esas numaralı Teklifin gerekçesi ve metni incelendiğinde, Teklifte;

- 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen Kahramanmaraş merkezli depremler nedeniyle ortaya çıkan finansman ihtiyacının karşılanmasına katkı sağlanması amacıyla bir defaya mahsus olmak üzere ek motorlu taşıtlar vergisi ihdas edilmesi, kurumlar vergisi oranlarının artırılması ve bazı istisnaların kaldırılmasına,

- Vergi kanunlarında yer alan bazı maktu vergi tutarlarının ilgili mevzuatında artırılmasına imkân veren hükümlerin güncellenememesi ve bu vergilerin gayrisafi yurt içi hasıla içindeki paylarının azaldığı dikkate alınarak maktu tutarların güncellenmesine imkân verecek şekilde Cumhurbaşkanına yetki verilmesine,

- Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2022 ve 2023 Yıllarını Kapsayan 6. Dönem Toplu Sözleşme hükümleri gereğince kamu görevlilerinin aylık ve ücretlerinde 1/7/2023-31/12/2023 tarihleri arasındaki dönem için enflasyon farkı dahil yapılması öngörülen artışa ek olarak (15.965) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda ilave ödeme yapılmasına,

- 2016 yılından itibaren istihdamı desteklemek amacıyla işverenlere verilen asgari ücret desteği uygulamasının 2023 yılı Temmuz-Aralık döneminde de sürdürülmesine yönelik düzenleme yapılmasına,

- Deprem afetleri nedeniyle ortaya çıkan ilave finansman ihtiyacının karşılanması ve Hazine nakit rezervinin güçlü seviyede tutulabilmesi amacıyla 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu kapsamında belirlenen net borç kullanımı tutarının artırılmasına,

- 2023 yılında kamu personeli ve emeklilerin mali ve sosyal haklarının iyileştirilmesine yönelik yapılan düzenlemeler nedeniyle ortaya çıkan ilave ödenek ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerine bütçelerinin ilgili tertiplerine ödenek ekleme yetkisi verilmesine,

- Kur korumalı mevduata ilişkin sistemin bütünüyle Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına yürütülmesine imkân sağlanmasına,

- Covid-19 salgın hastalığının yayılmasını önlemek amacıyla verilen cezaların tahsilinden vazgeçilmesine yönelik olarak 7420 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun geçici 4 üncü maddesinde yer alan, bu cezalardan tahsil edilmiş olanların iade edilmeyeceğine ilişkin hükmün Anayasa Mahkemesince iptal edilmesi üzerine, iptal kararı gerekçesi de dikkate alınarak; 9/11/2022 tarihinden önce tahsil edilen idari para cezalarının iadesine,

yönelik düzenlemelerin yer aldığı görülmektedir.

3. KOMİSYONDA KANUN TEKLİFİ ÜZERİNDE YAPILAN GÖRÜŞMELER

Kanun Teklifi üzerinde yapılan görüşmelerde milletvekilleri tarafından;

- 2023 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nda 661 milyar TL'lik net borçlanma limitine yer verildiği, madde ile 2023 yılı Merkezi Yönetim Bütçesinde yer alan borçlanma limitinin 3 katı oranında artırılarak borçlanma limitinin 2,1 trilyon TL seviyesinin üzerine çıkarılmasının amaçlandığı, bu durumun Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütçe hakkına aykırılık teşkil edebileceği, bu bağlamda borçlanma limitinin artırılması yerine ek bütçe kanunu çıkarılarak gelir ve gider dengesinin yeniden tesis edilmesine ihtiyaç duyulduğu, düzenlemenin cari yıl ortasında yapılması nedeniyle piyasalarda yanlış bir algının da oluşabileceğinin dikkate alınması gerektiği,

- Deprem afetleri nedeniyle ortaya çıkan finansman ihtiyacının karşılanmasına katkı sağlanması amacıyla bir defaya mahsus olmak üzere uygulanması öngörülen ek motorlu taşıtlar vergisinin sadece depremler gerekçe gösterilerek uygulanamayacağı, öngörülen bu düzenleme ile yerel yönetimlerin bu vergilerden alması gereken payların da ortadan kaldırıldığı, ayrıca ek motorlu taşıtlar vergisinin kanunların geriye doğru yürümeceği kuralı bakımından hukuki güvenlik ilkesi ile uyumadığı,

- Küresel düzeyde olduğu gibi Türkiye'de de son yıllarda enflasyon artışları ile karşı karşıya kalındığı, ancak söz konusu enflasyon artışlarının Türkiye'de daha yüksek düzeylerde yaşandığı, buna bağlı olarak Türkiye'de ücretlilerin gelirlerinde yaşanan reel gerileme ve gelir dağılımındaki bozulmanın etkisiyle ücretlilerin milli gelirden aldığı payın son yıllarda ciddi oranda azaldığı, bu kapsamda asgari ücret ve memur maaş artışları gibi ücretlere yapılan artışların daha yüksek oranlarda yapılmasının da kamuoyu tarafından beklenildiği,

- Bir kanun teklifi ile farklı alanları ilgilendiren çok sayıda kanunda düzenleme yapan kanun tekliflerinin Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin en önemli sorunlarından birisi olduğu, birbiriyle ilgili olmayan düzenlemelerin bir araya getirilerek görüşülmesinin konuların layıkıyla tartışılmasını zora soktuğu, bu uygulamanın yalnızca istisnai durumlarda başvurulması gereken bir yöntem olması gerektiği, etkin bir yasama sistemi için konuların bütünlük çerçevesinde ele alınmasının önem arz ettiği,

- Türkiye'de dolaylı vergilerin toplam vergi gelirleri içerisindeki payının yüksek seyrettiği, söz konusu payın diğer ülkelerle karşılaştırıldığında görece yüksek seviyelerde bulunduğu görüldüğü, dolaylı vergilerin vergi gelirleri içindeki payında yaşanan bu artışın vergi adaleti üzerinde olumsuz etki yarattığı, bu nedenle enflasyonla mücadele ve depremin etkilerinin silinmesi için ihtiyaç duyulan kamu gelirlerinin artırılması noktasında özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi gibi dolaylı vergilerden ziyade daha çok gelir vergisi gibi dolaysız vergilerden kaynak sağlanması gerektiği,

- 2018 yılında başlayan kur artışının 2021 yılında yüksek seviyelere ulaştığı, söz konusu artışların önüne geçilebilmesi amacıyla kur korumalı mevduat uygulamasının hayata geçirildiği, uygulamanın ilk aşamada kur seviyelerinde düşüş sağlamış olsa da sonraki süreçte kur seviyelerinin daha da üst seviyelere geldiği, ağırlıklı olarak vergiler aracılığıyla tahsil edilmiş olan kamu gelirlerinin kur korumalı mevduat uygulaması aracılığıyla belirli bir gelir seviyesi bulunanlara verilmesinin gelir dağılımı adaleti üzerinde olumsuz bir etki oluşturduğu ve dolayısıyla kur seviyelerinin yükseldiği dönemde amacını yitirdiği, ayrıca Hazine ve Maliye Bakanlığı çatısı altında yürütülen uygulamanın Merkez Bankası'na devrinin enflasyonist sonuç doğuracağı, dolayısıyla kur korumalı mevduat uygulamasına ivedilikle son verilmesi gerektiği,

- Kamu görevlilerinin maaşlarının enflasyon karşısında yıllar itibarıyla reel olarak peyderpey azaldığı, bu durumun iş huzurunun sürdürülmesi üzerinde olumsuz etkiler yarattığı, kanun teklifi ile memurların reel ücretlerinin enflasyon karşısında korunması amacıyla 2023 yılının ilk yarısına ilişkin ilgili Toplu Sözleşme hükümlerinde yer alan oransal zam ve enflasyon farkına ek olarak 8.077 TL seyyanen zam verilmesinin öngörüldüğü, söz konusu seyyanen zam uygulamasının olumlu karşılanmakla beraber yeterli görülmediği, kamu işçisi ile memurlar arasındaki çalışma barışını ve memurların kendi aralarındaki iş huzurunu olumsuz etkileyebileceği, bununla birlikte 8.077 TL'lik tutarın emekli maaşına etkisinin olmaması nedeniyle zamdan yararlanacak kesimin emeklilik aylıkları için de beklenen artışın sağlanamayacağı, bu doğrultuda memur maaş artışında seyyanen zamma ilaveten ek oransal zam uygulamasının kamudaki unvanlar arasındaki dengenin korunabilmesi açısından faydalı olabileceğinin değerlendirildiği,

- Türkiye'de yaşanan enflasyonist seyre bağlı olarak emekli kesimin gelirlerinde asgari ücret ile kıyaslandığında kayda değer düşüşlerin yaşandığı, söz konusu kesimin gelirlerinin yoksulluk sınırı olarak açıklanan seviyenin çok altında kaldığı, son dönemde yapılan maaş artışları ile memurların ve işçilerin maaşlarında yaşanan enflasyon karşısındaki kayıpların giderilmesine yönelik düzenlemelere rağmen emeklilerin refahının artırılmasına yönelik herhangi bir düzenlemenin halihazırda yapılmadığı, bu kapsamda en düşük emekli maaşı başta olmak üzere ivedilikle emekli aylıklarına da en az memur maaşlarında yapılan artış kadar bir artışın yapılmasının beklenildiği,

şeklindeki görüş, eleştiri ve önerilerin ardından Teklifin ilk imza sahibi Denizli Milletvekili Nilgün ÖK ve ilgili kamu idareleri temsilcileri tarafından yapılan açıklamalarda;

- Küresel düzeyde 2019 yılından bu yana Covid-19 salgını, iklim krizi, Rusya-Ukrayna savaşı gibi küresel ekonomiyi olumsuz etkileyecek çok sayıda olayla karşı karşıya kalındığı, söz konusu küresel gelişmelerden diğer ülkeler gibi Türkiye'nin de olumsuz etkilendiği, ancak Türkiye'nin bu küresel olaylara ilaveten 2023 yılı Şubat ayında Kahramanmaraş merkezli olarak "yüzyılın felaketi" olarak nitelendirilen çok büyük bir depremle karşı karşıya kaldığı, küresel gelişmeler ile birlikte deprem felaketinin merkezi yönetim bütçesine önemli bir yük getirdiği, bu kapsamda depremlerin ve küresel gelişmelerin vatandaşlar üzerinde meydana getirdiği olumsuz etkilerin giderilmesi için yapılacak kamu harcamalarının finansmanında kullanılmak üzere ek motorlu taşıtlar vergisi uygulaması gibi merkezi yönetim bütçesi gelir kalemlerinde artış meydana getirecek bazı düzenlemelerin hayata geçirilmesinin öngörüldüğü,

- 2021 yılının son çeyreğinde Türkiye'de kur seviyelerinde öngörülmeyen yüksek seviyeli artışlarla karşı karşıya kalındığı, söz konusu kur artışının önüne geçilebilmesi amacıyla kur korumalı mevduat uygulaması gibi çeşitli düzeyde ekonomik önlem paketlerinin hayata geçirildiği, bu sayede kurlarda yaşanan artışların belirli ölçüde dizginlenebildiği, kur artışlarına karşı kur korumalı mevduat uygulamasına bir süreliğine daha devam edilmesinin yararlı olacağı düşünülüyor, ancak uygulamanın Merkez Bankasının benzer uygulamaları ile koordineli bir şekilde yürütülebilmesini temin etmek amacıyla kur korumalı mevduat uygulamasına ilişkin sürecin yönetiminin Merkez Bankasına devredilmesinin amaçlandığı,

- Borçlanma limiti konusunda öngörülen yetkinin sadece bu yıla ilişkin olmayıp önümüzdeki yılın ilk aylarındaki ihtiyaçları da kapsayan bir yetki olduğu, nakit stokunu yeterli düzeyde tutmak üzere bu yetki düzenlemesinin öngörüldüğü, ancak bu yetkiyle bütçe harcaması arasında doğrudan bir ilişki kurmanın da doğru olmadığı, çünkü nakit dengesi ile bütçe dengesinin farklı hususları ifade ettiği, nakit stokunun halihazırdaki borç ödemelerine göre planlanması gerektiği, bu anlamda yapılan düzenleme ile bu ihtiyacı karşılanmasının amaçlanmakta olduğu,

- Günümüze kadar kamu çalışanlarının ve emeklilerin refahını artırmaya yönelik bir çok düzenlemenin yapıldığı, bu kapsamda 2023 yılı Ocak ayında kamu çalışanlarının ve emeklilerin aylık ve ücretlerinde ilave refah payı verilerek yüzde 30 oranında artışın sağlandığı, emeklilerin bayram ikramiyelerinin 1.100 TL'den 2.000 TL'ye yükseltildiği, ayrıca en düşük emekli maaşının da 5.500 TL'den 7.500 TL'ye çıkarıldığı, vatandaşların uzun yıllardır talep etmekte olduğu EYT düzenlemesinin hayata geçirildiği ve bu kapsamda 2 milyondan fazla kişinin emekli olabilmesine imkân tanındığı,

- 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen depremlerin 11 ilimizde çok büyük yıkımlara yol açtığı, şiddeti ve kapsadığı alan bakımından yakın tarihte benzeri olmayan bu felakette 50 binden fazla insanımızın hayatını kaybettiği, yarım milyondan fazla bina, işyeri, altyapı ve üstyapının hasar gördüğü, depremlerin yarattığı hasarın telafi edilebilmesi için tüm imkanların seferber edildiği, bugün itibarıyla 180 bin konut ve köy evininin inşasına başlanmış olduğu, yapımı tamamlanan konutların 2023 yılı Ekim ayından itibaren teslim edilmeye başlanacağı, ilk bir yıl içinde 319 bin toplamda da 650 bin konutun inşasının planlandığı, hasar gören binaların ve iş yerlerinin yapımı, altyapı ve üst yapıların yeniden inşa edilmesi, kaybolan ihracat ve üretim kapasitesiyle istihdam ve vergi kaybının getireceği ekonomik maliyetlerin büyüklüğü düşünüldüğünde ilave finansman ihtiyacının ortaya çıktığı ve bu ilave finansman ihtiyacının karşılanabilmesi amacıyla da bazı ekonomik tedbirlerin alınmasının zorunlu hâle geldiği,

- Kamu görevlilerinin geneline ve hizmet kollarına yönelik mali ve sosyal haklara ilişkin 2022 ve 2023 yıllarını kapsayan 6'ncı Dönem Toplu Sözleşme'de kamu görevlilerinin aylık ve ücretlerinde 2023 yılının ikinci altı aylık dönemi için yüzde 6 oranında, ayrıca ilk altı aylık TÜFE oranının yüzde 8'i aşması hâlinde de enflasyon farkı kadar artış yapılmasının kararlaştırıldığı, yapılacak düzenlemeyle kamu görevlilerinin aylık ücretlerinde seyyanen 8.077 TL daha artış olmasına imkân sağlandığı, böylece en düşük memur maaşının 11.848 TL'den 22.017 TL'ye çıkarılacağı, Temmuz ayı maaşı göz önüne alındığında toplamda yüzde 86'lık bir artışın gerçekleştirileceği, yapılan ilave ödemeye bir yıllık kümülatif olarak bakıldığında ise memur maaşlarında yüzde 142'lik bir artışın söz konusu olacağı,

- Diğer ülkelere benzer şekilde ülkemizde de uluslararası fiyat hareketlerine bağlı girdi maliyetlerindeki artışın fiyatların yüksek seyretmesinde belirleyici olduğu, yüksek enflasyonun ekonomiler için ciddi bir sorun olduğu ve ekonomik dengelere zarar verdiği, enflasyonun toplumun tamamını ilgilendirdiği ve gelir dağılımını bozucu etkiye de sahip olduğu, hayat pahalılığı, geçim zorlukları ve ekonomik sıkıntıların herkesi olumsuz etkilediği, 2022 yılı Ekim ayı itibarıyla yüzde 85,51'e yükselen yıllık enflasyon oranının geçen ay itibarıyla yüzde 38,21 düzeyinde gerçekleştiği, fiyat artışlarının kontrolünün mutlaka sağlanması gerektiği, bu hususta gerekli denetimlerin sıkı ve etkin biçimde sürdürülmesinin önem arz ettiği, alınan etkili önlemlerle fiyat istikrarının mutlaka sağlanacağı, finansal istikrarı sağlamaya yönelik tedbirlerin alınmasına ve gelirlerde artış sağlayacak, mali yükleri azaltacak ve satın alma gücünü artıracak yeni kararların alınmaya devam edilmesinin öngörüldüğü,

- Türkiye ekonomisinin 2021 yılında yüzde 11,4, 2022 yılında ise yüzde 5,6 büyüme kaydettiği, yaşanan depreme rağmen 2023 yılı birinci çeyreğinde gayrisafi yurtiçi hasılanın yüzde 4 artış gösterdiği, ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan Türkiye İmalat PMI Haziran ayında üst üste üçüncü ay 51,5

düzeyinde gerçekleşerek imalat sektöründe ılımlı iyileşmenin sürdüğüne işaret ettiği, ayrıca Türkiye'nin OECD ülkeleri arasında en fazla istihdam sağlayan ülkelerin başında geldiği ve istihdamın 2021 yılında 1 milyon 981 bin kişi, 2022 yılında 1 milyon 618 bin kişi artış gösterdiği, istihdam oranının 0,8 puan artarak yüzde 48,4 olduğu, işsizlik oranının ise yüzde 10,2 seviyesinde gerçekleştiği, bunların 11 ili etkileyen büyük depremlere rağmen alınan sonuçlar olduğu,

ifade edilmiştir.

4. KOMİSYONUN MADDELER HAKKINDA KARARI

Teklifin geneli üzerindeki görüşmelerin ardından Teklifin maddelerinin görüşülmesine geçilmesi kararlaştırılmıştır.

Teklif metni aşağıdaki değişiklikler yapılmak suretiyle Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Madde 1

Teklifin 1 inci maddesi; aynen kabul edilmiştir.

Yeni Madde

5510 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında yer alan sigortalı ve hak sahiplerine ödenen gelir ve aylıkların 2023 yılı Temmuz ödeme döneminden itibaren %25 oranında artırılarak ödenmesini öngören düzenleme Teklif metnine yeni çerçeve 2 nci madde olarak eklenmiştir.

Yeni Madde

6/2/2023 tarihinde Kahramanmaraş ilinde meydana gelen depremler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde geçici ve kalıcı barınma ihtiyacının giderilmesine yönelik sürecin ivedi bir şekilde yürütülebilmesi amacıyla;

- Hak sahipliği ve borçlandırmaya ilişkin iş ve işlemlerin hızlı bir şekilde yürütülebilmesine yönelik olarak 7269 sayılı Kanunun aradığı mahallinde ilan, yazılı başvuru ve onayların e-Devlet Kapısı üzerinden de yapılabilmesine olanak sağlanmasını,
- 6/2/2023 tarihinde meydana gelen depremlerde binaları zarar görenler için 7269 sayılı Kanunda yer alan bazı kısıtlayıcı hükümlerden muafiyet sağlanmasını,
- Uluslararası kuruluşlardan sağlanacak dış kredi ve hibelerle finanse edilecek projelerin uygulanmasına ilişkin iş ve işlemlerin her türlü vergi, resim, katılma payı, ücret ve harçtan müstesna tutulmasını,
- Ulusal ve uluslararası projeler kapsamında Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığınca ithal edilen veya ettirilen malzemelerin gümrük vergisi ve bu vergi ile birlikte alınan her türlü vergi, resim, harç, fon ve diğer mali mükellefiyetlerden müstesna tutulmasını, öngören düzenleme Teklif metnine yeni çerçeve 3 üncü madde olarak eklenmiştir.

Yeni Madde

Yabancı devlet harp okullarında okutulan askeri öğrencilerin eğitim sürelerinin gönderilecek okulun durumuna göre yıl ve dönem bazında belirlenebilmesini, kısıtlı sürelerle yabancı devlet harp okullarına öğrenci gönderilebilmesini, yabancı devlet harp okullarında okutulan bir öğrenciyi ayrılacak bütçe ile daha fazla öğrencinin kısmi süreli olarak yabancı devlet harp okullarına gönderilebilmesini, ayrıca eğitim süreleri bakımından denk olmayan ve öğrenci gönderilemeyen bazı ülkelerin harp okullarına da askeri öğrenci gönderilebilmesini, buna karşılık kısmi süreli okutulacak öğrencilerin Türk Silahlı Kuvvetlerinden ayrılmaları halinde Devletçe yapılan masraflarının tespit ve tahsiline ilişkin düzenleme yapılmasını ve kısmi süreli okutulacak öğrencilerin nasıplarının ve sınıflandırılmalarının yabancı devlet harp okullarından mezun olacak askeri öğrenciler ile aynı usullere tabi olmasını öngören düzenleme Teklif metnine yeni çerçeve 4 üncü madde olarak eklenmiştir.

Yeni Madde

2863 sayılı Kültür Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamında yer alan ve deprem, sel, heyelan, çığ, yangın ve benzeri doğal afetler sebebiyle tahrip olan taşınır veya taşınmaz kültür varlıklarının ihyası veya yeniden inşası amacıyla veya 2252 sayılı Kanunda sayılan kullanım alanlarına münhasır olmak üzere Kanunda belirtilen iş ve hizmetler ile kültür ve turizm yatırımlarıyla doğrudan bağlantılı olmak kaydıyla, yatırım projeleri ve bunların zorunlu altyapı hizmetlerinin yerine getirilmesi amacıyla Kültür ve Turizm Bakanlığı döner sermayesinden Bakanlık birimlerine kaynak aktarılabilmesini öngören düzenleme Teklif metnine yeni ereve 5 inci madde olarak eklenmiştir.

Madde 2, 3 ve 4

Teklifin ereve 2, 3 ve 4 üncü maddeleri; 6, 7 ve 8 inci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Yeni Madde

6/2/2023 tarihinde meydana gelen depremler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde ortaya çıkan konut ihtiyacının giderilmesine yönelik olarak afetzedelere bağışlanacak konutların kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları tarafından inşa edilmesi sürecinde söz konusu kamu kuruluşlarına yapılacak teslim ve hizmetlerin 31/12/2024 tarihine kadar katma değer vergisinden istisna tutulmasını amaçlayan düzenleme Teklif metnine yeni ereve 9 uncu madde olarak eklenmiştir.

Yeni Madde

6/2/2023 tarihinde meydana gelen depremler sonrasında olağanüstü hal ilan edilen deprem bölgelerinde organize sanayi bölgesi, sanayi siteleri ve endüstri bölgelerine yönelik hizmetlerin aksatılmadan devam ettirilmesi amacıyla; her ölçekte sanayicinin sanayi faaliyetlerini yürütmesi için ihtiyaç duyduğu her tür altyapı, üstyapı tesislerinin onarımı, güçlendirilmesi, yeniden yapılması, yeni sanayi tesisleri veya taşınacak sanayi tesisleri için sanayi alanları ile sanayi parsellerinin üretilmesi, bu alanların altyapısının ve/veya  styapısının Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca yapılması/yapıtırılması, ayrıca yürürlükten kalkan 136 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Sanayi İşyerlerine İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi kapsamında belirlenen sanayi alanları da düzenleme kapsamına dahil edilerek afet bölgesi ilan edilen yerlerde ilan tarihinden itibaren 1 yıl süreyle yeni sanayi alanlarının belirlenebilmesi, bununla birlikte Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca afet bölgelerindeki sanayi sitelerinin altyapıları ile üstyapılarının maliyetinin tamamına ilişkin tutar kadar kredi ile desteklenebilmesine yönelik düzenleme Teklif metnine yeni ereve 10 uncu madde olarak eklenmiştir.

Madde 5 ve 6

Teklifin ereve 5 ve 6 ncı maddeleri; 11 ve 12 nci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Yeni Madde

Anayasa Mahkemesinin 21/06/2022 tarihli ve E.2022/43-K.2022/81 sayılı Kararı ile 5258 sayılı Aile Hekimliği Kanunu'nun 8 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "sözleşmenin feshini gerektiren nedenler," ibaresinin iptaline karşılık olarak sözleşmeli aile hekimleri, sözleşmeli diş hekimleri ve aile sağlığı çalışanlarına uygulanacak disiplin cezaları ile sözleşme feshine ilişkin hükümleri belirleyen düzenleme Teklif metnine yeni ereve 13 üncü madde olarak eklenmiştir.

Yeni Madde

Aile hekimliği hizmetlerine bütüncül yaklaşımın bu hizmete ağız ve diş sağlığı ile yaşlı sağlığı hizmetlerinin entegre olarak sunulmasını gerektirmesi sebebiyle söz konusu hizmetlerin Sağlık Bakanlığınca belirlenen nüfus, yaş ve bölge kriterlerine göre planlanmasına ve hizmetlerin özelliklerine göre ihtiyaç duyulan sağlık meslek mensuplarının Bakanlıkça belirlenecek sözleşme hükümleri ile alıştırılmasına yönelik düzenleme Teklif metnine yeni ereve 14 üncü madde olarak eklenmiştir.

Yeni Madde

Covid-19 salgın hastalığı nedeniyle izinde bulunan hükümlülere yönelik olarak 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanuna geçici bir madde ekleyen düzenleme Teklif metnine yeni çerçeve 15 inci madde olarak eklenmiştir.

Yeni Madde

5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılan emekli memurlar ile hak sahiplerine ödenen aylıklarda yapılması öngörülen %25 oranındaki artışa paralel olarak 5510 sayılı Kanunun 43 üncü maddesinde değişiklik yapılmasını öngören düzenleme Teklif metnine yeni çerçeve 16 ncı madde olarak eklenmiştir.

Madde 7

Teklifin çerçeve 7 nci maddesi; 17 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Yeni Madde

5510 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamında yer alan sigortalı ve hak sahiplerine ödenen gelir ve aylıkların 2023 yılı Temmuz ödeme döneminden itibaren %25 oranında artırılarak ödenmesini öngören düzenleme Teklif metnine yeni çerçeve 18 inci madde olarak eklenmiştir.

Madde 8, 9, 10 ve 11

Teklifin çerçeve 8, 9, 10 ve 11 inci maddeleri; 19, 20, 21 ve 22 nci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Yeni Madde

Konut kira artışlarında uygulanmakta olan %25'lik üst sınırın 1/7/2024 tarihine kadar uzatılmasını öngören düzenleme Teklif metnine yeni çerçeve 23 üncü madde olarak eklenmiştir.

Madde 12

Teklifin çerçeve 12 nci maddesi; 24 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Yeni Madde

Afetten etkilenen bazı illerde fay hattına mesafe, zemin elverişliliği, yerleşim merkezine yakınlık gibi kriterlere sahip konut yapımına elverişli yeterli alanın bulunmamasından kaynaklı mera ve orman nitelikli taşınmazların da kullanılmasının elzem hale gelmesi sebebiyle belirli kriterlere uygun olmak kaydıyla asgari seviyede mera ve orman nitelikli taşınmazın da geçici veya kesin iskân alanı olarak ilan edilebilmesine, ayrıca geçici veya kesin iskân sahaları içinde kalan taşınmazlar üzerindeki binaların asgarî levazım bedeli ile ağaçların ve sair muhdesatların bedeli muhdesat sahiplerine ödenmek suretiyle vasıf değişikliği yapılabilmesini temin eden düzenleme Teklif metnine yeni çerçeve 25 inci madde olarak eklenmiştir.

Yeni Madde

7452 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen ek madde ile; 6/2/2023 tarihinde meydana gelen depremlerden etkilenen yerlerde hasarlı olarak tespit edilen yapıların yerinde yeniden yapımına yönelik iş ve işlemleri belirleyen düzenleme, Teklif metnine yeni çerçeve 26 ncı madde olarak eklenmiştir.

Madde 13

Teklifin çerçeve 13 üncü maddesi; 27 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Geçici Madde 1 ve 2

Teklifin geçici 1 inci ve geçici 2 nci maddeleri; aynen kabul edilmiştir.

Madde 14

Teklifin yürürlüğe ilişkin 14 üncü maddesi; 5510 sayılı Kanuna eklenen geçici 97 nci madde, aynı Kanunun 43 üncü maddesinde yapılan değişiklik hükmü ve 5434 sayılı Kanuna eklenen ek 86 ncı madde hükümlerinin 2023 yılı Temmuz ayı ödeme döneminden itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girmesini teminen yeni fıkra eklenmesi ve Teklife eklenen yeni maddelere bağlı olarak madde numaralarının kanun yazım tekniğine uygun olarak teselsül ettirilmesi sebebiyle yürürlük maddesinin yeniden düzenlenmesini teminen redaksiyona tabi tutulmak suretiyle Teklifin 28 inci maddesi olarak kabul edilmiştir.

Madde 15

Teklifin yürütmeye ilişkin 15 inci maddesi; 29 uncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerinin kabul edilmesinin ardından Teklifin tümü oylanmış ve kabul edilmiştir.

Ayrıca; Komisyondan alınan yetki çerçevesinde Teklif metni; kanun dili ve tekniği, anlatıma açıklık kazandırılması ile kanunların hazırlanmasında uygulanan usul ve esaslar doğrultusunda gözden geçirilmiş, bu çerçevede metinde redaksiyon mahiyetinde değişiklikler yapılmıştır.

5. GENEL KURULDA TEMSİL

İçtüzüğün 45 inci maddesi uyarınca Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere;

- Adıyaman Milletvekili Resul KURT,
- Ankara Milletvekili Orhan YEGİN,
- Bursa Milletvekili Ahmet KILIÇ,
- İzmir Milletvekili Yaşar KIRKPINAR,
- Kırşehir Milletvekili Necmettin ERKAN,
- Kocaeli Milletvekili Sami ÇAKIR,
- Konya Milletvekili Orhan ERDEM,
- Samsun Milletvekili Ersa AKSU,
- Uşak Milletvekili İsmail GÜNEŞ

özel sözcüler olarak seçilmiştir.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Mehmet Muş</i>	<i>İsmail Faruk Aksu</i>	<i>Orhan Erdem</i>
Samsun	İstanbul	Konya
		(Bu raporun özel sözcüsüdür)
Kâtip	Üye	Üye
<i>Nilgün Ök</i>	<i>Resul Kurt</i>	<i>Hüseyin Altınsoy</i>
Denizli	Adıyaman	Aksaray

(Bu raporun özel sözcüsüdür)

Üye <i>Orhan Yegin</i> Ankara (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Cavit Arı</i> Antalya (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Mustafa Erdem</i> Antalya (Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye <i>Mehmet Rüştü Tiryaki</i> Batman (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Ahmet Kılıç</i> Bursa (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Ejder Açikkapı</i> Elâzığ
Üye <i>Mehmet Mustafa Gürban</i> Gaziantep (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Yaşar Kırkpınar</i> İzmir (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Rahmi Aşkın Türelî</i> İzmir (Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye <i>Ümit Özlale</i> İzmir (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Cevdet Akay</i> Karabük (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Mustafa Baki Ersoy</i> Kayseri
Üye <i>Necmettin Erkan</i> Kırşehir (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Sami Çakır</i> Kocaeli (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Mustafa Kalaycı</i> Konya
Üye <i>Veli Ağbaba</i> Malatya (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu</i> Manisa (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Sezai Temelli</i> Muş (Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye <i>Seydi Gülsoy</i> Osmaniye	Üye <i>Tahsin Ocaklı</i> Rize (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Ertuğrul Kocacık</i> Sakarya
	Üye <i>Ersan Aksu</i> Samsun (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>İsmail Güneş</i> Uşak (Bu raporun özel sözcüsüdür)

MUHALEFET ŞERHİ

“2/1264 esas numaralı 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telafisi için Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası İle Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi” ne karşı olmamızın nedenleri aşağıda belirtilmiştir.

GENEL DEĞERLENDİRME

Ekonomik krizin buhrana dönüşerek derinleştiği, ciddi bir yoksullaşma sürecinin yaşandığı, sorunları çözme umudunun tamamen fiyat kontrollerine bırakıldığı, TÜİK verilerinin eğilip büküldüğü, enflasyonun bizzat iktidar tarafından izlenen politikalarla köpürtüldüğü, devlet kapasitesinde ciddi bir erozyonun olduğu, sansür ve baskıcı yöntemlerden medet umulan bir dönemde, memur maaşlarında seyyanen yapılan bir artışı öngördüğü için TBMM Plan ve Bütçe Komisyonunda aceleyle görüşülen “2/1264 esas numaralı 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telafisi için Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası İle Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi” genel kabul görmüş yasama ilkelerine ve kanun yapma teamüllerine aykırı bir biçimde birbiri ile ilişkisiz 16 ayrı kanun ve 1 Kanun Hükmünde Kararnamenin birçok maddesinde değişiklik veya ekleme yapan (yürütme ve yürürlük dahil) 29¹ madde ve 2 geçici maddeden oluşan toplam 31 maddelik bir torba kanun teklifidir.

Komisyonuna sunulduğunda 15 madde ve 2 Geçici maddeden oluşan teklife görüşmeler sırasında Ak Partili üyeler tarafından verilen önergelerle ile birbiriyle ilişkisi olmayan ayrıca diğer ihtisas komisyonlarında görüşülmesi gereken 14 madde düzenlenmesi eklenerek bir nevi torba yasaya ek torba yasa teklifi getirilerek toplam madde sayısı geçici maddelerle birlikte 31’e çıkarılmıştır.

8/2/2023 tarihli ve 6785 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı’yla ilan edilen olağanüstü hal kapsamında yer alan illere ilişkin yerleşme ve yapılaşma hususunda bazı tedbirlerin alınmasına ilişkin kanun teklifi, 05/04/2023 tarihinde 7452 kanun sayısı ile kabul edilmiş ve yasalaşmıştır.

Ancak ilgili kanun teklifi TBMM İmar, Bayındırlık, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu’nun ana gündem konusu olması gerekirken, meclis başkanlığı tarafından

¹ Komisyonuna sunulduğunda 15 madde ve 2 Geçici maddeden oluşan teklife, görüşmeler sırasında verilen önergeler ile 14 madde düzenlenmesi eklenmiş, madde sayısı 31’e çıkmıştır.

komisyona havale edilen dosya, komisyonun iktidar partisi üyeleri tarafından toplanması engellenmiştir. Kanun teklifi doğrudan komisyonda görüşülmeden meclis gündemine indirilmiştir.

Üzerinde görüş alışverişi yapılmayan, muhalif eleştirileri dikkate alma gereği duymayan yönetim uygulaması, 4 ay sonra uygulamada sorunlarla baş başa kalmıştır. Plan ve Bütçe Komisyonu'na son dakikada gece yarısı önerge ile ilave edilen 3, 10 ve 26 nolu maddeler bu sorunun varlığını teyit etmektedir.

Bir bölümü 6/2/2023 tarihinde vuku bulan depremler dolayısıyla genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde yapılacak faaliyet ve işlemleri ilgilendiren 14 adet yeni maddenin kanun teklifinin komisyonda görüşülmesi sırasında son anda önerge verme yöntemiyle kanun teklifine eklenmesi ile bunlar üzerinde görüşme süresi kısıtlanmış, bu suretle maddeler üzerindeki değerlendirme, yorum ve katkı hakkımız da engellenmiş bulunmaktadır.

Yasama çalışmalarının mutfağı niteliğindeki komisyonlar, bir tür yasak savma süreci olarak görülmekte; Genel Kurul'da ise, müzakere süreci işletilememekte; genellikle AKP-MHP (Cumhur ittifakı) üyesi vekillerin oyu yasama çalışmaları sırasında belirleyici olmaktadır.

Kanun teklifinin genel olarak değerlendirilmesi

31 maddeden oluşan bu kanun teklifinde; ek motorlu taşıtlar vergisi alınması, memur, SSK, BAĞKUR emekliliklerinin emekli aylıklarındaki 2023 yılının ikinci altı aylık dönemi için öngörülen artış oranının artırılması, Memur, sözleşmeli personel maaşlarına seyyanen 8 bin 77 liralık ek ödeme getirilmesi,06.02.2023 tarihinde meydana gelen depremler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde konut ve sanayi tesislerinin yapılaşma, onarım vb gibi işlemlerle ilgili bazı düzenlemelerin yapılması, zeytinlikler, orman sayılan yerler dahil bazı alanların yapılaşmaya açılması, bu bölgelerde Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı ile imzalanan protokol kapsamında afetzedelere başlanacak konutların inşası dolayısıyla kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına yapılan teslim ve hizmetlerin, 31/12/2024 tarihine kadar katma değer vergisinden istisna edilmesi, Yabancı devlet harp okullarında okutulan askeri öğrencilerin eğitim ve öğrenimi, Kültür Bakanlığındaki döner sermaye bütçesinden Kültür ve Turizm Bakanının onayıyla genel bütçeye kaynak aktarımının sağlanması, Cumhurbaşkanına geri kazanım katılım

payına ilişkin tutarları iki katına kadar artırma yetkisi verilmesi, Katma Değer Vergisi ve Kurumlar Vergisindeki bazı istisnaların kaldırılması, Kurumlar Vergisi oranının artırılması, Hazinesinin 2023 yılında yapabileceği net borçlanmaya ilişkin limitin, Hazine ve Maliye Bakanı ile Cumhurbaşkanının yüzde 5'er olan artırma yetkisi de dâhil üç katına çıkarılması, Cumhurbaşkanına 2.181 Trilyon liraya kadar borçlanma yetkisi verilmesi, Cumhurbaşkanına 2023 yılı Bütçesinde bazı idarelerin bütçelerine ödenek ekleme yetkisi verilmesi, Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (I) ve (III) sayılı listelerde yer alan malların maktu vergilerinin artırılmasına ilişkin Cumhurbaşkanına tanınan yetkinin genişletilmesi, Kur Korumalı mevduatla ilgili tüm ödemelerin Merkez Bankasına devredilmesi, Aile Hekimliği ile ilgili bazı düzenlemeler, Aile hekimliği hizmetlerinin ağız ve diş sağlığı hizmetleri ile yaş sağlığı hizmetlerinin entegre olarak yürütülmesi, Covid 19 salgın hastalığı nedeniyle izinde bulunan hükümlülerin izin süresinin bitiminde uygulanacak usul ve esasların belirlenmesi, Özel sektör işyerlerine aylık 500 TL tutarında asgari ücret desteği verilmesi, Konut kiralalarında % 25 lik artış sınırının 01.07.2024 tarihine kadar uzatılması, COVID-19 salgını nedeniyle kesilen idari para cezalarının Anayasa Mahkemesi kararı gereğince iade edilmesi,

gibi birbiriyle ilgisiz çok sayıda konudan oluşan ve torba yasa mantığıyla hazırlanan düzenlemeler bulunmaktadır.

Teklif metninin genel gerekçesinde;

“Ülkemizde 6/2/2023 tarihinde yaşanan ve gerek şiddeti ile etkilediği alan gerekse yarattığı hasar nedeniyle “yüzyılın depremi” olarak nitelendirilen deprem afetleri neticesinde 8/2/2023 tarihi itibarıyla 3 ay süreyle olağanüstü hal ilan edilmiş ve olağanüstü hal dönemi boyunca afetlerin ekonomik ve sosyal yaşam üzerindeki etkilerinin azaltılması amacıyla Anayasanın ve ilgili kanunların verdiği yetkiler çerçevesinde gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

Bu çerçevede Kanun Teklifiyle, deprem afetleri nedeniyle ortaya çıkan finansman ihtiyacının karşılanmasına katkı sağlanmasını teminen bir defaya mahsus olmak üzere ek motorlu taşıtlar vergisi ihdas edilmesi, kurumlar vergisi oranlarının artırılması ve bazı istisnaların kaldırılması amaçlanmaktadır. Ayrıca vergi kanunlarında yer alan bazı maktu vergi tutarlarının ilgili mevzuatında artırılmasına imkân veren hükümlerin güncellenmemesi nedeniyle bu vergilerin gayrisafi yurt içi hasıla içindeki paylarının azaldığı dikkate alınarak maktu tutarların güncellenmesine imkân verecek şekilde yetki düzenlemeleri öngörülmektedir.”

denilmesine karşın 06.02.2023 tarihinde meydana gelen depremle ilgili olarak kamu kaynaklarından yapılan harcamalarla ilgili herhangi bir bilgi verilmesinden özellikle imtina edilmiştir. Etki analizi raporunda da depremin maliyeti ve deprem harcamaları konusunda herhangi bir rakam verilmekten kaçınılmıştır.

Hükümet deprem konusunda kamu kaynaklarından ve bilahare açılan yardım kampanyaları sonucu toplanan paralardan yapılan harcamaları şeffaf bir şekilde kamuoyuna duyurmaktan kaçınmaktadır. Bu durumun nedeni tarafımızca anlayışamamıştır.

Kanun teklifinin depremlerin yol açtığı ekonomik kayıpların telafisi için getirildiği belirtilmekte ise de kanun teklifindeki madde içerikleri bu kayıplar sadece vatandaşa ve şirketlere yüklendiğini göstermektedir.

Kamuda tasarrufa dair herhangi bir düzenleme bu yasa teklifinde yer almamaktadır.

Teklif kamuoyuna sadece memur ve emekli maaşlarında artışları düzenliyor gibi yansıtılmakta, yine bir algı operasyonu yapılmaktadır.

Depremden zarar gören vatandaşlarımızın zararlarının telafi edilmesi gereklidir.

“Milli Dayanışma Paketi” diye sunulan bu teklifin aslında gizli bir zam paketi niteliğinde olduğu, böylesi önemli vergi düzenlemeleri içeren bir teklifin memur zammı yapacağız denilerek kamuoyunu yanıltıcı bir şekilde oldu bittiye getirilerek geçirilmeye çalışılması bir algı çalışması örneğidir.

6 Şubat 2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telafisi İçin getirilen teklif, AKP Hükümetinin Hazine dengelerini iyi yönetemediğinin resmi bir itirafıdır.

Asgari ücrete, memur ve emekli maaşlarına yapılan zamlar daha cebe girmeden eriyip giderken, tüm vergi yükü bu grupların sırtına yüklenmektedir.

6 Şubat depremleri sonrası TV programlarında yapılan kampanyalarda taahhüt edilen ancak toplanamayan destek tutarı, motorlu taşıtlar vergisinde ifade edilen 38,5 milyar TL'ye yakın bir miktardır. Dolayısıyla; öncelikli olarak yapılması gereken, televizyon ekranlarında taahhüt edilen destek tutarlarının ilgililerinden tahsil edilmesidir. Eğer, taahhütlerini yerine getirmiyorlarsa, bu kişi ve kuruluşlar aynı zamanda kamuoyuna ifşa edilmelidir.

Olağanüstü Hal Kanununun Cumhurbaşkanına verdiği yetkiye istinaden 2023 yılı Bütçe rakamının % 5 tutarında yapıldığı tahmin olunan 223 Milyar TL.lik bütçe gider artışının ve deprem için yapılan bağışlarla toplanan yaklaşık 78.5 Milyar TL'nin nereye harcandığının kamuoyuna şeffaf bir biçimde duyurulması gerekmektedir.

Depremde yaşanan hasarın sorumlularını bulmak çok kolaydır. Bilimsel verilerle sorumluların tespit edilmemesi ve bütçe açığını meydana getiren bu yıkımdan dolayı onlara pay biçilmemesi büyük bir hatadır. Yani bugün yürürlükte olan yasalarla depremde hasar gören konutların neden hasar aldığını anlamak çok rahat bir şekilde mümkündür ve orada ihmali olanlar da sorumluluklarını hem hukuki olarak hem de maddi olarak yerine getirmediği vatandaşın bu yükü istememiz doğru değildir.

Sosyal devletin görevi, yoksullara, esnafa, küçük çiftçiye, memurlara, işçilere ve emeklilere yönelik politikaları yine onların sesine kulak vererek yaşama geçirmektir.

TÜİK tarafından % 38,21 olarak ilan edilmesine karşın değişik kurumlarca açıklanan Temmuz 2023 ayı enflasyon oranı 108.58 olarak açıklanmıştır.

Döviz Kuru son bir ayda % 20'ye yakın yükseliş gösterirken ve bu durumun önümüzdeki aylarda mal ve hizmet fiyatlarına gecikmeli yansımaları beklenirken söz konusu teklife yer alan memur ve emekli maaşları ile ilgili artışlar anlamsız hale gelecektir. Memur ve tüm emekli maaşlarına yapılan artışlar yaşanan yıkıcı enflasyon ortamında tarafımızca yetersiz bulunmaktadır.

Yoksulluk sınırının 33.788 TL'ye, Açlık sınırının 12.732 TL'ye, ulaştığı, net asgari ücretin 11.402 TL, en düşük emekli maaşının 7.500 TL olduğu bir ülkede vatandaşın ilave vergi almak hakkaniyetli değildir. Emeğin yani iş gücü ödemelerinin millî gelir içindeki payı 2016 yılında olan yüzde 36,3 lük payı , 2022 yılında yüzde 26,5'e düşmüştür, yani 10 puan azalmıştır.

Çalışanların ve emeklilerin tasarruf ya da fedakârlık yapabilecek durumu yoktur.

Tasarrufa kamudaki israfın önlenmesi ile başlanmalıdır.

2013 yılından beri ekonomide ciddi bir performans kaybı bulunmaktadır, büyüme hızı yavaşlamakta, ekonominin istihdam yaratma kapasitesi azalmakta, cari açık

problemi çözülememekte, aksine ağırlaşmakta, ekonomide yoksulluğun gittikçe yaygınlaştığı ve derinleştiğini müşahade etmekteyiz. 2018 yılında geçilen bu yeni hükümet sistemiyle birlikte sorunlar çok artmıştır. olarak bugün içinde yaşadığımız krizin nedenlerinden biri de budur.

2021 yılının Eylül ayında enflasyonun yükselme eğiliminde olduğu bir konjonktürde Cumhurbaşkanının " Faiz sebep enflasyon neticedir." tezi uygulanmaya konulmuş, onun sonucunda ekonomide ve yapısal problemler çözülmediğinden sorunlar daha da ağırlaşmıştır.

Ak Parti iktidarı makro ekonomik politikalar itibarıyla yanlış bir kulvara girmiştir, bunun neticesinde de ekonominin bütün göstergeleri bozulmuştur

06.02.2023 tarihinde meydana gelen Kahramanmaraş merkezli deprem sonrası ilk aşamada ilk yardım kurtarma ve enkaz çalışmalarında, devletin kapasitesini yeteri ölçüde harekete geçiremeyen ve sivil toplum örgütlerinden ve yurt dışından gelen arama, kurtarma çalışmalarını ve yardımları yeteri ölçüde organize etmekte başarısızlığa uğrayarak iyi bir sınav vermemiş bulunan Ak Parti iktidarı, bu kez Depremi bahane ederek "Milli Dayanışma Paketi" adı altında yanlış ekonomik politikalarının ve seçim sürecindeki partizan harcamalarının faturasını halkın sırtına yüklemeye çalışmaktadır.

Bu düzenlemeler üzerindeki gereksiz tartışmalarla ülkenin içinde bulunduğu ekonomik buhran perdelenmeye çalışılmaktadır.

Söz konusu düzenlemeler geçmişte uygulamaya konulan yanlış ekonomik politikalar sonucunda ortaya çıkan dengesizlikleri bir ölçüde ortadan kaldırmakla ilgili olup çoğunlukla palyatif tedbirleri içermektedir.

Bu yasa teklifi; artma eğiliminde olan enflasyona, artan girdi fiyatlarına, tarımsal ürün fiyatlarına, tarımdaki darboğazı çözmeye yönelik herhangi bir makro perspektif sunmamakta, yüksek genç işsizliği, yüksek cari açık, kur riski, bütçede artan faiz harcamaları, aşırı dolarizasyon, ücret gelirleri üzerinde artan vergi yükü, çiftçi borçları, küçük esnafın iflas problemlerinin nasıl giderileceğine dair herhangi bir öngörü belirtmemektedir.

Kanun teklifi metninin 11. maddesiyle 2023 yılı içerisinde Cumhurbaşkanına ilave 1.481 trilyon lira borçlanma yetkisi veren düzenleme ile Geçici 1. maddesinde yer alan ve Cumhurbaşkanına 794.1 Milyar TL ödenek

ekleme yetkisi veren düzenlemeler Anayasa'nın 87 ve 161. maddelerine aykırı düzenlemelerdir.

Kanun teklifinin Geçici 2. maddesinde yer alan Kur Korumalı Mevduatın tüm yükünün Merkez Bankasına devrini öngören düzenleme; kısa vadeli avans yoluyla Merkez Bankası'ndan borçlanması yasaklanmış olan hazinenin, avans borcunu doğrudan Merkez Bankası'na devretmesine olanak sağlamaktadır.

Söz konusu düzenlemeler; aynı zamanda enflasyonu daha da artıracak sonuçlara neden olacaktır.

Bu yasa teklifinde Ekonomik ve sosyal sorunların temelden çözümüne yönelik herhangi bir öneri bulunmamaktadır.

Yukarıda bahsedilen konularla ilgili olarak kod yasalarda gerçekleştirilmeyen, T.B.M.M'nde ilgili komisyonlarda yeteri kadar tartışılmayan kanun teklifleriyle ve sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilen torba yasalarla getirilen hükümlerle bütüncül olmayan yasa yapma alışkanlığı ilave problemlere neden olmakta, kod yasalardaki bazı hükümlerin sık sık değişimine sebebiyet vermektedir.

24 Haziran 2018 seçimlerinden sonra uygulanmaya çalışılan Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi(?) ile kamu yönetim organizasyonunda yapılan kalıcı değişiklikler ve "atanmış bakan" müessesesi kamu yönetiminin çalışma tarzını olumsuz yönde etkilemekte, bu durum ayrıca kanun tekliflerinin hazırlanma ve T.B.M.M.'ne, komisyonlara sunum aşamalarında düşük profilli ve belirsiz bir yapının ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Yasa önerisi aşamasında başlayan yasama zaafı, TBMM'yi nitelikli yasa yapma hak ve yükümlülüğünden alıkoymaktadır.

24 Haziran 2018 seçimlerinden sonra yürürlüğe giren Anayasa'nın "Kanunların teklif edilmesi ve görüşülmesi" başlıklı 88. maddesine göre, kanun teklif etmeye milletvekilleri yetkili kılınmıştır. Ancak T.B.M.M.'nin yasama faaliyetlerinin nasıl gerçekleştirileceği konusunda yaklaşık 61 aydan beri yaşanan problemler güncelliğini korumaktadır.

Temmuz 2018 ortalarından bu yana 149² adet Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kamu yönetim organizasyonunda yapılan kalıcı değişiklerinin, “atanmış bakan” müessesesinin kamu yönetiminin çalışma tarzını olumsuz yönde etkilediği, ayrıca kanun tekliflerinin hazırlanma ve T.B.M.M.’ne, komisyonlara sunum aşamalarında düşük profilli ve belirsiz bir yapının ortaya çıkmasına neden olduğu gözlemlenmektedir.

“İstismarcı anayasa değişikliğinin istismarcı uygulanması”, Türkiye devletini, Anayasal devlet özelliğinden uzaklaştırmış bulunmaktadır.

2018 seçimlerinden sonra geçen 61 aylık süreç sonunda yasama sürecinde, kanun tekliflerinin, erkler ayrılığı ilkesine aykırı olarak yürütme tarafından TBMM’de en fazla üyeye sahip bulunan parti grubu üyeleri aracılığıyla “torba yasa” biçimiyle muvazaalı bir biçimde parlamentoya sunulduğu, kanun tekliflerinin komisyonlarda ve genel kurulda görüşülmesi aşamasında tam bir belirsizlik ve kargaşa yaşandığı, kanun teklifini hazırlayıp (!) komisyona sunan milletvekili veya milletvekillerinin teklif metninin içeriğinden dahi habersiz olduğu, teklif metninde yer alan hükümlerin komisyonlara anlatım ve sunumunda çoğu kez güç duruma düştükleri, konuya ilişkin olarak bürokrasiden ve yürütmenin diğer kademelerinden kendilerine sağlıklı bir bilgi akımının sağlanamadığı müşahede edilmektedir.

24 Haziran 2018 seçiminden sonra Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülen tekliflerin tümü nerdeyse torba yasa teklifi niteliğinde bulunmaktadır.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi diye bir sistem yoktur, böyle bir realite, yasama-yürütme ilişkisi tarzına da uygun düşmemektedir. Yasama sürecinde tekliflerin yürütme tarafından torba kanun adı verilen yöntem ile çoğunluk partisi milletvekilleri aracılığıyla veriliyor olmasına rağmen, bu tekliflerde yer alan bazı düzenlemelerin kendi içerisinde ve daha yeni sayılacak Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ile de çeliştiği açıktır.

9 Temmuz 2018’de yürürlüğe giren 6771 sayılı Kanunla yapılan Anayasa değişikliğinin 61 aylık uygulaması, “tek adam yönetiminin” sürdürülemez özelliğini teyit etmiş bulunmaktadır.

² 120,121,122,124,125,126,127,128,129,130,131,132,133,134,135,136, 137,18,139,140,141,142,143,145,146 sayılı Kararnameler Deprem gerekçe gösterilerek çıkarılan OHAL Kararnameleridir

Söz konusu Anayasa değişikliği ile hükümet ve bakanlar kurulu kaldırılmış, “Cumhurbaşkanı'nın yürütme ile özdeşleşmiş olması”, nedeniyle yürütme “tek kişi” yönetimine indirgenmiştir.

Yasama bakımından da; parti başkanı olması nedeniyle TBMM'de Cumhurbaşkanı'nın ön onay vermediği yasa önerisi kabul görmemektedir. Bu tutum yasa tekliflerinin yasalaşma sürecini de olumsuz yönde etkilemektedir.

6771 sayılı Kanun ile Anayasa'da yapılan değişiklikle bütçe kanunu dışında bütün yasa önerilerini hazırlama yetkisi, TBMM' üyelerine aittir. Ne var ki, yaklaşık 61 aylık uygulama, değinilen anayasal düzenlemeye rağmen, TBMM'nin yasama yetkisini özerk bir biçimde kullanmadığını teyit etmiş bulunmaktadır. Öncelikle, genellikle TBMM'de birinci parti konumunda olan AK Partili vekillerin imzasını taşıyan yasa önerileri, aslında Saray ve/veya bakanlık bürokratları tarafından hazırlanmakta; bu durum, yasama sürecini inisiyatif aşamasında muvazaalı kılmaktadır. Yasama çalışmalarının mutfağı niteliğindeki komisyonlar, bir tür yasak savma süreci olarak görülmekte; Genel Kurul'da ise, müzakere süreci işletilememekte; genellikle AKP-MHP (Cumhur ittifakı) üyesi vekillerin oyu belirleyici olmaktadır.

Çoğunluk dayatması nedeniyle müzakere sürecinin işletilemediği TBMM'de oylanın kanunların çoğunluğu, Anayasa'ya aykırı bir biçimde hazırlanan “torba yasa” tarzına göre çıkarılmaktadır. Bunun sonucunda da yasanın ulaşılabilirlik, anlaşılabilirlik ve öngörülebilirlik özellikleri zedelenmekte veya ortadan kalkmaktadır.

Özet olarak, yasa önerisi aşamasında başlayan yasama zaafı, TBMM'yi nitelikli yasa yapma hak ve yükümlülüğünden alıkoymaktadır.

Bütün demokratik ülkelerde temel kuraldır, parlamentolar yasama yetkisi konusunda ortaksızdır ve yasama yetkisi sadece parlamentolar tarafından kullanılır.

Yeni sistemde bir nevi Meclisin yasama yetkisi elinden alınmıştır. Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri³ vasıtasıyla Meclisin yasama yetkisinin bir kısmını kullanmaktadır.

³ Kanun teklifinin komisyonda görüşüldüğü 09.01.2022 tarihine kadar Cumhurbaşkanı tarafından 25'i OHAL Kararnamesi olmak üzere toplam 149 adet Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi çıkarılmıştır.

Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ile düzenlenemeyecek hususlarda dahi yetki aşımına gidilerek Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri yürürlüğe konulduğu görülmektedir.

2018 yılı temmuz ayından itibaren 61 ay geçmesine karşın TBMM'nin yasa yapma işlevinde gözlemlenen aksaklıkların çözümü konusunda henüz bir mesafe alınamamıştır.

Denizli Milletvekili Nilgün ÖK ve 32 Milletvekili tarafından verilen (2/1264) esas numaralı "6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telafisi için Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası İle Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi" nin T.B.M.M.'ne sunulması ve Plan ve Bütçe komisyonunda görüşmesi sırasında gözlemlenen tablo da maalesef yukarıdaki tespitlerimizi bir kez daha doğrular niteliktedir.

Bu durum Ak Parti iktidarının 28. Yasama Döneminde de bu tutumunu sürdürüleceğini göstermektedir.

KANUN TEKLİFİNİN ANAYASAYA UYGUNLUK AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

1. Anayasa'ya aykırılık savlarımız değerlendirilmemiştir.

1.1 Kanun Teklifinin bütün olarak Anayasa'ya uygunluk açısından değerlendirilmesi yapılmamıştır.

Kanun Teklifinin tümünün Plan ve Bütçe Komisyonu görüşmelerinde İçtüzük madde 38 uyarınca Anayasa'ya uygunluk incelemesi yapılmamıştır. Komisyon, muhalefet şerhinin devamında açıklanacağı üzere birden çok Anayasaya aykırı madde barındıran teklifin görüşmelerinde İçtüzük kapsamında üzerine düşen yükümlülüğü tam anlamıyla yerine getirmemiştir.

Anayasaya uygunluk incelemesi yapılmayan ve üstelik torba öneri tarzında hazırlanan ve kabul edilen yasalar, Anayasaya aykırıdır.

- İçtüzük madde 38 gerekleri yerine getirilmemiştir:

"Komisyonlar, kendilerine havale edilen tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler.

Bir komisyon, bir teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder.” (İçtüzük, md.38).

İçtüzüğün 38. maddesinin ilk fıkrasının komisyon için öngördüğü inceleme yükümlülüğü, teklif maddelerinin görüşülmesine geçilmeden ele alınması gereken bir önkoşul olarak düzenlenmiştir. Bu ön sorun çözülmeden komisyon, görüşmelere başlayamaz. Bu yükümlülük, komisyona ait münhasır yetki olup, komisyon dışından kişi ve uzmanlar bu yetkiyi kullanamazlar. Komisyon, teklif metnini, Anayasa'nın sözüne ve özüne uygunluk açısından inceledikten sonra devam veya red kararını verir. Bu ise, teklif maddelerini görüşmeden önce bir ön karar şeklinde verilmelidir. Önkoşul ve ön karar, komisyon için çifte yükümlülük ve gerekliliktir.

Komisyonun bir diğer yükümlülüğü ise, inceleme alanına ilişkindir: Anayasa'ya uygunluk, hem sözü hem de özü açısından yapılmalıdır. Özellikle öze uygunluk, anayasal yorum yöntemlerini beraberinde getirir. Gerekçe, sadece red hali için değil, uygunluk durumu için de yazılması ölçüsünde, anılan yükümlülük ve gereklilik anlam ifade eder. Komisyondaki mevcut uygulama ise, tam tersi yöndedir: Komisyonlar, İçtüzük md.38'de öngörülen ve dört aşamadan oluşan yükümlülüğü yerine getirmek bir yana, Anayasa'ya uygunluk, gündem maddesi yapılmadan teklif metni bütünü ve madde görüşmelerine geçmiş bulunmaktadır.

Plan ve Bütçe Komisyonu, bu gerekliliği yerine getirmediği yasayı, değerlendirmeye başlamış ve tartışmalar, esas itibarıyla maddelere ilişkin olarak yapılmıştır. Hatırlatmak gerekir ki, Anayasa'nın üstünlüğünü düzenleyen Anayasa'nın madde 11/2'deki “Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz” kuralı, İçtüzük madde 38 gereklerine saygı gösterilmesi ölçüsünde anlam ifade etmektedir. Bu nedenle, Anayasa'ya uygunluk incelemesi bakımından İçtüzük madde 38 gerekleri yerine getirilmeden Komisyon tarafından kabul edilen teklif metni, yasa yapım usulüne aykırıdır.

1.2 Torba yasa uygulamasının anayasaya uygunluğunun da sorgulanması gerekir.

Söz konusu 29⁴ madde ve 2 geçici madde olmak üzere toplam 31 maddeden den oluşan torba kanun teklifi toplam biri birinden farklı 21 ayrı Kanunda ve 3 Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik yapmaktadır.

2017 Anayasa değişikliği ile kurulan ve siyasal-anayasal tarihimize yabancı olan tek kişi yönetimi, Cumhurbaşkanlığı kararnameleleri (CBK) yoluyla bir tür “paralel yasama”ya dönüşmüştür. Bu bağlamda, yürürlükte bulunan çok sayıdaki Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerine ilişkin Anayasa Mahkemesinin denetimindeki belirgin yavaşlık, yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesini askıya almak anlamına gelmektedir.

Aslen, sistematik şekilde Anayasa'ya aykırı hükümler içeren Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ve Cumhurbaşkanlığı dayatması ile kabul edilen antidemokratik yasalar üzerindeki Anayasa Mahkemesinin denetimi, hukuk devletinin olmazsa olmaz koşuludur.

OHAL düzenlemelerini denetlemekten kaçınan Anayasa Mahkemesinin artan iş yükünün de etkisiyle çok gecikmeli olarak verdiği kararlar içinde, özgürlükler lehine olanların sayısı sınırlı kalmaktadır. Anayasa Mahkemesi buna rağmen, son yıllarda, özellikle yürütme çevrelerinin hedefi haline gelmiştir.

Torba yasa uygulaması, yasama yetkisinin asli ve genel olma özelliğine aykırı olduğu gibi, yasaların ulaşılabilir, öngörülebilir ve anlaşılabilir olma özelliklerini de zedelemektedir.

2017 Anayasa değişikliği ile yasama inisiyatifini TBMM tekelinde bir yetki olarak öngörüldüğünden, milletvekilleri bu yetkiyi bizzat kullanmak durumunda bulunmaktadırlar.

Kuşkusuz, bakanlıklar ve kamu kuruluşlarının, öneri metninin ham malzemesini oluşturacak olan ihtiyaçları milletvekillerine ve TBMM'ye iletmeleri yerinde ve yararlıdır. Ancak, tekliflerin TBMM dışında yazılması veya yürütmenin yönlendirmesi doğrultusunda kaleme alınması, yasama inisiyatifinin münhasır yetki olma özelliği ile bağdaşmamaktadır.

⁴ Komisyona sunulduğunda 15 madde ve 2 Geçici maddeden oluşan teklife görüşmeler sırasında verilen önergelerde ile 14 madde düzenlenmesi eklenmiş, madde sayısı 29'a çıkmıştır

Öte yandan, 2017 Anayasa değişikliği ile öngörülen Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri de, bizatihi Anayasaya aykırılıklar ötesinde- torba yasa uygulamasını yerindesiz kılmaktadır.

Dahası, torba yasa esasen Anayasa Mahkemesi'nin de denetimini çok zorlaştırdığı için, bu yönüyle de Anayasa'ya aykırılık sorunu öne çıkmaktadır.

Anayasa'nın 7. maddesine göre; *“Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez”*

“Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır.

Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz” (md.11).

Bu saptama, bu Kanun Teklifi için de geçerlidir.

Ne var ki, normatif düzenleme yapma faaliyeti, genellikle özensiz olduğu gibi, çoğu Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri vasıtasıyla tamamen TBMM dışında cereyan etmektedir

Kanun teklifinin geneli üzerindeki görüşmelere başlarken 16 ayrı Kanunda ve 1Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik yapmakta olan 29⁵ madde ve 2 geçici maddeden oluşan 31 maddelik torba kanun teklifi” nin bu haliyle anayasaya aykırı olduğu yönündeki değerlendirmemiz kabul görmemiştir.

Ayrıca teklif maddelerinin görüşülmesi sırasında; **teklifin üç maddesinin** Anayasa'ya aykırı olduğu görüşü ileri sürülmüş, ancak bu itirazımız Komisyon Başkanlık Divanınca dikkate alınmamıştır.

1.3 Kanun teklifinin 1. maddesinin Anayasa'ya aykırılığı

Kanun teklifinin 1. maddesiyle 18/2/1963 tarihli ve 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun 5 inci, 6 ncı ve geçici 8 inci maddelerinde yer alan (I), (I/A), (II) ve (IV) sayılı tarifelere göre vergiye tâbi olan ve bu Kanunun yayımlandığı tarihte ilgili sicilde kayıt ve tescilli bulunan taşıtlar ile bu Kanunun yayımı tarihinden 31/12/2023 tarihine kadar ilgili sicillere ilk defa kayıt ve tescil edilecek olan taşıtlar, bir defaya

⁵ Komisyona sunulduğunda 15 madde ve 2 Geçici maddeden oluşan teklife görüşmeler sırasında verilen önergellerle ile 14 madde düzenlenmesi eklenmiş, madde sayısı 29'a çıkmıştır

mahsus olmak üzere, 2023 yılı için tahakkuk ettirilen motorlu taşıtlar vergisi tutarı kadar ek motorlu taşıtlar vergisine tâbi tutulmuştur.

2023 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifine ekli B Cetvelinde 2023 yılında 38.787.287.000 TL. civarında MTV tahsil edilebileceği tahminine yer verilmiştir. Söz konusu düzenleme ile aynı tutarda ilave bir MTV tahsilatı beklentisi ortaya konulmaktadır.

Devletin vergilendirme yetkisinin sınırı, aynı zamanda kişilerin hak ve özgürlüklerinin de sınırını oluşturduğundan, bu yetkinin keyfiliğe kaçacak biçimde kullanılmasının önlenmesi, hukuk devleti olmanın gerekleri arasında öncelikli bir yere sahip bulunmaktadır. Vergilendirme alanında olası keyfi uygulamalara karşı düşünülen ilk önlem, kuşkusuz yasallık ilkesidir.

Hukuk devleti ilkesinin alt ilkelerinden biri *hukuki güvenlik ilkesi* dir. Devletlerin, bireylerin, hak ve özgürlüklerine en fazla müdahalede bulunabileceği alanlardan birinin vergilendirme alanı olduğu düşünüldüğünde bu ilke vergi hukuku açısından ayrı bir önem kazanmaktadır.

Hukuki güvenlik ilkesinin önemli bir yönü, kanunların içeriği, yürürlüğü ve kolayca anlaşılması ile ortaya çıkmaktadır. Bu durum vergi kanunlarının rahatça anlaşılması, belirgin olması, geçmişe yürümemesi ve kıyasa yer vermemesi şeklinde tanımlanmalıdır. Bu nedenle vergilendirmede *hukuki güvenlik ilkesinin kapsamına verginin belirliliği, vergi kanunlarının geriye yürümezliği ve kıyas yasağı* ilkeleri girmektedir.

30.7.2003 günlü, 4962 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Vakıflara Vergi Muafiyeti Tanınması Hakkında Kanunda yer alan *benzeri bir düzenleme Anayasa Mahkemesi tarafından Anayasanın 2., 10. ve 73. maddelerine aykırı bulunduğu*ndan 07.10.2003 tarih ve E:2003/73Esas, K: 2003/86 sayılı kararı ile iptal edilmiştir.

1.4 Kanun teklifinin 11. maddesinin Anayasa'ya aykırılığı

Kanun teklifinin 11. maddesinde;

“MADDE 11- 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 38- 5 inci maddede düzenlenen net borç kullanımı tutarı 2023 yılı için, 1/1/2023 tarihinden geçerli olmak üzere, Bakan ve Cumhurbaşkanı tarafından artırılan net borç kullanım tutarının üç katı olarak uygulanır.”

hükmü yer almaktadır.

Maddenin gerekçesinde;

“Madde ile, ülkemizde yaşanan deprem afetinin ekonomik ve sosyal etkilerinin azaltılması nedeniyle ortaya çıkan ilave finansman ihtiyacının karşılanması ve Hazine nakit rezervinin güçlü seviyede tutulabilmesi amacıyla net borç kullanımı tutarının 2023 yılı için, Bakan ve Cumhurbaşkanı tarafından artırılan net borç kullanım tutarının üç katı olarak uygulanmak üzere artırılması amaçlanmaktadır..”

açıklaması yer almaktadır.

Anayasa'nın 161. maddesine aykırı bulunmasına karşın benzeri düzenlemeler, 16.10.2020 tarih ve 7254 sayılı Kanunun 9. maddesiyle ⁶ 22.12.2022 tarih ve 7429 sayılı Kanunun 3. Maddesiyle⁷ 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna Geçici 34 ve Geçici 36. maddelerin ilavesiyle yapılmıştır.

Teklifin bu maddesinde yer alan hükümlerle **4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna eklenen geçici madde ile, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 5. maddesi ile belirlenen net borçlanma limiti 1/1/2023 tarihinden geçerli olmak üzere, Bakan ve Cumhurbaşkanı**

⁶ Geçici Madde 34 –(Ek:RG-16/10/2020-7254/ 9 md.)

5 inci maddede düzenlenen net borç kullanımı tutarı 2020 yılı için, 1/1/2020 tarihinden geçerli olmak üzere, Bakan ve Cumhurbaşkanı tarafından artırılan net borç kullanım tutarının iki katı olarak uygulanır.

⁷ Geçici Madde 36- (Ek:22/12/2022-7429/3 md.)

5 inci maddede düzenlenen net borç kullanımı tutarı 2022 yılı için, 1/1/2022 tarihinden geçerli olmak üzere, Bakan tarafından artırılan net borç kullanım tutarına iki yüz milyar Türk lirası ilave edilerek uygulanır

tarafından artırılan net borç kullanım tutarının üç katı olarak uygulanır.” şeklinde değiştirilerek artırılmaktadır.

Teklifin bu maddesiyle, 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanununa geçici bir madde eklenerek söz konusu limit 01.01.2023 tarihinden itibaren 728.644.197.015.000,00X3=2.185.932.591.045,00 TL'ye çıkarılmaktadır. Yani Cumhurbaşkanına 1.457.288.394.030,00 TL tutarında ek borçlanma yetkisi verilmektedir.

Bu düzenleme ile borçlanma limiti konusunda yıllık bütçe kanunu ve ilgili 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkındaki Kanunla yürütme organına verilen yetki; bütçenin gider ve gelir rakam ve tahminleri ile ilişkilendirilmekten çıkarılmaktadır.

Ülkemizde 1982 Anayasası'nın 87, 161.. maddelerinde “Bütçe hakkı” çeşitli yönleri ile hüküm altına alınmıştır. Bu anayasal normlar, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve 6085 sayılı Sayıştay Kanunu gibi kod düzenlemelerle somut ve uygulanabilir kılınmıştır.

Teklif metninin 11. maddesinde yer alan düzenleme; 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda yer alan düzenlemelere ve Anayasanın 2, 87, 161, maddelerine de aykırı bulunmaktadır.

1.5. Kanun teklifinin Geçici 1. maddesinin Anayasa'ya aykırılığı

Kanun teklifinin Geçici 1. maddesinin birinci fıkrasıyla, Cumhurbaşkanına kamu çalışanlarının maaşlarında ve ücretlerinde yapılan artışlar için merkezi yönetim kapsamındaki idarelerin bütçelerine ödenek ekleme yetkisi verilmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasıyla da; emeklilikte yaşa takılanlarla ilgili düzenleme, emekli ikramiyeleri, bayram ikramiyeleri, emeklilere yapılan ek ödemeler, genel sağlık sigortası ödemeleri nedeniyle ortaya çıkacak ödenek ihtiyacının karşılanabilmesi amacıyla yine Cumhurbaşkanına, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçelerine 2023 yılında ödenek ekleme yetkisi verilmektedir.

Özetle, düzenlemenin kamu çalışanları ve emeklilere yapılan ödemeler nedeniyle artan ödenek ihtiyacının karşılanması amacıyla getirildiği ifade edilmektedir.

Anayasada yer alan hükümler ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu hükümleri gereğince söz konusu düzenlemenin bu şekilde değil, bir ek bütçe kanunu teklifiyle yapılması gerekmekte idi.

AKP'nin, 2021 yılı sonunda TBMM'den geçirdiği ve Cumhurbaşkanına 2021 yılı bütçesine ödenek ekleme yetkisi veren bir maddeyi Anayasa Mahkemesi, CHP'nin itirazı üzerine 2021/133 esas ve 2022/120 kararı ile Anayasa'nın 161. maddesine aykırı bularak iptal etmiş olmasına rağmen benzeri düzenlemenin bu kanun teklifi ile TBMM gündemine tekrar taşınmasının nedeni de tarafımızca anlayamamıştır. Maddenin komisyonda görüşülmesi sırasında tarafımızca yöneltilen sorulara tatminkar yanıtlar verilmemiştir.

Kanun teklifi ile getirilen hükümlerle , ek bütçe düzenleme yerine geçici madde ihdası ile Cumhurbaşkanına, bütçeye ödenek ekleme yetkisi verilmek istenilmektedir. Bu durum TBMM'nin bütçe hakkının devri ve Anayasa'nın 87. Maddesinde tanımı bulan "Bütçe Hakkı'nın ihlali anlamına gelmektedir.

Söz konusu düzenleme aynı zamanda Anayasa'nın 161 maddesi hükmüne ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu düzenlemelerine aykırılık taşımaktadır.

Teklifin yukarıda belirtilen maddeleri ile getirilen düzenlemeler hakkında Anayasanın yukarıda belirtilen ilgili maddelerine aykırılık yönündeki iddiamız komisyon görüşmeleri sırasında ileri sürülmüş, ancak bu durum dikkate alınmayarak iç tüzük gereği gereken işlem yapılmamıştır.

Oysa Meclis İç Tüzüğü'nün 38. maddesi " Komisyonlar, kendilerine havale edilen tasarı veya tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler. Bir komisyon, bir tasarı veya teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder" hükmünü taşımakta olup bu sorun bu madde uyarınca çözüme bağlanmadan tasarı görüşmelerine geçilemez.

Buna karşın Anayasa'ya aykırılık iddiası karara bağlanmadan maddeler üzerinde görüşmelere geçilmesi İçtüzüğe aykırıdır.

2. Yaklaşık 61 aylık süre boyunca uygulanmaya çalışılan Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi olarak adlandırılan sistemin de sakıncalarına ilave olarak, olağan yasa yapma sürecinin de dışına çıkılarak, TBMM'de ilgili komisyonlarda yeteri kadar tartışılmayan kanun teklifleriyle sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan aceleyle geçirilmek suretiyle yasa yapma alışkanlığı genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırıdır.

T.B.M.M.'nin geçmiş yasama dönemlerinde kanun tasarıları ve tekliflerinin acele ile gündeme getirilerek kamuoyunda ve ilgili komisyonlarda yeterince tartışılmadan aceleyle yasalaştırılması yöntemi bir alışkanlık haline getirilmiş bulunmaktadır.

Bu alışkanlığın, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 28. Dönemin 1.Yasama döneminde de ısrarla sürdürüleceği anlaşılmaktadır.

Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve 32 Milletvekili tarafından verilen 2/1264 esas numaralı 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi için Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası İle Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi" genel kabul görmüş yasama ilkelerine ve kanun yapma teamüllerine aykırı bir biçimde birbiri ile ilişkisiz 16 ayrı kanun ve 1 Kanun Hükmünde Kararnamenin birçok maddesinde değişiklik veya ekleme yapan (yürütme ve yürürlük dahil) 29⁸ madde ve 2 geçici maddeden oluşan toplam 31 maddelik bir torba kanun teklifidir.

Komisyonu sunulduğunda 15 madde ve 2 Geçici maddeden oluşan teklife görüşmeler sırasında Ak Partili üyeler tarafından verilen önergelerle ile birbiriyle ilişkisi olmayan ayrıca diğer ihtisas komisyonlarında görüşülmesi gereken 14 madde düzenlenmesi eklenerek bir nevi torba yasaya ek torba yasa teklifi getirilerek toplam madde sayısı geçici maddelerle birlikte 31'e çıkarılmıştır

Söz konusu kanun teklifinin sivil toplum kuruluşlarının, sektör temsilcilerinin ve ilgili kamu kuruluşlarının geniş ölçüde görüşüne başvurulmadan acele ile hazırlandığı anlaşılmaktadır.

Bu durum sivil toplum temsilcilerinin teklifin komisyondaki görüşmeleri sırasında yaptığı açıklamalardan öğrenilmiştir.

⁸ Komisyona sunulduğunda 15 madde ve 2 Geçici maddeden oluşan teklife görüşmeler sırasında verilen önergelerle ile 14 madde düzenlenmesi eklenmiş, madde sayısı 29'a çıkmıştır.

Ayrıca teklifin görüşülmesi sırasında verilen önergelerle kanun teklifine eklenen 14 madde ile ilgili olarak da sivil toplum kuruluşlarının, sektör temsilcilerinin ve ilgili kamu kuruluşlarının görüşlerine başvurma mümkün olmamıştır

Söz konusu torba kanun teklifi 05.07.2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş, aynı tarihte esas komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna tali komisyon olarak da Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler; Komisyonuna sevk edilmiştir.

Kanun teklifi diğer bazı ihtisas komisyonlarının ilgi ve çalışma alanlarına giren bazı düzenlemeleri içermesine rağmen başkaca herhangi bir tali komisyona sevk edilmemiştir.

Söz konusu kanun teklifinin Komisyonun 07.07.2023 günü saat 14.00'de Plan ve Bütçe Komisyonunun yapacağı toplantının gündemine alındığı Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığının yine 05.07.2023 tarih ve Z-13922241-130.02-1242721sayılı yazıları ile gece yarısı komisyon üyelerine bildirilmiştir.

Söz konusu kanun teklifinin Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler; Komisyonunda gündeme alınıp görüşülmediği öğrenilmiştir.

Kanun teklifi Plan ve Bütçe Komisyonunun 07.07.2023 günü saat 14.00 'de başlayan 01.22'ye kadar devam eden toplantısında yaklaşık 11 saatlik bir çalışma süreci sonunda kabul edilmiştir.

Kanun teklif metninin Komisyonunda görüşülmesine başlanılmadan önce tarafımızca yapılan mutlaka yasalaşması gereken ivedi düzenlemelerle, teknik çalışmayı gerektirmeyen maddelerle ilgili çalışmanın teklifin diğer maddelerinden ayrılarak süratle yasalaştırılması, diğer maddeler ile ilgili olarak daha detaylı bir çalışmanın yapılması yönündeki önerimiz kabul görmemiştir.

Ayrıca kanun teklifinin görüşülmesi sırasında verilen önergelerle kanun metnine eklenen 14 madde için, söz konusu maddelerin Plan ve Bütçe Komisyonunun ihtisas alanı dışında kaldığından dolayı gündeme alınmaması, bu maddelerin ilgili ihtisas komisyonlarında ayrıntılı bir vaziyette görüşülerek tartışılması yönündeki ısrarlı talebimiz komisyon Başkanlığınca değerlendirmeye alınmamıştır. Torba yasa teklifi görüşmeleri sürecinde ayrı bir

“torba yasa” verilen son dakika önermeleri ile komisyonun Cumhur ittifakı üyelerinin oylarıyla komisyondan geçirilmiştir.

Geçmiş dönemlerde de kötü bir alışkanlık olarak değerlendirdiğimiz bu türden kanun hazırlama ve yapma tekniği, hem torba kanun teklif ve tasarılarında ele alınan konuların yürürlükteki mevzuatla uyumu açısından ciddi sorunlar yaratmış, hem de bu kanunların uygulanması aşamasında daha önceden öngörülemeyen sıkıntıların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bunun sonucunda, TBMM'den ilgili ihtisas komisyonlarında yeterince tartışılıp görüşülmeden acele bir şekilde geçen çok sayıda düzenlemeden ülkemiz ve vatandaşlarımız doğrudan veya dolaylı olarak olumsuz etkilenecek mağdur olmakta ve aynı kanun maddesinin kısa süre içinde defalarca değiştirilmesi gereği doğmaktadır. Hatta bu düzenlemelerden bazıları bilahare Anayasa Mahkemesi tarafından Anayasa'ya aykırı bulunularak iptal edilmektedir.

Devlet yönetimini ve toplumun geniş kesimlerini yakından ilgilendiren, bazı sektörlerde iş ve işleyiş kurallarını, piyasa oluşumunu, ekonomideki kaynak dağılımını ve ekonomik tercihleri etkileyen bu nitelikteki düzenlemelerin, acele ile kamuoyunda ve komisyonlarda yeterince tartışılmadan torba kanun yöntemiyle yasalaştırılmak istenmesi demokrasimizin yerleşik teamüllerine de uygun değildir.

Bu yöntemle, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının ve ilgili sivil toplum örgütlerinin kanunların hazırlık ve görüşülme aşamasında görüşlerinin alınamamasına, getirilen düzenlemelerin ekonomik ve mali etkilerinin yeteri kadar anlaşılmasına ve tartışılmasına sebebiyet verilmektedir.

Bu durumda aynı zamanda kanun teklifleri, düzenleyici etki analizleri yapılmadan TBMM'ye sunulmuş olmakta, dolayısıyla söz konusu kanun değişikliklerinin yasal bir gereklilik olan bütçeye ve ekonomiye getireceği mali yükü hesaplanmamaktadır. Bu çerçevede bütçe dengesinin bozulması ve dolayısıyla da ülke ekonomisinin olumsuz yönde etkilenmesine neden olmaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 02.07.2018 tarih ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değişik “Gelir ve giderleri etkileyecek kanun teklifleri” başlıklı 14'üncü maddesi, Kamu gelirlerinin azalmasına veya kamu giderlerinin artmasına neden olacak ve kamu idarelerini yükümlülük altına sokacak kanun tekliflerinin getireceği malî yükün, orta vadeli program ve malî plan çerçevesinde, en az üç yıllık dönem için hesaplanıp tekliflere eklenmesi ve sosyal

güvenliğe yönelik kanun tekliflerinde ise en az yirmi yıllık aktüeryal hesaplara yer verilmesi zorunluluğunu hüküm altına almıştır.

Söz konusu teklifin görüşülmesi sırasında özenli bir şekilde hazırlanması gereken mali yük tablosu **komisyon çalışmaları başlamadan komisyon üyelerinin dikkatine sunulmamıştır.**

5018 sayılı Kanununun 14. maddesinde açıklanan hesaplamalar kanun tekliflerinin ve komisyonlarda görüşülmesine başlanması yasa yapma sürecinin etkin çalışması ve daha sağlıklı ve uzun ömürlü yasal düzenlemelerin yapılması açısından önemlidir.

Erkler ayrılığı ilkesini zedeleyen TBMM'nin denge ve denetleme mekanizmasını tamamen ortadan kaldıran Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi olarak adlandırılan yeni durumda; kanun tekliflerinin bizzat milletvekilleri tarafından hazırlanmış olduğu varsayımıyla (?) kanun teklifleri ve etki analizleri ile ilgili mekanizmanın nasıl kurulacağı, etki analizi için gereken sayısal verilerin yürütme organından ne tür bir yöntemle edinilip komisyon üyelerine sunulacağı konusunda belirsizlikler mevcut bulunmaktadır. Bu sorunun ivedilikle ele alınarak çözüme kavuşturulması gerekmektedir.

Diğer taraftan, farklı komisyonların görev alanlarına giren düzenlemeleri içeren torba kanun tekliflerinin ilgili komisyonlarda görüşülmesi yerine esas komisyon sıfatıyla sadece Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesi ve esastan ilgili oldukları halde tali komisyon olarak belirlenen diğer komisyonlarda görüşülmemesi ve görüş bildirilmemesi, yasama faaliyetlerinin etkisizleştirilmesine yol açmaktadır.

Teklifte yer alan madde metinlerinden her biri ayrı ihtisas komisyonunun çalışma alanına giren, detaylarıyla uzun uzun görüşülüp tartışılması gereken düzenleme konularıdır.

29⁹ madde ve 2 geçici maddeden oluşan maddeden oluşan söz konusu torba kanun teklifinin;

-3, 6, 10, 25 ve 26. maddelerinin Çevre Komisyonunda,

-4. maddesinin Milli Savunma Komisyonunda,

⁹ Komisyona sunulduğunda 15 madde ve 2 Geçici maddeden oluşan teklife görüşmeler sırasında verilen önergelerle ile 14 madde düzenlenmesi eklenmiş, madde sayısı 29'a çıkmıştır.

-10 ve 23.maddelerinin Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, ve Bilgi Teknolojileri Komisyonunda,

-2,13,14,16,17,18,Geçici 1. maddelerinin Sağlık Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunda,

-25. Maddesinin Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunda,

-3,5,10 ve 26. maddelerinin Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunda,

-3, 10,15 ve 26. maddelerinin Adalet Komisyonunda,

ayrıca esas veya tali komisyon sıfatıyla görüşülmesi gerekmekte idi.

TBMM İçtüzüğü'nün 23'üncü maddesinde "Tali komisyonların hangi yönden veya hangi maddeler hakkında görüş bildirecekleri havale sırasında belirtilmemiş ise, bu komisyonlar görüşlerini kendileriyle ilgili gördükleri hususlar üzerinde bildirirler" denilirken, yine İçtüzüğü'nün 34'üncü maddesinde "Bir komisyon, kendisine havale edilen teklifi, başka bir komisyonun ihtisası dahilinde görürse, gerekçeli olarak teklifin o komisyona havale edilmesini isteyebilir. Bir komisyon, kendisine havale edilen teklif yahut herhangi bir mesele için, bir başka komisyonun düşüncesini öğrenmeyi gerekli görürse, teklifin o komisyonda görüşüldükten sonra iadesini isteyebilir" denilmektedir. Yine, aynı maddenin bir başka paragrafında "Bir komisyon, başka bir komisyona havale edilmiş bir teklif yahut herhangi bir mesele için düşüncesini belirtmekte yarar görürse, o teklifin kendisine havale edilmesini isteyebilir" hükmüne yer verilmiştir

Komisyonlara üye seçilirken milletvekillerinin uzmanlık ve ilgili alanları göz önüne alınmaktadır. Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerinin her konuda yetkin birer uzman olduğunu söylemek mümkün değildir. Bu nedenle özel uzmanlık alanı ve değerlendirme, tartışma gerektiren konuların öncelikle ilgili komisyonlarda görüşülmesi gerekmektedir. Plan ve Bütçe Komisyonunun asıl komisyon olduğu durumlarda da tekliflerin ilgili tali komisyonlarca düzenlenecek komisyon raporları dikkate alınarak Plan ve Bütçe Komisyonunda karara bağlanması hem doğru hem de İçtüzükle uygun olacaktır.

Söz konusu 29 madde ve 2 geçici maddeden oluşan torba kanun teklifi toplam 16 ayrı Kanunda ve 1 Kanun Hükmünde Kararıyla değişiklik yapmaktadır. Bu durumu belirtir tablo aşağıda yer almaktadır.

**“2/1264 esas numaralı 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol
Açtığı Ekonomik Kayıpların Telafisi için Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası İle
Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik
Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi”**

**Toplam 16 Kanun ve 1 Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik
yapmaktadır.**

(Teklif Maddesi	Kanun/KHK Sıra No.	Düzenleme Yaptığı Kanun/KHK
1		2023 yılında ödenecek olan Motorlu Taşıtlar Vergisi tutarı kadar Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi ihdas edilmesi
2	1	8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu 'na madde eklenmesi
3	2	15/5/1959 tarihli ve 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun 'a geçici madde eklenmesi
4	3	31/7/1970 tarihli ve 1325 sayılı Askeri Okullar, Askeri Öğrenciler, Askeri Fabrikalar ve Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanunun ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere cümle eklenmesi, üçüncü fıkrasında yer alan “kendilerine” ibaresinden sonra gelmek üzere “yabancı devlet harp okullarındaki öğrenimleri esnasında” ibaresinin eklenmesi,, dördüncü fıkrasında yer alan “mezun olanların” ibaresinin “mezun olanlar ile kısmi süre ile yabancı devlet harp okullarına gönderilip Türk harp okullarından mezun olanların” şeklinde değiştirilmesi, beşinci fıkrasında yer alan “Yabancı devlet harp okullarında yetişen ve” ibaresinin “Yabancı devlet harp okullarından mezun olanlar ile kısmi süreli yabancı devlet harp okullarına gönderilip Türk harp okullarından mezun olarak” şeklinde değiştirilmesi, altıncı fıkrasına “öğrenimleri yarıda kalanlar” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve kısmi süre ile okutulanlar” ibaresinin eklenmesi
5	4	19/6/1979 tarihli ve 2252 sayılı Kültür Bakanlığı Döner Sermaye Kanunu 'nun 4 üncü maddesine fıkra eklenmesi
6	5	9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu 'nun ek 11 inci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesinde yer alan “bu suretle tespit edilen tutarları yarısına kadar artırmaya veya” ibaresi “bu listede yer alan veya bu fıkra uyarınca yeniden değerlendirme oranı uygulanmak suretiyle belirlenen tutarları iki katına kadar artırmaya veya yarısına kadar” şeklinde değiştirilmesi
7	6	25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu 'nun 17 nci maddesinin (4) numaralı fıkrasının

		(r) bendinin birinci paragrafında yer alan "iştirak hisseleri ile taşınmazların" ibaresinin "iştirak hisselerinin" şeklinde değiştirilmesi, ikinci ve dördüncü paragraflarında yer alan "taşınmaz ve" ibarelerinin madde metninden çıkarılması
8		3065 sayılı Kanun'a geçici madde eklenmesi
9		3065 sayılı Kanun'a geçici madde eklenmesi
10	7	12/4/2000 tarihli ve 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu 'na geçici madde eklenmesi
11	8	28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun 'a geçici madde eklenmesi
12	9	6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu 'nun 12 nci maddesinin; (a) ve (b) bentlerinin değiştirilmesi, Maddeye bent eklenmesi
13	10	24/11/2004 tarihli ve 5258 sayılı Aile Hekimliği Kanunu 'nun 3 üncü maddesinin başlığında yer alan "ve mali haklar" ibaresinin ", hak ve yükümlülükleri" şeklinde değiştirilmesi, ikinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "Aile sağlığı çalışanları, aile hekimi tarafından belirlenen ve Sağlık Bakanlığı tarafından uygun görülen, kurumlarınca da " ibaresinin "Aile sağlığı çalışanları, Sağlık Bakanlığı tarafından uygun görülen ve aile hekiminin de görüşü alınarak, kurumlarınca" şeklinde değiştirilmesi, yedinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "gelişmişlik düzeyi," ibaresinden sonra gelmek üzere "Bakanlıkça karşılanmadığı takdirde" ibaresinin eklenmesi ve maddeye fıkralar eklenmesi
14		5258 sayılı Kanun'un 7 nci maddesinin başlığı ile birlikte değiştirilmesi
15	11	13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun 'a geçici madde eklenmesi
16	12	31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu 'nun 43 üncü maddesinde yer alan "126.000" ibaresinin "133.988" şeklinde ve "115.225" ibaresinin "122.530" şeklinde değiştirilmesi
17		5510 sayılı Kanuna geçici madde eklenmesi
18		5510 sayılı Kanuna geçici madde eklenmesi
19	13	13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu 'nun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının a ve e bentlerinin değiştirilmesi
20		5520 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendinin birinci cümlesinde yer alan "taşınmazlar ile" ibaresinin "ve" şeklinde, dördüncü cümlesinde yer alan "Taşınmaz ve iştirak" ibaresinin "iştirak" şeklinde değiştirilmesi ve "taşınmaz ve" ibaresinin madde metninden çıkarılması

21		5520 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “%20” ibaresinin “%25” şeklinde, “%25” ibaresinin “%30” şeklinde, yedinci fıkrasında yer alan “1 puan” ibaresinin “5 puan” şeklinde değiştirilmesi ve sekizinci fıkrasının ikinci cümlesine “göre” ibaresinden sonra gelmek üzere “indirimden faydalananlara bu fıkra kapsamında” ibaresinin eklenmesi
22		5520 sayılı Kanuna geçici madde eklenmesi
23	14	11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu ’na geçici madde eklenmesi
24	15	3/11/2022 tarihli ve 7420 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ’un geçici 4 üncü maddesine fıkra eklenmesi
25	16	5/4/2023 tarihli ve 7452 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Kabul Edilmesine Dair Kanun ’un 2 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “alanlar” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile yerleşme ve yapılaşma için zorunluluk bulunması halinde orman vasıflı alanlar” ibaresinin ve bu fıkraya cümleler eklenmesi, ikinci fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan “belirtilen” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya orman vasıflı” ibaresinin eklenmesi
26		7452 sayılı Kanuna ek madde eklenmesi
27	1	27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ’ye ek madde eklenmesi.
Geçici Madde 1		Cumhurbaşkanına 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesinde ilave ödenek ekleme yetkisi verilmesi
Geçici Madde 2		Kur Korumalı Mevduatın tüm yükünün Merkez Bankasına aktarılması
28		Yürürlük maddesi.
29		Yürütme maddesi.

29¹⁰ madde (yürürlük ve yürütme dahil) ve 2 geçici maddeden oluşan söz konusu 31 maddelik torba kanun teklifinin, 1 maddesi Merkez Bankasını, 1 maddesi Milli Savunma Bakanlığını, 2 maddesi Sağlık Bakanlığını,1 maddesi Sanayi ve Teknoloji Bakanlığını, 5 maddesi Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını(Sosyal Güvenlik Kurumunu, (İŞKUR’u), 1 maddesi İçişleri Bakanlığı ve Afet ve Acil Durum Başkanlığını (AFAD), 1 maddesi Kültür ve Turizm Bakanlığını, 4 maddesi Çevre Şehircilik ve İklim

¹⁰ Komisyona sunulduğunda 48 madde taşıyan teklife görüşmeler sırasında verilen önerge ile Anayasa Mahkemesi üyeliği sona erenlerle ilgili bir madde düzenlenmesi eklenmiş, madde sayısı 49’ a çıkmıştır.

Değişikliği Bakanlığını, 2 maddesi Adalet Bakanlığını, 1 maddesi Tarım ve Orman Bakanlığını, 13 maddesi Hazine ve Maliye Bakanlığını, ilgilendiren hususlardan oluşmakta, kanun teklif metnindeki bazı maddeler kamu personel rejimi (memur ve diğer kamu personelinin özlük hakları) ve emeklilik aylıkları konusunda önemli düzenlemeler içermektedir

29 madde ve 2 geçici maddeden oluşan toplam 31 maddelik torba Kanun Teklifinde;

-2023 yılında tahakkuk ettirilen motorlu taşıtlar vergisi tutarı kadar ek motorlu taşıtlar vergisi alınması,

-5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa göre emekli, adi malullük, vazife malullüğü aylığı ile dul ve yetim aylığı bağlananlara, ödenen aylıklar ve bu Kanunun ek 81 ve ek 85 inci maddeleri uyarınca yapılan ek ödemeler hariç aylıkları ile birlikte her ay itibarıyla yapılan ödemeler toplamının %6,34'ü oranında ilave ödeme yapılması,

-06.02.2023 tarihinde meydana gelen depremler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde bu Kanundan faydalanmak suretiyle inşaat kredisi verilmesini ya da bina yaptırılmasını isteyenlerin hak sahipliği başvurusunun yapılması ve değerlendirilmesindeki usul ve esasların belirlenmesi,

-Yabancı devlet harp okullarında okutulan askeri öğrencilerin eğitim sürelerinin belirlenmesi, bunlar için yapılacak ödemeler bunların nasıp ve sınıflandırılması esaslarının belirlenmesi,

-21.7.1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamında yer alan ve deprem, sel, heyelan, çığ, yangın ve benzeri doğal afetler sebebiyle tahrip olan taşınır veya taşınmaz kültür varlıklarının ihyası veya yeniden inşası amacıyla kültür ve turizm yatırımlarıyla doğrudan bağlantılı olmak kaydıyla yatırım projeleri ve bunların zorunlu altyapı hizmetlerinin yerine getirilmesi amacıyla döner sermaye bütçesinden Kültür ve Turizm Bakanının onayıyla genel bütçeye kaynak aktarımının sağlanması,

-Cumhurbaşkanına 2872 sayılı Çevre Kanununa ekli (1) sayılı listede geri kazanım katılım payına ilişkin tutarları iki katına kadar artırma yetkisi verilmesi,

-Kurumlar vergisi mükelleflerinin aktifinde en az iki tam yıl süreyle bulunan taşınmazların satışındaki KDV istisnasının kaldırılması, bu düzenlemeye ilişkin geçiş hükmünün düzenlenmesi,

-6/2/2023 tarihinde meydana gelen depremler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı ile imzalanan protokol kapsamında afetzedelere başlanacak konutların inşası dolayısıyla kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına yapılan teslim ve hizmetlerin, 31/12/2024 tarihine kadar katma değer vergisinden istisna edilmesi,

-6/2/2023 tarihinde yaşanan depremler dolayısıyla genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde, sanayi alan ve işyerlerinin alt yapı ve üst yapılarının onarılması, yeniden inşası için bazı kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılacak işlem prosedürlerinin belirlenmesi, kredi desteği verilebilmesinin şartları, plan, parselasyon, yapı ruhsatı, taşınmaz mülkiyeti veya imar haklarının aktarılması, takas ve trampa işlemleri ve bu işlemler nedeniyle düzenlenen kâğıtlar damga vergisi, resim, harç ve harcamalara katılma paylarından istisna tutulması,

-2023 yılı Bütçe Kanunu ile belirlenen hazinenin 2023 yılında yapabileceği net borçlanmaya ilişkin limitin, Hazine ve Maliye Bakanı ile Cumhurbaşkanının yüzde 5'er olan artırma yetkisi de dâhil üç katına çıkarılması, Cumhurbaşkanına 2.181 Trilyon liraya kadar borçlanma yetkisi verilmesi,

-Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (I) ve (III) sayılı listelerde yer alan malların maktu vergilerinin artırılmasına ilişkin Cumhurbaşkanına tanınan yetkinin genişletilmesi,

-Aile hekimliği uygulamasında sözleşmenin feshini gerektirecek hususların genel hatlarıyla belirlenmesi, e verilecek disiplin cezalarına ilişkin hususların da kanunla düzenlenmesi,

-Aile hekimliği hizmetlerinde ağız ve diş sağlığı hizmetleri ile yaş sağlığı hizmetlerinin entegre olarak yürütülmesi, bu hizmetler için gerekli hekim ve diş hekimlerinin istihdamının sağlanması,

-Covid 19 salgını hastalığı nedeniyle izinde bulunan hükümlülerin izin süresinin bitiminde uygulanacak usul ve esasların belirlenmesi, bunların beş yıl daha erken denetimli serbestliğe ayrılması,

-5510 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 43. maddesi uyarınca emekli aylığı alanların¹¹ aylıklarının % 25 oranında artırılması,

-Özel sektör işyerlerine aylık 500 TL tutarında asgari ücret desteği verilmesi,

-5510 sayılı sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalı ve hak sahiplerinin¹²(İşçi ve BAĞKUR) emekli aylıklarına % 25 oranında artış yapılması,

-Kurumlar vergisi mükelleflerinin girişim sermayesi yatırım fonu katılma payları ile girişim sermayesi yatırım ortaklıklarının hisse senetlerinden elde edilen gelirlere sağlanan istisna hariç olmak üzere diğer yatırım fonlarından elde ettikleri gelirlere yönelik sağlanan istisna ile taşınmaz satışlarından elde edilen kazançlara tanınan kurumlar vergisi istisnasının kaldırılması, buna ilişkin olarak geçiş hükümleri yoluyla düzenleme yapılması,

-Kurumlar vergisi mükellefleri açısından taşınmazların kısmi bölünme kapsamından çıkarılması,

-Kurumlar vergisi oranının genel olarak %20'den %25'e,finans kuruluşları için ise %25'ten %30'a çıkarılması,

-Konut kiralari bakımından 2/7/2023 ilâ 1/7/2024 (bu tarihler dâhil) tarihleri arasında yenilenen kira dönemlerinde uygulanacak kira bedeline ilişkin anlaşmaların, bir önceki kira yılına ait kira bedelinin yüzde yirmi beşini geçmemek koşuluyla geçerli olması,

-COVID-19 salgını nedeniyle kesilen idari para cezalarının Anayasa Mahkemesi kararı gereğince iade edilmesi,

-5/4/2023 tarihli ve 7452 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Kabul Edilmesine Dair Kanununun 2. maddesinin 1. fıkrasına atıfla 6/2/2023 tarihinde vuku bulan depremler dolayısıyla genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde, afetten

¹¹ Cumhurbaşkanlığı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı, Başbakanlık, Cumhurbaşkanlığı yardımcıları, Bakanlık ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği görevinde bulunanlar

¹² a) Hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanlar,

b) Köy ve mahalle muhtarları ile hizmet akdine bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar

etkilenenlerin geçici veya kesin iskân alanlarının belirlenmesinde orman vasıflı alanların kullanımına izin verilmesi,

-5/4/2023 tarihli ve 7452 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Kabul Edilmesine Dair Kanunun 2. maddesinin 1. fıkrasına atıfla 6/2/2023 tarihinde vuku bulan depremler dolayısıyla genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde, afetten etkilenenlerin geçici veya kesin iskân alanlarının belirlenmesinde yabancı ve aşılı zeytinlik ile zeytinlik sahalarının bulunması halinde bu alan içinde kurulacak iskan yerleri uygulamasında; 26/1/1939 tarihli ve 3573 sayılı Zeytinciliğin İslahı Ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanunun 20 nci maddesi hükümlerinin uygulanmaması,

-6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen depremlerden etkilenen yerlerde 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun kapsamında orta hasar ve üzeri hasarlı olarak tespit edilen yapıların yerinde yeniden yapımına yönelik iş ve işlemlerin yapılma esaslarının saptanması,

-Memur, sözleşmeli personel maaşlarına seyyanen 8 bin 77 liralık ek ödeme getirilmesi,

-Cumhurbaşkanına kamu çalışanlarının maaş ve ücretlerinde yapılan artışlar gerekçe gösterilerek merkezi yönetim kapsamındaki idarelerin bütçelerine ödenek ekleme yetkisinin verilmesi,

-Emeklilikte yaşa takılanlarla ilgili düzenleme, emekli ikramiyeleri, bayram ikramiyeleri, emeklilere yapılan ek ödemeler, genel sağlık sigortası ödemeleri gerekçe gösterilerek ortaya çıkacak ödenek ihtiyacının karşılanabilmesi amacıyla Cumhurbaşkanına, Hazine ve Maliliye Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçelerine 2023 yılında ödenek ekleme yetkisinin verilmesi,

-Kur korumalı mevduatla ilgili tüm ödemelerin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından karşılanması,

gibi biri birinden farklı yaklaşık 30 ayrı konuda, toplam 16 ayrı kanunda ve 1 kanun hükmünde kararnamede ayrıntılı değişikliklerin de yer aldığı düzenlemeler bulunmaktadır.

Plan ve Bütçe Komisyonunun kendi ihtisas alanı ile ilgili olmayan konularda da bazı kanunlarda değişiklik veya ekleme yaparak mevcut sistemi değiştiren söz konusu diğer maddelerin tali ihtisas komisyonlarında değerlendirme yapılmadan hatta en azından Plan Bütçe alt komisyonunda ayrıntılı bir şekilde görüşmeye tabi tutulmadan acele ile yasalaştırılma gayretini uygun bulmuyoruz.

Birbiriyle ilgili bulunmayan toplam 16 ayrı Kanunda ve 1 Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik yapan 29 madde ve 2 geçici madde içeren söz konusu teklif, aynı zamanda kapsamlı bir torba yasa teklifi hüviyetindedir.

Hukuk literatüründe gerçek bir yasa türüne karşılık gelmeyen son dönemde Türk siyaset ve hukuk dünyasında tartışılan ve "yasama kurnazlığı" suçlamalarıyla tepki toplayan bu yasa türü hukuk literatürümüz ve hukuk kalitesi açısından ciddi sıkıntılar doğurmaktadır.

Çok sayıda Kanunda ve Kanun Hükmünde Kararnamede aynı anda torba yasa mantığıyla ilgili komisyonlarda detaylı olarak tartışma ve inceleme yapılmaksızın değişiklik yapılması veya yeni hükümler ihdası hem mevzuatta hem de uygulamada ciddi sorunlara neden olmaktadır.

Hızlandırılmış, vizyoner olmayan tepki temelinde dayalı yasa yapma mantığı, hukuk literatürümüz ve hukuk kalitesi açısından ciddi sıkıntılar doğurmakta, yetersiz, yeni sorun doğurucu kanunların çıkmasına neden olmakta, bir sonraki "yasa"daki bazı hükümler bir önceki "yasa" ile getirilen bazı hükümlerdeki yanlışlıkların düzeltilmesi veya bazı hükümlerin uygulanmasının ertelenmesini öngören hükümlerle ilintili olmaktadır.

Torba yasalar içeriklerinin ilk bakışta ve kolayca anlaşılabilmesi, meclis komisyonlarında ve genel kurulda yapılan İttüzüğe aykırı eklemelerle metinlerinin her aşamada kalabalıklaşması ve bu eklemelerin yarattığı karmaşanın da Anayasa Mahkemesinin şekil denetimi kapsamı dışında kalması gibi nedenlerle hukuk tekniği açısından eleştirilmekte, TBMM'nin yasama etkinliğinde önemli bir sınırlama ve anayasal denetimsizlik hali yarattıkları savunulmaktadır.

Bu torba kanun teklifi de birbirinden farklı Komisyonların görev alanına giren hükümleri içermektedir. Öte yandan, bu kanun teklifinin komisyona apar topar getirilmesi, hazırlanışı ve birbiriyle ilgisiz yapıların bir araya getirilmiş olması gayriciddi bir yaklaşıma işaret etmektedir.

İktidarın torba yasa teklifi hususundaki ısrarı ve aceleciliğinin nedeni tarafımızca anlaşıl原因amaktadır. Konu ve kapsam itibarıyla biri biriyle ilgisi bulunmayan bazı kanunların mevcut hükümlerde ve sistemde büyük boyutlu değişiklikler yapan söz konusu maddelerin adına "torba yasa" adı verilen bir yöntemle acele ile yasalaştırılmasını doğru bulmuyoruz.

Meri mevzuatta yapılacak değişikliklerin bir torba yasa mantığıyla değil, sorunların ve yapılan düzenlemelerin tüm ayrıntısıyla değerlendirildiği, konu ile ilgili tüm ihtisas komisyonlarının devrede olduğu bir yasama çalışmasının gerekliliğine inanıyoruz.

Ayrıca bu yasama döneminde de daha önceki yasama dönemlerinde diğer torba yasa görüşmelerinde gerçekleştiği üzere, torba yasaların Meclis İçtüzüğü'nün 91'nci maddesine aykırı bir biçimde "temel yasa" olarak genel kurul gündemine getirilerek görüşülmesinin yukarıda özetlenen sakıncaları daha da artıracığı kanaatindeyiz.

TBMM İçtüzüğü'nün temel kanunları düzenleyen 91. maddesi "düzenlediği alan yönünden bütünlüğünün ve maddeler arasındaki bağlantıların korunması zorunluluğunun bulunması" hükmünü taşımaktadır. Bu çerçevede, konu yönünden birbiriyle hiç ilişkisi olmayan konuların Meclis Genel Kurulunda maddeler üzerinde gerekli tartışmalar yapılmadan hızlı bir biçimde temel kanun olarak görüşülmesi TBMM İçtüzüğü'ne aykırıdır.

-Yeni bir sisteme geçilmesine rağmen Plan ve Bütçe Komisyonunun çalışma usul ve esasları ile ilgili içtüzük değişikliklerinin yapılmaması dolayısıyla, kanun teklifinin komisyona sunulması ve komisyonda görüşülmesi sırasında, kanun tekliflerinin içeriğinin komisyonda teklif sahipleri tarafından sunulması ve savunulması, yürütmenin ve bürokratik görevlilerin söz konusu komisyon görüşmelerine katılım ve katkı düzeyinin belirsizliği nedeniyle, söz konusu kanun teklifi maddelerinin komisyonda iyice irdelenip değerlendirilmesi mümkün olmamıştır.

-Teklif Plan ve Bütçe Komisyonunun ihtisas konusu ile ilgisi bulunmayan bazı kanunlarda yapılan değişiklikleri ihtiva ettiği halde ilgili tali komisyonların görüşleri alınmamıştır.

-Teklifteki kanun maddelerinin tümü ile ilgili olarak ilgili tüm meslek kuruluşlarının ve sektör temsilcilerinin görüşleri alınmamış veya alınan görüşler Komisyon üyelerinin

tamamına dağıtılmamıştır. Görüşlerini belirten sivil toplum kuruluşlarının görüşlerine itibar edilmemiştir.

-Teklifteki kanun maddeleri ile ilgili olarak diğer alakalı kamu kuruluşlarının görüşleri alınmamış veya alınan görüşler görüşmelerden önce Komisyon üyelerinin tamamına dağıtılmamıştır.

-Yapılan etki analizi çalışması maddelerin komisyonda görüşülmesine geçildiği sırada komisyon üyelerinin bilgisine sunulmuştur.

Yukarıda açıklanan nedenlerle Anayasada öngörülen olağan yasa yapma sürecinin dışına çıkılarak, TBMM'de ilgili komisyonlarda yeteri kadar tartışılmayan kanun teklifleriyle sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilmek suretiyle acele yasa yapma alışkanlığının genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırı olduğu kanaatiyle "Kanun Teklifinin" bütününe karşıyız.

3.KANUN TEKLİFİNİN MADDELERİ ÜZERİNDEKİ GÖRÜŞLERİMİZ.

16 ayrı Kanunda ve 1 Kanun Hükmünde Kararnamede ayrıntılı değişiklik yapan 31 maddelik yasa teklifinin bazı maddeleri üzerindeki görüş ve eleştirilerimize aşağıda yer verilmiştir.

3.1 Teklifin 1 maddesinin değerlendirilmesi

Kanun teklifinin 1. maddesiyle, 18/2/1963 tarihli ve 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun 5 inci, 6 ncı ve geçici 8 inci maddelerinde yer alan (I), (I/A), (II) ve (IV) sayılı tarifelere göre vergiye tâbi olan ve bu Kanunun yayımlandığı tarihte ilgili sicilde kayıt ve tescilli bulunan taşıtlar ile bu Kanunun yayımı tarihinden 31/12/2023 tarihine kadar ilgili sicillere ilk defa kayıt ve tescil edilecek olan taşıtlar, bir defaya mahsus olmak üzere, 2023 yılı için tahakkuk ettirilen motorlu taşıtlar vergisi tutarı kadar ek motorlu taşıtlar vergisine tâbi tutulmuştur.

2023 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifine ekli B Cetvelinde 2023 yılında 38.787.287.000 TL. civarında MTV tahsil edilebileceği tahminine yer verilmiştir. Söz konusu düzenleme ile aynı tutarda ilave bir MTV tahsilatı beklentisi ortaya konulmaktadır.

Maddenin komisyonunda görüşülmesi sırasında bu düzenleme ile 30 Milyar TL.lik bir gelir beklentisinde olduğu ifade edilmiştir.

30.7.2003 günlü, 4962 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Vakıflara Vergi Muafiyeti Tanınması Hakkında Kanunda yer alan *benzeri bir düzenleme Anayasa Mahkemesi tarafından Anayasanın 2., 10. ve 73. maddelerine aykırı bulunduğundan 07.10.2003 tarih ve E:2003/73Esas, K: 2003/86 sayılı kararı ile iptal edilmiştir.*

Anayasa mahkemesi, söz konusu kararında;

"Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve yasalarla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, Anayasa'nın ve yasaların üstünde yasa koyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri bulunduğu bilincinde olan devlettir.

Anayasa'nın 73. maddesinde, herkesin kamu giderlerini karşılamak üzere mali gücüne göre vergi ödemekle yükümlü bulunduğu, vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımının, maliye politikasının sosyal amacı olduğu, vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin kanunla konulacağı, değiştirileceği veya kaldırılacağı öngörülerek Anayasa'nın 2. maddesinde nitelikleri belirtilen hukuk devleti ilkesi vergilendirme ilkeleri yönünden somut biçimde dile getirilmiştir.

Buna göre, devletin vergilendirme yetkisinin sınırı, aynı zamanda kişilerin hak ve özgürlüklerinin de sınırını oluşturduğundan, bu yetkinin keyfiliğe kaçacak biçimde kullanılmasının önlenmesi, hukuk devleti olmanın gerekleri arasında öncelikli bir yere sahip bulunmaktadır. Vergilendirme alanında olası keyfi uygulamalara karşı düşünülen ilk önlem, kuşkusuz yasallık ilkesidir. Ancak vergilerin yasayla getirilmesi, yalnız başına vergilendirme yetkisinin keyfi kullanılarak adaletsiz sonuçlar doğurmasını engelleyemeyeceğinden, yasallık ilkesi yanında verginin genel ve eşit olması, idare ve kişiler yönünden duraksamaya yol açmayacak belirlilik içermesi, geçmişe yürümemesi, öngörülebilir olması ve hukuk güvenliği ilkesine de uygunluğunun sağlanması gerekir.

Vergide genellik ilkesi, herhangi bir ayırım yapılmaksızın malî gücü olan herkesin vergi yüküne katılmasını ve vergi ödemesini ifade eder. Malî güce göre vergilendirme,

verginin, yükümlülerin ekonomik ve kişisel durumlarına göre alınmasıdır. Bu ilke, aynı zamanda vergide eşitlik sağlanmasının uygulama aracı olup, malî gücü fazla olanın malî gücü az olana göre daha fazla vergi ödemesini gerektirir. Vergide eşitlik ilkesi ise malî gücü aynı olanlardan aynı, farklı olanlardan ise farklı oranda vergi alınması esasına dayanır.

Vergi hukuku alanında kabul gören ve Anayasa ile de güvence altına alınan vergilendirme esaslarından, beklenmedik doğal felaketler, savaş ve seferberlik hali, siyasi, ekonomik ve sosyal krizler gibi toplumu temelden sarsabilecek olaylar nedeniyle farklı düzenlemeler getirilmesi mümkün ise de, bunun dışındaki düzenlemeler, sosyal adaleti, sosyal refahı ve sosyal güvenliği sağlamakla yükümlü olan hukuk devletinin bu niteliği ile bağdaşmaz.

Öte yandan, Yasa'nın madde gerekçesinde, ek motorlu taşıtlar vergisine ilişkin hükmün iptali nedeniyle ortaya çıkan ve uygulanmakta olan ekonomik program hedeflerini tehlikeye düşüren gelir kaybının telafisi amacıyla düzenleme yapıldığı açıklanmakta ise de bunun olağanüstü koşulların zorunlu kıldığı bir neden olarak kabulü mümkün görülmemiştir. Dava konusu düzenleme ile malî güç nazara alınmaksızın ve olağanüstü bir durum da olmaksızın ikinci kez vergi tahakkuk ve tahsil edilmek suretiyle vergi yükü araç sahipleri aleyhine ağırlaştırıldığından, 21. maddenin birinci fıkrası Anayasa'nın 2., 10. ve 73. maddelerine aykırıdır, iptali gerekir.”

şeklinde değerlendirmede bulunmuştur.

Söz konusu düzenlemenin Anayasa'ya aykırı olduğu için teklif metninden çıkarılması yönündeki önergemiz kabul edilmemiştir.

Anılan maddenin 7 numaralı fıkrasında da bu maddeye göre tahsil edilen ek motorlu taşıtlar vergisinin genel bütçe geliri olarak kaydedileceği, bu miktarın 2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun ile diğer Kanunlara göre mahalli idarelere verilecek payların hesabında dikkate alınmayacağı hükmü getirilmektedir.

5779 sayılı Kanunun 2. maddesinde de;

“İl özel idareleri ve belediyelere genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamı üzerinden pay verileceği, söz konusu payın genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamından, vergi iadeleri düşüldükten sonra kalan net tutar üzerinden hesaplanacağı, Genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamının yüzde 1,50'sinin

büyükşehir dışındaki belediyelere, yüzde 4,50'sinin büyükşehirlerdeki ilçe belediyelerine ve yüzde 0,5'sinin il özel idarelerine ayrılacağı; 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (I) sayılı listede yer alan mallardan tahsil edilen özel tüketim vergisi hariç olmak üzere, büyükşehir belediye sınırları içinde yapılan genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamının yüzde 6'sı ile genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamı üzerinden büyükşehirlerdeki ilçe belediyelerine ayrılan payların yüzde 30'unun büyükşehir belediye payı olarak ayrılacağı, Cumhurbaşkanının, bu maddede belirtilen oranları iki katına kadar artırmaya veya kanuni haddine kadar indirmeye yetkili olduğu" yönünde düzenleme yer almaktadır.

Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi hasılatından İl Özel İdarelerine ve Belediyelere pay ayrılmak istenmemesinin nedeni tarafımızca anlaşılamamıştır.

Madde metninin gerekçesinde de söz konusu hükümle ilgili herhangi bir açıklamaya yer verilmemiştir.

Madde metnin komisyonunda görüşülmesi sırasında, söz konusu gelirlerin deprem bölgesine yapılacak hizmetlerde kullanılacağı gerekçesiyle bu fıkra düzenlemesinin yapıldığı yönündeki açıklamalar tarafımızca tatminkar bulunmamıştır.

Mahalli İdareleri vergi hasılatı gelirlerinden mahrum bırakacak olan söz konusu düzenlemenin de madde metninden çıkarılması gerekmektedir.

Söz konusu düzenlemede ısrarlı olunması halinde; düzenlemenin vergide ödeme gücü ilkesi, vergi kanunlarının geriye yürümezliği ilkeleri dikkate alınarak; söz konusu düzenlemenin, kanun maddesinin yürürlüğe girmesinden sonra iktisap edilecek taşıtlar için ve motor silindir hacmi de dikkate alınarak farklılaştırılarak yasalaştırılmasının daha uygun olacağı düşünülmektedir.

3.2 Teklifin 2. maddesinin değerlendirilmesi

Muhalefet partilerinin uyarıları, kamuoyunda oluşan haklı tepkiler üzerine, teklifin komisyonunda görüşülmesi sırasında komisyonun verilen önergeyle teklif metnine ilave edilen bu madde ile 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa ek bir madde eklenmekte ve memur emeklilerinin aylıklarına % 6.34 oranında ek bir zam yapılmaktadır.

Bilindiği üzere memur emeklilerinin aylıklarında, 25.06.2001 tarih ve 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununun 28. maddesi gereğince memur maaşlarına yapılan zam oranında artış yapılmaktadır.

Anılan kanunun "Toplu sözleşme " başlıklı 28. maddesinin 4. maddesinin 4. fıkrası;

"8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa göre aylık ödenmekte olanların aylıklarının hesabında da toplu sözleşme hükümlerine göre belirlenen aylık ve taban aylık katsayıları esas alınır. 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılık hali esas alınarak bağlanan yaşlılık, malullük veya ölüm aylıklarında yapılacak artışlar hakkında 5510 sayılı Kanunun 55 inci maddesinin ikinci fıkrası uygulanmaz ve bu aylıklar toplu sözleşme hükümlerine göre belirlenen aylık ve taban aylık katsayılarındaki artış dikkate alınarak artırılır."

Anılan yasa hükmü, geçen yıl imzalanan toplu sözleşme hükümleri ve TÜİK tarafından açıklanan makyajlanmış enflasyon oranı gereği, 2023 yılının ikinci yarısında memur emeklileri için geçerli olan zam oranı % 17.55 dir.

Bu düzenleme ile 4688 sayılı Kanun gereğince memur emeklilerine de verilen % 17,55 oranında yapılan artıştan ayrı olarak ek bir zam yapılmaktadır.

Söz konusu zam toplamı % 25 olacaktır.

Ak Parti hükümetleri tarafından uygulanan ücret politikaları sonucunda bazı ücret parametrelerinin kendi aralarındaki denge durumunda da farklılaşmalara neden olunmaktadır. Asgari ücret, en düşük memur maaşı ve en düşük emekli maaşı arasındaki yıllar itibarıyla oluşan farklılıklar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

	2002	2022(1)	2022(2)	2023 (1)	2023(2)
Asgari Ücret	163,6 TL	4253 TL (%50,5 zam ile)	5500 TL (%30 zam ile)	8506 (%54,7 zam ile)	11.402 (%34 zam ile)
En Düşük Memur Maaşı	392.0 TL	9.105 TL	11.396 TL	14.417 TL	22.000 TL
En Düşük Emekli Maaşı	216,4 TL	2.500 TL	3500 TL	5500 TL	7500 TL

2002 yılında asgari ücret 163,6 lira iken, en düşük emekli aylığı 216,4 lira idi. 2023 Temmuz ayında ise asgari ücret 11.402 lira olurken en düşük emekli aylığı 7500 lira olmuştur. Bir diğer ifade ile 2002'de en düşük emekli aylığı asgari ücretin yaklaşık 1.3 katı idi. Şimdi ise; bu oran 0,65'e gerilemiş durumdadır.

Yıllar boyunca kademeli düşüşle birlikte emekli maaşının asgari ücrete oranı 2015'te 1.09'a kadar gerilemiş ve asgari ücret 2016 yılında en düşük emekli maaşını ilk kez geçmiştir. Ekonomik krizle anılan 2001 yılında dahi en düşük emekli maaşı asgari ücretin 1.5 katından fazla durumda bulunmaktaydı.

Emekli aylıklarının düşmesinin en önemli sebebi AKP'nin 2008 yılında çıkardığı 5510 sayılı Kanundur. Bu kanun ile aylık bağlama oranları ve güncelleme katsayısı düşürüldüğü ve emeklilere ülkenin büyümesinin pay verilmediği için emekli aylıkları da düşmüştür.

Memur ve emekliler ENAG ve İTO enflasyonunu yaşamakta ancak TÜİK enflasyonu ile zam almaya mecbur bırakılmaktadır.

Memur emeklilerinin aylıklarını artıran bu zam miktarı tarafımızca yeterli bulunmamaktadır. Bu konuda söz konusu artış oranının %34 olarak tespiti ve en düşük emekli aylığının asgari ücret seviyesine yükseltilmesi konusunda verdiğimiz öneriler kabul görmemiştir.

3.3 Teklifin 3. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin komisyonda görüşülmesi sırasında komisyonun Ak Partili üyeleri tarafından verilen önerge ile teklif metnine eklenen bu madde ile 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlere Yapılacak Yardımlara Dair Kanuna geçici 27. madde eklenmektedir.

Bu madde, 142 sayılı sayılı OHAL Kapsamında Afet ve Acil Durum Yönetimi Alanında Alınan Bazı Tedbirlere Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 2 ve 3. maddelerinin aynen tekrarından ibarettir.

Söz konusu geçici madde, esas olarak Anayasa'nın 35 ve 57'nci maddelerinde güvencelenen mülkiyet ve konut haklarına ilişkindir.

Bu madde, Afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde inşaat kredisi verilmesi veya bina yaptırılmasını isteyen başvuruçular hakkındaki usul ve esasları düzenlemektedir.

Ancak 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun'da başvuru usulüne ilişkin ayrıntılı usulleri bertaraf etmekte; mahalli mülki idare amirliğine ve Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı'na geniş takdir yetkisi tanınmaktadır. Olağanüstü halin özellikli durumu nazara alındığında işlerin ivedi halledilmesi için idareye geniş takdir yetkisi tanınmış olmakla beraber; bu metin kanun formunda idarenin vatandaşlar arasında ayrımcı uygulamaya neden olabilecek serbestisinin Anayasa'nın 2 maddesinde tanımını bulan "sosyal hukuk devleti", 7. Maddede tanımını bulan "yasama yetkisinin devredilmezliği", 10. maddesinde tanımını bulan "kanun önünde eşitlik" ve 123. maddesinde tanımını bulan "idarenin kanuniliği" ilkeleri dikkate alınarak kanun düzeyinde kayıtlanması gerekmektedir.

Afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde uluslararası kuruluşlardan sağlanacak dış kredi ve hibelerle finanse edilecek projelerin uygulanması dolayısıyla yapılacak işlemlerden vergi, harç vb. alınmamasını düzenlemektedir. Bunların ilgili vergi kanunlarında derç edilmesi tedvin tekniği açısından daha yerinde olacaktır.

-Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde ulusal ve uluslararası projeler kapsamında gerekli araç, taşıtı vb. Ticaret Bakanlığının uygun görüşünü alarak ithal edebilecek veya ithal ettirebilecektir. İthal mallardan, gümrük vergisi, harç vb. alınmayacaktır.

Ticaret Bakanlığı ve AFAD, ithalatta sınırsız bir takdir yetkisiyle donatılmıştır. AFAD'a sınırsız olarak verilecek bu yetkiye neden ihtiyaç duyulduğu komisyon görüşmeleri sırasında açıklanmamıştır.

İdare hangi nesnel, somut ölçütlere göre ithalat yapacağı, ithalat yaptırtacağı şirketi nasıl seçeceği, bu konuda hangi yöntemin uygulanacağı konusunda belirsizlik mevcuttur. Bu tür düzenlemelerin kanun metninde gösterilmesi gerekmektedir.

Söz konusu maddeye eklemeye yapılarak, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Fen Heyetleri tarafından orta hasarlı tespit edilen konut, iş yeri ve ahırlarla ilgili deprem sigortası DASK ile ilgili ortalama 50.000-100.000 TL arasında sigorta alan hak sahiplerinin, bakanlıkça yapılan yeni tespitlerde güçlendirmesi biten fen ve sanat

kurallarına göre elverişli olmadığı için yıktırılan binaların hak sahiplerinin sigorta kayıplarının karşılanması gerekmektedir.

Ayrıca söz konusu düzenlemenin Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunda tüm boyutlarıyla ele alınıp tartışılmadan acele ile yasalaştırılması gayretini uygun bulmamaktayız.

3.4 Teklifin 4. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin komisyonda görüşülmesi sırasında komisyonun Ak Partili üyeleri tarafından verilen önerge ile teklif metnine eklenen bu madde ile 1325 sayılı Kanunun ek 1. Maddesinde yapılan düzenleme ile Subay yetiştirilmek için yurtdışına gönderilen askeri öğrencilere yönelik bir düzenleme yapılmakta ve ara sınıflarda da yurtdışındaki askeri eğitim veren okullara askeri öğrenci gönderilebilmesine ilişkin düzenleme yapılmakta ve bunun kapsam ve usul ve esaslarının Milli Savunma Bakanlığınca belirlenmesi düzenlenmiştir.

Yine maddede yapılan değişiklik ile subaylığa nasp edilmeyenler ile sağlık sebebi dışında herhangi bir sebeple yurtdışındaki eğitimlerini tamamlayamayanlara yönelik devlet tarafından yapılmış olan masrafların geri alınmasına ilişkin yurtdışındaki eğitim süresi ile diğer masraflar ayrıştırılmış ve yurtdışındaki eğitim masraflarının iki katı olarak alınmasına ilişkin düzenleme üçüncü fıkraya eklenmiştir

3.5 Teklifin 5 maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin komisyonda görüşülmesi sırasında komisyonun Ak Partili üyeleri tarafından verilen önerge ile teklif metnine eklenen bu maddeyle, **2252 sayılı Kültür Bakanlığı Döner Sermaye Kanununun 4 üncü maddesine eklenen fıkra ile Doğal afetler sonucu tahrip olan kültür varlıklarının yeniden inşası veya restorasyonu için Kültür ve Turizm Bakanı'nın onayıyla döner sermaye bütçesinden genel bütçeye kaynak aktarılması sağlanmaktadır.**

Bu kaynaklar, ilgili işlerin yapımı için Bakanlık bütçesine ödenek olarak kaydedilecek, harcanmayan tutarlar ertesi yıla devredilebilecek ve yatırım projeleriyle ilişkilendirilen bu ödenekler yılın yatırım programına dahil edilecektir.

3.6 Teklifin 6. maddesinin değerlendirilmesi

2872 sayılı Çevre Kanununa ekli (1) sayılı listede geri kazanım katılım payına ilişkin tutarlar belirlenmiştir. Cumhurbaşkanına yeniden değerlendirme oranında artırılan tutarları yarısına kadar daha artırıma yetkisi verilmiş durumdadır.

Teklifin bu maddesindeki düzenleme ile Cumhurbaşkanına listede yer alan veya yeniden değerlendirme oranı uygulanmak suretiyle belirlenen tutarları iki katına kadar artırma veya yarısına kadar indirme yetki verilmektedir.

Komisyon çalışmaları sırasında verilen bilgilerden, 2022 yılında tahsil edilen geri kazanım payı tutarının 3.6 Milyar TL. olduğu, yapılan bu düzenleme hükümetin ilave kaynak arayışında bulunduğu anlaşılmaktadır.

3.7 Teklifin 7 ve 8. maddelerinin değerlendirilmesi

Teklifin bu maddelerinde, 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 17 nci maddesinin (4) numaralı fıkrasının (r) bendinde yapılan değişiklik ve kanuna eklenen geçici 43. Madde ile; kurumların aktifinde en az iki tam yıl süreyle bulunan taşınmazların satışı suretiyle gerçekleşen devir ve teslimlerine yönelik istisna uygulaması kaldırılmakta, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce kurumların aktifinde yer alan ve en az iki tam yıl süreyle elde bulundurulmuş taşınmazların satışı suretiyle gerçekleşen devir ve teslimlerde KDV istisnasının geçerli olması sağlanmaktadır.

Maddenin komisyonda görüşülmesi sırasında, bu istisnanın 2829 mükellefi ilgilendirdiği, bu istisna nedeniyle 2022 yılında vazgeçilen vergi tutarının 13.6 Milyar TL. olduğu ifade edilmiştir.

Madde metnin komisyondaki görüşmeleri sırasında, kurumların atıl gayrimenkullerinin sermaye ilavesi suretiyle değerlendirilmesi amacıyla getirilmiş bu istisnanın vergi harcaması olarak nitelendirilen bu istisna ve muafiyetlerde bir azaltma ve vergi gelirlerinin milli gelir içerisindeki payında bir artış sağlanması hedeflemesiyle kaldırıldığı ifade edilmiştir. İstisna uygulamasının kaldırılmasının kurumların finansman sıkıntısına neden olup olmayacağı konusundaki sorularımıza tatminkar yanıtlar verilmekten kaçınılmış, söz konusu istisnanın vergi planlaması aracı olarak kullanılıp

kullanılmadığı, bu istisna uygulamasının vergiden kaçınma yöntemi olarak kullanılıp kullanılmadığı konusundaki herhangi bir açıklamada bulunulmamıştır.

3.8 Teklifin 9. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin komisyonda görüşülmesi sırasında komisyonun Ak Partili üyeleri tarafından verilen önerge ile teklif metnine eklenen bu maddeyle, 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununa bir Geçici madde eklenerek afetzedelere bağışlanacak konutların inşası dolayısıyla kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına yapılan teslim ve hizmetler, 31/12/2024 tarihine kadar katma değer vergisinden istisna edilmektedir. Ancak bu istisnanın geçerli olabilmesi için kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı ile protokol imzalamış olmaları gerekmektedir.

Söz konusu KDV istisnası “tam istisna” şeklindedir. Yani afetzedelere bağışlanacak konutların inşası dolayısıyla kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına KDV tahsil etmeden mal tesliminde veya hizmet ifasında bulunan mükellefler, yüklenmiş oldukları KDV’leri önce indirim yoluyla gidermeye çalışacaklar ancak indirim yoluyla giderilemeyen KDV Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından nakden iade edilecektir.

Söz konusu istisnanın deprem bölgesinde bazı kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları tarafından yürütülen projeler nedeniyle getirildiği anlaşılmaktadır.

3.9 Teklifin 10. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin komisyonda görüşülmesi sırasında komisyonun Ak Partili üyeleri tarafından verilen önerge ile teklif metnine eklenen bu madde ile 6 Şubat deprem bölgesindeki sanayi ve işyerlerinin durumuyla sınırlı olarak, 4562 sayılı OSB Kanununa geçici madde ilave edilmektedir.

Bu düzenlemelerle; Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına “sanayi alanı” tespitinde ve imar planı hazırlığında hızlı karar alması adına geniş takdir yetkisi tanınmaktadır. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, bu geçici maddeyle, o il ya da ilçenin afet bölgesi ilan edildiği tarihten itibaren 1 yıl boyunca, deprem sonrasında yeni “sanayi alanı”

olabilecek yerleri bu maddedeki geniş yetkilerle tespit edecek, bu yerler Cumhurbaşkanlığı kararıyla sanayi alanı ilan edilecektir.

Yerlerin tespitinde fay hattına uzaklık, elverişli zemin ve yerleşim merkezine yakınlık gözetilecek. İmar, parselasyon planları ve değişiklikleri Sanayi Bakanlığınca hazırlanacak veya hazırlattırılacak ve Bakanlıkça onaylanacaktır.

Belirlenen sanayi alanları, alanın büyüklüğü veya sanayi işyerlerinin niteliğine göre OSB ya da Endüstri Bölgesi kapsamına Bakanlıkça alınabilecek, buna göre ilgili kanununa işlenecektir.

Sanayi alanı tespiti için normalde kurul ve komisyonların da görüşüne başvurulurken, bu geçici maddeyle tüm yetkileri ilgili Bakanlar üzerine alabilecek ya da Bakanlar bu yetkilerini takdir ederlerse devredebilecektir.

Hızla toparlanma uğruna, farklı kurum ve kuruluşların sanayi alanlarının tespitinde vermesi gereken kurul, komisyon görüşlerinin alınmaması uygulamada bazı problemler ortaya çıkarabilecektir. Söz konusu yeni sanayi alanlarının tarım arazileri, jeolojik yapı, yumuşak, su seviyesi yüksek toprak alanlarına denk getirilmemesi için diğer kurumların vereceği görüşlerin ayrıca önemi bulunmaktadır.

Planlamanın temel ilkeleri ve farklı kurum görüşlerinin sürece dahil edilmemesi, ilerde çok daha büyük sorunlar doğurabilir, ekonomik alanda büyük sorunlar yaratabilir. Kurum görüşleri için verilen sürenin en az 30 güne çıkarılması gerekmektedir.

Madde düzenlemesindeki ikinci fıkraya göre; Bakanlığın sanayi alanı tespitindeki hızı ve yetkisi artırılmaktadır. Birinci fıkraya ek olarak, ilgili kurumlarca verilmesi gereken görüşler bir hafta içinde verilmediği takdirde bunlar olumlu görüş verilmiş sayılacak, sanayi alanı belirlenen yerlerde ilgili kurumlar bir hafta içinde izin ve vasıf değiştirme işlemini bitireceklerdir.

Söz konusu düzenleme bir takım sakıncaları içermektedir. Bu düzenlemeyle; İmar Planları askıya çıkarılmaması, yurttaşlara ve kamuoyuna bildirilmemesi, itiraz süreçlerinin işletilmemesi düzenlemeleriyle acil durum gerekçesiyle denetimden ve yargıdan kaçınılmaya çalışılmaktadır. İmar planlarına ilişkin yurttaş katılımını kaldırmakta, hak arama hürriyetini kısıtlamaktadır. Diğer yandan, acelelik hali içerisinde yapım süreçleri denetimsizleştirilmektedir. Alelacele, fay hattına yakın olabilecek, ova–mera gibi

alanlarda hızlıca, hiçbir bilimsel görüşü, muhalif görüşleri dikkate almadan tesisler oluşturulacaktır.

Bakanlık, hazırlayacağı imar planları için ilgili kurumlar görüş talep ettiğinde, bu görüşler bir hafta içinde Bakanlığa bildirilecek. deprem bölgesindeki sanayi alanlarının hızlı tespiti, ilanı ve inşası adına, Bakanlığın onaylayacağı plan ve parselasyon planlarında İmar Kanununda geçen askı, ilan, itiraz hükümleri de bu geçici maddede gözetilmeyecektir.

Belirlenen sanayi alanının Hazine adına tescili yapılacak ancak bu sanayi alanları üzerinde dava süreci devam ediyorsa ya da kesinleşmekle beraber henüz tapuya tescil gerçekleşmemişse tescil yapılmayacaktır.

Madde metninde bulunan 4. Fıkra ile, maden sahalarına denk gelen OSB alanı tespitinde ise şu yol izlenecektir: Sanayi alanına maden ruhsat sahası denk geliyorsa, Maden Kanunu madde .30/3 fıkrası gereği, ara ve uç ürün üretme şartlı ihale sahaları bu alanların dışında tutulacak, yani maden ruhsat sahasının cinsi, rezervi, bulunduğu bölge, tenörü, istihdam, yatırım, ülke ihtiyaçları ve benzeri hususlar dikkate alınarak, "ara ve uç ürün üretme" şartı içeren ihaleler yapılabileceği yerlerde bu tip ruhsat alanları, sanayi alanlarından hariç tutulacaktır.

Ara ve uç ürün; kömür, cevher, kum karışımı olup henüz zenginleştirme işlemine tabi tutulmamış malzemenin bu ihaleler yoluyla zenginleştirilmesi ve ham malzemeden daha ekonomik, daha işlevsel bir ürüne dönüştürülmüş halidir.

Madde, bu tip ruhsatları korumaktadır. O alanda OSB sanayi alanı tespitini hariç tutmaktadır.

Maddede yer alan düzenlemeyle, ayrıca, Bakanlığın belirleyeceği sanayi alanları maden ruhsat sahaslarının girişimli kısmına denk gelmişse, bu alan maden ruhsat sahasından Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından düşülecektir. Eğer sanayi alanı maden ruhsat sahasının tamamını kapsıyorsa, öncelik sanayi alanına verilecek ve maden ruhsat sahası Enerji Bakanlığınca iptal edilecek, MAPEG yatırım giderlerini hesaplayacak, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ise düşülen ya da iptal edilen alanlar için 6 ay içinde ruhsat sahibine ödeme yapacaktır.

Maddede yer alan diğer bir düzenleme ile Sanayi alanları için, kamu taşınmazları için devir ya da özel mülkiyete tabi diğer bütün taşınmazlar için Sanayi ve Teknoloji

Bakanlığı tarafından acele kamulaştırma kararı alınabilecek, kamulaştırma işlemlerini yine Bakanlık yürütecek, kamulaştırılan taşınmazlar Hazine adına tescil edilecektir.

Maddede yer alan hükümlerle, Bakanlık, sanayi alanlarında altyapı ve üstyapı dâhil yeni işyerlerinin her türlü inşaatını yapmaya veya yaptırmaya, arsa paylarını belirlemeye, cins değişikliği yapmaya, kat irtifakı, kat mülkiyeti kurmaya yetkili olacaktır

İnşası tamamlanan sanayi işyerleri bedelsiz verilmeyecek, Bakanlıkça belirlenen talep sahiplerine borçlandırılarak verilecektir. Ayrıca, afet bölgesi ilan edilme tarihinden itibaren 1 yıl içinde maliklerinin başvurması halinde, depremler nedeniyle yıkılan veya kullanılamayacak kadar hasarlı durumda olan sanayi işyerleri borçlandırılacak, bunların yerinde yeniden inşası veya güçlendirilmesi Bakanlıkça yapılabilecek ya da yaptırılabilir.

Yapım işleri ve altyapı ile ilgili her türlü işlemde katılma payı ve teknik altyapı bedeli alınmayacak, Plan, parselasyon, yapı ruhsatı, taşınmaz mülkiyeti veya imar haklarının aktarılması, takas ve trampa işlemleri ve bu işlemler nedeniyle düzenlenen kâğıtlar damga vergisi, resim, harç ve harcamalara katılma paylarından istisna tutulacak, bu işlemler nedeniyle bedel alınmayacaktır. Bakanlık, deprem bölgesinde yatırım programına dahil ettiği ya da afet bölgesi ilan tarihinden itibaren 1 yıl içinde yatırım programına dahil edeceği sanayi sitelerinin altyapı ve üstyapı inşasının tamamını; mimarlık/mühendislik hizmetleri dâhil projeleri ise tamamlanana kadar kredi ile destekleyebilecektir.

Teklifin bu maddesindeki düzenleme, depremzede iş insanına yeni borç vaadidir. CHP'sinin Depremzedeye bedava konut taahhüdü, kanun teklifiyle TBMM gündemine taşınmıştır, oysa bu teklifte böyle bir düzenlemeye yer verilmemiştir. İşyeri ve konutta kredi desteği, koşulları ne olursa olsun yeni bir borç anlamına gelmektedir.

Depremden zarar gören vatandaşlarımızın zararlarının telafi edilmesi, konut, işyeri ve sanayi tesislerinin bir an önce yapımına başlanması gereklidir. Ancak söz konusu işlemler sırasında olağanüstü koşullar dikkate alınırken, bir taraftan zamanla yarışılırken anayasa ve yasalarla teminat altına alınan hak ve özgürlükler ile ilgili prosedürlerin işletilmesine engel olunmamalıdır.

Ayrıca söz konusu düzenlemenin Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunda ilgili tarafların ve sivil toplum kuruluşlarının görüşleri

dikkate alınarak, tüm boyutlarıyla tartışılmadan acele ile yasalaştırılması gayretini uygun bulmamaktayız.

3.10 Teklifin 11. maddesinin değerlendirilmesi

Kanun teklifinin 5. maddesiyle 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 38- 5 inci maddede düzenlenen net borç kullanımı tutarı 2023 yılı için, 1/1/2023 tarihinden geçerli olmak üzere, Bakan ve Cumhurbaşkanı tarafından artırılan net borç kullanım tutarının üç katı olarak uygulanır.

Limit artırımının gerekçesi teklif metninde,

“Madde ile, ülkemizde yaşanan deprem afetinin ekonomik ve sosyal etkilerinin azaltılması nedeniyle ortaya çıkan ilave finansman ihtiyacının karşılanması ve Hazine nakit rezervinin güçlü seviyede tutulabilmesi amacıyla net borç kullanımı tutarının 2023 yılı için, Bakan ve Cumhurbaşkanı tarafından artırılan net borç kullanım tutarının üç katı olarak uygulanmak üzere artırılması amaçlanmaktadır.”

şeklinde açıklanmaktadır.

Anayasa'nın 161. maddesine aykırı bulunmasına karşın benzeri düzenlemeler, 16.10.2020 tarih ve 7254 sayılı Kanunun 9. maddesiyle¹³ 22.12.2022 tarih ve 7429 sayılı Kanunun 3. Maddesiyle¹⁴ 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna Geçici 34 ve Geçici 36. maddelerin ilavesiyle yapılmıştır.

Teklifin bu maddesinde yer alan hükümlerle 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna eklenen geçici madde ile, 2023 Yılı

¹³ Geçici Madde 34 –(Ek:RG-16/10/2020-7254/ 9 md.)

5 inci maddede düzenlenen net borç kullanımı tutarı 2020 yılı için, 1/1/2020 tarihinden geçerli olmak üzere, Bakan ve Cumhurbaşkanı tarafından artırılan net borç kullanım tutarının iki katı olarak uygulanır.

¹⁴ Geçici Madde 36- (Ek:22/12/2022-7429/3 md.)

5 inci maddede düzenlenen net borç kullanımı tutarı 2022 yılı için, 1/1/2022 tarihinden geçerli olmak üzere, Bakan tarafından artırılan net borç kullanım tutarına iki yüz milyar Türk lirası ilave edilerek uygulanır

Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 5. maddesi ile belirlenen net borçlanma limiti 1/1/2023 tarihinden geçerli olmak üzere, Bakan ve Cumhurbaşkanı tarafından artırılan net borç kullanım tutarının üç katı olarak uygulanır.” şeklinde değiştirilerek artırılmaktadır.

7427 sayılı 2023 Yılı Merkezi Bütçe Kanununun “Gider” başlıklı 1. maddesi;

MADDE 1- (1) Bu Kanuna bağlı (A) işaretli cetvellerde gösterildiği üzere, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli;

a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerine 4.423.341.574.000 Türk Lirası,

b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelere 365.390.724.000 Türk Lirası,

c) (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumlara 19.535.347.000 Türk Lirası,

ödenek verilmiştir.”

“Gelir ve Finansman” başlıklı 2. maddesi;

“MADDE 2- (1) Gelirler: Bu Kanuna bağlı (B) işaretli cetvellerde gösterildiği üzere, 5018 sayılı Kanuna ekli;

a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçenin gelirleri 3.762.439.808.000 Türk Lirası,

b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin gelirleri 37.133.891.000 Türk Lirası öz gelir, 329.737.621.000 Türk Lirası Hazine yardımı olmak üzere toplam 366.871.512.000 Türk Lirası,

c) (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumların gelirleri 19.102.343.000 Türk Lirası öz gelir, 433.004.000 Türk Lirası Hazine yardımı olmak üzere toplam 19.535.347.000 Türk Lirası, olarak tahmin edilmiştir.

(2) Finansman: Bu Kanuna bağlı (F) işaretli cetvellerde gösterildiği üzere, 5018 sayılı Kanuna ekli (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin net finansmanı 372.785.000 Türk Lirası olarak tahmin edilmiştir

“Denge” başlıklı 3. maddesi;

MADDE 3- (1) 1 inci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen ödenekler toplamı ile 2 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan tahmini gelirler toplamı arasındaki fark, net borçlanma ile karşılanır.”

hükümünü içermektedir.

4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 5. maddesinde ise;

“Borçlanma, ikraz ve garanti limiti

Madde 5- Malî yıl içinde 1 inci maddede belirtilen ilkeler ve malî sürdürülebilirlik de dikkate alınarak yılı bütçe kanununda belirtilen başlangıç ödenekleri toplamı ile tahmin edilen gelirler arasındaki fark miktarı kadar net borç kullanımı yapılabilir.

Borçlanma limiti değiştirilemez. Ancak borç yönetiminin ihtiyaçları ve gelişimi dikkate alınarak, bu limit yıl içinde en fazla yüzde beş oranında artırılabilir. Bu miktarın da yeterli olmadığı durumlarda, ilave yüzde beş oranında bir tutar, ancak Cumhurbaşkanlığı kararı ile artırılabilir. Bütçenin denk olması durumunda da borçlanma, anapara ödemesinin en fazla yüzde beşine kadar artırılabilir. Vadesinde nakden ödenenler hariç, çeşitli kanunlara dayanılarak ikrazen ihraç olunan özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri bu limitin hesaplanmasında dikkate alınmaz.

Malî yıl içerisinde ikrazen ihraç edilecek özel tertip Devlet iç borçlanma senetlerinin limiti her yıl bütçe kanunlarıyla belirlenir. Mali yıl içinde sağlanacak garantili imkân ve dış borcun ikrazı limiti, yılı bütçe kanunuyla belirlenir.”

hükümü yer almaktadır..

Söz konusu hükümlerden de anlaşılacağı üzere, borçlanma limiti konusunda yıllık bütçe kanunu ve ilgili 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunla yürütme organına verilen yetki; bütçenin gider ve gelir rakam ve tahminleri ile ilişkilendirilmiştir. Bu durum 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanununun gerekçesinde de yer almaktadır.¹⁵

¹⁵ 4749 sayılı kanunun 5.maddesinin gerekçesi: Madde 5. - Malî yıl içerisinde yapılacak net borçlanma tutarı bütçe kanunlarına göre belirlenir. Madde ile, bütçe kanunlarında belirtilen ödenekler toplamı ile tahmin edilen gelirler arasındaki fark tutarı kadar net borçlanma limitinin yıl içerisinde en fazla % 5 oranında artırılacağı ve malî yıl içerisinde ortaya çıkabilecek ihtiyaçlar çerçevesinde ek ödenek alınması koşuluyla özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihracı hariç, bu limitin ek bütçe kanunlarıyla değiştirilemeyeceği hükme bağlanmıştır. Ancak, özel tertip

Bu maddelere göre borçlanma limitinin 2023 yılı için hesaplanması:

Giderler.....	4.423.341.574.000,00 TL.
Gelirler.....	3.762.439.808.000,00 TL.
Fark.....	.660.901.766.000,00 TL.

1. Artırımlı tutar= 660.901.766.000 + 33.045.088.300 = 693.946.854.300

2. Artırımlı Tutar= 693.946.854.300 + 34.697.342.715 = 728.644.197.015

4749 sayılı Kanunda belirtilen ilave limit artırımları (% 5+%5) dikkate alındığında bu tutar üst limit olarak; 728.644.197.015,00 TL'ye ulaşmaktadır.

Teklifin bu maddesiyle kanun teklifinin lafzi ifadesinden; 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanununa geçici bir madde eklenerek söz konusu limit 01.01.2023 tarihinden itibaren

728.644.197.015.000,00X3=2.185.932.591.045,00 TL'ye çıkarılmaktadır. Yani Cumhurbaşkanına 1.457.288.394.030,00 TL tutarında ek borçlanma yetkisi verilmektedir.

Bu düzenleme ile borçlanma limiti konusunda yıllık bütçe kanunu ve ilgili 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunla yürütme organına verilen yetki; bütçenin gider ve gelir rakam ve tahminleri ile ilişkilendirmekten çıkarılmaktadır.

Üstelik söz konusu düzenlemede yer alan 01.01.2023 tarihinden itibaren geçerli olarak uygulanabilir şeklindeki ibare bu konudaki limitlerin yıl içerisinde aşılmış olabileceği konusunda kuşku ile karşılanmaktadır.

2023 yılı Merkezi Yönetim Bütçesi 4 trilyon 469 milyar lira (harcama) olarak öngörülmüştü. 2 trilyon 181 milyar liralık istenen net borçlanma limiti bütçe ödeneklerinin yüzde 48,8'u gibi muazzam bir büyüklük oluşturmaktadır.

Hazinenin en son açıklanan borç stoku (iç ve dış) Mayıs 2023 sonu itibariyle 4 trilyon 734 milyar lira düzeyinde bulunuyordu. Teklifte istenen net borçlanma limiti borç stokunun da yüzde 46'sı kadar bir büyüklük oluşturuyor. Diğer bir

Devlet iç borçlanma senedi ihracı için ek ödenek alınması ve doğal afetler ile ağır ekonomik kriz halinde borçlanma limiti ek bütçe kanunuyla artırılabilir. Öte yandan, malî yıl içerisinde, ikrazen özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihracı, ilgili yıl bütçe kanunlarında belirlenecek limitle sınırlandırılmış olup bu ihraçlar net borçlanma limitinin dışında tutulmuştur.

benzetmeyle Devletin 100 yılda biriktirdiği borcun yarısına yakın bir net borçlanma yetkisi istenilmektedir.

Hükümetin bütçe uygulaması sırasında ek ödeneğe ihtiyaç duyması, bütçede ön görmediği harcamaları karşılamak üzere yeniden finansman sağlamak üzere borçlanmayla bu finansmanını sağlayacağını belirtmesi, böylece de borçlanma yetkisi alması çok doğal bir olaydır.

2023 yılı bütçesinde bu Meclisten hükümete verilen borçlanma yetkisi 4749 sayılı Kanunda yazılı limit artırımları ile birlikte 728.644.197.015,00 TL.dir. Bu sınırın aşılması gerekir.

Bu düzenlemenin ortaya çıkarttığı en önemli sonuç mali disiplini tamamen ortadan kaldırıyor olmasıdır. Mali disiplinin tarifi sadece rakamsal olarak bir bütçe açığı tutturmak değildir. Mali disiplinin tarifi, kurallarını ortaya koyduğunuz şekilde işler kılmaktır. Bu madde ile yapılan hukuksuzluk, kuralsızlığı, kuralsızlık da mali disiplinsizliği getirmektedir.

Mali disiplin; hem 1.457.288.394.030,00 TL.lik ek borçlanma ile hem de bu borçlanma yetkisini ek bütçe getirmeden borçlanmanın hukuksuz bir biçimde yapılması sebebiyle ortadan kalkmaktadır.

Bu hukuksuzluk ve bu ortaya çıkan güvensizlik mali disiplinin de ortadan kalkmasıyla yüksek faiz olarak ekonomimize geri dönmektedir, bir kez daha gelir dağılımını bozucu bir adım atılmaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun “ Merkezi Yönetim Bütçesinin Görüşülmesi” başlıklı 19. maddesi;

“Merkezî yönetim bütçe kanun tasarısının görüşülmesi

Madde 19- Türkiye Büyük Millet Meclisi, merkezî yönetim bütçe kanun tasarısının metnini maddeler, gider ve gelir cetvellerini kamu idareleri itibarıyla görüşür ve bölümler halinde oylar. Merkezî yönetim bütçe kanunu malî yıl başından önce Resmî Gazetede yayımlanır. Kamu yatırım programı, merkezî yönetim bütçe kanununa uygun olarak Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından hazırlanır ve anılan Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on beş gün içinde Bakanlar Kurulu kararıyla Resmî Gazetede yayımlanır. Zorunlu nedenlerle merkezî yönetim bütçe kanununun süresinde yürürlüğe konulamaması halinde, geçici bütçe kanunu çıkarılır. Geçici bütçe ödenekleri, bir önceki yıl bütçe başlangıç ödeneklerinin belirli bir oranı esas alınarak belirlenir. Geçici bütçe uygulaması altı ayı geçemez. Cari yıl bütçesinin yürürlüğe girmesiyle geçici bütçe uygulaması sona erer ve o tarihe kadar yapılan

harcamalar ve girişilen yüklenmeler ile tahsil olunan gelirler cari yıl bütçesine dahil edilir. Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerindeki ödeneklerin yetersiz kalması halinde veya öngörülmeven hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, karşılığı gelir gösterilmek kaydıyla, kanunla ek bütçe yapılabilir."

hükmünü içermektedir.

Bu nedenle söz konusu düzenlemenin aslında TBMM'ye "Ek Bütçe" tasarısı ekinde sunulması gerekmektedir. Ayrıca bu konunun "Ek bütçe" tasarısı ile düzenlenmesi aynı zamanda anayasal bir zorunluluktur. Konunun ek bütçe yasası ile çözümlenmemesi T.B.M.M.'nin elinden bütçe hakkının alınması anlamına gelmektedir.

Anayasa, siyasal iktidarın yapısını, işleyişini, siyasal kurumların statülerini, görev ve yetkilerini belirleyen, vatandaşların hak ve özgürlüklerini tespit eden ve bunların hukuki güvencelerini içeren bir "*Toplum Sözleşmesidir*". Kişilerin hak ve özgürlüklerinin güvence altına alınabilmesi için yasama ve yürütme organlarının yetkilerinin sınırlandırılması ihtiyacı sadece temel hak ve özgürlükler alanında değil, kamu harcamalarına ilişkin düzenlemeler alanında da gerekli olup, bu bağlamda çeşitli kurallar anayasalarda yer alır. Demokrasilerde kamu harcamalarının büyüklüğü ve kapsamı ile bu harcamaların yapılabilmesi için vatandaşlara getirilecek yükümlülöklere halk karar verir ki buna "**Bütçe Hakkı**" denilmektedir. Halk sahip olduğu ve sahip olmak üzere yüzyıllarca mücadele ettiği "Bütçe Hakkı"nı seçtiği temsilcileri aracılığıyla kullanır.

Kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanım meşruiyeti, parlamentoların varlık sebebiyle özdeş tutulan ulusal egemenliğin bütçe hakkına dayanır. Bütçe hakkı, dünya tarihinde demokrasi için vazgeçilmez bir kurum olarak çetin mücadelelerin ürünüdür. Öncelikle vergi toplanması temsil yeteneği sınırlı çevrelerin iznine tabi tutulmuştur. Daha sonra harcamaların yapılması temsil yeteneği kısmen güçlenen zeminlerce izne tabi kılınmış ve nihayet gelir ve harcamaların birlikte bütçe olarak her yıl için izin ve onaya tabi tutulması ve gerçekleştirmelerin denetimi suretiyle bütçe hakkı bugünkü çehresine kavuşmuştur. 19-20. yüzyılın ilk yarısında bütçe hakkı hem birçok bütçe ilkesinin (önceden izin ilkesi, yıllık olma ilkesi, bütçe birliği ilkesi, genellik ilkesi, gelir ve giderlerin gayrisafiliiği ilkesi) oluşması ve yerleşmesiyle güçlenmiş, hem de tedrici olarak diğer devletlerce de bütçe hakkı benimsenen evrensel bir değer haline gelmiştir. Her ülke, kendi tarihsel koşulları içinde bütçe hakkının kurumsallaşma sürecine farklı bir uyarlanma deneyimi yaşamıştır.

Çağdaş demokrasilerde hükümetler politika önceliklerini amaç ve hedefler seti, kaynak-harcama yapısı, uygulama adımları ve benzeri açılardan ortaya koyarak Parlamenteoya sunarlar ve Parlamenteodan izin/onay isterler. İlgili dönemin sonunda Milletin Meclisince döneme ilişkin gerçekleştirmeler ve yürütölen faaliyetler, bütçenin amaç ve hedeflerine ulaşma derecesi açısından değerlendirilir. Böylece, hükümetin performansı; bütçenin amaç ve hedefleri ile gerçekleştirmeler arasındaki açıklık ve meydana gelen sapmalar üzerinden müzakere edilir ve hesap verme sorumluluğu çerçevesinde hükümetten hesap sorulur.

Ölkemizde 1982 Anayasası'nın 87, 161.. maddelerinde "Bütçe hakkı" çeşitli yönleri ile hüküm altına alınmıştır. Bu anayasal normlar, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve 6085 sayılı Sayıştay Kanunu gibi kod düzenlemelerle somut ve uygulanabilir kılınmıştır.

5018 sayılı Kanun, benzer dünya örneklerinde olduğu gibi bütçe hakkının kullanılmasında TBMM'nin konumunu güçlendirmiş, getirdiği yeni mali yönetim sistemi düzenlemeleri ile Bütçe Hakkının daha etkin kullanımının alt yapısını oluşturmuştur.

5018 sayılı Kanunun amacı, katılımcılığı esas alan; hukuka uygun, verimli, etkili ve tutumlu çalışan; mali saydamlık ile yönetsel ve siyasal hesap verebilirliğe dayanan; saydamlık ve hesap verebilirliğin sağlanması için yetkileri kamu idarelerine devreden ve TBMM'nin "bütçe hakkı"na güvence oluşturan bir kamu mali yönetimi kurmaktır.

Anayasa'nın 2. maddesinde "hukuk devleti" ilkesine yer verilmiştir. Anayasa'nın 2. maddesindeki hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağı sayıp yargı denetimine açık olan devlettir.

Anayasa'nın 87. maddesinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin görev ve yetkileri arasında "kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak" yanında "bütçe kanun tekliflerini görüşmek ve kabul etmek" görev ve yetkisine de ayrıca yer verilmiştir.

Yasama organının, halk adına kamu gelirlerini toplama ve yine halk adına bu gelirleri harcama konusunda yürütme organına sınırları belirleyerek yetki vermesi ve sonuçlarını denetlemesine bütçe hakkı denilmektedir. "Bütçe hakkı", vergi ve benzeri gelirlerle kamu harcamalarının çeşit ve miktarını belirleme ve onaylama hakkıdır. Bu

hak, halk tarafından seçilen temsilcilerden oluşan yasama organına aittir. Bütçe, hükümetin Meclis'e karşı temel sorumluluk mekanizmasıdır. Meclis, bütçe ile hükümete gelir toplama ve gider yapma yetkisi vermekte, bu yetkinin uygun kullanılmasını da bütçe sürecinin bir parçası olan kesin hesap kanunu ile denetlemektedir.

Anayasanın "Bütçe ve kesinhesap" başlıklı 161. maddesi;

"Madde 161 – Kamu idarelerinin ve kamu iktisadî teşebbüsleri dışındaki kamu tüzel kişilerinin harcamaları yıllık bütçelerle yapılır.

Malî yıl başlangıcı ile merkezi yönetim bütçesinin hazırlanması, uygulanması ve kontrolü ile yatırımlar veya bir yıldan fazla sürecek iş ve hizmetler için özel süre ve usuller kanunla düzenlenir. Bütçe kanununa, bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz.

Cumhurbaşkanı bütçe kanun teklifini, malî yılbaşından en az yetmişbeş gün önce, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar. Bütçe teklifi Bütçe Komisyonunda görüşülür. Komisyonun ellibeş gün içinde kabul edeceği metin Genel Kurulda görüşülür ve malî yılbaşına kadar karara bağlanır.

Bütçe kanununun süresinde yürürlüğe konulamaması halinde, geçici bütçe kanunu çıkarılır. Geçici bütçe kanununun da çıkarılamaması durumunda, yeni bütçe kanunu kabul edilinceye kadar bir önceki yılın bütçesi yeniden değerlendirilerek artırılarak uygulanır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Genel Kurulda kamu idare bütçeleri hakkında düşüncelerini her bütçenin görüşülmesi sırasında açıklarlar, gider artırıcı veya gelirleri azaltıcı önerilerde bulunamazlar.

Genel Kurulda kamu idare bütçeleri ile değişiklik önerileri, üzerinde ayrıca görüşme yapılmaksızın okunur ve oylanır.

Merkezî yönetim bütçesiyle verilen ödenek, harcanabilecek tutarın sınırını gösterir. Harcanabilecek tutarın Cumhurbaşkanlığı karamamesiyle aşılabileceğine dair bütçe kanununa hüküm konulamaz

Carî yıl bütçesindeki ödenek artışını öngören değişiklik teklifleri ile carî ve izleyen yılların bütçelerine malî yük getiren tekliflerde, öngörülen giderleri karşılayabilecek malî kaynak gösterilmesi zorunludur.

Merkezî yönetim kesinhesap kanunu teklifi, ilgili olduğu malî yılın sonundan başlayarak en geç altı ay sonra Cumhurbaşkanlığı tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur. Sayıştay genel uygunluk bildirimini, ilişkin olduğu kesinhesap kanun teklifinin verilmesinden başlayarak en geç yetmişbeş gün içinde Meclise sunar.

Kesinhesap kanunu teklifi ve genel uygunluk bildiriminin Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olması, ilgili yıla ait Sayıştayca sonuçlandırılmamış denetim ve hesap yargılamasını önlemez ve bunların karara bağlandığı anlamına gelmez.

Kesinhesap kanunu teklifi, yeni yıl bütçe kanunu teklifiyle birlikte görüşülür ve karara bağlanır.”

hükümünü taşımaktadır.

Anayasanın 161. maddesinde sözü edilen malî yıl başlangıcı ile merkezi yönetim bütçesinin hazırlanması, uygulanması ve kontrolü ile ilgili kanun 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunudur.

Teklif metninin 11. maddesinde yer alan düzenleme; 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda yer alan düzenlemelere ve Anayasanın 2, 87, 161, maddelerine de aykırı bulunmaktadır.

Bu maddenin teklif metninden çıkarılması yönünde verdiğimiz önerge red edilmiştir.

3.11 Teklifin 12. maddesinin değerlendirilmesi

Maddenin (a) ve (b) fıkraları ile, Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (I) ve (III) sayılı listelerde yer alan malların maktu vergilerinin artırılmasına ilişkin Cumhurbaşkanlığına tanınan yetki genişletilmektedir. (I) sayılı liste: Akaryakıt ve madeni yağlar,(III) sayılı liste: Alkollü içkiler ve tütün ürünlerini içermektedir.

Buna göre Cumhurbaşkanlığı (I) sayılı listedeki mallar için uygulanan maktu vergi tutarlarını, her bir mal itibarıyla en yüksek vergi tutarının yarısına kadar artırmaya yetkili iken şimdi beş katına kadar artırmaya yetkili kılınmaktadır.

Ayrıca Cumhurbaşkanlığına verilen yetki, maddede yazılı maktu vergi tutarlarına ilişkin iken yapılan değişiklikle bu yetkinin her yıl artırılmış olan veya yeniden belirlenmiş sayılan vergi tutarları üzerinden kullanabilmesine olanak sağlanmaktadır.

Diğer taraftan, maddenin (c) fıkrası ile, Kanuna ekli (I) sayılı listedeki mallar için maktu vergi tutarlarının enflasyondan etkilenmemesi amacıyla bu tutarların her yıl ocak ve temmuz aylarında, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından ilan edilen yurt içi üretici fiyat endeksindeki son altı ayda meydana gelen değişim oranında güncellenmesi öngörülmektedir.

Komisyonadaki görüşmeler sırasında; söz konusu düzenlemenin sürekli ve artan enflasyon koşullarında maktu vergi tutarlarının ayarlanmasında vergi idaresine hızlı reaksiyon alma konusunda olanak sağlaması dolayısıyla getirildiği ifade edilmiştir. Ancak söz konusu düzenleme ile Cumhurbaşkanına tanınan yetkinin Anayasa'nın 73. maddesi göz önünde bulundurularak, verginin belirliliği, öngörülebilirlik ve ölçülülük ilkeleri açısından da değerlendirilerek dikkatli kullanılması gerekmektedir.

3.12 Teklifin 13. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin komisyonda görüşülmesi sırasında komisyonun Ak Partili üyeleri tarafından verilen önerge ile teklif metnine eklenen bu maddeyle, 24/11/2004 tarihli ve 5258 sayılı Aile Hekimliği Kanununun 3 üncü maddesi değiştirilmektedir.

Söz konusu düzenlemenin Anayasa Mahkemesinin 21.06.2022 tarih ve E:2022/43,K:2022/81 sayılı iptal kararı gereğince yapıldığı gerekçede ifade edilmektedir.

Madde ile Aile Hekimliği Kanununun aile sağlık merkezlerinde çalışan personelin statüsü ve mali haklarına ilişkin maddede düzenleme yapılmaktadır.

Madde başlığında mali haklara ilişkin ibare kaldırılmakta ve personelin statüsü, hak ve yükümlülükleri şeklinde değiştirilerek maddenin kapsamı genişletilmektedir. Maddenin ikinci fıkrasında yapılan değişiklik ile aile sağlık merkezlerinde çalıştırılacak olan sağlık çalışanlarının atanmasına ilişkin usulde köklü bir değişiklik yapılarak aile hekiminin yetkisi daraltılmaktadır. Söz konusu maddede sağlık merkezlerinde çalıştırılacak personelin atamasında Sağlık Bakanlığı tarafından bu atamanın yapılması ve aile hekiminin de bunu onaylamasına yönelik bir değişiklik yapılmıştır. Dolayısıyla aile hekimlerinin yetkisinin daraltılarak Bakanlığın yetkisinin artırılması sistemin özerkliğini zedeleyici bir düzenleme olarak karşımıza çıkmaktadır.

Maddenin yedinci fıkrasında Bakanlıkça aile sağlık merkezlerine yapılan ödeme tutarlarının tespit ve usul ve esaslarında yeni kısıt getirilerek aile sağlık merkezi giderlerinin Sağlık Bakanlığınınca karşılanmadığı hallerde ödemenin yapılmasına ilişkin tespitte yer alması düzenlenmektedir.

Maddeye eklenen yeni fıkralar ile aile sağlık merkezlerinde çalışan personele uygulanacak disiplin cezalarına ilişkin 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile ilişki kurulmakta ve Kanunda ayrıca belirtilmeyen cezalara ilişkin memurlarda aylık olması ve aile sağlık çalışanlarının ücret alması nedeniyle ücretlerden yapılacak kesinti miktarları ayrıca düzenlenmektedir.

Yine Aile hekimleri ile yapılacak sözleşmelerde Bakanlığa ayrıca sözleşme fesih yetkisi tanımlanmakta ve Bakanlıkça belirlenen performans hedeflerine ulaşılamaması halinde sözleşmenin Bakanlıkça fesih edilebilmesine ilişkin düzenleme yapılmaktadır. Aile Hekimliği Kanununun 8'inci maddesindeki aile hekimlerinin "sözleşmelerinin feshini gerektiren nedenlerin Cumhurbaşkanınca çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği" kuralı Danıştay 2'nci Dairesinin itirazı üzerine Anayasa Mahkemesi tarafından E.2022/43-K.2022/81 sayılı Kararla iptal edilmiştir. İptal hükmü 5 Mayıs 2023 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Bu maddeyle getirilen düzenleme de muğlak ve Bakanlığa aşırı yetki veren bir düzenlemedir. Performans hedeflerinin belirlenmesinde Bakanlığın tek belirleyici olması nedeniyle bu yetkinin sübjektif olarak kullanılabilmesi mümkündür.

Maddeye eklenen yeni fıkra ile aile hekimliği çalışanlarının devlet memurluğuna geri dönüşlerinde memurluktan çıkarma cezasını gerektiren fiil ve davranışları işlememiş olma yükümlülüğu getirilmektedir.

Son olarak aile sağlığı çalışanlarına ilişkin disiplin kurullarının teşkili, disiplin amirlerinin tayin ve tespiti ile disiplin hükümlerinin uygulanmasına ilişkin diğer esasların yönetmelik ile belirleneceğine ilişkin yeni bir fıkra maddeye eklenmiştir.

Söz konusu fıkranın, esas itibariyle Anayasa'ya "Kanunilik İlkesini zedelemesinden dolayı aykırılık teşkil edip etmeyeceğinin ayrıca değerlendirilmesi gerekmektedir.

Söz konusu düzenlemenin Aile Hekimliği müessesesinin sorunlarını çözmediği kanaatini taşıyoruz.

Ayrıca söz konusu düzenlemenin Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunda ilgili tarafların ve sivil toplum kuruluşlarının görüşleri dikkate alınarak, tüm boyutlarıyla tartışılmadan acele ile yasalaştırılması gayretini uygun bulmamaktayız.

3.13 Teklifin 14. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin komisyonda görüşülmesi sırasında komisyonun Ak Partili üyeleri tarafından verilen önerge ile teklif metnine eklenen bu maddeyle, 24/11/2004 tarihli ve 5258 sayılı Aile Hekimliği Kanunu'nun 7'nci maddesi tümüyle değiştirilerek Sağlık Bakanlığına nüfus, yaş grubu ve bölge gibi kriterlere göre ağız diş sağlığı ve yaşlı sağlığı hizmetlerini planlama yetkisi verilmektedir.

Birinci basamak ağız diş sağlığı ve yaşlı sağlığı hizmetlerini yürütmek üzere hekim ve diş hekimleri ile Bakanlıkça belirlenen diğer sağlık meslek mensuplarıyla sözleşme yapılabilecektir.

Komisyonadaki görüşmeler sırasında yöneltilen sorulara cevaben, birinci basamak ağız diş sağlığı ve yaşlı sağlığı hizmetlerinin entegre bir biçimde yürütülmesinin amacının bu hizmetlerin yaygınlaşmasını sağlamak olduğu, bu hizmetlerin ayrı ayrı sunulacağı ifade edilmiştir.

Bu düzenlemenin de Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunda ilgili tarafların ve sivil toplum kuruluşlarının görüşleri dikkate alınarak, tüm boyutlarıyla tartışılmadan acele ile yasalaştırılması gayretini uygun bulmamaktayız.

3.14 Teklifin 15. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin komisyonda görüşülmesi sırasında komisyonun Ak Partili üyeleri tarafından verilen önerge ile teklif metnine eklenen bu maddeyle 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'a ilave edilen Geçici madde ile; hükümlülerin cezalarının infazının dışarıda gerçekleşmesinin şartları kolaylaştırılmaktadır.

31.07.2023 tarihi itibarıyla covid-19 sebebiyle izinli sayılan hükümlülerin bazıları cezaevine dönecek ama bazıları dışarıda kalmaya devam edecektir.

5275 Kanun'a ilave edilen Geçici maddeyle;

-(1) 31.07.2023 tarihi itibarıyla Covid-19 sebebiyle izinli hükümlüler, izin bitiminden itibaren 7 gün içinde infaz işlemlerinin devam ettiği kurumlara dönecektir.

-(2) Hükümlünün talebi olmaksızın infaz hakimi; 31.07.2023 tarihi itibarıyla Covid-19 sebebiyle izinli ve denetimli serbestlik kapsamında infazına 5 yıl ve daha az süre kalan hükümlülerin, cezalarının koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak infazına karar verilebilecektir.

-(3) Adalet Bakanlığının resmi internet sitesinde (birinci fıkra kapsamındaki) izinden dönecek hükümlüler ile (ikinci fıkra kapsamındaki) hakkında denetimli serbestlik kararı verilecek hükümlülere ilişkin hususlar duyurulacaktır.

-(4) (Md. 105/A kapsamında) Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezası infaz edilen ve 31.07.2023 tarihi itibarıyla Covid-19 sebebiyle izinli hükümlüler, koşullu salıverilme tarihine kadar olan sürede kamuya yararlı bir işte ücretsiz olarak çalıştırılması vb. yükümlülüklerle tabi olmayacaktır.

-(5) Geçici Md. 9/6.f kapsamında açık ceza infaz kurumuna gönderilen hükümlüler, 31.07.2023 tarihi itibarıyla açık ceza infaz kurumuna ayrılmış sayılacaktır.

-(6) 31.07.2023 tarihi itibarıyla kapalı ceza infaz kurumlarındaki hükümlülerden, toplam hapis cezası;

* 10 yıldan az ise 1 ayını,

*10 yıl ve daha fazla ise 3 ayını bu kurumlarda geçiren ve

açık ceza infaz kurumlarına ayrılmasına 3 yıl veya daha az süre kalanlar,

şartların oluştuğunda açık ceza infaz kurumlarına ayrılacaktır.

- Bu hükümlüler ile 31.07.2023 tarihinde Geçici Md. 9/6.f kapsamında açık ceza infaz kurumunda bulunan hükümlüler, talep ederse ve en az 3 ay açık ceza infaz kurumunda kalmışsa; denetimli serbestlik uygulamasından 3 yıl erken yararlandırılacaktır.

Suçları (Devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozmak suçu gibi), Terörle Mücadele K. kapsamındaki suçlar ve örgüt suçları, bu fıkradan yararlandırılmayacaktır.

-(7) Bu düzenleme, 31.07.2023 tarihi itibarıyla (md. 16, 16/A, 17 kapsamında) hapis cezasının infazı ertelenmiş ve infazı durdurulmuş hükümlüler bakımından da uygulanacaktır.

-(8) Bu düzenleme, koşullu salıverilmenin geri alınması nedeniyle 31.07.2023 tarihi itibarıyla cezası aynen infaz edilen veya ikinci defa mükerrir olup 31.07.2023 tarihi itibarıyla bu cezanın infazı için ceza infaz kurumunda bulunan hükümlüler bakımından uygulanmayacak. Ama 31.07.2023 tarihi itibarıyla kesinleşmiş ancak infaz edilmemiş diğer hapis cezaları bakımından uygulanacaktır.

Bu düzenleme Covid-19 düzenlemesi içinde kısmi bir af düzenlemesi niteliğinde olup bazı istisnaları da barındırmaktadır.

Bu düzenlemeyi olumlu bulmakla birlikte, Ceza infaz sistemi ile ilgili olarak toplumun da beklentilerini karşılayan daha detaylı bir çalışma yapılmasını da gerekli görmekteyiz.

Söz konusu düzenlemenin Adalet Komisyonunda ilgili tarafların ve sivil toplum kuruluşlarının görüşleri dikkate alınarak, tüm boyutlarıyla tartışılmadan acele ile yasalaştırılması gayretini uygun bulmamaktayız.

3.15 Teklifin 17. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin bu maddesiyle, 5510 sayılı Kanuna geçici madde eklenerek kamu kurum ve kuruluşları ile kamu ihale kanunu çerçevesinde kamu işyerlerinde ihale alan taşeron firmalar hariç olmak üzere özel sektör işverenlerine, 2022 yılı için aylık 9.720 TL ve altında ücret ödedikleri sigortalılar ile Temmuz ayından önce açılan işyerlerinde çalıştırılan sigortalı işçiler için 2023 yılı Temmuz ve Aralık ayları için finansmanı İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanacak şekilde, ödeyecekleri sigorta priminden mahsup edilerek günlük 16,66 TL, aylık 500 TL asgari ücret desteği verilmesi öngörülmektedir.

Bu destek TİS imzalanmış işyerleri için 19.410 TL ve altında aylık kazanç bildirilen sigortalılar için, "Linyit" ve "Taşkömürü" çıkarılan işyerlerinde yer altında çalışan sigortalılar için işletmelerinde aylık 25.890 TL ve altında ücret ödedikleri sigortalılar için günlük kazanç 500 TL olarak uygulanacaktır. Bu teşvikten yararlanmada işverenlerin Kuruma prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borcu bulunmaması ve 2022 yılından daha az işçi

çalıştırmaması şartı öngörülmektedir. Yapılandırmadan yararlanma halinde işverenlerin bu teşvikten yararlanabilmesi de ayrıca düzenlenmiştir.

Destek ödemesi 2022 yılının son altı ayında aylık 100 TL, bu yılın ilk yarısında ise 400 TL olarak uygulanmış, 2022 yılında 4,2 milyar lira, bu yılın ilk dört ayında 10,8 milyar lira ödenmiştir.

Etki analizine göre söz konusu düzenlemenin maliyeti 19 milyar lira olacaktır.

Madde metnin görüşülmesi sırasında komisyonda görüşlerine başvuruyla Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu ve TÜRK İŞ Temsilcisi, söz konusu uygulamanın bir oran uygulanarak kalıcı hale getirilmesini talep etmişlerdir.

Bu uygulamanın istihdamı artırıcı en azından mevcut seviyede muhafaza edici yöndeki etkisini ortaya koyan çalışmaların Bakanlık bünyesinde yapılıp yapılmadığı tarafımızca bilinmemektedir. Madde görüşmeleri sırasında bu konuda herhangi bir açıklama da yapılmamıştır.

Söz konusu uygulamalar kredisiz ve teşviksiz ayakta duramayan üretim sektörü varlığına işaret etmektedir.

Söz konusu ödemenin İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanmasını doğru bulmuyoruz.

Son göstergeler, İşsizlik Sigortası Fonunun amaç dışı kullanımının fon kaynaklarının erimesine neden olduğunu göstermektedir. Bu uygulama devam ettirilecekse tutarın Merkezi Yönetim Bütçesine konulacak ödeneklerle karşılanmasının daha uygun olacağını düşünüyoruz.

İşsizlik fonunda biriken para, tamamen işsizlerin finansmanı için kullanılması gereken bir paradır. Ancak daha önceleri de yine bu amaç dışında kullanımı sağlanmıştır. Kamu bankalarına aktarılmış, pandemi sürecinde tüm yardımlar işsizlik fonundan yapılmıştır. Yani fonda biriken paralar bugüne kadar ilgili ilgisiz her şey için kullanılmıştır.

Örnek vermek gerekirse İşsizlik sigortası verilerine göre;

Bu yıl ocak-mayıs arası dönemde fondan işsizlere ödenen miktar 8 milyar 432 milyon TL iken, İşverenlere verilen destek 16 milyar 409 milyon TL olmuştur. Bir başka deyişle Fondan işverenlere, işsizlere göre iki kat daha fazla kaynak aktarılmış durumdadır.

Bu yıl ocak-mayıs döneminde 697 bin 670 bin kişi işsizlik ödeneğinden yararlanmak için başvuruda bulunmasına rağmen işsizlik ödeneği bağlanan işsiz sayısı ise 312 bin 433'tür. Bir diğer ifadeyle yılın ilk 5 ayında her 10 işsizden 6'sı işsizlik fonundan yararlanamayarak gelir desteğinden mahrum kalmıştır.

Söz konusu maddede yer alan ödemelerin İşsizlik Fonu'ndan karşılanması yönündeki düzenlemelerin İşsizlik Sigortası Fonu'nun kuruluş ve işleyiş amacına aykırılık taşıdığından, bu ödemelerin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 2023 yılı Merkezi Yönetim Bütçesinde yer alan ödeneklerinden karşılanması talebini içeren önerimiz red edilmiştir.

3.16 Teklifin 18. maddesinin değerlendirilmesi

Muhalefet partilerinin uyarıları, kamuoyunda oluşan haklı tepkiler üzerine, teklifin komisyonunda görüşülmesi sırasında komisyonun verilen önergeyle teklif metnine ilave edilen bu madde ile 5510 sayılı Kanununa geçici bir madde eklenmekte ve işçi ve BAĞKUR emeklilerinin aylıklarına % 25 oranında ek bir zam yapılmaktadır.

Bilindiği üzere işçi ve esnaf emeklilerine 5510 sayılı Kanunun 55. maddesi gereğince Ocak-Haziran 2023 ayları arasında gerçekleşen enflasyon oranında zam yapılmaktadır. Kanuna göre işçi ve BAĞKUR emeklilerine de gerçekleşen enflasyon olan %19,77 oranında zam yapılması gerekmektedir.

İşçi ve BAĞKUR emeklilerinin aylıklarını arttıran bu zam miktarı yeterli değildir. Ortalama bir hesaplama yapılırsa yaklaşık 4 milyon emekli; yapılan artış sonrası emekli aylığı 7500 TL'nin altında kalacağından herhangi bir zam alamayacaklardır. Yine bu zamlar öncesinde İşçiler ortalama 7,869 lira, BAĞ-KUR'lular 6,550 lira, Memurlar 10,897 lira ortalama emekli aylığı aldığından yapılan bu % 25'lik artışın 7500 lira altında kalanlar haricindeki emekliler açısından da satınalma güçlerindeki erimeyi gideremeyeceği açıktır. Emekliler, açlık sınırının altında emekli aylıklarına mahkum edilmektedirler.

Emekliler için yapılan düzenlemede getirilen %25 zam beklentiyi ve emeklinin kaybını karşılamaktan çok uzakta kalmıştır. Ayrıca 7500 lira olan en düşük emekli maaşında bir artış yapılmamıştır. Bu nedenle kök maaşlarında yapılacak artış, 7.500 liranın altında kaldığı sürece zam almaları mümkün olmayacaktır. Sayıları 9 milyon 785 bin 764 kişi olan emekliler, toplumda alımgücü en düşük olan kesimi temsil etmektedir.

Aileleriyle birlikte bunun 4 katı yani nüfusun neredeyse yarısına yakını olan vatandaşların, açıklıkla mücadele ettiği söylenebilir. Devletin aslolan görevi, gelir dağılımını doğru yaparak vatandaşlarının bundan optimum faydalanmasını sağlamak olmalıdır.

Ancak 22 yıllık AKP hükümetleri döneminde geçmişle kıyaslandığında, gelir dağılımının çalışanlar ve emekliler yönünden çok fazla bozulduğu; nüfusun büyük çoğunluğunu oluşturan bu kesimlerin gelir bölüşümünden aldıkları payın düştüğünü verilerle görmekteyiz.

Ayrıca; en düşük emekli maaşının 7500 lira olarak açıklandığı Nisandan bugüne dolar kuruna göre 2.671 lira kaybetmiş, aynı şekilde asgari ücret de açıklandığı 20 Hazirandan bu yana dolara göre 1.190 TL kaybetmiştir.

En düşük emekli maaşının Dolar kuru ile kıyaslamamızın sebebi, hükümetin her tür emtia, gıda ve diğer malların fiyatlarının dövizle bağlı olduğu bir ekonomi sistemi yaratmış olmasıdır. Döviz fiyatlarındaki her artış tüm emtia fiyatlarında artışa sebep olmakta ve alımgücünü direkt etkilemektedir.

7500 lira geçtiğimiz yıl 3500 olan en düşük emekli maaşının alım gücünün gerisine düşmüştür. Örneğin, Bugünkü fiyatlarla en düşük emekli maaşına, 42 kilo daha az pirinç, 41 kilo daha az kuru fasulye, 23 kilo daha az tavuk, 18 kilo daha az nohut ve 13 kilo daha az et alınabilmektedir.

Alım gücünün azaldığını gösteren bir diğer gösterge ise; ücretlere artış yapılmasına ve çalışanın ya da emeklinin geliri artmasına rağmen, daha az borçlanması gerekirken, çalışanların maaşı arttıkça bankalara olan kredi kartı ve ihtiyaç kredisi borçlarının da artmasıdır. BDDK verilerine göre yılbaşından bu yana tüketici kredileri 292 milyar, kredi kartı borçları ise 295 milyar lira artmış durumdadır.

Emekli maaşlarına yapılan bu zam miktarı tarafımızca yeterli bulunmamaktadır. Bu konuda söz konusu artış oranının %34 olarak tespiti ve ve en düşük emekli aylığının asgari ücret seviyesine yükseltilmesi konusunda verdiğimiz öneriler kabul görmemiştir.

3.17 Teklifin 19 ve 22.maddelerinin değerlendirilmesi

Teklifin 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrasını değiştiren 19. maddesiyle, kurumların, girişim sermayesi yatırım fonu katılma payları ile girişim sermayesi yatırım ortaklıklarının hisse senetlerinden elde edilen gelirlere sağlanan istisna hariç olmak üzere diğer yatırım fonlarından elde ettikleri gelirlere yönelik sağlanan istisna ile taşınmaz satışlarından elde edilen kazançlara tanınan kurumlar vergisi istisnası kaldırılmaktadır.

Etki analizi raporuna göre, Kurumların yatırım fonlarından elde ettikleri kazançlara sağlanan istisnadan 2022 yılında 1.321 mükellef 17,2 milyar liralık istisna için yararlanmış, bunun vergi olarak devlete maliyeti 4 milyar lira olarak gerçekleşmiştir. İstisnanın kaldırılmasının bütçede ne kadar gelir artırıcı etkisi olacağı tahmin edilememektedir.

Maddenin komisyonda görüşülmesi sırasında, mevcut maddede yer aslan istisna uygulamasının neden kaldırıldığı yönündeki sorumuza, gayrimenkul satışından elde edilen gelirlerin öz sermayeye ilave edilerek, işletmeden çekilmemesi durumunda istisnanın devam ettirilmesinin daha yararlı olacağı, hukuki öngörülebilirlik ilkesi gereğince yasanın yürürlük tarihinden önce edinilen taşınmazların satışında istisna tutarının yüzde 50'den yüzde 25'e düşürülmesi uygulamasının doğru olmadığını ve yüzde 50 uygulamasının devam etmesi konusundaki tespitimize tatminkar yanıtlar verilmemiştir.

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanuna Geçici madde ekleyen **teklifin 22. maddesi**, 19. maddeye ilişkin bir geçiş düzenlemesidir. Madde ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce kurumların aktifinde yer alan taşınmazlar için bu Kanunla yapılması öngörülen 5520 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinin değişiklik öncesi hükümlerden mükelleflerin faydalanmaları amaçlanmaktadır.

Düzenleme, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce kurumların aktifinde yer alan taşınmazların bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren satışlarında, 5520 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde yer alan %50 İstisna oranının %25 olarak uygulanması öngörülmektedir. 1 Milyar TL gelir etkisi beklenmektedir

3.18 Teklifin 20. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 19. maddesinin üçüncü fıkrasını değiştiren bu maddesiyle; taşınmazlar, kurumlarda kısmi bölünme kapsamında çıkarılmaktadır.

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 19 uncu maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendi kapsamında; taşınmazlar, iştirak hisseleri ile üretim ve hizmet işletmeleri belirli şartlar dahilinde kısmi bölünme işlemine konu edilebilmektedir. Bu kapsamda yapılan kısmi bölünmeler sonucunda vergi hesaplanmamaktadır.

Teklifle taşınmazların elden çıkarılmasına ilişkin mevcut istisnaların uygulamadan kaldırılmasına ilişkin olarak getirilen düzenlemelere uygun olarak vergisiz kısmi bölünme yoluyla taşınmaz devrine olanak sağlanmaması amacıyla taşınmazlar kısmi bölünme kapsamında çıkarılmaktadır.

Madde 1/1/2024 tarihinde yürürlüğe girecektir.

Düzenlemenin gelir artırıcı etkisinin ne kadar olacağı tahmin edilememektedir.

Maddenin komisyondaki görüşmeleri sırasında yapılan açıklamalardan, söz konusu istisnanın vergi planlaması yapılarak zaman zaman vergiden kaçınma/vergi kaçırma amaçlı olarak kullanıldığı gerekçesiyle kaldırıldığı anlaşılmaktadır.

3.19 Teklifin 21. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin bu maddesiyle, normal kurumlar vergisi oranı %20'den %25'e; bankalar, 21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanunu kapsamındaki şirketler, elektronik ödeme ve para kuruluşları, yetkili döviz müesseseleri, varlık yönetim şirketleri, sermaye piyasası kurumları ile sigorta ve reasürans şirketleri ve emeklilik şirketlerinin kurum kazançları için ise %25'ten %30'a çıkarılmaktadır.

Söz konusu değişiklik 2023 yılı kurum kazançlarına da uygulanacaktır. Maddenin yürürlük tarihinin 1/10/2023 olarak belirlenmiş olması nedeniyle kurumlar vergisi mükellefleri tarafından verilecek 2023 yılı 3. dönem geçici vergi beyannamesinde de artırılmış vergi oranları dikkate alınacaktır.

Ayrıca ihracat yapan kurumların münhasıran ihracattan elde ettikleri kazançlarına uygulanmakta olan 1 puanlık kurumlar vergisi indiriminin, 5 puan olarak uygulanması öngörülmektedir.

Vergi oranının artışı nedeniyle kurumlar geçici vergisi olarak 2023 yılında 80 Milyar TL; 2023 yılına ilişkin yıllık kurumlar vergisi ödemesinin 2024 yılında yapılacak olması nedeniyle de 2024 yılında 119,9 Milyar TL ek gelir beklenmektedir.

Madde metninin komisyondaki görüşmeleri sırasında bu değişikliğin bütçenin ek finansman ihtiyacı nedeniyle yapıldığı, finansman ihtiyacının deprem harcamalarından kaynaklandığı ifade edilmiştir.

Olağanüstü koşullar gerekçe gösterilerek vergi oranlarında yılı içinde yapılan ve aynı yıl yürürlüğe konulan artışların, işletmelerin üretim ve nakit planlamalarına olumsuz etki yaptığı bilinmektedir.

Özellikle, yıl içerisinde yapılacak kurumlar vergisi oran artışının hukuki öngörülebilirlik ve vergi güvenliği ilkesi açısından da değerlendirmeye alınması, konunun yabancı yatırımların ülkeye gelişi açısından da incelenmesi gerekmektedir.

İhracatçıların ödeyecekleri kurumlar vergisi oranı için yapılan % 5 lik indirimi olumlu bulmakla beraber bu oranın 2023 yılı için 6 puan olarak uygulanmasının ülkemizin döviz girdisine ihtiyacı olduğu bu ortamda ihracatçıların maliyetinin artmadan ihracat potansiyellerinin devamı açısından önemli bulmaktayız.

Ancak söz konusu uygulamanın doğrudan ithalat yapıp ülke içinde çok az katma değer yaratarak bilahare ihraç edenlerin yanında ülkenin kalkınması için üretim yapanlara da uygulanması gerektiğini düşünüyoruz.

3.20 Teklifin 23. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin komisyonda görüşülmesi sırasında komisyonun Ak Partili üyeleri tarafından verilen önerge ile teklif metnine eklenen bu maddeyle Türk Borçlar Kanunu'na geçici 2. madde ilave edilmektedir.

Buna göre,

*02.07.2023 – 01.07.2024 tarihleri arasında kira bedeli en fazla bir önceki kira yılına ait kira bedelinin %25 olacak,

*Bir önceki kira yılının tüketici fiyat endeksindeki 12 aylık ortalamalara göre değişim oranı, % 25'in altında kalırsa değişim oranı esas alınacak.

*Bu düzenleme, bir yıldan daha uzun süreli kira sözleşmelerinde de geçerli olacak.

*Sözleşme bu oranları geçerse; fazla miktara yönelik hüküm geçersiz olacak.

*Bu düzenleme, kira bedelinin hakim tarafından belirlendiği hallerde de Türk Borçlar Kanunu'nun Md.344/2 maddesi uygulanacaktır.

Benzeri bir hükme 6098 sayılı Kanuna 7409 sayılı Kanunun 4. maddesiyle eklenen geçici madde ile 01.07.2023 tarihine kadar geçerli olmak üzere yapılmıştır.

Bu konuda farklı kararları bulunmasına rağmen Anayasa Mahkemesi; 19.07.001 tarih ve E:2001/303, K:2001/33 sayılı Kararında; 18.5.1955 günlü, 6570 sayılı "Gayrimenkul Kiraları Hakkında Kanun"a 16.2.2000 günlü, 4531 sayılı Yasa ile eklenen Geçici 7. maddenin birinci fıkrasının ilk tümcesindeki "2001 yılında ise yıllık % 10 kira artışı sınırlaması" ile ilgili olarak; Anayasa'nın 2. maddesindeki "hukuk devleti" ilkesine atıfta bulunulmuş, Anayasa'nın 35. maddesindeki "mülkiyet ve miras hakkı" ve 5. maddede yazılı, "kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmak, devletin temel amaç ve görevleri arasında sayılmıştır", ilkesinden hareketle; "kira bedellerine getirilen sınırlama, amacını aşarak kiracı ile kiralayan arasında bulunması gereken adil dengenin kiralayan aleyhine demokratik bir toplumda makûl, kabul edilebilir olarak nitelendirilemeyecek biçimde bozulması sonucunu doğurmuştur. Bu durumda, itiraz konusu ibare ile mülkiyet hakkının özüne dokunacak biçimde yapılan ölçüsüz sınırlamanın demokratik toplum düzeninin gerekleriyle bağdaştığı ileri sürülemez." değerlendirmesinde bulunarak söz konusu düzenlemeyi Anayasa'nın 2, 5, 35. maddelerine aykırı bularak iptal etmiştir.

Bu maddenin uygulaması ve geçmişteki benzeri kanunların uygulamalarının problemi çözmediği, kiracı ve mülkiyet sahibi arasında bazı çatışmalara neden olduğu bilinmektedir.

Geçen yılki düzenleme nedeniyle bu konuda açılan hukuk davalarıyla mahkeme sistemimiz neredeyse kilitlenir hale gelmiştir.

Problem AKP iktidarının konut politikasındaki yanlışlıklarından ve kentsel rantlara dayalı yanlış büyüme politikasının inşaat sektöründe yarattığı açmazlardan kaynaklanmaktadır.

Ayrıca son dönemde enflasyon oranında gerçek anlamda % 100'leri aşan artışlar özellikle büyük kentlerde konut sorununu içinden çıkmaz hale getirmiştir.

Sorunun çözümünde insan onuruna yaraşır biçimde barınma hakkı ile mülkiyet hakkı arasında denge sağlanmalıdır.

Söz konusu düzenlemenin Adalet Komisyonunda ilgili tarafların ve sivil toplum kuruluşlarının görüşleri dikkate alınarak, tüm boyutlarıyla tartışılmadan acele ile yasalaştırılması gayretini uygun bulmamaktayız.

3.21 Teklifin 24. maddesinin değerlendirilmesi

7420 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun geçici 4 üncü maddesinde, COVID-19 salgın hastalığının ülkemizde yayılmasını önlemek amacıyla bu hastalığın ülkemizde ilk defa görüldüğü 11/3/2020 tarihi ile geçici 4 üncü maddenin yürürlüğe girdiği 9/11/2022 tarihi arasında geçen süre içerisinde işlenen fiiller için 24/4/1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu ile 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu kapsamında idari para cezası verilmemesi, verilmiş olan idari para cezalarının tebliğ edilmemesi, tebliğ edilmiş olanların ise tahsilinden vazgeçilmesi ancak tahsil edilmiş olan idari para cezalarının iade edilmemesi düzenlenmiştir. Ancak, Anayasa Mahkemesinin 5/4/2023 tarihli ve E: 2023/44, K: 2023/71 sayılı kararı ile 7420 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesinde yer alan "tahsil edilen idari para cezalarının iade edilmeyeceğine" yönelik düzenleme iptal edilmiştir.

Bu kapsamda madde ile Anayasa Mahkemesince verilen karar dikkate alınarak COVID-19 salgın hastalığının ülkemizde yayılmasını önlemek amacıyla 1593 ve 5326 sayılı Kanunlar kapsamında verilen ve 9/11/2022 tarihinden önce tahsil edilen idari para cezalarının iadesine yönelik düzenleme yapılması amaçlanmaktadır.

Bu düzenleme acele ile torba yasa yolu ile yasa hükmü getirilmesindeki sakıncaları ortaya çıkaran iyi bir örnek teşkil etmektedir. Söz konusu torba yasa

teklifinin görüşülmesi sırasında muhalefet partilerine mensup milletvekillerinin maddenin bu şekilde düzenlenmesine dair uyarıları dikkate alınmamıştır.

Düzenlemeyle 321 bin kişiden tahsil edilen 308 milyon liralık idari para cezası iade edilecektir.

3.22 Teklifin 25. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin komisyonunda görüşülmesi sırasında komisyonun Ak Partili üyeleri tarafından verilen önerge ile teklif metnine eklenen bu maddeyle; 5/4/2023 tarihli ve 7452 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Kabul Edilmesine Dair Kanunun 2 nci maddesi değiştirilerek orman vasıflı alanlarla bazı zeytinlik alanların imara açılması sağlanmak istenilmektedir.

Maddenin birinci fıkrasıyla orman vasıflı alanları da yerleşme ve yapılaşma için gerek duyulması halinde geçici veya kesin iskân alanları olarak belirlenebilecektir.

Maddenin mevcut halinde meralar ve Orman Kanunu ek madde 16 gereği fen kişilerince orman vasfını yitirdiği tespit edilen alanlarda söz konusu uygulamalara izin veriliyorken, değişiklikle orman vasfı taşıyan alanlar da maddeye dahil edilmek istenilmektedir.

Madde içeriğinde ormanların ve zeytinlik alanların geçici veya kalıcı yerleşim alanına dönüştürülmesi öngörülmektedir. Hali hazırda meralar ve Orman Kanunu ek 16. maddesinin kapsamında kalan alanlar için geçerli olan durum, getirilen hükümle orman vasfına sahip alanlar ile zeytinlik alanlar da kapsama alınarak genişletilmektedir.

Söz konusu maddenin Anayasa ve aşağıda belirteceğimiz Kanun hükümleriyle ilgili taşıdığı aykırılık ve çelişkilerin yanı sıra, afet yönetimi açısından doğuracağı zararları da göz önünde tutmamız gerekmektedir.

6.2.2023 tarihli depremlerde yaşanan yıkımın boyutunu artıran en önemli etkenlerden birisi de, “önetedebilirlik ilkesinin” ihlalidir. Afetler ve aşırı doğa olaylarında açıkça deneyimlenmiştir ki, yanlış kentleşme politikaları, imar ve yapılaşma uygulamaları. etkenler bir yandan afet ve aşırı doğa olaylarını tetiklerken, diğer yandansa bu olayların sonuçlarının daha da ağırlaşmasına neden olmaktadır.

Hükümetin afet ile aktif ödevlerinden birisi ön tedbirlik ilkesi gereğince afet oluşmasını önleyecek politikalar geliştirmesidir. Diğerleri ise, afet oluşması durumunda oluşan zararların giderilerek, afet öncesindeki haline geri getirebilmektedir.

Afet sonrası süreçte, kentlerin rehabilitasyonu ve yeniden inşası aşamasında, ormanlık alanların, nitelikli tarımların yapılaşmaya açılmasına dair pratikler halen devam ettirilmektedir. Bu uygulamalar, kentlerimizi afete karşı güçlendirileceğine, daha da güçsüz bırakacaktır. Deprem yaşamış bu kentlerimizde, afet sonrasında gerçekleştirilen eylemlerde, sadece depremin değil, kentlerin diğer afetlere karşı risklerinin de değerlendirilmesi gerekmektedir. Ormanlar, tarım alanları iklim kriziyle mücadele politikalarında karbon yutak alanları olarak nitelendirilmekte ve mutlaka korunması gereken alanlar olarak savunulmaktadır. Hükümetimiz de bu kapsamda, Glasgow'da gerçekleştirilen COP 26'da "Ormansızlaşmayı tersine çevirme ve sona erdirme" sözleşmesini onaylayan hükümetler arasında yer almıştır.

Ormanların, nitelikli tarım alanlarının yapılaşmaya açılması, bu alanların ve bu alanlara yerleştirilecek kişilerin sel, su baskını gibi risklerle baş başa bırakılmasıdır. Son yıllarda yaşanan sel ve taşkın sorunlarında da bunun acı sonuçları ülkemizde de yaşanmış, onlarca yurttaşımız yaşamını yitirmiştir.

Bir doğal afet sonrası yapılan rehabilitasyon ve iyileştirme çalışmalarının başka afetlere yol açacak uygulamalara karşı dikkatli ve öntedbirli olması gerekmektedir. Bu bağlamda, ormanlık ve zeytinlik alanların yerleşime açılması sorunlu ve riskli bir yaklaşımdır.

Orman vasıflı alanların yerleşime açılması

Anayasa'nın 169 maddesi hükmü aşağıdaki gibidir.

"A. Ormanların korunması ve geliştirilmesi

MADDE 169- Devlet, ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli kanunları koyar ve tedbirleri alır. Yanan ormanların yerinde yeni orman yetiştirilir, bu yerlerde başka çeşit tarım ve hayvancılık yapılamaz. Bütün ormanların gözetimi Devlete aittir.

Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz. Devlet ormanları kanuna göre, Devletçe yönetilir ve işletilir. Bu ormanlar zamanaşımı ile mülk edinilemez ve kamu yararı dışında irtifak hakkına konu olamaz.

Ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemez. Ormanların tahrip edilmesine yol açan siyasî propaganda yapılamaz; münhasıran orman suçları için genel ve özel af çıkarılamaz. Ormanları yakmak, ormanı yok etmek veya daraltmak amacıyla işlenen suçlar genel ve özel af kapsamına alınamaz.

Orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen, aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde kesin yarar olduğu tespit edilen yerler ile 31/12/1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş olan tarla, bağ, meyvelik, zeytinlik gibi çeşitli tarım alanlarında veya hayvancılıkta kullanılmasında yarar olduğu tespit edilen araziler, şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerler dışında, orman sınırlarında daraltma yapılamaz”

Anayasanın 169. maddesinin devlete yüklediği yükümlülük, ormanların korunması ve ormanlık alanların genişletilmesini sağlayacak gerekli kanunları düzenleme ve tedbirler almak üzerinedir.

169. maddenin 2. fıkrası gereğince ormanların mülkiyeti devredilemez. Kanunda düzenlenmek koşuluyla bu alanlar sadece yönetilebilir ve işletilebilir. Kanun teklifinde, ormanlık alanlar geçici veya kalıcı iskan alanı olarak belirlenmek suretiyle, özel mülkiyete konu edilmektedir. Bu alanlar üzerindeki devlet mülkiyeti kaldırılmaktadır.

169. maddenin 3. fıkrası ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme izin verilemeyeceğini düzenlemiştir. Kanun teklifi, ormanlık alanların yok edilmesine sebep vermektedir. Ayrıca, sadece iskana açılan ormanlık alanları değil, bu alanların çeperinde kalacak ormanlık alanların da insan etkileşimine maruz kalacağını da düşünmek gerekmektedir.

169. maddenin 4. fıkrasında, orman sınırlarının hangi haller ve şartlarda daraltılacağı sayılmıştır. Madde hükmü, bilim ve fen bakımından orman olarak korunmasında yarar görünmeyen ormanlar ile 31.12.1981'den önce bilim ve fen bakımından orman vasfını yitirmiş alanlar açısından söz konusudur. 169/4'te sayılanlar dışında kalan ormanlık alanların daraltılması Anayasa gereğince mümkün değildir. Orman vasfına sahip orman alanlarının iskana açılması md 169/4'e de aykırıdır.

Zeytinlik alanların yerleşime açılması

Teklif maddesinde, geçici ya da kalıcı iskan için belirlenen alanlar içinde yabancı ve aşılı zeytinlik ile zeytinlik sahalarının bulunması halinde, bu alanlar için kurulacak

iskan yerleri uygulamasında 3573 sayılı Zeytinciliğin Islahı Ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanununun 20 nci maddesi hükümlerinin uygulanmayacağı önerilmektedir.

Anılan Kanun'un, 20. Maddesinde "(Değişik ikinci fıkra: 23/1/2008-5728/99 md.) Zeytincilik sahaları daraltılamaz. Ancak, belediye sınırları içinde bulunan zeytinlik sahalalarının imar hudutları kapsamı içine alınması hâlinde altyapı ve sosyal tesisler dahil toplam yapılaşma, zeytinlik alanının % 10'unu geçemez. Bu sahalardaki zeytin ağaçlarının sökülmesi Tarım ve Köyişleri Bakanlığının fenni gerekçeye dayalı iznine tabidir. Bu iznin verilmesinde, Tarım ve Köyişleri Bakanlığına bağlı araştırma enstitülerinin ve mahallinde varsa ziraat odasının uygun görüşü alınır. Bu hâlde dahi kesin zaruret görülmeyen zeytin ağacı kesilemez ve sökülemez. İzinsiz kesenler veya sökenlere ağaç başına altmış Türk Lirası idarî para cezası verilir." hükmü yer almaktadır.

1939 yılında çıkarılan Kanunla koruma altına alınan Hatay başta olmak üzere, Gaziantep ve Osmaniye ilimizdeki "Zeytinlik Alanlar" yukarıda anılan Kanun hükmünün arkasından dolanarak imar rantına kurban edilmeye çalışılmaktadır. Burada az bir alandan bahsetmiyoruz, tescilli yani vasfı zeytinlik olan 321.806, 02 m²'lik toplam 65 adet taşınmaz, tescilsiz ancak yerinde fiili zeytinlik bulunan 2.201.960,41 m²'lik toplam 99 adet taşınmaz yapılaşmaya açılmak istenmektedir.

Zeytinlik Alanlara ilişkin Kanun teklifi öncesinde, 10 Nisan 2023 tarihinde yayımlanan, "Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme Ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Kabul Edilmesine Dair Kanun" ile, İmar Kanunu ve Yönetmelikleri hiçe sayılmış, başı boş yapılaşma düzeninin önü açılmıştır. Burada afet süreci bahane edilerek çıkarılan Kanun ile yeni afetlere zemin hazırlanmıştır. Bu Kanunun en büyük götürülerinden birisi de Kanun'unun 2. Maddesindeki, "(1) 6/2/2023 tarihinde vuku bulan depremler dolayısıyla genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde, afetten etkilenenlerin geçici veya kesin iskân alanları; fay hattına mesafesi, zeminin elverişliliği, yerleşim merkezine yakınlığı gibi kriterler gözetilerek, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının yeni yerleşim yerlerinin tespitine ilişkin görev ve yetkileri saklı kalmak kaydıyla, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca resen belirlenerek ilgili kurumlara bildirilir. Bu belirleme yapılırken gereklilik bulunması halinde, 25/2/1998 tarihli ve 4342 sayılı Mera Kanunu ile 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun ek 16 ncı maddesinde belirtilen

alanlar da kullanılabilir." hükmü ile ilk defa "Mera Alanları" ve "Orman Alanları" aleni olarak ranta konu edilmiştir.

Maddeye ilişkin görüşmelerde, Kanun hükmünün 6.2.2023'te genel hayata etkili afet bölgesi ilan edilen yerler ile kısıtlı olduğu, zeytinciliğin yaygın olarak yapıldığı Ege ve Akdeniz Bölgelerindeki illerde uygulanma koşullarının bulunmadığı savı üzerinden teklif maddesi meşrulaştırılmak istenmiştir.

Ancak, Kahramanmaraş ve Hatay illerinde de önemli boyutlarda zeytin üretimi yapılmaktadır.

Söz konusu kanun teklifinde bahsi geçen 3573 Sayılı Kanun'un 20 maddesi, zeytinlik sahalarına üç kilometre mesafede sadece zeytinyağı fabrikaları bulunabileceğini, bunun dışında kalan, kimyevi atık bırakan, toz ve duman çıkaran tesislerin zeytinlikler yakınına yapılamayacağını söylemektedir.

Bu kanunu delmeye çalışan düzenlemeler her seferinde yargı engeline takılmış, kanun teklifleri ise her seferinde geri çekilmek zorunda kalmıştır. Zeytinlikleri yok edecek kanun teklifleri 3.7.2009'da, 21.4.2010'da, 16.6.2014'te 17.5.2017'de, 14.2.2019'da, 5.10.2020'de ve 14.12.2022'de TBMM'ye getirilmiş ve her seferinde kamuoyu baskısı nedeniyle geri çekilmiştir.

3573 sayılı Kanununun 20. maddesi sadece zeytinlik sahalar içinde yapılacak faaliyetler için değil, zeytinlik sahalarına üç kilometre mesafede yürütülecek faaliyetler yönünden de yasaklar içermektedir.

Teklif maddesi, zeytinlik sahanın iskan alanı olarak belirlenebilmesini düzenlerken, 3573 sayılı Kanununun 20. maddesi bundan daha geniş bir alanı kapsayan bir yasağı düzenlemektedir. İskan alanı olarak belirlenen alana kurulacak tesisler, iskan alanı sınırı dışında kalan ancak bu tesise 3 km'den daha yakın zeytinlik saha yönünden de bu alanda yer alacak tesisler yine madde 20'ye aykırılık teşkil edecektir.

3573 sayılı Kanununun 20. maddesinin 2. fıkrasında da, zeytinlik alanların daraltılamayacağı, bu alanların imar sınırlarında kalması durumunda zeytinlik alanlarda kurulacak altyapı ve sosyal tesisler dahil toplam yapılaşma, zeytinlik alanının % 10'unu geçemeyeceği, kesin zaruret görülmeyen hallerde zeytin ağacının kesilemeyeceği ve sökülemeyeceği düzenlenmiştir.

Zeytin alanları söz konusu düzenleme ile amacı dışında olmak üzere kullanıma açılmakta, kamu yararı yok sayılmaktadır. Uzun yıllar geçirek oluşan ve kamunun uzun vadede istifade edeceği, sonraki nesillere mirası olan bu zeytinlik alanlar, kısa vadeli yatırımlara heba edilmek istenmektedir.

Deprem illerinde Zeytin sahalarının yapılaşmaya açılmasına yönelik kanun teklifi, Anayasa ve zeytin alanlarının korunmasına ilişkin ayrıntılı hükümler içeren 3573 sayılı Kanuna açıkça aykırılık oluşturmaktadır.

Anayasa, 3573 sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabancılarının Aşılattırılması Hakkında Kanun ve Anayasanın 90. maddesi gereğince usulüne uygun olarak kabul edilerek iç hukuk kuralı haline gelen başta aşağıda ayrıntılı şekilde izah edilecek "Uluslararası Zeytinyağı ve Sofralık Zeytin Anlaşması " isimli uluslararası sözleşme de ihlal edilmektedir.

Söz konusu düzenleme Anayasa'nın öncelikle 56. maddesinde yer alan "Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir" olarak ifade edilen çevre hakkına da aykırılık oluşturmaktadır.

Bu madde düzenlemesi ile le tescilli veya tescilsiz zeytin alanlarının çok ciddi zarar göreceği açıktır. Üstün kamu yararını gözetmek, yani depremde zarar gören yurttaşlarımızın konut sorununu çözmek için alelacele alınan Cumhurbaşkanı Kararının, süresi içerisinde yasallaşmaması nedeniyle, torba kanuna derç yoluyla yasalaştırılmaya çalışılmaktadır.

Usul açısından da doğru olmayan, paydaşları tarafından tartışılmayan, meslek odaları, sivil toplum örgütleri, özellikle de Ziraat Odaları, yerel dinamikler, coğrafi durum, küresel ısınma ve iklim değişikliği, bir kentin sahip olması gereken canlılık, fakülteler, bilim insanları yeterince tartışmadan getiriliyor olması, aslında bu düzenlemenin zaten usulen bile çok yanlış olduğunu net bir şekilde ortaya koymaktadır.

Diğer yandan, deprem fay hatları ayrıntılı olarak işlenmeden, gözlemlenmeden, etkilerinin ne olduğuna ilişkin araştırma henüz tamamlanmadan, bu etkiler raporlanmadan, belirlenmeden, ilgili yönetim kadrosu kendilerine göre uygun buldukları yerleri proje alanı olarak değerlendirmektedirler. Bu durumun çarpıklığı da ortadadır.

Ayrıca, burada projelendirme alanı ile ileride kullanma ihtimali olarak çizdikleri alan arasında çok büyük farkların olacağı da görülmektedir. Yani bir gelecekte bina yapıma ihtimali olan alan, proje alanının on katı gibi görünmekte, bu ve bu alanın “kullanılan kısmı kullanılacak, kullanılmayacak kısmı iade edilecek” tasarımı en önemli sorundur. Bunun yerine, teklife sadece kullanılacak alanın konulması, proje alanının sadece bunun üzerinden görünmesi ve ihtiyaç duyulduğunda gerekli ön çalışmalar yapılarak, alanın yeniden gündeme alınması daha doğru olacaktır. Bu denli geniş bir alanın proje alanı olarak değerlendirilmesi bu bakımdan yanlıştır.

Diğer bir önemli konu ise; tamamen yeterli bir araştırma yapılmadan, hızlıca, yerinde de yeterli incelemeler yapılmadan, biraz kağıt üzerinde, biraz uydu görüntüleri ile bir alan/bölgenin belirlenip, buraların yerleşim alanı olarak tespit edilmesidir. Örneğin Hatay'ın Defne ve Samandağ ilçelerinde çok büyük bir alanın tescilli veya tescilsiz sadece zeytin alanı olması buna bir kanıttır. Zira Defne ve Samandağ başta olmak üzere, “size konut vereceğiz” deyip üretim ve gelir kaynakları olan zeytin alanlarının torba kanun içerisinde yok edilmeye kalkılması, adeta başka alternatif yokmuş gibi, bunda ısrar edilmesi doğru değildir. Dolayısıyla bu zeytin alanlarının korunması, orada yerleşecek olan çiftçilerin yaşam hakları, gelir hakları, ekonomik hakları da gözetilecek şekilde çok daha iyi bir araştırma yapılmalıdır. Şehirlerimizde yeterli ve uygun araştırmalar yapılmadan, zeytin ve zeytincilik alanlarının böyle yok edilmesinin, torba kanun yolu ile yapılması kural olarak da, usul ve esas olarak da kabul edilemez.

Dahası bu düzenleme, 26.01.1939 tarihli Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanun'a doğrudan aykırılık teşkil etmektedir. Depremsellik açısından, depremin yarattığı tahribatın giderilmesi ve konut sağlamak açısından insani açıdan değerlendirilebilir fakat yeterince araştırma yapılmadan, yeterince alt yapısı üzerinde çalışma üretilmeden, yerel dinamikler devreye sokulmadan, bu kanunu da yok saymak ve düzenlemenin sınırlamalarının net olmaması durumunda, gelecekte çok daha büyük sorunlar yaratabileceğini görmek durumundayız.

Düzenlemenin aykırılık teşkil ettiği diğer bir kanun da Orman Kanunudur. Ormanların imara açılması, net bir şekilde ilgili kanunca yasaklanmıştır. Elbette deprem ve konut ihtiyacı önemlidir, buna diyecek yok fakat buna dönük ihtiyaç ancak iyi bir analiz, iyi bir değerlendirme, iyi bir çalışmayla orman vasfı olmayan alanlarda ve Orman Kanunu ihlal edilmeden sağlanmalıdır. Çıplak kayalık gibi, ormanlaşmanın zor

olacağı, orman olarak nitelendirilen ama ormanlaşmanın zor yapılabileceği kayalık alanlar gibi yerler bu soruna çözüm olarak değerlendirilebilir. Fakat bütünüyle orman olan bölgelerde ormanların kesilip, imar edilmesi pekâlâ uygunsuzdur. Çünkü bir ağacı yetiştirmek hiç kolay değil, ağaç dikebiliriz ama orman yaratmak yüzyıllara yayılan bir süreçtir. Zaman ve zemin açısından çok uzun zamana ihtiyaç vardır. Düzenli orman olan, tarihsel birikim olan alanların proje alanlarından çıkarılması ve ormanlaşmanın zor sağlanacağı kayalık, bitkisiz alanların bu yönde değerlendirilmesi daha yerindedir.

Düzenleme 5488 sayılı Tarım, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanma ile 4342 sayılı Mera Kanunlarına da net bir şekilde aykırıdır. Birinci sınıf ya da mutlak tarım arazileri ile dikili tarım alanları, özel tarım alanları mutlaka korunmalıdır. Kaldı ki zeytin tümüyle dikili tarım alanı olarak değerlendirilir, bu açıdan da bu kanunlara muhalefet edip, tarım alanlarını imara açmak, buraları projelendirmek, mekânsal alanlara dönüştürmek mevzuata göre de doğru değildir. Bunun yerine tarımsal niteliği olabildiğince en düşük alanların tercih edilmesi gerekmektedir, yeterince çalışma yapılmadan tarım alanlarının imara açılmasına dönük iradeye karşı duruşumuz nettir.

Yapı İşleri Genel Müdürlüğü bünyesinde gündemde tutulan ve görevlendirme alanı içerisinde olan köy yerleşimi, yani kırsal yerleşim yerlerinde yaşanan depremden dolayı köylerin başka yerlere taşınması fakat bununla ilgili somut net rakamların oluşmaması, henüz sadece %30'unun ancak tespit edilmiş olması ciddi bir sorundur. Bu düzenleme bakımından da bunun anlamı şudur; bundan sonra da daha hangi orman alanı, hangi tarım alanı ne kadar konutlaşmaya açılacak belli değildir. Bu açıdan bu düzenlemenin en muğlak, en belirsiz tarafı köy ya da kırsal mahallelerdeki yapılaşma ve yapılaşma alanları olarak karşımızda durmaktadır. Hangi köyler, hangi tarımsal alanlar, hangi kırsal mahalleler, hangi orman alanları ne durumdadır, nereler konutlaşmaya uygun hale gelmiştir, nereler yeniden tarımlaştırılacaktır gibi konuların muğlaklığı ciddi bir pürüzdür.

Diğer bir önemli husus, binlerce yıllık kültür, binlerce yıllık tarihi ile 6 defa yıkılmış, şimdi yedinci defa inşasına gidilen Hatay'ın kentsel, kültürel, demografik, inançsal dokularının adeta hiç görülmemesi, bunla ilgili de yeterli bir çalışmanın yapılmaması, kurulacak yeni kentlerde yaşam alanları ve sosyal donatı alanları, kültürel alanlar, inanç alanları gibi, inançsal birikimler gibi bu değerlerle ilgili ortada hiçbir şeyin görülüyor, bilinmiyor, gözetilmiyor olmasıdır.

Tabii ki küresel ısınma ve iklim değişikliğinin getirmiş olduğu yeni riskler, aşırı yağışlar, rüzgârlar, kuraklık ve sel bakımından bir örnek Amik Ovası'dır. Düzenlemede bunlar göz önüne alınmış mı alınmamış mıdır?

Sonuç olarak "önce insan", mantığından hareketle; depremde yaşadığımız büyük acının giderilmesi gereken, giderilmesi zor tarafları elbette vardır, ama en azından giderilebilecek payında aklın, mantığın, bilimin kullanılması, halkın yaşam, inançsal, kültürel değerlerinin korunması, birlikte yaşama kültürünün, kimliklerin, yaşam biçiminin yok sayılmadan, ortaklaştırılması ortak kültürel, finansal değerlerinin konulması şarttır.

Bu düzenlemede proje alanları ile özel alanlar arasında çok büyük bir fark olmasının, rezerv alanların değil sadece ve sadece proje alanlarının yer almasının ve konunun ilgili kanun kapsamında gündeme getirilmesinin daha doğru olacağını bir kez daha söylemekte yarar bulunmaktadır.

Konu, insanımızın mekânsal yaşam hakkı olarak değerlendirilmelidir. Sadece deprem bölgesini de değil, ülkede bütün, özellikle dar gelirliliği, geliri düşük ve göçe zorlanan eşlerle halkımızın konut hakkı bir yaşam hakkının bir parçasıdır, konut hakkının sağlanması açısından TOKİ bünyesinde çok daha ciddi çalışmalar üretilmesi, soruna daha toplumcu, da halkçı, daha katılımcı bir açıdan da bakılması şarttır.

Halkın yaşam hakkı kadar, barınma hakkı kadar, gıda hakkı kadar, elbette gelir hakkı, ekonomik hakları da dikkate alınmalıdır ve insanların geçimlerini sağlayamadıkları durumda, yapılacak konutların bir gün boş olarak karşımıza çıkacağını ve bunun başka yerleşim sebebi/sonucu/sorunu olacağını da görmek zorundayız. Konuya bu açıdan da bakılmalıdır. Özellikle zeytinlik alanların, orman alanlarının ve tarım alanların korunması üstünde hassasiyetle durulması, sadece bunların dışındaki alanlarda konutlaşmanın yapılması ya da en belirgin kriterler göz önüne alınarak, hassas bir seçim ve değerlendirme yapılması şarttır.

Bu düzenleme ve yapılan çalışmalar henüz bu olgunlukta ve bu nitelikte değildir, alelacele getirilmiş bir kanun, acele başlatılmış projeler bütünüyle usulen yürütülen, akut bir sorunun giderilmesine dönüktür ama bu yapılırken de proje alanlarıyla rezerv alanların çok uzun uzun ve geniş bir farklılık göstermesi gibi çok geniş bir alanla ilgili izin istenmesi de bizim için büyük bir risk, büyük bir sorundur.

Özetle; Depremden zarar gören vatandaşlarımızın zararlarının telafi edilmesi gereklidir. Fakat, meraların, zeytinliklerin ve orman alanlarının imara açılması söz konusu olduğunda, daha önceden üç boyutlu olarak haritalar üzerinde gösterilmek suretiyle, ikna edici bir biçimde şu alanlarda yani mera yaşamını etkilemeyecek, ormanlık alanları işte şu nedenlerle bozmayacak gibi daha açıklayıcı bilgilerle bu konunun önce ilgili komisyonundan geçmesi koşuluyla Plan ve Bütçe Komisyonuna gelmesi gerekirdi.

Söz konusu düzenlemenin Tarım, Orman ve Köy İşleri Komisyonu, Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm, Çevre Komisyonlarında ilgili tarafların ve sivil toplum kuruluşlarının görüşleri dikkate alınarak, tüm boyutlarıyla tartışılmadan acele ile yasalaştırılması gayretini uygun bulmamaktayız.

Konunun hassasiyetine binaen madde görüşmelerinin bitiminde söz konusu maddedeki düzenlemenin komisyon çalışmaları sırasındaki itirazlar dikkate alınarak Genel Kurul aşamasına kadar yeniden gözden geçirileceği ifade olunmuştur.

3.23 Teklifin 26. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin komisyonda görüşülmesi sırasında komisyonun Ak Partili üyeleri tarafından verilen önerge ile teklif metnine eklenen bu maddeyle, 5/4/2023 tarihli ve 7452 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Kabul Edilmesine Dair Kanuna ek madde ilave edilmektedir.

Bu maddede yer alan düzenlemelere göre;

Uygulama yapılacak alanlarda daha önce imzalanmış inşaat sözleşmeler maliklerin hisseleri doğrultusunda salt çoğunluğuyla fesih edilecek ve tapu siciline şerh edilmiş sözleşmeler terkin edilebilecek. müteahhitler ile malikler arasında Fesihten kaynaklı anlaşmazlıklar özel hukuk hükümlerine göre çözülecektir.

Uygulama yapılacak alanlarda, daha önce kurulmuş olan kat irtifakı veya kat mülkiyeti ilgili tapu müdürlüğüne resen terkin edilerek, malikleri adına payları oranında tescil edilecektir.

Taşınmazların niteliği mevcut duruma uygun olarak tescillenecek. Taşınmaz sicilindeki haklar ve şerhler devam edecek, bu hak ve şerhler tapu üzerindeki işlemlerin

yapılmasını engellemeyecek, bu işlemlerde malik ve ilgisinin onayı aranmayacaktır. Yeni yapılar için kat irtifakı ve kat mülkiyeti tesisi safhasında söz konusu hak ve şerhler sadece hak sahibine düşecek bağımsız bölüm üzerinde devam ettirilecektir.

Maliklere ait taşınmazların değeri ile inşa edilecek yeni yapıların değeri lisanslı değerlendirme kuruluşları tarafından tespit edilecek. Yeni yapılar için maliklere isabet eden bağımsız bölümlerin dağılımında, tespit edilen değerlendirme oranları gözetilecektir.

Yapılacak yeni uygulamalar ve bu uygulamaların gerektirdiği işlemler maliklerin hisse oranları doğrultusunda salt çoğunluğu ile alınan kararlar gerçekleştirilecek. **Yeni yapı yapılacak parselde korunması gereken yapı varsa, yıktırılan yapıların maliklerinin salt çoğunluğu aranacaktır.**

Anlaşma sağlanmayan ya da kendisine erişilemeyen maliklerin hisseleri, idarenin talebiyle yapım işleri tamamlanıp, malikler adına tescil edilene kadar hazine adına tescil edilecektir. Bu hisselerin yapım maliyeti hazine tarafından karşılanacaktır.

Bu madde uyarınca yeni yapıların yapılacağı parsel sahiplerine hibe ve talep halinde yapım kredisi verilecektir. **7269 Sayılı Kanun kapsamında hak sahibi olanlara hibe ve kredi verilmeyecektir.**

Yapım işinin tamamlanmasından sonra, Hazine adına tescil edilen hisselerin maliklerine bağımsız bölümlerini teslim etmeleri için tebligat yapılacak, belirtilen süre içinde bağımsız bölümler teslim alınmazsa, maliklerin bu hakları sona erdirilerek, taşınmazın değeri güncellenerek ve hibe yardımı eklenerek belirlenen tutar malik/malikler adına vadeli bir hesaba yatırılacak, tapu kaydında yer alan ipotek, ihtiyati haciz, haciz ve intifa hakkı gibi haklar devam ettirilecek, haklar ve şerhler yetkili idarenin talebi üzerine terkin edilebilecektir.

Malik kendisine düşen bağımsız bölümü kabul ederse, yapım için harcanan toplam bedelden hibe miktarı düşülerek, geriye kalan yapılan masraf Hazine tarafından karşılanacak, Borç TÜFE oranında güncellenerek 84 ay vade ile malik borçlandırılacaktır.

Yapı ruhsatı alınmasına karşı müteahhitten kaynaklı sebeplerle 1 yıl içinde yeni yapının işine başlanılmazsa veya yapım işi belirli bir seviyede durdurulmuşsa ve en az 6 aydır projeyi bitirmeye elverişli ekip ve ekipmanla çalışma yapılmıyorsa, maliklerin hisseleri oranında salt çoğunlukla sözleşmeyi fesih hakkı doğacaktır. Sayılan koşulları

idare resen tespit ederse, maliklerin çoğunluğunu aramadan fesih kararı verebilir. Fesih sonrasında, tapu siciline şerh edilen sözleşmeler maliklerin ve yetkili idarenin talebiyle iptal edilir ve fesih tarihine karar yapılan ödeme vb. işlemler genel hukuk kurallarına göre değerlendirilecektir.

7269 sayılı kanun kapsamında konut, dükkan, samanlık ve ahır yapımına ilişkin maliklerin tamamının onayı aranan durumlarda salt çoğunluğun onayı aranacaktır. Hak sahibi afetzedelere yapılacak yapının, hazine ve tescil harici alanlarda, konutun yıkıldığı yerde yapılması şartıyla 300 m²'de az, 1000 m²'den fazla olmamak kaydıyla ifraz yoluyla idari yoldan kadastro tescili yapılacaktır. Bu düzenlemeye göre yapılacak uygulamalarda, daha önce kadastrosu yapılmış olan yerler ikinci kez kadastro yapılamaz kuralı uygulanmayacaktır.

8/2/2023 tarihli ve 6785 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararıyla ilan edilen olağanüstü hal kapsamında yer alan illere ilişkin yerleşme ve yapılaşma hususunda bazı tedbirlerin alınmasına ilişkin kanun teklifi, 05/04/2023 tarihinde 7452 kanun sayısı ile kabul edilmiş ve yasalaşmıştır.

Ancak ilgili kanun teklifi TBMM İmar, Bayındırlık, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu'nun ana gündem konusu olması gerekirken, meclis başkanlığı tarafından komisyona havale edilen dosya, komisyonun iktidar partisi üyeleri tarafından toplanması engellenmiştir. Kanun teklifi doğrudan komisyonda görüşülmeden meclis gündemine indirilmiştir.

Üzerinde görüş alışverişi yapılmayan, muhalif eleştirileri dikkate alma gereği duymayan yönetim uygulaması, 4 ay sonra uygulamada sorunlarla baş başa kalmıştır.

Kanun teklifi metnin görüşülmesi sırasında son dakika önergeleriyle ilgili ihtisas komisyonlarında görüşülmeden mevcut torba yasaya eklenmeye çalışılan bu madde metni yürütmenin 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen depremlerden etkilenen bölgede yapılacak imar, inşa, kamulaştırma, kredi, dağıtım vb hususlarda yanlış yaptığını ve ileride hukuki boyutları tartışılacak adımlar attığını göstermektedir.

Depremden etkilenen bölgelerin bir an önce iyhasının önemli olduğu ve bu konuda, zamanla da yarışıldığı tarafımızca bilinmektedir.

Ancak deprem bölgesinde tüm faaliyetlerin belirli bir plan, program anlayışı içerisinde yönetsel ve hukuki boyutta yeni yapılanmalara gidilmesi gerekmektedir.

Bu konudaki önerilerimiz aşağıda yer almaktadır.

-Afete ilişkin dağınık haldeki düzenlemeleri bir araya getirecek bir çatı afet kanunu düzenlemesinin yapılması,

-Kent özelinde mevcut ranta dayalı kentsel dönüşüm kurgusunun ötesinde, "Olağanüstü Deprem Kanunu/ Olağanüstü Afet Dönüşüm Kanunu" çalışması yapılması,

-Kentsel dönüşüme ilişkin mevzuat kurgusunun ülkenin sosyo ekonomik gerçeklerini gözeten bir anlayışla yeniden ele alınması ve gerek dönüşüm gerek güçlendirme çalışmalarında semt ve kent konseylerinin ve semt kuruluşlarının katılımının sağlanması,

-Afet düzenlemelerini de içerecek biçimde ve güçlü yerel yönetim modelini hedefleyen kapsamlı bir yerel yönetim reformu yapılması,

-AFAD'ın yerine geçecek bir afet kurumunun kurulması ve kurumun merkezi ve yerel düzeyde özellikle belediyeleri de içerecek biçimde örgütlenme ve işleyiş esaslarının belirlenmesi,

-Büyükşehir belediyeleri ana koordinatör olmak üzere ilçe belediyeleriyle güçlü bir afet iş birliği çerçevesinin belirlenmesi, bu yapılanmanın aynı zamanda müdahale aşamasını da dikkate alacak bir donanıma sahip olmasının sağlanması,

-Veriye dayalı planlama ve farklı deprem senaryoları üzerinden, ilçe belediyeleri ile birlikte kriz yönetimi süreçlerinin çalışılması,

-Kent konseylerinin güçlendirilmesi ve bu süreçte afet konusunda çeşitli sorumluluklarını üstlenmek üzere semt konseylerinin kurulması için gerekli girişimlerin yapılması ve olanakların sağlanması,

-Belediyelerin mahalle/semt koordinasyon ekiplerinin kurularak dayanışma ağları, sivil toplum örgütleri, emek örgütleriyle birlikte çalışmasının sağlanması,

-Yasal mevzuatın geliştirilmesi, çalışmalarının afetlere ilişkin bölgesel farklılıkları gözeterek şekillerde gerçekleştirilmesi,

-Deprem sonrası yapılan uygulamalar öncelikli olmak üzere tüm kentsel dönüşüm süreçlerinde imar hakkı transferi, trampa, gayrimenkul sertifikası ve gayrimenkul yatırım fonu gibi hukuki araçların değerlendirilmesi ve kooperatifler üzerinden gelişmeye ilişkin altyapının oluşturulması,

-Afet fonu oluşturulması ve bu fonun kentsel dönüşüm ve deprem bölgesinde yapılacak konutların üretimine ilişkin finansmanı sağlaması,

-Yerel yönetimlerin acil müdahale birimleri başta olmak üzere afet sonrası ayakta kalma master planının yapılması,

-Yerel yönetimlerin afet/deprem sonrası gerekli işlevlerine devam edebilmesi için gerekli minimum alt yapı envanterinin belirlenmesi ve buna bağlı olarak gerekli güçlendirmelerin yapılması,

-Yerel yönetimlerde afet hazırlığı ve müdahalesi alanında uzmanlığı bulunan norm kadroların istihdam edilmesi,

-İlçe belediyelerinde afet/sivil savunma biriminin ayrı bütçesi ve norm kadrosu olan bir birim veya müdürlük şeklinde konumlanması noktasında yerel yönetim mevzuatında değişiklik yapılması.

Afet Yasası, Kat Mülkiyeti Yasası, Medeni Kanun, İmar Kanunu ve Afet Riskli Alanların Dönüşümü Kanunu'nda öngördüğümüz düzenlemeler;

-Afete maruz alanlarda bulunan taşınmazların taşınması ve yenilenmesi veya işlev değişikliği durumuna göre kamunun farklı tasarruflar geliştirebilmesi için yeni araçlar tanımlanmalıdır.

Bu bakımdan;

-Sürelili ve süresiz vergi muafiyetleri,

-Emlak vergisi uygulamalarında çeşitlendirmeler ve istisna uygulama,

-Tapuya tescil, alım satımlarda ve el değişimlerinde belediyelere bilgi paylaşımı,

- Belediyelere şufa ve rüçhan hakları sağlanması,

-Kira ve diğer sosyal yardımların uygulaması,

-Afet bonusu uygulamaları ile afet fonundan sağlanacak kredi düzenlemeleri ile geri ödeme seçenekleri,

-Belediyelerin bu alanlarda taşınmaz ortaklıkları kurarak uygulama sürecini etkinleştirmesi hakkında düzenlemeler

-"Acele kamulaştırma" ve "resen uygulama" imkânları; Malikler arası uyumsuzlukların giderilmesinde arabuluculuk ve tahkim düzenlemeleri diğer yasalar içinde eşgüdümle yapılmalıdır.

Zorunlu Deprem Sigortası Sistemi (DASK) tümüyle iflas etmiştir. Kahramanmaraş merkezli deprem sonrasında, yıkık ve ağır hasarlı konutlara, 100.000 ile 600.000 TL arasında ortalaması 252.000 TL geri ödeme yapılmıştır. TOKİ'nin yaptığı ihalelerde birim maliyet bugün için 3+1 konutlarda 2,5 milyon TL olduğu düşünülürse sigorta bedelinin konut maliyetlerini karşılamadığı ve depremeden mağdur olacağı açıktır.

Türkiye'deki yaşayan yurttaşlarımızın yüzde 90'ının deprem riski taşıyan bölgelerde yaşadığını düşünecek olursak, bir sigorta yasası ve zorunlu deprem sigorta yasasının çıkarılmasına acilen ihtiyaç vardır.

İnşaat maliyetleri açısından son yıllarda TÜİK'in açıkladığı rakamların çok üstünde gerçekleşen birim maliyet rakamlarını afetzedeyi, riskli konutta yaşayıp binasını dönüştürmeye çalışan yurttaşın ve yüklenici firmayı ilave maliyet artışından koruyacak ve kentlerimizde görmeye başladığımız yarım kalmış inşaat gerçeğini dikkate alıp yeni bir düzenlemeye ihtiyaç vardır.

Maddenin 5. fıkrasında yer alan; *"Yıkılmaması gereken, korunması gereken taşınmaz bulunan parsellerde, taşınmazı yıkılanların salt çoğunluğu aranacak anlaşma sağlamayan ya da erişilemeyen maliklerin hisseleri yapım işleri süresince ve yeniden tescil tarihine kadar hazine adına tescil edilecek"*

şeklindeki hükümleri hukuken de sakıncalı düzenlemeler içermektedir.

Korunması gereken, yıkılmaması gereken yapı arkeolojik, tarihi ve kültürel değerlere sahip olan yapı olabilir. Böyle bir durumda, diğer parseldeki diğer taşınmaz sahiplerinin oyları aranırken, parseldeki korunması gereken yapının akıbetinin ne olacağı muğlak kalmaktadır. Diğer yapılar ile birlikte yıkılabilir de. Bu yapı muhafaza edilirken diğer yapılar yıkılabilir. Ayrıca, parseldeki diğer yapıların yıkılmasının, yeniden inşa edilmesinin korunması gereken arkeolojik, tarihi ve kültürel değerlere sahip olan yapı üzerinde de etkileri olacaktır. Bu nedenle, bu yapı üzerindeki hak sahiplerinin parsele dair oy sahibi olmaması hukuken sorundur.

Anlaşma sağlamayan ya da erişilemeyen maliklerin hisseleri yapım işleri süresince ve yeniden tescil tarihine kadar hazine adına tescil edilecek olması, parseldeki yıkıma karşı oy kullanabilecek vatandaşların yok sayılması anlamına gelmektedir. Kişinin parsel üzerindeki tasarrufa dair hukuki hakları hiçe sayılmakta, kişi iradesi dışında ilk aşamada kısmi süreyle mülksüzleştirilecektir. İleri aşamada borçlandırma koşullarına rıza göstermemesi durumunda kalıcı olarak mülksüzleşecektir.

Bu depremdeki kayıpların hala sayısı belli değilken, enkaz altından hala depremzede naaşları çıkarılırken, 26. maddenin 7. fıkrası 2. paragrafındaki, "tebligattaki süre içerisinde teslim alınması halinde, maliklerin bu bağımsız bölüm/bölmülerin hakkı sona erer" hükmü uygulamada ciddi sorunlara yol açacak ve miras hukuku açısından kurumları davalarla karşı karşıya getirecektir.

Söz konusu düzenlemenin Bayındırlık, İmar, Turizm ve Ulaştırma; Çevre ve Hukuk Komisyonlarında ilgili tarafların ve sivil toplum kuruluşlarının görüşleri dikkate alınarak, tüm boyutlarıyla tartışılmadan acele ile yasalaştırılması gayretini uygun bulmamaktayız.

3.24 Teklifin 27. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin bu maddesi ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye bir madde eklenerek, kamuda çalışan bütün memurlar, üniversitelerde çalışan akademik ve idari personel, askeri personel, sözleşmeli er ve erbaşlar, Cumhurbaşkanlığında ve TBMM'de çalışan memur ve sözleşmeli personel, Düzenleyici ve Denetleyici Kurumların yönetim kurulu üyeleriyle personeli, üst düzey kamu görevlileri ile milletvekilleri, belediye başkanları ve başkan yardımcıları, kamu kurum ve kuruluşlarında çalışmakta olan bütün sözleşmeli personele yönelik bir düzenleme getirilmektedir.

Bu düzenleme ile 15.965 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı tutarında bir ek ödeme yapılması düzenlenmiştir. Bu ek ödeme 15 Temmuz 2023'ten geçerli olacak memur aylık katsayısı ile hesaplandığında aylık 8.077 TL'dir. 15 Temmuz 2023 tarihinden itibaren geçerli sayılacak olan bu ek ödeme gelir vergisi ve sigorta prim kesintisine tabi tutulmayacak, ücretini peşin alan kamu çalışanları bu ek ödemeyi 15 Temmuz'da, çalışıp alanlar ise 15 Ağustos'ta fiilen alacaklardır.

Aynı şekilde birden fazla görev aylığı alanlar açısından sadece esas göreve bağlı olarak ödenecek olup, diğer ödeme kalemlerine yönelik bir etkisi olmayacaktır.

Söz konusu düzenleme memur emeklilerini **kapsamamaktadır.**

5 Temmuz tarihinde açıklanan TÜİK verilene göre hâlihazırda memurlara bu ilave ödemenin haricinde %17,55 oranında zam yapılacaktır ve 4688 sayılı 5 Temmuz tarihinde açıklanan TÜİK verilene göre hâlihazırda memurlara bu ilave ödemenin haricinde %17,55 oranında zam yapılacaktır ve 4688 sayılı Kanununun 28. Maddesi gereğince bu zam memur emeklileri için geçerli olacağından memur emeklilerine de % 17,55 oranında zam yapılması gerekmekte idi.

İşçi ve Bağ-Kur emeklilerine de gerçekleşen enflasyon olan %19,77 oranında zam yapılması beklenmekte idi.

Kanun teklifinin Komisyon görüşmeleri esnasında verilen önergelerle memur, işçi ve BAĞKUR emeklilerine de ayrıca bir zam yapılmasına ilişkin düzenleme yapılmış ve toplamda emeklilerin % 25 zam alması öngörülmüştür.

Düzenlemeyle 3,7 milyon kamu görevlisinin aylık ve ücretlerine yapılması öngörülen 8 bin 77 liralık seyyanen artışın 2023 yılında bütçeye 177 milyar lira ek yük getireceği hesaplanmaktadır.

Maddenin görüşülmesi sırasında görüşlerine başvurulmuş sivil toplum temsilcileri söz konusu artış rakamını yetersiz bulduklarını ifade etmişlerdir.

Asgari ücret, ortalama memur maaşı arasındaki ilişkiyi gösteren tablo ilişiktir.

Asgari Ücret-Ortalama Memur Maaşı Arasındaki İlişki

Yıl	Ortalama Memur Maaşı	Asgari Ücret	Ortalama Memur Maaşının asgari Ücrete Oranı
2018	3.419 TL	1.603,12 TL	2,13
2019	4.014 TL	2.020,90 TL	1,98
2020	4.509 TL	2.324,71 TL	1,94
2021	5.277 TL	2.825,90 TL	1,86
2022	9.385 TL	5.500,35 TL	1,70

Yıllar itibarıyla bakıldığında asgari ücret ve ortalama memur maaşı arasındaki oran giderek düşmektedir.

Söz konusu düzenleme ile kamuda çalışan memur ve sözleşmeli personele ek bir ödeme verilmiştir. Bu ödeme taban aylığa, sigorta primine etki etmemektedir. Salt bir sosyal yardım gibi gelir vergisi ve sigorta priminden muaf sadece damga vergisi kesilen bir yardımdır.

Bu madde ile getirilen yeni düzenlemeden kaynaklı 8.077 TL: olarak belirlenen seyyanen ödeme memur ve sözleşmeli personelin uzun vadede emekliliklerine yansımayaacağından, bunların mağduriyetine neden olacaktır.

5510 sayılı yasanın çıkış sürecinde sigorta siteminde bütün ödemelerin prim matrahına yansıtacağını, bir diğer deyişle bu ödemelerden prim kesileceğini ve bunun da emekli aylıklarına yansıtacağını belirtmişti. Özel sektör açısından durum hale böyledir. Ancak, devlet kendi memuru açısından kendi koyduğu kuralı ihlal etmiştir.

Söz konusu "ilave ödeme", sabit yapıldığı için memurlar arasında gösterge sistemi üzerinden kurulmuş olan liyakat, görev ve kıdem sistemini bozmaktadır. Kıdemli ve daha nitelikli memurlara daha az zam verilmesine neden olmuş ve maaş-liyakat-görev sorumluluğu ilişkisini bozmuştur.

Bu düzenleme ile en düşük memur maaşı 11.848 TL.'den 22.015 TL.'ye çıkmaktadır. Ancak bu hesaplama doğru olmamakla birlikte baz alınacak rakamın.(aile ve çocuk yardımı eklenmeksizin 10.441 TL. olması gerekmekte idi.

Söz konusu düzenleme kamu görevlileri ile kamu işçileri arasında Mayıs 2023'te imzalanan kamu çerçeve protokolünün yarattığı dengesizliğin daha da artmasına neden olmuştur. Kamuda işe yeni başlayan bir işçi açısından taban ücret 15 bin liraya çekildikten sonra bu miktara % 45 oranında zam yapılmıştır. Bu yapılan zamlarla birlikte kamudaki işçilerin giriş çıplak ücreti 21.750 TL'ye çıkmıştır. İkinci altı ayda da % 15 artış yapılacağından birçok kamu işyerinde kamu işçilerinin ücretleri (ikramiye ve ilave tediyelelerin de eklenmesiyle memur ve sözleşmeli personelin ücretlerini geçmiş olacaktır. Bu da oldukça ciddi bir dengesizlik olarak karşımıza çıkmaktadır.

Söz konusu düzenlemede memurlara bu seyyanen ödeme verilirken başka mali ve sosyal haklarında da herhangi bir düzenleme yapılmamıştır. Giyim yardımı, aile yardımı, yemek yardımı gibi mali yardımlar günümüz açısından hiç bir etkisi kalmayan kalemler haline gelmiştir. Aynı şekilde kamudaki işçilerin fazla mesai ücretlerinin tabanı

% 70 oranına çekilirken memurlar açısından fazla mesai ödemeleri ile maktu fazla mesai ödemeleri (bütçe kanunu K Cetveli çerçevesinde) âdeta yok hükmünde düzeylere düşmüştür.

Bu çerçevede bu zamların bu tür kalemlere de yapılması veya bu kalemlerinde günümüz koşullarına çekilmesi, iş barışının sağlanması açısından gereklidir.

3.25 Teklifin Geçici 1. maddesinin değerlendirilmesi

Kanun teklifinin Geçici 1. maddesinin birinci fıkrasıyla, Cumhurbaşkanına kamu çalışanlarının maaşlarında ve ücretlerinde yapılan artışlar için merkezi yönetim kapsamındaki idarelerin bütçelerine ödenek ekleme yetkisi verilmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasıyla da; emeklilikte yaşa takılanlarla ilgili düzenleme, emekli ikramiyeleri, bayram ikramiyeleri, emeklilere yapılan ek ödemeler, genel sağlık sigortası ödemeleri nedeniyle ortaya çıkacak ödenek ihtiyacının karşılanabilmesi amacıyla yine Cumhurbaşkanına, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçelerine 2023 yılında ödenek ekleme yetkisi verilmektedir.

Teklif metninde madde gerekçesinde;

"Maddenin birinci fıkrasının (a) bendi ile, memurların ve diğer kamu görevlilerinin mali ve sosyal haklarında Ocak ayında yüzde 30 oranında yapılan zam ile Temmuz ayında yapılacak artışlar ve 2023 Yılı Kamu Toplu İş Sözleşmeleri Çerçeve Anlaşma Protokolü kapsamında işçilere Ocak ayında yüzde 45, Temmuz ayında yüzde 15 oranında artış yapılması nedeniyle ortaya çıkan ödenek ihtiyacının karşılanması için gerekli ödenek ekleme yetkisi düzenlemesinin yapılması amaçlanmaktadır.

Maddenin birinci fıkrasının (b) bendi ile, 5510 sayılı Kanununun geçici 95 inci maddesi kapsamında yapılan düzenleme çerçevesinde emeklilik veya yaşlılık aylığı bağlananlara ödenecek aylıklar, emekli ikramiyeleri, bayram ikramiyeleri ve ek ödemeler; ek 18 inci maddesinde yapılan değişiklik ile bayram ikramiyesinin 2.000 Türk Lirasına yükseltilmesi; ek 19 uncu maddesinde yapılan değişiklik ile en düşük emekli aylığının 7.500 Türk Lirasına çıkarılması, asgari ücret artışının devlet katkısı, işveren prim teşviği ve ödeme gücü olmayanların sağlık prim ödemeleri ile yapılacak ek

ödemeler için ihtiyaç duyulan ödeneğin ilgili idare bütçelerine ekleme yetkisi düzenlemesinin yapılması amaçlanmaktadır"

ifadesi yer almasına karşın bu ödenek ekleme yetkisinin karşılığı konusunda herhangi bir açıklamada bulunulmamıştır.

Özetle, düzenlemenin kamu çalışanları ve emeklilere yapılan ödemeler nedeniyle artan ödenek ihtiyacının karşılanması amacıyla getirildiği ifade edilmektedir.

Bu düzenleme yasalaişıa Cumhurbaşkanının bütçeye;

- ✓ Kamu çalışanlarının (işçiler dahil) maaş ve ücretlerine yapılan zamlar nedeniyle 388,3 milyar lira
- ✓ EYT'den yararlanarak emekli olanların aylıkları, emeklilere yapılan ek ödemeler, bayram ikramiyeleri ile emekli ikramiyeleri için 213 milyar lira
- ✓ Emeklilerin bayram ikramiyelerinin 2 bin liraya çıkarılması nedeniyle 21,7 milyar
- ✓ En düşük emekli aylığının 7 bin 500 liraya çıkarılması nedeniyle 56,7 milyar,
- ✓ Asgari ücrete yapılan artış nedeniyle işveren prim desteği için 24,9 milyar
- ✓ Sosyal güvenliğe devlet katkısı için 73 milyar
- ✓ Ödeme gücü olmayanların genel sağlık sigortası primi ödemeleri için 9,5 milyar
- ✓ Ek ödemeler için 7 milyar lira

olmak üzere toplam **794,1 milyar** lira ödenek ekleyebilecektir.

Mayıs 2023 ayına ait bütçe gerçekleştirmelerine ilişkin tablo aşağıdadır.

BÜTÇE DENGESİ			
2023 YILI GERÇEKLEŞMESİ (Milyon TL)			
	Başlangıç Bütçesi	Mayıs (Ay İçi)	Mayıs (Kümülatif)
Bütçe Geliri	3.810.149	549.424	1.612.124
Bütçe Gideri	4.469.570	430.518	1.875.715
Bütçe Dengesi	-659.421	118.906	-263.590

Anayasada yer alan hükümler ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu hükümleri gereğince söz konusu düzenlemenin bu şekilde değil, bir ek bütçe kanunu teklifiyle yapılması gerekmekte idi.

Ancak söz konusu maddenin komisyondaki görüşmeleri sırasında AKP iktidarının bu harcama yetkisi ile dahi yetinmeyerek ayrıca bir ek bütçe teklif metnini TBMM'ye gönderdiği anlaşılmıştır.

Söz konusu ek bütçe kanun teklifi ile; 2023 yılı bütçe ödeneklerine **1 trilyon 119,5 milyar lira** eklenmekte, dolayısıyla 2023 yılı bütçe ödenekleri (*Başlangıçtaki 4 trilyon 469,6 milyar lira + eklenecek 1 trilyon 119,5 milyar lira*) = **5 trilyon 589,1 milyar** liraya çıkarılmaktadır.

Bütçe gelirleri tahmini de yasal zorunluluk nedeniyle 1 trilyon 119,5 milyar lira artırılarak (*3 tilyon 810,1 milyar + 1 trilyon 119,5 milyar*) = **4 trilyon 492,6 milyar** liraya çıkarılmaktadır.

Ek Bütçe Teklifinin TBMM'ye sevk edildiği bir aşamada, kanun teklifinde yer alan Geçici 1. madde ile Cumhurbaşkanına yaklaşık 794.1 Milyar TL.'lik ödenek ekleme yetkisinin bir torba yasada Geçici Madde eklenmesi suretiyle verilmesinin nedeni anlaşılamamaktadır. **Bu durum ek bütçeye ilave olarak "saklı bütçe" tanzimini ifade etmektedir.**

Bütçe ve ek bütçe tekliflerini de TBMM'ye sadece Cumhurbaşkanı tarafından verilmektedir.

AKP'nin, 2021 yılı sonunda TBMM'den geçirdiği ve Cumhurbaşkanına 2021 yılı bütçesine ödenek ekleme yetkisi veren bir maddeyi Anayasa Mahkemesi, CHP'nin itirazı üzerine 2021/133 esas ve 2022/120 kararı ile Anayasa'nın 161. maddesine aykırı bularak iptal etmiş olmasına rağmen benzeri düzenlemenin bu kanun teklifi ile TBMM gündemine tekrar taşınmasının nedeni de tarafımızca anlaşılammıştır. Maddenin komisyonda görüşülmesi sırasında tarafımızca yöneltilen sorulara tatminkar yanıtlar verilmemiştir.

7349 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 7'nci maddesiyle 5018 sayılı Kanun'a eklenen ve Anayasa Mahkemesinin 2021/133 esas ve 2022/120 karar sayılı kararıyla iptal ettiği madde şöyleydi:

"GEÇİCİ MADDE 23 – 19/12/2020 tarihli ve 7258 sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda yer alan genel bütçe gelir tahmini üzerinde gerçekleşen gelir kadar, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idarelerin bütçelerine ödenek eklemeye Cumhurbaşkanı yetkilidir. İlgili kanunları

gereğince genel bütçe gelirleri karşılığı yapılan ödenek eklemeleri bu tutardan düşülür.”

Anayasa Mahkemesi söz konusu maddeye ilgili iptal kararını özetle şu gerekçelere dayandırmıştır.

“Anayasa'nın 161. maddesinin birinci fıkrasında “Kamu idarelerinin ve kamu iktisadî teşebbüsleri dışındaki kamu tüzel kişilerinin harcamaları yıllık bütçelerle yapılır”, dördüncü fıkrasında “Bütçe kanununun süresinde yürürlüğe konulamaması halinde, geçici bütçe kanunu çıkarılır. Geçici bütçe kanununun da çıkarılmaması durumunda, yeni bütçe kanunu kabul edilinceye kadar bir önceki yılın bütçesi yeniden değerlendirilme oranına göre artırılarak uygulanır.”, yedinci fıkrasında ise “Merkezî yönetim bütçesiyle verilen ödenek, harcanabilecek tutarın sınırını gösterir. Harcanabilecek tutarın Cumhurbaşkanlığı karamamesiyle aşılabileceğine dair bütçe kanununa hüküm konulamaz.” hükümlerine yer verilmek suretiyle kamu idarelerinin harcamalarının yıllık bütçeler ile yapılacağı ve bütçelerle verilen ödeneğin idarelerin harcayabileceği sınırı gösterdiği belirtilmiş ve harcanabilecek tutarın aşılabileceğine dair bütçe kanunuyla dahi Cumhurbaşkanı'na yetki verilemeyeceği hüküm altına alınmıştır. Bütçe kanunlarının harcanabilecek sınırı göstermesi gerekliliği, ödenek tutarlarının önceden belirlenmesini ve bu doğrultuda izin verilmesini zorunlu kılmaktadır. Bütçe kanununun ve geçici bütçenin çıkarılmaması durumunda dahi kamu idarelerinin harcamaları serbest bırakılmamakta, önceki yıl bütçesiyle bir bağlantı kurularak harcamalar sınırlandırılmaktadır.

Anayasa'nın anılan maddesinin ikinci fıkrasında ise mali yıl başlangıcı, merkezî yönetim bütçesinin hazırlanması, uygulanması ve kontrolü ile yatırımlar veya bir yıldan fazla sürecek iş ve hizmetler için özel süre ve usullerin kanunla düzenlenmesi gerektiği belirtilmiştir. Bu kanunda yer alan düzenlemelerin anılan maddenin birinci, dördüncü ve yedinci fıkralarında belirtilen önceden izin alma kuralına uygun olması gerektiği açıktır.

Bütçeler genel olarak belirli bir dönemdeki gelir ve gider tahminleri ile bunların uygulanmasına ilişkin hususları gösteren ve usulüne uygun olarak yürürlüğe konulan belgelerdir. Bununla birlikte bütçe kanunları, yasama organı tarafından yürütme organına yıllık olarak kamu gelirlerinin toplanması ve giderlerin yapılması için yetki ve izin verilmesini düzenleyen kanunlardır. Yürütmeye verilen bu izin ve yetki, özünde yasama organının halktan aldığı bütçe hakkının gereğidir.

Bir başka deyişle bütçe hakkı, vergi ve benzeri gelirlerle kamu harcamalarının çeşit ve miktarını belirleme, onaylama ve bütçe harcamalarının sonuçlarını denetleme hakkıdır (AYM, E.2016/47, K.2018/10, 14/2/2018, §§ 25, 26).

Anayasa'nın 161. maddesinde yıllık bütçelerle yapılması gereken harcamalar belirli kaynakların belirli amaçlara yönlendirilmesini ve kullanılmasını ifade etmektedir. Anayasa'nın 73. maddesinin birinci fıkrasında da vergi ödeme yükümlülüğü kamu hizmetinin karşılanması ile sınırlandırılarak meşrulaştırılmıştır. Bu itibarla harcamanın yapılması için gerekli olan gelirin toplanması ve belirli amaçlarla yönlendirilerek giderleştirilmesi birbirine bağımlı süreçlerdir.

Yasama organının kamu harcamalarının çeşit ve miktarı ile kaynağını önceden belirleme ve onaylama yetkisi bütçe hakkının bir gereğidir. **Kuralla Türkiye Büyük Millet Meclisine (TBMM) ait bu yetkiler Cumhurbaşkanı'na devredilmektedir.** (...) Anılan maddenin yedinci fıkrasında da merkezî yönetim bütçe kanunuyla verilen ödeneğin harcanabilecek tutarın sınırını gösterdiğinin ve harcanabilecek tutarın Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle aşılabileceğine dair hüküm konulamayacağı belirtilmiştir. Gözetildiğinde bütçe kanununa veya diğer kanunlara ödenek üstü harcama yapılabileceğine ilişkin bir hüküm konulamayacağı açıktır.

Ayrıca Anayasa'nın 161. maddesinin sekizinci fıkrasında cari yıl bütçesindeki ödenek artışını öngören değişiklik tekliflerinde öngörülen giderleri karşılayabilecek mali kaynak gösterilmesinin zorunlu olduğu belirtilmiştir. Yılı bütçe kanunlarında belirtilen ödenek tutarlarının artırılması suretiyle yılı bütçe kanunlarının değiştirilmesinin ek bütçe niteliğinde olduğu gözetildiğinde bütçe hakkı gereğince bu tür değişikliklerin bütçe kanunları için belirlenen usul ve esaslara tabi olması gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Bu itibarla kural TBMM'nin bütçe kanunlarıyla ödenek tutarlarının önceden belirlenmesini, bu doğrultuda izin verilmesini zorunlu kılan ve bütçeyle verilen ödeneğin üstünde harcama yapılamayacağını belirten anayasal hükümlere aykırılık oluşturmakta ve bütçe hakkıyla bağdaşmamaktadır."

Anayasanın "Bütçe ve kesin hesap" başlıklı 161. maddesinde;

"Kamu idarelerinin ve kamu iktisadî teşebbüsleri dışındaki kamu tüzel kişilerinin harcamaları yıllık bütçelerle yapılır

Malî yıl başlangıcı ile merkezi yönetim bütçesinin hazırlanması, uygulanması ve kontrolü ile yatırımlar veya bir yıldan fazla sürecek iş ve hizmetler için özel süre ve usuller kanunla düzenlenir. Bütçe kanununa, bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz.

Cumhurbaşkanı bütçe kanun teklifini, malî yılbaşından en az yetmişbeş gün önce, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar. Bütçe teklifi Bütçe Komisyonunda görüşülür. Komisyonun ellibeş gün içinde kabul edeceği metin Genel Kurulda görüşülür ve malî yılbaşına kadar karara bağlanır.

Bütçe kanununun süresinde yürürlüğe konulamaması halinde, geçici bütçe kanunu çıkarılır. Geçici bütçe kanununun da çıkarılmaması durumunda, yeni bütçe kanunu kabul edilinceye kadar bir önceki yılın bütçesi yeniden değerlendirilerek artırılarak uygulanır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Genel Kurulda kamu idare bütçeleri hakkında düşüncelerini her bütçenin görüşülmesi sırasında açıklarlar, gider artırıcı veya gelirleri azaltıcı önerilerde bulunamazlar.

Genel Kurulda kamu idare bütçeleri ile değişiklik önerileri, üzerinde ayrıca görüşme yapılmaksızın okunur ve oylanır.

Merkezî yönetim bütçesiyle verilen ödenek, harcanabilecek tutarın sınırını gösterir. Harcanabilecek tutarın Cumhurbaşkanlığı karnamesiyle aşılacağına dair bütçe kanununa hüküm konulamaz.

Carî yıl bütçesindeki ödenek artışını öngören değişiklik teklifleri ile carî ve izleyen yılların bütçelerine malî yük getiren tekliflerde, öngörülen giderleri karşılayabilecek malî kaynak gösterilmesi zorunludur.”

hükmü yer almaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 19. Maddesinin son fıkrasında da;

“Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerindeki ödeneklerin yetersiz kalması halinde veya öngörülmeyen hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, karşılığı gelir gösterilmek kaydıyla, kanunla ek bütçe yapılabilir”

hükmüne yer verilmiştir.

Demokrasilerde kamu harcamalarının büyüklüğüne, miktarına; bu harcamaların kamu kurumları ve kamu hizmetleri itibarıyla dağılımına ve yine bu harcamaları karşılayabilmek için, bunların finansmanı için halka getirilecek olan vergilere, millet adına, onun seçilmiş temsilcileri karar verir. "Bütçe hakkını" böyle tanımlanmaktadır.

Anayasanın 87. Maddesi Kanun koymak, değiştirmek, kaldırmak;bütçe ve kesin hesap kanun tekliflerini görüşmek ve kabul etmek T.B.M.M.'nin görevleri arasında sayılmıştır.

Kanun teklifi ile getirilen hükümlerle, ek bütçe düzenleme yerine geçici madde ihdası ile Cumhurbaşkanına, bütçeye ödenek ekleme yetkisi verilmek istenilmektedir. Bu durum TBMM'nin bütçe hakkının devri ve Anayasa'nın 87. Maddesinde tanımlanan "Bütçe Hakkı'nın ihlali anlamına gelmektedir.

Söz konusu düzenleme aynı zamanda Anayasa'nın 161 maddesi hükmüne ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu düzenlemelerine ayrırlık taşımaktadır.

Bu maddenin kanun teklifi metninden çıkarılması talebiyle verdiğimiz önerge red edilmiştir.

3. 26Teklifin Geçici 2. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin bu maddesiyle Kur Korunmalı Mevduatın yönetimi ve tüm yükü Merkez Bankasına aktarılmaktadır.

Madde gerekçesinde;

"4749 sayılı Kanununun geçici 35 inci maddesi kapsamında gerçek kişilerin Türk Lirası vadeli mevduat ve katılma hesaplarının kur artışlarına karşı korunması amacıyla Hazine ve Maliye Bakanlığınca destek sağlanmaktadır. Öte yandan benzer bir uygulama ise Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) nezdinde dövizden Türk Lirasına dönüşen vadeli mevduat ve katılma hesapları için yapılmaktadır.

Madde ile, TCMB'nin benzer uygulamaları göz önünde bulundurularak Hazine çatısı altında yürütülen uygulamanın da TCMB'ye devri öngörülmektedir. Ayrıca, uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirleme yetkisi de TCMB'ye verilmektedir."

açıklamasına yer verilmiş, ancak herhangi bir neden belirtilmemiştir.

Komisyonadaki görüşmeler sırasında bu değişikliğin gerekçesi konusunda sorduğumuz sorulara tatminkar yanıt verilmemiş, bu değişikliğin nedeni operasyonel kolaylık olarak izah olunmaya çalışılmıştır.

TL mevduat hesaplarına faize ek olarak kurda oluşacak değişimlerin farkını da eklemek suretiyle yüksek getiri vermeyi amaçlayan bir mevduat çeşidi olarak öngörülerek ve Türk lirasının döviz karşısında hızla değer kaybetmesi sonrası 20 Aralık 2021'de Kur Korumalı Mevduat (KKM) sistemi uygulamaya konulmuştur

Kur korumalı mevduat uygulamasında, Türk Lirası olarak açılan KKM'lerin kur artışından kaynaklanan farkları Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından bütçeden, dövizden dönerek açılan hesapların kur farkları ise Merkez Bankası tarafından ödenmektedir.

Teklifle Türk Lirası olarak açılan kur korumalı mevduatların kur farklarının da Merkez Bankası tarafından ödenmesi öngörülmektedir.

2023 yılında Maliye ve Hazine Bakanlığı verilerine göre KKM'nin Mayıs ayına kadar toplam maliyeti ise 4 milyar 439 milyon TL'dir.

Hazine'nin KKM için yaptığı ödemeler her ay bütçe gerçekleştirmeleriyle ilgili istatistiklerde açıklanıyor. Ancak Merkez Bankası, "ticari sır" gerekçesiyle 2022 yılında ve bu yıl KKM için yaptığı ödemeleri kamuoyundan gizlemiştir.

Israrlı talebimiz üzerine, maddenin komisyonadaki görüşmeleri sırasında ilk kez Kur Korumalı Mevduat uygulamasının Merkez Bankasına maliyeti konusunda açıklama yapılmıştır.

Komisyonada yapılan açıklamalara göre 2022 yılı içerisinde Kur Korumalı Mevduatın Merkez Bankasına maliyeti 72.8 Milyar TL olarak açıklanmıştır. Söz konusu dönemde Hazine ve Maliye Bakanlığına ait maliyeti ise 92.4 Milyar TL. olup, KKM'nin 2022 yılı toplam maliyeti 164.2 Milyar TL.'ye ulaşmaktadır. Söz konusu rakama bu mevduatlardan alınmaktan vazgeçilen vergi tutarı dahil değildir.

Dövizden dönen mevduatların kur farklarının Merkez bankası tarafından ödenmesinin gerekçesi olarak, bu nedenle bozdurulan döviz Merkez Bankasının satın alıyor olması gösterilmekte idi. TL cinsinden KKM hesapları için böyle bir durum da söz konusu değildir.

Bu düzenleme KKM'nin Devlete olan yükünün tümünün gizlenmesine hizmet edecek. Ayrıca Merkez Bankasının karşılıksız para basmasına yol açacaktır.

2023 yılı Merkezi Yönetim Kanunu Bütçesi hazırlanırken KKM yükü olarak bütçeye yaklaşık olarak 25 Milyar TL.lik ödenek ayrılmış bulunmaktadır.

Etki analizinde TL mevduatlardan gelecek 100 milyar liralık bir yük bütçeden alınarak Merkez Bankasına aktarıldığı belirtilmesine rağmen söz konusu kur zararının özellikle haziran ayından itibaren hızlanan döviz kuru artışın nedeniyle çok daha yüksek seviyelerde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

Söz konusu rakamlar Kur Korunmalı Mevduat olgusunun kontrolden çıkmaya başladığını ortaya koymaktadır.

Son dönemde açıklanan rakamlarda sistemde 2.7 trilyon TL. tutarında Kur Korunmalı Mevduat Hesabı olduğu, bu tutarın mevcut dolar kuru ile 103.4 Milyar Doları aştığı belirtilmektedir.

Ülke ekonomisinin içerisinde bulunduğu döviz dar boğazı da dikkate alındığında söz konusu mevduatın kontrolsüz bir biçimde çözülerek, mevduat sahiplerinin dövize yönelmeleri durumunda ülkenin karşılaşacağı döviz ihtiyacının boyutu oldukça düşündürücüdür.

Kur korunmalı mevduatla (KKM) ilgili yapılan son düzenleme bütçe açığını düşük göstermeyi amaçlamaktadır

KKM için doğan kur koruması ödemeleri (ki bunlar adına faiz denmese de faiz farkıdır) normal olarak Hazine tarafından bütçeye gider yazılarak ödenecek, bu ödemeler bütçe açığını artıracaktı. Şimdi yapılan yeni bir düzenlemeyle bu ödemelerin Hazine tarafından değil tümünün Merkez Bankası tarafından yapılması karara bağlanmış bulunmaktadır.

Bu durumda bu ödemeler bütçeye gider yazılamayacağı için bütçe açığı artmayacak ve böylece bütçenin görüntüsü kurtarılmış olacaktır. Buna karşılık bu ödemeler Merkez Bankası'na devredildiği için Merkez Bankası bu ödemeleri para basarak yapacaktır. Ödemenin hazine tarafından yapılması halinde, hazine için bu miktarları ödemek için piyasadan borçlanmak zorunluluğu doğacağından, bu durum hem faiz giderlerini artıracak hem de bütçe açığını büyütecektir.

Bu düzenlemeyle hazine ödemeyi yapmayacağı için bütçe açığı büyümeyecek, hazine borçlanmayacaktır. Buna karşılık hazinenin borçlanma gereksinimi Merkez Bankası'nın para basmasıyla karşılanacaktır. Bir anlamda hazinenin borçlanma ihtiyacı Merkez Bankası tarafından karşılanmış olacaktır.

Diğer bir anlatımla, kısa vadeli avans yoluyla Merkez Bankası'ndan borçlanması yasaklanmış olan hazine, avans kullanmadan borcunu doğrudan Merkez Bankası'na devretmiş olacaktır.

Söz konusu uygulamanın sakıncaları dikkate alınarak bu maddenin teklif metninden çıkarılması verilen önergemiz kabul edilmemiştir.

3.27 Teklif metninin görüşülmesi sırasında Cumhuriyet Halk Partisi Milletvekillerince verilen ve Ek madde ihdasını isteyen 3 adet reddedilen önergenin değerlendirilmesi

Söz konusu teklif metninin görüşülmesi sırasında Plan ve Bütçe Komisyonunun CHP'li üyeleri tarafından teklif metnine ek madde ihdasını isteyen ;

İlk önerge; En düşük emekli aylığının asgari ücret seviyesine çekmek için, 31.05.2006 tarihli ve 5510 sayılı Kanunun ek 19 uncu maddesinin birinci fıkrasındaki "7.500 Türk lirasından" ibaresinin "net asgari ücretten" şeklinde değiştirilmesini,

İkinci önerge; Dolar kuru itibarıyla verilen asgari ücretin 15 gün içerisinde yaklaşık 50 dolar eridiği enflasyonist ortamda BAĞKUR ve SSK emeklilerinin almakta oldukları aylıklar için ikinci altı ay için yapılan yetersiz düzeydeki % 19.77 lik zammın artırılması amacıyla; 31.05.2006 tarihli ve 5510 sayılı Kanununa geçici madde ilavesiyle, BAĞKUR ve SSK emeklilerinin almakta oldukları aylıkların 01.07.2023 tarihinden itibaren asgari ücretin artışı dikkate alınarak % 34 oranında zamlı olarak ödenmesini,

Üçüncü önerge, Memur emeklilerinin almakta oldukları aylıklar için ikinci altı ay için yapılan yetersiz düzeydeki % 17.55 lik zammın artırılması amacıyla; 25.06.2001 tarih ve 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununa aşağıdaki geçici madde ilavesiyle; emekli olan tüm devlet memurları ile sözleşmeli personele ödenen aylıkların bu kanunun 28. maddesinde göre yapılan toplu sözleşme zamlarına bağlı olmaksızın 01.07.2023 tarihinden itibaren % 34 oranında zamlı olarak ödenmesini,

teklif eden önergeler idi.

Söz konusu önergeler komisyonda görev yapan çoğunluk partisi milletvekilleri ve çoğunluk partisini destekleyen 4. partinin milletvekillerinin oylarıyla reddedilmiştir.

Sonuç olarak; genel değerlendirme bölümünde açıklanan sakıncaları ve eksiklikleri içermesi, 1'nci bölümde açıklanan genel nedenlerle torba yasa teklifi kimliği ve bazı maddelerinin Anayasaya aykırılık taşıması, 2'nci bölümünde açıklanan nedenlerle olağan yasa yapma sürecinin dışına çıkılarak, TBMM'de ilgili komisyonlarında yeteri kadar tartışılmadan kanun teklifleriyle sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilmek suretiyle yasa yapma alışkanlığını, genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırı bulduğumuzdan teklifin bütününe; 3'üncü bölümde ayrı ayrı açıklanan nedenlerle de ((2/1264) esas numaralı "6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi için Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası İle Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi" nin bu şekilde kanunlaşmasına karşı olduğumuzu bildiririz.

Rahmi Aşkın Türeli
İzmir

Veli Ağbaba
Malatya

Cavit Arı
Antalya

Ahmet Vehbi Bakırloğlu
Manisa

Cevdet Akay
Karabük

Mustafa Erdem
Antalya

Tahsin Ocaklı
Rize

MUHALEFET ŞERHİ

Genel Değerlendirme

Torba Yasa Tekniği Yasama Etiğini Ayaklar Altına Alıyor

TBMM'nin 28. Dönemi'nin ilk yasa teklifi yine torba yasa tekniğiyle hazırlanmıştır. Yeni dönemde AKP-MHP iktidarının yine torba yasa teklifiyle yasama sürecini başlatmış olmasını asla kabul etmiyoruz. İktidarının ilk dönemi olan 2002-2007 arası dönemde AKP sadece iki adet torba yasa çıkarmıştı. Ancak AKP iktidarları her sene torba yasa sayısını arttırmış, yıllar içerisinde torba yasa tekniğini yasa yapma faaliyetinin “normali” haline getirmişlerdir. Öyle ki Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçildiği tarih olan 9 Temmuz 2018 tarihinden bu yana AKP-MHP iktidarı TBMM'ye neredeyse torba yasa haricinde hiçbir yasa teklifi getirmemiştir.

Bizler, geçmiş yasama dönemlerinde olduğu bu yasama döneminde de torba yasa tekniğine şiddetli bir şekilde muhalefet etmeye devam edeceğiz. Torba yasalar yasama etiğini ayaklar altına almaktadır. Çoğu kez pek çok konuda birbirleriyle alakasız nitelikteki düzenlemeler aynı torba yasanın içerisine atılmakta, Roma Hukuku'ndan gelen *Lex Didia Caecilia* olarak da bilinen “hiç kimse pek çok farklı alanda düzenleme getiren bir yasal düzenleme için tek bir görüş bildirmeye zorlanamaz” şeklindeki evrensel hukuk ilkesi ihlal edilmektedir. Bu karmaşık yasa yapma tekniği aynı zamanda yasama kalitesini de düşürmekte, halkın temsilcilerinin halkın sorunlarına çözüm bulabilmesini engelleyen

sonuçlar ortaya çıkarmaktadır. Herhangi bir alandaki düzenlemelerin torba yasa biçiminde değil de başlı başına bir alanı düzenleyen “kod yasa” biçiminde getirilmiş olması halinde halkın temsilcilerinin iradelerini daha doğru bir yansıtacakları açıktır. Tüm bu nedenlerle torba yasa tekniğinden bir an önce vazgeçilmelidir.

Öte yandan bu torba yasa teklifi Plan ve Bütçe Komisyonu’na yürürlük ve yürütme maddeleri hariç olmak üzere 15 madde olarak geldi. Ancak komisyonun yasa üzerindeki görüşmelerinde 14 madde daha eklendi. Tabiri caizse komisyon görüşmelerinde “torba yasaya bir torba yasa daha eklendi”. Bu durum halkın oylarıyla gelen halkın temsilcilerine, halklarımıza ve yasama iradesine saygısızlıktır. Komisyon üyesi milletvekilleri eklenen yasa maddeleri üzerinde çalışma fırsatı bulamamış, eklenen 14 madde kamuoyunda tartışılmamıştır. Baskın bir şekilde 15 maddelik bir torba yasa teklifine 14 maddenin daha hoyratça eklenmiş olması yeni dönemde AKP-MHP iktidarının yasama tekniğini de daha şimdiden ortaya koymuştur. Bizler Yeşil Sol Parti olarak halklarımız, emekçiler, kadınlar, gençler, emekliler, doğa hakkında getirilen düzenlemelerin yangından mal kaçırmamasına torba yasa tekliflerine bir operasyonla eklenmesine asla razı gelmeyeceğiz. Bu hoyratlığa karşı en güçlü muhalefeti sürdürmeye devam edeceğiz.

Bu Torba Yasa Teklifi Bütçe Hakkını Ağır Bir Şekilde İhlal Etmektedir

Yasama etiğini ayaklar altına alan bu torba yasa teklifi aynı zamanda “bütçe hakkı”nı da ağır bir şekilde ihlal etmektedir. Oysa insanlığın toplumsal ve sınıfsal mücadele tarihinin en kritik kazanımlarından bir tanesi de bütçe hakkıdır. Bütçe hakkı, halkın ne için, ne kadar vergi ödediğinden, bu vergilerin hangi kamu harcamalarına nasıl harcılandığından, ne için ve ne kadar borç alındığından haberdar olması ve bu araçları denetleyip yönlendirebilmesidir. Yani halkın iktidarların gelir toplama ve harcama yetkisine dair söz söyleme ve denetim

hakkına sahip olmasıdır. Kamunun gelir ve giderlerinin belirlenmesinde halkın söz sahibi olmasıdır.

Bütçe hakkının kazanılması tarih boyunca yoğun mücadelelerle mümkün olabilmıştır. Hatırlanacağı üzere İngiltere’de Avam Kamarası’nın onayının alınmaksızın vergi alınamayacağını karara bağlamış olan 1215 tarihli *Magna Carta Libertatum* bütçe hakkı kazanımının ilk yazılı belgesi olmuştur. Bu belgenin yarattığı mücadele mirası 1688 Devrimi, 1789 Fransız Devrimi ve 1917 Bolşevik Devrimi’yle güçlenmiştir. Ancak *Magna Carta Libertatum*’un üzerinden yaklaşık 808 sene geçtikten sonra AKP-MHP iktidarı bütçe hakkına kast etmektedir. Bütçe hakkının sahibi olan halkın modern temsili demokrasilerde vekalet verdiği temsilcileri aracılığıyla kullanması engellenmektedir.

Bu torba yasa teklifinin 11. Maddesi bütçe hakkını ihlal etmektedir. Bu maddeyle 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna bir torba yasayla geçici madde eklenerek 2023 yılı için net borç kullanımı tutarı, 1/1/2023 tarihinden geçerli olmak üzere, Bakan ve Cumhurbaşkanı tarafından artırılan net borç kullanım tutarının üç katı olması yetkisi getirilmektedir. Böylelikle ekonomideki yanlış tercih ve kararlar neticesinde ortaya çıkan ödenek ihtiyacı Cumhurbaşkanıya verilen yetkiyle giderilecektir.

Anayasa Mahkemesi benzer bir düzenlemeyi 2021 yılında iptal etmişti. İptal etme gerekçesinde de bütçe hakkının ihlalden şu şekilde söz etmişti: “Bütçeler genel olarak belirli bir dönemdeki gelir ve gider tahminleri ile bunların uygulanmasına ilişkin hususları gösteren ve usulüne uygun olarak yürürlüğe konulan belgelerdir. Bununla birlikte bütçe kanunları, yasama organı tarafından yürütme organına yıllık olarak kamu gelirlerinin toplanması ve giderlerin yapılması için yetki ve izin verilmesini düzenleyen kanunlardır. Yürütmeye verilen bu izin ve yetki, özünde yasama organının halktan aldığı bütçe hakkının gereğidir.” Anayasa Mahkemesi bütçe hakkı gereğince de bu türden

değişikliklerin bütçe kanunları için belirlenen usul ve esaslara tabi olması gerektiğini vurgulamıştı.

Deprem Vergileri Nerede?

Bütçe hakkını ihlal eden 11. maddenin gerekçesinde ise depremden söz edilmektedir. Buna göre “ülkemizde yaşanan deprem afetinin ekonomik ve sosyal etkilerinin azaltılması nedeniyle ortaya çıkan ilave finansman ihtiyacının karşılanması” için 2023 yılı net borç kullanım tutarının üç katı olarak uygulanmak üzere arttırılması amaçlanmıştır. Dahası hem bu maddenin hem de torba yasa teklifinin genel gerekçesinde “deprem afetleri nedeniyle ortaya çıkan ilave finansman ihtiyacının karşılanması” öne sürülüyor. En basit ifadeyle, Maraş merkezli 6 Şubat 2023 tarihli depremler nedeniyle ortaya çıkan maliyetlerin giderilmesi için düzenlemeler getirildiği söyleniyor. Amiyane tabirle “deprem oldu, para lazım” denmiş oluyor. Bu torba yasa teklifiyle de deprem afetleri nedeniyle ortaya çıkan finansman ihtiyacının karşılanmasına katkı sağlanmasını teminen bir defaya mahsus olmak üzere ek motorlu taşıtlar vergisi ihdas edilmesi, kurumlar vergisi oranlarının artırılması ve bazı istisnaların kaldırılması, vergi kanunlarında yer alan bazı maktu vergi tutarlarının artırılmasına ilişkin düzenlemeler getirilmektedir. Bu gerekçeyi kabullenmek mümkün değildir.

Bilindiği üzere 1999 Depremi sonrasında dönemin hükümeti tarafından “deprem vergisi” olarak bilinen özel iletişim vergisi (ÖİV) getirilmiş, AKP hükümetleri de bu vergi uygulamasını devam ettirmişti. Aslında başlangıçta bu vergi geçici olarak getirilmişti. Ancak deprem kaynaklı hasarların önlenmesini amaçlayan bir gerekçeyle kalıcı bir nitelik kazandırılmıştı. Yıllardır bu vergilerin haktan tahsil edilmesine devam ediliyor.

2003-2022 arasındaki 20 yıllık AKP iktidarında toplanan deprem vergisi ise toplamda 86 milyar 138 milyon lira olmuştur. Yapılan çeşitli hesaplamalara göre toplanan bu deprem vergileriyle AKP dönemini kapsayan 2003-2022 arasında

96 metrekare büyüklüğünde 1 milyon 211 bin konut; 112 metrekare büyüklüğünde ise 1 milyon 38 bin konut inşa edilebilirdi.

Ancak deprem vergileri amacı dışında kullanılmış ne depreme hazırlık için ne de deprem sonrasında yaraları sarmak için kullanılmıştır. Deprem vergilerinin nereye gittiği, nerede kullanıldığı belli değildir. Hatırlanacak olursa deprem vergilerinin nereye gittiği konusunda Mehmet Şimşek 2011 Van depreminden sonra yaptığı açıklamada toplanan paraların duble yollar, havalimanları ve sağlık harcamalarında kullanıldığını söylemişti. Şimşek, “Sonuçta bunlar 74 milyonun servetidir. Deprem vergisi adı altındaki vergiden çok sürekli hale gelmiş ÖTV vs. var. Bu vergiler bizim sağlığınıza gidiyor. Diyorsunuz ki bu çerçevede 44 milyar liralık vergi topladınız, nereye gitti. Sadece bir yıllık vatandaşın sağlığı için yaptığımız harcama 44 milyar lira. Bu, duble yollara gidiyor, demiryollarına, havayollarına, çiftçimize, eğitime gidiyor.” demişti. Bu sözler deprem vergilerinin amacı dışında kullanıldığının açık bir itirafıdır. Deprem vergilerinin nereye gittiği, nereye harcandığı kalem kalem açıklanmak zorundadır.

İktidar Ekonomik Çöküşün Maliyetini Emekçi Halkımızın Sırtına Yüklüyor

Şimdi de deprem nedeniyle ortaya çıkan ilave finansman ihtiyacı gerekçesiyle bu torba yasayla bir defaya mahsus olmak üzere ek motorlu taşıtlar vergisi (MTV) getirilmekte, maktu vergilerin 5 katına kadar çıkarılması için Cumhurbaşkanı'na yetki verilmektedir. Aynı şekilde Özel Tüketim Vergisi'nde (ÖTV) “oluşabilecek fiyat dalgalanmalarına uygun şekilde vergilenmesi ve günün sosyal, ekonomik ve mali ihtiyaçlarına göre hızlı ve esnek karar alınabilmesi” için Cumhurbaşkanı'na tanınan yetki değiştirilerek artırım yetkisi genişletilmektedir. Şayet 20 yıllık AKP iktidarında toplanan devasa deprem vergisi deprem için kullanılmış olsaydı, iktidar ekonomi politik tercihlerini sermayeden yana değil halktan yana kullanmış olsaydı bu torba yasaya gerek olmazdı.

2022 yılında Saray'ın sadece 1 günlük harcaması yaklaşık 15 milyon liraya ulaşmışken seçimleri kazanmak için kamunun kaynaklarını har vurup harman savuran, bakanlarını her yere devletin imkanlarını kullanarak gönderen ve seçim çalışması yaptıran bir iktidar “deprem afetleri nedeniyle ortaya çıkan finansman ihtiyacı”ndan söz edemez! Halkın vergileri Saray'ın şatafatı için, seçimleri kazanmak için çarçur edilmiştir. Şimdi de para yok diyerek iğneden ipliğe zam yapılmaktadır. Dün yaptığı asgari ücret artışını hemen ertesi günü yaptığı muazzam zamlarla fazlasıyla geri alan bir iktidarla karşı karşıyayız.

Enerji girdileri başta olmak üzere gıda, sağlık, giyim, akaryakıt gibi kalemlerde yapılan zamlar sürekli hale geldi. Ekmek, çay, yağ gibi temel tüketim maddelerinin yanı sıra benzine, motorine, ulaşımına neredeyse her gün zam geliyor ve zamlar durmadan yağmaya devam ediyor. Zam yağmuru dinmek bilmiyor. İstanbul'da ekmeğin fiyatınının 8 lira olacağı basına yansıdı. Defalarca zam yapılan akaryakıt fiyatlarına geçtiğimiz günlerde bir zam daha yapıldı. Benzine 2,11 kuruş zam yapılarak satış fiyatı 26,64 liraya yükseldi. 20 Haziran tarihinde güncellenen Dünya Bankası'nın *Gıda Güvenliği Raporu*'na göre Türkiye dünyada yıllık bazda en yüksek gıda enflasyonuna sahip 10. ülke oldu. Açıktır ki iktidar ekonomik çöküşün maliyetini bu torba yasayla getirilen vergilerle emekçi halkımızın sırtına yüklemek istemektedir. Buna karşılık zenginler korunmakta, büyük şirketler kar rekorları kırmaktadır.

Yakın zamanda açıklanan 500 büyük şirketin karları AKP-MHP iktidarının sermaye sınıfının iktidarı olduğunu bir kez daha gözler önüne sermiştir. Türkiye tarihinin en büyük iş ve istihdam kaybının yaşandığı, yoksulluk sınırınının 40 bin liraya dayandığı, enflasyonun yüzde 100'ü geçtiği ağır ekonomik bunalım koşulları altında sermaye sınıfı karlarına kar eklemeye devam etmektedir. Türkiye'nin en büyük 500 şirketinin sıralandığı *Fortune 500 Türkiye - 2022 Araştırması*'na göre, şirketlerin 2022 yılı net satışları, bir önceki yıla göre yüzde 148,7 ile rekor kırarak artış gösterdi. Şirketlerin karı yaklaşık 8 trilyon liraya çıktı!

Araştırmaya göre Türkiye'nin en büyük 500 şirketi 2022 yılında net satışlarda, ihracatta ve kâr oranlarında rekor düzeyde büyüme ve artış yakaladı. Net satışlardaki artış son 16 yılın en yüksek seviyesinde gerçekleşti. 2022 yılı yüzde 97,72 olan ÜFE oranı dikkate alındığında ise *Fortune 500 Türkiye* şirketlerinin net satışlarında yüzde 25,8 reel artış sağladıkları görüldü. Şirketler, net satışlarını dolar bazında da yüzde 33,4 artırdı.

AKP-MHP iktidarında sermayenin işleri tıkırındayken iktidarın yanlış politikalarından ve tercihlerinden kaynaklı enflasyon-kur-faiz sarmalı maliyeti yine emekçi halkımızın sırtına yüklenmiştir. Kur Korumalı Mevduat Sistemi (KKM) artan döviz kurlarının maliyetinin halkın sırtına yüklenmesi uygulaması olarak getirilmişti. Yani dövizli olanların çıkarı korunmuş, dövizli olmayanların da verdiği vergilerle oluşan kamusal kaynakların zara etmesinler diye dövizli olanlara tahsis edilmesi sağlanmıştı. Bu torba yasa teklifiyle KKM'de bu kez Merkez Bankası'nın tam yetkili kılınması ve Hazine desteğinin Merkez Bankası'na devredilmesi düzenlemeleri getiriliyor. Böylelikle KKM'nin bütçeye getirdiği yükün Merkez Bankası'na devri planlanıyor. Bu da KKM kaynaklı bütçe açığının bir kısmının Merkez Bankası'nca finanse edilmesi demektir. Bu finansmanın da Merkez Bankası matbaasınca yani para basılarak gerçekleştirileceğini tahmin etmek güç değildir. Para basılması esasında bir enflasyon vergisidir. Bunun maliyeti de esas olarak emeğiyle geçinen on milyonlar tarafından ödenecektir. Çünkü tıpkı devlete vergi ödenmesinde olduğu gibi yurttaşlarımızın ellerindeki paranın satın alma gücü azalacaktır.

“Milli Talan Paketi”: AKP-MHP İktidarı Çay Kaşığıyla Veriyor Kepçeyle Geri Alıyor

Tüm bu gerçeklere rağmen bu torba yasa teklifi, kamuoyunda büyük beklenti yaratılarak TBMM gündemine getirilmiştir. Torba yasa çalışması Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın “müjde ekonomisi” söylemi temelinde kamuoyuna

“memur maaş zammı müjdesi” olarak sunulmuştur. Ancak bu torba yasa, iktidarın samimiyetsizliğini ve kurnazlığını da net bir biçimde göstermektedir. AKP-MHP iktidarı bu torba yasada bir yandan memur maaşlarına yoksulluk sınırının altında zam yaparken diğer yandan da yeni vergiler ihdas etmektedir. Yani çay kaşığıyla verdiğini kepçeyle geri almaktadır. Üstelik bu torba yasa teklifi, iktidar tarafından “Milli Dayanışma Paketi” olarak adlandırılmıştır. Ancak bu torba yasa asla ve asla bir Milli Dayanışma Paketi değildir. Olsa olsa “Milli Talan Paketi”dir. “Çay Kaşığıyla Veririm, Kepçeyle Geri Alırım Paketi”dir. Çünkü bu torba yasa adaletsizliği derinleştiren, çalışma barışını bozan enflasyonist bir pakettir.

Kamu Emekçileri Konfederasyonu’nun (KESK) da ifade ettiği gibi kamu emekçilerine verilecek yüzdelik artış oranı, seyyanen zam, vergi dilimi, kök maaş, kıdem tazminatı ve emeklilere yansiyacak oranlar hakkında çok ciddi hak kayıpları yaşanacaktır. En düşük maaşı alan kamu emekçisinin eline 22 bin lira geçecektir. Ancak gerçekte bu emekçinin gerçek maaşı, yani kök maaşı 13 bin 870 lira olacaktır. Dolayısıyla bundan sonraki dönemlerde maaş zammı 22 bin lira üzerinden değil, 13 bin 870 lira üzerinden yapılacaktır. Seyyanen verilecek olan 8 bin 77 lira ise hiç artmayacak, birkaç yıl içinde de eriyip gidecektir.

8 bin 77 liralık seyyanen artış halihazırda ödenmekte olan aylık, tazminat, ödenek, ikramiye, döner sermaye payı gibi pek çok unsurun hesabında dikkate alınmayacaktır. Dolayısıyla kıdem tazminatı oranı da açıklandığı üzere yüzde 74 değil, seyyanen zam nedeniyle daha düşük oranda artacaktır. Emekli olmayı bekleyen binlerce EYT’li de daha düşük kıdem tazminatı alacaktır.

En düşük memur maaşının 22 bin liraya çıkarılmasının taban aylık katsayısı artışı yoluyla değil seyyanen yapılması kamu emekçilerinin derece ve kademelerine göre ezici bir çoğunluğuna daha düşük oranlarda artış yapılması anlamına gelmektedir. Söz konusu 8 bin 77 liralık seyyanen artıştan kamu emekçilerinin sadece yüzde 5’i görece daha avantajlı faydalanacaktır. Derecesi 9 ve üzeri olan ve kamu emekçilerinin yüzde 95’i gibi ezici bir çoğunluğunu

oluşturanlarsa 8 bin 77 liralık seyyanen artıştan kaynaklı daha fazla kayıp yaşayacaktır. Dolayısıyla yapılacak maaş artış oranının tamamı, taban aylık katsayısı artışı şeklinde olmalıdır. Aksi takdirde bu haliyle uygulanırsa kamu emekçilerinin bundan sonraki maaşlarının artışında, emekli maaşı ve ikramiyesinde söz konusu artışlar dikkate alınmamış olacaktır. Böylece kamu emekçileri ve emeklileri arasındaki maaş uçurumu daha da artacaktır.

Öte yandan Plan ve Bütçe Komisyonu görüşmelerinde Yeşil Sol Parti olarak kamu emekçilerinin taleplerinden biri olan ilgili maddenin yürürlük tarihinin 15 Temmuz 2023 değil 1 Temmuz 2023 olması için verdiğimiz değişiklik önergesi AKP-MHP tarafından reddedilmiştir. Yürürlük tarihi 1 Temmuz 2023 olarak belirlenmediği takdirde 15 günlük maaş farkı kamu emekçilerinin cebinden çıkmış olacaktır.

İfade ettiğimiz tüm bu nedenlerden dolayı Yeşil Sol Parti olarak Milli Talan Paketi'ne onay vermiyoruz. Vergi adaletsizliğini daha da derinleştiren, bütçe hakkını ihlal eden, yurttaşlara yeni vergiler getiren, bir avuç zengin için bütün bir topluma maliyet yükleyen, emekçileri sefalet ücretlerine mahkum eden, zeytinlik alanları imara açarak doğanın daha da talan edilmesine olanak sağlayan, çalışma barışını bozan, sermayenin çıkarlarını savunan bu paketin sorunları çözmek yerine daha da büyüteceği ortadadır.

Madde Değerlendirmeleri

Madde 1: Teklif ile 2023 yılı için ödenecek Motorlu Taşıtlar Vergisi (MTV) bir defaya mahsus olmak üzere 2 katına çıkarılmakta bunun gerekçesi olarak da “deprem afetleri nedeniyle ortaya çıkan finansman ihtiyacının karşılanmasına katkı sağlanmasını temin” gösterilmektedir.

Ek MTV öngören bu düzenleme Anayasa'ya açıkça aykırıdır. Anayasa'nın 73. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında, "Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, malî gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür. Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır." denilmektedir. Bu hükümlerle verginin malî güce göre alınması ve genelliği ilkeleriyle vergilendirmede eşitlik ve adaletin gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır. Malî güç, ödeme gücünün kaynağı, dayanağı, nedeni ve varlık koşuludur. Yasa koyucunun vergilendirmede, kişilerin sahip olduğu ekonomik değer ile malî güçlerini göz önünde bulundurması gerekir. Yine Anayasa'nın 2. maddesiyle hüküm altına aldığı Hukuk Devleti, tüm devlet organlarının eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, yönetilenlere güçlü, etkin ve kapsamlı biçimde hukuksal güvencenin sağlandığı, temel hak ve özgürlüklerin güvence altına alındığı, hukukun evrensel kurallarına saygı gösterildiği ve adaletli bir hukuk düzeninin gerçekleştirildiği devlettir. Hukuk devletinin öğeleri arasında eşitlik ilkesi de vardır. Teklifin 1. Maddesi ile yeniden değerlendirme oranı uygulanmak suretiyle zaten güncelleştirilerek alınan MTV için 2023 yılında ikinci kez ek vergi getirilmesi ile vergi yükü araç sahipleri aleyhine ağırlaştırılmaktadır. Bu durum, vergi yükünün dengeli, adil, ölçülü ve eşit dağılımını engelleyerek Anayasa'nın 73. maddesinde öngörülen vergilendirme ilkelerine ve 2. maddesiyle hüküm altına alınmış hukuk devleti ilkesine aykırılık oluşturmaktadır.

Nitekim Anayasa Mahkemesi de 2003/48 E. ve 2003/76 K. sayılı kararıyla daha önce aynı şekilde getirilen ek MTV düzenlemesini bu gerekçelerle iptal etmiştir. Öngörülen bu ek vergilerin, vergi artışlarının, bazı istisnaların kaldırılmasının asıl gerekçesinin deprem değil 2023 yılının ilk 4 ayında 2022 yılının tümündeki bütçe açığının 2,75 katı olarak tarihi rekor seviyede gerçekleşen bütçe açığı olduğu aşıkardır. Tüm bu düzenlemelere gerekçe olarak depremin gösterilmesi, Anayasa Mahkemesi'nin anılan iptal kararında böyle bir ek vergi için "olağanüstü koşulların zorunlu kıldığı haklı bir nedenin" varlığına işaret etmesidir. Teklif sahipleri iktidarın yanlış ekonomi politikalarının sonucu olarak

halkın altında ezildiği bu vergileri getirirken Anayasa Mahkemesi engelini amiyane tabirle atlatmaya çalışmış ve açıkça kanuna karşı hile yoluna başvurmuştur.

Yine 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun uyarınca vergi gelirlerindeki artışlardan belediyelerin de pay alması gerekirken teklif maddesinin yedinci fıkrası ile belediyeler kapsam dışı bırakılmıştır. Söz konusu fıkra, İktidarın son yıllarda sistematik olarak yerel yönetimler üzerinde vesayet denetiminin ötesine geçerek katı hiyerarşik bir merkezileşmeye yönelmesi, yerel yönetimlerin bizzat varlık nedenine müdahale ederek yerinden yönetim ilkesini işlevsiz hale getirmeye çalışmasından bağımsız düşünülemez.

Madde 2: Teklif ile emeklilerinin kök aylıklarına yüzde 25 oranında zam yapılması öngörülmüştür. Teklifin ilk halinde memurlara yapılması öngörülen seyyanen zamdan emeklilerin faydalandırılmaması kamuoyunda büyük tepkilere yol açmış komisyon aşamasında önerge verilerek emekliler için yüzde 25 zam yapılması teklif edilmiştir. İyileştirme adı altında yapılan bu zammın, Enflasyon Araştırma Grubu (ENAG) tarafından yüzde 108,58 olarak açıklanan enflasyon şartları altında hiçbir yaraya merhem olmayacağı açıktır. Asgari ücrete yüzde 35 memurlara yüzde 74 dolayında zamlar yapılırken emekliye yapılması öngörülen yüzde 25'lik zam milyonlarca emekliyi sefaletle mahkum etmekten başka bir şey değildir. Kaldı ki müjde olarak lanse edilen teklife göre milyonlarca emekli temmuz ayında 1 lira dahi zam alamayacaktır. Seçimlerden önce en düşük emekli maaşının 5 bin 500 liradan 7 bin 500 liraya çıkarılması ancak seyyanen yapılan bu artışın kök maaşa yansıtılmaması sebebiyle halihazırda kök aylığı 7 bin 500 liranın aşağısında olup da 7 bin 500 lira alan emekliler zamdan faydalanamayacaktır.

Bir önceki Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Bilgin'in Nisan ayında 7 bin 500 lira maaş alan emeklilerin sayısını 9 milyon olarak açıkladığı da göz önünde bulundurulacak olursa bu "yetersiz" zandan dahi emeklilerin yarısından fazlasının yararlanamayacağı görülmektedir.

Madde 4: Teklifte yabancı devlet harp okullarında okutulan askeri öğrencilerin eğitim sürelerini, eğitim süreleri bakımından denk olmayan ve öğrenci gönderilemeyen bazı ülkelerin harp okullarına da askeri öğrenci gönderilebilmesi esasları düzenlenmiştir. Madde ve gerekçesinden anlaşılacağı üzere bu madde teklifi Plan ve Bütçe Komisyonu'nun çalışma alanı içerisinde değildir. Komisyonların uzmanlık alanlarına göre oluşturulduğu düşünüldüğünde Milli Savunma Komisyonu bünyesinde görüşülmesi lazım gelen bir teklifin, madde ihdası suretiyle konuya dair herhangi bir bilgi ve/veya uzmanlığı bulunmayan Plan ve Bütçe Komisyonu'nda alelacele görüşülmesi hem kanun yapım tekniği hem de yasama faaliyeti yürütülmesi açısından mutlak surette yanlıştır.

Madde 6: Teklifte Cumhurbaşkanı'na ambalaj, poşet, plastik atık, bitkisel yağ atığı, pil vb. ürünlerin geri kazanımı süreçlerinde uygulanan geri kazanım katılım payını (GEKAP) iki katına kadar artırma veya yarısına kadar indirme yetkisi verilmektedir. Her şeye karışan her alanda yetkili kılınan tek adam rejiminin geldiği noktayı göstermesi açısından ibretlik bir düzenlemeyle karşı karşıyayız.

Madde 7, 8: Teklifte Kurumların aktifinde iki yıldan fazla süreyle kayıtlı olan taşınmazların satışında uygulanmakta olan KDV istisnası kaldırılmakta iştirak hisseleri açısından istisnanın devam etmesi öngörülmektedir. Komisyon görüşmeleri sırasında teklif sahipleri ve ilgili bürokratların verdiği verilere göre yaklaşık 2 bin 829 mükellefi ilgilendiren bu istisna sebebiyle 2022'de vazgeçilen

vergi miktarı 13,6 milyar liradır. Ancak düzenlemeden sonra ne kadarlık bir vergi geliri artışı beklendiğine ilişkin sorulara bir cevap verilememiştir.

Teklifin altıncı ve yedinci maddesi de teklifin geneli gibi “Milli Dayanışma” adı altında mümkün olan her vergi/katılım payı/para cezasının artırılması ve istisnaların kaldırılmasına ilişkindir. Savaşa ayrılan devasa bütçeler, 2023 Genel Seçimleri için şov amaçlı gezdirilen TOGG, Fahrettin Altun’un seçim propagandasına aktarılan milyonlar, Saray’ın katlanan harcamalarının faturasının deprem bahanesiyle halka kesilmesinin adı dayanışma değil halkını haraca bağlamaktır.

Madde 9: Depremzedeler için yapılacak konutların inşası dolayısı ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının KDV’den müstesna edilmesi amaçlanmaktadır.

3065 sayılı Kanuna geçici madde eklenerek, depremzedeler için inşa edilecek konutların inşası dolayısıyla kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına yapılan teslim ve hizmetlerin, 31/12/2024 tarihine kadar katma değer vergisi uygulamasında istisna olmaları sağlanmaktadır.

Madde 10: Deprem bölgelerinde yeni sanayi alanlarını tespit etmek, afetten etkilenen sanayicinin sanayi faaliyetlerini yürütebilmesi için her türlü altyapı, üst yapı tesislerinin onarımı, güçlendirilmesini sağlamak üzere düzenleme yapılmaktadır.

4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu’na geçici madde eklenerek bir yıl süre ile sanayi bölgesi olabilecek alanların ilgili kurumların görüşleri alınarak belirlenmesinin sağlanması, alt yapı ve üst yapı desteğinin sağlanması istenmektedir.

Bu maddeyle esasen afet kararı alındıktan bu yana geçen altı aylık sürede hayata geçirilemeyen projelere bir altı aylık süre daha verilerek rezerv alanlardaki imar planları, parselizasyon planları, zemin etütleri ve çelik konstrüksiyona başlanmış olan projelerin tamamlanması amaçlanmaktadır.

Depremden etkilenen 11 ilde bulunan sanayi tesisi tanımındaki organize sanayi bölgelerinde Hatay, Antakya, İskenderun, Maraş, Adıyaman ve Malatya'daki siteler en ağır hasar alan sitelerdir. 12 Mart tarihli 136 sayılı Olağanüstü Hal Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 18 tane yeni rezerv alan ilan etti. Bahsi geçen düzenleme ile, bu planlı sanayi alanlarının yapılması, yerinde yeniden yapılamayacak denli hasar almış olan küçük sanayi sitelerinin inşa edilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 11: 2023 yılı için net borç kullanım tutarının üç katı olarak uygulanmak üzere artırılması amaçlanmaktadır.

4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna geçici madde eklenerek 1 Ocak 2023 tarihinden geçerli olmak üzere Hazine ve Maliye Bakanı ve Cumhurbaşkanının yüzde 5'er olan borç artırım tutarı 3 katına çıkartılmaktadır.

Bu düzenleme Meclis'in bütçe hakkının gasp edilmesi anlamına gelmekte, Meclis bütçe yetkisi Cumhurbaşkanına verilmekte, bütçe disiplininin dışına çıkılarak, hesap verebilirlik önlenmekte ve keyfi harcamalar teşvik edilmektedir. Bu düzenlemeyle ilave 2 trilyon 181 milyar lira borçlanma yetkisi verilmektedir.

Madde gerekçesinde yaşanan depremin ekonomik ve sosyal etkilerinin azaltılması için ihtiyaç olan finansman ihtiyacının karşılanması ve Hazine nakit rezervinin güçlü seviyede tutulabilmesi gösterilmektedir. Sosyal devlet olmanın sorumluluğu gereğini yerine getirme noktasında Maraş ve Hatay depremleri sonrasında sınıfta kalan iktidar; içinde bulunduğu ekonomik krizi aşabilmek için

gerekçe olarak depremi göstermekten imtina etmeksizin, hükümetin bütçe kanununa göre belirlenen borçlanma sınırını artırmada bir beis görmemektedir.

AKP-MHP iktidarında ekonomi emekçilerinin üzerine çökmüş, yurttaşlar tepeden tırnağa “borç” batağına sürüklenmiş şahıs, şirket, hane borçları ödenemeyecek düzeye gelmiştir.

Borçlanma talep edilen düzenlemenin borçlanma limitine ilişkin muğlaklık içermesi ve buna ilişkin farklı yorumlara açık olması, halkın sırtına ek büyük maddi yükler getirmesi ve bütçe hakkını gasp etmesi dolayısıyla çıkarılması gerekmektedir.

Madde 12: Bazı ÖTV tutarlarının güncellenmesini sağlayacak yetki düzenlemeleri öngörülmektedir.

4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu’nun 12’nci maddesine eklemeler yaparak doğalgaz, benzin ve motorinden alınan ÖTV’nin, TÜİK’in Ocak ve Temmuz aylarında ilan ettiği altı aylık yurt içi fiyat endeksindeki değişim oranlarına göre artırılması sağlanmakta ve Cumhurbaşkanının bu vergi oranını yarısına kadar artırma yetkisi, 5 katına çıkarılmaktadır. Tütün ve alkol ürünlerinde halî hazırda uygulanan ÜFE artış oranındaki otomatik zamlanma uygulaması akaryakıt ürünlerine de getirmektedir.

Cumhurbaşkanına verilen vergi oranlarının 5 kata kadar artırma yetkisi, “verginin belirliliği” ve “öngörülebilirliği” ilkelerine aykırıdır. Tüm dünyada uygulanan ÖTV oranlarında gerileme eğilimi mevcutken, Türkiye’de bunun tam tersi bir durum söz konusudur.

ÖTV’nin ÜFE artışı oranında artırılması ile kendine finansman sağlamaya çalışan iktidar yarattığı ekonomik krizin faturasını yine yurttaşların sırtına yıkmaktadır. AKP’nin adına “Millî Dayanışma Paketi” dediği düzenlemelerle

bütçenin yılı çıkaramayacağı bu nedenle vergileri artırmaya gidildiği apaçık ortadadır.

Bozulan kamu mali dengelerini yeniden kurabilmek için, ekonomiyi “rasyonel” bir zemine çekme iddiasıyla yaygın ve fahiş vergi artırımlarına gidilerek, yıllık 1.1 trilyon TL ekstra vergi toplanmak istenmektedir. Sözde “dayanışma” paketinde, tasarruf ayağı ise yoktur. Kamudaki israftan ise hiç ödün verilmemektedir.

Gelirine bakılmaksızın herkesin aynı tutarda ödediği ve bu nedenle vergi adaletini ortadan kaldıran dolaylı vergiler, bütçe gelir kaleminin büyük kısmını oluşturmaktadır. Emekçilerin finanse ettiği bütçeden yoksulların payına bir şey düşmemekte hatta dolaylı ve dolaysız olarak sermayenin cebine girmektedir.

Bizler Yeşil Sol Parti olarak bu sistemin tamamen karşıtı bir biçimde vergi toplama mantığının değiştirilerek zenginlere zenginliklerine paralel olarak artan oranda bir servet vergisi uygulanmasını savunuyoruz. Bununla birlikte temel zaruri mallardaki KDV ve ÖTV'nin sıfırlanması, gelir vergisi oranlarının en zenginleri daha fazla vergilendirecek şekilde dik ve artan oranlı olarak yeniden düzenlenmesi gerektiğini vurguluyoruz.

Madde 13: Aile sağlığı çalışanlarının aile hekimi yerine Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenmesi ve sözleşmeli aile hekimleri, sözleşmeli dış hekimleri ile aile sağlığı çalışanları hakkında uygulanan disiplin cezalarının düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

5258 sayılı Aile Hekimliği Kanunu'na yapılan eklerle 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'ndaki disiplin cezası gerektirecek eylem ve fiiller karşısındaki cezaların aile sağlığı çalışanları, sözleşmeli aile hekimleri ve dış hekimleri için de geçerli olması istenmektedir. Anayasa Mahkemesi tarafından “Aile hekimi ve aile sağlığı çalışanlarına ilişkin sözleşmede yer alacak ücretler, ödeme tutarları gibi

hususların yönetmelik belirlenemeyeceği ve ancak kanun ile belirlenebileceği yönündeki” kararına dair düzenleme yapılmaktadır. Ayrıca aile sağlığı çalışanlarının aile hekimi yerine Sağlık Bakanlığınca belirlenmesi düzenlenmektedir.

Sağlık Bakanlığınca belirlenen performans hedeflerine ulaşamaması durumunda sözleşme yenilenmeyeceği belirtilen madde, hukuksal belirlilik ve kanuni güvence içermemektedir. Şu haliyle muğlak ifadelerle idareye keyfiyete varabilecek son derece geniş takdir yetkisi bırakılmaktadır. Ayrıca aile hekimlerinin 4 bin hasta takibi, ciddi poliklinik yükü gibi hali hazırda var olan ağır çalışma koşulları görmezden gelinmekte, aile hekimlerine bilinmeyen bir “performans” kriteri dayatılmaktadır.

Sağlık Bakanlığı’nın işletmecilik terminolojisine ait “performans hedefi” ile sağlık çalışanlarının yetkinlik, yeterlik, hizmet gerekleriyle uyum ve sağlık hizmetinin niteliği açısından değerlendirilemeyeceği açıktır. Sağlık hizmetinin, niteliği ve yaşam hakkıyla ilişkisi açısından “işletmecilik” yaklaşımıyla sunulması da hizmetinin esasına uygun değildir.

Yine aynı şekilde, disiplin kurullarının teşkili, disiplin amirlerinin tayin ve tespiti ile disiplin hükümlerinin uygulanmasına ilişkin diğer esasların yönetmelikte düzenleneceği hükmü de hukuka aykırıdır.

Bu düzenlemede kamudaki görevinden ücretsiz izinli sayılmak suretiyle geçmeyip açıktan sözleşme imzalanan aile hekimlerinin varlığı göz ardı edilmektedir. Halihazırda, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’na tabi olmayan, diğer kanunların sözleşmeli personel çalıştırılması hakkındaki hükümlerine de bağlı olmaksızın çalıştırılan bu kişilerin, hakları bakımından değil yükümlülükleri bakımından 657 sayılı yasaya tabi olduklarının belirtilmesi çelişkilidir. Olması gereken, açıktan sözleşme ile görev yapan aile hekimlerinin tamamının kadrolu olarak istihdamının sağlanmasıdır.

Ayrıca Aile Hekimliği Ödeme Yönetmeliği'yle tavan ücreti üzerinden hesaplanan maaşa seyyanen "diğer" diye yansıtılan ama ek ödeme şeklinde olacağı anlaşılan zammın 8.077 TL'lik kısmı, diğer memurlar gibi aile hekimlerine uygulanmayacaktır. Aile hekimleri için uygulanabilmesi bu yönetmelik gereği ayrıca kanuni düzenleme yapılması ile mümkündür. Performans ya da disiplin cezalarının düzenlemesi yerine, bu şekilde bir düzenleme aile hekim olarak görev yapan sağlık emekçilerinin uğradığı adaletsizliklerin giderilmesi amaçlanmalıydı.

Ücretleri ödenekten ödenen sağlık çalışanları, ebe, tıbbi sekreter, temizlik görevlisi ödemelerinde günlük olacağından bu çalışanlar işsiz kalma tehlikesiyle karşı karşıyadır. Ayrıca, konutlara uygulanan yüzde 25 zam kısıtlaması iş yerlerinde uygulanmadığı ve cari ödenekten karşılandığı için son yıllarda fahiş bir şekilde artan aile sağlığı merkezlerinin kiralari birçok aile sağlığı merkezini kapanma tehlikesiyle yüz yüze bırakacaktır. Böylelikle nitelikli, ulaşılabilir, koruyucu ve tedavi edici sağlık hizmetlerine ulaşımın ciddi anlamda sekteye uğrayacağı unutulmamalıdır.

Madde 14: Aile hekimliği hizmeti ile birinci basamak ağız diş sağlığı ve yaşlı sağlığı hizmetlerinin entegre olarak sunulması düzenlenmektedir.

5258 sayılı Aile Hekimliği Kanunu'nda yapılan değişiklikle ağız diş sağlığı ve yaşlı sağlığı hizmetleri planlaması yapılması amaçlanmaktadır.

Bu hizmetlerin birinci basamak düzeyinde verilmesi kamu yararındır. Bununla birlikte, aile sağlığı merkezlerinin kiralama yoluyla aile hekimlerine devredildiği, imkanları ölçüsünde en yüksek sınıfta merkez yapmak için aile hekimlerinin çaba gösterdiği dikkate alındığında, Aile Sağlığı Merkezleri'nin hizmete uygun inşasının ve tam donanımlı tesliminin Sağlık Bakanlığı tarafından sağlanması ve koşulları uygun yerlere verilmesine dair düzenleme yapılmalıdır.

Koruyucu ve önleyici sağlık hizmeti anlayışı gereği -halk sağlığı ve ruh sağlığını korumak adına- ağız ve diş sağlığı hizmetleri ve yaşlı sağlığı hizmetlerinin yanında, her Aile Sağlığı Merkezi'nde Diyetisyen, Sosyal Hizmet Uzmanı, Psikolog ve Fizyoterapist istihdamının sağlanmasına yönelik düzenleme yapılmalıdır.

Madde 15: Covid-19 pandemisi nedeniyle izinde bulunan hükümlüler ve Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'a ilişkin düzenlemedir.

Öncelikle böylesi önemli bir düzenlemenin bir gece yarısı operasyonu ile bu torba yasaya eklenmesini kabul etmiyoruz. Kamuoyunda tartışılmadan aniden bir torba yasa içerisine sıkıştırılması yasamaya saygısızlıktır. İkinci olarak Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'a ilişkin bir düzenlemenin Plan ve Bütçe Komisyonu'na getirilmiş olması asla doğru değildir. Bu düzenleme Adalet Komisyonu'nda görüşülmeli, gerekli tartışmalar etraflıca yapılmalıydı. Ancak bu gerçekleştirilmemiştir. Bu düzenlemenin kapsamının genişletilmesi konusunda ciddi bir tartışma yürütülmesi gerekmektedir.

2020 yılında bütün dünyayı sarsan, kasıp kavuran Covid-19 pandemisinden dolayı cezaevleri de ciddi bir risk alanıydı. Birleşmiş Milletler, cezaevlerinde Covid-19 salgını nedeniyle büyük bir felaketin yaşanmaması için hasta ve yaşlı mahpusların derhal serbest bırakılması gerektiği çağrısında bulunmuştu. Dünya Sağlık Örgütü tarafından ilan edilen pandemi ile ülkeler bazında çok çeşitli önlemler alınmış ve İtalya ile İran, ülkelerindeki cezaevlerini suç ayrımı yapmaksızın tahliye etmişti. Türkiye'de ise yaşam hakkı bağlamında sadece bir kesimin korunduğu, bir başka kesimin ise yaşam hakkının açıkça ihlal edildiği, ayrımcı bir düzenleme yapılmıştı.

Tüm mahpuslar salgın karşısında eşit risk altında olmasına rağmen yapılan düzenlemeler; eşitlik ilkesine aykırı bir şekilde yapılmış ve içlerinde onca ağır

hasta mahpus bulunmasına rağmen tüm siyasi mahpuslar bu düzenlemelerde kapsam dışı tutularak tahliye edilmemişti. Kamuoyundaki tepkilere rağmen 14 Nisan 2020'de kabul edilen 5275 Sayılı Kanun'la ayrımcı bir düzenleme yapılmakla kalınmamış, pandemi fırsata çevrilerek politik mahpuslar açısından hukuksuz ve keyfi uygulamaları derinleştirecek bir düzenleme yapılmıştı.

Pandemi sürecinde örtük af adı verilebilecek düzenlemelerle tahliye edilmeyerek içerde tutulmaya devam edilen mahpuslardan infaz süreleri tamamlanıp tahliyeye hak kazananlar ise yine aynı düzenlemeyle genişletilen hapisane idare ve gözlem kurullarının keyfi kararlarına takılmaya başlanmıştı.

Ayrımcı kanunda yer alan yeni düzenlemeye göre hükümlüler, iyi hal tespitinde 3 ya da 6 ayda bir idare ve gözlem kurulunca değerlendirmeye tabi tutulmaya başlanmıştı. 1 Ocak 2021'den itibaren uygulamaya başlanan 'iyi hal' tespitinde, 3-6 ayda bir idare ve gözlem kurulunca değerlendirmeye tabi tutulma uygulaması ile birlikte, cezaevlerindeki koşullu salıverme şartları oluşmuş politik mahpuslar, idare ve gözlem kurulunun keyfi raporlarıyla iyi halli sayılmadığı için koşullu salıverme hakkından faydalandırılmamaya başlanmıştır. Bu kişiler içinde ağır hasta mahpuslar ve 30 yılı aşkın süredir cezaevinde bulunan mahpuslar da bulunmaktadır. "Fazla su kullandın", "pişman değilsin", "görüşme esnasında güldün", "Kürtçe türkü söyledin", "çok kitap okudun", "ALES sınavına girmedin" gibi absürt gerekçelerle bugüne kadar 200'ün üzerinde politik mahpusun infazı yakılarak tahliyesi engellenmiştir.

Bu yasa teklifi de 2020 yılında kabul edilen ayrımcı infaz yasasının bir devamı olup ayrımcı infaz rejimini derinleştirecek bir tekliftir. Mecliste kabul edilip yasalaşan diğer infaz düzenlemeleri gibi politik mahpuslara karşı ayrımcı bir infaz rejiminin inşa edildiği bir düzenleme olarak komisyona gelmiştir.

İnfazda eşitlik ilkesinin yer almadığı, mevcut hukuk sisteminin yol açtığı hak ihlallerinin ve mağduriyetlerin giderilmediği, suç ve ceza arasında bir

dengeyin asla gözetilmediği, mevcut sorunlara gerçek çözümler üreten düzenlemelerin söz konusu olmadığı, yıllardır dile getirdiğimiz hukuksuz ve eşitsiz düzenin devam ettirileceğine delalet eden bu teklif, ayrımcılık yasağı ve eşitlik ilkesini gözetmemesi sebebiyle Anayasa'ya aykırı bir tekliftir.

Türkiye'deki mevcut ceza rejimi içinde barındırdığı eşitsizlik ve adaletsizliklerden dolayı kapsamlı bir yenilenmeyi gerektirmektedir. İnfazda ikilik yaratan düzenlemelerin ortadan kaldırılması, mahkumların umut etme koşullarının saklı kalması için infaz için öngörülen sürelerin kısaltılması, hasta mahpuslar için kalıcı ve gerçek düzenlemelerin yapılması, toplumun yıllardır beklenti içerisinde olduğu hususlardır. Fakat mevcut kanun teklifi, toplumun gerçek beklentilerinin yerine getirilmesine yönelik değil, sadece muhaliflerin baskı altına alınması amacıyla kapasitenin aştığı cezaevlerinin bir biçimde boşaltılmasına yöneliktir. İnfazda eşitlik gibi en temel meseleye olan yaklaşım, yalnızca "terör" suçları adı verilen ve bireyin demokratik hakkı olan ifade hürriyetini hedef alan suçlar kapsamında indirim öngörmediği müddetçe toplumsal barış ortamından söz etmek de mümkün değildir.

Madde 16: Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 43. maddesine ilişkin düzenlemedir.

Cumhurbaşkanlığı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı, Başbakanlık, Cumhurbaşkanı yardımcılığı, Bakanlık ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği görevinde bulunanların aylıklarının yüzde 25 oranındaki artışa paralel olarak yeniden düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 17: 2016 yılından itibaren işverenlere verilen asgari ücret desteği uygulamasının 2023 yılı Temmuz-Aralık döneminde de sürdürülmesi öngörülmektedir.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na geçici madde ekleyerek işverenlere finansmanı İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılayacak şekilde aylık 400 TL olan desteğin 500 TL olarak sağlanmasının sürdürülmesi amaçlanmaktadır.

İktidarın ekonomi politikalarında tercihini emekçilerden yana değil sermayeden yana yaptığının ve fonların emekçiler lehine değil sermaye için kullanıldığının en başat örneği de İşsizlik Sigortası Fonu'dur. Türkiye'de İşsizlik Sigortası Fonu'ndan en az yararlananlar işsizlerdir.

İşsiz milyonlarca yurttaş İşsizlik Fonu'ndan ödenek bile alamazken, fondan yapılan harcamaların büyük bölümü işsizlik ödenekleri dışındaki başlıklara harcanmaktadır. Talan edilen İşsizlik Sigortası Fonu, işsizler yerine işverene kaynak olarak görülmektedir. Bahsi geçen düzenleme ile yine işverene desteğin kaynağı olarak emekçinin fonda toplanan parası gösterilmektedir. O nedenle düzenlemede bahsi geçen destek, İşsizlik Sigortası Fonu yerine Hazine'den sağlanmalıdır.

İşsizlik Fonu'nun amaç dışı kullanımına son verilmeli, sermayeye- işverenlere değil işçilere ve işsizlere ödemeler daha kapsamlı bir şekilde yapılmalıdır. İşsizlik Sigortası Fonu'ndan yararlanma koşulları kolaylaştırılarak, yararlanma süresi uzatılmalı ve fondan işçilere yapılan ödeme asgari ücretten az olmayacak şekilde artırılmalıdır. İşsizlik Fonu'ndan alınan borçlar geciktirilmeden ödenmelidir.

Madde 18: 5510 Sayılı Kanun'a aşağıdaki geçici madde eklenerek malullük, yaşlılık veya ölüm aylıklarının yüzde 25 arttırılmasına ilişkin düzenleme getirilmektedir.

Malullük, yaşlılık veya ölüm aylıklarıyla geçinmeye çalışan milyonlarca yurttaş, açlık sınırının çok altında hayat mücadelesi vermektedir. AKP'nin sosyal yardımlara muhtaç hale getirdiği ve yoksul aylığı bağladığı yurttaşların maaşlarına yapılan yüzde 25'lik zam, ne yazık ki her gün yükselen dolar kuru, artan enflasyon, son olarak harçlara ve vergilere yapılan zamlar karşısında eriyip gitmektedir.

Bakıma muhtaç derecede yaşlılar, çalışma gücünü en az yüzde 60 ya da üzerinde kaybeden maluller ve tek gelir kaynağı olarak sadece ölüm aylığı ile geçinen yurttaşların ekonomik kriz koşullarında aldıkları maaşla hayatlarını sürdürmeleri oldukça zorlaşmaktadır. Bu nedenle yapılacak artışın en az yoksulluk sınırının üstünde olacak şekilde düzenlenmesi gerektiğini savunuyoruz.

Madde 19: Kimi kurumlar vergisi istisnalarının kaldırılması amaçlanmaktadır.

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 5'inci maddesindeki istisnalar bölümünde yapılan kimi değişikliklerle girişim sermayesi yatırım fonu katılma payları ile girişim sermayesi yatırım ortaklarının hisse senetlerinden elde edilen gelirlere sağlanan istisna hariç, diğer yatırım fonlarından elde edilen gelirlere ve taşınmaz satışlarından elde edilen gelirlere tanınan istisnalar kaldırılmaktadır.

Kurumlar vergisindeki kimi istisnaların kaldırılması yetersizdir. Ekonomik programımızda vurguladığımız gibi temel zaruri mallardaki ÖTV, KDV gibi dolaylı vergiler kaldırılmalı, bunların yerine servet vergisi getirilmeli ve kurumlar vergisi oranı yükseltilmelidir.

Madde 21: Kurumlar Vergisi oranının yüzde 20'den yüzde 25'e arttırılmasına ilişkin düzenlemedir.

2023 yılı için Kurumlar vergisi oranı yüzde 20'den yüzde 25'e, finansal kurumlarda oran ise yüzde 30'a yükseltilmektedir. Bu artışa sebep olarak da deprem nedeniyle açığa çıkan finansman ihtiyacının bu vergilerle karşılanması zorunluluğu gösterilmektedir.

Ancak 1999 depreminden bu yana "deprem vergisi" adı altında ve değişik kanunlarla tüm yurttaşlardan ve kurumlardan vergi zaten alınmaktadır. Deprem vergisi, 1999 depremiyle birlikte depremin zararlarını tazmin etmek, yeni oluşacak depremler için önlemler alabilmek, toplanma alanları, deprem bilincinin gelişmesi gibi harcamaların finanse edilebilmesi için toplanıyordu. ÖTV'ye 30 Ocak 2021'de Cumhurbaşkanı Kararı ile yüzde 33 oranında zam getirilmiş, yüzde 7,5 olan ÖİV yüzde 10'a çıkarılmıştı. 2022 sonunda da yüzde 122,93 oranında rekor zam ile en yüksek orana ulaşmıştı. Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın bütçe verilerine göre 2000-2022 yıllarını kapsayan 23 senede toplanan deprem vergisi 87 milyar 998 milyon liradır.

Hatırlanacağı üzere 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen deprem nedeniyle televizyon kanallarında 115 milyarlık liralık bir bağış toplanmıştı. Devasa deprem bütçesine karşın finansman açığının halen deprem bahane edilerek vergilerle kapatılması gerçekçi değildir. Açıktır ki bu düzenleme depremzedeler için değil AKP-MHP iktidarının bütçede açtığı "kara delik"i kapatmak için kullanılacaktır. Deprem ise işin bahanesidir.

Yine söz konusu madde düzenlemesinde ihracatın teşvik edilmesi için ihracattan elde edilen kazançtan alınan kurumlar vergisi oranının 5 puan indirimli olarak uygulanacağı belirtilmektedir. Yani bir madde içerisinde hem kurumlara vergi yükü getirilmekte hem de teşvik adı altında 5 puanlık bir indirim yapılmaktadır. Dolayısıyla bu değişiklik iddia edilen amaca uygun değildir. Bu

sebeple “Deprem afetleri nedeniyle ortaya çıkan finansman ihtiyacı”ndan söz edilemez.

Madde 22: İlgili düzenleme, 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu’na geçici madde eklemek suretiyle; Kurumlar Vergisi Kanunu kapsamındaki kurumlar vergisinden müstesna kazançlar arasında sayılmış olan, kurumların en az 2 tam yıl süre ile aktiflerinde yer alan taşınmazların satışından doğan kazançlara ilişkin vergi düzenlemelerini içermektedir.

Madde ile düzenlemeden önce taşınmaz satışlarından doğan kazançların vergi istisna oranı %50 iken bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce kurumların aktifinde yer alan taşınmazlar için kanun değiştirilmeden önceki hükümleri uygulanacaktır.

Bu düzenlemeye gidilirken istisnanın gerekçesi, vergileme tercihleri yapılırken geçmiş yıllarda işletmelerin atıl gayrimenkullerini satarak işletmenin aktifine koymaları ve bünyesini güçlü tutmaları olarak lanse edilmiştir. Söz konusu istisna uzun bir süre uygulanmıştır. Bu süreçte bu ve benzeri istisnalarla şirketlere önemli avantajlar sağlanmıştır. AKP-MHP ittifakı iktidarları boyunca sermayenin yanında durma noktasında kararlı bir duruş sergilemiş, halkın çıkarı veya sermayenin çıkarı arasında tercih yapmak söz konusu olduğunda her zaman sermayeden yana tavır almıştır. AKP bu tutumunu iktidar olduğu süre boyunca hiçbir zaman bozmamış verginin büyük kısmını yoksullardan alıp zenginlere aktarmıştır. İktidar bu zaman diliminde şirketlere vergi istisnaları, muafiyetleri ve ucuz krediler sağlarken emekçilerin maaşlarından anında vergi kesintisi yapmayı tercih etmiştir. Yani kamunun neredeyse bütün vergi yükü yoksul halkın sırtına bindirilmiştir. Gelinek noktada iktidar, yanlış ekonomi-politik tercihlerinden dolayı, deniz bittiği için artık ayrımsız gelir kapısı yaratma çabası içerisine girmiştir. Bu sebeple düzenlemedeki temel hareket noktası, bu konudaki adaletsizliği ortadan kaldırmak değil, yeni bir gelir kapısı açmaktır. Türkiye’nin

vergi yapısı bir bütün olarak radikal bir şekilde emekçiler lehine değiştirilmelidir. Biz Yeşil Sol Parti olarak bu temelde kapsamlı bir vergi reformunu savunuyoruz. Az kazananın az, çok kazananın çok vergi alınmalı, devasa şirket karları vergilendirilmelidir.

Madde 23: Konut kiralari bakımından 2/7/2023 ilâ 1/7/2024 (bu tarihler dâhil) tarihleri arasında yenilenen kira dönemlerinde uygulanacak kira bedeline ilişkin anlaşmalar, bir önceki kira yılına ait kira bedelinin yüzde yirmi beşini geçmemek koşuluyla geçerlidir. Bir önceki kira yılının tüketici fiyat endeksindeki on iki aylık ortalamalara göre değişim oranının yüzde yirmi beşin altında kalması halinde değişim oranı geçerlidir. Bu kural, bir yıldan daha uzun süreli kira sözleşmelerinde de uygulanır. Bu oranları geçecek şekilde yapılan sözleşmeler, fazla miktar yönünden geçersizdir.

Bilindiği üzere son günlerin en can yakıcı sorunlarından birisi de kira artışları ve kiralık ev sorunudur. İktidar birçok alanda olduğu gibi bu alanda da başarısız politikalarıyla sorunu kangren hale getirmiştir. Özellikle son yıllarda yaşanan yüksek enflasyon, göçler ve depremin de etkisiyle kira artışları vatandaşlarımızı ciddi anlamda zorlamaya başlamış, kiracılar gelirlerinin büyük bir kısmını kira ödemeye ayırmak zorunda bırakılmışlardır. Özellikle çalışan emekçi kesimin büyük bir kısmını oluşturan asgari ücretliler kiralalarını ödeyecek gelirden mahrum hale gelmiş, gelirlerinin tamamıyla ev kirası dahi ödeyemez noktaya gelmişlerdir. AKP-MHP iktidarının ekonomi politik kararları nedeniyle, özellikle büyük kentlerde, en temel insan hakkı olan barınma ciddi bir sorun haline gelmiştir. Ve Türkiye’de barınma sorunu çığ gibi büyüyerek devam etmektedir.

Türk Borçlar Kanunu’na eklenen geçici maddeyle artışın bir önceki kira yılına ait kira bedelinin yüzde 25’ini geçmeyeceği hüküm altına alınmış olsa da gerçekliğin böyle olmadığı herkesin bildiği bir sırdır. Kira artışlarında yapılan

düzenleme sembolik olmaktan öteye gitmeyeceği, düzenlemeyi yapanlar dahil, herkesin malumudur. Yapılan bu düzenleme şekil şartından öteye bir anlam taşımamaktadır. Özellikle deprem sonrası yaşanan yoğun göç ve onun ortaya çıkardığı yüksek konut talebi, kira artışlarının kimi yerlerde yüzde 300'ün üzerinde artmasına sebep olmuş, vatandaşlar bu duruma razı olmak zorunda kalmışlardır. Konut fiyatlarında ve kiralarda meydana gelen fahiş artışlar sonrası kiracılar ev bulamama kaygısıyla ev sahibinin dayatmalarına rıza göstermek zorunda kalmışlardır. Özellikle son zamanlarda kiracılara yönelik tahliye davalarında da ciddi bir artışlar olmuştur. Ev sahiplerinin balyozla kapıya dayanmaları, yaralamalar ve hatta cinayetlere kadar ulaşan ev sahibi-kiracı sorunları ciddi bir problem olarak karşımıza çıkmaya başlamıştır.

İktidar %25'lik kira artışı düzenlemesiyle sorumluluğu üzerinden atmaya çalışsa da bu tarz düzenlemelerle yapılan tek şey ev sahipleri ile kiracıları karşı karşıya getirmektir. Kendi sorumluluğu olan yüksek kiralardan dolayı uyanklık yaparak tabiri caizse "aradan çekilmektedir".

Yeşil Sol Parti olarak barınmayı en temel insan haklarından biri olarak görüyoruz. Bunun için kamunun yurttaşlar için konutlar inşa etmesi, inşaat maliyetlerini düşürecek tedbirler alması, doğru bir gelir politikası hayata geçirmesi, kamunun denetimlerini arttırması gerekir.

Madde 24: Bu maddeyle 7420 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanuna geçici madde eklenmiştir. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce tahsil edilen idari para cezalarının, 31/12/2024 tarihine kadar tahsilatı yapan idari birime yapılacak başvuru üzerine Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenecek usul ve esaslara göre iade edileceği ifade edilmiştir.

Maddeyle COVID-19 tedbirlerine uymayanlara verilen para cezaları silinirken, cezasını ödeyenlere ise iade yapılması hükme bağlanmaktadır.

Pandemi sürecinde birçok sivil toplum kuruluşu devletlerin vatandaşlarına yaptıkları mali yardımların boyutu konusunda çalışmalar yayınlamışlardı. Bu kurumlardan birisi de Uluslararası Para Fonu'ydü (IMF). IMF, korona salgının etkileri ve ülkelerin halka ne oranda mali destek verdiğini karşılaştıran, Ocak 2020-Mart 2021 dönemini kapsayan, bir rapor yayınlamıştı. Raporla ülkelerin Gayri Safi Yurtiçi Hasıllarının (GSYH) ne kadarını pandemi harcamasına ayırdığı oran olarak yer almıştı. GSYH-Pandemi harcaması oranına göre ülkeler 5 gruba (Yüzde 10 ve üzeri, yüzde 7,5-10, yüzde 5-7,5, yüzde 2,5-5 ve yüzde 2,5 ve altı) ayrılmış, Türkiye yüzde 2,5 ve altı ile halkına en az destek veren ülkeler grubunda yer almıştı. Yani Türkiye bu süreçte gelirinden mahrum bir şekilde eve kapanmak zorunda kalan vatandaşlarına destek vermek yerine ceza keserek kendisine gelir kapısı açmayı tercih etmiştir. İktidar pandemi boyunca halka destek vermek yerine halktan vergi/ceza toplama yoluna gitmiştir. Ne var ki bu düzenleme çok fazla uygulama alanı bulamadığı için bu yapılan bir nevi 'itibar toplama' düzenlemesi olarak da görülebilir.

Madde 25: 5/4/2023 tarihli ve 7452 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Kabul Edilmesine Dair Kanunun 2'nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "alanlar" ibaresinden sonra gelmek üzere "ile yerleşme ve yapılaşma için zorunluluk bulunması halinde orman vasıflı alanlar" ibaresi ve bu fıkraya aşağıdaki cümleler eklenmiş, ikinci fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan "belirtilen" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya orman vasıflı" ibaresi eklenmiştir.

"Bu çerçevede belirlenen alanlar içinde yabancı ve aşılı zeytinlik ile zeytinlik sahalarının bulunması halinde bu alan içinde kurulacak iskan yerleri uygulamasında; 26/1/1939 tarihli ve 3573 sayılı Zeytinciliğin Islahı Ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanunun 20'nci maddesi hükümleri uygulanmaz. Bu madde kapsamındaki geçici veya kesin iskân sahaları içinde

kalan taşınmazlar üzerindeki binaların asgarî levazım bedeli ile ağaçların ve sair muhdesatların bedeli; 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 19'uncu maddesinde yer alan sınırlamaya tabi olmaksızın muhdesat sahiplerine ödenir.”

Teklifin gerekçesinde “afetten etkilenen bazı illerde fay hattına mesafe, zemin elverişliliği, yerleşim merkezine yakınlık gibi kriterlere sahip konut yapımına elverişli yeterli alanlar ve mekânlar bulunmamasından kaynaklı mera ve orman nitelikli taşınmazların da bu depremzedelerimizin ihtiyaçlarının ivedilikle karşılanması açısından kullanımı elzem hale geldiği” ifadeleri yer almış ayrıca deprem bölgesinde iskan alanları içerisinde yer alan taşınmazlar için, “Bu iskan alanları içerisinde yer alan taşınmazların işgalci olarak vatandaşlar tarafından kullanıldığı, zeytinliğe dönüştürüldüğü, bu alanlara meyve ve çeşitli ağaçların dikildiği, müstemilatların yapıldığı tespit edilmiş olup, söz konusu alanların tahliye edilmesinde de güçlüklerle karşılanmaktadır” ifadeleri kullanılmıştır.

AKP, depremden mağdur olmuş, konutları yıkılmış, en temel ihtiyaçlarını dahi karşılamakta zorlanan milyonlarca depremzedeleri “işgalci” olarak tanımlamıştır. Bu tarz düzenlemeleri adet edinen AKP hem ekolojik yıkıma sebep olmakta hem de halkın yaşam alanlarını rant kapısına çevirmektedir. Daha önce de zeytinlik alanlar kimi yerlerde imar için ve kimi yerlerde madencilik faaliyetleri için açılmış bunun ise depremde getirdiği maliyet çok ağır olmuştur. Depremde yaşanan yıkımlar ve zemin etütleri konusunda daha önce açıklama yapan Şehir Plancıları Odası Hatay İl Temsilciliği, 2009'da kentte doluluğun arttığını, beldelerde yeterli teknik ekip olmayınca rant uğruna tarım ve zeytinlik alanlarının yol genişlikleri bile değişmeden, plan mevzuatı gereğince ayrılması gerekli sosyal donatı alanları ayrılmadan, hatta bazı bölgelerde zemin etütleri bile yapılmadan imara açıldığını ifade etmiş ve bunun büyük kayıpları/yıkımları beraberinde getirdiğini açıklamıştır. Örnek olarak ise Antakya ilçesinde yıkımı en

ağır Şekilde yaşayan Odabaşı ve Ekinci mahallerini göstermiştir. Ayrıca temsilcilik: ‘‘Dönemin belde belediyesi ancak daha sonra bir üst ölçekli plan yapıldı, evre düzeni planı il genel meclisi tarafından yapıldı. Büyükşehir olmadan önce... Tabii planlar o dönem en il belediyesi, hem il genel meclisi tarafından onaylanıyordu. Bir Şekilde bunlar yasalaştı. Yani binalar bittikten sonra bir Şekilde iş işten geçmişti. Hatta mimar odasının bir dava süreci vardı. Zeytinliklerin evre düzeni planıyla imara açılmasıyla ilgili... Binalar bitti, insanlar oturdu, mahkeme ondan sonra iptaline karar verdi. İnsanlar artık evine girip oturduktan sonra yapacağınız çok fazla bir Şey yok o süreçten sonra. Hatay bunun bedelini bu depremde çok ciddi dedi, kent merkezinde bilhassa" açıklamasında bulunmuştur.

Yaşanan süreç yapılan yanlışlardan ders alınmadığını, iktidarın yanlışta ısrarcı olduğunu, geçmişte yapılan ve binlerce insanın ölümüne sebep olunan hataların tekrarlandığını göstermektedir. Elinde eki olan her Şeyi ivi olarak görür misali AKP’de doğaya baktığında sadece rantı görmektedir.

Ayrıca Türkiye’de yaklaşık 500 bin aile geçimini zeytincilikten sağlamaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu’nun (TİİK) verilerine göre 189 milyon zeytin ağacından 2021’de 556 bin ton sofralık, 1 milyon 183 bin ton yağlık zeytin elde edilmiştir. Yönetmeliği çıkaran yetkililer elektrik ihtiyacını karşılamak üzere yürütülen madencilik faaliyetlerine ‘‘kamu yararı’’ dikkate alınarak izin verileceğini savunmaktadır. Ekoloji dernekleri ticar işletmenin çıkarı ile kamu çıkarının aynı olmadığını vurgulamaktadır. Türkiye’nin dünya çapında zeytin ve zeytinyağı üreten ilk beş ülke arasında yer almaktadır. Yönetmelikte madencilik sektörünün ticar çıkarları yurttaşların sağlığından ve doğanın ekolojik, kültürel varlığını korumasından daha üstün tutulmuştur. Kamu yararı, yatırımların büyüklüğü ile ölçülemez. Çünkü ekonomik olan ekolojik de olmak zorundadır.

84 yıldır lmez ağacı koruyan Zeytin Yasası daha önce de 10. kez değiştirilmek istenmişti. 10 kez başarılamayan, deprem bahane edilerek bu madde

ile yapılabilme istenmektedir. Zeytinliklerin katledilmesinin önüne geçen yasal engelleri defalarca kez kanun hükmünde kararnameler, yönetmelik değışiklikleri ile aşmaya çalışan iktidarın girişimleri Danıştay'dan birçok kez dönmüştür. Kanuna aykırı olarak çıkarılan yönetmelikte zeytinliklerin sökülmesi, taşınması ve maliyetlerin üstlenilmesi iptal edilmiştir.

Yürürlükteki yasa ile zeytin, kültürel ve ekonomik bir değer olarak güvence altına alınmış, serpilip gelişmesi ve yüksek verimlilikle ürün vermesi için tüm tehditlerden korunmaya çalışılmıştır. Zeytincilik yapılan alanların 3 km çevresinde toz üreten, zeytinlerin gelişimini engelleyecek hiçbir faaliyete izin verilmez. Yani 1939 yılından beri geçerli olan yasa ile bırakın zeytinliklerin sökülüp bulunduğu alanın imara açılmasını zeytinlik bulunan bir alanın etrafında bile inşaat yapılamayacağını garanti altına almaktadır.

Söz konusu madde ile zeytini koruyan bu zırh deprem gerekçesi kullanılarak delinmek istenmektedir. Maddenin kabulü halinde şayet zeytin ağacını taşıyarak habitatı taşıyacağını zanneden cehaletin bedeli, yerinden yurdundan koparılıp göçmen hale gelen yurttaşlar olacaktır.

Son 20 yılda Kaz Dağları'nda 3 milyon zeytin ağacı katledildi.

2014 yılında Manisa'nın Soma ilçesindeki Yırcalı köylüler zeytin tarlalarına Kolin Holding'in yapmak istediği termik santrale karşı da onurlu bir direniş gösterilmişti. Tüm direnişe, köylülerin nöbetlerine ve itirazlara rağmen gece yarısı alana giren dozerlerle 6666 zeytin ağacını yerlerinden sökmüştü. 2016 yılında İstanbul-İzmir otoyolu yapımı için 700 bin zeytin ağacı kesildi. 2019'da Ayvalık-Babakale arasında üstelik sit alanı olan bölgede 2,5 milyon ağaç katledildi. 2021 yılında Seferihisar'da JES için zeytinlikler katledildi.

Bunun doğaya verdiği zararın yanı sıra halkın geçim kaynakları yok edildi, elinden alındı. Halk ise termik santralinde kalan kömürleri toplayarak geçimini sağlamaya çalıştı. Bir kısmı göç etti bir kısmı KOAH hastalığına yakalandı. Bu sebeplerle madde derhal geri çekilmelidir. Doğanın, zeytinliklerin ve ellerinde

sadece zeytinlikleri kalmış depremzede yurttaşların zararına inşaat şirketlerinin yararına olan bir düzenlemedir. AKP'nin 'kamu yararı' dediği şirketlerin karıdır. Bunların yanı sıra AKP, komisyonun uzmanlık alanına girmeyen bu tarz teklifleri gece yarısı önermeleriyle sıklıkla getirmektedir. Gerekli etüdlerin işin uzmanları tarafından yapılmasının büyük önem taşıdığı bu tür teklifler artık iktidarın normal haline gelmiştir. Bu da AKP'nin yasa yapma süreci ve yasama kalitesine verdiği önemi göstermesi açısından çarpıcıdır. Yukarıda saydığımız sebeplerle bu teklifi asla kabul etmiyoruz.

Madde 26: 7452 sayılı Kanuna ek maddeler getirilmiştir.

Teklifle, 6 Şubatta meydana gelen depremden etkilenen yerlerde, 7269 sayılı Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun kapsamında, orta hasar ve üzeri hasarlı olarak tespit edilen yapıların yerinde yeniden yapımına yönelik iş ve işlemlerde maliklerin salt çoğunluğunun alacağı karara istinaden ruhsattan sözleşmelere kadar farklı hususların nasıl yapılacağına dair bazı düzenlemeler getirilmektedir.

Bu kapsamda bir düzenlemenin ilgili ihtisas komisyonu tarafından yapılması uygun olacaktır. Plan ve Bütçe Komisyonu'nun uzmanlık alanı olmadığı konularda bu tarz düzenlemeler getirmek önemli riskler ve sakıncalar barındırmaktadır. O sebeple ilgili ihtisas komisyonu tarafından, gerekli etki analizleri de yapılarak, kanun maddesinin ele alınması kaliteli bir yasama süreci için büyük önem taşımaktadır. Bu sebeple ilgili komisyon tarafından gerekli çalışmalar yapıldıktan sonra, uygun bulunması halinde, yasalaşması gerekmektedir. Bu gerekçelerle bu maddenin ilgili komisyona sevk edilmek için bu teklif kapsamından çıkarılması gerekmektedir.

Madde 27: 4668 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu kapsamında yer alan kamu kurum ve kuruluşlarında; aylıklarını personel kanunlarına tabi olarak alanlar, madde kapsamında belirtilen sözleşmeli personel ve kanunları gereğince mali hakları Devlet Memurlarının mali hakları esas alınarak tespit edilen madde kapsamındaki diğer personel ile belediye başkanı ve başkan yardımcılarında mevzuatı uyarınca yapılmakta olan ödemelere ek olarak ilave ödeme yapılması amaçlanmaktadır.

Maddede ilave ödemenin doğrudan veya başka bir ödemenin hesabında hiçbir suretle mükerrer ödemeye neden olmaması bakımından gerekli düzenlemelere yer verilmekte ve maddenin uygulanmasında ortaya çıkabilecek tereddütlerin giderilmesi hususunda Cumhurbaşkanlığına yetki verilmektedir.

Süreye ilişkin bir düzenleme olmakla birlikte tek adam rejiminin geldiği noktayı göstermesi açısından çarpıcı bir düzenlemedir. Gerçek bir hukuk devletinde yetkilerin tek elde toplanamaz. Ancak AKP-MHP iktidarının Türkiye’inde nerdeyse her şey tek adamın icazetine bırakılan bir noktaya gelmiştir.

Geçici Madde 1: Madde ile Memurların ve diğer kamu görevlilerinin mali ve sosyal haklarında Ocak ayında yüzde 30 oranında yapılan zam ile Temmuz ayında yapılacak artışlar ve 2023 Yılı Kamu Toplu Sözleşmeleri Çerçeve Anlaşma Protokolü kapsamında işçilere Ocak ayında yüzde 45, Temmuz ayında yüzde 15 oranında artış yapılması nedeniyle ortaya çıkan ödenek ihtiyacının karşılanması için gerekli ödenek ekleme yetkisi düzenlenmesinin yapılması amaçlanmaktadır. Ek ödemeler için ihtiyaç duyulan ödeneğin ilgili idare bütçelerine ekleme yetkisini düzenlemektedir.

İktidar bu ve benzeri artışları halkın ihtiyacı olduğu için, onların zor yaşam koşullarını iyileştirmek için değil, seçim yatırımı olarak yapmakta ve buradan kendine oy devşirmeye çalışmaktadır. Bu tarz düzenlemeler en temel ihtiyaçlarını

dahi karşılamakta zorlanan halkın sorunlarını çözmemekte aksine sorunlarını daha da büyütülmektedir. Emekçilere yapılan zamların kök ücret üzerinden değil de seyranen yapılması da ayrı bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu şekilde yapılan zamlar emekli aylığı, kıdem tazminatı vb. ödemelere yansımamakta emekçiler ciddi hak kayıplarına uğramaktadırlar. AKP-MHP iktidarı, ekonomik gerçekleri örtmeye çalışsa da bu enflasyonist ortamda yapılan bu miktarda artışların hiçbir kıymeti kalmamakta, kısa sürede erimektedir.

İktidar seçim dönemi halka çay kaşığıyla verdiğini seçim sonrası kepçeyle geri almaktadır. Yani kurumlara ek ödemeler yapmak için getirilen bu düzenlemede yer alan 'ek ödemeler' yine halkın sırtına bindirilen ağır vergilerden sağlanmaktadır. Her zaman olduğu gibi saray itibardan tasarruf etmemekte fedakârlığı halktan beklemektedir. Bu kanun teklifinde yer alan MTV'nin bu yıl 2 kez alınacak olması, torba kanunun komisyonda görüşülmeye başlayacağı gün gece yarısı operasyonu ile yapılan vergi zamları bunun en iyi örneğidir. Emekçi sınıfın vergi yükü her geçen gün artarken GSYH'den aldığı pay azalmakta, gelir dağılımı gittikçe bozulmaktadır.

Geçici Madde 2: 4749 sayılı Kanunun geçici 35 inci maddesi kapsamında gerçek kişilerin Türk Lirası vadeli mevduat ve katılma hesaplarının kur artışlarına karşı korunması amacıyla Hazine ve Maliye Bakanlığınca destek sağlanmaktadır. Öte yandan benzer bir uygulama ise Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdinde dövizden Türk Lirasına dönüşen vadeli mevduat ve katılma hesapları için yapılmaktadır.

Madde ile TCMB'nin benzer uygulamaları göz önünde bulundurularak Hazine çatısı altında yürütülen uygulamanın da TCMB'ye devri öngörülmektedir. Ayrıca uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirleme yetkisi de TCMB'ye verilmektedir.

Hatırlanacağı üzere iktidar dolardaki artışı önlemek için "Kur Korumalı Mevduat" (KKM) diye bir uygulamayı devreye sokmuştu. Ancak KKM'nin yansımaları ise şu şekilde olmuştur: İnsanlar dövizlerini TL'ye çevirip faiz primi almış ve o primle gidip tekrar döviz almışlardır. Dolayısıyla ilk etapta 11 liraya düşen dolar tekrar 26 liraya çıkmıştır. Yani bu yöntemle kur düşürülmemiş bilakis döviz teşvik edilmiştir. Dolayısıyla vatandaş, faizden kazandığıyla döviz aldığı sürece kamunun sırtındaki yük katlanarak büyüyecektir. Bu uygulama, bir nevi, TL'yi dolara endekslemektir.

Zaten KKM uygulaması da kur artışına çare olamamış döviz kurları artmaya devam etmiştir. AKP-MHP iktidarı KKM yoluyla zenginlere büyük bir servet transferi yapmıştır! Emeğiyle geçinen on milyonların hakkı doları olanlar zarar etmesin diye nafile bir biçimde harcanmıştır! Yani dolarları olanlar zarar etmesin diye önlem alınmıştır. Yüksek döviz kurlarına karşı emekçileri, yoksulları, parası olmayanları koruyacakları yerde yine zenginleri korumayı seçmişlerdir. Bunun için de kamusal kaynaklar seferber edilmiştir. Öyle ki KKM mevduat toplamı 2023 Mayıs itibarıyla 2,5 trilyon TL'ye ulaşmış durumdadır.

Bu düzenleme ise KKM uygulamasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesi yetkisinin Merkez Bankası'na devredilmesini getirmektedir. 2 Trilyon 600 milyara kadar çıkan KKM hesaplarının bütçe ve Merkez Bankasına maliyetinin, yaklaşık 150 milyar dolar civarında olduğu hesaplanmaktadır. İktidar bu düzenlemeyle 'hinlik' yaparak bütçe üzerindeki yükü 'hafifleterek' yükü Merkez Bankası 'matbaasına' bırakmaktadır. Bu da KKM'nin Hazine'ye getirdiği yükün Merkez Bankası'nın matbaasına bırakılması demektir. Merkez Bankası bu yükü para basarak 'bertaraf' edecektir. Karşılıksız para basılması ise yeni bir enflasyon dalgasının tetiklenmesi anlamına gelecektir. Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in göreve gelirken söylediği rasyonel, şeffaf, kurallara uygun ve hesap veren anlayış şimdiden rafa kalkmıştır. Merkez Bankası'nın özerkliği sağlanmadığı sürece bu benzeri sorunlar devam edecek, Merkez Bankası iktidarın

arka bahçesi olmaya devam edecektir. Bu sebeple bu ve benzeri kanun teklifleri iktidarın hala top çevirerek zaman kazanmaya çalıştığıının en iyi göstergesidir. Bizler Yeşil Sol Parti olarak doları olanlar zarar etmesin diye kamusal kaynakların zenginlere transfer edilmesi uygulaması olan KKM'ye tümünden karşıyız.

Madde 28: Yürürlük maddesinde 27'nci maddesi 15/7/2023 tarihinden itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihinde ifadesi yer almaktadır. En düşük kamu emekçisi maaşının 22.000 TL'ye çıkarılmasına ilişkin yasanın uygulama tarihi 15 Temmuz 2023 değil, 1 Temmuz 2023 olmalıdır. Bu yapılmadığı takdirde 15 günlük maaş farkı kamu emekçilerinin cebinden çıkmış olacaktır.

Mehmet Rüştü Tiryaki
Batman

Sezai Temelli
Muş

MUHALEFET ŞERHİ

05.07.2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve aynı gün Komisyon vekillerine ulaştırılan 2/1264 Esas Numaralı “6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telafisi İçin Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası İle Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi” Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklif komisyona 13 madde, 2 geçici madde, yürürlük ve yürütme maddeleri olmak üzere 17 madde şeklinde havale edilmiştir. Komisyon görüşmeleri sonucunda teklife 14 madde eklenmiş ve teklif komisyon aşamasını 27 madde, 2 geçici madde, yürürlük ve yürütme maddeleriyle birlikte 31 madde olarak tamamlamıştır. Teklif;

1. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu
2. 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun
3. 7420 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
4. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun
5. 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu
6. 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu
7. 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu
8. 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun
9. 1325 sayılı Askeri Okullar, Askeri Öğrenciler, Askeri Fabrikalar ve Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun
10. 2252 sayılı Kültür Bakanlığı Döner Sermaye Kanunu
11. 2872 sayılı Çevre Kanunu
12. 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu
13. 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu
14. 5258 sayılı Aile Hekimliği Kanunu
15. 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu
16. 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu
17. 7452 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Kabul Edilmesine Dair Kanun
18. 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname
19. 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu olmak üzere 18 farklı kanun ve 1 kararnamede düzenleme öngörmektedir. Bu durum kanun yapma konusunda niteliğe önem verilmediğini ortaya koyduğu gibi, bu denli kısa süre içinde bu kadar çok sayıda kanunda düzenleme yapacak bir torba kanun teklifinin yol açacağı büyük sorunları da gözler önüne sermektedir.

Usul Üzerine Değerlendirme

AKP iktidarı, parlamentomuzun yasama sorumluluğunu gün geçtikçe giderek ciddiyyetten uzak bir noktaya sürüklemektedir. Meclisin idari tatile girmesine çok kısa bir süre kala iktidarın böylesine yoğun bir teklifi gündeme alması, kanun yapım sürecine olan ciddiysizliğini açıkça ortaya koymaktadır. Farklı kanunlarda yer alan birbirinden farklı hükümlerin tek bir çerçevede birleştirilmeye çalışılması, etkin ve kaliteli bir yasama süreciyle bağdaşmamaktadır. Bu usul, bütüncül bir yaklaşımla kanun yapmayı engelleyen bir uygulamadır. Kanunların birbirleriyle uyumlu ve tutarlı olması, hukukun üstünlüğü ilkesine uygunluğunu sağlamak için önemlidir. Ancak bu teklif, bazı hükümlerin mevcut kanunlara uyumlu olmadığını ve dolayısıyla hukuki karmaşaya yol açabileceğini ortaya koymaktadır. Bu özensiz teklif hazırlama yöntemiyle, bünyesinde pek çok tutarsızlık barındıran, sürekli değişikliklere uğrayan, güncelliğini yitiren ve ana odak noktasını kaybeden bir mevzuat sistemi oluşturulmaktadır.

Torba kanun teklifinin, yasama ilkelerine uygun bir şekilde hazırlanmadığı ortadadır. Yasama süreci, şeffaflık, katılımcılık ve hesap verilebilirlik gibi temel ilkeleri içermelidir. Ancak bu teklif, bu ilkeleri ihlal etmektedir. Teklifin hazırlık aşamasında ilgili paydaşların, sivil toplum kuruluşlarının ve halkın yeterli katılımı sağlanmamış, böylece demokratik bir karar alma süreci gerçekleştirilmemiştir. Torba kanun teklifi, içerdiği birçok farklı düzenleme nedeniyle ayrıntılı bir şekilde değerlendirme yapılmasını gerektirmektedir. Ancak teklifin sunulduğu süreçte yeterli zaman ve kaynak ayrılmamış, dolayısıyla teklifin tüm yönleriyle kapsamlı bir değerlendirmeye tabi tutulması mümkün olmamıştır. Bu da etkili bir yasama sürecinin gerçekleştirilememesine ve kanunların potansiyel hatalarının gözden kaçmasına yol açmaktadır.

Teklif aynı zamanda sadece Plan ve Bütçe Komisyonuna alınarak tali komisyonlara ait madde tekliflerini incelemek ve analiz etmek için uzman milletvekillerine fırsat tanımamaktadır. Kendi uzmanlık alanlarına giren düzenlemeleri içeren kanun tekliflerinin tali komisyonlarda incelenmemesi, tekliflerin etkin ve verimli bir müzakere ortamında ele alınmasını engellemektedir. Meclise sunulan kanun teklifleri, konusu ve kapsamına bağlı olarak esas ve tali komisyonlara havale edilmelidir.

TBMM İçtüzüğü'nün 23 üncü maddesi, tali komisyonların ilgili konular üzerine görüş bildiren komisyonlar olduğunu açıkça belirtmektedir. Ancak iktidarın alelacele bir yolla hızla kanunlaştırma uygulaması ısrarı nedeniyle tali komisyonlarda görüşme süreci ortadan kalkmaktadır. Bu durum, uzman milletvekillerinin görüşlerini ve katkılarını sunamamasına,

mevzuatın ayrıntılı bir şekilde incelenememesine ve etkili bir müzakere ortamının oluşturulamamasına neden olmaktadır.

Etki analizi, kanun tekliflerinin olası etkilerini değerlendirerek karar verme sürecine bilimsel bir temel sağlamalıdır. Ancak bu teklifte yapılan etki analizi de benzer özensizlikle yapıldığından, teklifin ne tür sonuçlara yol açabileceği konusunda şeffaf ve objektif bir değerlendirmenin yapılamamasına yol açmaktadır. Bu durum yasama faaliyetini etkisiz ve verimsiz hale getiren sorun alanlarının başında gelmektedir. Kanun tekliflerinin etkilerinin değerlendirilmesi için kapsayıcı ve sistemli bir etki analizi yönteminin olmaması, kanun yapım sürecinin kalitesini düşürmekte ve tekliflerin beklenen amaçlarını olumsuz yönde etkilemektedir.

Etki analizi noktasında iktidar temsilcilerinin Komisyon görüşmeleri sırasında sürekli olarak “ne kadar gelir sağlanacağına” odaklandıkları anlaşılmıştır. Ancak bu eksik bir yaklaşımdır. Bu sağlanacak parayla depremden etkilenen bölgelerin hangi sorunlarına çözüm üretileceği açıkça belirtilmemektedir. Teklif bu haliyle “depremin olumsuz sonuçlarını telafi etmek için ekstra bir gelir politikası” önerisinden ibarettir.

Gelişmiş ülkelerdeki parlamentolar, ekonomik etkinliğin ve toplumsal refahın gelişimine katkıda bulunacak bir aşama olarak gördükleri etki analizlerine önem veren bir yasama sürecini benimsemektedir. Nitelikli etki analizi yapılmayan bir kanun teklifi, sonraki süreçlerde karmaşık ve çelişkili bir mevzuat sorununa yol açmaktadır. Dolayısıyla, bir kanun teklifinin komisyon görüşmelerine alındığı andan itibaren usule uygun etki analizi yapılmaması, o teklifin ileriki aşamalarda sorunlu ve etkisiz hale gelmesine neden olacaktır. Nitekim teklife komisyon aşamasında dâhil edilen 14 maddeye dair bir etki analizinin dahi sunulmuyor olması AK Parti grubunun bu yaklaşımın benimsendiğini açıkça göstermektedir. Bu gerekçelerle teklifle alalecele kanunlaştırmak istenilen düzenlemelerin şeffaflıktan çok uzak olduğunu söylemek yerinde olacaktır. Teklifle ilişkin sadece ne kadar gelir sağlanacağını gösteren etki analizinin paylaşılması eksik ve sorunludur, kamuoyunun bu gelirlerle hangi harcamaların yapılacağını, ülkemizin hangi büyüyen sorunlarına nasıl çözüm üretileceğini bilmesi gerekmektedir.

Torba kanun teklifi, hızlı ve özensiz bir şekilde kanunlaştırma pratiğini sürdürmektedir. Bu durum, kanunların doğru ve detaylı bir şekilde incelenmesini, halkın temsilcilerinin görüş ve önerilerini sunmasını engellemektedir. Yasama sürecinin gerektirdiği özen, titizlik ve katılımcılık prensipleri göz ardı edilmekte ve sonuçta ortaya çıkan kanunların kalitesi ve etkinliği olumsuz etkilenmektedir.

Yukarıdaki sebeplerle, bu torba kanun teklifini usulen sorunlu buluyor, katılımcı, istişareye açık, toplumun sorunlarını hedefleyen, geçici değil kalıcı düzenlemeler içeren demokratik bir yasama sürecine uygun olmadığı için kabul etmiyoruz. Parlamentomuzun yasama kalitesini ve sorumluluğunu gözeten bir anlayışın benimsenmesini ve bu tarz torba yasa tekliflerinden bir an önce vazgeçilmesini talep ediyoruz.

Geneli Üzerine Değerlendirmeler

Teklifin komisyon görüşmeleri sürecinde düzenlemenin amacının depremin yaralarını sarmak adına bazı vergi düzenlemelerinin yapmak olduğu öne sürülmüştür. Torba yasa mantığıyla hazırlanan bu kanun teklifinin, deprem dolayısıyla bütçeye gelen yükü hafifletme amacı taşıdığı ifade edilmiş ve iktidar temsilcileri tarafından kamuoyuna “millî dayanışma paketi” olarak lanse edilmiştir. Ancak ülkemizi derinden yaralayan depremin üzerinden 5 ay geçmesine rağmen, hükümetin vergi artışları ve yeni zam oranları için seçimlerin sona ermesini beklemesi vatandaşın yaşadığı mağduriyete ulaşmakta ve yaşanan felaketin yaralarını sarmakta ne kadar samimi olduklarını ortaya koymaktadır. İktidar bu teklifle deprem felaketi sürecinde kendi sorumluluğunu ve hükümet olma vasfını vatandaşlarımıza yeni vergiler ve zamlar yoluyla yüklemeye çalışmaktadır. Bu teklif 1999 depremi sonrası toplanan deprem vergilerinin ve diğer vergilerin amaca uygun kullanılmadığını itiraf eden ve hükümetin süreci yönetmekte yetersiz kaldığını gözler önüne seren bir teklif olmaktan öteye geçemeyecektir.

İktidar temsilcilerinin söz konusu bu torba kanun teklifini iddia ettikleri gibi “vatandaşın ekonomik kaygılarını azaltan bir yaklaşımla” hazırlamadıkları açıkça ortadadır. Özellikle şehirlerde yaşayan “orta direk” denilen ve orta üst sınıf vatandaşlar, bu torba teklifle neredeyse tüm harcama kalemlerinde ek bir vergi artışıyla karşı karşıya kalmıştır. Dolayısıyla, bu teklif orta direk ve emekli vatandaşlarımızın ekonomik kaygılarını azaltmaktan çok derinleştirmektedir.

Dünya ekonomisi oldukça sorunlu bir dönemden geçmekte ve enflasyon başta olmak üzere pek çok problemle boğuşmaktadır. Ancak dünya ekonomisine baktığımızda, birçok ülkenin enflasyonu para politikası ve maliye politikasıyla kontrol altına aldığını görmekteyiz. Gelişmiş ülkelerde ve Türkiye'nin de dahil olduğu gelişmekte olan ülkelerde enflasyon uygulanan doğru politikalarla düşmektedir. Hazırlanan bu torba teklif ise enflasyonu düşürücü bir etkiye sahip olmaktan çok uzaktır. Her alanda vergi artışlarının yapıldığı bir ekonomide enflasyonu düşürmek mümkün değildir. Bu torba kanun teklifi, uygulanmakta olan yanlış ekonomi politikalarına bir yenisini ekleyecektir.

Teklifle Kur Korunmalı Mevduat Sistemi kapsamında yaklaşık 100 milyar Türk Lirası'nın Merkez Bankasına aktarılması öngörülmektedir. Merkez Bankasının bu 100 milyar TL'yi para basarak karşılayacağı ortadadır. Bu durum, enflasyonu yükseltecek ve vergi olarak tekrar karşımıza çıkacaktır. Teklif, Türkiye'nin en büyük sorunu olan yüksek yaşam maliyetiyle mücadeleyi kolaylaştırmaktan ziyade, tam tersine daha da zorlaştıran bir karaktere sahiptir.

Teklifin bütçe tarafına bakıldığında, gelir ve harcama kalemlerindeki sorunlu alanlar direkt göze çarpmaktadır. Alım gücünün bu kadar düştüğü, ekonominin bu kadar darboğazda olduğu bir yerde IMF'nin bile daha insafli bir gelir politikası önereceğini söylemek mümkündür.

Teklifte Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a verilmesi öngörülen akaryakıt vergilerini beş katına kadar çıkarma yetkisi, ek MTV vergisi ve ÖTV'deki artışa bakıldığında Türkiye'nin orta-üst gelirli bir ülke gibi davranmadığı görülmektedir. Araba fiyatları ve arabayı kullanma maliyeti Türkiye'de diğer orta-üst gelirli ülkelerde olmadığı kadar yüksek hale gelmiştir. Aynı zamanda, söz konusu kanun teklifiyle getirilecek olan ek MTV için yalnızca deprem nedeniyle ortaya çıkan zararı gerekçe göstermek, ek MTV'nin meşru amacı için yeterli değildir. Bütçe açığı yaşandığında sürekli aynı vergi kalemlerine yüklenilmesi, vatandaşlarımızın alım gücünü daha da kısıtlamaktadır. Dolayısıyla, gelir tarafına bakıldığında gerçekten insafsız bir IMF programıyla karşı karşıya olduğumuz görülmektedir.

Harcama tarafına bakıldığında ise büyük bir düzensizlik göze çarpmaktadır. Net borçlanma limitini %330 oranında artırmak, Cumhurbaşkanına ekstra bir bütçe vermek anlamına gelmektedir. Bu aynı zamanda Meclisimizin bütçe hakkına da paralellik oluşturan ve gasp eden bir anlayışı ifade etmektedir.

Diğer boyutuyla Cumhurbaşkanına üç katı kadar borçlanma limiti vermek ve vatandaşa yeni vergiler yüklemek depremin yaralarını sarmayı hedefleyen bir politika olamaz. Bu vergilerin nerede kullanılacağı, hangi harcamaların yapılacağı ise meçhuldür. Teklif sahibi tarafın teklif içeriğini açıkça paylaşmıyor olması hükümetin bu kaynakları yönetmeye dair programının ve bir mali planlamasının olmadığını açıkça ortaya çıkarmaktadır. Eğer bir istikrar programı uygulanacaksa, bu istikrar programının hem gelir hem de harcama tarafının düzenli olması gerekmektedir. Teklif sahibi AK Parti grubu vatandaşlarımızın sorumluluk almasını meşru görmekle yetinmek yerine; hükümetinde israfı, keyfiyeti, düzensizliği bitirmek adına gerekli adımları atmasını mecburiyet görmek zorundadırlar.

Teklifteki bir başka sorunlu alanı ise personel maaşlarına ilişkin düzenlemeler oluşturmaktadır. İYİ Parti olarak seyyanen yapılan zamların iş huzurunu bozacağı konusundaki görüşlerimizi ısrarla dile getirdik. Bugün özel sektörde işe yeni başlayan bir kişi asgari ücret alırken, on veya on beş yıl deneyimi olan bir başka çalışan ise çok az bir farkla asgari ücretin üzerinde bir maaş almaktadır. Türkiye'de bugün özel sektörde çalışanların yüzde 65-70'i asgari ücretin 1,5 katından daha düşük bir maaşla geçinmek zorunda kalmaktadır. Çünkü yanlış politikalar sonucunda, başlangıç seviyesinde asgari ücret alan bir kişiyle tecrübeli ve liyakat sahibi bir çalışan arasındaki fark giderek azalmıştır. Bu durum maalesef kamu sektöründe de görülmeye başlamıştır. Seyyanen yapılan zamlarla, başlangıç seviyesindeki bir memur ile on beş veya yirmi yıl deneyimi olan, liyakat sahibi bir çalışan arasındaki makas daraltılmaktadır. Özlük hakları ve emeklilik haklarındaki kayıplar ise bozulan iş huzurunu daha da perçinleyecektir.

En düşük devlet memuru maaşı asgari ücretin 2 katından fazladır ve bu ülkede kayıtlı çalışanların yarısı asgari ücret almaktadır. Görünen o ki teklifteki bir başka problem, AKP'nin özel sektör aracılığıyla büyüme programının tam tersi hareket ediyor olmasıdır. Son dört-beş yıldır piyasa dengeleri iktidarın keyfi politikalarıyla bozulduğu için Türkiye'de ücretlerden bütçeye kadar her alanda büyük bir dengesizlik ve başıbozukluk görülmektedir. Özetle bu teklife bakıldığında gelir tarafında insafsız bir IMF politikası, harcama tarafında büyük bir başıbozukluk mevcuttur. Devlet memurlarına yapılan artışlar iş huzurunu olumsuz etkileyecek bir yaklaşımı yansıtırken, özel sektörün istihdam yaratmasını arka plana atmaktadır.

Sonuç olarak bu torba teklif Türkiye'nin sorunlarını çözmekten uzak, tam tersi, ülkemizin sorunlarını daha da derinleştirecek bir karaktere sahiptir. İYİ Parti olarak belirttiğimiz endişe ve çekincelerle kanun yapım süreci başta olmak üzere getirilen torba kanun teklifine yetersiz bulduğumuzu vurgulamak isteriz.

Maddeler Üzerine Değerlendirmeler

Madde 1

Teklifin 1 inci maddesi ile 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş ilinde meydana gelen depremlerin etkilerinin azaltılması amacıyla ortaya çıkan finansman ihtiyacının karşılanması hasebiyle 2023 yılında tahakkuk ettirilen motorlu taşıtlar vergisi tutarı kadar ek motorlu taşıtlar vergisi alınması öngörülmektedir.

6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli depremlerde, 11 il başta olmak üzere tüm yurt sathını kapsayan yıkıcı etkiler meydana gelmiştir. Yaşanan deprem felaketi karşısında

milletimiz gereken fedakârlığı göstermiş ve göstermeye devam etmektedir. Söz konusu etkilerin giderimi için finansman ihtiyacının olması doğaldır ancak deprem felaketinin meydana getirdiği ekonomik maliyetle mücadele etmek konusunda öncelikle hükümete büyük bir sorumluluk düşmektedir. Fakat bu teklif maddesi göstermektedir ki; finansman ihtiyacının karşılanması hususunun yöntemi ve bu yöntemin uygulanması konusunda tutarsızlıklar mevcuttur. Öyle ki Hükümet uygulamakta olduğu politikaların ve siyasal tercihlerin faturasını ek vergiler ve vergi artışları yoluyla vatandaşa fatura etmek yolunu tercih etmiştir.

Vergi; devletin kişilerden ve kurumlardan, kanunlarla belirtilen esaslara uygun şekilde, kamusal hizmetlerin gerçekleştirilebilmesi amacıyla toplanan paralardır. Vergi ödevi, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 73 üncü maddesinde hüküm altına alınmış olup buna göre "Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, malî gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür". Ayrıca yine ilgili madde uyarınca vergi yükü adaletli ve dengeli dağılmalı; vergi yükümlülükleri kanunla belirlenmelidir.

Öncelikle depremlerin etkilerinin azaltılması amacıyla finansman ihtiyacının karşılanması için yalnızca belli bir halk zümresine bu tip bir edim yüklenimi yapılması, Anayasa'nın 73 üncü maddesinde düzenlenen vergide genellik ilkesine aykırıdır. İlgili ilke, hiçbir ayırım yapılmaksızın malî gücü olan herkesin vergi yüküne katılmasına ilişkindir. Teklif bu haliyle vergi yükünü yalnızca motorlu taşıtı bulunan vatandaşlar üzerine bırakmakta diğer vergi mükellefleri kapsam dışında bırakılmaktadır. Bu durum vergide genellik ilkesini ihlal etmektedir. Ayrıca ikinci kez ek vergi tahakkuk ve tahsil edilmek suretiyle vergi yükü araç sahipleri aleyhine ağırlaştırılmaktadır. Bu durum vergi yükünün dengeli, adil ve ölçülü olması hususlarını etkileyerek, Anayasa'nın 73 üncü maddesindeki vergilendirme ilkelerine aykırılık teşkil etmektedir.

Anayasa'nın 2 nci maddesinde ise Türkiye Cumhuriyeti'nin bir hukuk devleti olduğu hüküm altına alınmıştır. Yasaların geçmişe yürümezliği ilkesi ise hukuk devleti ilkesinin vazgeçilmez bir ögesidir. Geçmişe yürümezlik ilkesine göre; bir norm ancak yürürlüğe girdiği tarihten sonrası için uygulanmalıdır. Teklifin bu maddesiyle geçmişe dönük vergilendirme yolu tercih edilmiş olup geçmişe yürümezlik ilkesi de ihlal edilmiştir.

Geçmiş dönemlerde yine AK Parti benzer bir düzenleme hayata geçirmiştir. 2003 yılında AK Parti hükümeti, kamuoyunda double MTV olarak bilinen, yine benzer şekilde 4837 sayılı Kanun ile ekonomik istikrarı sağlamak amacıyla 197 sayılı Kanun'da "bir defaya mahsus olmak üzere 2003 yılı için tahakkuk ettirilen motorlu taşıtlar vergisi tutarı kadar, ek motorlu taşıtlar vergisine tâbidir." şeklinde bir düzenleme yapmıştır. İlgili düzenleme Anayasa

Mahkemesinin 2003/48 E. Numaralı kararıyla iptal edilmiş olup iptal gerekçesi Anayasa'nın 2 nci ve 73 üncü maddelerine aykırı olmasıdır.

Kanun Teklifinin 1 inci maddesi, verginin belirliliği, öngörülebilirliği ve geriye yürümezliği ilkelerine aykırıdır. Bu ilkelere aykırı olmakla beraber Anayasa Mahkemesinin, bu maddenin benzerine ilişkin 2003 yılında vermiş olduğu bir iptal kararı da mevcuttur. Bu hususlardan dolayı maddenin teklif metninden çıkarılmasına ilişkin Komisyon aşamasında verdiğimiz önerge AK Parti ve MHP oylarıyla reddedilmiştir.

Madde 2 – Madde 16 – Madde 18

Teklifin 2 nci maddesi ile 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa göre emekli, adi malullük, vazife malullüğü aylığı ile dul ve yetim aylığı bağlananlara, ödenen aylıklar ve bu Kanunun ek 81 ve ek 85 inci maddeleri uyarınca yapılan ek ödemeler hariç aylıkları ile birlikte her ay itibarıyla yapılan ödemeler toplamının %6,34'ü oranında ilave ödeme yapılmaktadır. Buna göre yukarıda sayılan aylıklara %25 oranda zam yapılmış olacaktır. Teklifin 16. maddesi ile 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa göre 4(c) bendinde gör emekli olanlar ile hak sahiplerine bağlanan aylıklara %25 zam yapılmaktadır. Teklifin 18 inci maddesi ile de 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının a ve b bentlerine göre çalışanlardan emekli olanlara ve hak sahibi olanlara bağlanan aylıklara %25 oranda zam yapılmaktadır.

AK Parti Hükümetinin her fırsatta inkâr etmesine rağmen milletimizin her bir ferdinin derinden hissettiği ekonomik kriz, alım gücünü ciddi ölçüde etkilemiştir. TÜİK tarafından açıklanan enflasyon verilerinin gerçeği yansıtmaması sonucu, bu verilere endeksli olarak belirlenen ücret ve aylıkların reel olarak gerilemesine neden olmuştur. Her ne kadar Hükümet, açıklanan enflasyon oranlarının üzerinde zam yaptığını ve refah payı verdiğini iddia etse de gerçekte yaşanan enflasyon refah payı dahil edilerek yapılan zam oranlarının çok üzerinde seyretmiştir. Bu durum 2018'den bu yana yaşanmakla beraber özellikle son 2 yıldır ücretler ve mal ve hizmetlerin genel seviyesi arasındaki makasın kuvvetli şekilde açılmasına neden olmuştur.

Emeklilerimiz AK Parti iktidarının başladığı günden bugüne kadar sürekli olarak hak kayıpları yaşamıştır. AK Parti'nin iktidara geldiği dönemde asgari ücretin üzerinde seyreden en düşük emekli maaşlarının bugün asgari ücretin çok altında kaldığı görülmektedir. Emeklilerimizin günümüz ekonomik koşullarında geçimlerini sağlamak bir yana, sağlıklı ve yeterli beslenebilecekleri, sağlık ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri bir gelire sahip olmadıkları

bilinmektedir. Çalışanlar için olduğu gibi emeklilerimiz için de açıklanan enflasyon verilerinin büyük hak kayıplarına neden olduğu kabul edilerek gerçekçi bir çözümle bugüne kadar kaybolan alım gücü yeniden sağlanmalıdır.

AK Parti, devlet memurları için TÜİK tarafından yayınlanan verilerin reel gelirden gerilemeye sebep olduğunu ilave 8.000 TL seyyanen zam uygulayarak adeta itiraf etmiştir. Bu nedenle devlet memurları için uygulanan seyyanen zam oranının bir benzeri emeklilerimiz için de uygulanmalıdır. Cumhurbaşkanı Kararları ile temel tüketim mallarına uygulanan KDV oranlarında yapılan artış düşünüldüğünde emekliler için seyyanen ilave ödeme yapılması zaruri bir hal almıştır. KDV oranlarındaki artış, önümüzdeki dönemde emekliler ve hak sahiplerinin tüketim sepetinin genel fiyat düzeyini doğrudan arttıracaktır. Yıllardır reel gelirleri azalan emeklilerimizin yoksulluğunun daha da derinleşmemesi için en az 4.000 TL seyyanen zam hayata geçirilmelidir.

Madde 11

Kamu Finansmanı Ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanununun 5 inci maddesi Merkezi Yönetim Bütçesine göre net borçlanma limitini açıkça ifade etmektedir.

“Borçlanma, ikraz ve garanti limiti[14]

Madde 5 - Malî yıl içinde 1 inci Maddede belirtilen ilkeler ve malî sürdürülebilirlik de dikkate alınarak yılı bütçe kanununda belirtilen başlangıç ödenekleri toplamı ile tahmin edilen gelirler arasındaki fark miktarı kadar net borç kullanımı yapılabilir.

Borçlanma limiti değiştirilemez. Ancak borç yönetiminin ihtiyaçları ve gelişimi dikkate alınarak, bu limit yıl içinde en fazla yüzde beş oranında artırılabilir. Bu miktarın da yeterli olmadığı durumlarda, ilave yüzde beş oranında bir tutar, ancak Cumhurbaşkanı kararı ile artırılabilir. Bütçenin denk olması durumunda da borçlanma, anapara ödemesinin en fazla yüzde beşine kadar artırılabilir.

Vadesinde nakden ödenenler hariç, çeşitli kanunlara dayanılarak ikrazen ihraç olunan özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri bu limitin hesaplanmasında dikkate alınmaz. Malî yıl içerisinde ikrazen ihraç edilecek özel tertip Devlet iç borçlanma senetlerinin limiti her yıl bütçe kanunlarıyla belirlenir.

Mali yıl içinde sağlanacak garantili imkân ve dış borcun ikrazı limiti, yılı bütçe kanunuyla belirlenir.”

2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifinin 3 üncü maddesi uyarınca net borçlanma limiti 660.901.766.000 TL'dir. Bu tutar Bakan tarafından %5 oranında arttırıldığında 693.946.854.300 TL, Cumhurbaşkanı tarafından yeniden %5 olarak arttırıldığında ise 728.644.197.015 TL olmaktadır.

Görüşülen Kanun Teklifinin 11 inci Maddesi ise şu şekildedir;

“MADDE 11- 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 38- 5 inci maddede düzenlenen net borç kullanımı tutarı 2023 yılı için, 1/1/2023 tarihinden geçerli olmak üzere, Bakan ve Cumhurbaşkanı tarafından artırılan net borç kullanım tutarının üç katı olarak uygulanır.”

Buna göre; net borç kullanım tutarı 01/01/2023 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere 2.185.932.591.045 TL olarak uygulanabilecektir.

Geçtiğimiz yıllarda Aralık ayının sonlarına doğru benzer teklif yine AK Parti tarafından TBMM'ye sunulmakta ve bu yolla yıl içerisinde limit üstü olarak yapılan borçlanmalar legalize edilmiştir. Benzer bir durum bu Teklif içerisinde de görülmektedir. Fakat bu defa arttırılan tutarın önceliklere göre çok yüksek olduğu göze çarpmaktadır. Hükümetin bu kadar yüksek bir borçlanma limitine neden ihtiyaç duyduğu şeffaf bir şekilde açıklanmalıdır.

2023 Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu yürütme erkine 660 milyon TL kadar borçlanma limiti tanırken bunun 2,1 trilyon TL'ye yükseltilmesi TBMM'nin bütçe yapma yetkisinin zedelenmesine neden olmaktadır. Yürütme erki, TBMM tarafından kendisine tanınan limitleri dikkate almadan harcama yapmaktadır. Bu durum TBMM'nin saygınlığıyla beraber yürütmenin yasamaya karşı olan sorumluluklarının da hiçe sayıldığını göstermektedir.

Ayrıca siyasi iktidarın son dönemde sıkça dillendirdiği istikrar programı ile bu uygulama çelişki yaratmaktadır. Hiçbir istikrar programı borçlanma limitini %230 arttıracak uygulamayı barındırmamalıdır. Üstelik bu limitin nereye nasıl harcanacağı yönünde de şeffaf bir açıklama bulunmamaktadır. Bütçenin gelir tarafında artış sağlamak üzere vergi, resim ve harçlara oldukça yüksek zamlar yapılırken harcama tarafında başıbozukluğun devam etmesi de herhangi bir bütçe disiplini anlayışı ile bağdaşmamaktadır.

Madde 12

ÖTV Kanununun 12 nci maddesinde düzenlenen Cumhurbaşkanı'nın I) sayılı listedeki mallar için uygulanan maktu vergi tutarlarını, her bir mal itibarıyla en yüksek vergi tutarının

yarısına kadar artırmaya olan yetkisi beş katına kadar artırmaya olarak yükseltilmektedir. Ayrıca 1) sayılı listedeki mallar için Cumhurbaşkanı tarafından belirlenen maktu vergi tutarlarının her yıl ocak ve temmuz aylarında, TÜİK tarafından ilan edilen yurt içi üretici fiyat endeksindeki son altı ayda meydana gelen değişim oranında güncellenmesi düzenlenmektedir.

Vergiler Anayasa'nın 73 üncü maddesine göre kanunla konulabilmektedir. Aynı maddede Cumhurbaşkanına kanunla belirlenen sınırlarda azaltma ve artırma yetkisi verilebileceği hükme alınmışsa da 5 katına kadar artış yetkisi bu çerçevede değerlendirilmeyecek kadar fazladır. Madde ile Cumhurbaşkanı'nın yarısına kadar artırma yetkisinin beş katına olarak artırılması verginin belirliliği, öngörülebilirliği ve kanunla belirlenebilmesi ilkelerine aykırıdır. Böylesine bir artış yetkisi meclisin yetkilerini de hiçe saymak anlamını taşımaktadır.

Madde 15

Madde ile Covid-19 izninde bulunan hükümlülerden denetimli serbestliğe ayrılmasına 5 yıl veya daha az süre kalanlar, tekrar cezaevine dönmeyecek ve kalan sürelerini denetimli serbestlik altında infaz edecektir. Ayrıca 31 Temmuz 2023 tarihi itibarıyla kapalı ceza infaz kurumunda bulunan ve cezasının belirli bir süresini bu kurumlarda geçiren hükümlüler ise iyi halli olmak şartıyla 3 yıl daha erken açık ceza infaz kurumuna ayrılabilir. Koşullu salıvermenin geri alınması ve hakkında tekerrür hükümleri uygulananların (yeniden suç işleyenlerin) bundan yararlanamayacağı hükme alınmaktadır. Terör ve örgütlü suçlar kapsam dışında tutulmaktadır.

Bu düzenleme daha önce Covid-19 salgını nedeniyle çıkarılmış olmakla birlikte hali hazırda salgın devam etmemektedir. Salgın sebebiyle alınan diğer önlemler de son bulmuş durumdadır. Yani teklifte yer alan bu madde ile üstü kapalı bir af imkânı sağlanmaktadır. Ceza evlerindeki fiziki şartların yetersizliği bu af niteliğindeki düzenlemeye iktidar tarafından gerekçe gösteriliyorsa da her fırsatta cezaevi yapmasıyla övünen iktidar hükümlüleri salıvermek yerine cezanın infazını sağlamak için fiziki şartları uygun hale getirmelidir.

Her ne kadar terör ve örgütlü suçlar kapsam dışında bırakılmışsa da yüz kızartıcı suçlar kapsam dışında tutulmamıştır. Aynı zamanda suçun mağduru açısından büyük bir infiale neden olacak bu düzenleme ile çocuk istismarı, taciz ve cinsel saldırı gibi suçlar bu hükümden yararlanabilecektir.

Devlet kamu düzenini ve güvenliği sağlamanın yanında adaleti de tesis etmelidir. Bu itibarla suçun faili kamu gücü kullanılarak ve kamu vicdanı adına cezalandırılmaktadır. Teklifte

birçok suçun faili cezasını açık cezaevine alınacak ya da cezaevinden çıkarılacaktır. Özellikle Hayata Karşı Suçlar, Vücut Dokunulmazlığına Karşı Suçlar ve Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar başta olmak üzere failin vatandaşlarımıza yönelik suç içeren fiillerinin cezasız kalması kamu vicdanının yanında suçun mağdurlarının ve suçtan zarar görenlerin vicdanlarını da zedeleyecektir.

Madde 17

Madde ile 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa geçici madde eklenerek, madde metninde belirtilen işverenlere, finansmanı İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanacak şekilde, ödeyecekleri sigorta priminden mahsup edilerek günlük 16,66 TL, aylık 500 Türk Lirası asgari ücret desteği sağlanması amaçlanmaktadır.

İşverenlerimizin desteklenmesini önemli ve yerinde bulmakla birlikte işsizlik sigortası fonundaki birikimin işverene destek amaçlı kullanılması yolunun tercih edilmesi uygun değildir. Bu ödemelerin İşsizlik Sigortası Fonundan değil Merkezi Yönetim Bütçesinden karşılanması gerekmektedir. İşsizlik Sigortası Fonu, istihdama destek olunması amacıyla işini kaybeden sigortalıların, işsiz kaldıkları dönemin belirli bir bölümünde geçinebilmeleri için AK Parti iktidara gelmeden önce kurulmuştur. Ancak iktidarın tercih etmekte olduğu politikalar sonucunda bu fon işçiler için kullanılan bir kaynak olmaktan çok işvereni destekleme fonuna dönüştürülmüştür. Bu desteğin hazine tarafından karşılanması daha doğru bir yöntem olacaktır.

Komisyon görüşmeleri sırasında yukarıdaki gerekçelerle vermiş olduğumuz önerge AK Parti ve MHP milletvekilleri tarafından reddedilerek kabul edilmemiştir.

Madde 23

2022 yılı Haziran ayında Türk Borçlar Kanununa eklenen Geçici Madde 1 ile konut kiralarna getirilen yüzde 25 zam sınırı 1/7/2023 tarihinde son bulmuştur. Teklif ile konut kiralarna yüzde 25 zam sınırı geriye dönük olmak üzere yeniden getirilmektedir. Ancak o tarihe kadar yapılmış zamlar ve ödenmiş olan kiralar için bir hüküm teklif metninde yer almamaktadır. Adalet Bakanı tarafından daha önce bu hususun uzatılacağına ilişkin açıklama yapılmışsa da düzenlemenin Meclis gündemine taşınmasında oldukça gecikilmiştir. AK Partinin zamanında kanunu teklifi yapamaması ev sahibi ve kiracı arasında çok sayıda uyuşmazlığa neden olmuştur.

Madde 25

Komisyon görüşmeleri sırasında geç saatlerde ve sonradan eklenen bu madde ile deprem bölgesinde “yerleşme ve yapılaşma için zorunluluk bulunması halinde orman vasıflı alanlar”a

yapılaşma izni verilmesi amaçlanmaktadır. Komisyon görüşmeleri sırasında kanun teklifi sahibi grubun “asgari seviyede” mera ve orman nitelikli arazinin yapılaşmaya açılacağını ifade etmesi, deprem bölgesinde hasar tespit çalışmalarının yapılmadığını ve bu teklifin planlamadan yoksun olduğunu göstermektedir. Hangi alanlara, hangi sayıda konut yapılacağına dair raporların etki analizinde yer almaması, bu teklifle gelecek düzenlemenin istismara açık olduğunu ortaya koymaktadır.

Bu düzenlemeyle depremden etkilenen 15 ilde mera ve orman nitelikli arazinin yapılaşmaya açılacağı belirtilmektedir. Deprem en çok etkilediği 4 ilimiz dışında diğer iller için yeniden yapılaşmanın farklı yöntemleri ele alınabileceksen, çok sayıda ilimizin mera ve orman nitelikli arazisinin yapılaşmaya açılacak olması büyük sorun teşkil etmektedir. Maddenin, “ormanlık arazinin başkaca kamu arazisi yoksa kullanımı” gibi bir ifadeyle sınırlandırılması gerekmektedir. Bu konuyla ilgili ortak akıl yürütülmesi gerektiğini düşünmekte, acele verilecek kararların yol açacağı tahribatın göz önünde bulundurulmasını savunmaktayız.

Bir diğer husus ise, yapılmak istenen düzenlemenin “depreme yönelik yapılacak konutların sadece depremden etkilenen insanlara verilmesi”ne ilişkin açıklık barındırmıyor olmasıdır. Bu durumun benzer bir istismarı beraberinde getirmeyeceğine dair net ifadelerle kesinleştirilmiş olması gerekmektedir.

Plan ve Bütçe Komisyonu’na ek olarak Çevre Komisyonunun uzmanlığında ele alınması gereken, üzerinde nitelikli planlamaların yapılması gereken böylesine hassas bir düzenlemenin “zaman kısıtı” bahane gösterilerek hızlıca kanunlaştırılmaya çalışılması başlı başına bir sorundur.

Madde 27

Teklifin bu maddesi ile devlet memurları ile diğer kamu çalışanlarına 2020 yılı ilk 6 ayında gerçekleşen enflasyon oranına göre Toplu Sözleşme hükümleri gereği ortaya çıkan %17,55’lik zamma ek olarak (15.965) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda (8077 TL) ilave ödeme yapılması amaçlanmaktadır.

Bu düzenleme ile TÜİK verilerine göre hesaplanan zam oranlarının ücretleri reel olarak azalttığı kabul edilmiştir. İktidar, son yıllarda sürekli tartışılır hale gelen TÜİK verilerinin gerçek hayat karşılığı olmadığını, bu verilere göre zam yapıldığı durumda reel ücretlerin ciddi ölçüde eridiğini itiraf etmiştir.

Seyyane zam uygulaması olumlu görülmele birlikte yetersiz olduğu kabul edilmelidir. Bu şekilde yapılan ilave ödemelerin kamudaki iş barışının bozulmasına yönelik

etkileri olduğu göz ardı edilmemelidir. En düşük ücreti alan memurlar için bu artış önemli ölçüde olmakla birlikte üst kademe kamu görevlileri için de yetersiz olmaktadır.

Ayrıca seyyanen zam uygulaması kamu görevlilerinin taban aylığına yansımayacak şekilde düzenlenmiştir. Bu şekilde yasalaştığı takdirde ilave olarak ödenen 8077 TL herhangi bir prime konu olmayacak ve bu ödemeler kamu görevlilerinin emekli aylıklarına katkı sağlamayacaktır. Böylece kamu çalışanlarının emekli olduklarında karşılaştıkları gelir kaybı bugünkünden çok daha fazla olacaktır. Bu durum emekli olma isteğini azaltarak kamu çalışanlarının yaş ortalamasını da arttıracaktır. Bu nedenle ilave ödemenin taban aylığa yansiyacak şekilde düzenlenmesi daha doğru olacaktır.

Öte yandan geçtiğimiz yıl TBMM’de kabul edilen ve 3600 ek gösterge olarak kamuoyunda yer eden düzenlemede eksiklikler olduğu dönemin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Bilgin tarafından da kabul edilmiş ve özellikle ¼ kademeye ulaşmış üniversite mezunu devlet memurlarının 3600 ek gösterge beklentisinin karşılanacağı ifade edilmiştir. Görüştüğümüz teklifin içeriğinde bu konuya ilişkin düzenleme olmayışı ilgili kamu çalışanlarını hüsrana uğratmıştır. İktidar verdiği sözü tutmalı ve bu hak kaybını giderecek düzenlemeyi gerekirse Teklifin Genel Kurul görüşmeleri esnasında eklemelidir.

Geçici Madde 2

Teklifte Hazine ve Maliye Bakanlığının TL’den KKM’ye geçen hesaplara destek uygulamasının ve KKM uygulamasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesi yetkisinin Merkez Bankasına devredilmesi teklifi yer almaktadır.

Akılla, bilimle bağdaşmayan, literatürde yeri olmayan KKM politikası, “Yeni Ekonomi Modeli” daha ilk ayında döviz kurunu zıplatıp ülkeyi bir felakete sürüklemeye başlayınca uygulamaya konmuştu. Yani “Yeni Ekonomi Modeli”nin ekonomiyi kısa dönemde tahrip etmemesi için uzun dönemde tahrip gücü daha yüksek olacak olan KKM devreye sokulmuştu.

KKM yoluyla hükümetin iddia ettiği üzere ne enflasyon düşmüştür ne de daha rekabetçi bir piyasa koşulları sağlanarak dış ticaret fazlası ve cari fazla verilebilmiştir. Krediyeye erişim artmadığı gibi, özel sektörün sorunları da hallolmamıştır. Doları olan ya da Dolar alacak parası olan bir avuç kişi harici hiçbir vatandaşımız KKM’den yararlanıp zenginleşmemiştir. KKM’nin halkımıza faturası korkunç boyutlara ulaşmıştır.

PBK, sadece 2022’de KKM’nin ülkemize tam 165 milyar TL -alınmaktan vazgeçilen vergi miktarı hariç- fatura çıkardığını açıklamıştır. 2022’nin ortalama döviz kurunun 16.57 TL olduğunu düşünürsek sadece geçen yıl KKM’nin bu ülkeye maliyetinin tam 10 milyar Dolar

olduğunu görmekteyiz. 2023 yılında ise KKM'nin maliyetinin 345 milyar TL yani yaklaşık 13 milyar Dolar olması beklenmektedir. Bu iki senede bu ülkenin kasasından çıkan para tam 23 milyar Dolar demektir.

Yüzyılın felaketi depremin maliyeti 104 milyar Dolar'ken bu maliyetin dörtte biri kadar bir meblağ adeta yanlış ekonomi politikasının tercih edilmesi yoluyla ortaya çıkan ekonomik yıkıma ödenmiştir. Milli dayanışma paketi altında bu zarar, herkese ödetilmeye çalışılmaktadır.

KKM'nin bütün yürütmesinin TCMB'ye devredilmesi iki açıdan sorun teşkil etmektedir;

- 1) Eskiden KKM'nin maliyetini aylık bütçe gerçekleştirmelerinden görebiliyorduk. Ancak TCMB, ticari sır gerekçesiyle 2022 yılında KKM maliyetini kamuoyundan gizlemiştir. Bu uygulama KKM'nin devlete olan yükünün gizlenmesine hizmet edecektir.
- 2) Bu uygulama eski ve kötü bir alışkanlık olan Hazine'nin her başı sıkıştığında TCMB'nin kapısını çalmasını getirebilir. Bu da bizi 2001 krizine kadar götürme riskini barındırmaktadır.

Bu nedenle bu maddeyle yapılmak istenenler, ülkemizi ekonomik bir karanlığa sürükleyecektir. Uygulamanın tümden kaldırılması ve teklifin çıkarılması gerekmektedir.

Sonuç itibarıyla;

2 / 1264 esas numaralı 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telafisi İçin Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası İle Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ile getirilen bazı düzenlemelerin vatandaşlarımızın beklentisi olduğu kanaatiyle birlikte, teklifi yetersiz ve eksik bulduğumuzu belirtmek isteriz. Bahse konu teklife ilişkin çekincelerimizi ise bu şerh aracılığıyla kamuoyunun dikkatine sunarız.

Mehmet Mustafa Gürban
Gaziantep

Ümit Özlale
İzmir

DENİZLİ MİLLETVEKİLİ NİLGÜN ÖK VE
20 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

**6/2/2023 TARİHİNDE MEYDANA GELEN
DEPREMLERİN YOLAÇTIĞI EKONOMİK
KAYIPLARIN TELAFİSİ İÇİN EK
MOTORLU TAŞITLAR VERGİSİ İHDASI
İLE BAZI KANUNLARDA VE 375 SAYILI
KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMEDE
DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA
KANUN TEKLİFİ**

Ek motorlu taşıtlar vergisi

MADDE 1- (1) 18/2/1963 tarihli ve 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun 5 inci, 6 ncı ve geçici 8 inci maddelerinde yer alan (I), (I/A), (II) ve (IV) sayılı tarifelere göre vergiye tâbi olan ve bu Kanunun yayımlandığı tarihte ilgili sicilde kayıt ve tescilli bulunan taşıtlar ile bu Kanunun yayımı tarihinden 31/12/2023 tarihine kadar ilgili sicillere ilk defa kayıt ve tescil edilecek olan taşıtlar, bir defaya mahsus olmak üzere, 2023 yılı için tahakkuk ettirilen motorlu taşıtlar vergisi tutarı kadar ek motorlu taşıtlar vergisine tâbidir.

(2) Ek motorlu taşıtlar vergisi, taşıtların kayıt ve tescilinin yapıldığı yerin vergi dairesi tarafından bu Kanunun yayımı tarihinde, bu tarihten 31/12/2023 tarihine kadar ilgili sicillere ilk defa kayıt ve tescil edilecek olan taşıtlar için kayıt ve tescilin yapıldığı tarihte tahakkuk ettirilmiş ve tebliğ edilmiş sayılır.

(3) Ek motorlu taşıtlar vergisinin mükellefi, bu Kanunun yayımı tarihi itibarıyla 197 sayılı Kanun kapsamında motorlu taşıtlar vergisi mükellefi olanlar ile bu Kanunun yayımı tarihinden 31/12/2023 tarihine kadar ilgili sicillere ilk defa kayıt ve tescil edilen taşıtların sahibi olan gerçek ve tüzel kişilerdir.

(4) 197 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde yer alan istisnalar, ek motorlu taşıtlar vergisi için de uygulanır. 6/2/2023 tarihinde Kahramanmaraş İlinde meydana gelen depremler nedeniyle Hazine ve Maliye Bakanlığınca 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 15 inci

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**6/2/2023 TARİHİNDE MEYDANA GELEN
DEPREMLERİN YOLAÇTIĞI EKONOMİK
KAYIPLARIN TELAFİSİ İÇİN EK
MOTORLU TAŞITLAR VERGİSİ İHDASI
İLE BAZI KANUNLARDA VE 375 SAYILI
KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMEDE
DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA
KANUN TEKLİFİ**

Ek motorlu taşıtlar vergisi

MADDE 1- (1) 18/2/1963 tarihli ve 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun 5 inci, 6 ncı ve geçici 8 inci maddelerinde yer alan (I), (I/A), (II) ve (IV) sayılı tarifelere göre vergiye tabi olan ve bu Kanunun yayımı tarihinde ilgili sicilde kayıt ve tescilli bulunan taşıtlar ile bu Kanunun yayımı tarihinden 31/12/2023 tarihine kadar ilgili sicillere ilk defa kayıt ve tescil edilecek olan taşıtlar, bir defaya mahsus olmak üzere, 2023 yılı için tahakkuk ettirilen motorlu taşıtlar vergisi tutarı kadar ek motorlu taşıtlar vergisine tabidir.

(2) Ek motorlu taşıtlar vergisi, taşıtların kayıt ve tescilinin yapıldığı yerin vergi dairesi tarafından bu Kanunun yayımı tarihinde, bu tarihten 31/12/2023 tarihine kadar ilgili sicillere ilk defa kayıt ve tescil edilecek olan taşıtlar için kayıt ve tescilin yapıldığı tarihte tahakkuk ettirilmiş ve tebliğ edilmiş sayılır.

(3) Ek motorlu taşıtlar vergisinin mükellefi, bu Kanunun yayımı tarihi itibarıyla 197 sayılı Kanun kapsamında motorlu taşıtlar vergisi mükellefi olanlar ile bu Kanunun yayımı tarihinden 31/12/2023 tarihine kadar ilgili sicillere ilk defa kayıt ve tescil edilen taşıtların sahibi olan gerçek ve tüzel kişilerdir.

(4) 197 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde yer alan istisnalar, ek motorlu taşıtlar vergisi için de uygulanır. 6/2/2023 tarihinde Kahramanmaraş ilinde meydana gelen depremler nedeniyle Hazine ve Maliye Bakanlığınca 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 15 inci maddesi kapsamında mücbir sebep hâli ilan

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
20 Milletvekilinin Teklifi)

maddesi kapsamında mücbir sebep hali ilan edilen yerlerde; deprem tarihi itibarıyla kayıt ve tescilli olan taşıtlar, deprem nedeniyle yıkılan veya ağır ya da orta hasarlı hale gelen binaların maliklerine ait taşıtlar, depremlerde ağır hasar görek kullanılamaz duruma gelen taşıtlar ile deprem nedeniyle eşi veya birinci derece kan hısımlarından birini kaybeden mükelleflere ait taşıtlar ek motorlu taşıtlar vergisinden müstesnadır.

(5) Bu Kanunun yayımlandığı tarihte ilgili sicillere kayıt ve tescil edilmiş olan taşıtlara ilişkin ek motorlu taşıtlar vergisi, birinci taksiti bu Kanunun yayımlandığı ayı izleyen ayın sonuna kadar, ikinci taksiti 2023 yılının Kasım ayı sonuna kadar olmak üzere iki eşit taksitte; bu Kanunun yayımı tarihi ile 31/12/2023 tarihleri arasında ilgili sicillere ilk defa kayıt ve tescil edilecek olan taşıtlara ilişkin ek motorlu taşıtlar vergisi ise bu taşıtların motorlu taşıtlar vergisi ile birlikte peşin olarak ödenir.

(6) 197 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi hükümleri ek motorlu taşıtlar vergisi hakkında da uygulanır. Ek motorlu taşıtlar vergisi ödenmeden, trafikten çekme, hurdaya çıkarma ve yurt dışına çıkarma nedeniyle tescil kaydı kapatma işlemi yapılamaz.

(7) Bu maddeye göre tahsil edilen ek motorlu taşıtlar vergisi genel bütçe geliri olarak kaydedilir ve 2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun ile diğer Kanunlara göre mahalli idarelere verilecek payların hesabında dikkate alınmaz.

(8) Ek motorlu taşıtlar vergisine ilişkin olarak bu maddede hüküm bulunmayan hallerde, 197 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

(9) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

edilen yerlerde; deprem tarihi itibarıyla kayıt ve tescilli olan taşıtlar, deprem nedeniyle yıkılan veya ağır ya da orta hasarlı hâle gelen binaların maliklerine ait taşıtlar, depremlerde ağır hasar görek kullanılamaz duruma gelen taşıtlar ile deprem nedeniyle eşi veya birinci derece kan hısımlarından birini kaybeden mükelleflere ait taşıtlar ek motorlu taşıtlar vergisinden müstesnadır.

(5) Bu Kanunun yayımlandığı tarihte ilgili sicillere kayıt ve tescil edilmiş olan taşıtlara ilişkin ek motorlu taşıtlar vergisi, birinci taksiti bu Kanunun yayımlandığı ayı izleyen ayın sonuna kadar, ikinci taksiti 2023 yılının Kasım ayı sonuna kadar olmak üzere iki eşit taksitte; bu Kanunun yayımı tarihi ile 31/12/2023 tarihleri arasında ilgili sicillere ilk defa kayıt ve tescil edilecek olan taşıtlara ilişkin ek motorlu taşıtlar vergisi ise bu taşıtların motorlu taşıtlar vergisi ile birlikte peşin olarak ödenir.

(6) 197 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi hükümleri ek motorlu taşıtlar vergisi hakkında da uygulanır. Ek motorlu taşıtlar vergisi ödenmeden, trafikten çekme, hurdaya çıkarma ve yurt dışına çıkarma nedeniyle tescil kaydı kapatma işlemi yapılamaz.

(7) Bu maddeye göre tahsil edilen ek motorlu taşıtlar vergisi genel bütçe geliri olarak kaydedilir ve 2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun ile diğer kanunlara göre mahalli idarelere verilecek payların hesabında dikkate alınmaz.

(8) Ek motorlu taşıtlar vergisine ilişkin olarak bu maddede hüküm bulunmayan hallerde, 197 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

(9) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
20 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 2- 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa aşağıdaki madde eklenmiştir.

“EK MADDE 86- Bu Kanuna göre emekli, adi malullük, vazife malullüğü aylığı ile dul ve yetim aylığı bağlananlara, ödenen aylıklar ve bu Kanunun ek 81 ve ek 85 inci maddeleri uyarınca yapılan ek ödemeler hariç aylıkları ile birlikte her ay itibarıyla yapılan ödemeler toplamının %6,34’ü oranında ilave ödeme yapılır.

Bu ödeme Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından ödenmesini izleyen iki ay içinde faturası karşılığında Hazineден tahsil edilir.

Bu madde uyarınca yapılacak ödeme, 8/2/2006 tarihli ve 5454 sayılı Kanunun 1 inci maddesi uyarınca yapılacak ek ödemenin matrahına dahil edilmez.

Yukarıdaki hükümler 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılar ile hak sahipleri hakkında ilgisine göre uygulanır.”

MADDE 3- 15/5/1959 tarihli ve 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 27- 6/2/2023 tarihinde meydana gelen depremler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde bu Kanundan faydalanmak suretiyle inşaat kredisi verilmesini ya da bina yaptırılmasını isteyenlerin hak sahipliği başvurusunun yapılacağına dair duyuru, mahallinde mülki idare amirliğince ve Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı resmî internet sitesinde ilan edilir. Duyuruda, ilan tarihinden itibaren iki ay içinde mahallinde mülki idare amirliklerine veya Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığınca belirlenen başvuru merkezlerine yazılı olarak ya da e-Devlet Kapısı üzerinden başvuru yapılabileceği belirtilir. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı gerektiğinde başvurular için en fazla bir ay ek süre verebilir. Başvuru sonuçları, mahallinde

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
20 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

mülki idare amirliğince, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı resmî internet sitesinde ve e-Devlet Kapısı üzerinden ilan edilir. Bu fıkra uyarınca yapılacak ilanlar, 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre yapılmış tebligat yerine geçer. Hak sahibi kabul edilmeyenler, onbeş gün içinde mahallinde mülki idare amirliklerine veya Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı tarafından belirlenen başvuru merkezlerine yazılı olarak ya da e-Devlet Kapısı üzerinden itiraz edebilirler.

6/2/2023 tarihinde meydana gelen depremler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı fen heyetleri tarafından tespit edilmiş olan yıkık veya ağır hasarlı konut, işyeri ve ahır sahibi afetzedeler için bu Kanun hükümleri gereğince hak sahibi olmak ve borçlandırmaları yapılmak kaydıyla konut, işyeri, ahır ve her türlü altyapı ve sosyal donatıların inşası veya kredi desteği sağlanmasına ilişkin olarak 29 uncu maddenin sekizinci fıkrasında belirtilen hususlar aranmaksızın işlem yapılır. Ayrıca belirtilen işlemlerin yapılmasında aynı maddenin üçüncü fıkrasında yer alan kısıtlamalar da uygulanmaz.

6/2/2023 tarihinde meydana gelen depremler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde orta hasarlı olarak tespit edilen ve güçlendirilmesi fen ve sanat kurallarına göre elverişli olmadığı için yıktırılan konut, işyeri ve ahırla ilgili 29 uncu maddenin üçüncü ve sekizinci fıkraları hariç olmak üzere, ağır hasarlı konut, işyeri ve ahıra ilişkin hükümleri uygulanır.

6/2/2023 tarihinde meydana gelen depremler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde depremlerin yol açtığı hasarların giderilmesi amacıyla uluslararası kuruluşlardan sağlanacak dış kredi ve hibelerle finanse edilecek projelerin uygulanması dolayısıyla taşınmaz malların alım, satım, ipotek, tapu-kadastro işlemleri, satın alınacak yahut yeniden inşa edilecek veya onarılacak taşınır

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
20 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

ve taşınmaz mallarla ilgili ihale, sözleşme, ruhsatname ve sair işlemler, yapım işleri ve altyapı ile ilgili her türlü belediye işlemleri ve bu uygulamadan faydalanacakların verecekleri beyanname, taahhütname ve yapacakları sözleşmeler her türlü vergi, resim, katılma payı, ücret ve harçtan müstesnadır.

6/2/2023 tarihinde meydana gelen depremler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde depremlerin yol açtığı hasarların giderilmesi amacıyla yürütülen ulusal ve uluslararası projeler kapsamında bulunan her türlü prefabrik, konteyner ve benzeri geçici barınma malzemesi, yapı malzemesi, makine (kamu kurum ve kuruluşları için alınacak iş ve yapı makineleri dâhil), afet ve acil durum faaliyetlerinde kullanılacak motorlu taşıtlar, araç, gereç, teçhizat, alet, edevat, cihaz ve yedek parça, afet ve acil durum faaliyetleri kapsamında kullanılacak yardım malzemeleri, afet ve lojistik donanımı, teçhizatı, nakil vasıtaları ve taşıtları Ticaret Bakanlığının uygun görüşü alınarak Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığınca ithal edilebilir veya ithal ettirilebilir. İthal edilen bu mallar gümrük vergisi ve bu vergi ile birlikte alınan her türlü vergi, resim, harç, fon ve diğer mali mükellefiyetlerden müstesnadır.”

MADDE 4- 31/7/1970 tarihli ve 1325 sayılı Askeri Okullar, Askeri Öğrenciler, Askeri Fabrikalar ve Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanunun ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiş, üçüncü fıkrasında yer alan “kendilerine” ibaresinden sonra gelmek üzere “yabancı devlet harp okullarındaki öğrenimleri esnasında” ibaresi eklenmiş, dördüncü fıkrasında yer alan “mezun olanların” ibaresi “mezun olanlar ile kısmi süre ile yabancı devlet harp okullarına gönderilip Türk harp okullarından mezun olanların” şeklinde değiştirilmiş, beşinci fıkrasında yer alan “Yabancı devlet harp okullarında yetişen ve” ibaresi “Yabancı devlet harp okullarından mezun olanlar ile kısmi

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
20 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

sürelî yabancı devlet harp okullarına gönderilip Türk harp okullarından mezun olarak” şeklinde değiştirilmiş, altıncı fıkrasına “öğrenimleri yarıda kalanlar” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve kısmî süre ile okutulanlar” ibaresi eklenmiştir. “Bu maksatla gönderileceklerin, kaçınıcı sınıftan itibaren ve kaç dönem halinde okutulacakları Millî Savunma Bakanlığınca belirlenir.”

MADDE 5- 19/6/1979 tarihli ve 2252 sayılı Kültür Bakanlığî Döner Sermaye Kanununun 4 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamında yer alan ve deprem, sel, heyelan, çığ, yangın ve benzeri doğal afetler sebebiyle tahrip olan taşınır veya taşınmaz kültür varlıklarının ihyası veya yeniden inşası amacıyla veya 3 üncü maddede belirtilen iş ve hizmetler ile kültür ve turizm yatırımlarıyla doğrudan bağlantılı olmak kaydıyla yatırım projeleri ve bunların zorunlu altyapı hizmetlerinin yerine getirilmesi amacıyla döner sermaye bütçesinden Kültür ve Turizm Bakanının onayıyla genel bütçeye kaynak aktarılabilir. Aktarılan bu tutarlar genel bütçeye gelir ve söz konusu tutarlar karşılığı yukarıda sayılan işlerin yapımı amacıyla Bakanlık bütçesine ödenek kaydedilir. Bu suretle ödenek kaydedilen tutarlardan yılı içinde harcanmayan kısımları ertesi yıla devretmeye Bakan yetkilidir. Kaydedilen bu ödeneklerden yatırım projeleri ile ilgili olanlar yılı yatırım programı ile ilişkilendirilir.”

MADDE 2- 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun ek 11 inci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesinde yer alan “bu suretle tespit edilen tutarları yarısına kadar artırmaya veya” ibaresi “bu listede yer alan veya bu fıkra uyarınca yeniden değerlendirme oranı uygulanmak suretiyle belirlenen tutarları iki katına kadar artırmaya veya yarısına kadar” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 6- 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun ek 11 inci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesinde yer alan “bu suretle tespit edilen tutarları yarısına kadar artırmaya veya” ibaresi “bu listede yer alan veya bu fıkra uyarınca yeniden değerlendirme oranı uygulanmak suretiyle belirlenen tutarları iki katına kadar artırmaya veya yarısına kadar” şeklinde değiştirilmiştir.

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
20 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 3- 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 17 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (r) bendinin birinci paragrafında yer alan “iştirak hisseleri ile taşınmazların” ibaresi “iştirak hisselerinin” şeklinde değiştirilmiş, ikinci ve dördüncü paragraflarında yer alan “taşınmaz ve” ibareleri madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 4- 3065 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 43- Bu maddenin yürürlük tarihinden önce kurumların aktifinde yer alan taşınmazlar için bu maddeyi ihdas eden Kanunla, bu Kanunun 17 nci maddesinin (4) numaralı fıkrasının (r) bendinin değişiklik öncesi hükümleri uygulanır.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 7- 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 17 nci maddesinin (4) numaralı fıkrasının (r) bendinin birinci paragrafında yer alan “iştirak hisseleri ile taşınmazların” ibaresi “iştirak hisselerinin” şeklinde değiştirilmiş, ikinci ve dördüncü paragraflarında yer alan “taşınmaz ve” ibareleri madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 8- 3065 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 43- Bu maddenin yürürlük tarihinden önce kurumların aktifinde yer alan taşınmazlar için bu maddeyi ihdas eden Kanunla, bu Kanunun 17 nci maddesinin (4) numaralı fıkrasının (r) bendinde yapılan değişiklik öncesi hükümler uygulanır.”

MADDE 9- 3065 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 44- 6/2/2023 tarihinde meydana gelen depremler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı ile imzalanan protokol kapsamında afetzedelere bağışlanacak konutların inşası dolayısıyla kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına yapılan teslim ve hizmetler, 31/12/2024 tarihine kadar katma değer vergisinden müstesnadır.

Bu kapsamda yapılan teslim ve hizmetler nedeniyle yüklenen vergiler, vergiye tabi işlemler üzerinden hesaplanan vergiden indirilir. İndirim yoluyla telafi edilemeyen vergiler bu Kanunun 32 nci maddesi hükmü uyarınca istisna kapsamında işlem yapan mükellefin talebi üzerine iade edilir.

Birinci fıkrada yer alan süreyi bir yıla kadar uzatmaya Cumhurbaşkanı; istisna kapsamına girecek teslim ve hizmetleri tanımlamaya, istisna ve iadeye ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

MADDE 10- 12/4/2000 tarihli ve 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
20 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

“Afet bölgelerinde sanayi alanları ve işyerleri
GEÇİCİ MADDE 17- 6/2/2023 tarihinde
yaşanan depremler dolayısıyla genel hayata
etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde,
afet bölgesi ilan tarihinden itibaren bir yıl
süreyle sanayi alanı olabilecek yerler, fay hattına
mesafesi, zeminin elverişliliği ve yerleşim
merkezine yakınlığı gibi kriterler gözetilerek,
alanın durumuna göre ilgili kurumların görüşü
alınarak Bakanlıkça tespit edilir. Tespit edilen
yerler Cumhurbaşkanı kararıyla sanayi alanı
olarak belirlenir.

Birinci fıkra kapsamında görüş sorulan
alanlar için, ilgili mevzuatta kurul, komisyon
ve benzerlerine verilen yetkiler ilgili bakanlar
tarafından kullanılır. İlgili bakanlar bu yetkilerini
devredebilir. İlgili kurumlarca verilmesi gereken
görüşler bir hafta içinde verilmediği takdirde
olumlu görüş verilmiş sayılır. Belirlenen sanayi
alanlarında ilgili kurumlarca izinlendirme ve vasıf
değişikliği bir hafta içinde yapılır. Bu işlemlerde
Bakanlıktan herhangi bir ücret talep edilmez.
İmar ve parselasyon planları ile değişiklikleri
Bakanlıkça hazırlanır veya hazırlattırılır ve
onaylanır. Bakanlıkça hazırlanacak imar
planlarına ilişkin ilgili kurumlardan talep edilen
görüşler bir hafta içinde bildirilmek zorundadır.
Bakanlıkça onaylanan plan ve parselasyon
planlarında 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı
İmar Kanununun plan ve parselasyon ile ilgili
işlemlerindeki askı, ilan, itirazlara ilişkin
hükümleri uygulanmaz.

Belirlenen sanayi alanlarında, dava süreci
devam edenler ile kesinleşen ancak henüz tapuya
tescil edilmemiş olanlar hariç olmak üzere, tespit
dışı bırakılan yerlerin 21/6/1987 tarihli ve 3402
sayılı Kadastro Kanununun 22 nci maddesi
kapsamında Bakanlığın talebine istinaden ilgili
kurumların görüşleri alınmaksızın Hazine adına
idari yoldan tescili yapılır.

Birinci fıkraya göre tespit yapılırken
4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
20 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Kanununun 30 uncu maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında düzenlenen ara ve uç ürün üretme şartlı ihalelere ilişkin ruhsatlar hariç tutulur. Birinci fıkra kapsamında belirlenen sanayi alanlarına denk gelen maden ruhsat sahaslarının girişimli kısmı maden ruhsat sahasından Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca taksir edilir. Sanayi alanının ruhsatın tamamını kapsamaması halinde ise maden ruhsatı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca iptal edilir. Bu fıkra kapsamında tesis edilen taksir veya iptal işlemlerine ilişkin, 3213 sayılı Kanunun ilgili maddeleri doğrultusunda Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü tarafından hesaplanan yatırım giderleri, taksir veya iptal işleminin tesis edildiği tarihten itibaren altı ay içinde Bakanlıkça ilgili ruhsat sahibine ödenir.

Belirlenen sanayi alanlarında kamu kurum ve kuruluşlarına ait taşınmazlardan uygulamaya dâhil edilecek olanlar ile özel mülkiyete tabi diğer bütün taşınmazlar için Bakanlıkça ilgisine göre devir veya acele kamulaştırma kararı alınabilir. Kamulaştırma işlemleri Bakanlıkça yürütülür. Kamulaştırılan taşınmazlar Bakanlığın talebine istinaden Hazine adına tescil olunur.

Belirlenen sanayi alanlarında altyapı ve üstyapı dâhil yeni işyerlerinin her türlü inşaatını yapmaya veya yaptırmaya, arsa paylarını belirlemeye, cins değişikliği yapmaya, kat irtifakı, kat mülkiyeti kurmaya Bakanlık yetkilidir. İnşası tamamlanan sanayi işyerleri Bakanlıkça belirlenen talep sahiplerine borçlandırılarak verilir.

Malikleri tarafından bölgenin afet bölgesi ilan edilmesine dair kararın yayımından itibaren bir yıl içerisinde talep edilmesi halinde, 6/2/2023 tarihinde meydana gelen depremler nedeniyle yıkılan veya kullanılamayacak kadar hasarlı durumda olan sanayi işyerlerinin borçlandırılmak suretiyle, yerinde yeniden inşası veya güçlendirilmesi Bakanlıkça yapılabilir/yaptırılabilir.

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
20 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Bu madde kapsamındaki sanayi işyerlerinin altyapı ve üstyapı projelerinin yapımı ve arazi kontrolü Bakanlıkça yapılır veya yaptırılır. 6/2/2023 tarihinden önce OSB içinde doğal gaz dağıtım yetkisini doğal gaz dağıtım şirketine devretmiş OSB'ler için doğal gaz dağıtım şirketlerinin hakları korunur.

Yapım işleri ve altyapı ile ilgili her türlü işlemde katılma payı ve teknik altyapı bedeli alınmaz. Bu alanlarda doğalgaz, elektrik, su, atık su ve arıtma tesisleri ile atık işleme tesisleri, iletişim ve diğer her türlü altyapı yatırımları, üstyapı imalatları tamamlanıncaya kadar ilgili kurum, kuruluş ve ilgili OSB dağıtım lisansı sahibi tüzel kişiler veya dağıtım şirketlerince ilgili mevzuatındaki hükümlere uygun olarak öncelikle tamamlanır. Doğal gaz dağıtım şirketlerince yapılacak yatırımlar için doğal gaz tüketimine ilişkin tüketim kapasite bilgisi yatırım öncesi ilgili dağıtım şirketine bildirilir. Belirlenen sanayi alanları, alanın büyüklüğü veya sanayi işyerlerinin niteliğine göre bu Kanun veya 9/1/2002 tarihli ve 4737 sayılı Endüstri Bölgeleri Kanunu kapsamına Bakanlıkça alınabilir.

Bu madde kapsamında, plan, parselasyon, yapı ruhsatı, taşınmaz mülkiyeti veya imar haklarının aktarılması, takas ve trampa işlemleri ve bu işlemler nedeniyle düzenlenen kâğıtlar damga vergisi, resim, harç ve harcamalara katılma paylarından müstesnadır. Bu işlemler nedeniyle ücret, döner sermaye ücreti ve herhangi bir ad altında bedel alınmaz.

6/2/2023 tarihinde meydana gelen depremler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde, afet bölgesi ilan tarihinde yatırım programında olan veya ilan tarihine müteakip bir yıl içerisinde yatırım programına dahil edilen sanayi sitelerinin altyapı ve üstyapı inşasının tamamına kadarı, mimarlık/mühendislik hizmetleri dâhil proje tamamlanana kadar Bakanlıkça kredi ile desteklenebilir.

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
20 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 5- 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 38- 5 inci maddede düzenlenen net borç kullanımı tutarı 2023 yılı için, 1/1/2023 tarihinden geçerli olmak üzere, Bakan ve Cumhurbaşkanı tarafından artırılan net borç kullanım tutarının üç katı olarak uygulanır.”

MADDE 6- 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun 12 nci maddesinin;

a) İkinci fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) (I) sayılı listede yer alan veya bu maddenin (5) numaralı fıkrası uyarınca yeniden belirlenen maktu vergi tutarlarını, her bir mal itibarıyla söz konusu listede yer alan veya yeniden belirlenmiş sayılan en yüksek vergi tutarının beş katına kadar artırmaya, sifıra kadar indirmeye, bu sınırlar içinde mal cinsleri, özellikleri, kullanım yerleri veya ithalatın şekline göre farklı tutarlar tespit etmeye,”

b) İkinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “yarısına kadar artırmaya,” ibaresinden sonra gelmek üzere “söz konusu listede yer alan veya yeniden belirlenmiş sayılan” ibaresi ve “(B) cetvelindeki mallar için listede yer alan” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya yeniden belirlenmiş sayılan” ibaresi eklenmiştir.

c) Dördüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“5. (I) sayılı listede yer alan maktu vergi tutarları veya Cumhurbaşkanınca bunlara

12/3/2023 tarihli ve 136 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Sanayi İşyerlerine İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi kapsamında daha önce belirlenen sanayi alanları da bu madde kapsamında değerlendirilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.”

MADDE 11- 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 38- 5 inci maddede düzenlenen net borç kullanımı tutarı 2023 yılı için, 1/1/2023 tarihinden geçerli olmak üzere, Bakan ve Cumhurbaşkanı tarafından artırılan net borç kullanım tutarının üç katı olarak uygulanır.”

MADDE 12- 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun 12 nci maddesinin;

a) (2) numaralı fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) (I) sayılı listede yer alan veya bu maddenin (5) numaralı fıkrası uyarınca yeniden belirlenen maktu vergi tutarlarını, her bir mal itibarıyla söz konusu listede yer alan veya yeniden belirlenmiş sayılan en yüksek vergi tutarının beş katına kadar artırmaya, sifıra kadar indirmeye, bu sınırlar içinde mal cinsleri, özellikleri, kullanım yerleri veya ithalatın şekline göre farklı tutarlar tespit etmeye,”

b) (2) numaralı fıkrasının (b) bendinde yer alan “yarısına kadar artırmaya,” ibaresinden sonra gelmek üzere “söz konusu listede yer alan veya yeniden belirlenmiş sayılan” ibaresi ve “(B) cetvelindeki mallar için listede yer alan” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya yeniden belirlenmiş sayılan” ibaresi eklenmiştir.

c) Maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“5. (I) sayılı listede yer alan maktu vergi tutarları veya Cumhurbaşkanınca bunlara ilişkin belirlenen en son maktu vergi tutarları,

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
20 Milletvekilinin Teklifi)

ilişkin belirlenen en son maktu vergi tutarları, ocak ve temmuz aylarında, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından ilan edilen yurt içi üretici fiyat endeksinde son altı ayda meydana gelen değişim oranında, bu değişimin ilanı gününden geçerli olmak üzere yeniden belirlenmiş sayılır. Bu hesaplama sonucunda ortaya çıkan vergi tutarlarında virgülden sonraki dört hane dikkate alınır. Cumhurbaşkanı, uygulama dönemlerini gün veya ay olarak belirlemeye veya belirleyeceği mallar ve aylar itibarıyla yeniden belirlenmiş sayılan tutarların uygulanmamasına karar vermeye yetkilidir.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

ocak ve temmuz aylarında, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından ilan edilen yurt içi üretici fiyat endeksinde son altı ayda meydana gelen değişim oranında, bu değişimin ilanı gününden geçerli olmak üzere yeniden belirlenmiş sayılır. Bu hesaplama sonucunda ortaya çıkan vergi tutarlarında virgülden sonraki dört hane dikkate alınır. Cumhurbaşkanı, uygulama dönemlerini gün veya ay olarak belirlemeye veya belirleyeceği mallar ve aylar itibarıyla yeniden belirlenmiş sayılan tutarların uygulanmamasına karar vermeye yetkilidir.”

MADDE 13- 24/11/2004 tarihli ve 5258 sayılı Aile Hekimliği Kanununun 3 üncü maddesinin başlığında yer alan “ve mali haklar” ibaresi “, hak ve yükümlülükleri” şeklinde değiştirilmiş, ikinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “Aile sağlığı çalışanları, aile hekimi tarafından belirlenen ve Sağlık Bakanlığı tarafından uygun görülen, kurumlarınca da” ibaresi “Aile sağlığı çalışanları, Sağlık Bakanlığı tarafından uygun görülen ve aile hekiminin de görüşü alınarak, kurumlarınca” şeklinde değiştirilmiş, yedinci fıkrasına birinci cümlesinde yer alan “gelişmişlik düzeyi,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Bakanlıkça karşılanmadığı takdirde” ibaresi eklenmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Sözleşmeli aile hekimleri ve sözleşmeli dış hekimleri ile aile sağlığı çalışanları hakkında uygulanacak disiplin cezalarında bu Kanun ile ilgili düzenlemeler dışında, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun ilgili maddelerine göre işlem yapılır. Aylıktan kesme cezası, kişinin brüt ücretinin 1/30-1/8 arasında kesinti yapılması şeklinde, bu Kanunun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasının son cümlesi kapsamında çalışanlar için kademe ilerlemesinin durdurulması cezası brüt ücretinin 1/6-1/4 arasında kesinti yapılması şeklinde uygulanır. Devlet memurluğundan çıkarma cezası sözleşmenin feshini gerektirir.

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
20 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Sağlığın geliştirilmesi, hastalıkların önlenmesi, takibi ve kontrolü ile koruyucu sağlık hizmetlerinin standartlara uygun olarak yerine getirilmemesi gibi Bakanlıkça belirlenen performans hedeflerine ulaşılamaması halinde sözleşmenin Bakanlıkça yenilenmemesine karar verilebilir.

Sözleşmeli olarak çalışan aile hekimi, aile diş hekimi ve aile sağlığı çalışanlarının eski kadro veya pozisyonlarına atanabilmeleri için sözleşmelerinin Devlet memurluğundan çıkarma cezasını gerektiren fiilleri nedeniyle sona ermemiş olması gerekir.

Disiplin kurullarının teşkili, disiplin amirlerinin tayin ve tespiti ile disiplin hükümlerinin uygulanmasına ilişkin diğer esaslar Yönetmelikte düzenlenir.”

MADDE 14- 5258 sayılı Kanunun 7 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ağız ve diş sağlığı ile yaşlı sağlığı hizmetleri

MADDE 7- Birinci basamak sağlık hizmetlerinin etkililiğini ve kalitesini artırmak, aile hekimliği hizmetlerinin bütüncül olarak yürütülmesini sağlamak amacıyla Sağlık Bakanlığınca belirlenen nüfus, yaş grubu ve bölge gibi kriterlere göre ağız diş sağlığı ve yaşlı sağlığı hizmetleri planlaması yapılır.

Birinci basamak ağız diş sağlığı ve yaşlı sağlığı hizmetlerini yürütmek üzere hekim ve diş hekimleri ile Bakanlıkça belirlenen diğer sağlık meslek mensuplarıyla bu Kanunda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde sözleşme akdedilir. Sözleşme yapılan personel hakkında statü, hak, yükümlülükler ve diğer hususlarda bu Kanunun 3 üncü maddesi uygulanır.”

MADDE 15- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 10- (1) 31/7/2023 tarihi itibarıyla geçici 9 uncu maddenin beşinci fıkrası uyarınca Covid-19 salgın hastalığı nedeniyle

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
20 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

izinde bulunan hükümlüler, izin bitimini takip eden yedi gün içinde infaz işlemlerinin devam ettiği kurumlara dönmek zorundadır.

(2) 31/7/2023 tarihi itibarıyla geçici 9 uncu maddenin beşinci fıkrası uyarınca Covid-19 salgın hastalığı nedeniyle izinde bulunan ve ilgili mevzuat uyarınca cezalarının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına beş yıl ve daha az süre kalan hükümlülerin talebi aranmaksızın, cezalarının koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına infaz hakimi tarafından karar verilebilir.

(3) Yukarıdaki fıkralar uyarınca, izinden dönecek hükümlüler ile hakkında denetimli serbestlik kararı verilecek hükümlülere ilişkin hususlar, Adalet Bakanlığının resmî internet sitesinde duyurulur.

(4) 105/A maddesi kapsamında denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle cezası infaz edilip geçici 9 uncu maddenin beşinci fıkrası uyarınca Covid-19 salgın hastalığı nedeniyle 31/7/2023 tarihi itibarıyla izinde bulunan hükümlüler, koşullu salıverilme tarihine kadar olan süreleri 105/A maddesinin beşinci fıkrasında belirtilen yükümlülüklerle tabi olmadan geçirirler.

(5) Geçici 9 uncu maddenin altıncı fıkrası uyarınca açık ceza infaz kurumuna gönderilen hükümlüler, 31/7/2023 tarihi itibarıyla açık ceza infaz kurumuna ayrılmış sayılır.

(6) Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar, Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar ve örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlar hariç olmak üzere, 31/7/2023 tarihi itibarıyla kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerden, toplam hapis cezası on yıldan az ise bir ayını, on yıl ve daha fazla ise üç ayını bu kurumlarda geçirip ilgili mevzuat uyarınca açık ceza infaz kurumlarına ayrılmasına üç yıl veya daha az süre kalanlar, bu şartların oluştuğu tarih itibarıyla açık

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
20 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

ceza infaz kurumlarına ayrılabilir. Bu hükümlüler ile 31/7/2023 tarihinde geçici 9 uncu maddenin altıncı fıkrası kapsamında açık ceza infaz kurumunda bulunan hükümlüler, talepleri hâlinde en az üç ay açık ceza infaz kurumunda kalmış olmak şartıyla ilgili mevzuat uyarınca cezaların denetimli serbestlik tedbiri altında infazı uygulamasından üç yıl erken yararlandırılır.

(7) Altıncı fıkra hükümleri 31/7/2023 tarihi itibarıyla;

a) Hapis cezasının infazı 16, 16/A ve 17 nci maddeleri kapsamında ertelenmiş olan,

b) Hapis cezasının infazı durdurulmuş olan, hükümlüler hakkında da uygulanır.

(8) Koşullu salıverilmenin geri alınması nedeniyle 31/7/2023 tarihi itibarıyla cezası aynen infaz edilen veya ikinci defa mükerrer olup 31/7/2023 tarihi itibarıyla bu cezanın infazı için ceza infaz kurumunda bulunan hükümlülerin bu cezalarının infazı bakımından altıncı fıkra hükümleri uygulanmaz. Bu hükümlülerin 31/7/2023 tarihi itibarıyla kesinleşmiş ancak infaz edilmemiş diğer hapis cezaları bakımından altıncı fıkra hükümleri uygulanır.”

MADDE 16- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 43 üncü maddesinde yer alan “126.000” ibaresi “133.988” şeklinde ve “115.225” ibaresi “122.530” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 17- 5510 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 96- 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında haklarında uzun vadeli sigorta kolları hükümleri uygulanan sigortalıları çalıştıran işverenlerce;

a) 2022 yılının aynı ayına ilişkin Kuruma verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinde prime esas günlük kazancı 324 Türk Lirası ve altında bildirilen sigortalıların toplam prim ödeme gün sayısını geçmemek üzere, 2023 yılında cari aya

MADDE 7- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 96- 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında haklarında uzun vadeli sigorta kolları hükümleri uygulanan sigortalıları çalıştıran işverenlerce;

a) 2022 yılının aynı ayına ilişkin Kuruma verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinde prime esas günlük kazancı 324 Türk Lirası ve altında bildirilen sigortalıların toplam prim ödeme gün sayısını geçmemek üzere, 2023 yılında cari aya

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
20 Milletvekilinin Teklifi)

ilişkin verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinde bildirilen sigortalılara ilişkin toplam prim ödeme gün sayısının,

b) 2023 yılı içinde ilk defa bu Kanun kapsamına alınan işyerlerinden bildirilen sigortalılara ilişkin toplam prim ödeme gün sayısının,

2023 yılı Temmuz ilâ Aralık ayları/dönemi için günlük 16,66 Türk Lirası ile çarpımı sonucu bulunacak tutar, bu işverenlerin Kuruma ödeyecekleri sigorta primlerinden mahsup edilir ve bu tutar İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanır. Ancak (a) bendinde belirtilen prime esas günlük kazanç tutarı 6356 sayılı Kanun hükümleri uyarınca toplu iş sözleşmesine tabi özel sektör işverenlerine ait işyerleri için 647 Türk Lirası olarak esas alınır.

Bu madde kapsamında destekten yararlanılacak ayda/dönemde, 2022 yılı Ocak ilâ Aralık aylarında/döneminde aylık prim ve hizmet belgesi veya muhtasar ve prim hizmet beyannamesi ile 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında uzun vadeli sigorta kollarından en az sigortalı bildirim yapılan aydaki/dönemdeki sigortalı sayısının altında bildirimde bulunulması hâlinde bu madde hükümleri uygulanmaz.

Mevcut bir işletmenin kapatılarak değişik bir ad ve unvan altında ya da bir iş birimi olarak açılması veya yönetim ve kontrolü elinde bulunduracak şekilde doğrudan veya dolaylı ortaklık ilişkisi bulunan şirketler arasında istihdamın kaydırılması, şahıs işletmelerinde işletme sahipliğinin değiştirilmesi gibi İşsizlik Sigortası Fonu katkısından yararlanmak amacıyla muvazaalı işlem tesis ettiği anlaşılan veya sigortalıların prime esas kazançlarını 2023 yılı Temmuz ilâ Aralık ayları/dönemi için Kuruma bildirmedığı veya eksik bildirdiği tespit edilen işyerlerinden İşsizlik Sigortası Fonunca karşılanan tutar, gecikme cezası ve gecikme

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

ilişkin verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinde bildirilen sigortalılara ilişkin toplam prim ödeme gün sayısının,

b) 2023 yılı içinde ilk defa bu Kanun kapsamına alınan işyerlerinden bildirilen sigortalılara ilişkin toplam prim ödeme gün sayısının,

2023 yılı Temmuz ila Aralık ayları/dönemi için günlük 16,66 Türk lirası ile çarpımı sonucu bulunacak tutar, bu işverenlerin Kuruma ödeyecekleri sigorta primlerinden mahsup edilir ve bu tutar İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanır. Ancak (a) bendinde belirtilen prime esas günlük kazanç tutarı 6356 sayılı Kanun hükümleri uyarınca toplu iş sözleşmesine tabi özel sektör işverenlerine ait işyerleri için 647 Türk lirası olarak esas alınır.

Bu madde kapsamında destekten yararlanılacak ayda/dönemde, 2022 yılı Ocak ila Aralık aylarında/döneminde aylık prim ve hizmet belgesi veya muhtasar ve prim hizmet beyannamesi ile 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında uzun vadeli sigorta kollarından en az sigortalı bildirim yapılan aydaki/dönemdeki sigortalı sayısının altında bildirimde bulunulması hâlinde bu madde hükümleri uygulanmaz.

Mevcut bir işletmenin kapatılarak değişik bir ad ve unvan altında ya da bir iş birimi olarak açılması veya yönetim ve kontrolü elinde bulunduracak şekilde doğrudan veya dolaylı ortaklık ilişkisi bulunan şirketler arasında istihdamın kaydırılması, şahıs işletmelerinde işletme sahipliğinin değiştirilmesi gibi İşsizlik Sigortası Fonu katkısından yararlanmak amacıyla muvazaalı işlem tesis ettiği anlaşılan veya sigortalıların prime esas kazançlarını 2023 yılı Temmuz ila Aralık ayları/dönemi için Kuruma bildirmedığı veya eksik bildirdiği tespit edilen işyerlerinden İşsizlik Sigortası Fonunca karşılanan tutar, gecikme cezası ve gecikme

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
20 Milletvekilinin Teklifi)

zammıyla birlikte geri alınır ve bu işyerleri hakkında bu madde hükümleri uygulanmaz. Ancak, ilgili ayda 2023 yılı Temmuz ilâ Aralık aylarına/dönemine ait aylık brüt asgarî ücretin onda birini geçmeyecek tutarda eksik prime esas kazanç bildirimini yapıldığının tespiti durumunda Kurumca yapılacak ihtar üzerine on beş günlük süre içinde söz konusu eksikliği gideren işyerleri hakkında bu madde hükümleri uygulanmaya devam eder.

İşverenlerin çalıştırdıkları sigortalılarla ilgili 2023 yılı Temmuz ilâ Aralık aylarına/dönemine ait aylık prim ve hizmet belgelerini veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerini yasal süresi içerisinde vermediği, sigorta primlerini yasal süresinde ödemediği, denetim ve kontrolle görevli memurlarca yapılan soruşturma ve incelemelerde çalıştırdığı kişileri sigortalı olarak bildirmedeği veya bildirilen sigortalının fiilen çalışmadığı durumlarının tespit edilmesi, Kuruma prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borcu bulunması hâllerinde bu maddenin birinci fıkrasının (b) bendine ilişkin hükümler uygulanmaz. Ancak Kuruma olan prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borçlarını 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesine göre tecil ve taksitlendiren işverenler bu tecil ve taksitlendirme devam ettiği sürece anılan fıkra hükmünden yararlandırılır. Bu maddenin uygulanmasında bu Kanunun ek 14 üncü maddesi hükümleri uygulanmaz.

Birinci fıkranın (a) bendinin uygulanmasında, bir önceki yılın aynı ayına ilişkin olarak aylık prim ve hizmet belgesi veya muhtasar ve prim hizmet beyannamesi verilmemiş olması hâlinde bildirim yapılmış takip eden ilk aya ilişkin aylık prim ve hizmet belgesindeki veya muhtasar ve prim hizmet beyannamesindeki bildirimler esas alınır. 2022 yılından önce bu Kanun kapsamına alınmış ancak 2022 yılında sigortalı çalıştırmamış işyerleri hakkında birinci fıkranın (b) bendi hükümleri uygulanır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

zammıyla birlikte geri alınır ve bu işyerleri hakkında bu madde hükümleri uygulanmaz. Ancak, ilgili ayda 2023 yılı Temmuz ila Aralık aylarına/dönemine ait aylık brüt asgarî ücretin onda birini geçmeyecek tutarda eksik prime esas kazanç bildirimini yapıldığının tespiti durumunda Kurumca yapılacak ihtar üzerine on beş günlük süre içinde söz konusu eksikliği gideren işyerleri hakkında bu madde hükümleri uygulanmaya devam eder.

İşverenlerin çalıştırdıkları sigortalılarla ilgili 2023 yılı Temmuz ila Aralık aylarına/dönemine ait aylık prim ve hizmet belgelerini veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerini yasal süresi içerisinde vermediği, sigorta primlerini yasal süresinde ödemediği, denetim ve kontrolle görevli memurlarca yapılan soruşturma ve incelemelerde çalıştırdığı kişileri sigortalı olarak bildirmedeği veya bildirilen sigortalının fiilen çalışmadığı durumlarının tespit edilmesi, Kuruma prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borcu bulunması hâllerinde birinci fıkranın (b) bendine ilişkin hükümler uygulanmaz. Ancak Kuruma olan prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borçlarını 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesine göre tecil ve taksitlendiren işverenler bu tecil ve taksitlendirme devam ettiği sürece anılan fıkra hükmünden yararlandırılır. Bu maddenin uygulanmasında bu Kanunun ek 14 üncü maddesi hükümleri uygulanmaz.

Birinci fıkranın (a) bendinin uygulanmasında, bir önceki yılın aynı ayına ilişkin olarak aylık prim ve hizmet belgesi veya muhtasar ve prim hizmet beyannamesi verilmemiş olması hâlinde bildirim yapılmış takip eden ilk aya ilişkin aylık prim ve hizmet belgesindeki veya muhtasar ve prim hizmet beyannamesindeki bildirimler esas alınır. 2022 yılından önce bu Kanun kapsamına alınmış ancak 2022 yılında sigortalı çalıştırmamış işyerleri hakkında birinci fıkranın (b) bendi hükümleri uygulanır.

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
20 Milletvekilinin Teklifi)

Sigortalı ve işveren hisselerine ait sigorta primlerinin Devlet tarafından karşılandığı durumlarda işverenin ödeyeceği sigorta priminin İşsizlik Sigortası Fonunca karşılanacak tutardan az olması hâlinde sadece sigorta prim borcu kadar mahsup işlemi yapılır.

3213 sayılı Kanunun ek 9 uncu maddesi uyarınca ücretleri asgari ücretin iki katından az olamayacağı hükme bağlanan “Linyit” ve “Taşkömürü” çıkarılan işyerlerinde yer altında çalışan sigortalılar için birinci fıkranın uygulanmasında (a) bendi uyarınca belirlenecek günlük kazanç 863 Türk Lirası olarak ve 2022 yılının aynı ayına ilişkin Kuruma verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinde bildirilen prim ödeme gün sayısının 1,5 katını geçmemek üzere, 2023 yılında cari aya ilişkin verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinde bildirilen sigortalılara ilişkin toplam prim ödeme gün sayısı dikkate alınır.

Bu madde hükümleri, 5018 sayılı Kanuna ekli (I), (II), (III) ve (IV) sayılı cetvellerde sayılan kamu idarelerine ait kadro ve pozisyonlarda 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında çalışan sigortalılar için uygulanmaz.

4734 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (d) bentlerinde sayılan idareler tarafından ilgili mevzuatı uyarınca yapılan ve sözleşmesinde fiyat farkı ödeneceği öngörülen hizmet alımlarında, ihale dokümanında personel sayısının belirlendiği ve haftalık çalışma saatinin tamamının idarede kullanılmasının öngörüldüğü işçilikler için bu maddenin birinci fıkrası uyarınca İşsizlik Sigortası Fonu tarafından karşılanacak tutarlar bu idarelerce işverenlerin hak edişinden kesilerek Türkiye İş Kurumuna iade edilir.

2023 Temmuz ilâ Aralık aylarına/dönemine ilişkin yasal süresi dışında Kuruma verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde veya Hazine ve

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Sigortalı ve işveren hisselerine ait sigorta primlerinin Devlet tarafından karşılandığı durumlarda işverenin ödeyeceği sigorta priminin İşsizlik Sigortası Fonunca karşılanacak tutardan az olması hâlinde sadece sigorta prim borcu kadar mahsup işlemi yapılır.

3213 sayılı Kanunun ek 9 uncu maddesi uyarınca ücretleri asgari ücretin iki katından az olamayacağı hükme bağlanan “Linyit” ve “Taşkömürü” çıkarılan işyerlerinde yer altında çalışan sigortalılar için birinci fıkranın uygulanmasında (a) bendi uyarınca belirlenecek günlük kazanç 863 Türk lirası olarak ve 2022 yılının aynı ayına ilişkin Kuruma verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinde bildirilen prim ödeme gün sayısının bir buçuk katını geçmemek üzere, 2023 yılında cari aya ilişkin verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinde bildirilen sigortalılara ilişkin toplam prim ödeme gün sayısı dikkate alınır.

Bu madde hükümleri, 5018 sayılı Kanuna ekli (I), (II), (III) ve (IV) sayılı cetvellerde sayılan kamu idarelerine ait kadro ve pozisyonlarda 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında çalışan sigortalılar için uygulanmaz.

4734 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (d) bentlerinde sayılan idareler tarafından ilgili mevzuatı uyarınca yapılan ve sözleşmesinde fiyat farkı ödeneceği öngörülen hizmet alımlarında, ihale dokümanında personel sayısının belirlendiği ve haftalık çalışma saatinin tamamının idarede kullanılmasının öngörüldüğü işçilikler için birinci fıkra uyarınca İşsizlik Sigortası Fonu tarafından karşılanacak tutarlar bu idarelerce işverenlerin hak edişinden kesilerek Türkiye İş Kurumuna iade edilir.

2023 Temmuz ila Aralık aylarına/dönemine ilişkin yasal süresi dışında Kuruma verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde veya Hazine ve

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
20 Milletvekilinin Teklifi)

Maliye Bakanlığına verilecek muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinde kayıtlı sigortalılar için bu madde hükümleri uygulanmaz.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Türkiye İş Kurumunun görüşleri alınmak suretiyle Kurum tarafından belirlenir.”

MADDE 8- 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının;

a) (a) bendinin; (3) numaralı alt bendinde yer alan “ile katılma paylarının fona iadesinden doğan gelirler,” ibaresi “ve katılma paylarının fona iadesinden doğan gelirler ile bu fonların katılma paylarının 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 279 uncu maddesi kapsamında değerlendirilmesinden kaynaklanan değer artış kazançları,” şeklinde değiştirilmiş, (4) ve (5) numaralı alt bentleri yürürlükten kaldırılmış ve son cümlesi “Diğer yatırım fonu katılma payları

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Maliye Bakanlığına verilecek muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinde kayıtlı sigortalılar için bu madde hükümleri uygulanmaz.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Türkiye İş Kurumunun görüşleri alınmak suretiyle Kurum tarafından belirlenir.”

MADDE 18- 5510 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 97- 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalı ve hak sahiplerine;

a) 2023 yılı Ocak ayından önce bağlanmış ve 2023 yılı Ocak ödeme döneminde Kanunun geçici 92 nci maddesine göre artırılmış gelir ve aylık tutarları,

b) 2023 yılında bağlanacak malullük, yaşlılık veya ölüm aylıklarının 27 nci, 29 uncu, 33 üncü ve geçici 2 nci maddelere göre 2023 yılı Ocak ayı itibarıyla hesaplanan ve geçici 92 nci maddesine göre artırılmış aylık tutarları,

dosya bazında ödenmesi gereken miktar esas alınmak kaydıyla 2023 yılı Temmuz ödeme döneminden geçerli olmak üzere %25 oranında artırılır.

Birinci fıkranın (a) ve (b) bentlerinde belirtilen şekilde artırılan gelir ve aylıklar, 2023 yılı Temmuz ödeme döneminde 55 inci maddeye göre ayrıca artırılmaz.”

MADDE 19- 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının;

a) (a) bendinin; (3) numaralı alt bendinde yer alan “ile katılma paylarının fona iadesinden doğan gelirler.” ibaresi “ve katılma paylarının fona iadesinden doğan gelirler ile bu fonların katılma paylarının 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 279 uncu maddesi kapsamında değerlendirilmesinden kaynaklanan değer artış kazançları,” şeklinde değiştirilmiş, bendin (4) ve (5) numaralı alt bentleri yürürlükten kaldırılmış ve son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
20 Milletvekilinin Teklifi)

ile yatırım ortaklıklarının hisse senetlerinden elde edilen kâr payları bu istisnadan yararlanamaz.” şeklinde değiştirilmiştir.

b) (e) bendinin; birinci paragrafında yer alan “kısmı ile aynı süreyle aktiflerinde yer alan taşınmazların satışından doğan kazançların %50’lik” ibaresi, beşinci paragrafının ilk cümlesindeki “taşınmazlar,” ibaresi ile beşinci paragrafının ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmış ve altıncı paragrafında yer alan “Menkul kıymet veya taşınmaz ticareti ve kiralınmasıyla” ibaresi “Menkul kıymet ticaretiyle” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 9- 5520 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendinin birinci cümlesinde yer alan “taşınmazlar ile” ibaresi “ve” şeklinde, dördüncü cümlesinde yer alan “Taşınmaz ve iştirak” ibaresi “İştirak” şeklinde değiştirilmiş ve “taşınmaz ve” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 10- 5520 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “%20” ibaresi “%25” şeklinde, “%25” ibaresi “%30” şeklinde, yedinci fıkrasında yer alan “1 puan” ibaresi “5 puan” şeklinde değiştirilmiş ve sekizinci fıkrasının ikinci cümlesine “göre” ibaresinden sonra gelmek üzere “indirimden faydalananlara bu fıkra kapsamında” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 11- 5520 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 16- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce kurumların aktifinde yer alan taşınmazlar için bu maddeyi ihdas eden Kanunla, bu Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinin değişiklik öncesi hükümleri uygulanır. Şu kadar ki, bu Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde yer alan %50 oranı, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılacak taşınmaz satış kazançları için %25 olarak dikkate alınır.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

“Diğer yatırım fonu katılma payları ile yatırım ortaklıklarının hisse senetlerinden elde edilen kâr payları bu istisnadan yararlanamaz.”

b) (e) bendinin; birinci paragrafında yer alan “kısmı ile aynı süreyle aktiflerinde yer alan taşınmazların satışından doğan kazançların %50’lik” ibaresi, beşinci paragrafının ilk cümlesindeki “taşınmazlar,” ibaresi ile beşinci paragrafının ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmış ve altıncı paragrafında yer alan “Menkul kıymet veya taşınmaz ticareti ve kiralınmasıyla” ibaresi “Menkul kıymet ticaretiyle” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 20- 5520 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendinin birinci cümlesinde yer alan “taşınmazlar ile” ibaresi “ve” şeklinde, dördüncü cümlesinde yer alan “Taşınmaz ve iştirak” ibaresi “İştirak” şeklinde değiştirilmiş ve “taşınmaz ve” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 21- 5520 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “%20” ibaresi “%25” şeklinde, “%25” ibaresi “%30” şeklinde, yedinci fıkrasında yer alan “1 puan” ibaresi “5 puan” şeklinde değiştirilmiş ve sekizinci fıkrasının ikinci cümlesine “göre” ibaresinden sonra gelmek üzere “indirimden faydalananlara bu fıkra kapsamında” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 22- 5520 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 16- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce kurumların aktifinde yer alan taşınmazlar için 5 inci maddenin birinci fıkrasının (e) bendinin bu maddeyi ihdas eden Kanunla değiştirilmeden önceki hükümleri uygulanır. Şu kadar ki, bu Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde yer alan %50 oranı, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılacak taşınmaz satış kazançları için %25 olarak uygulanır.”

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
20 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 23- 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 2- Konut kiralari bakımından 2/7/2023 ilâ 1/7/2024 (bu tarihler dâhil) tarihleri arasında yenilene kira dönemlerinde uygulanacak kira bedeline ilişkin anlaşmalar, bir önceki kira yılına ait kira bedelinin yüzde yirmi beşini geçmemek koşuluyla geçerlidir. Bir önceki kira yılının tüketici fiyat endeksindeki oniki aylık ortalamalara göre değişim oranının yüzde yirmi beşin altında kalması halinde değişim oranı geçerlidir. Bu kural, bir yıldan daha uzun süreli kira sözleşmelerinde de uygulanır. Bu oranları geçecek şekilde yapılan sözleşmeler, fazla miktar yönünden geçersizdir. Bu fıkra hükmü, 344 üncü maddenin ikinci fıkrası uyarınca hâkim tarafından verilecek kararlar bakımından da uygulanır.”

MADDE 24- 3/11/2022 tarihli ve 7420 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun geçici 4 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce tahsil edilen idari para cezaları, 31/12/2024 tarihine kadar tahsilatı yapan idari birime yapılacak başvuru üzerine Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenecek usul ve esaslara göre iade edilir.”

MADDE 25- 5/4/2023 tarihli ve 7452 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme Ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Kabul Edilmesine Dair Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “alanlar” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile yerleşme ve yapılaşma için zorunluluk bulunması halinde orman vasıflı alanlar” ibaresi ve bu fıkraya aşağıdaki cümleler eklenmiş, ikinci fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan “belirtilen” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya orman vasıflı” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 12- 3/11/2022 tarihli ve 7420 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun geçici 4 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Bu maddenin yürürlüğünden önce tahsil edilen idari para cezaları, 31/12/2024 tarihine kadar tahsilatı yapan idari birime yapılacak başvuru üzerine Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenecek usul ve esaslara göre iade edilir.”

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
20 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

“Bu çerçevede belirlenen alanlar içinde yabancı ve aşılı zeytinlik ile zeytinlik sahalarının bulunması halinde bu alan içinde kurulacak iskan yerleri uygulamasında; 26/1/1939 tarihli ve 3573 sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabancılarının Aşılattırılması Hakkında Kanununun 20 nci maddesi hükümleri uygulanmaz. Bu madde kapsamındaki geçici veya kesin iskân sahaları içinde kalan taşınmazlar üzerindeki binaların asgarî levazım bedeli ile ağaçların ve sair muhdesatların bedeli; 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 19 uncu maddesinde yer alan sınırlamaya tabi olmaksızın muhdesat sahiplerine ödenir.”

MADDE 26- 7452 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 1- (1) 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen depremlerden etkilenen yerlerde 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun kapsamında orta hasar ve üzeri hasarlı olarak tespit edilen yapıların yerinde yeniden yapımına yönelik iş ve işlemler aşağıdaki hükümlere göre yapılır.

(2) Uygulama yapılacak parsellerde daha önce imzalanmış olan inşaat yapımına ilişkin sözleşmeler, maliklerin hisseleri oranında salt çoğunluğunun alacağı karara istinaden ruhsat vermeye yetkili idarece fesih edilir. Fesih sonrasında tapu siciline şerh edilmiş olan sözleşmeler, malikler veya idarenin talebi üzerine sicilden terkin edilir. Feshedilen sözleşmelere istinaden yaşanan anlaşmazlıklar, müteahhitler ile malikler arasında özel hukuk hükümlerine göre çözülür.

(3) Uygulama yapılacak taşınmazlarda daha önce kurulmuş olan kat irtifakı veya kat mülkiyeti, ilgililerin muvafakatleri aranmaksızın ruhsat vermeye yetkili idarenin talebi üzerine ilgili tapu müdürlüğünce resen terkin edilerek, malikleri adına payları oranında tescil edilir. Taşınmazların niteliği resen mevcut duruma göre tescil edilir. Bu taşınmazların sicilinde bulunan

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
20 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

aynı ve şahsi haklar ile temlik hakkını kısıtlayan veya yasaklayan her türlü şerh, hisseler üzerinde devam eder. Belirtilen haklar ve şerhler, tapuda; tevhit, ifraz, alan düzeltme, taksim, ihdas, terk, tescil, kat irtifakı ve kat mülkiyeti tesisine ilişkin işlemlerin yapılmasına engel teşkil etmez ve bu işlemlerde maliklerin ve ilgililerin muvafakati aranmaz. Yeni yapılar için kat irtifakı ve kat mülkiyeti tesisi safhasında belirtilen haklar ve şerhler, muvafakat aranmaksızın sadece söz konusu haklar ve şerhlerden yükümlü olan malike düşecek bağımsız bölümler üzerinde devam ettirilir.

(4) Maliklere ait taşınmazların önceki vafına göre değeri ile inşa edilecek yeni yapıların değeri, Sermaye Piyasası Kuruluna kayıtlı olarak faaliyet gösteren lisanslı değerlendirme kuruluşlarına tespit ettirilir. Yapılacak yeni uygulamadaki bağımsız bölümlerin paylaşımı, değerlendirme kuruluşu tarafından tespit edilen değerler gözetilerek yapılır ve maliklere isabet eden bağımsız bölümlerin dağılımına ilişkin cetvel, malikler ile müteahhit arasında düzenlenen yapım sözleşmesi ekinde yer alır.

(5) Yapılacak yeni uygulamalar ve bu uygulamaların gerektirdiği; tevhit, ifraz, alan düzeltme, taksim, ihdas, terk, tescil, vb. işlemler, yıkım ve yapıma ilişkin her türlü izin ve ruhsat iş ve işlemleri, kat irtifakı ve kat mülkiyeti tesisine ilişkin işlemler ile diğer idareler/kurum ve kuruluşlar nezdinde, maliklerin tamamının muvafakatiyle yürütülmesi gereken tüm iş ve işlemler hisseleri oranında maliklerin salt çoğunluğu ile alacağı karara istinaden yapılır. Yeni yapı yapılacak parselde yıktırılmayıp korunması gereken yapı var ise karar, yıktırılan yapıların maliklerinin salt çoğunluğu ile alınır. Anlaşma sağlanamayan ve kendisine ulaşamayan maliklerin hisseleri ruhsat vermeye yetkili idarenin talebine istinaden, yapım işi tamamlanıp malikleri adına tescil edilinceye kadar geçici olarak tapuda Hazine adına tescil olunur. Yeni

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
20 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

yapılacak uygulamalara yönelik olarak ilgili idareler/kurum ve kuruluşlar nezdinde yapılacak tüm iş ve işlemler tapuda kayıtlı son malik adına yürütülebilir. Bu madde kapsamında maliklere yapılacak tebligatlar e-Devlet Kapısı üzerinden bildirim yapılması ve ilgili muhtarlıklarda on beş gün süre ile ilan edilmesi suretiyle yapılır. Bu şekilde yapılan tebligatlar 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre yapılan tebligat yerine geçer.

(6) Bu madde kapsamında yapılacak yeni yapıların bulunduğu parsellerin maliki olan gerçek veya tüzel kişilere hibe ve maliklerce talep edilmesi halinde yapım kredisi verilir. Hibe ve yapım kredisi verilmesine ilişkin usul ve esaslar Cumhurbaşkanlığı Kararı ile belirlenir. Bu kapsamda maliklere bir konut ve bir işyeri için hibe verilir. Ancak, 7269 sayılı Kanun kapsamında hak sahibi olanlara hibe ve kredi verilmez. Beşinci fıkra kapsamında Hazine adına tescil olunan hisseler bakımından yapım maliyeti Hazine tarafından karşılanır. Bu madde kapsamında verilecek hibe ve kredi Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bütçesine bu amaçla konulacak ödeneklerle karşılanır. Bu madde uyarınca yapılacak olan iş, işlem ve uygulamalar; 7269 sayılı Kanunun 42 nci maddesi kapsamında muaf olunan vergi, resim ve harçlara ilave olarak, yeni yapıların inşa sürecinde belediyelere alınan her türlü ücret ve harçlardan, veraset ve intikal vergisinden, kurum ve kuruluşlarca döner sermaye ücreti adı altında alınan bütün ücretlerden, bu Kanun kapsamında yapılan yapıların maliklerine bu amaçlarla kullanılan krediler dolayısıyla lehe alınacak paralar, banka ve sigorta muameleleri vergisinden de muafır.

(7) Yapım işinin tamamlanmasından sonra, Hazine adına tescil olunan hisselerin maliklerine, dördüncü fıkraya göre oluşturulan cetvel uyarınca belirlenen bağımsız bölümlerini teslim almaları için tebligat yapılır. Tebligatta belirtilen süre içerisinde teslim alınmaması

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
20 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

halinde, maliklerin bu bağımsız bölüm/bölmeler üzerindeki hakkı sona erer; dördüncü fıkrada kapsamında taşınmazın önceki vasfına göre belirlenen değeri güncellenerek ve bu miktara, bu madde kapsamında yapılacak hibe yardımı ilave edilerek belirlenen tutar, malik/malıklar adına açılacak vadeli bir hesaba yatırılır; malikin önceki taşınmazının tapu kaydında yer alan ipotek, ihtiyati haciz, haciz ve intifa hakkı gibi haklar ve şerhler malik adına yatırılan taşınmazın bedeli üzerinde devam ettirilir; tapu kaydındaki haklar ve şerhler yetkili idarenin talebi üzerine tapu müdürlüğüne resen terkin edilir ve durum maliklere bildirilir. Malikin dağıtım cetveline göre kendisine düşen bağımsız bölümü kabul etmesi durumunda ise, yapım için harcanan toplam bedelden hibe olarak yapılan yardım miktarı düşülür, geriye kalan yapım maliyeti Hazine tarafından karşılandığı tarih ile bağımsız bölümün malike teslim edildiği tarih arasında geçen süre dikkate alınarak, borç TÜFE oranında güncellenir. Malikler güncellenen borç üzerinden 84 ay vade ile borçlandırılır.

(8) Bu madde kapsamında yapı ruhsatı alınmasına rağmen müteahhitten kaynaklanan sebeplerle, bir yıl içinde yeni yapının yapım işine başlanmamış veya yapım işi belirli bir seviyede durdurulmuş ve en az altı aydır projenin bitirilmesini gerektirecek seviyede ekip ve ekipmanla inşai faaliyete devam edilmiyor ise, yapılan sözleşmelerin feshi için hisseleri oranında maliklerin salt çoğunluğu ile karar alınabilir. Bu karara istinaden ruhsat vermeye yetkili idarece yapılacak incelemeye göre belirtilen durumların tespiti halinde sözleşmelerin ilgililerinin muvafakati aranmaksızın feshine karar verilir. Fesih sonrasında, tapu siciline şerh edilmiş olan sözleşmeler maliklerin ve ruhsat vermeye yetkili idarenin talebi üzerine terkin edilir. Fesih tarihine kadar yapılmış olan işler, devrolunan hisseler, yapılan ödemeler ve diğer hususlarda genel hukuk hükümleri uygulanır.

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
20 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

(9) Bu maddede belirtilen hususlardan ayrı olarak 7269 sayılı Kanun uyarınca hak sahiplerine teslim edilmek üzere yapılacak olan konut, işyeri, samanlık ve ahır yapımına ilişkin maliklerin tamamının muvafakati aranan durumlarda maliklerin salt çoğunluğunun muvafakati ile karar verilir. Ayrıca hak sahibi afetzedelere yapılacak olan yapının, hazine, tescil harici alanlarda konutunun yıkıldığı yerde yapılması şartıyla 300 metrekareden az 1000 metrekareden fazla olmaması kaydıyla diğer kanunlardan bağımsız olarak ifraz edilerek idari yoldan kadastroda tescili yapılır. Bu fıkra kapsamında yapılacak uygulamalarda 3402 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin kadastro yapılmış olan yerlerin ikinci defa kadastroya tabi tutulmayacağına ilişkin hükmü uygulanmaz.”

MADDE 13- 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 40- Aylıklarını ek 10 uncu madde ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu hükümlerine göre alanlara; subay, sözleşmeli subay, astsubay, sözleşmeli astsubay, sözleşmeli subay ve astsubay adayları, uzman jandarma ve uzman erbaşlar ile 10/3/2011 tarihli ve 6191 sayılı Kanuna tabi personele; mali haklarının belirlenmesinde ek 11 inci madde, geçici 10 uncu maddenin birinci fıkrasının (a) bendi ve geçici 29 uncu madde hükümleri uygulanlara; 25/6/2001 tarihli ve 4688 sayılı Kanun kapsamına giren kamu kurum ve kuruluşlarında iş mevzuatına tabi olanlar hariç mali hakları veya ücret tavanı ilgili mevzuatı uyarınca en yüksek Devlet memurunun mali hakları ya da bu mali haklara göre belirlenmiş olan ücret veya ücret tavanları esas alınmak suretiyle tespit edilen kadro, pozisyon veya görevlerde bulunanlara (26/10/1990 tarihli ve 3671 sayılı Kanun hükümlerine tabi olanlar dahil); aylık ödenekleri 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin

MADDE 27- 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 40- Aylıklarını ek 10 uncu madde ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu hükümlerine göre alanlara; subay, sözleşmeli subay, astsubay, sözleşmeli astsubay, sözleşmeli subay ve astsubay adayları, uzman jandarma ve uzman erbaşlar ile 10/3/2011 tarihli ve 6191 sayılı Kanuna tabi personele; mali haklarının belirlenmesinde ek 11 inci madde, geçici 10 uncu maddenin birinci fıkrasının (a) bendi ve geçici 29 uncu madde hükümleri uygulanlara; 25/6/2001 tarihli ve 4688 sayılı Kanun kapsamına giren kamu kurum ve kuruluşlarında iş mevzuatına tabi olanlar hariç mali hakları veya ücret tavanı ilgili mevzuatı uyarınca en yüksek Devlet memurunun mali hakları ya da bu mali haklara göre belirlenmiş olan ücret veya ücret tavanları esas alınmak suretiyle tespit edilen kadro, pozisyon veya görevlerde bulunanlara (26/10/1990 tarihli ve 3671 sayılı Kanun hükümlerine tabi olanlar dahil); aylık ödenekleri 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
20 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

birinci fıkrasında yer alan gösterge rakamları esas alınarak belirlenen belediye başkanları ile başkan yardımcılara (haklarında 5393 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin üçüncü fıkrasının uygulanmasında dikkate alınmak üzere başkan vekilleri dahil); bir yıldan az süreli çalışanlar, ayın veya haftanın bazı günleri ya da günün belirli saatleri gibi kısmi zamanlı çalışanlar, proje süreleriyle sınırlı olarak veya geçici mahiyetteki işlerde çalışanlar ve ücretleri 2914 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinde belirtilen esaslara göre belirlenenler ile mevzuatı uyarınca ücretleri özel olarak belirlenen diğer yabancı uyruklu çalışanlar hariç olmak üzere 4688 sayılı Kanun kapsamına giren kamu kurum ve kuruluşlarının merkez, taşra ve döner sermaye teşkilatlarında istihdam edilen sözleşmeli personele (kadro karşılığı sözleşmeli dahil) (15.965) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda ilave ödeme yapılır. İlave ödemeye hak kazanılmasında ve bu ödemenin yapılmasında, personelin aylık veya ücretlere ilişkin tabi olduğu hükümler uygulanır. Bu ödeme damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve sigorta prim kesintisine tabi tutulmaz.

İlave ödeme, kapsamında bulunanlara sadece kendi unvanı esas alınarak ödenir ve mali hakları mevzuatı uyarınca en yüksek Devlet memuru veya başka bir unvan esas veya emsal alınmak suretiyle belirlenenler bakımından, diğer mevzuat uyarınca mali haklarının belirlenmesine esas ödeme unsurlarının kapsam veya hesabına dahil edilmez. Bu ödeme, ilgili mevzuatı uyarınca ödenmekte olan veya mali ve sosyal hakların tespitinde esas alınan aylık, ücret, zam, tazminat, ödenek, döner sermaye ödemesi, ikramiye ve diğer herhangi bir ödeme unsurunun hesabında dikkate alınmaz. Bu madde hükümleri, doğrudan veya başka bir ödemenin hesabında olmak üzere, tamamen veya kısmen mükerrer ödeme yapılmasına neden olacak şekilde uygulanamaz. Diğer mevzuatın bu fıkraya aykırı hükümleri uygulanmaz.

birinci fıkrasında yer alan gösterge rakamları esas alınarak belirlenen belediye başkanları ile başkan yardımcılara (haklarında 5393 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin üçüncü fıkrasının uygulanmasında dikkate alınmak üzere başkan vekilleri dahil); bir yıldan az süreli çalışanlar, ayın veya haftanın bazı günleri ya da günün belirli saatleri gibi kısmi zamanlı çalışanlar, proje süreleriyle sınırlı olarak veya geçici mahiyetteki işlerde çalışanlar ve ücretleri 2914 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinde belirtilen esaslara göre belirlenenler ile mevzuatı uyarınca ücretleri özel olarak belirlenen diğer yabancı uyruklu çalışanlar hariç olmak üzere 4688 sayılı Kanun kapsamına giren kamu kurum ve kuruluşlarının merkez, taşra ve döner sermaye teşkilatlarında istihdam edilen sözleşmeli personele (kadro karşılığı sözleşmeli dahil) (15.965) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda ilave ödeme yapılır. İlave ödemeye hak kazanılmasında ve bu ödemenin yapılmasında, personelin aylık veya ücretlere ilişkin tabi olduğu hükümler uygulanır. Bu ödeme damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve sigorta prim kesintisine tabi tutulmaz.

İlave ödeme, kapsamında bulunanlara sadece kendi unvanı esas alınarak ödenir ve mali hakları mevzuatı uyarınca en yüksek Devlet memuru veya başka bir unvan esas veya emsal alınmak suretiyle belirlenenler bakımından, diğer mevzuat uyarınca mali haklarının belirlenmesine esas ödeme unsurlarının kapsam veya hesabına dahil edilmez. Bu ödeme, ilgili mevzuatı uyarınca ödenmekte olan veya mali ve sosyal hakların tespitinde esas alınan aylık, ücret, zam, tazminat, ödenek, döner sermaye ödemesi, ikramiye ve diğer herhangi bir ödeme unsurunun hesabında dikkate alınmaz. Bu madde hükümleri, doğrudan veya başka bir ödemenin hesabında olmak üzere, tamamen veya kısmen mükerrer ödeme yapılmasına neden olacak şekilde uygulanamaz. Diğer mevzuatın bu fıkraya aykırı hükümleri uygulanmaz.

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
20 Milletvekilinin Teklifi)

Bu maddenin uygulanmasında ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye ve uygulamayı yönlendirmeye Cumhurbaşkanlığı yetkilidir.”

GEÇİCİ MADDE 1- (1) a) 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 40 ıncı maddesi ile geçici 43 üncü maddesi kapsamında memur ve diğer kamu görevlilerinin mali ve sosyal haklarında yapılan artışlar, 9/5/2023 tarihli 2023 Yılı Kamu Toplu İş Sözleşmeleri Çerçeve Anlaşma Protokolüne istinaden imzalanan toplu iş sözleşmeleri kapsamında işçilerin mali ve sosyal haklarında meydana gelen artışlar nedeniyle “01- Personel Giderleri” ile “02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri” ekonomik kodlarını içeren tertiplerde ortaya çıkan ödenek ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla ve bu ihtiyaçlarla sınırlı olmak üzere gerektiğinde hazine yardımı ödenekleriyle ilişkilendirilmek üzere merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri bütçelerinin ilgili tertiplerine 2023 yılında ödenek eklemeye,

b) 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun geçici 95 inci maddesi uyarınca emeklilik veya yaşlılık aylığı bağlananlara ödenecek aylıklar, emekli ikramiyeleri, bayram ikramiyeleri ve ek ödemeler ile 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki genel sağlık sigortalılarına ait prim giderleri ve aynı Kanunun 81 inci, ek 18 inci ve ek 19 uncu maddeleri uyarınca yapılacak ödemeler ile 8/2/2006 tarihli ve 5454 sayılı Kanun uyarınca yapılacak ek ödemeler kapsamında ortaya çıkan ödenek ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla ve bu ihtiyaçlarla sınırlı olmak üzere ilgisine göre Hazine ve Maliye Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçelerinin ilgili tertiplerine 2023 yılında ödenek eklemeye,

Cumhurbaşkanı yetkilidir.

GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bu maddenin yürürlüğe girmesini izleyen ilk iş gününden itibaren 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Bu maddenin uygulanmasında ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye ve uygulamayı yönlendirmeye Cumhurbaşkanlığı yetkilidir.”

GEÇİCİ MADDE 1- (1) a) 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 40 ıncı maddesi ile geçici 43 üncü maddesi kapsamında memur ve diğer kamu görevlilerinin mali ve sosyal haklarında yapılan artışlar, 9/5/2023 tarihli 2023 Yılı Kamu Toplu İş Sözleşmeleri Çerçeve Anlaşma Protokolüne istinaden imzalanan toplu iş sözleşmeleri kapsamında işçilerin mali ve sosyal haklarında meydana gelen artışlar nedeniyle “01- Personel Giderleri” ile “02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri” ekonomik kodlarını içeren tertiplerde ortaya çıkan ödenek ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla ve bu ihtiyaçlarla sınırlı olmak üzere gerektiğinde Hazine yardımı ödenekleriyle ilişkilendirilmek üzere merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri bütçelerinin ilgili tertiplerine 2023 yılında ödenek eklemeye,

b) 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun geçici 95 inci maddesi uyarınca emeklilik veya yaşlılık aylığı bağlananlara ödenecek aylıklar, emekli ikramiyeleri, bayram ikramiyeleri ve ek ödemeler ile 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki genel sağlık sigortalılarına ait prim giderleri ve aynı Kanunun 81 inci, ek 18 inci ve ek 19 uncu maddeleri uyarınca yapılacak ödemeler ile 8/2/2006 tarihli ve 5454 sayılı Kanun uyarınca yapılacak ek ödemeler kapsamında ortaya çıkan ödenek ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla ve bu ihtiyaçlarla sınırlı olmak üzere ilgisine göre Hazine ve Maliye Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçelerinin ilgili tertiplerine 2023 yılında ödenek eklemeye,

Cumhurbaşkanı yetkilidir.

GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bu maddenin yürürlüğe girmesini izleyen ilk iş gününden itibaren 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
20 Milletvekilinin Teklifi)

Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun geçici 35 inci maddesi kapsamında Hazine ve Maliye Bakanlığı kaynaklarından karşılanan destekler Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası kaynaklarından karşılanır.

(2) 4749 sayılı Kanunun geçici 35 inci maddesinin ikinci fıkrası kapsamındaki hesapların vadeden önce kapatılması durumunda yapılacak kesintiler, bu maddenin yürürlüğe girmesini izleyen ilk iş gününden itibaren Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına aktarılır. Anılan maddenin beşinci fıkrası uyarınca haksız olarak verildiği tespit edilen destek tutarı; desteği sağlayanın Hazine ve Maliye Bakanlığı olması durumunda anılan Bakanlığa, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası olması durumunda ise Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına aktarılır.

(3) Bu maddenin yürürlüğe girmesini izleyen ilk iş gününden itibaren 4749 sayılı Kanunun geçici 35 inci maddesi kapsamında açılacak hesaplara ilişkin anılan maddenin ikinci fıkrasında ifade edilen usul ve esaslar Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından belirlenir.

Yürürlük

MADDE 14- (1) Bu Kanunun;

a) 7 nci maddesi 1/7/2023 tarihinden itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

b) 8 inci maddesinin (a) bendi, Kanunun yayımlandığı tarihten itibaren iktisap edilen yatırım fonu katılma payları için uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

c) 9 uncu maddesi 1/1/2024 tarihinde,

ç) 10 uncu maddesi, 1/10/2023 tarihinden itibaren verilmesi gereken beyannamelerden başlamak üzere; kurumların 2023 yılı ve izleyen vergilendirme dönemlerinde elde edilen kazançlarına, özel hesap dönemine tabi olan kurumların ise 2023 takvim yılında başlayan özel hesap dönemi ve izleyen vergilendirme

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun geçici 35 inci maddesi kapsamında Hazine ve Maliye Bakanlığı kaynaklarından karşılanan destekler Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası kaynaklarından karşılanır.

(2) 4749 sayılı Kanunun geçici 35 inci maddesinin ikinci fıkrası kapsamındaki hesapların vadeden önce kapatılması durumunda yapılacak kesintiler, bu maddenin yürürlüğe girmesini izleyen ilk iş gününden itibaren Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına aktarılır. Anılan maddenin beşinci fıkrası uyarınca haksız olarak verildiği tespit edilen destek tutarı; desteği sağlayanın Hazine ve Maliye Bakanlığı olması durumunda anılan Bakanlığa, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası olması durumunda ise Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına aktarılır.

(3) Bu maddenin yürürlüğe girmesini izleyen ilk iş gününden itibaren 4749 sayılı Kanunun geçici 35 inci maddesi kapsamında açılacak hesaplara ilişkin anılan maddenin ikinci fıkrasında ifade edilen usul ve esaslar Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından belirlenir.

Yürürlük

MADDE 28- (1) Bu Kanunun;

a) 2 nci, 16 ncı ve 18 inci maddeleri, 2023 yılı Temmuz ayı ödeme döneminden itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

b) 17 nci maddesi 1/7/2023 tarihinden itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

c) 19 uncu maddesinin (a) bendi, Kanunun yayımlandığı tarihten itibaren iktisap edilen yatırım fonu katılma payları için uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

ç) 20 nci maddesi 1/1/2024 tarihinde,

d) 21 inci maddesi, 1/10/2023 tarihinden itibaren verilmesi gereken beyannamelerden başlamak üzere; kurumların 2023 yılı ve izleyen vergilendirme dönemlerinde elde edilen

(Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve
20 Milletvekilinin Teklifi)

dönemlerinde elde edilen kazançlarına uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

d) 13 üncü maddesi 15/7/2023 tarihinden itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

e) Diğer hükümleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 15- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

kazançlarına, özel hesap dönemine tabi olan kurumların ise 2023 takvim yılında başlayan özel hesap dönemi ve izleyen vergilendirme dönemlerinde elde edilen kazançlarına uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

e) 27 nci maddesi 15/7/2023 tarihinden itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

f) Diğer hükümleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 29- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

